

श्री प्रातिक्रमपासत्र

अर्थ सहित

तथा

१७५२

नव स्मरण अर्थ सहित.

तेनी साथें

वीजां पण केटलां एक स्तवन, सझाओ, चैत्यवंदनो अने
स्तुतियो वगेरे.

तेने

यथामति संशोधन करीने
श्रावक जीमसिंह माणकें
श्री मुंबापुरी मध्ये

“निर्णयसागर” प्रेममां छपावी प्रसिद्ध करयुं छे.

संवत् १९३९ कार्तिक शुद्ध ६ गुरु वासर.

ता० १६ मी नवेम्बर सने १८८२.

आ पुस्तक छपावानो हक्क सरकारना धारा प्रमाणे मालिके पोताने स्वाधीन राख्यो छे.

પ્રસ્તાવના.

આ પ્રતિક્રમણ જે છે, તે ષડાવશ્યકરૂપ છે તેમાં પ્રથમ સામાયિક, બીજો ચતુર્વિંશતિસ્તવ, ત્રીજું વંદનક, ચોથું પ્રતિક્રમણ, પાંચમો કાયોત્સર્ગ અને ઠંઠું પ્રત્યાખ્યાન, એ ઠ પ્રકારની આવશ્યકક્રિયા લક્ષણનું કારિતાકરણ છે તે વિશેષે કરી ગૃહસ્થાશ્રમીનો ધર્મ છે. તિહાં સંધ્યાકાલને વિષે જિ નપૂજનાનંતર શ્રાવક જે છે તે સાધુની પાસેં અથવા પોષધશાલાને વિષે જડને પ્રતિક્રમણ કરે. એ પ્રતિક્રમણ શબ્દ, આવશ્યક વિશેષ વાંચી છે, તો પણ અંદીં સામાન્યતાયેં કરી ષડ્વિધ આવશ્યક ક્રિયાને વિષે રૂઢ છે. તે ઠ આવશ્યક મધ્યે પહેલું સામાયિક જે છે, તે આર્ત રૌંધ્ર ધ્યાનપરિહાર રૂપ ધર્મ ધ્યાન કરણેં કરી શત્રુ મિત્ર કાંચનાદિકને વિષે સમજાવ રૂપ છે, માટે પ્રારંભમાં કહ્યું છે, બીજો ચતુર્વિંશતિ સ્તવ, એટલે ચોવીશ તીર્થીકરના નામ કીર્તિ ન પૂર્વક ગુણકીર્તન તેનું કાયોત્સર્ગને વિષે મનમાં અનુધ્યાન હોય છે. ત્રીજું વંદનક એટલે વાંદવા યોગ્ય એવા ધર્માચાર્યને પચ્ચીશ આવશ્યકેં વિશુદ્ધ, ૩ બત્રીશ દોષ રહિત નમસ્કાર કરવો, તે પણ યુક્તજ છે. ચોથું પ્રતિક્રમણ તે શુનયોગથી. અશુનયોગને વિષે ગમન કરનારને ફરી પાલું શુનયોગમાંજ ક્રમણ કરવું તેને પ્રતિક્રમણ કહીયેં એટલે મોક્ષ ફલ આપનારા એવા શુનયોગને વિષે નિઃશંક્ય થવું તેને પ્રતિક્રમણ કહીયેં. તિહાં મિથ્યાત્વ થવાથી તથા અસંયમ થવાથી તથા કષાય થવાથી અશુનયોગ વિહેદને માટે જે નિંદાદારેં કરીને અશુનયોગ નિવૃત્તિરૂપ પડિક્રમણું કરવું, તે અતીત કાલ વિષયિક પડિક્રમણું જાણવું તથા સંવરદારેં કરીને વર્તમાન કાલ વિષયિક પડિક્રમણું જાણવું અને અનાગતકાલ વિષયિક પડિક્રમણું પણ સંવરદારેં કરીને છે માટે તેમાં પણ દોષ નથી. એ રીતેં ત્રણ કાલ વિષયિક પ્રતિક્રમણ સિદ્ધ થાય છે, એ પ્રતિક્રમણવિધિ કોંઈ સ્થાનકેં રૂઢી, કોંઈ સ્થાનકેં ષડાવશ્યક ક્રિયામાં ઘટમાન છે, તે પ્રતિક્રમણ, પાંચ પ્રકારેં છે તેમાં એક દૈવસિક, બીજું રાત્રિક, ત્રીજું પાક્કિક, ચોથું ચાતુર્માસિક અને પાંચમું સાંવત્સરિક છે. તે પાંચેં પ્રકારના પ્રતિક્રમણનો વિધિ યથાવકાશ આ પુસ્તકમાં દાખલ કહ્યો છે પરંતુ વિશેષવિધિ જિજ્ઞાસુ જનોયેં તેવિધિ પ્રતિક્રમણ હેતુ ગર્જાદિક ગ્રંથોથી જાણવો.

હવે એ પ્રતિક્રમણ રૂપ જે ષડાવશ્યક છે, તે દિવસ દિવસ પ્રત્યેં ઝન ય કાલને વિષે શ્રાવકેં કરવું અને વલી નડક પ્રાણીયેં તો અન્યાસને અર્થેં પણ કરવું, પરંતુ એવી રીતની આશંકાઝ કરવી નહીં કે “જેણેં કોઈ પણ વ્રત અંગીકાર કહ્યું નથી એવા નડક જીવને વ્રતના અતિચારોનો અસંજવ છે, તેમ ઠતાં પણ તેની શુદ્ધિરૂપ પ્રતિક્રમણ કરવું તે તેને અનુચિત છે? અથવા તેને તે પ્રતિક્રમણના પાઠનો ઝચ્ચાર કરવો પણ યોગ્ય નથી? તથા જેને વ્રતોના અતિચારો લાગતા નથી, એવા નડક જીવો જો અતિચાર વિના પણ પાઠનો ઝચ્ચાર કરે, અથવા પ્રતિક્રમણ પણ કરે, તેવારેં તો તેને સાધુના પંચ મહાવ્રતોના અતિચારનો ઝચ્ચાર કરવાનો પણ પ્રસંગ થાશે? એવી એવી શંકાઝ કરવી નહીં.” કારણ કે જેમ કોઈ નડક જીવને જૈન માર્ગમાં પ્રવેશ કરાવવાનેં અર્થેં દીક્ષાનું વિધાન કરાવીયેં હેયેં, તેની પેઠેં નડક જીવને પ્રતિક્રમણ કરવું પણ યુક્તજ છે, જો પણ તે નડક જીવેં કોઈ વ્રત અંગીકાર કહ્યું નથી તો પણ તેવા જીવને તે વ્રત કરવાનું અશ્રદ્ધાનાદિક પણું તો પૂર્વેં હેજ તેથી તેને તે વ્રતોના અતિચારોનો ઝચ્ચાર કરવા અકી અશ્રદ્ધાન, વિપરીત પ્રરૂપણાદિક વિષયનું પ્રતિક્રમણ કરવું, તેતો તેને અંગીકારજ છે. તે વિષે આજ પુસ્તકના (૧૫૫) માં પેચમાં પડિસિદ્ધાણેં કરણેં ઇત્યાદિ વંદિતા સૂત્રની અડતાલીશમી ગાથાનો અર્થ જોઈ લેવો અને તે માટેજ શ્રાવકની અગીઆર પ્રતિમા તથા સાધુની બાર પ્રતિમા જેણેં અંગીકાર કરેલી નથી એવા સાધુ મુનિરાજ પણ પ્રતિક્રમણ કરતાં “ ઇગારસ હિં ઝવાસગ પડિમાહિં, બારસહિં નિસ્કુપડિમાહિં ” એવી રીતનો પાઠ જણે છે, અને તે પ્રતિમા બદ્ધા સાધુયેં તો કાંઈ અંગીકાર કરેલી નથી તેથી તેના અતિચારોનો અસંજવ ઠતાં પણ તેનો પાઠ જણે છે. તેમ નડકને પણ વ્રતના અતિચારનો અસંજવ ઠતાં પણ તેનો પાઠ જણવામાં અસંબંધપણું કાંઈ નથી કારણ કે જગવાને પણ એક વ્રતના અંશને અંગીકાર કરનાર શ્રાવકથી માંમીને સંપૂર્ણ બાર વ્રત પર્યંતને અંગીકાર કરનાર શ્રાવકોને વાસ્તે એકજ પ્રકારનું પ્રતિક્રમણ કહેલું છે, પરંતુ પ્રત્યેક વ્રત વાલાને વાસ્તે જૂઠું જૂઠું પ્રતિક્રમણસૂત્ર બાંધેલું નથી અને જો નડક જીવને પ્રતિક્રમણ કરવાની પ્રચુની આજ્ઞા ન હોત તેવારેં તો જૂદા જૂદા એકાદિક વ્રતોના ધારક શ્રાવકોને માટે પણ જૂદાં જૂદાં પ્રતિક્રમણ પણ કરવાં જોતાં હતાં પણ

તેતો કહ્યાં નથી. પ્રતિક્રમણ સૂત્ર તો માત્ર સાધુ અને શ્રાવક આશ્રયી બેજ છે. તે પણ એટલા વાસ્તે જૂદાં છે કે અણુવ્રત વાલા સાધુને જે વાતની મનાઈ કરેલી છે, તેવી વાતોનું જે શ્રાવકે આચરણ કરવું, તેનો પ્રપંચ કહેવા સારુ શ્રાવકનું પ્રતિક્રમણ જૂઠું છે, તેથી તે વિશેષે કરી શ્રાવકને ઘણું ઉપયોગમાં આવે તેવું છે તેમાટે શ્રાવકના પ્રતિક્રમણે કરીનેજ શ્રાવક પ્રતિક્રમણ કરે છે, અહીંથી ઘણા હેતુદૃષ્ટાંત છે પરંતુ જગાના સંકોચથી વધારે લખાણ કહ્યું નથી, માટે કોઈ પણ પ્રકારની આશંકા કહ્યા વિના નફક જીવે પણ પદ્ આટલ્યક રૂપ પ્રતિક્રમણ પ્રતિદિવસ ઝનય કાલે અવશ્ય કરવું; એ મહાનંદનો હેતુ છે. કિં બહુ વિલેખનેન.

વિજ્ઞાપના.

આ પ્રતિક્રમણસૂત્ર નામક પુસ્તકની બીજી આવૃત્તિ ઠાપી પ્રસિદ્ધતામાં મૂકતાં સર્વ વિદ્વાજનોને હું સવિનય પ્રાર્થના કરું તું કે:-આ પુસ્તક, જો પણ સુપરરાયલ આવ પેચી કાગલ ઉપર મહોટી તલ્લતી કરીને ઠાપવામાં આવ્યું છે, તો પણ ગ્રંથ ઘણોજ મહોટો થઈ જવાના હેતુથી પ્રથમની આવૃત્તિ કરતાં કેટલા એક ગ્રંથોનો આ પુસ્તકમાં યદ્યપિ વધારો કહ્યો, તથાપિ જે ટલા વિષયો એતજ્ગ્રંથગત કરવાની મહારા મનમાં અનિજ્ઞાપા હતી, તે પૂર્ણ થઈ નથી, કારણ કે ઘણોજ વધારો કરવાથી તે પુસ્તકનું મૌલ્ય અધિક રાખવું પડે છે, તેથી સર્વ સ્વધર્મસ્થ જનોને તે ગ્રંથના ગ્રાહક થવાને અનુકૂળ થઈ શકતું નથી, તથાપિ પઢિક્રમણના પ્રત્યેક સૂત્રામધ્યે સામાન્ય થકી તે સૂત્રાના અર્થોમાં કેટલો એક યથાયોગ્ય વધારો કહ્યો છે, તથા નરહેસર બાદુબલીની સલાય અને નવ સ્મરણ વગેરે કેટલાં એક સૂત્રાના અર્થ, જે અવશ્ય સમસ્ત જાડને નિરંતર પઠન પાઠનમાં આવવા યોગ્ય હતા, તેવા સર્વ ગ્રંથોના અર્થ, આ પુસ્તકમાં દાખલ કહ્યા છે, તથા કેટલાં એક સ્તવન, સલાહ, ચૈત્યવંદનો અને સ્તુતિયોનો પણ યથાવકાશ વધારો કરેલો છે, તેમજ આ ગ્રંથમાં કેટલા એક પઢિક્રમણ સંબંધિ સૂત્રોના અર્થ ઠાપ્યા છે, તેમાં વાંચનાર સક્કનોને સંસ્કૃતનો બોધ થવા સારુ તથા તે પદીઆનો અર્થ સ્પષ્ટ સમજાય એવા હેતુથી પ્રથમ માગધી શબ્દોના સંસ્કૃત શબ્દો કરાને પઠી તેનો પ્રાકૃતમાં અર્થ લખ્યો છે વલી જે ઠેકાણે કોઈ વાંચનાર જનને આશં

કા ઉત્પન્ન થવા યોગ્ય કથન આવેલાં છે, તે ઠેકાણે ગ્રંથાંતરથી જોડને તેવી કેટલી એક આશંકાઊંડું નિવારણ કરેલું છે. ઇત્યાદિક ઘણી વાતોનો આગલના પડિક્કમણા કરતાં આ પડિક્કમણામાં વધારો કરેલો છે તથાપિ પૂર્ણતા થઈ નથી, તે આપુસ્તક વાંચવાંથી સ્પષ્ટ સમજાઈ આવશે.

તથા પ્રતિક્રમણ કરવાનો વિધિ વગેરે મહાન્ ગ્રંથોના અનુસારથી બી જી રીતે લખી, તેમાં શબ્દોની રચના જૂદી રીતે કરીને તૈય્યાર કહ્યો હતો પરંતુ પ્રથમનાં ઘણાં એક પુસ્તકોમાં જે વિધિ ઠપાઈ ગયેલો, તેથી તે કેટલી એક રીતે સાધારણ જનોને અગવડ પડવાના જયથી ઠાપ્યો નથી, તથા પડિક્કમણામાં અમુક સૂત્ર પણ અમુક સૂત્ર કહેવાય છે, તેનાં કારણો દર્શાવનારો તથા એવીજ રીતે બીજી પણ કેટલીએક વાતોને દર્શાવનારો એક થો કડો બનાવી રાખ્યો હતો પણ તેની સુમારેં બે હજાર શ્લોક સંખ્યા હોવાથી ગ્રંથ અતિગૌરવને પામતો દેખવામાં આવ્યો માટે તે બધી વાતો ઠાપવાને હાલ પણ રહી ગયેલી છે.

તથા પ્રતિક્રમણનાં ઠાપે આવશ્યક ઉપર સાત નવાદિક નવ દ્વાર ઉતારવાં જોઈયેં. તેને બદલે જૂલથી આગલના પડિક્કમણામાં જેમ ચાર પ્રમાણનું એક દ્વાર રહી ગયું છે, તેમ આમાં પણ રહી ગયું છે તથા તેવાજ પ્રકારની આગલના પડિક્કમણામાં સુધારો કરતાં વળી બીજી કોઈ નવીન જૂલો પણ બુદ્ધિદોષાદિકના સંજ્ઞાવેં મહારાથી અવશ્ય રહીત હશે, તેમજ સમેતશિખર જિનવંદિયેં એ સ્તવન (૪૦૭) માં પેચમાં ઠપાયું છે તેમ ઠતાં જૂલથી ફરી પાતું (૪૩૨) માં પેચમાં પણ ઠપાયું છે, એ દૃષ્ટિ દોષથી પુનરુક્તિ થઈ છે તથા વોજે પણ કેટલેક ઠેકાણે ન્હસ્વ, દીર્ઘ, કાના, માત્રા, અનુસ્વાર વગેરેની ચૂક તથા અક્ષરાદિક ન્યૂનાધિકની જૂલ ચૂક મનુષ્યમતિથી અવશ્ય રહેલી હશે, તથા મહારી મંદબુદ્ધિના પ્રજાવથી ક્યાંહીં એક અર્થમાં પણ અશુદ્ધતા રહેલી હશે, કિં બહુના? મહારાથી આ ગ્રંથ ઠાપતાં જે કાંઈ જિનવચન વિરુદ્ધ ઠપાયાની આચરણા થઈ હોય, તે સંબંધિ મહારો જે કાંઈ સૂક્ષ્મ, બાદર અપરાધ થયો હોય, તે સર્વ અપરાધનું કુષ્કૃત, આ પુસ્તક વાંચનારાં સાધુ, સાધવી, શ્રાવક, શ્રાવિકાના સંઘ સમક્ષ હું મિથ્યા કરું બું, અને વાંચનારાં પાસેથી તે અપરાધની હું ક્ષમા માગું બું અને હું પ્રાર્થના કરું બું કે આ પુસ્તકમાં મહારાથી થયેલી જૂલો વાંચનાર સજ્જનોયેં સુધારીને વાંચવી ॥અસ્તુ॥

અસ્ય પુસ્તકસ્યાનુક્રમણિકા.

અંક.	ગ્રંથોનાં નામ.	પૃષ્ઠ.
૧	શ્રી નવકાર માંગલિકરૂપ અર્થસહિત, તેની અનુક્રમણિકા.	
૧	૧ નમો અરિહંતાણં એ શબ્દના અર્થે અનેક પ્રકારે દર્શાવ્યા છે.	૧
૨	૨ નમો સિદ્ધાણં શબ્દનો અર્થ.	૪
૩	૩ નમો આયરિયાણં શબ્દનો અર્થ.	૫
૪	૪ નમો ઉવચાયાણં શબ્દનો અર્થ.	૬
૫	૫ નમો લોએ સવસાદૂણં શબ્દનો અર્થ.	૭
૬	૬ શ્રી અરિહંતાદિ પંચ પરમેષ્ટિને અનુક્રમે નમસ્કાર કરવાના હેતુ.	૧૧
૭	૭ એસો પંચનમુક્કારો ઇત્યાદિક શબ્દોના અર્થ.	૧૨
૮	૮ હવઃ મંગલંને કોઈએક હોઈ મંગલં કહે છે, તેનું સમાધાન.	૧૩
૯	૯ શ્રી અરિહંતના આઠ પ્રાતિહાર્ય તથા ચાર મૂલાતિશય કહ્યા છે.	૧૩
૧૦	૧૦ શ્રી સિદ્ધ પરમાત્માના આઠ ગુણનું વર્ણન કહ્યું છે.	૧૭
૧૧	૧૧ શ્રી આચાર્ય પ્રહુના ષત્રીશ ગુણ સવિસ્તર વર્ણવ્યા છે.	૧૮
૧૨	૧૨ શ્રી ઉપાધ્યાયજીના પચ્ચીશ ગુણ દર્શાવ્યા છે.	૨૨
૧૩	૧૩ શ્રી સાધુ મુનિરાજના સત્તાવીશ ગુણનાં નામ કહ્યાં છે.	૨૨
૧૪	૧૪ ગુરુસ્થાપના પંચિંદિય અર્થસહિત. એમાં પ્રસંગે પંચેંદિયના ત્રેવીશ વિષય અને બરોં બાવન વિકારનો વિવરો દેવાડયો છે.	૨૪
૧૫	૧૫ સ્વમાસમણ અથવા પ્રણિપાત અર્થસહિત.	૨૭
૧૬	૧૬ સુગુરુને શાંતાસુખપદ્ધત્ત ઇન્દ્રકારિનો પાઠ. અર્થસહિત.	૨૭
૧૭	૧૭ ઇરિયાવહિયં સૂત્ર વિસ્તારિત અર્થસહિત એમાં અઢાર લાખ ચોવીશ હજાર એકશો ને વીશ મિહ્વામિ હુક્કડનો વિવરો દર્શાવ્યો છે.	૨૭
૧૮	૧૮ તસ્સ ઉત્તરિ અર્થસહિત.	૨૬
૧૯	૧૯ અન્નત્ત ઉસસિણં અર્થસહિત એમાં બાર આગારનાં નામ તથા કાઠસ્સગ્ગના ઝગ્ગણીશ દોષનાં નામ પણ કહ્યાં છે.	૨૭
૨૦	૨૦ લોગસ્સ અર્થસહિત. એમાં શ્રી રૂપનાદિક ચોવીશ તીર્થીકરનાં માતા, પિતા તથા નગરીઊં આદિકનાં પ્રસંગે નામ કહ્યાં છે.	

તથા એમનાં નામ પાડવાના હેતુ પણ દર્શાવ્યા છે.	..	૪૨
૯ કરેમિ જંતે એ સામાયિકના પચ્ચસ્કાણનો પાઠ અર્થસહિત.	..	૫૩
૧૦ સામાયિક પારવાનું સામાયવયજુત્તો એ પાઠ અર્થસહિત.	..	૫૫
૧૧ સવ્વલોએ અરિહંત ચેડ્યાણં અર્થસહિત.	૫૬
૧૨ જગચિંતામણિ ચૈત્યવંદન અર્થસહિત.	૫૭
૧૩ જં કિંચિ અર્થસહિત.	૬૦
૧૪ નમુત્તુણં અથવા શકસ્તવ અર્થસહિત એમાં ઇહલોકાદિક સાત જયનાં નામડ્યાદિક ઘણી વાતો પ્રસંગે આવેલી છે.	..	૬૧
૧૫ જાવંતિ ચેડ્યાઈ અર્થસહિત...	૭૨
૧૬ જાવંત કેવિ સાહૂ અર્થસહિત.	૭૩
૧૭ ઉપસર્ગહર સ્તવન અર્થસહિત તથા એની ઉત્પત્તિ પણ દર્શાવી છે.	..	૭૪
૧૮ જયવીયરાય જગગુરુ અર્થસહિત.	૭૭
૧૯ અરિહંત ચેડ્યાણં અર્થસહિત.	૮૦
૨૦ પુસ્કરવરદીવેદ્ધે અર્થસહિત.	૮૩
૨૧ સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં અર્થસહિત.	૮૭
૨૨ વેયાવજ્જગરાણં અર્થસહિત.	૯૦
૨૩ નમોઽર્હત્ સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાય સર્વ સાધુન્યઃ અર્થસહિત.	..	૯૧
૨૪ સંસારદાવાની સ્તુતિ અર્થસહિત.	૯૧
૨૫ કલ્યાણકંદની સ્તુતિ અર્થસહિત.	૯૫
૨૬ સ્નાતસ્યાની સ્તુતિ અર્થસહિત.	૯૭
૨૭ સુગુરુને વાદણાંનો અધિકાર, ઘણાજ વિસ્તાર પૂર્વક અર્થસહિત..	..	૧૦૮
૨૮ અતિચારની આઠ ગાથા અર્થસહિત જેમાં બાર પ્રકારના તપનો અધિકાર છે તથા તેની સાર્થે સયણાસણ પાળે એ ગાથા જે મુનિરાજ કાઝસ્સગ્ગમાં ચિંતવે, તે પણ અર્થસહિત છે.	..	૧૦૮
૨૯ દેવસિચ્છં આલોઝં અર્થસહિત..	૧૧૪
૩૦ સાત લાખ ધૃથિવીકાય.	૧૧૭
૩૧ અઢાર પાપસ્થાનક અર્થસહિત	૧૧૭
૩૨ દેવસિચ્છ પઢિક્કમણે ઠાઝં. એનો અર્થ આગલ સવ્વસવિ દેવસિચ્છનામા આડત્રીશમાં સૂત્રાની અંતર્ગત આવશે.	૧૧૮

३३	श्रावकपडिकमणासूत्र अथवा वंदितासूत्र एमां सर्व मली श्राव	
	कने पडिकमवाना एकशो ने चोवीश अतिचारनो विवरो कखोढे.	११९
३४	अप्पुद्धिउहं गुरुखामणां अर्थसहित.	१५४
३५	आयरिय उवक्काय अर्थसहित.	१५९
३६	नमोस्तु वर्द्धमानाय अर्थसहित.	१६०
३७	विशाल लोचन अर्थसहित.	१६१
३८	सवस्सवि देवसियं अर्थसहित...	१६३
३९	श्रुतदेवता तथा क्षेत्र देवतानी स्तुति अर्थसहित.	१६३
४०	कमलदलनी स्तुति अर्थसहित.	१६४
४१	सुवनदेवतानी स्तुति तथा ज्ञानादि गुणयुतानां अर्थसहित...	१६५
४२	अट्ठाइजेसु मुनि वंदन अर्थसहित.	१६६
४३	वरकनक अथवा सप्ततिशतजिन स्तुति अर्थसहित...	१६६
४४	तीर्थवंदना सुकल तीर्थ वंदूं कर जोड.	१६७
४५	लघुशांतिस्तव अर्थसहित तथा एनी उत्पत्ति पण देखाडीढे.	१६८
४६	चउक्कसाय पडिमत्तुल्लूरणु अर्थसहित.	१७७
४७	पोसहनुं पच्चस्काण करेमिजंते पोसहं ए अर्थसहित...	१७८
४८	पोसह पारवानी गाथा सागरचंदो कामो अर्थसहित.	१८०
४९	जरहेसरनी सवाय अर्थसहित जरहेसरबाद्धु बली.	१८०
५०	मन्हजिणाणंनी सवाय.	१८६
५१	संधारा पोरिसी अर्थसहित...	१८७
५२	ज्ञानपंचमी स्तुति श्रीनेमी पंचरूपं अर्थसहित.	१९३
५३	सकलाऽर्द्धत् अर्थसहित.	१९६
५४	श्रावक पाहिकादिक संक्षेपातिचार.	२१०
५५	श्रावक पाहिकादिक विस्तारातिचार.	२१७
५६	नवस्मरण मध्ये प्रथम पंचपरमेष्टि नमस्कार संक्षेप अर्थसहित.	२२६
५७	उवसग्गहरं द्वितीय स्मरण अर्थ चमोतेरमां पेचमां लखायो ढे.	२२७
५८	संतिकरं स्तोत्र नामक तृतीय स्मरण अर्थसहित.	२२७
५९	तिजयपद्धत्त नामक चतुर्थ स्मरण अर्थसहित.	२३५
६०	नमिक्कणस्तव नामक पंचम स्मरण अर्थसहित.	२४३

६१ अजितशान्तिस्तव नामक षष्ठस्मरण अर्थसहित. ..	२५५
६२ जक्तामरस्तव नामक सप्तम स्मरण अर्थसहित. ..	२५३
६३ कल्याणमंदिर स्तव नामक अष्टम स्मरण अर्थसहित. ...	२११
६४ बृहज्जांति स्तव नामक नवम स्मरण अर्थसहित. ..	२३०
६५ पञ्चस्काण संबंधि किंचित् विचार दर्शाव्या ठे. ..	२४९
६६ नमुक्कार सहिअंनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ..	२५१
६७ नमुक्कार सहिअं मुछसहिअंनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ..	२५४
६८ पोरिसी साठ पोरिसीनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ..	२५४
६९ पूरिमडुं अवडुंनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ..	२५६
७० विगइ निविगइनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ..	२५६
७१ बेआसणां तथा एकासणांनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ..	२५८
७२ आर्यंबिलनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ..	२६०
७३ चउविहार उपवासनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ...	२६१
७४ तिविहार उपवासनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ..	२६२
७५ चउठ ठछ जत्तादिकनुं पञ्चस्काण. ..	२६३
७६ ठ नद्धविगयना त्रीश निवियाता तेनां नाम दर्शाव्यां ठे. ..	२६३
७७ पाणहारनुं पञ्चस्काण. ..	२६४
७८ गंत सहिअं आदि अनिग्रहोनुं पञ्चस्काण. ..	२६५
७९ चौद नियमधारनारने देसावगासिकनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. २६५	
८० चौद नियमनी गाथा सचित्तदवविगइ अर्थसहित. ..	२६५
८१ पाणहार दिवस चरिमनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ..	२६६
८२ रात्रें चउविहार करवो, तेनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ...	२६६
८३ रात्रें तिविहार करवो, तेनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ..	२६७
८४ रात्रें डुविहार करवो तेनुं पञ्चस्काण. ..	२६७
८५ पञ्चस्काणोना आगारनी गाथाउ. ..	२६७
८६ ठ प्रकारें पञ्चस्काणनी शुद्धि करवी, तेनो पाठ अर्थसहित. ..	२६७
८७ साधुजीने चौद प्रकारना दाननी निमंत्रणानो पाठ अर्थसहित. २६७	
८८ पञ्चस्काण पारवानो विधि. ..	२६८
८९ सामायिक लेवानो विधि. ..	२६८

અનુક્રમણિકા.

૯

૧૦ સામાયિક પારવાનો વિધિ.	૩૬૯
૧૧ પડિલેહણ કરવાનો વિધિ.	૩૬૯
૧૨ દેવ વાંદવાનો વિધિ.	૩૭૦
૧૩ દેવસિ પ્રતિક્રમણ વિધિ.	૩૭૦
૧૪ રાઙ પ્રતિક્રમણ વિધિ.	૩૭૨
૧૫ પસ્કિ પ્રતિક્રમણ વિધિ.	૩૭૩
૧૬ ચઝમ્માસી પ્રતિક્રમણ વિધિ.	૩૭૪
૧૭ સાંવત્સરિક પ્રતિક્રમણ વિધિ.	૩૭૪
૧૮ સામાયિકમાં લાગતા વત્રીશ દોષોનાં નામ.	૩૭૫
૧૯ મુહપત્તીની પચ્ચીશ તથા શરીરની પચ્ચીશ મલીને પચ્ચાશ પડિલે હણ કરવાની ગાથાઝ અર્થસહિત.	૩૭૫
૧૦૦ પડિક્રમણમાં દેવવાંદવાના વાર અધિકાર છે તેનાં નામ.	૩૭૭
૧૦૧ ઠ આવશ્યકનાં નામ તથા તેના સંદ્દેપેં અર્થ.	૩૭૮
૧૦૨ ઠ આવશ્યકેં સાત નયનો પ્રથમ ઢાર.	૩૭૯
૧૦૩ ઠ આવશ્યકેં કાલાદિક પાંચ કારણનો બીજો ઢાર.	૩૮૧
૧૦૪ ઠ આવશ્યકેં ઉત્પાદ, વ્યય અને ધ્રોવનો ત્રીજો ઢાર.	૩૮૧
૧૦૫ ઠ આવશ્યકેં હેય, ફેય અને ઉપાદેયનો ચોથો ઢાર.	૩૮૧
૧૦૬ ઠ આવશ્યકેં પડ્ડવ્યના વ્યવહારનો પાંચમો ઢાર.	૩૮૧
૧૦૭ ઠ આવશ્યક માંહેલું કયું કયું આવશ્યક નવ તત્ત્વ માંહેલા કયા કયા તત્ત્વમાં છે ? તે કહેવાનો ઠછો ઢાર.	૩૮૨
૧૦૮ ઠ આવશ્યકેં સત્તજંગી વિચારવાનો સાતમો ઢાર.	૩૮૨
૧૦૯ ઠ આવશ્યકેં ચાર નિદ્દેષા તથા ક્ષેત્ર અને કાલનો આઠમો ઢાર.	૩૮૩
૧૧૦ પોસહમાં ચોવીશ મંમલ કરવા તેનાં નામ.	૩૮૪

॥ અથ ચૈત્યવંદનોની અનુક્રમણિકા ॥

૧ વિમલકેવલ જ્ઞાનકમલા સિદ્ધાચલજીનું.	૩૮૫
૨ શ્રી શત્રુંજય સિદ્ધક્ષેત્ર સિદ્ધાચલજીનું.	૩૮૫
૩ આજદેવ અરિહંત નમું પંચતીર્થ ચૈત્યવંદન.	૩૮૫
૪ પદ્મપ્રજને વાસુપૂજ્ય દોય રાતા કહીયેં ચોવીશજિન વર્ણનું.	૩૮૫
૫ પ્રથમ તીર્થંકર તણા હુઆ ચોવીશ જિન સમકિત જવગણતીનું.	૩૮૬

६ गणधर चोराशी कल्या चौदशें बावन गणधरनुं.	३८६
७ बार गुण अरिहंत देव पंच परमेष्ठिनुं.	३८६
८ श्री सीमंधर वीतराग सीमंधरजिननुं.	३८६
ए सीमंधर परमात्मा सीमंधरजिननुं.	३८७
१० श्री सीमंधर जगधणी सीमंधरजिननुं.	३८७
११ पहेले पद अरिहंत नमुं वीशथानक तपनुं.	३८७
१२ चोवीश पंदर पीस्तालीशनुं वीशथानकना काउस्सगनुं.	..	३८८
१३ रोहिणी तप आराधीयें रोहिणीतपनुं.	..	३८८
१४ सीमंधर प्रमुख नमुं विचरताजिननुं.	..	३८८
१५ डुविध धर्म जेणें उपदेश्यो बीजतिथिनुं.	..	३८९
१६ त्रिगडे बेठा वीरजिन ज्ञानपंचमीनुं.	..	३८९
१७ महाशुद्धि आठम दिनें अष्टमीनुं.	..	३८९
१८ शासन नायक वीरजी एकादशानुं.	..	३९०
१९ शांति नमी मली मेष ठे चोवीश तीर्थकरनी राशिनुं.	..	३९०
२० परमेश्वर परमात्मा परमात्माजीनुं.	..	३९१
२१ निजरूपें जिननाथ के जिनपूजानुं.	..	३९१
२२ अरिहंत नमो जगवंत नमो चंदकेवलीना रासमांथी.	..	३९१

॥ अथ ठंदादिकोनी अनुक्रमणिका ॥

१ सेवो पास शंखेसरो मन्नशुद्धं शंखेश्वरजीनुं.	..	३९१
२ कल्याणकेलिसदनाथ नमो नमस्ते पार्श्वजिनस्तोत्र.	..	३९२
३ सेवो वीरने चित्तमां नित्य धारो श्रीमहावीरजिननुं.	..	३९२
४ वीरजिनेसर केरो शिष्य गौतमाष्टक ठंद.	..	३९४
५ वंढित पूरे विविध परें नवकारनो ठंद.	..	३९४
६ आदिनाथ आर्दे जिनवर वंदी शोलसतीनो ठंद.	..	३९६
७ सिद्धार्थ जूपति सोहे ए प्रजातें कहेवाना चार मंगल.	..	३९७
८ शिवं शुद्धबुद्धं परं विश्वनाथं वीतरागाष्टक.	..	३९८

॥ अथ स्तुतीयोनी अनुक्रमणिका ॥

१ सीमंधर जिनवर सुखकर साहेब देव सीमंधरजिननी.	..	३९८
२ श्रीसीमंधर देव सुहंकर सीमंधरजिननी.	..	३९८

३ आदिजिनवर राया जास सोवन्नकाया आदिजिननी.	.. ३९९
४ कृष्ण चंडानन वंदन कीजें शाश्वता जिननी. ३९९
५ जिनशासन वंनित पूरण देव रसाल सिद्धचक्रजीनी. ४००
६ अरिहंत नमो वली सिद्ध नमो सिद्धचक्रजीनी. ४००
७ दिन सकल मनोहर बीज दिवस सुविशेष बीजतिथिनी.	.. ४००
८ श्रावण शुद्धि दिन पंचमी ए पंचमीनी. ४०१
९ मंगल आठ करी जस आगल अष्टमीनी. ४०१
१० एकादशी अति रूअडी गोविंद पूढे नेम एकादशीनी.	.. ४०२
११ पूढे गौतम वीर जिणंदा वीशथानक तपनी..... ४०२
१२ सत्तरजेदी जिनपूजा रचीनें पर्यूपणी. ४०३
१३ नद्धत्र रोहिणी जे दिन आवे रोहिणी तपनी. ४०३

अथ स्तवनोना समुदायनी अनुक्रमणिका.

१ पुस्कन्नवइ विजयें जयो रे सीमंधरजिननुं. ४०४
२ सुणो चंदाजी सीमंधर परमात्म पासें जाजो. सीमंधरजिननुं.	४०४
३ शत्रुंजय कृष्ण समोसखा तीर्थमालानुं. ४०५
४ आंखंडीयें रे में आज शत्रुंजय दीठो रे सिद्धाचलजीनुं. ४०६
५ विमलाचल नित्य वंदीयें सिद्धाचलजीनुं. ४०६
६ सिद्धगिरि ध्यावो नविका सिद्धाचलजीनुं. ४०६
७ समेत शिखर जिन वंदियें समेतशिखरजीनुं. ४०७
८ जइ पूजो लाल समेतशिखर गिरि उपर समेतशिखरजीनुं. ४०७
९ राजुल उनी मालिये जंपे जोडी हाथ नेमनाथजीनुं. ४०८
१० चउ अछ. दस दोय वंदियें जी अष्टापदजीनुं..... ४०८
११ आदिजिनेसर पूजतां दुःख मेठो रे आबुजीनुं. ४०९
१२ आवो आवोने राज श्रीअर्बुदगिरि जइयें अर्बुदगिरिनुं. ४१०
१३ श्रीराणकपुर रत्नीयामणुं रे लाल राणकपुरजीनुं. ४१०
१४ समरि शारदा माय सिद्धचक्रजीनुं स्तवन. ४११
१५ साहेब सांजलो रे, संजव अरज हमारी संजवजिननुं. ४११
१६ सहेजानंदि शीतल सुखनोगी तो शंखेश्वरजीनुं. ४१२
१७ अंतरजामि सुण अलवेसर शंखेश्वरजीनुं. ४१३

१८ सजनी मोरी, पासजिणेसर पूजो रे श्रीपार्श्वनाथजीनुं.	४१३
१९ जयजिनवर जग हितकारी रे दीवालीनुं.	४१४
२० सेवधी संचउ घेरियां अलबेले सांई श्रीवीर जन्मकुंमलीनुं.	४१४
२१ सिद्धनी शोना रे शी कहुं सिद्ध जगवाननुं.	४१५
२२ गीरुआ रे गुण तुम तणा महावीर स्वामीनुं.	४१५
२३ समकितनुं स्तवन सात ढालनुं सांजल रे तुं प्राणीआ.	४१६
२४ आराधनानुं पुण्यप्रकाशनं स्तवन सकल सिद्धि दायक सदा.	४१९
२५ सुतसिद्धारथ जूपनुं रे ज्ञानपंचमीनुं स्तवन ठ ढालनुं.	४२५
२६ आदिजिणंद अरिहंतजी प्रभु अमने रे आदिजिननुं.	४३०
२७ अवसर पामीने रे कीजें नव आंबीलनी उली सिद्धचक्रजीनुं.	४३०
२८ सुविधिनाथनी पूजा सार पूजाविधि आश्रयी सुविधिनाथनुं.	४३०
२९ तीरथ अष्टापद नित नमियें अष्टापदजीनुं.	४३१
३० समेतशिखर जिन वंदियें समेत शिखरजीनुं.	४३२
३१ एक वार वल्लदेश आवजो जिणंदजी समवसरणनुं.	४३२
३२ मनहुं ते माहारुं मोकले, महारा वालाजी रे सीमंधरजिननुं.	४३४
३३ काया पामी अति श्री कूडी युगमंधरजिननुं.	४३४
३४ जइने रहेंजो महारा वालाजी रे नेमिजिननुं.	४३५
३५ प्रणमी सारद माय शासन वीर सुहंकरु जी बीज तिथिनुंस्तवन.	४३५
३६ पंचमी तप तमें करो रे प्राणी पंचमीनुं.	४३६
३७ हारे महारे ठाम धर्मेना साडा पचवीश देश जो अष्टमीनुं.	४३६
३८ जगपतिनायक नेमिजिणंद, एकादशीनुं चार ढालनुं.	४३८
३९ मार्गदेशक मोक्षनुं रे दीवालीनो.	४४१
४० जिहो प्रणमुं दिन प्रत्ये जिनपति सिद्धचक्रजीनुं चार ढालनुं.	४४१
४१ हारे महारे वासुपूज्यनो नंदन मधवा नाम जो रोहिणी तपनुं.	४४३
४२ आदिजिनविनति पामी सुगुरु पसाय रे शत्रुंजय धणी.	४४६
४३ श्रीगौतम स्वामीनो रास.	४४८
४४ एकादश गणधरनां नाम अगीआर गणधरनुं.	४५३
४५ मातृष्टयि सुत प्रात उठी नमो गौतमाष्टक.	४५३
४६ शांतिजिनेसर केसर अर्चित जगधणीरेनिश्चय व्यवहारनुं ठ ढालनुं.	४५४

४७ रमती जमती अमुन साहेली दीवालीनुं.	४५८
४८ माता त्रिशला नंद कुमार जगतनो दीवो रे आमलक्रीडानुं.	४५८
४९ सुणो सखी सङ्गन ना वीसरे नेमनाथजीनुं.	४५९
५० शामलीया लाल तोरणथी रथ फेखो कारण कहोने नेमिजिननुं.	४५९
५१ आवो गिरि सिद्धाचल जइयें सिद्धाचलजीनुं.	४६०
५२ श्रीसिद्धाचल मंमण स्वामी रे सिद्धाचलजीनुं.	४६१
५३ श्रीविनयविजयजीकृत पांच कारणनुं स्तवन ठ ढालनुं.	४६१
५४ श्रीमहावीरस्वामीनुं पालणुं माता त्रिशलायें पुत्र रतन जाइउं.	४६५
५५ श्रीमहावीरस्वामीनुं हालरिखुं मातात्रिशला जूलावे पुत्र पारणो.	४६७

॥ अथ सबाउनी अनुक्रमणिका ॥

१ जनकसुता हुं नाम धरावुं सीताजीनी.	४६८
२ आंबिल तपमां आहार लेवाना विधिनी समरी श्रुत देवी शारदा.	४६९
३ नोकरवालीनी बार जपुं अरिहंतना.	४६९
४ नरनव नयरं सोहामणुं वणजारा रे वणजारानी.	४७०
५ सुण सोदागर बे दिलकी बात हमेरी सोदागरनी.	४७१
६ आपं स्वजावमां रे अबधू सदा मगनमें रहेनां आपस्वजावनी.	४७१
७ सहेजानंदी रे आतमा सहेजानंदीनी.	४७१
८ चेतन अब कबु चेतीयें चेतन शिखामणनी.	४७३
९ हो सुण आतमा मत पड मोह पिंजर मांहें मायाजाल रे.	४७३
१० सांजल सयणा साची सुणावुं सांजल सयणानी.	४७३
११ पुण्यसंयोगें नरनव लाधो रात्रिजोजननी.	४७४
१२ जोबनीयांनी मोजां फोजां जाये नगरां देती रे जोबन अथिरनी.	४७५
१३ निंदा म करजो कोइनी पारकी रे निंदावारकनी.	४७५
१४ शीयलविषे पुरुषने शिखामण सुण सुणकंता रे शीख सोहामणी.	४७५
१५ शीयलविषे स्त्रीने शिखामणनी एक अनोपम शिखामण खरी.	४७७
१६ धोबीडातुं धोजे मननुं धोतीयुं रे धोबीडानी.	४७८
१७ मनहीं में वैरागी नरतजी मन० नरत चक्रीनी.	४७९
१८ बहेनी बोले हो बाहुबल सांजलो जी बाहुबलजीनी.	४७९
१९ ढंढणरूषिजीने वंदनां हुं वारी ढंढण रूषिनी.	४७९

२० अश्मंता मुनिवरजुकी करणीकी बलिहारी अश्मंता मुनिनी.....	४८०
२१ चंपानगरी अतिजली करकंठुं प्रत्येक बुद्धजीनी.	४८०
२२ मोहनगारी मनोरमा मनोरमा सतीनी.	४८१
२३ सरसति माता प्रणमुं मुदा शोल सतीनी.	४८१
२४ आदिजिनेसर पयप्रणमेव जीवदयानी.	४८१
२५ कडवां फल ठे क्रोधनां क्रोधनी.	४८३
२६ रे जीवमान न कीजीयें माननी.	४८३
२७ समकेतनुं मूल जाणीयेंजी मायानी.	४८३
२८ तमें लक्ष्ण जोजो लोचनां लोचनी.	४८४
२९ श्रावक तुं उठे प्रजात श्रावकनी करणीनी सखाय.	४८४
३० श्रेणिक रयवाडी चढयो अनाथी मुनिनी.	४८६
३१ पीउजी पीउजी रे नाम जपूं दिन रातीयां नेम राज्जुलनी.	४८६
३२ सरसति सामिणी पय प्रणमेव सार बोलनी.	४८७
३३ छुजगुरु चरणें नामी शीश सामायिकना बत्रीश दोषनी.	४८८
३४ सिरिजंबू रे विनयजक्ति सिरनामीने मुहपत्तिना बोलनी. ...	४८८
३५ कायारे वाडी कारमी सिंचंता सूके काया उपरनी.	४८९
३६ वीर पटोधर वंदीयें अगीआर गणधरनी.	४८९
३७ शोल सतीनां लीजें नाम शोल सतीयोनी.	४८९
३८ आतम रामे रे मुनि रमे आतमहितनी.	४९०
३९ अरिहंत पहेले थानक गणीयें वीश थानकना तपनी.	४९१
४० एतो नारी रे बारी ठे दुर्गति तणी शीयलनी... ..	४९१
४१ जय जय आरति शांति तुमारी शांतिजिन आरति. ...	४९२
४२ अपह्वरा करती आरति जिनआगें आदिजिन आरति.	४९३
४३ श्रीजिन नव अंग पूजाना दोहा जल नरी संपुट पत्रमां.	४९३
४४ आरति कीजें पास कुमरकी पार्श्वनाथनी आरति.	४९४
४५ चारो मंगल चार आज महारे चारो मंगल चार.	४९४
४६ श्री नेमराज्जुलना बार मासा.	४९५

॥ श्री गोडी पार्श्वनाथाय नमः ॥

॥ अथ ॥

॥ श्री पंच प्रतिक्रमणादि सूत्राणि सार्थानि प्रारब्धन्ते ॥

तत्र

॥ प्रथम नवकार मांगलिकरूप ॥

॥ नमो अरिहंताणं ॥ १ ॥ नमो सिद्धाणं ॥ २ ॥ नमो आयरियाणं ॥ ३ ॥ नमो उवप्पायाणं ॥ ४ ॥ नमो लोए सब साहूणं ॥ ५ ॥ एसो पंच नमुक्कारो ॥ ६ ॥ सब पावप्पणासणो ॥ ७ ॥ मंगलाणं च सबेसिं ॥ ८ ॥ पढमं हवइ मंगलं ॥ ९ ॥ इति नमस्कारः ॥ १ ॥

अर्थः—हवे प्रथम सर्व मांगलिकनुं मूल, श्रीजिन शासननो सार, अगीआर अंग अने चौद पूर्वनो उद्धार, सदैव शाश्वत एवो श्रीपंच परमेष्ठीने नमस्कार रूप महामंत्र श्रीनवकार ठे, तेनो प्रारंभ करीयें ठैयें. त्यां प्रथम श्रीअरिहंत पदनुं मंगल वर्णवीयें ठैयें. (एमो अरिहंताणं के०) नमोऽरिहन्त्र्यः एटले (अरि के०) रागादिक वैरी प्रत्यें (हंताणं के०) हणनार एवा, बार गुणें करी सहित समवसरणने विषे बिराजमान विहरमान तीर्थकर जे श्री अरिहंत, ते प्रत्यें (एमो के०) नमस्कार थाउं. एनो सविस्तर अर्थ कहे ठे.

इहां नमः ए नैपातिक पद ठे. ते इव्य तथा जावना संकोचने अर्थ ठे. कहेलुं ठे के “नेवाइयं पयं दवं जाव संकोचण पयडो” माटें नमः ए पद बडे कर, चरण अने मस्तकें करी सुप्रणिधानरूप नमस्कार थाउं. एटले कर, शिर अने पादादिकनुं जे हलन, चलन ते इव्यसंकोच जाणवो. अने विष्टुअ मननो नियोग ते जावसंकोच जाणवो. एटले इव्य अने जावथी नमस्कार थाउं, एम कहुं. एवो नमस्कार कोने थाउं? तोके अरिहंतादि प्रभुउने नमस्कार थाउं. अहिंथां जूदा जूदा त्रण पाव

ઠે. એક એમો અરહંતાણં, બીજો એમો અરિહંતાણં, ત્રીજો એમો અરુહંતાણં. એ ત્રણે પાઠના નિન્ન નિન્ન અર્થો કહે ઠે.

પ્રથમ (એમો અરહંતાણં કે) નમોઽર્હઙ્ગયઃ જે અતિશય પૂજાને અર્હેતિ એટલે યોગ્ય ઠે તે અરહંત કહીયે. અર્થાત્ અમરવરનિર્મિત એવા અશોકાદિ આઠ માહાપ્રાતિહાર્યરૂપ પૂજાને જે યોગ્ય ઠે, તેને અરહંત કહીયે. એ વિષે આયું વચન ઠે:—“અરહંતિ વંદણ નમં, સણાઽ અરહંતિ પૂઅસકારં ॥ સિદ્ધિગ મણં ચ અરહા, અરહંતા તેણ વુચ્ચંતિ ॥૧॥” એ માટે તેડને નમસ્કાર થાઉ.

તથા અરિહનનાત્ અરહંત એટલે સંસારરૂપ ગહનવનને વિષે અનેક ડુઃખોને પમાડનાર એવા મોહાદિક શત્રુને હણવા થકી અરહંત કહીયે. તથા રજોહનનાત્ અરહંત એટલે જેમ વાદજાં, સૂર્યમંડળને ઢાંકી મૂકે ઠે, તેમ આત્માના જ્ઞાનાદિક ગુણને ઢાંકી મૂકે, એવાં ચાર ધાતિકર્મરૂપરજ, તદ્રૂપ શત્રુને હણવાથકી અરહંત કહીયે. તથા રહસ્યાનાવાત્ અરહંત એટલે દૂર થયું ઠે નિરવશેષ જ્ઞાનાવરણાદિકર્મનું પારતંત્ર્ય જેને વિષે અને ન હણાય એવું અદ્ભુત કેવલ જ્ઞાન અને દર્શન, તેણે કરી નિરંતર પત્યરૂપણે કરી જાણનારા એવા જગવાનને રહસ્યનો અજાવ ઠે એટલે જેનાથી કાંઈ ઠાનું નથી માટે અરહંત કહીયે. આ અરહંત પદના ત્રણે અર્થ, ઇષોદરા દિની પેઠે સિદ્ધ થાય ઠે. એ માટે તેડને નમસ્કાર થાઉ.

અથવા (અ કે) અવિદ્યમાન ઠે (રહ કે) એકાંત રૂપ દેશ અને (અંત કે) મધ્યનાગ ગિરિ ગુફાદિકનો જેને એટલે સમસ્ત વસ્તુસમૂહગ તપ્રવ્રણપણાને અજાવેં કરી અરહાંતર કહીયે, અર્થાત્ સર્વવિદિત પણ ઠે જેને એવા અરહાંતર જગવાન તેડને નમસ્કાર થાઉ.

અથવા (અ કે) અવિદ્યમાન ઠે એટલે નથી (રહ કે) રથ જે સ્પંદન તે સકલ પરિગ્રહ ઉપલક્ષણજૂત જેને અને (અંત કે) વિનાશ એટલે વિનાશના કરનારા જે જરાદિ ઉપલક્ષણજૂત તે જેમને અવિદ્યમાન ઠે માટે અરહાંત એટલે અરહાંત કહીયે, એવા અરહાંત પ્રચુડને નમસ્કાર થાઉ.

અથવા અરહયઙ્ગયઃ એટલે પ્રકૃષ્ટ રાગાદિ હેતુજૂત એવા મનોહ્ર અને અ મનોહ્ર જે વિષય તેના સંપર્કથકી પણ વીતરાગાદિક જે પોતાનો સ્વસ્વ જાવ ઠે, તેને ઠાંમતા નથી, તેમાટે અરહંત કહીયે. એવા અરહંત પ્રચુડને નમસ્કાર થાઉ. યતઃ “યુઽ વંદણ મરહંતા, અમરિંદ નરિંદ પૂયમરહંતા ॥

સાસયસુહમરહંતા, અરહંતા હંતુ મે સરણ ॥૧॥” એ પ્રથમ પદનો અર્થ થયો.

હવે (એમોઅરિહંતાણં કે૦) નમોઽરિહદ્યઃ એ બીજા પદનો અર્થ કરે છે. ત્યાં (અરિ કે૦) આત્મકર્મરૂપ શત્રુને (હંતાણં કે૦) હણનાર એવા શ્રી અરિહંત પ્રત્યે નમસ્કાર થાઉં. એવિષે આતું વાક્ય છે “અઠવિહં પિઅ કમ્મં, અરિનૂયં હોઽ સયલ જીવાણં ॥ તં કમ્મમરિહંતા, અરિહંતા તેણ વુચ્છંતિ ॥ ૧ ॥” એ ગાથાનો જાવાર્થ:-આત્મ પ્રકારનાં જે કર્મ છે, તે સર્વ જીવોને અરિનૂત એટલે વૈરીરૂપ છે, એવા કર્મરૂપ વૈરીને હણનાર છે, માટે અરિહંત કહેવાય છે. તે પ્રત્યે નમસ્કાર થાઉં.

તથા અરિહંતના સહાયથી મોક્ષરૂપ નગરને પમાય છે. માટે સાર્થવાહની ઉપમા તથા એમના આશ્રયથી જવસમુદ્ધનો પાર પમાય છે, માટે નિર્વામકની ઉપમા તથા પ્રાણ, જૂત, જીવ અને સત્ત્વ, એ ચાર પ્રકારના જીવોને માહણ માહણ એવો શબ્દ કહે, માટે સર્વ જીવો ઉપર કૃપા છે, તેથી નિર્વાણરૂપ વન પ્રત્યે પહોંચાડે છે માટે મહાગોપની ઉપમા, એ ત્રણ ઉપમા સાર્થક છે. તે શ્રી અરિહંતનેજ ઠાજે છે. એવા શ્રી અરિહંતને એ સર્વ જીવલોકને વિષે લોગુત્તમ જાવેં કરી તેમજ નમસ્કાર થાઉં.

તથા રાગ, દ્વેષ, પરિસહ, ઉપસર્ગ, એટલાને જે નમાવે એટલે પાંચે ઇન્દ્રિયના ત્રેવીશ વિષય, ચાર કષાય, બાવીશ પરિસહ તથા આત્મોદ્ભૂત અને પરકૃત એવી બે પ્રકારની વેદના અને અનુલોમ તથા પ્રતિલોમ, એવા બે પ્રકારના ઉપસર્ગે ઇત્યાદિક શત્રુને હણનાર તેમાટે અરિહંત કહિયે. તેપ્રત્યે નમસ્કાર થાઉં. એવા અરિહંતને મન, વચન અને કાયાની એકાગ્રતાપણે નમસ્કાર કરતો થકો જીવ, જવનાં સહસ્રો થકી મૂકાય, જાવ સહિત નમસ્કાર કરતો થકો બોધિના લાજને પામે. એ બીજા પદનો અર્થ થયો.

હવે (એમોઅરુહંતાણં કે૦) નમોઽરુહદ્યઃ એ ત્રીજા પદનો અર્થ કહે છે. તિહાં અરુહદ્યઃ અહીં રુહ્ બીજતંતુસંતાને એ ધાતુનું રુહ્ પદ છે એટલે ક્ષીણકર્મબીજપણા થકી જેમને ફરી સંસાર મધ્યે (રુહંત કે૦) ઉપજવું (અ કે૦) નથી એટલે અરુહંત કહિયે અર્થાત્ બીજનું વિસ્તાર પણ નથી. હવે કોઈ પણ જવ કરવો નથી માટે અરુહંત કહીયે, ઉક્તં ચ “દગ્ધે બીજે યથાત્યંતં, પ્રાહુર્નવતિ નાંકુરઃ ॥ કર્મબીજે તથા દગ્ધે, ન રોહતિ જવાંકુરઃ ॥ ૧ ॥ અર્થ:-જેમ કોઈ બીજ છે તે અત્યંત પણ અગ્નિ

યેં કરી બલ્યું હોય, તેને વાલ્યાં થકાં તેનો અંકુરો પ્રગટ ન થાય, તેમ અહીંયાં પણ કર્મરૂપ બીજેં કરી ફરી સંસાર મધ્યેં અવતાર રૂપ અંકુરો ઝગે છે, તે કર્મરૂપ બીજને વાલ્યા થકી સંસારરૂપ અંકુરો પ્રગટ ન થાય, નવા જવ ન કરે માટે અરુહંત કહીયેં. એવા અરુહંતને નમસ્કાર થાઉં.

એવા લક્ષણોવાલા જગવાનને નમસ્કાર કરવાનો હેતુ શું? ત્યાં કહે છે. માહા જયંકર જે આ જવરૂપગહનવન તેને વિષે ત્રમણ કરવાને બીક પામેલા એવા જીવોને અનુપમ આનંદરૂપ જે પરમ પદ તડૂપ જે નગર, તેના માર્ગને દેશ્વાડવાપણાનું પરમોપકારીપણું છે જેને વિષે તેમાટે તેને નમસ્કાર કરવો યોગ્યજ છે. અહીંયાં નમઃ શબ્દના યોગથી વ્યાકરણરીતિથી ચતુર્થી વિજંક્તિ જોડ્યેં, તે ઠેકાણે જે ષષ્ઠી છે તે પ્રાકૃતસૂત્ર થકી પ્રાકૃત શૈલીના વશ થકી છે, તેમાં ષષ્ઠીનું બહુ વચન છે તે અદૈત વ્યવહેદેં કરી અર્હદ્વદુત્વના સ્થાપન ને માટે છે. તથા વિષય બહુ પણાયેં કરીને નમસ્કાર કરનારને ફલાતિશય જ્ઞાપનને માટે છે, એ શ્રીઅરિહંતને ચંડમંદલની પેરેં શ્વેતવર્ણેં ધ્યાયિયેં. એ જા વમંગલ કરતાં પંચ પરમેષ્ઠિપદમાં પ્રથમ અરિહંત પદનું મંગલ વર્ણવ્યું ॥ એ પહેલી સંપદા એક પદની થઈ. સંપદા એટલે જ્યાં અર્થસમાપ્તિનો અધિકાર હોય, તે સંપદા જાણવી તથા જ્યાં વિશામો લડ્યેં, તે વિશામાના સ્થાનકને સંપદા કહીયેં. એમ સર્વત્ર જાણવું ॥ ૧ ॥

હવે બીજું સિદ્ધપદનું મંગલ વર્ણવે છે. (એમોસિદ્ધાણં કે૦) નમો સિદ્ધેન્યઃ અહીંયાં (સિત્ કે૦) બહુ એટલે ચિરકાલનો બાંધેલો એવો જે અષ્ટકર્મ રૂપ કાષ્ઠનો નારો, તેને જાજ્વલમાન શુક્લધ્યાનરૂપ અગ્નિયેં કરી જેણે (ધ્માતં કે૦) ધમ્યો છે વાલ્યો છે જસ્મ કીધો છે તેને નિરુક્તિના વિધિ પ્રમાણે સિદ્ધ કહીયેં. એવા સર્વ સિદ્ધને મહારો (એમો કે૦) નમસ્કાર હોજો. અથવા ષિધુ ધાતુ, ગતિને અર્થેં છે, એ વચનથી અપુનરાવૃત્તિયેં એટલે પાતું ન અવાય એવી રીતેં મોક્ષ નગરી પ્રત્યેં ગયા, તે સિદ્ધ કહેવાય, અથવા નિષ્ઠિતાર્થ થયા તે સિદ્ધ, અથવા શિક્ષા કરનાર શાસ્ત્રકથક થયા, તે સિદ્ધ અથવા શાસનને પ્રવર્ત્તાવનાર થઈને સિદ્ધરૂપ માંગલ્યપણા પ્રત્યેં અનુજવ્યા તે સિદ્ધ કહીયેં. અથવા નિત્ય અપર્યવસિત અનંત સ્થિતિ ને પામવા પણા થકી સિદ્ધ કહીયેં અથવા જેનાથી ગુણોનું સમૂહપણું જવ્ય જીવોને ઉપલબ્ધ થાય છે માટે સિદ્ધ કહીયેં, એ વિષે આ વચન પ્ર

માણ છે, “દ્વિમાતં સિતં ચેન પુરાણકર્મ, યોવા ગતો નિર્વૃત્તિસૌધમૂર્ધ્નિ॥ સ્વા તોડુશાસ્ત્રા પરિનિષ્ઠિતાર્થો, યઃસોડુસુ સિદ્ધઃ કૃતમંગલોમે ॥૧॥” એ શ્લોક માં ઉપર જેટલાં સિદ્ધનાં લક્ષણો કહ્યાં, તેટલાંનો સમુચ્ચય, વર્ણનરૂપે છે.

એ સિદ્ધ પરમાત્માને નમસ્કાર કરવાનો હેતુ શું? ત્યાં કહે છે, એ વિનાશ રહિત એવો અનંત ચતુષ્ક એટલે જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર તથા વીર્ય, એ ગુણો જેઝને પ્રગટ થયા તે જ્ઞાનદર્શન સુખ વીર્યાદિક ગુણ યુક્તપણે કરી સ્વવિષય પ્રમોદ પ્રકર્ષ ઉત્પાદન કરી આનંદ ઉત્પાદન કરવાને લીધે જવ્ય જીવોને અત્યંત ઉપકારહેતુ પણું છે માટે તે સિદ્ધને નમસ્કાર, કરવા યોગ્ય છે. એ શ્રીસિદ્ધ જગવાનને ઝગતા સૂર્યની પેરેં રક્તવર્ણે ધ્યાયિયે. એવા સિદ્ધને નમસ્કાર કરતાં પંચ પરમેષ્ઠિ મંગલમાં બીજું મંગલ જાણવું. એ બીજું પદ અને બીજી સંપદા થઈ ॥ ૨ ॥

હવે આચાર્યપદનું ત્રીજું મંગલ કહે છે. (એમોઆયરિયાણં કે૦) નમ આચાર્યેન્યઃ આ એટલે મર્યાદાયેં તદ્વિષય વિનયરૂપેં કરી ચર્ચતે એટલે સે વિયેં અર્થાત્ જિનશાસનના અર્થની ઉપદેશકતાયેં કરીને, તે ઉપદેશકતાની આકાંક્ષા કરનારા જીવો જેને સેવે છે તેને આચાર્ય કહીયે. તેને (એમો કે૦) નમસ્કાર થાઉં. ઉક્તં ચ “સુત્તઢ વિઝલસ્કણ, જુત્તો ગહસ્સ મેઢિજૂઝ અ ॥ ગણતત્તિ વિપ્પમુક્કો, અહં વાએઙ આયરિઝ ॥ ૧ ॥

અથવા જ્ઞાનાચારાદિક પાંચ પ્રકારનો આચાર, અથવા આ એટલે મર્યાદાયેં ચાર એટલે વિહાર તે આચાર એવા આચારને પાલવામાં પોતેં સાધુ એટલે જ્ઞાના ચતુર છે તથા પ્રકર્ષેં કરી બીજાને તે આચાર પલાવવાનો ઉપદેશ કહેવાયકી તથા ઉત્કૃષ્ટ પણે બીજા સાધુ પ્રમુખને તે આચાર દેખાડવાયકી આચાર્ય કહીયે. ઉક્તં ચ ॥ “પંચવિહં આયારં, આયરમાણા તદ્દા પયાસંતા ॥ આયારં દંસંતા, આયરિયા તેણ વુચ્છંતિ ॥ ૧ ॥”

અથવા (આ કે૦) ઈષત્ એટલે અપરિપૂર્ણ જે (ચાર કે૦) હેરિક એટલે શિષ્ય તે આચાર તે ચારકલ્પ કહીયે. એટલે યુક્તાયુક્ત વિજ્ઞાન નિરૂપણ કરવામાં અનિપુણ એવા વિનેય જે શિષ્ય તેને વિષે (સાધુ કે૦) જ્ઞાના યથાર્થ શાસ્ત્રાર્થ ઉપદેશકપણેં કરીને તે આચાર્ય કહેવાય છે.

એવા આચાર્યને નમસ્કાર કરવાનો હેતુ શું? ત્યાં કહે છે. આચારનો ઉપદેશ કરવાયકી પરાપકારીપણું જેમને પ્રાપ્ત થયું છે તથા ઠત્રીશ ઠત્રી

શી ગુણે કરી સુશોજિત, યુગપ્રધાન, સર્વજનમનોરંજક, જગજીવમાં નવ્ય જીવને જિનવાણીનો ઉપદેશ આપી પ્રતિબોધીને કોઈને સમ્યક્પણું પમાડે છે, કોઈને દેશવિરતિપણું પમાડે છે, કોઈને સર્વવિરતિપણું પમાડે છે તથા કોઈએક ઉપદેશ સાંનલીને નડક પરિણામી થાય છે. એવા ઉપકારના કરનાર, શાંત મુઢાના ધારક, ક્ષણમાત્ર પણ કષાયેં ગ્રસિત ન હોય માટે તે પ્રચુડ, નમસ્કાર કરવા યોગ્ય છે.

વલી તે આચાર્ય નિત્યેં પ્રમાદ રહિત થકાં અપ્રમત્ત ધર્મના કથક છે. વલી રાજકથા, દેશકથા, સ્ત્રીકથા, નક્તકથા, સમ્યક્ત્વઢિલણીયા અને ઠઠી ચારિત્રઢિલણીયા, એવી વિકથાના વર્જક છે. વલી અમલ અમાયી છે. તથા સારણા, વારણા, ચોયણા, અને પઢિચોયણાદિકેં કરી શિષ્યાદિકને પ્રવચનનો અન્યાસ કરાવનારા છે અને સાધુજનને ક્રિયા ધરાવતા થકા છે. વલી જેમ સૂર્ય અસ્ત થયાં ગૃહને વિષે ઘટ પટાદિક પદાર્થ ન દેલાય; પઠી દીપકથકી સર્વ પદાર્થ દૃષ્ટિગોચર આવે, તેમ અહિંઆં કેવલજ્ઞાન નાસ્કર સમાન શ્રીતીર્થંકરદેવ મુક્તિ ગયા થકાં ત્રણ જીવનનાં પદાર્થના કથક દીપક સમાન એવા શ્રીઆચાર્ય છે, એવા શ્રીઆચાર્યને જે નવ્ય પ્રાણી નિરંતર નમસ્કાર કરે, તે પ્રાણી ધન્ય જાણવા, તેમને જવનો ક્ષય તુરંત થાય. વલી તે આચાર્ય પ્રચુડયેં કૃપા કરીને જે હિતનાં વચન કહ્યાં હોય, તે વચનોને હૃદયથી અણમૂકતો થકો રહે, તે પ્રાણી વિશેષેં સુઢિ સહિત જલો આચારવંત થાય. એ શ્રી આચાર્યને સુવર્ણ વર્ણે ધ્યાયિયેં. એવા આચાર્યને નમસ્કાર કરવાથી પંચપરમેષ્ટિ મંગલમાં ત્રીજું મંગલ જાણવું ॥ એ ત્રીજું પદ અને ત્રીજી સંપદા અહ ॥ ૩ ॥

હવે ઉપાધ્યાયયદનું ચોથું મંગલ વર્ણવે છે. (એમોતવપ્રાયાણં કે૦) નમઉપાધ્યાયેન્યઃ (ઉપ કે૦) સમીપ રહ્યા તથા આવ્યા એવા જે સાધુ પ્રમુખ તે પ્રત્યેં જે (અપ્રાય કે૦) અધ્યાય એટલે સિદ્ધાંતનું અધ્યયન કરાવે, તથા જેની સમીપેં આવી અધીયતે નામ જણાય છે તે ઉપાધ્યાય કહિયેં. તે જણી (એમો કે૦) નમસ્કાર થાડ.

અથવા જેના ઉપ સમીપમાં આધિક્યેન ગમ્યતે એટલે અધિકપણાયેં જવાય છે, અથવા ઇક્ સ્મરણે એવા ધાતુના અર્થમાં સ્મરણ કરાય છે સૂત્ર થકી જિ નપ્રવચનનું જેથકી તે ઉપાધ્યાય કહિયેં. એ વિષે આણું પ્રમાણ છે. “બાર

સંગો જિણસ્કાઠ, સઘાઠ કહિઠ બુદ્ધેહિં ॥ તં ઝવડસંતિ જમ્હા, ઝવઘાયા તેણ બુઞ્ઞંતિ ॥ ૧ ॥ અર્થ:-ઘાદશાંગી, શ્રીવીતરાગેં અર્થથી નાંચી અને ગણધરેં સૂત્રથી ગુંથી, તેનો સઘાય કરવો. એ રીતેં બુધ એટલે પંક્તિેં કહ્યો તે જે કારણ માટેં તે ઘાદશાંગીને ઝપદેશેં, તે કારણ માટેં તે ઝપાધ્યાય કહીયેં.

અથવા “ઝત્તિ ઝવડંગ કરણે, જત્તિ જ્ઞાણસ્સ હોઽ નિદેસે ॥ એણ હુંતિ ઝજ્ઞા, એસો અન્નોવિ પજ્ઞાઠ ॥ ૧ ॥ અર્થ:-ઝકાર જે છે, તે ઝપયો ગ કરવાને અર્થેં છે, તેથી (ઝ કેળ) ઝવ યયો અને ઝવ પઠી જજ્ઞો છે, તે ઝકાર વર્ણેં ધ્યાનનો નિર્દેશ કહ્યો છે. એમ ઝ અને જ એ બે અક્ષર થકી ઝવ જ્ઞાય પદ થાય છે. એ પર્યાયાર્થ છે.

વલી પણ પર્યાય ફેર નામ કહે છે. “ઝત્તિ ઝવડંગકરણે, પત્તિ અપાવપરિવજ્ઞણે હોઽ ॥ જત્તિ અ જાણસ્સ કણ, ઝત્તિ અ ઝસક્કણા કમ્મે ॥ ૧ ॥ અર્થ:-ઝ વર્ણ તે ઝપયોગને અર્થેં છે અને પ વર્ણ તે પાપનું સમસ્ત પ્રકારેં વર્જવું તેને અર્થેં છે, અને જ વર્ણ તે ધ્યાન કરવાને અર્થેં છે. પુનઃ ઝ વર્ણ તે કર્મથકી ઝસરવાને અર્થેં છે. એ રીતેં ચાર અક્ષર મળ્યા થકાં ઝપાજ્ઞાઠ થાય છે, તે પણ પર્યાયાંતરેં ઝપાધ્યાયનુંજ નામ જાણવું.

અથવા ઝપાધાન એટલે ઝપાધિ અથવા સન્નિધિ તે પાસેં વસવું; તે ઝપાધિયેં કરીને અથવા ઝપાધિને વિષે આય એટલે લાજ છે શ્રુતનો જેઠ થકી અથવા ઝપાધિ એટલે વિરોષણાદિકના પ્રસ્તાવથકી શોનન ઝપાધિનો આય એટલે લાજ છે જેઠથી તે ઝપાધ્યાય કહીયેં.

અથવા ઝપાધિ તેજ સન્નિધિ અને આય એટલે ઇષ્ટફલ એટલે જેને વિષે દૈવજનિતપણે જે આય એટલે ઇષ્ટફલો તેહના સમૂહનું એક હેતુ પાળું છે એ હેતુમાટેં તેને ઝપાધ્યાય કહીયેં.

અથવા આધિ જે મનની પીઢા, તેનો આય એટલે લાજ તેને આધ્યાય કહીયેં. અથવા અધિ એટલે ટૂંકી બુદ્ધિ અર્થાત્ કુબુદ્ધિ તેનો આય એટલે લાજ તે અધ્યાય કહીયેં. અથવા ધ્યૈ ધાતુચિંતાને અર્થેં છે એ ધાતુનો પ્રયોગ તથા નઝ્નો અર્થ, કુત્સિત એટલે સ્વરાબ એવો થાય છે, એ બે મલી હુધ્યાન એવો અર્થ સિદ્ધ થાય છે, એને અધ્યાય પણ કહે છે એ ઝપરલા અધ્યાય અથવા આધ્યાય તથા એ બન્ને જેઠાં કરી ઝપહત એટલે હણાયેલા છે તેને પણ ઝપાધ્યાય કહીયેં.

એવા શ્રી ઉપાધ્યાય પચ્ચીશ ગુણે કરી શોજિત, દ્વાદશાંગીના પારંગામિ, દ્વાદશાંગીના ધારક, સૂત્ર અને અર્થના વિસ્તાર કરવાને રસિક, એવા ઉપાધ્યાયને નમસ્કાર કરવાનો હેતું શું ? ત્યાં કહે છે. સંપ્રદાય ચક્રી આવેલાં જે જિનવચન, તેનું અધ્યાપન એટલે જણાવવું કરાવે છે, તેણે કરી નવ્ય જીવોની ઉપર ઉપકારીપણું હોવાથી નમસ્કાર કરવા યોગ્ય છે. એ શ્રીઉપાધ્યાયજીને મરકત મણિની પેરેં નીલવર્ણે ધ્યાયિયેં, એ શ્રીઉપાધ્યાયજી ને નમસ્કાર કરવાથી પંચપરમેષ્ઠિ મંગલમાં ઉપાધ્યાય પદનું ચોથું મંગલ જાણવું ॥ એ ચોથું પદ અને ચોથી સંપદા થઈ ॥ ૪ ॥

હવે સાધુ પદનું પાંચમું મંગલ વર્ણવે છે. (અમોલોએસવસાદૂણં કે૦) નમોલો કે સર્વસાધુન્યઃ અઢી ઢીપ પ્રમાણ લોકમાંહેલા સર્વ સાધુને નમસ્કાર થાઉ.

ત્યાં જે જ્ઞાનાદિક શક્તિયેં કરી મોક્ષને સાધે, તેને સાધુ કહિયેં, અથવા સર્વ પ્રાણીમાત્રને વિષે સમપણું ધ્યાવે, તેને નિરુક્તિન્યાયેં કરી સાધુ કહિયેં. એ વિષે આ વચન પ્રમાણ છે:—“ નિર્વાણ સાદ્દે જોએ, જમ્હા સાદ્દંતિ સાદ્દુણો ॥ સમા ય સવજૂએસુ, તમ્હા તે જાવ સાદ્દુણો ॥૧॥ ” અર્થ:—નિર્વાણ જે મોક્ષ તેના સાધવાના જે યોગ, તે પ્રત્યેં જે કારણ માટેં સાધે, તે માટેં તે સાધુ કહીયેં. વળી સર્વજૂત જે ચોરાશી લાખ જીવાયોનિ તેથી ઉપનાં જે જીવ, તે સર્વસાથેં સમતાપણું જે ધરે છે. તે કારણ માટે તેને જાવસાધુ કહિયેં. અથવા સંયમના સખાઈ જે સત્તર જેદ, તે પ્રત્યેં જે ધારે, તે સાધુ કહિયેં. ઉક્તં ચ ॥ “ કિં પિહ્નસિ સાદ્દુણં, તવં ચ નિયમં ચ સંયમગુણં વા ॥ તો વદસિ સાદ્દુણં, એઅં મે પુહ્નિઉ સાદ્દુ ॥ ૧ ॥ ” અર્થ:—અરે પ્રાણી! સાધુ તે પોતાના ગુણેં કરીનેજ સાધુ હોય, તેમાટે તું સાધુ જણી શું દેખે છે? એટલે શું તપશ્ચર્યાનો ગુણ દેખે છે? અથવા. સંયમના ગુણ દેખે છે? તે ગુણ દેખીને તેવાર પઢીતું શું સાધુ પ્રત્યેં વાંદીશ? એમ હું તુજને પૂઠું હું, માટે સાધુને ગુણેંજ સાધુ દેખીને વંદના કરવી. ઉક્તં ચ ॥ વિસય સુદ્ધ નિયત્તાણં, વિસુદ્ધ ચારિત્ર નિયમ જુત્તાણં ॥ તત્ત્વગુણ સાદ્દ્યાણં, સાદ્દુણ કિચ્છુક્કાયણ નમો ॥ ૧ ॥ ” અર્થ:—સાધુ કેહેવા છે? તોકે શબ્દાદિક પાંચ પ્રકારના વિષય તેનાં જે સુખ, તેથી નિવૃત્ત્યા છે, એટલે વેગલા થયા છે તથા વિશુદ્ધ નિર્મલ ચારિત્ર અને વિવિધ પ્રકારના જે નિયમ, તેણેં કરી યુક્ત છે, વળી (તત્ત્વ કે૦) તથ્ય એટલે સાચા જે ગુણ તેના સાધક છે,

प्रतिक्रमणसूत्र.

ए

कृतकृत्यपणुं थावाने अर्थे एटले मोक्ष पामबानां जे कार्य, तेहिज साथ वाने उद्यमवंत पणुं ठे जेमने एवा साधुउने नमस्कार थाउ.

वली साधु केहेवा ठे? “असहाइ सहायत्तं, करेति मे संजमं करंत स्स ॥ एएणं कारणेणं, एमामि हं सबसाहूणं ॥ १ ॥” अर्थ:-जेनो कोई सखाइउ न होय, तेना साधु सखाइया ठे. वली जेने कोइनुं सहाय नथी, तेनुं सहाय साधु करे, निःकारण बंधु समान उपकारी एवा साधु ते (मे के०) मुऊं प्रत्ये अनादिनुं असंयम पणुं टाली संयमपणुं कर्ता ठे. एटले इंडियनो नियह करावे, इत्यादिक कारणे करी सबसाहूणं अहं नमामि एटले सर्व साधु प्रत्ये हुं नमस्कार करुं बुं.

अथवा संयमकारी जनोने सहायता धारण करे, तेने साधु कहिये. निरुक्तिथकीज निरुक्तं पदजंजनं एटले सामायिकादि विशेषणें सहित एवा समतावंत साधु सर्व, ते अप्रमत्तादिक, पुलाकादिक, जिनकल्पिक, प्र तिमाकल्पिक, यथालदकल्पिक, परिहारविसुद्धिकल्पिक, स्थविरकल्पिक, स्थितकल्पिक, स्थितास्थितकल्पिक, तथा कल्पातीत चेदो वाला प्रत्ये क बुद्ध, स्वयंबुद्ध, बुद्धबोधित चेदो वाला अने चारतादिक चेदो वाला अथवा सुखमदुखमादिक विशेषित साधु ते सर्व साधुउं जाणवा. अहींअं सर्वगुणवंतने अविशेषे करी नमस्कार करवा पणाना प्रतिपादनने अर्थे सर्व शब्दनुं ग्रहण कहुं ठे. एवीरीतें अर्हत् प्रमुख पदोने विषे पण जाणी लेवुं. अहींअं पांचमा पदने विषे सर्व पदनी पूर्ति करवी, ए माटे पण सर्व पद मेळुं ठे, एटले न्यायना सामान्य पणायकी पांचे पदें सर्व शब्द सूचव्यो.

अथवा सर्व जीवोने हितना करनारा ते सार्व, तेहीज साधु अथवा सार्व शब्दे अर्हद्धर्म अंगीकार करनार साधुउं जाणवा, पण सार्व शब्दे बौ द्धादिकना साधुउं ग्रहण करवा नहीं, ते सार्वसाधु अथवा सर्व शुन योगोने साधे, ते सार्वसाधु, अथवा सार्व एटले अरिहंत ते प्रत्ये साधे, एटले तेउ नी आझाना करवा यकी आराधे, प्रतिष्ठापना करे, दुर्नयना निराकरण यकी ते सार्वसाधु कहिये.

अथवा श्रव्य एटले श्रवण करवा योग्य जे वाक्यो, तेने विषे साधु, अथवा सव्य एटले दक्षिण ते पोताने अनुकूल जे कार्य, तेने विषे साधु एटले निपुण, ते श्रव्यसाधु कहिये, अथवा सव्यसाधु पण सब शब्द

વડે જાણી લેવા ; સર્વ શબ્દનું દેશ તથા સર્વતાંને વિષે દર્શન છે માર્ટે અ પરિશેષ સર્વથકી ઉપદર્શનને માર્ટે લોક શબ્દ કહ્યો છે.

અહીંઆં લોકશબ્દ મનુષ્ય લોક સાર્વજનિક દ્વીપ સમુદ્રવર્તી, ઊર્ધ્વ નવ શત યોજન પ્રમાણ, અધઃ નીચે સહસ્ર યોજન પ્રમાણ તથા વલી કોઈએક લ ધ્વિવંત સાધુ મેરુચૂલિકા પર્યંત પણ તપસ્યા કરતા થકા હોય. એમ લોકને વિષે જિહાં જિહાં સાધુ હોય, તે સર્વ સાધુને માહારો નમસ્કાર થાઉં.

એ સાધુએ નમસ્કાર કરવાનો હેતુ શું ? ત્યાં કહે છે. મોક્ષમાર્ગને વિષે સહાયતા કરનાર હોવાથી ઉપકારી પણાને લીધે નમસ્કાર કરવા યોગ્ય છે. સ્તવના, પ્રશંસા, ગુણવર્ણન કરવા યોગ્ય છે.

જેમ ઝરમર, વૃહના સુંગધી ફૂલ ઉપર બેસે, તેનો થોડો એક પરાગ છેડે બીજે ફૂલે જાય, એમ અનેક ફૂલે જમી જમીને પોતાના આત્માને સંતુષ્ટ કરે, પણ ફૂલને બાધા ન ઉપજાવે, તેમ સાધુ પણ અનેક ઘર જમી જમી ને બેંતાલીશ દોષ રહિત આહાર શુદ્ધ ગવેષી પોતાનું પિંડપોષણ કરે, પાંચેંડિને પોતાને વશ રાખે, પાંચેંડિના વિષયને ઝીંપે, ષટ્કાયજીવની રક્ષા પોતે કરે, બીજા પાસેં કરાવે, વલી સત્તર જેદ સહિત સંયમને આરાધે, સર્વજીવ ઉપર દયાના પરિણામ રાખે, અઠાર હજાર શીલાંગ રથના ધોરી, અચલ અમંગ્ગ આચારરૂપ જેનું ચારિત્ર છે, એવા મહંત મુનીશ્વરને જયણા યુક્ત વંદીને પોતાનું જન્મ પવિત્ર કરીયેં. વલી નવ પ્રકારેં બ્રહ્મચર્યની ગુપ્તિ પાલે, બાર પ્રકારેં તપ કરવાને શૂરા, આત્માર્થી તથા વલી આદેશ, ઉપદેશ થકી ન્યારા છે, જેને જનમેલનની ફેહા નથી, વંદન પૂજનની વાંઠી નથી, એવા મુનિ નું દર્શન તો જો પુણ્યોન્નમ હોય તો પામીયેં, એ શ્રીસાધુને અપાઠના મેઘ ની પેરેં શ્યામવર્ણેં ધ્યાયિયેં. એ પાંચમા પદરૂપ સાધુમંગલ વચ્ચાણું, એટલે પાંચમા પદની પાંચમી સંપદા થઈ ॥ ૫ ॥ જાવમંગલ અનેક પ્રકારેં છે, તેમાં એ પંચ પરમેષ્ટીનું પ્રથમ મંગલ જાણવું.

આશંકા:—એ પંચ પરમેષ્ટીને નમસ્કાર કરવો, તે સંકેપેં કરવો, કિંવા વિસ્તારેં કરવો ? તેમાં જો સંકેપેં નમસ્કાર કરાય છે એમ કહેશો, તો સિદ્ધ અને સાધુએ પ્રત્યેં નમસ્કાર કરવોજ યુક્ત છે. કેમ કે એ બેહુને નમન કરવાથકી અરિહંત, આજાર્ય અને ઉપાધ્યાયનું પણ ગ્રહણ થયુંજ, કારણ કે એ અર્હદાદિક ત્રણ જે છે તે પણ સાધુપણું ઢોડતા નથી, તેમાટેં.

अने जो तमें कहेशो के विस्तारें नमस्कार कराव ठे? तो तेवारें कृष्णनादिक चोवीशो तीर्थकरोने व्यक्तिमुच्चारण थकी एटले जूडं जूडं नाम लेइने नमस्कार करवो जोइयें.

समाधान:-अरिहंतने नमस्कार करवाथकी जे फल पामीयें, ते साधुने नमस्कार करवाथकी फल न पामीयें, जेम मनुष्यमात्रने नमस्कार करवाथकी राजादिकना नमस्कारनुं फल न पामीयें, ते माटे विशेष थकी प्रथम श्री अरिहंतनेज नमस्कार करवो युक्त ठे.

आशंका:-जे सर्वथी मुख्य होय, तेनुं प्रथम ग्रहण करवुं ए योग्य ठे, तो तमें अहींआं पंच परमेष्ठीने नमस्कार करतां प्रथम श्री अरिहंतने नमस्कार कीधो, परंतु जो प्रधान न्याय अंगीकार करीयें, तो अहींआं पंच परमेष्ठीमां सर्वथा कृतकृत्य पणे करी सिद्धने प्रधान पणुं ठे माटें सिद्ध मुख्य ठे, तेथी प्रथम सिद्धने नमस्कार करीने पढी अरिहंतादिकने आनु पूर्वीयें नमस्कार करवो युक्त ठे.

समाधान:- सिद्धने पण श्रीअरिहंतना उपदेशथकी जाणीयें ठैयें. वली अरिहंत, तीर्थप्रवर्त्तन करे, उपदेश आपीने घणा जीवने उपकार करे अने सिद्ध पण श्री अरिहंतना उपदेशथकीज चारित्र आदरी कर्म रहित थइ सिद्धपणुं पामे माटे श्रीअरिहंतनेज प्रथम नमस्कार करवो योग्य ठे.

आशंका:-जो एम उपकारी पणुं चिंतवी नमस्कार करीयें, तो आचार्यादिकने पण प्रथम नमस्कार करवो युक्त थाशे? केम के कोइ एक समयें एनाथी पण अर्हदादिकनुं जाणपणुं थाय ठे, माटें आचार्यादिक पण महोटा उपकारी ठे, तेथी तेमने प्रथम नमस्कार करवो युक्त ठे.

समाधान:-आचार्यने उपदेश देवानुं सामर्थ्य, श्री अरिहंतना उपदेश्याथकीज होय ठे, परंतु आचार्यादिक स्वतंत्र थका उपदेशथकी अर्थज्ञापकपणुं पडिवजता नथी, एटला माटें अरिहंतज परमार्थ करी सर्व अर्थ ज्ञापक ठे तेथी, प्रथम नमस्कार करवा योग्य ठे. वली आचार्यादिक तो अरिहंतनी पर्षदा रूप ठे. माटें आचार्यादिकोने प्रथम नमस्कार करी पढी श्रीअरिहंतने नमस्कार करवो, ए योग्य न कहेवाय, ए विषे आम कहुं ठे:-“ पुत्राणुपुत्रि न कमो, नेवय पत्त्राणुपुत्रि एस जवे ॥ सिद्धाईआ पढमा, बीआ ए साहुणो अइ ॥ १ ॥ ” अरिहंता उवएसेणं, सिद्धाणं जंति तेण अरि

હાઈ ॥ એવિ કોઈ પરિસાએ, પળમિત્તા પળમઈ રત્નોત્તિ ॥ ૨ ॥” પૂર્વે જેટલા પ્રશ્ન ઉત્તર કહ્યા, તેનો સંબંધ એ ગાથાઉં મધ્યે છે, તેમાટે લોકમાં પણ પર્ષદાને પ્રણામ કરીને પઠી રાજાને કોઈ પ્રણામ ન કરે, તો અહીં આચાર્યાદિક તો સર્વ પર્ષદારૂપ છે અને શ્રીઅરિહંત તે રાજા રૂપ છે માટે પ્રથમ રાજાને પ્રણામ કહ્યા પઠી પર્ષદાને પ્રણામ કરાય છે, એ રીતે શ્રીઅરિહંતને નમસ્કાર કહ્યા પઠી આચાર્યાદિકને નમસ્કાર કરવો યુક્ત છે, એમ સિદ્ધ થયું, એટલે પાંત્રીશ અક્ષરે શ્રી નવકાર પાંચ પદરૂપ મૂળ મંત્ર કહ્યો, હવે આગળે ચાર પદની ચૂલિકામાંહે એ મૂળમંત્રનો પ્રજાવ કહે છે.

(એસોપંચણમુક્કારો કે૦) એસોપંચ નમસ્કાર: (એસો કે૦) એ જે અરિહંતાદિક સંબંધી (પંચણમુક્કારો કે૦) પાંચ નમસ્કાર છે. એટલે નમસ્કાર પંચક છે, તે કેવો છે? તોકે (સવપાવપ્પણાસણો કે૦) સર્વપાપપ્રણાશન: (સવપાવ કે૦) જ્ઞાનાવરણાદિક સર્વ પાપ તેનો (પ્પણાસણો કે૦) પ્પણાસ એટલે વિનાશનો કરનાર છે. અહીં ઠઠા અને સાતમા, એ બે પદની ઠઠી અને સાતમી, એ બે સંપદા થઈ. વલી તે નમસ્કારપંચક-કેહેવો છે? તોકે (મંગલાણંચસવેસિંપઠમંહવડ્મંગલં કે૦) મંગલાનાં ચ સર્વેષાં પ્રથમં જવતિ મંગલં એટલે સર્વ મંગલોમાં (પઠમં કે૦) પ્રથમ એટલે મુખ્ય, (મંગલં કે૦) મંગલ માંગલિક એટલે કલ્યાણકારક (હવડ્ કે૦) છે.

એટલે મંગલ બે પ્રકારનું છે. એક ડ્વ્યમંગલ, તે લૌકિક મંગલ, અને બીજું જાવમંગલ તે લોકોત્તર મંગલ જાણવું. તેમાં દધિ, અક્ષત, કેસર, ચંદન, દૂર્વાદિક, તે લૌકિક મંગલ છે. એ મંગલ અનેકાંતિક તથા અનાત્યંતિક જાણવું. તે પણ એક નામમંગલ, બીજું સ્થાપના મંગલ, અને ત્રીજું ડ્વ્યમંગલ. એ ત્રણ મંગલથી વાંઠિતાર્થ સિદ્ધિ ન થાય. અને એયકી વિપરીત એકાંત મંગલ તથા આત્યંતિક મંગલ, તે જાવમંગલ જાણવું. એ મંગલ, વિશેષે ઇચ્છિતાર્થ સિદ્ધિનું કારક છે માટે પૂજનીય છે, પ્રધાન છે. તે જપ, તપ તથા નિયમ પ્રમુખજેદનિવ્રતપણે કરી અનેક પ્રકારનું છે. તેમાં પણ અતિ ઉત્કૃષ્ટ મંગલ, એ પંચ પરમેષ્ઠી નમસ્કારરૂપ છે, માટે એ વિશેષે કરી ગ્રહણ કરવું. એ યકી મોક્ષરૂપ સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે. પરમેષ્ઠીને મંગલપણે, લોકોત્તમ પણે, શરણયોગ્યપણે ગ્રહવાય છે. ઉક્તં ચ ॥ અરિહંતા મંગલં, સિદ્ધા મંગલં, સાદુ મંગલં, કેવલિપસુત્તો ધમ્મો મંગલં ॥ ઇતિ ॥ એ ચૂલિકાનાં

चार पदमां तेत्रीश अक्षर ठे, आठमा अने नवमा, एबे पदनी मलीने एकज आठमी संपदा थइ माटे एमां विश्रामनां स्थानक रूप संपदा आठ ठे अने पद नव ठे तथा बधा मली लघु अक्षर एकशठ ठे. अने गुरु अक्षर सात ठे, सर्व अक्षर अडशठ ठे. इति मंगलम् ॥

हवे ए चूलिकामध्ये केटला एक (हवइ मंगलं) ने स्थानकें (होइ मंगलं) कहने बत्रीशज अक्षर माने ठे, परंतु एना मूल तेत्रीश अक्षर ठे. यहुक्तं श्रीमाहानिशीथसिद्धांते “तेहेव इकारस पय परिष्ठित ति आलावग ति तीस अक्षर परिमाणं ॥ एसो पंचणमुक्कारो सवपावप्पणासणो मंगलाणं च सवेसिं पढमं हवइ मंगलंति चूलं. तेणेव कमेण ठठ सत्त मछम दिणेषु आयं बिलेहिं अहिज्झिज्जा” तथा प्रवचनसारोदारेप्युक्तं “पंच परमिठिमंते, पए पए सत्त संपया कमसो ॥ पङ्कंत सत्तरस्कर, परिमाणा अछमी जणिया ॥ १ ॥” गाथा (७९) मी. यद्यपि हवइ मंगलने स्थानकें होइ मंगलं एवो पाठ कहेवायकी अर्थविज्ञेद कांइ नथी, तथापि हवइ मंगलं एवो ज पाठ कहेवो. केमके नमस्कारावलिकाग्रंथ मध्ये कहुं ठे के, कोइ कार्यविशेष उपने थके जेवारें चूलिकानुंज ध्यान करियें, तेवारें बत्रीश बलनुं कमल रची एकेको अक्षर, एकेकी पांखडीयें स्थापवो अने तेत्रीशमो अक्षर, मध्यकर्णिकायें स्थापीने ध्यान करवुं. माटे जो होइ मंगलं एवो पाठ कहियें, तो चूलिकामां बत्रीशज अक्षर थाय, ते बत्रीश अक्षरें बत्री श पांखडीज पूराय, ते वारें मध्ये कर्णिका खाली रही जाय. इत्यादिक अनेक सिद्धांत युक्ति ठे. ते मध्यस्थपणे विचारवुं.

हवे ए पंच परमेष्ठीने नमस्कार करीने एमना एकशो ने आठ गुणरूप मंत्रनो जाप करियें, ते गुणो आ प्रमाणे ठे:—“बारस गुण अरिहंता, सिद्धा अछेव सूरि ठत्तीसं ॥ उवद्याया पणवीसं, साहू सगवीस अछसयं ॥ १ ॥ अर्थ:—अरिहंतना बार गुण, सिद्धना आठ गुण, आचार्यना ठत्रीश गुण, उपाध्यायना पच्चीश गुण अने साधुना सत्तावीश गुण, ए सर्व मली (अ छसयं के०) एकशो ने आठ गुण थाय. ते आवी रीतें:—

तिहां श्रीअरिहंत प्रभुनां आठ प्रातिहार्य, तथा चार मूलातिशय, मली ने बार गुणो जाणवा. तेमध्ये प्रथम आठ प्रातिहार्य कहे ठे.

उक्तं च:—“किंकित्रि कुसुमबुद्धि, देवश्रुणि चामरासणाइं च ॥ नावलय

જેરિ ઠતં, જયતિ જિણ પાડિહેરાં ॥૧૥” અર્થ:-નગવંતને સહચારિ હોય માટે પ્રાતિહાર્ય કહિયેં, અથવા ડંડના આદેશકારી જે દેવ, તેડનું કર્મ, તેને પ્રાતિહાર્ય કહીયેં. તે આઠે પ્રાતિહાર્ય, દેવતાનાં કરેલાં જાણવાં. તિહાં પ હેલું ? (કિંકિલિ કે૦) અશોકવૃક્ષ, તે જ્યાં શ્રીનગવંત વિચરે, સમોસરે, તિહાં મહાવિસ્તીર્ણ, કુસુમસમૂહજબ્ધચ્રમરનિકરેં શીતજ, સહાય, મનો હર, વિસ્તીર્ણ શાખાવાલો, જગવાનનું જેટલું વેદમાન હોય તેથી બારગુણો, અશોકવૃક્ષ, દેવતા કરે, તેની નીચેં બેસીને ધર્મદેશના જગવાન આપે.

૨ (કુસુમવૃષ્ટિ કે૦) ફૂલની વૃષ્ટિ એટલે જલ તથા સ્થલને વિષે उत्पन्न થયેલાં ફૂલો જેવાં કે શ્વેત, રક્ત, પીત, નીલ તથા શ્યામ, એ પાંચે વર્ણોનાં વિકશ્વર સરસ સુગંધમય, નીચી બીટિં અને ઊંચે મુખેં એવાં સચિત્ત ફૂલો ની વૃષ્ટિ સમવસરણની પૃથિવીને વિષે ચોફેર એક યોજન મધ્યેં ગોઠણ પ્રમાણ દેવતાડ કરે છે, અહીંયાં ફૂલવિષે મતાંતર છે, તે કહે છે:-કોઈ એક તો અચિત્ત ફૂલ કહે છે તથા કોઈ એક તો કિહાં એક ફૂલ ઉપર જાલી બંધ કહે છે, વળી કોઈ એક તો ક્યાંએક ક્યારારૂપ છે, એટલે જ્યાં સાધુ, મનુષ્ય અને દેવતા બેસે છે, ત્યાં પુષ્પવૃષ્ટિ નથી અને શેષ ચોફેર સ્થાનકેં છે, એમ મતાંતર છે. પરંતુ તેમધ્યેં અચિત્ત ફૂલના કથક તો હુર્મતિ જિન વચનના ઝાપક એવા ઢૂંઢક લોકો જાણવા અને શેષ બે મતાંતરનો પણ નિષેધ છે, કેમકે સમવસરણમાં સર્વત્ર ફૂલની વૃષ્ટિ તો હોયજ છે પણ તે ફૂલોને જે બાધા નથી ઉપજતી તેનું કારણ તો અચિંત્ય શક્તિના ધણી એવા શ્રીનગવંતનું માહાત્મ્ય જાણવું. એમ શ્રી આવશ્યકચૂર્ણિમધ્યેં કહ્યું છે. તેની શ્રીઆવશ્યક નિર્ધુક્તિની વૃત્તિ, શ્રીમલયગિરિ મહારાજની કરેલી છે. તેમાં સાલ દીધી છે, માટે પુષ્પવૃષ્ટિ સમવસરણ મધ્યેં સર્વત્ર દેવતાડ કરે છે.

૩ (દેવશ્રુણિ કે૦) દિવ્યધ્વનિ: એટલે જગવાન જેવારેં દૂધ સાકરથી મીઠાશ વાળા અત્યંત મધુર સ્વર વડે સરસ અમૃત રસ સમાન સમસ્ત લોકને પ્રમોદની દેવા વાળી એવી વાણીયેં ધર્મદેશના દીધે છે. તેવારેં દેવ તાડ તે જગવંતના સ્વરને પોતાની ધ્વનિવડે અલ્પ પૂરે છે. યદ્યપિ મધુર માં મધુર પદાર્થથી પણ પ્રચુની વાણી મધ્યેં રસ ઘણો છે, તોપણ જબ્ય જીવના હિતને અર્થે પ્રચુજી જે દેશના આપે છે, તે માલવકોશ રાગેં કરીનેજ આપે છે, અને તે માલવકોશ રાગેં જેવારેં દેશના આલાપે, તેવારેં

परमेश्वरनी बन्ने बाजुर्ये रहेला देवता, ते मनोहर वेणु विणादिकना शब्द करीने ते वाणीने विशेषे मनोझ करे, एटले जेम कोइ सुस्वरें गायन करतो होय, तेने पासें विणादिकने शब्द ध्वनि पूरीये, तेम अर्हांथ्यां देवता करे, तेने दिव्यधनि नामा प्रातिहार्य कहियें.

४ (चामर के०) चामर एटले केलिना स्तनने विषे जेम तंतुना निक र लागा होय तेनी परें मनोहर जेना दंमने विषे अनेक रत्नना समूह लागेला होय ते रत्नना किरणें करी जाणीये, इंधनुष्यने विस्तारतो होय नहिं? एवा रत्नं करी जडित सुवर्णनी मांमी सहित श्वेत चामरो स मवसरणमां जगवंतने देवताउं थकी विंजाय ठे.

५ (आसणाइंच के०) आसनानि च एटले आसन जे सिंहासन ते अनेक रत्ननी चूनीये करी बिराजमान सुवर्णमय मेरुना शृंगनी परें उंचुं अने कर्मरूप वैरीना समूहने जाणीये बीवरावतुं होय नहिं? एम सा द्वात् सिंहरूपें शोनायमान एवं सुवर्णमय सिंहासन देवताउं करे, तेनी उपर बेशीने जगवान्, देशना आपे.

६ (जावलय के०) जामंमल नामा प्रातिहार्य, ते श्री जगवंतनी पूंठ ने विषे शरद् ऋतु संबंधि सूर्यना किरणनी परें जोतां दोहिलुं एवं अत्यंत देदीप्यमान श्रीवीतरागना मस्तकने पाठले जागे जामंमलनी परें जामंमल होय एटले (जा के०) कांति तेनुं मंमल एटले मांमलुं करे, तेने जामंमल कहियें. जामंमल न होय तो प्रभुना मुख सन्मुख जोवाय नही.

७ (जेरि के०) जेरी, ढक्का, डुंडुनि, ए एकार्थ ठे जेणें पोताना जांकार शब्द करीने विश्वनुं विवर जखुं ठे, एवा जेरी, ढक्का शब्दायमान करे ठे. एटले हे जनो! तमें प्रमादने ठांमिने श्रीजिनेश्वर प्रत्ये सेवो, ए जिनेश्वर ते मुक्ति नगरीये पहाँचाडवाने सार्थवाह समान ठे. ए रीतें जेरिनो शब्द त्रण जगतनां लोकने कहे ठे. एम हुं जाणुं बुं, एवी डुंडुनि एटले आकाशने विषे कोडी गमे देवतानां वाजित्रो दिव्यानुजावें वाजे ठे.

८ (ठत्र के०) ठत्रं, ठत्रनामा प्रातिहार्य ते त्रण जवनने विषे परमेश्वर पणानुं जणावनार, शरद् कालना चंद्रमा तथा मचकुंदनी परें उज्ज्वल, एवी मोतीनी मालायें करी बिराजमान, एवां त्रण ठत्र प्रभुने मस्तकें ठत्रा तिठत्र प्रत्ये धरे. समवसरणनी निश्रायें चार जोडी चामर, अने बार ठत्रो

હોય છે, એ આઠ પ્રાતિહાર્ય કહ્યાં. ઉક્તં ચ “અશોકવૃક્ષઃ સુરપુષ્પવૃષ્ટિઃ,
દિવ્યધ્વનિશ્ચામરમાસનં ચ ॥ નામંમલં ડુંડુનિરાત્રપત્રં, સત્પ્રાતિહાર્યાણિ જિ
નેશ્વરાણાં ॥૧॥ એ આઠ પ્રાતિહાર્ય તે શ્રીઅરિહંતના આઠ ગુણો કહેવાય છે.

તેમજ ચાર મૂલ અતિશય છે, તે આ પ્રમાણે:-પહેલો અપાયાપગમાતિશય, બીજો જ્ઞાનાતિશય, ત્રીજો પૂજાતિશય તથા ચોથો વચનાતિશય. તત્ર પ્રથમ અપાયાપગમાતિશય, તે બે પ્રકારે છે:-એક સ્વાશ્રયી ને બીજો પરઆશ્રયી તેમાં સ્વાશ્રયી બે પ્રકારે છે:-અપાય કહેતાં ઉપડવ તે ડવ્ય અને જાવ એ બે પ્રકારે છે:-તેમાં ડવ્યથી જેમને સર્વ રોગો અપગમ એટલે ક્ષય થઈ ગયા છે અને જાવથી અંતરાયાદિક અઢાર દોષથી રહિત થયા છે તે આ પ્રમાણે:- ૧ દાનાંતરાય, ૨ લાજાંતરાય, ૩ વીર્યાંતરાય, ૪ જોગાંતરાય, ૫ ઉપજોગાંતરાય, ૬ હાસ્ય, ૭ રતિ, ૮ અરતિ, ૯ જય, ૧૦ શોક, ૧૧ જુગુપ્સા, એટલે નિંદા, ૧૨ કામ, ૧૩ મિષ્ટ્યાત્વ, ૧૪ અજ્ઞાન, ૧૫ નિદ્રા, ૧૬ અવિરતિ, ૧૭ રાગ, ૧૮ દેષ, એ અઢાર દોષો શ્રી વીતરાગના ક્ષય થઈ ગયા છે. એ સ્વાશ્રયી અપાયાપગમાતિશય કહ્યો. હવે પર આશ્રયી અપાયાપગમાતિશય આ પ્રમાણે:-જ્યાં જગવંત વિહાર કરે ત્યાં આસમંતાત્ જાગે સવાશો યોજન સુધીમાં પ્રાયેં કરી રોગ, વૈર, કંદર પ્રમુખનો ઉપડવ, મારી, મરઘી, અતિવૃષ્ટિ, અનાવૃષ્ટિ, ડુર્નિક્ક, પોતાના સૈન્યનો જય તથા પરના સૈન્યનો જય. એટલા વાનાં આય નહીં, એ પર આશ્રયી જાણવો.

બીજો જ્ઞાનાતિશય તે આવી રીતે જાણવો. જગવાન કેવલ જ્ઞાનેં કરી લોકાલોકનું સ્વરૂપ સર્વ પ્રકારે જાણે છે. સર્વ પ્રકારેં દેખે છે; કોઈ પ્રકારેં કાંઈ જગવાનથી અજ્ઞાત રહેતું નથી, તેથી જગવાન જ્ઞાનાતિશયવંત જાણવા.

ત્રીજો પૂજાતિશય આ પ્રમાણે:-જગવંતને રાજા, બલદેવ, વાસુદેવ, ચક્રવર્તી, જવનપતિ, દેવ, વ્યંતરદેવ, જ્યોતિષ્કદેવ તથા વૈમાનિક દેવતા પ્રમુખ જગત્રયવાસી જવ્ય જીવો પૂજા કરવાની અનિલાપા કરે છે. અર્થાત્ શ્રીતીર્થંકર સર્વપૂજ્ય છે માટેં એ ત્રીજો પૂજાતિશય જાણવો.

ચોથો વચનાતિશય આમ જાણવો:-જગવંતની વાણી સંસ્કારાદિક ગુણેં કરી સહિત હોય છે. માટે મનુષ્ય, તિર્થંક તથા દેવતાને અનુયાયિ હોય, તે એવી રીતે સંસ્કારને પામે છે કે, સર્વ જવ્ય જીવો પોતપોતાની જાણના અનુસારેં તેનો અર્થ સમજી જાય છે. જેમ એક નિલ્લ, પોતાની ત્રણ સ્ત્રી સ

हित एकदा प्रस्तावें वनमां जतो हतो, मार्गमां एक स्त्रीयें कहुं मुज्जे ह
रण हणीने आणी आपो, बीजीयें कहुं मने अत्यंत तृप्ता लागी ठे माटें
पाणी लावी आपो. अने त्रीजीयें कहुं के गीत गायन कही संजलावो.
ए त्रणेने निहें कहुं के, (सरो नथी) एम एक उत्तर कह्यो. त्पारें पहे
ली समजी के, सरो एटले बाण नथी. बीजी समजी के, सरो एटले सरो
वर नथी. त्रीजी समजी के, सरो एटले मधुरस्वर नथी. एम एक उत्तरथी
त्रणे स्त्री समजी गइ, ए दृष्टांतें प्रभुनो वचनातिशय पण जाणवो. ए जि
नेइनी वाणीना पांत्रीश गुणो ठे, ते विस्तारना नयथी लख्या नथी. ए चार
अतिशय, आठ प्रातिहार्य साथें मेलवतां श्री तीर्थकरना बार गुणो थया.

हवे सिद्धना आठ गुणो विवरीने कहे ठे:-गाथा “नाणं च दंसणं
चेव, अवाबाहं तहेव सम्मत्तं ॥ अस्कयच्छि अरूवी, अगुरु लहु वीरियं ह
वइ” अर्थ:-प्रथम (नाणंच के०) ज्ञानावरणीय कर्म क्य थइ जवाने
लीधे ज्ञाननी उत्पत्ति थयाथी तेना प्रभावें लोकालोकनुं स्वरूप जे विशेष
प्रकारें जाणो ठे. बीजो (दंसणंचेव के०) दर्शनावरणीय कर्मनो क्य
थइ जवाथी केवल दर्शननी उत्पत्ति थवाने लीधे तेना योगें लोकालोकनुं
स्वरूप जली प्रकारें देखे ठे, त्रीजो (अवाबाहं के०) सर्व प्रकारनी बाधा
पीडाथकी रहित, एटले वेदनीय कर्म क्य थइ जवाथी नैरुपाधिक अनंत
त सुखनी उत्पत्ति आय ठे. ते सुख आवुं ठे के:-व्यवहारीआनां सुख, राजा
नां सुख, बलदेवनां सुख, वासुदेवनां सुख, चक्रवर्तीनां सुख, असंख्याता
जवनपति, व्यंतर तथा ज्योतिष्क देवोनां सुख, बार देवलोकना देवतानां
सुख, नव ग्रैवेयकना देवतानां सुख, पांच अनुत्तर विमानवासी देव, ए स
र्वनां सुख ते थकी अनंतगुणं अधिक सुख, सिद्धना जीवने ठे. ते सुखनो
अनुभव सिद्धविना बीजा कोईने पण थइ शके नहीं. जेम मूंगो शाकर
खाय, तेनो स्वाद पोतें जाणो पण बीजाने कही शके नहीं, तेम सिद्धना
सुखने केवलज्ञानी जाणो ठे पण ते सुख वचनातीत ठे, माटें सुखथी
कही शके नहीं. चोथो (तहेवसम्मत्तं के०) तेमज मोहनीय कर्मनो क्य
थइ जावाने लीधे क्वायिक सम्यक्त्वनी उत्पत्ति आय ठे, ते सिद्धने विषे य
थावस्थित होय ठे. पांचमो (अस्कयच्छि के०) आयुःकर्मनो क्य थ
याथी अक्यस्थिति आय ठे. सिद्धना जीवने पर्यायवडे सादि अनंत

स्थिति ठे माटे अक्षयस्थिति कहेवाय ठे. ठठो (अरूवी के०) रूपयकी रहित ठे. उपलक्षणयी वर्ण, गंध, रस तथा फरसयकी पण रहित जाणियें. एटले सिद्ध पांच वर्णमांना एके वर्ण कहेवाय नहीं; बे गंधमां कोई गंधनो सिद्धमां संजव नथी; पांच रसमां एके रस सिद्धनेविषे न होय अने आठ स्पर्शमांनो एके स्पर्श, सिद्धने न होय. एटले नामकर्मना क्ययकी एउंनो तादात्म्य संबंध सिद्धनेविषे नहिं होवाने लीधे ए अरूपी गुण कहाय ठे. सातमो (अगुरु लड्डु के०) गोत्रकर्मनो क्यय अइ जवायी सिद्ध जारी पण नथी तेम हलका पण नथी एटले (अगुरु के०) सिद्धने उंच गोत्र न होय तथा (अलड्डु के०) सिद्धने नीच गोत्र न होय एटले सिद्ध, कार्मिक सन्मान तथा सत्कार रहित होय ठे, एटले विषयता संबंधें करी स्वानाविक पूजा सत्कारें करी सहित ठे अने आठमो (वीरियं के०) अंतराय कर्मनो क्यय अवायकी वीर्यंतरायना क्ययने लीधे सिद्धने स्वानाविक आत्मानुं अनंत बल होय ठे, ते बल एवुं के लोकने अलोकमां तथा अलोकने लोकमां करी नाखे पण सिद्ध ते बलने फोरवे नहीं. फोरव्युं पण नथी अने फोरवज्ञे पण नहीं. कृतकृत्य थया ठे माटे तादृशवीर्यने फोरवे नहीं. ए आठ, सिद्धना गुण थया.

हवे आचार्यना ठत्रीश गुणो आवी रीते:—“पंचिंदिय संवरणो, तह नव विह बंनचेर गुत्तिधरो ॥ चउविह कसाय मुक्को, इअ अछारस गुणेहिं संजुतो ॥ १ ॥ पंच महवयजुतो, पंचविहायार पालण समठो ॥ पंच स मिउं तिगुतो, ठत्तीस गुणो गुरू मझ ॥ २ ॥” अर्थ:—(पंचिंदियसंवरणो के०) स्पर्शनेंदिय प्रमुख पांच इंद्रियो, तेउंना स्पर्शादिक मुख्य पांच विषयो तथा ते विषयोना अवांतर त्रेवीश जेदो थाय, तेमां जे पोताने अनुकूल प्रीतिकारी होय तेउंनी उपर राग न धरे अने जे प्रतिकूल अप्रीतिकारी होय तेउंनी उपर द्वेष न करे, ते माटे पंचेंद्रियना संवरयुक्त एम कह्युं. एम प्रत्येक इंद्रियना विषयने विषे राग तथा द्वेषना अजावें रहे. ए प्रमाणे पांचे इंद्रियना विषयो विषे करतां, पांच गुणो थया. (तह के०) तथा (नवविहबंनचेर के०) नव प्रकारनी ब्रह्मचर्यनी (गुत्तिधरो के०) गुप्तिने धारण करनार, तेमां प्रथम गाय प्रमुख पशु, नपुंसक तथा स्त्रीयकी रहित एवा स्थानकने विषे रहे; बीजुं स्त्रीनी कथा, वार्त्ता, प्रीतियुक्त

सरागपणे करे नहीं; त्रीजुं जे आसनें स्त्री बेठी होय ते ठेकाणें बे घडी पर्यंत ब्रह्मचारी पुरुष बेसे नहीं, अने जे आसननेविषे पुरुष बेठो होय, तिहां स्त्री त्रण प्रहर सुधी बेसे नहीं; चोथुं स्त्रीना अंगोपांग, राग सहित निरखे नहीं; पांचमुं नींतप्रमुखने आंतरे स्त्री पुरुष बन्ने सूतां होय अथवा कामविषे वातो करतां होय, त्यां बेशी न रहे; ठहुं पूर्वावस्थामां स्त्रीनी साथें कामक्रीडा कीधी होय, तेनुं स्मरण न करे; सातमुं सरसस्निग्ध आहार न लिये; आठमुं नीरस आहार पण अति मात्रायें वजन उपरांत न लिये; नवमुं शरीरनी शोना विनूषा न करे. ए नव प्रकारें ब्रह्मचर्य मन, वचन, कायारूप त्रिकरण शुद्धपणे पाळे. ए नव गुणो अने प्रथम कहेला पांच मली चौद गुणो थया. क्रोधादिक चार कषाय ते चारित्रना घातिक परिणामविशेष जाणवा. ए चार कषाय थकी मुक्त एटले मूकाणा ठे, एउंना जेदोनुं विस्तारें करी विवरण कछुं नधी. ए चार गुण मली अठार गुण थया. (५ अथअष्टारस गुणेहिं संयुक्तो के०) ए अठार गुणोएं करी संयुक्त जाणवा ॥१॥ हवे बीजा अठार कहे ठे:—(पंचमहवयजुंतो के०) पांच महाव्रतें करी युक्त. तेमां प्रथम “सद्वाउ पाणाइवायाउ वेरमणं ” एटले मन, वचन अने कायायें करी ठ निकायना जीवोने पोतें हणे नहीं, बोजानी पासें हणावे नहीं तथा हणनाराने अनुमोदना दिये नहीं, तिहां पृथिवी, हरमजी, वानी, हरियाल प्रमुख खरळें वाटे नहीं, वटावे नहीं, पोताने अर्थें वाट्युं होय ते लीये नहीं तथा पाणी पोताने अर्थें उन्हुं कछुं होय ते लीये नहीं, बीजाने लेवरावे नहीं तथा कोइ लेतो होय ते प्रत्यें रूडो जाणे नहीं, ले नारनी साथें वसे नहीं, दिवसनुं आणेलुं पाणी, रात्रें तथा विहाणे वावरे नहीं, अग्निसंबंधी दीवो, फानस तथा अगर उखेवो इत्यादिक करे नहीं, करावे नहीं, अनेरायें कीधुं आदरे नहीं, आदरनारनी साथें वसे नहीं तथा मोरपिड्डी अने लूगडा प्रमुखें वायरो करे नहीं, करावे नहीं, करतो होय, तेने वारी राखे, वायरो करवो आदरे, तेनी साथें वसे नहीं. वनस्पति, नील, फूल तथा जाडुआं उपर चाले नहीं तथा धान्यप्रमुख साधुने अर्थें रांध्युं होय ते वोहोरे नहीं तथा आंबानो रस घोळ्यो होय, खडबूजा प्रमुख मोळ्यां होय, तेने वोहोरे नहीं तथा त्रस कायनी विराधना थाय, माटे

रात्रे चालें नहीं. गृहस्थने घेर तथा उपाशरे अणपडिलेह्यां वस्त्र राखे नहीं. ए प्रथम महाव्रत कहुं.

२ “सवाउ मुसावायाउ वेरमणं,” क्रोध, लोभ, जय तथा हास्यादिक श्रीडव्य, क्षेत्र, काल तथा जाव संबंधें मन, वचन तथा कायाएं करी पोतें जूतुं बोले नहीं, बीजाने जूतुं बोलावे नहीं तथा जूतुं बोलनारने अनुमोदे नहीं, एटले स्वजावें तथा कार्य उपने तथा पोतानो शिथिलाचार ढांक वाने अर्थें तथा आदेशादिकनी वात कहुतां तथा गृहस्थनुं मन राखवाने अर्थें जूतुं कदापि बोले नहीं. ए बीजुं महाव्रत कहुं.

३ “सवाउ अदिन्नादाणाउ वेरमणं.” पारकुं अदत्त, पोतें तृणमात्र पण लिये नहीं, परने लेवरावे नहीं तथा लेताने अनुमोदे नहीं. एटले तीर्थकर अदत्त, गुरुअदत्त, स्वामिअदत्त तथा जीवअदत्त, ए चार प्रकारनां अदत्त ठे, तिहां पोताने अर्थें रांधेलो आहार लीये तथा असुजतां वस्त्र, पात्र प्रमुख लीये, ते तीर्थकर अदत्त तथा गुरुअदत्त सहित ए बे अदत्त लागे, अने गृहस्थें अणआप्युं तथा मनपांखे आप्युं लीये, ते स्वामिअदत्त सहित अदत्त लागे, अने फासुकरणमां पाणी प्रमुख सजीव वस्तु वोहोरे, त्यां जीव अदत्तसहित अदत्त लागे. ते लिये नहीं, लेवरावे नहीं तथा लेताने अनुमोदे नहीं, ए त्रीजुं महाव्रत कहुं.

४ “सवाउ मेहुणाउ वेरमणं.” अठार जेदें ब्रह्मचर्य पाले. ते आ प्रमाणे:—औदारिक काम, ते मनुष्य तथा तीर्थचनी स्त्री संबंधी तेने मन, वचन तथा कायाएं करी सेवना करे नहीं, परने करावे नहीं तथा करताने अनुमोदना न दिये. एमज नव जेद वैक्रियना ते देवताउनी स्त्रीविषे जाणी लेवा. ए अठार जेदें ब्रह्मचर्य पाले एटले कोई प्रकारनी स्त्री जातिनी साथें आलाप, संलाप तथा अतिपरिचय न करे. केमके एम कस्यार्थी व्रतनो जंग थाय ठे अने बीजो कोइ देखे तो जिनशासननी हेजना करे अने घणो देखी होय तो गाममां बकवाद करे ते ए चोथुं महाव्रत कहुं.

५ “सवाउ परिग्गहाउ वेरमणं.” नव विध परिग्रह तथा धातुमात्र मूर्त्ति रूपें राखे नहीं, धर्म सहायक उपकरणोथी अधिक उपकरणो राखे नहीं, बीजाने रखावे नहीं अने राखताने अनुमोदन दिये नहीं. जे साधु होय, ते औधिक चौद उपकरण तथा औपग्रहिक जे संथारो, उत्तरपट्ट, मांमो प्रमुख ठे

ते खप प्रमाणे राखे परंतु गृहस्थने घरे तो सर्वथा गांठडी बांधीने राखेज नहीं अने जो गृहस्थने घेर राखे तो तेने पांच महाव्रत मांहेलुं एक पण महाव्रत ठे एम न जाणवुं अने तेने. जावसाधु पण न कहीयें, जो कही यें तो मिथ्यात्व लागे. ए पांचमुं महाव्रत कह्युं. सर्व मली त्रेवीश गुणो थया.

हवे (पंचविहायारपालणसमञ्जो के०) पांच प्रकारनो आचार पा लवाने समर्थ होय. तेमां प्रथम ज्ञानाचार एटले ज्ञान पोतें नणे, परने न णावे, पोतें लखे, बीजानी पासेंथी लखावे, पोतें ज्ञानेना जंमारा करे, प रनी पासेंथी करावे अने जे ज्ञाननुं पठन प्रमुख सारो उपयोग करतो होय, तेनी उपर राग धरे. एम ' काले विणए ' इत्यादि गाथा वडे कह्युं ठे, ते जाणी लेवुं. बीजो दर्शनाचार. ते पोतें सम्यक्त्व पाले, बीजानें सम्य क्त्व पमाडे अने सम्यक्त्वथी पडतो होय तेने हेतु युक्तिना वचनें करी स्थिर करे, ए ' निस्संक्रिय, निक्कंस्क्रिय ' इत्यादिक बे गाथायें करी जाण वुं. त्रीजो चारित्राचार. ते पोतें चारित्र पाले, बीजाने चारित्र पलावे. जे कोइ शुद्ध चारित्रने पालतो होय तेने अनुमोदे, ते ' पणिहाण जोग जुत्तो ' इत्यादिक बे गाथायें करी समजवो. चोथो तप आचार. ते पोतें बार जेदें तप करे, बीजाने तप करावे, जे कोइ बार जेदना तपने करतो होय तेने अनुमोदे, ते ' अणसणमूणोअरिया ' ए गाथावडे जाणवुं. अने पांचमो वीर्याचार ते पंचाचारने विषे शक्ति फोरवे, पडिक्कमणुं, पडिलेहण, ध र्मानुष्ठानने विषे बलवीर्य गोपवे नहीं. ते अणगुहिअ बल वीरिउ ' ए गाथा यकी समजी लेवुं. ए पांच आचाररूप पांच गुणो मली अठथावीश थया.

(पंच समिउ के०) पांच समितिउ एटले ईर्यासमिति, जाषासमिति, एषणासमिति, आदाननिक्षेपणसमिति, तथा परिष्ठापनिकासमिति. तिहां ईर्यासमिति ते धोंसरा प्रमाण दृष्टियें जोतो चाले, संधिदिशें उपयोग राखे, जाषासमिति ते सर्वथा सावद्य वचन न बोले, निरवद्य वचनज बोले, जो ध र्मोपदेश प्रमुख न आपे, तो अंतरायकर्म उपार्जन करे, माटे मुखें मुहपत्ती राखी क्रोधादिक रहित वचन बोले. एषणासमिति ते आधाकर्मादिक वेंता लीश दोष रहित आहार करतां अंगालिक दोष प्रमुख मांमलाना पांच दोष टाले. ' आदानजंमनिक्षेपणसमिति ' ते दृष्टियें जोइ पूंजीने मात्रा प्रमुख जीये तथा मूके. ' पारिष्ठावणिआसमिति ' ते जघु नीति तथा वडी नीतिने दृ

ष्टियें जोइ पूंजीने “अणुजाणहजसुगाहा” ए पद कहीने परठवे, पठी त्रण वार वोसिरे कहे, मात्रे प्रमुखें जिंजेली नूमी उपरें परठवे तो पंचेंडियनी घा तनो करनार जाणवो. ए पांच मली तेत्रीश गुणो थया. (तिगुत्तो के०) त्रण गुप्तिठ एटले देशथी अथवा सर्वथी जे योगनी निवृत्ति तेने गुप्ति कहियें. ते त्रण प्रकारें ठे:-मनोगुप्ति, वचनगुप्ति तथा कायगुप्ति. तेमां वली मनो गुप्ति त्रण प्रकारें ठे:-असत्कल्पनावियोजिनी, समतानाविनी तथा आत्मा रामता. तेमां आर्त्त तथा रौड ध्यानने अनुयायि ते शत्रु तथा रोगादिक माठी वस्तुनी अपेक्षायें हिंसादिक आरंज संबंधी जे मनोयोगनी निवृत्ति ते असत्कल्पनावियोजिनी मनोगुप्ति कहियें. ए गुप्ति, प्रसन्नचंदादिक साधु नी पठें अशुन ध्यान तथा अशुन जावनाथी मनने निवृत्ताववाने प्रस्ता वें थाय ठे. बीजी सिद्धांतने अनुसारें धर्मध्याननी अनुयायि जावनायें करी सहित परलोक साधक एवी समता परिणामरूप जे मनोयोगिनी निवृत्ति, ते समतानाविनी मनोगुप्ति कहियें. ए गुप्तिनो अवकाश शुन जा वना तथा शुनध्यानना अजिमुख कालें होय. त्रीजी शैलेशीकरण कालें सकल मनोयोगनी निवृत्ति, ते आत्मारामता मनोगुप्ति जाणवी. हवे बीजी वचन गुप्ति बे जेदें ठे:-एक मौनावलंबिनी ने बीजी वाग्नियमिनी. तेमां पहे ली ए जे संज्ञा, होकारो, खोंखारो, पाषाण तथा काष्ठनुं फेंकवुं, नेत्रपद्मवी तथा करपद्मवी प्रमुखने ठामवे करी मौन करवुं, अथवा सकल जाषायो गनुं रूंधवुं, ते मौनावलंबिनी जाषागुप्ति कहियें. ए गुप्ति, ध्यान तथा पूजा ना कालें होय ठे. बीजी नणवुं, नणाववुं. पूठवुं प्रश्ननो उत्तर देवो, धर्मोपदेश देवो, परावर्त्तना प्रमुखने कालें यतनापूर्वक लोकने तथा शास्त्रने अनुसारें मुखें वस्त्रादिक देईने बोलतां जे सावद्ययोगनी निवृत्ति, ते वाग्नि यमिनी जाषागुप्ति कहियें. त्रीजी कायगुप्ति ते वे जेदें ठे:-एक चेष्टानिवृत्ति रूप तथा बीजी यथासूत्रचेष्टानियमिनी. तेमां प्रथम कायोत्सर्गावस्थायें काययोगनी स्थिरता अथवा सकलकाय योगनुं रूंधवुं, ते चेष्टानिवृत्तिरूप कायगुप्ति कहियें. बीजी शास्त्रना अनुसारें सूवुं, बेसवुं, मूकवुं, लेवुं, जवुं, आववुं, ऊंचं रहवुं: इत्यादिक ठामें कायाएं करी पोताने ठंदें प्रवृत्तती चेष्टाथी निवृत्ते, तेने यथासूत्रचेष्टानियमिनी कायगुप्ति कहियें. इहां गुप्तिने कालें जे शुद्धोपयोग ते जावगुप्ति कहियें, ए त्रण गुप्तिठ अने प्रथमना तेत्रीश मली

(षत्तीसगुणोगुरुमन्त्र के०) ए षत्तीश गुणों करी सहित गुरु मुक्त प्रत्येक थाउ.

हवे श्री उपाध्यायजीना पच्चीश गुणो कहे ठे:-अग्यार अंग तथा बार उपांग, ए त्रेवीशने जणे तथा जणावे. अने चरणसित्तिरी, तथा करणसित्तिरी ए बेहुने शुद्ध रीतें पावे, ए सर्व मली पच्चीश गुणो जाणवा.

हवे साधुना सत्तावीश गुणो कहे ठे:-“ब्रह्म ब्रह्माय रक्ता, पंचिंदिय लोह निग्गहो खंती ॥ जावविसोहि पडिले, हणाय करणे विसुद्धीय ॥ १ ॥ संयम जोए जुत्तो, अकुसल मण वयण काय संरोहो ॥ सीयाइ पीडसहणं, मरणं उवसग्ग सहणं च ॥ २ ॥” अर्थ:-६ (ब्रह्म के०) पांच महा व्रत तथा ब्रह्म रात्रिजोजनविरमण, ए ब्रह्म व्रत पावे; १२ (ब्रह्माय रक्ता के०) पोताना आत्माना पठे ब्रह्मायनी रक्षा करे; १७ (पंचिंदियलोहनिग्गहो के०) पांच इंद्रियो तथा ब्रह्म लोचन तेनो नियम करे, १८ (खंती के०) कृपा करे, २० (जावविसोहि के०) जाव विशुद्धि ते चित्तनी निर्मलता करे, २१ (पडिलेहणायकरणेविसुद्धीय के०) बाह्य उपकरणादिकनुं पडिलेहण उपयोग सहित करे, २२ (संयमजोएजुत्तो के०) संयमना योग, तेणें करी सहित, एटले संयमने अनुकूल एवा समिति गुह्यादिरूप योगने आदरे, अविवेक, विकथा, निडादिक प्रमाद योगने ठामे, २५ (अकुसलमणवयणकायसंरोहो के०) एटले माठे ठामें मन, वचन तथा काय प्रवर्त्ततां होय तेउने रोकी राखे, २६ (सीयाइपीडसहणं के०) शीतादिक बावीश परिसहनी पीडाने सहन करे, २७ (मरणंउवसग्गसहणं च के०) मरणान्त उपसर्ग सहै पण धर्म मूके नहीं. २७ ए साधुना सत्तावीश गुणो जाणवा. ए सर्व, पांच परमेष्ठीना मलीने एकशो ने आठ गुणो थया.

हवे श्री नवकारनो महिमा कहे ठे:-गाथा “नवकार इक्क अस्कर, पावं फेडेइ सत्त अयराणं; पन्नासं च पएणं, सागर पणसय समग्गेणं ॥ १ ॥ जो गुणइ लसक मेगं, पूएइ विहीइं जिण नमुक्कारं ॥ तिब्बयरनाम गोअं, सो बंधइ नडि संदेहो ॥ २ ॥ अट्टेव य अट्टसया, अट्टसहस्स अट्टलस्का अट्ट कोडीओ ॥ जो गुणइ नत्तिजुत्तो, सो पावइ सासयं ठाणं ॥ ३ ॥ ए श्री नवकारने जावसहित विधियें जपतां श्री गुरु दत्त आम्राय आस्था न विशेषें करी इह लोकें अने परलोकें समस्त वांछित फलनी सिद्धि थाय. ॥ इति श्री नवकारनो बालावबोध संपूर्णः ॥

हवे जेम साधुनें एक अहोरात्रमां सात वार चैत्यवंदन करवुं कहुं ठे, तेम श्रावकने पण सम्यक्त्वनी शुद्धिने अर्थे नित्य प्रत्ये जघन्यथी त्रण वार, पांच वार अने उत्कृष्टथी सात वार चैत्यवंदन करवुं कहुं ठे, तेम बली गुणवंतनी नकिने अर्थे गुरुने वांदणां देवां तथा सर्व ज्ञानादि पंचाचार विशुद्धिने अर्थे सांज तथा सवार मली बेहु कालें त्रस स्थावर प्राणीये करी रहित एवा प्रेक्षित प्रमार्जित स्थानकने विषे गुरुसाहिक ठ आवश्य करूप प्रतिक्रमण करवुं, कारण के गुरुसाहिक अनुष्ठान, अत्यंत दृढ थाय ठे, माटे गुरुसाहिक प्रतिक्रमण करवुं. तिहां ए सर्व क्रिया करवी. अने जो गुरुनो अज्ञाव होय तो स्थापनाचार्यनी स्थापना मांझीने ते स्थापना आगल सर्व क्रिया करवी. कारण के आ, दुःखमकाल पांचमो आरो तेमांहे स्थापनानो आधार ठे, एम श्रीजिनशासनने विषे दीपक समान श्रीजिनजङ्गणिह्माश्रमण तेमणें कहुं ठे के, गुरुनो उपदेश तेना उपदर्शनने निमित्त जेम जिनने विरहें श्रीजिनेश्वरनी प्रतिमानी सेवना ठे, तेम गुरुना विरहें गुरुनी स्थापना करवी, जेम राजाने अज्ञावें प्रधान राजकाज चलावे ठे, तेम गुरुने अज्ञावें स्थापनाचार्यनी गुरुनी परें सेवा करवी. ए विनयनुं कारण ठे, माटे ते गुरुस्थापनानो पाठ कहे ठे.

॥ अथ पंचिंदिय ॥

॥ पंचिंदिय संवरणो, तह नव विह बंजचेर गुत्ति धरो ॥ चउविह कसाय मुक्को, इअ अठारस गुणेहि संजुत्तो ॥ १ ॥ पंचमहवय जुत्तो, पंचविहायार पालण समञ्जो ॥ पंचसमिउ तिगुत्तो, ठत्तीस गुणो गुरू मञ्ज ॥ २ ॥ इति ॥ २ ॥

अर्थः—(पंचिंदिय के०) पंचिंदियना शब्दादिक त्रेवीश विषय अने बजें बावन विकार प्रत्ये (संवरणो के०) संवरणहार एटले रोकनार, (तह के०) तथा (नवविह के०) नवविध एटले नव प्रकारें (बंजचेर के०) ब्रह्मचर्य एटले शीलव्रतनी (गुत्तिधरो के०) गुप्तिना धरनार, एटले शीलनी नववाडना पालनार, (चउविह के०) चतुर्विध एटले चार प्रकारना (कसाय के०) क्रोधादिक कषायथकी (मुक्को के०) मुक्त ठे,

ઐટલે મૂકાણા છે (૬અ કે૦) એ ત્રણ, ગુરુવિશેષણ માંહે રહ્યા જે (અઠા રસગુણેહિં કે૦) અઠારે ગુણ, તેણેં કરી (સંજુતો કે૦) સંયુત ઐટલે સ હિત ॥ ૧ ॥ (પંચમહાવ્યજુતો કે૦) પ્રાણાતિપાતાદિક પંચાશ્રવના ત્રિ વિધ ત્રિવિધ ત્યાગરૂપ પાંચ મહાવ્રતેં કરી યુક્ત સહિત, (પંચવિહાયારપાલ ણસમહો કે૦) જ્ઞાનાદિક પંચવિધ આચાર પાલવાને સમર્થ, સાવધાન (પં ચસમિત કે૦) ઈર્ષ્યાદિક પાંચ સમિતિએં કરી સમિત ઐટલે ઉપયુક્ત, (તિ ગુતો કે૦) મનોગુહ્યાદિક ત્રણ ગુપ્તિયેં કરી ગુપ્ત, ઐટલે ગોપ્યો છે, પાપ થકી આત્મા જેણેં (ઠત્તીસગુણો કે૦) એ સાત, ગુરુના વિશેષણો માંહે રહ્યા જે ઠત્રીશ ગુણ, તેણેં કરી સંપન્ન તે (ગુરુ કે૦) ગુરુ છે, ઐટલે સ્વામી છે, (મઘ કે૦) માહારો. એ ગુરુશબ્દનો નિરુક્તિથી અર્થ કહે છે. જેમ કે:- (ગુ કે૦) અજ્ઞાન પાપ તેને (રુ કે ૦) રૂંધે, તેને ગુરુ કહિયેં. એનો વિ સ્તારેં અર્થ, ઉપર પંચપરમેષ્ટીના અર્થના વિવરણ પ્રસંગેં યથાનુક્રમેં એજ બે ગાથાઉના વર્ણનરૂપેં કહ્યો છે, માટે અહીં ફરી વિસ્તાહ્યો નથી, સંક્ષેપેં જ અર્થ કહ્યો છે, એમાં ગાથા બે છે, પદ આઠ છે, ગુરુ ઐટલે બેવડા એવા નારે અક્કર દશ છે, લઘુ ઐટલે બેવડા વર્ણ નહીં એવા અક્કર સીત્તેર છે. સર્વ મલી એ સૂત્રોના અક્કર એંશી છે. ઇતિ ગુરુ સ્થાપનાયુગલગાથાર્થઃ ॥૨॥

આ સૂત્રને વિષે પાંચેંડિયના ત્રેવીશ વિષયને બશેં બાવન વિકાર કહ્યા છે, જેણેં કરી જીવને કર્મબંધ થાય છે, તે જેદો વિવરીને દેખાડે છે.

૧૨ પ્રથમ કણેંડિયના બાર વિકાર થાય છે. તે આવી રીતેં કે, એ ઇંડિ યના એક સચિત્ત શબ્દ, બીજો અચિત્ત શબ્દ અને ત્રીજો મિશ્રશબ્દ, એ ત્રણ વિષય છે, તે અનુક્રમમેં મયૂર કોકિલ પ્રમુખના સચિત્ત શબ્દ તથા મૃદંગ તાલ પ્રમુખના અચિત્તશબ્દ તથા પુરુષ અને સ્ત્રી મધ્યેં વસ્ત્રાદિક મિશ્ર જેરી નફેરી પ્રમુખના મિશ્ર શબ્દ, એ ત્રણ શુન અને ત્રણ અશુન મલી ઠ થાય. તે ઠ રાગેં અને ઠ દેષેં મલી બાર શ્રોત્રેંડિયના વિકાર થાય.

૬૦ બીજા ચક્રુરિંડિયના શાઠ વિકાર થાય છે, તે આવી રીતેં કે, એ ઇંડિ યના પાંચ વર્ણ રૂપ પાંચ વિષય છે, તેમાં રત્નાદિકના પાંચ શુન અને કે શાદિકના પાંચ અશુન મલી દશ જેદ થાય, તે સચેત રત્નાદિકના અને અચેત ગુલી પ્રમુખના તથા મિશ્ર તે સ્ત્રી પુરુષ પ્રમુખના એ ત્રણ જેદેં ત્રિગુણ કરતાં ત્રીશ જેદ થાય, તે રાગ અને દેષેં બમણા કરતાં શાઠ જેદેં થાય.

૧૧ ત્રીજા ગ્રાણેંડિયના બાર વિકાર થાય છે. તે આવી રીતે કે, એ ઇંડિયના એક સુરનિગંધ અને બીજો ડુરનિગંધ, એવા બે વિષય છે, તે વલી સચિત્ત પુષ્પાદિકનો શુન ગંધ છે, અને લશણાદિક સચિત્તનો અશુન ગંધ છે, તેમજ અચિત્ત કસ્તૂરી પ્રમુખનો શુન ગંધ છે અને અચિત્ત વિષ્ટાદિકનો અશુન ગંધ છે તથા મિશ્ર તે પદ્મિની સ્ત્રી પ્રમુખનો શુન ગંધ, અને શંખિની સ્ત્રી પ્રમુખનો અશુન ગંધ, એમ શુનાંશુન એ બે ગંધને સચિત્ત અચિત્ત અને મિશ્રે ગુણતાં ૮ જેદ થાય, તેને રાગ અને દેષે ગુણતાં બાર જેદ થાય.

૭૨ ચોથા રસેંડિયના બહોંતેર વિકાર થાય છે, તે આવી રીતે કે, એ ઇંડિયના વિષય પાંચ છે તથાપિ અહીં ૮ રસના જેદ લડને વિકાર કરિયે, તેવારે ૮ રસ શુન અને ૮ રસ અશુન મલી બાર થાય. તેને વલી સચિત્ત અચિત્ત ને મિશ્ર, એવા ત્રણ જેદે ગુણતાં ૮ત્રીશ થાય. તે ૮ત્રીશને રાગે અને દેષે બમણા કરતાં બહોંતેર જેદે રસેંડિયના વિકાર થાય છે.

૯૬ સ્પર્શેંડિયના ૮ત્રું વિકાર થાય છે, તે આવી રીતે કે, એ ઇંડિયના એક હલવા સ્પર્શ, તે અર્કતુલ્ય, બીજો ગુરુસ્પર્શ તે વજ્રાદિક, ત્રીજો મૃદુસ્પર્શ તે હાંસરું પ્રમુખ, ચોથો સ્વરસ્પર્શ તે કરવતધારા તથા ગોજિવ્હા પ્રમુખ, પાંચમો શીતસ્પર્શ તે હીમ પ્રમુખ, ૮ઠો ઝલ્લ સ્પર્શ તે અગ્નિ પ્રમુખ, સાતમો સ્નિગ્ધ સ્પર્શ તે વૃતાદિક, આઠમો લૂચો સ્પર્શ તે નસ્માદિકનો. એવા આઠ સ્પર્શરૂપ આઠ વિષય છે, તે પુષ્પાદિક સચિત્ત અને માચણ પ્રમુખ અચિત્ત અને સ્ત્રી પુરુષ મિશ્ર એમ સચિત્ત અચિત્ત અને મિશ્રના જેદે ત્રણ ગુણા કરતાં આઠ ત્રિક ચોવીશ થાય, તે ચોવીશ સારા અને ચોવીશ નર સા ગણતાં અડતાલીશ થાય, તેને વલી રાગ અને દેષે ગુણતાં ૮ત્રું થાય. એ રીતે શ્રોત્રેંડિયના બાર, ચકુરિંડના શાઠ, નાસિકાના બાર, જિવ્હાના બહોંતેર અને સ્પર્શેંડિયના ૮ત્રું, મલી બરોંને બાવન, વિકારના જેદ થાય છે.

એ રીતે નવકાર પૂર્વક ગુરુસ્થાપના કરીને હવે ઈરિયાવહી પઢિકમ્યા વિના ચૈત્યવંદન, સહ્યાય, સામાયિક, પોસહ, પઢિકમણું, કાંડ પણ કીધું સૂજે નહીં. ઁત્તં ચ શ્રી આગમે “ ઈરિયાવહિઆએ અપઢિકંતાએ ન કપ્પડ કિંપિ ચેડ્યવંદણ સઘાયાવસસયાડકાઝ ,, તે નળી પ્રથમ ઈરિયાવહિ સૂત્ર વચાળીયેં ઠેયેં. તે ઈરિયાવહીને ધુરેં સ્વમાસમણ આપીયેં, તે આવી રીતે:—

॥ अथ खमासमण अथवा प्रणिपात ॥
॥ इहामि खमासमणो वंदितुं जावणिक्का
ए निसीहिआए मञ्जएण वंदामि ॥ ३ ॥

अर्थ:- (खमासमणो के०) हे कृमाश्रमण ! एटले कृमादिक दशवि
ध यतिधर्मेने विषे प्रधान सावधान एवा हे कृमासहित श्रमण तपस्वी रु
पेश्वर साधुजी, एवा आमंत्रणें करी गुरुने बोलावीने कहियें के, तमारा
चरणकमल प्रत्यें (जावणिक्काए के०) यापनीयया एटले शक्ति सहित
एवी जे (निसीहिआए के०) नैषेधिक्या एटले आपणी तनु जे शरीर,
तेणें करी (वंदितुं के०) वंदितुं एटले वांदवाने (इहामि के०) हुं वांडुं
हुं, इहुं हुं. एटलुं उनां ठतांज कहियें. पळेवी, संमासा, बे जानु, ल
जाट, माबो हाथ अने नूमिका प्रमार्जी बे जानु, बे हाथ, अने पांचमुं
लजाट, ए पंचांगें करी नूमि फरसतो थको (मञ्जएणवंदामि) एवुं
कहे, एटले (मस्तकेनवंदामि के०) मस्तकें करी तमोने हुं वांडुं हुं, एम
कहे. ए सूत्रमां त्रण गुरु, अने पच्चीश लघु, मली अछावीश अक्षरो ठे ॥३॥
फरी उनो थइ वे हाथ जोडीने नीचें मुजब समाचारी कहे.

॥ अथ सुगुरुने शातासुखष्टहा ॥

॥ इहकार, सुहराइ, सुहदेवसि, सुखतप, शरीरनिरा
बाध, सुख संजम जात्रा, निर्वहोठोजी, स्वामी शाता
ठेजी, जात पाणीनो लाज देजोजी ॥ इति ॥ ४ ॥

अर्थ:- (इहकार के०) इहा करुं हुं. (सुहराइ के०) सुखें रात्री, (सु
हदेवसि के०) सुखें दिवस, (सुखतप के०) सुखें तपश्चर्यामां (शरीरनि
राबाध के०) शरीर संबंधी निराबाध पणामां एटले रोग रहित पणामां
(सुखसंजमजात्रा के०) सुखें संयमयात्रामां (निर्वहोठोजी के०) प्रव
र्त्तो ठो जी, स्वामीजी शाताठेजी ॥ ४ ॥ एवी सुखशाता पूढीने पढी एमज
उनो थको बे हाथ जोडी इरियावहियंनो पाठ कहे. ते लखीयें ठैयें.

॥ अथ इरियावहियं ॥

॥ इहकारेण संदिसह जगवनू इरियावहियं पडिक्कमामि इहं ॥१॥

अर्थः—(इष्ठाकारेण के०) इष्ठाकारि पूर्वक एटले तमारी इष्ठा पूर्वक पण महारा वचनने बजात्कारें तथा दाक्षिण्य पणे नहीं, परंतु तमारी इष्ठा होय तो (जगवन् के०) हे ज्ञानवंत ! महानाग्य, पूज्य, (संदिसह के०) आदेश आपो आज्ञा करो, तो (इरियावहियं के०) चालवानो मार्ग तथा साधु श्रावकनो मार्ग, जे सर्वविरति देशविरतिरूप तेने विषे थइ होय, जे जीवबाधादिक सपापक्रिया तथा अतिचाररूप मलिनता ते पाप थकी निवर्त्तवानो जे साधु तथा श्रावकनो आचार ठे, ते प्रमाणे हुं (पडिक्कमामि के०) प्रतिक्रमुं निवर्त्तुं, पाठो वलुं. तेवारें गुरु कहे के, (पडिक्कमह के०) एटले निवर्त्तो, पाप टालो. तेवारें शिष्य कहे के, (इष्ठं के०) प्रमाण ठे. एटले जेम तमें आज्ञा दीधी, तेमज हुं तमारो आदेश अंगीकार करुं तुं, मस्तकें चढावुं तुं. ए आदेश मागवाना सूत्रमां त्रण गुरु अह्मर अने त्रेवीश लघु अह्मर ठे, सर्व मली षवीश अह्मरो ठे ॥ १ ॥

॥ इष्ठामि पडिक्कमितुं इरियावहियाए विराहणाए ॥ २ ॥

अर्थ—हुं पण एटलोज (इष्ठामि के०) अनिलषामि वांनुं तुं, एटले जे (इरियावहियाए विराहणाए के०) ऐर्यापथिक्या विराधनया एटले गमन ठे प्रधान जेमां एवो जे मार्ग, तेने इरियापथ कहियें अने ते मार्गने विषे थती एवी जे जंतुउनी विराधना तेने ऐर्यापथिकी विराधना कहियें. अथ वा ऐर्यापथिक ते साधु तथा श्रावकनो आचार एटले ध्यान मौनादिक जे जिह्नुनुं व्रत, तेने विषे थयेली जे आचारातिक्रमरूप व्रतने बाधा तेने ऐर्यापथिकी विराधना कहियें. तेनेज सपाप क्रिया कहियें. ते थकी (पडिक्कमितुं के०) प्रतिक्रमितुं एटले प्रतिक्रमवाने निवर्त्तवाने हुं वांनुं तुं इष्ठुं तुं. अर्हीआं पडिक्कमवाने अत्यंत उजमाल थयो, ए संबंधें ए चार पदनी अन्युपगम नामें प्रथम संपदा थइ. एमां लघु अह्मर तथा गुरु बे, मलीने वीश अह्मर ठे. हवे ते विराधनारूप सपापक्रिया शुं कखाथी थाय ? ते कहे ठे.

॥ गमणागमणे ॥ ३ ॥

अर्थः—(गमणागमणे के०) गमनागमने एटले पोताना स्थानक थकी परस्थानकें जनुं, तेने गमन कहियें अने परस्थानक थकी पोताने

સ્થાનકે આવું, તેને આગમન કહિયે તેને વિષે જે વિરાધના થઈ હોય. અહીં વિશેષ ન કહ્યું માટે એક પદની બીજી નિમિત્ત સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ અક્ષર ઠ છે. હવે ત્યાં પરસ્થાનકે જતાં અને સ્વસ્થાનકે આવતા ને વિષે વિરાધના કેમ થાય? તે કહે છે.

પાણક્રમણે, વીયક્રમણે, હરિયક્રમણે ॥ ૪ ॥

અર્થ:—(પાણક્રમણે કે ૦) પ્રાણ્યાક્રમણે એટલે બેંડિય, તેંડિય અને ચૌરિંડિય, જીવોને પ્રાણી કહિયે, તે જીવોને આક્રમણ એટલે પર્ગે કરી ચાંપવા થકી તથા (વીયક્રમણે કે ૦) બીજાક્રમણે બીજ એટલે શાણિ, ગોધૂમ, યવ, શરશવાદિક સર્વજાતિનાં ધાન્ય પ્રમુખ જે વાઘ્યાં ઠતાં ઝગી આવે. તે બીજ જાણવાં, તેને આક્રમણ એટલે પર્ગે કરી ચાંપવાથી તથા (હરિયક્રમણે કે ૦) હરિતાક્રમણે હરિત એટલે નીલ વર્ણવાળી એવી જે મૂલ સ્કંદાદિક દશ પ્રકારની વનસ્પતિ, તેને આક્રમણ એટલે પર્ગે કરી ચાંપવા થકી. એમાં પાઠજા બે પદેં કરી સર્વ બીજ અને સર્વ વનસ્પતિને વિષે જીવ પર્ણ કહ્યું, જે માટે જીવનાં લક્ષણ, સર્વ એમાં સંપૂર્ણ દીઠામાં આવે છે, તે આ પ્રમાણે:—મનુષ્યના શરીરની પેઠે વનસ્પતિનું શરીર પણ બાલ, કોમલ, તરુણ તથા વૃદ્ધતા પ્રમુખેં કરી સહિત દીઠામાં આવે છે તથા જેમ હાથ તથા પગાદિક અવયવોયેં કરી મનુષ્યનો દેહ વૃદ્ધિને પામે છે, તેમ શાખાદિક અવયવોએં કરી વૃદ્ધની વૃદ્ધિ પણ થાય છે. તથા જેમ મનુષ્યાદિક પ્રાણીઓમાં જાગ્રત્ તથા નિદ્રા અવસ્થા દીઠામાં આવે છે તેમ પુષ્પાદિક તથા આમલી પ્રમુખ વૃદ્ધ, ચંડવિકાસિક તથા સૂર્યવિકાસિકાદિક કમલ, અને અંબાડી પુષ્પાદિકમાં નિદ્રા તથા જાગ્રતાદિક અવસ્થા દીઠામાં આવે છે. તથા લોચ, હર્ષ, લજ્જા, જય, મૈથુન, ક્રોધ, માન. માયા, લોચ, આહાર, ઝંઘસંજ્ઞા, ઇત્યાદિક સર્વ વિકાર, વૃદ્ધોને પણ મનુષ્યની પેઠેં થતા દીઠામાં આવે છે. જેમ કે, શ્વેત આકડાનું વૃદ્ધ તથા બીજ પલાશાદિક, વૃદ્ધ જૂમિ ગત નિધાનને પોતાના મૂલની જડેં કરી વીંટી લિયે છે, તે લોચનો જાવ જાણવો; વર્ષાકાલને વિષે મેઘની ગર્જના સાંજલીને શીતલ વાયુના ફરસેં કરી અંકુર ઉત્પન્ન થાય છે, તે હર્ષનો જાવ જાણવો. લજ્જાલુ વેલિ, મનુષ્યના હાથ વગેરે અંગના સ્પર્શથી સંકોચાઈ જાય છે; એ લજ્જા તથા જય

नो नाव कहेवाय ; अशोकवृद्ध, बकुलवृद्ध तथा तिलकवृद्धादिक नवयौ वनस्वरूप सालंकार कामिनीना पगनी पानिना प्रहारें करी, तेना मुखनो तांबूलरस ढांटवाथी, तेना करेला सस्नेहालिंगन वडे तथा तेना करेला हावनाव कटाक्षविक्षेपें करी तत्काल फलता दीसे ठे ; ए मैथुनसंज्ञानो नाव जाणवो. कोकनद वृद्धनो कंद मनुष्यनो पग लाग्याथी हुंकारा मूके ठे ; ए क्रोधनो नाव जाणवो. रुदंती वेल, अहो हुं ठतां आ लोको दुःखी कां थाय ठे ? एवा अहंकारें करी निरंतर अश्रुपात करे ठे केम के, तेना योगथी सुवर्णनी सिद्धि थाय ठे ; माटे ए माननो नाव जाणवो. प्रायें घणुं करीने बधी वेलीयो पोत पोतानां फलोने पांदडाएं करी ढांकी लिये ठे, ए मायानो नाव जाणवो. तथा जूमिका जलादिक आहारना योगें वृद्धो नी वृद्धि थाय ठे ; अने ते विना दिवसें दिवसें कुमजाई जाय ठे. मनुष्य नी पठें नागरवेलि प्रमुखने निलवट गोमय तथा दुग्धादिकना दोहला उपजे ठे. ते परिपूर्ण थया पठी पत्र, फल, फूल, तथा रसनी वृद्धि थाय ठे ; ए पण आहारसंज्ञानो नाव जाणवो. वृद्धने पांमू, गाव, उदरवृद्धि, सोजो तथा डर्बलपणुं प्रमुख रोगें करी फूल, फल, पान, त्वचाने विकार दीसे ठे. तथा सर्व वनस्पतिना आउखां पोत पोताना नियतज होय ठे ; इष्ट तथा अनिष्ट आहारनी प्राप्तियें करी वृद्धो पुष्ट तथा अपुष्ट थाय ठे ; वेलीउ मार्गेने मूकीने वृद्धनी उपरज चढे ठे ; ए उघसंज्ञानो नाव जाणवो. इत्यादिक युक्तिएं करी श्री आचारांगना पहेला श्रुतस्कंधना पहेला अध्ययनमां सविस्तर जीवपणुं थायुं ठे. अहीं कोई पूठे के, जो वनस्पति जीवरूप होय तो वेदन तथा चेदन प्रमुख करतां कां रुदन करता नथी ? अथवा नाशी जता नथी ? एनो उत्तर ए ठे के, मनुष्यनी पठें वनस्पतिने मुख, पग, तथा हाथ प्रमुख अवयवोनो अनाव ठे अने स्थावर कर्मना उदयथी नासवाने बनतुं नथी, तो पण तेउने अव्यक्त वेदना होयज ठे. जेम कोई एक आंधलो, बहेरो, बोबडो, तुंगो, पांगलो अने विषम वायुना विकारें करी थंजाणो थको सर्व अंगोपांगना व्यापार रहित एवो पुरुष होय, तेने कोई ताडन प्रमुख करे, तो तेथी ते सहन थाय नहीं पण मुखादिकना अनावें रोई तथा नाशी शके नहीं तथापि तेने वेदना तो थायज ठे. ते माटें कोई मोहोटा अवश्य प्रयोजन विना वनस्प

તિની વિરાધના કરવી નહીં. એ ત્રણ પદની ત્રીજી, ઉપહેતુ સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ તેર, અને ગુરુ ત્રણ, સર્વ મલી શોભ અદ્ધરો છે ॥ ૩ ॥

॥ તેસા ઉત્તિંગ પણગ દગ મટ્ટી મઠ્ઠા સંતાણા સંક્રમણે ॥ ૪ ॥

અર્થ:- (તેસા કે૦) અવશ્યાય એટલે તાર એથી આકાશ થકી જે સૂક્ષ્મ અપ્કાય પડે, તેનું ગ્રહણ કરવું. એ સૂક્ષ્મ અપ્કાયની વિરાધના આકરી પાપહેતુ છે. એમ જણાવે છે. ઉક્તં ચ શ્રી આગમે “એગં મિ ઉદગબિંદુમિ, જે જીવા જિણવરેહિ પમ્પુત્તા ॥ તે જહ સરિસિવ મિ ત્તા, જંબૂદીવે નમાયંતિ ॥ ૧ ॥” તથા (ઉત્તિંગ કે૦) એટલે જે ગર્હનાકાર જીવો, જૂમિને વિષે વૃત્તાકાર ઘર કરીને રહે, અર્થાત્ જૂમિને વિષે ગોળ વિવરના કરનાર જેનું હુઈયા એવું નામ હોય છે, તે જાણવા. અથવા ઉત્તિંગ શબ્દે કરી કોડીઉનાં નાગરાં પણ જાણવાં. (પણગ કે૦) પનક એટલે પાંચવર્ણી નીલ ફૂલ જાણવાં. (દગમટ્ટી કે૦) દકમૃતિકા એટલે જે સચિત્ત જૂમિકાથેં સચિત્ત પાણીને યોગેં કરી કાદવ થાય, અર્થાત્ પાણી અને માટી, એ બે જેલા મલેલા કાદા કીચડ જાણવા અથવા દગ એટલે પાણી અને મટ્ટી એટલે માટી એમ બન્ને પદના અર્થ જૂદા જૂદા પણ જાણવા. (મઠ્ઠા કે૦) મર્કટ એટલે કોલીઆવડાના (સંતાણા કે૦) સંતાન એટલે જાલ એ કોલીઆવડાની જાલને મર્કટસંતાન કહિયેં. એ સર્વ પાંચ અથવા ઠ જાતિના જીવોને (સંક્રમણે કે૦) સંક્રમણે એટલે પગેં કરી પીડયા થકી અથવા ચાંપ્યા થકી, પગાદિકેં કરી મસજવા થકી, મથન કરવા થકી, તાડન, તર્જન કરવા થકી જે કાંઈ વિરાધના થઈ હોય. એ ચાર પદની સ્ત્વરહેતુ ચોથી સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ અદ્ધર ઉગણીશ અને ગુરુ અદ્ધર ત્રણ છે, સર્વ મલી બાવીશ અદ્ધરો જાણવા ॥ ૪ ॥

જે મે જીવા વિરાહિયા ॥ ૫ ॥

અર્થ:-કિં બહુના ઘણું શું કહેવું, એકજ પદેં કરી સર્વ જીવોની વિરાધના કહિયેં થૈયેં, કે (જેમેજીવાવિરાહિયા કે૦) એ મયા જીવાવિરાધિતા એટલે જે કોઈ જીવો મેં વિરાધ્યા હોય, હુઃખમાંહે પાડયા હોય, એમાં જીવ વિરાધ્યા એમ સામાન્યેં કહ્યું પણ એકેંડિય, બેંડિય, સ્ત્યાદિક વિસ્તારેં ન કહ્યું.

માટે એક પદની પાંચમી સંગ્રહસંપદા જાણવી. એમાં સર્વ લઘુ અક્ષર આવે છે ॥ ૫ ॥ હવે તે કયા જીવ મેં વિરાધિયા એટલે હુઃસ્વીયા કીધા? તે કહે છે.

॥ એગિંદિયા બેંદિયા તેંદિયા ચતુરિંદિયા પાંચિંદિયા ॥ ૬ ॥

અર્થ:- (એગિંદિયા કે ૦) એકેંદિયા: એટલે જેને શરીર રૂપ એકજ ઇંદિય હોય તે પૃથ્વી, પાણી, અગ્નિ, વાયુ અને વનસ્પતિરૂપ પાંચ પ્રકારના સ્થાવર જીવને એકેંદિય જાતિ કહિયેં, તે વળી પાંચે સ્થાવરના પણ એકે કાના અનેક જેદ છે, તે જીવસ્વરૂપકુળકથકી જાણવા. હવે ત્રસજીવ કહે છે. (બેંદિયા કે ૦) બીંદિયા: એટલે જેને શરીર અને મુખ એ બે ઇંદિયોજ હોય, એવા ક્રમિ, શંખ, શીપ, જલો, ગંમોલા, અલસીયા પ્રમુખ જેને પણ ન હોય તેને બેંદિય જીવ કહિયેં. (તેંદિયા કે ૦) ત્રીંદિયા: એટલે જેને શરીર, મુખ તથા નાસિકા, એ ત્રણજ ઇંદિયો હોય એવા ગદહિયા, કુંથુઆ, જૂ, લીંચ, માંકડ, કીડી, મકોડા પ્રમુખ જેને આઠંધિકા પણ હોય અથવા જેને મુખાગ્રેં શિંગ હોય તે સર્વ ત્રેંદિય જીવ જાણવા. (ચતુરિંદિયા કે ૦) ચતુરિંદિયા: એટલે જેને શરીર, મુખ, નાસિકા અને આંચ, એ ચારજ ઇંદિય હોય એવા માચ્છી, કુતી, મહર, માંસ, વીંઠી, કોલીયાવડા, ચાંચડ, જમરી, ટીડ પ્રમુખ જે જે ડહનારા જીવ હોય, જેને ઠ અથવા આઠ પણ હોય. તથા મસ્તકેં શિંગ હોય, તે સર્વ ચતુરિંદિય જીવ જાણવા. (પાંચિંદિયા કે ૦) પાંચેંદિયા: એટલે જેને શરીર, મુખ, નાસિકા, આંચ અને કાન, એ પાંચે ઇંદિય હોય એવા જલચર તે મત્સ્ય કહ્નપાદિક તથા સ્થલચર તે સિંહ વ્યાગ્રાદિક અને ચેચર તે હંસ મયૂરાદિક, પક્ષીંડ એ તિર્યંચ જાણવા તથા મનુષ્ય, દેવ અને નારકી, એ સર્વ પાંચેંદિય જીવ કહિયેં. એ પાંચ બોલ મધ્યેં સર્વ સંસારી જીવ આવી ગયા, એમાં એકેંદિય, બેંદિય, એમ જીવનાં નામ કહ્યાં, તેથી એ પાંચ પદની જીવ સંપદા ઠઠી જાણવી. એમાં સર્વ મળી એકવીશ લઘુ અક્ષરજ છે. હવે એ જીવોને કેવી કેવી રીતે વિરાધ્યા? તેનો પ્રકાર કહે છે ॥ ૬ ॥

અગ્નિહયા, વત્તિયા, લેસિયા, સંઘાડ્યા, સંઘટ્ટિયા, પરિયાવિયા, કિલામિયા, ઉદ્ધવિયા, ઠાણાં ઠાણં, સંકામિયા, જીવિયાં વવરોવિયા, તસ્સ મિહામિ હુક્કડં ॥ ૭ ॥

अर्थः—(अजिह्या के०) अजिहताः तिहां अजि एटले सामा आवा ताने पगें करी हता एटले हण्या, अथवा उपाडी ने परहा पटकाव्या एट ले परहा नाख्या, तेने अजिहता कहियें तथा (वक्तिया के०) वर्त्तिताः एटले पूंजीने एकठा कीधा, एक ढगले कीधा, अथवा धूलें करी किंवा कर्द में ढांक्या, तेने वर्त्तिता कहियें. तथा (लेसिया के०) लेषिताः एट ले जूमियें घश्या तथा जीतादिकें लगाड्या अथवा जगारेक मसव्या ते ने लेसिया कहियें. (संघाड्या के०) संघातिताः एटले मांहो मांहे शरी रने मेलववे करी पिंमीनूत कीधा, एकठा मेलव्या तेने संघातिता क हियें, तथा (संघट्टिया के०) संघट्टिताः एटले थोडो स्पर्श करवे करी डुहव्या (परियाविया के०) परितापिताः एटले समस्त प्रकारें ताप्या, पीड्या, परिताप उपजाव्यो, (किलामिया के०) क्लामिताः एटले गाढी किलामणा ग्लानी उपजावीने निस्तेज कीधा, निटोल कीधा, माख्या नहीं, पण मृतप्राय कीधा, (उद्विया के०) अवज्ञाविताः एटले उच्चासित त्रास पमा ड्या एटले जेग जीव रह्यो पण हाली चाली न शके, एवा कीधा, तथा (गणा उगणसंका॥ या के०) स्थानात् अपरस्थानं संक्रामिताः एटले (गणाउ के०) एक स्थानकथकी उपाडीने (गणं के०) बीजे स्थानकें (संक्रामिया के०) संक्रमाव्या (जीवियाउववरोविया के०) जीविता द्व्यपरोपिताः मारिता एटले (जिवियाउ के०) जीवितव्य थकी (व्यपरोपिता के०) चूकाव्या जूदा कीधा, अथवा माख्या. ए अजिह्या इत्यादिकें करी जे एकेंडियादिक जीवोनी विरा धना थइ होय (तस्स के०) ते संबंधी जे अतिचार लाग्या, तेने (डुक्कडं के०) डुष्कृत एटले पाप कहियें, ते डुष्कृत (मि के०) मे एटले माहारुं मन, वचन, कायायें करी (मिह्मा के०) मिथ्या एटले निष्फल थाउ. हवे वली एवां पाप न करुं ॥ इति जावः ॥ एमां अजिह्या इत्यादिक विराधना नां नाम दीधां, माटे ए अगीआर पदनी विराधना नामें सातमी संपदा थइ. एमां लघु अक्षर एकावन, गुरु अक्षर ठ ठे, सर्वाक्षर सत्तावन ठे, ए इरिया वहियसूत्रोनां बधां मली पद ठवीश ठे, संपदा सात ठे परंतु ठेला तस्स मि ह्मामिडुक्कडं ए एकपदनी जूदी संपदा गणीने आठ संपदा कहेवी. एमां लघु अक्षर एकशो ठत्रीश ठे, गुरु अक्षर चउद ठे, सर्वाक्षर एकशो ने पच्चाश ठे. हवे मिह्मामि डुक्कडं ए पदनो अक्षरार्थ कहे ठे. जेम केः—“ मीऊ मदत्ते ठत्ते.

ઠચ્ચિય દોસાણઠાયણે હોઈ ॥ મિત્તિય મેરાઈછીઉં, હુત્તિ હુગંઠામિ અપ્પાણં
 ॥ ૧ ॥ કત્તિય કહમે પાવં, મત્તિય મેવેમિ તં ઝવસમેણં ॥ એસો મિઠ્ઠાહુક
 ડ, પયસ્કરહો સમાસેણં ॥ ૨ ॥” (મીઝમદવઠત્તે કે૦) મિકાર જે ઠે તે
 મૃદુ સુકુમાલ અહંકાર રહિત પણાને અર્થે ઠે, (ઠચ્ચિયદોસાણઠાયણેહોઈ
 કે૦) ઠકાર જે ઠે તે, દોષના ઠાંમવાને અર્થે ઠે. (મિત્તિયમેરાઈછીઉં કે૦)
 મિકાર જે ઠે, તે મર્યાદામાં રહેવાને અર્થે ઠે. (હુત્તિહુગંઠામિઅપ્પાણં કે૦)
 હુકાર જે ઠે, તે પાપકારિ આત્માને હુગંઠવાને માટે ઠે. (કત્તિયકહમેપાવં કે૦)
 કકાર જે ઠે તે મેં જે પાપ કીધું તેને (મત્તિયમેવેમિતંઝવસમેણં કે૦) મ
 કારેં કરી દહું હું, બાહું હું, ઝપશમાહું હું. (એસોમિઠ્ઠાહુકકડ કે૦) એ મિઠ્ઠા
 મિહુકકડંનો (પયસ્કરહોસમાસેણં કે૦) પદાર્થ, સમાસેં કરીને કહ્યો.

એ શ્રિયાવહિને સમ્યક્ પ્રકારેં મન, વચન અને કાયાયેં ત્રિકરણ શુદ્ધે
 પઢિક્કમતાં મિઠ્ઠાહુકકડના દેનારને ક્ષણેકમાં મૃગાવતીની પેરેં સર્વ કર્મનો
 ક્ષય થાય. તિહાં સર્વ મલી પાંચશે ને ત્રેશઠ જાતિના જીવો ઠે, તેની સાથેં
 મિઠ્ઠામિહુકકડ દશ્યેં, તેવારેં અઠાર લાખ, ચોવીશ હજાર, એકશોને વીશ
 એટલા મિઠ્ઠામિ હુકકડ દેવાય, તે આવી રીતેં:—તિહાં પ્રથમ પાંચશોને ત્રે
 શઠ સ્થાનકેં જીવ ઝપજે ઠે, તે જેદોનું વિવરણ કહે ઠે:—

પૃથ્વીકાય, અપ્પકાય, તેજકાય તથા વાઝકાય. એ ચાર તેને સૂક્ષ્મ તથા
 બાદર કરતાં આઠ જેદ થાય. અને પાંચમા વનસ્પતિકાયના ત્રણ જેદ ઠે:—
 એક સૂક્ષ્મ નિગોદ રૂપ તથા બે પ્રકારની બાદર, એક પ્રત્યેક ને બીજી સા
 ધારણ, એ પાંચ સ્થાવરના મલીને અગ્યાર જેદ થયા; તથા બેઈંડિય, તે
 ઈંડિય ને ચઝરિંડિય, એ વિકલેંડિય કહેવાય ઠે. એ સંમૂર્ઘિમજ હોય ઠે.
 એ ત્રણ પેલા અગ્યારની સાથેં મેલવીયેં એટલે ચૌદ જેદ થાય; તે ચઝદ
 પર્યાપ્તા તથા ચઝદ અપર્યાપ્તા મલી અઠાવીશ જેદ થાય. હવે પંચેંડિય
 તિર્યચના દશ જેદ કહે ઠે:—તેમાં સર્વ પ્રકારના મત્સ્યાદિક જલચરનો એક
 જેદ, થલચરના ત્રણ જેદ, તેમાં એક ઘોડા પ્રમુખ ચતુષ્પાદ, આશીવિષ
 પ્રમુખ ઝર:પરિસર્પ, અને ગોહ પ્રમુખ હુજપરિસર્પ એ થલચરના ત્રણ
 જેદ અને ચાર પ્રકારના સ્થેચરનો એક જેદ, એ મલીને એ પાંચ ગર્ગ્ગજ અને
 પાંચ સંમૂર્ઘિમ મલી દશ જેદ થાય. એ દશને પર્યાપ્તા તથા અપર્યાપ્તા ગ
 ણીં ત્યારેં વીશ જેદ થાય. એ વીશમાં પેલા અઠાવીશ મેલવીયેં, ત્યારેં

અડતાલીશ થાય. એ તિર્યચના જેદ જાણવા. હવે નારકીના જેદ કહે છે. રત્ન પ્રજા, શર્કરાપ્રજા, વાલુકપ્રજા, પંકપ્રજા, ધૂમપ્રજા, તમપ્રજા, તથા તમતમ પ્રજા, એ સાત નરકના નારકી પર્યાપ્તા. તથા અપર્યાપ્તા મલી ચૌદ જેદ થાય; તેમાં પાઠણા અડતાલીશ મેલીએ, ત્યારે બાશઠ થાય. હવે મનુષ્યના જેદ આ પ્રમાણે:—પાંચ જરત, પાંચ ઐરવત, તથા પાંચ મહાવિદેહ, એ કર્મનૂમિના પંદર જેદ; પાંચ હૈમવંત, પાંચ હિરણ્યવત, પાંચ હરિવર્ષ, પાંચ રમ્યક, પાંચ દેવકુરુ તથા પાંચ ઉત્તરકુરુ, એ અકર્મનૂમિના ત્રીશ જેદ અને ઠપન્ન અંતર દીપો કહેવાય છે. એ ઠપન્નની સાથે પેલા કર્મ નૂમિના પંદર તથા અકર્મનૂમિના ત્રીશ મેલવીયે, ત્યારે એકશોને એક જેદ મનુષ્ય જાતિના થાય. એમાં ગર્ભજ મનુષ્યના પર્યાપ્તા તથા અપર્યાપ્તા મલી બર્ણો ને બે જેદ થાય અને તેની સાથે એકશો ને એક અપર્યાપ્તા સંમૂર્ઘિમ મનુષ્યના જેદ મેલવીએ, ત્યારે ત્રણર્ણો ને ત્રણ જેદ થાય. અને બાશઠ પ્રથમ તિર્યચના કહ્યા, તે સર્વ એકઠા કહ્યાથી ત્રણ ર્ણોને પાંશઠ જેદ થાય.

હવે દેવતાના એક શોને અઘાણું જેદ કહિયે છે:—પ્રથમ પરમાધામીના પંદર, દશ સુવનપતિ, આઠ વ્યંતર, આઠ વાણવ્યંતર, દશ જ્યોતિષી, તેમાં પાંચ ચરને પાંચ સ્થિર જાણવા. ત્રણ કિલ્બિષિયા, દશ તિર્યક્જૂનક, પાંચ જરત તથા પાંચ ઐરવત, એ દશ દ્વેત્રના દશ વૈતાઢ્યને વિષે “અન્ને પાણે સયણે, વહેલેણય પુપ્પ ફલ પુઢ્ઠા ॥ બહુફલ અવિવત્તિ જુઆ, જંનગા દસવિહા હુંતીતિ જંનકા: ॥ ૧ ॥” નવ લોકાંતિક, બાર દેવ લોકના, નવ ઐવેયકના, પાંચ અનુત્તર વેમાનના, એ સર્વ મલીને નવાણું થયા; તે પર્યાપ્તા તથા અપર્યાપ્તા, એ બે મલી એક શો ને અઘાણું જેદ થાય. તે પાંઢણા ત્રણ શો ને પાંશઠમાં મેલીએ, ત્યારે પાંચ શો ને ત્રેશઠ સર્વ જીવોનાં ઉત્પત્તિસ્થાનક થાય. તેને ‘અનિહ્યા’ ઇત્યાદિક દશ પદ વહે દશ ગુણા કરિયે, ત્યારે પાંચ હજાર ઠર્ણો ને ત્રીશ થાય; તે વલી રાગને દેષથી બમણા કરિયે, ત્યારે અગ્યાર હજાર બર્ણો ને શાઠ થાય; તે મન, વચન ને કાયાયે કરી ત્રણ ગુણા કરિયે, ત્યારે તેત્રીશ હજાર, સાત ર્ણો ને એંશી થાય; તે કરવા, કરાવવા તથા અનુમોદનથી ત્રણ ગુણા કરિયે, ત્યારે એક લાખ, એક હજાર, ત્રણર્ણો ને ચાલીશ થાય. તે અતીત, અનાગત તથા વર્તમાન કાલે કરી ત્રણ ગુણા કરિયે, ત્યારે ત્રણ લાખ ચાર

હજાર ને વીશ થાય. તે અરિહંતની સાચે, સિદ્ધની સાચે, સાધુની સાચે, દેવની સાચે, ગુરુની સાચે તથા આત્માની સાચે, એઠની સાચે ઠ ગુણા કરિયેં ત્યારેં અઢાર લાચ, ચોવીશ હજાર, એક શો ને વીશ, મિહ્વામિહ્કહ થાય. એવી રીતેં જીવને સ્વમત સ્વામણાં કીજેં, ઈરિયાવહી પઢિક્કમતાં શુજ ધ્યાનેં કરી અનેક ઘોર પાપ વિલય થાય ॥ ૫ ॥ હવે એ આલોચા પઢિક્કમ્યા જે અતિચાર, તેનું ઉત્તરીકરણ એટલે વલી વિશેષ શુદ્ધિ કરવાને અર્થેં કાઝ સ્સગ્ગ કરવાને વાંઠતો ચકો તસ્સઉત્તરીનો પાઠ કહે, તે આવી રીતેં:-

॥ અથ તસ્સ ઉત્તરી ॥

॥ તસ્સ ઉત્તરી કરણેણં, પાયહિત્ત કરણેણં, વિ
સોહી કરણેણં, વિસહ્લી કરણેણં, પાવાણં કમ્માણં
નિગ્ધાયણઢાએ, ઠમિ કાઝસ્સગ્ગં ॥ ૧ ॥

અર્થ:-હવે એવી રીતેં આલોચતાં, પઢિક્કમતાં પણ જે કાંઈ પાપ સહિત આત્મા રહ્યો હોય, (તસ્સ કે૦) તેનીજ વલી વિશેષ શુદ્ધિને અર્થેં જે કાંઈ આગલ કરવું, તેને (ઉત્તરીકરણેણં કે૦) ઉત્તરીકરણ એટલે વિશેષેં કરી વલી ઉપર શુદ્ધ કરવું તેને ઉત્તરીકરણ કહિયેં, તે આગલ તો હવે કાઝસ્સગ્ગ કરવું ઢે માટે કાયોત્સર્ગ કરવે કરીને વિશુદ્ધિ કરું હું, એટલે જે અતિચારનું આલોચણ પ્રમુખ પૂર્વેં કીધું ઢે તેની વલી વિશેષ શુદ્ધિને અર્થેં કાયોત્સર્ગ કરું હું, વલી તે કાયોત્સર્ગ તો (પાયહિત્તકરણેણં કે૦) શુદ્ધ પ્રાયશ્ચિત્ત કરવે કરીને હોય, એટલે ગુરુ પાસેં પાપ આલોચીયેં, પઠી ગુરુયેં દીધું એવું જે આલોચણાનું તપ, તેને પ્રાયશ્ચિત્ત કહિયેં. પ્રાયઃ ઘણું ચિત્ત એટલે મન અથવા જીવ તેને શોધે ઢે, તેને પ્રાયશ્ચિત્ત કહિયેં અથવા પાપને ઢેદે, તેને પ્રાયશ્ચિત્ત કહિયેં. તે માટે કાઝસ્સગ્ગને કરવે કરી આત્મા પાપરહિત થાય. વલી તે પ્રાયશ્ચિત્ત પણ (વિસોહીકરણેણં કે૦) વિશેષેં શોધવું તેને વિશોધિકરણ કહિયેં એટલે આત્માનો પાપરૂપ અંતર મલ જે અતિચાર, તેના ટાલવાથી વિશોધિ એટલે નિર્મલતા કરવે કરીને હોય. વલી તે વિશોધિકરણ પણ વિશલ્ય હોય, તો થાય, ત્યાં કહે ઢે. (વિસહ્લીકરણેણં કે૦) ગયા ઢે માયાદિ ત્રણ શલ્ય જેનાથી તેને વિશલ્ય કહિયેં એટલે એક માયાશલ્ય, બીજું નિયાણશલ્ય, અને ત્રીજું મિથ્યાત્વશ

ह्य, ए अंतरंग त्रण शब्दने टालवा थकी थाय. ए उत्तरीकरणादिक चार हेतुयें करी एटले ए चार निमित्तें करीने शुं करवुं ठे? तोके (पावाणंक म्माणं के०) संसार हेतु जे ज्ञानावरणीयादिक पाप कर्मो ठे, तेउने (निग्घा यण्ठाए के०) निर्घातनार्थाय एटले उल्लेदन करवाने अर्थे (काउस्सगं के०) कायव्यापार त्यागरूप कायोत्सर्ग प्रत्ये (ठामि के०) तिष्ठुं बुं, एक ठामें करुं बुं, केम के जे स्थानकें कायानो व्यापार करवो कह्यो होय, तो ते स्थानकें जीव शुं नही? करे, अर्थात् सर्वकांइ करे. ए माटे कायाना व्यापारने ठांमुं बुं. एमां तस्सउत्तरीकरणेणं इत्यादिक पडिक्कमवाना शब्दो कहा माटे ए उपदनी पडिक्कमण संपदा जाएवी. एमां लघु अक्षर उगणचाली श, गुरु अक्षर दश, सर्वाक्षर उगणपच्चाश ठे. ए बे सूत्रोनो गद्य पाठ ठे गाथाबंध नथी माटे ए बेहु सूत्रोमां संपदा नव, पद वत्तीश, गुरु अक्षर चो वीश, लघु अक्षर एकशो ने पंचोतेर, सर्व मली एकशो ने नवाणुं अक्षरो ठे:—

हवे ए आगल एक ठामें काउस्सग करुं, ए पदें करी एवी प्रतिज्ञा करी के, कायानो व्यापार न करुं, तो हवे बीजो शरीरनो कोइ पण व्यापार कस्याथी प्रतिज्ञानो जंग थाय, तेमाटे काउस्सगमां नीचें कहेला आगार मोकलां राख्यां ठे, ए आगारें करी काउस्सगनो जंग न थाय, ते कहे ठे.

॥ अथ अन्नञ्जउससिएणं ॥

अन्नञ्ज उससिएणं, नीससिएणं, खासिएणं, ठीएणं, जंजा इएणं, उद्गुएणं, वायनिसग्गेणं, जमलिए, पित्तमुञ्जाए ॥ १ ॥

अर्थ:—(अन्नञ्ज के०) अन्यत्र ते बीजे ठामें एटले हवे जे उद्धासादि क आगारो कहेरो, ते आगार वर्जीने बीजे स्थानकें कायानो व्यापार करवानो नियम करुं बुं. हवे ते आगारोनां नाम कहे ठे. (उससिएणं के०) उद्धासितात् एटले मुखें तथा नासिकायें करी उंचो श्वास लइयें. तेने उद्धास कहियें. ते टालीने अन्यत्र बीजो कायव्यापार करवानो नियम ठे अर्थात् उंचो श्वास लेतां महारो काउस्सग जंग न थाय. एम आगल पण सर्व पदें जाणी लेवुं. (नीससिएणं के०) निःश्वासितात् एटले जे मुखें तथा नासिकायें करी नीचो श्वास मूकीयें, तेने निःश्वास कहियें, ते नीचो

श्वास सूकतां महारो काउस्सग्ग न जांगे, ए वे आगार, अशक्य परि हार नणी मोकला कीधा, (खासिएणं के०) कासितात् एटले खांसी उध रस आवे थके (ठीएणं के०) ठिक्कितात् एटले ठीक आवे थके (जंजाइएणं के०) जंजितात् एटले बगासुं आवे थके एटले जेवारें खांसी, ठीक थने बगासुं आवे, तेवारें जीव रक्षा नणी सुखें हाथ देतां महारो काउस्सग्ग न जांगे. (उद्गुएणं के०) उद्गारितात् उन्कार आवे थके (वायनिसग्गेणं के०) वातनिसर्गात् एटले वायसंचय ते अधोदरें जे वायु निकले तेने वातनिसर्ग कहियें, ए जेवारें उद्गार तथा वातप्रवर्तन करे ते वारें जीव रक्षा नणी सुखदरें हाथ देतां मुहपत्ति प्रमुख देवानी जयणा क रतां काउस्सग्ग न जांजे, (जमलिए के०) देहत्रमेः एटले त्रमरी, चक्री, फेर अकस्मात् आवे, तेने जमलि कहियें. (पित्तमुह्वाए के०) पि त्तमूर्ध्वायाः एटले पित्तने प्रकोपें करी मूर्ध्वा आवे, तेने पित्तमूर्ध्वा कहियें. ए त्रमरी थने मूर्ध्वा आवे थके जो नीचें न बेसे तो उनो थको पडे, तेथी आत्मविराधना तथा संयमविराधना थाय, तेमाटे त्रमरी, मूर्ध्वा आब्याथी तिहां बेसवुं पडे तेथी महारो काउस्सग्ग जंग न थाय. अर्हां सुधी एकेका आगारनां नाम दीधां, माटें ए नव पदनी प्रथम आगारसंपदा थइ. एमां लघु अक्षर आडत्रीश, थने गुरु अक्षर ठ ठे, सर्व मली चुम्माजीश अक्षर ठे.

सुदुमेहिं अंगसंचालेहिं, सुदुमेहिं खेलसंचालेहिं,
सुदुमेहिं दिठिसंचालेहिं ॥ २ ॥

अर्थः— (सुदुमेहिंअंगसंचालेहिं के०) सूक्ष्मेन्योऽङ्गसंचारेन्यः एटले सूक्ष्म जे अंगनो संचार हालवुं करे, शीतादिक वेदनायें करी रोमो त्कंप उपजे तेथी शरीरनो संचार थाय, (सुदुमेहिंखेलसंचालेहिं के०) सूक्ष्मेन्यः श्लेष्मसंचारेन्यः एटले शरीरमांहे जे सूक्ष्म श्लेष्मनो संचार थाय, मुखना थूंकनुं चालववुं तथा कफनुं गलवुं थाय, (सुदुमेहिंदिठिसंचा लेहिं के०) सूक्ष्मेन्योदृष्टिसंचारेन्यः एटले सूक्ष्म जे दृष्टिनो संचार मिषो निमिषादिकें चक़ुने हलाववा थकी थाय. अर्हां सुदुमेहिं प्रमुख पदमांहे बहु आगारनां नाम दीधां, माटे ए त्रण पदनी बहुआगार नामें बीजी संपदा जाणवी. एमां लघु उगणत्रीश थने गुरु एक, मली त्रीश अक्षरो ठे.

एवमाइएहिं, आगारेहिं, अजगो, अ
विराहित, हुऊ मे काउस्सग्गो ॥ ३ ॥

अर्थ:- (एवमाइएहिंआगारेहिं के०) एवमादिकै: आगारै: एटले एव
मादिक जे पूर्वोक्त बार आगार कहां, ते आदें देइने अहीं आदि शब्द
यकी बीजां पण (आगारेहिं के०) आगार लेवां, तेनां नाम कहे ठे.
एक तो बीजली अथवा दीपकादिकनी उजेहि एटले अग्निना अजवा
लानो प्रकाश आपणा शरीर उपर पड़े, तो उठण वस्त्रादिक लेवुं पड़े अ
थवा बीजे स्थानकें जवुं पड़े, तेथी महारो काउस्सग्ग न जांजे. बीजो मा
जार् तथा उंदरादिक प्रमुख, आगल जता आवता होय, दोडता होय,
तथा मुख आगल पंचेंद्रियजीवनुं ठेदन, चेदन अतुं देखे, तो बीजे स्थान
कें जवुं पड़े तेथी काउस्सग्ग न जांजे. त्रीजो अकस्मात् चोरनी धाड आ
वी पड़े अथवा राजादिकना नयथी बीजे स्थानकें जवुं पड़े आघा पाठा
अवुं पड़े, तेथी काउस्सग्ग न जांजे, तथा चोथो अग्नि जागे अथवा घरनी
जीत खडहडती पडती जाणीयें तथा पोताने तथा पर जे साधु आदिक
तेने सर्पादिक दंख मारे अथवा सिंहादिकना उपइव जाणे, इत्यादिक अ
नेरा पण जिहां विलंब करतां घणीज धर्मनी हानि याय, तेमाटे तेने लीधे
अणपूगो काउस्सग्ग पारतां यकां पण काउस्सग्ग न जांजे, ए चार आगार,
अपवाद मार्गे जाणवां, पण उत्सर्गे न जाणवां. एनी साथें पूर्वोक्त बार
आगार मेलवीयें तेवारें शोल आगार थाय, ए सर्व शोल आगारोयें करीने
काउस्सग्ग पारतां थोडीशी विराधना अतां पण ए व्यापार करतां महारो
काउस्सग्ग (अजगो के०) अजगः एटले सर्वथा अखंमित (अविरा
हित के०) अविराधितः एटले थोडोशो देशथी पण न विराध्यो, अर्थात्
देशथी पण अविराधित एवो अखंमित संपूर्ण (काउस्सग्गो के०) कायो
त्सर्ग ते (मे के०) महारे (हुऊ के०) होजो, एमां एवमाइ इत्यादिक आगा
र कहां, माटें एठ पदनी त्रीजी आगंतुक आगार संपदा जाणवी. एमां लघु
एकबीश, अने गुरु चार, मली पच्चीश अक्षर ठे ॥३॥ हवे ए काउस्सग्गनो
वखत आंके ठे, एटले एवो कायोत्सर्ग केटली वार सुधि होय? ते कहे ठे:-

जाव अरिहंताणं, जगवंताणं, नमुक्कारेणं, न पारेमि ॥ ४ ॥

अर्थः—(जावअरिहंताणंजगवंताणंनमुक्कारेणं के०) यावदर्हतां जगवतां नमस्कारेण एटले (जाव के०) ज्यांलगें (अरिहंताणं के०) श्रीअरिहंत नग वंत पूज्य तेने (नमुक्कारेणं के०) नमस्कार सहित एटले नमो अरिहंताणं एवो उच्चार करी (न पारेमि के०) न पारयामि नहीं हूं पारूं, एटले कायोत्स र्गना पार प्रत्ये न पामुं समाप्त न करूं त्यां सुधी जाणवुं, एमां जावअ रिहंताणं इत्यादिक पदमां काउस्सगगनुं मान कह्युं, तेथी ए चार पदनी कायो त्सर्गविधि नामें चोथी संपदा जाणवी. एमां लघु अक्षर वीश, अने गुरु अक्षर एक, सर्व मली एकवीश अक्षरो ठे ॥ ४ ॥

तावकायं, ठाणेणं, मोणेणं, जाणेणं, अप्पाणं वोसिरामि ॥ ५ ॥

अर्थः—(तवकायं के०) तवत्कायं एटले (तव के०) त्यांलगें (का यं के०) महारी कायाने शरीरने (ठाणेणं के०) स्थानेन एटले एक स्थान कें स्थिरपणे उजुं राखीने (मोणेणं के०) मौनेन एटले वचनने रुंधवे करीने (जाणेणं के०) ध्यानेन एटले ध्यान ते धर्मेने विषे मननुं स्थिरपणुं एटले नवकारादिकने विषे एकाग्रध्यान तेणें करी ने (अप्पा णंवोसिरामि के०) आत्मानं व्युत्सृजामि एटले (अप्पाणं के०) पोतानी काया ते प्रत्ये (वोसिरामि के०) वोसिरावुं बुं, एटले हूं तजुं बुं. एटले काउस्सगग रहित पणा थकी अने सावद्य व्यापारपणा थकी कायाने वोसिरावुं बुं. एमां तवकायं इत्यादिकमां शरीर स्थिर राखवानुं कह्युं, माटे ए चार पदनी पांचमी स्वरूपसंपदा जाणवी. एमां लघु अक्षर उग णीश अने गुरु अक्षर एक, सर्व मली वीश अक्षरो ठे. तथा ए काउस्सगग ने सूत्रें अन्नन्न उससिएणंथी मांमीने अप्पाणंवोसिरामि लगें बधी मली संपदा पांच ठे, ठवीश पद ठे, लघु अक्षर एक शोने सत्तावीश ठे, अने गुरु अक्षर तेर ठे, सर्वाक्षर एकशो चालीश ठे ॥ ५ ॥ ६ ॥ हवे ए काउस गमां उगणीश दोष टालवा तेनां नाम लक्षण सहित कहियें ठैयें. १ घोडानी पेरें एक पगे शरीरनो नार आपी, बीजो पग वांको करी रहे, (२) वायरे हलावेली वेलडीनी पेरें कृणें कृणो उरहुं परहुं मोले, कंप्या करे, (३) थांनाने अथवा जींतीने आधारें अडक्यो थको काउसगगें रहे, (४) उपरले माले मस्तक अडावी रहे, (५) जेम नीलडी वस्त्र

रहित थकी आगले विजागें हाथज आडो आपे, तेम काउस्सग करतो बे हाथने आगल आणी राखे, (६) नवपरणीत वधूनी पेरें नीचुं माथुं करे, (७) बेडी घाव्यानी पेरें पग पंढोला करे अथवा बे पग मेजावी जेजा करे, पण जिनमुझामां जेटलुं आंतरुं कथुं ठे, तेटलुं न करे. (८) नानि थकी चार अंगुज नीचें अने जानु थकी चार अंगुज उपर, चोजपट पहेरुं कथुं ठे, तेम न करे, परंतु नानि उपर अने जानु हेठज वस्त्र पहेरी काउस्सग करे, (९) मांस मशकादिकना जय थकी चोजपट्टादिकें करी हृदय ढांकीने काउस्सग करे, (१०) गाडलानी उथनी पेरें पगनी बे पानी मेजवीने आगल बे पग विस्तारी काउस्सग करे, अथवा बे पगना बे अंगुठा मेजवीने पाठला पानीना जाग तरफ बेहु पग विस्तारे, (११) संयति महासतीनी पेरें बेहु स्कंध उपरें वस्त्र उठे, जे नणी काउस्सगमां दक्षिणस्कंध उघाडो कीथो जोड्यें, ते न करे, माटें ए दोष. (१२) घोडा ना चोकडानी पेरें रजोहरण, आगल आडुं आपी. काउस्सग करे, (१३) वायसनी पेरें आंखना मोला कीकी उरहा परहा फेरवे, (१४) कोठनी पेरें पेहेरवाना वस्त्रनो एकठो पिंम करी बेहु पगनी वचालें चांपे, (१५) नूतावे शनी पेरें मस्तक कंपावे, (१६) कोड बोलावे तो तेनी आगल मूंगानी पेरें हुं हुं करे, (१७) नवकार लोगस्तनी संख्या करवाने अर्थें आंगुजी जपमालिका अथवा नमुहीने मूकनी पेरें हलावे, (१८) मदिरानी पेरें बड बड करतो काउस्सग करे, (१९) अपेक्षा विना अरहुं परहुं जोतो वानरनी पेरें होठ बे हलावतो काउस्सग करे, एकाउस्सगना आगणीश दोषमध्ये आठमो, नवमो, तथा अगीआरमो ए त्रण दोष महासती साध्वीने न लागे, केम के तेनुं वस्त्रावृत्त शरीर होय, तेमाटे. पण एटलुं विशेष जे साधवी प्रतिक्रमणादि क्रिया करे तो मस्तक उघाडुं राखे, अने वधू दोष जेलायें, तेवारें चार दोष श्राविकाने न लागे, शेष पंदर दोष लागे. ए सर्व दोष टालीने काउस्सग करवो. तथा श्री सिद्धांतमां तो सर्व क्रिया साधु आश्रयी कही ठे. तेमाटे नानिथो चार अंगुज नीचें चोजपट्टो पहेरवानुं राखे तथा बे कोणीयें चोजपट्टो जाली राखे, कंदोरा न बांधे. इत्यादिक सर्व साधु आश्रयी ठे. ए कायोत्सर्गने विषे “ चंदेसु निम्म जयरा ” जगें, लोगस्तना पच्चीश पद चिंतवियें, अने काउस्सग पूरो थया

પઠી “નમો અરિહંતાણં” કહીને કાઝસ્સગ્ગ પારીયેં, તે કાઝસ્સગ્ગ પાછા પઠી તો “સિદ્ધાસિદ્ધં” પર્યંત સંપૂર્ણ લોગસ્સનો પાઠ પ્રગટ કહેવો, તે કહે છે.

॥ અથ લોગસ્સ ॥

લોગસ્સ ઝક્કોઅગરે, ધમ્મ તિહ્વયરે જિણે ॥

અરિહંતે કિત્તિસ્સં, ચઠ્ઠીસંપિ કેવલો ॥ ૧ ॥

અર્થ:- અહિં (અરિહંતે કે૦) અર્હતઃ એટલે કર્મરૂપ શત્રુને હણવા થકી નિર્દોષ પણું પ્રાપ્ત થયું છે જેમને એવા અરિહંતને (કિત્તિસ્સં કે૦) કીર્તિયિષ્યે. એટલે નામોચ્ચારણ પૂર્વક હું સ્તુતિ કરીશ. હવે તે અરિહંત તો રાજાદિ અવસ્થાને વિષે ડ્વ્ય અરિહંત પણ હોય છે, તે માટે નાવાહત્વ પ્રતિપાદનને માટે (કેવલો કે૦) કેવલિનઃ એટલે ઉત્પન્ન થયું છે કેવલ જ્ઞાન જેમને, એવાનું કીર્તન કરીશ. અર્થાત્ નાવાહતનું કીર્તન કરીશ. આ કેવલ જ્ઞાનના પદે કરીને પ્રચુનો જ્ઞાનાતિશય સૂચવ્યો. હવે તે તીર્થ કરોની સંખ્યા કહે છે. (ચઠ્ઠીસંપિ કે૦) ચતુર્વિંશત્યપિ એટલે રૂપજા દિક ચોવીશ પરમેશ્વરનું તો નામોચ્ચારણ પૂર્વક કીર્તન કરીશ અને અપિ શબ્દ થકી અન્ય તીર્થકરો જે મહાવિદેહાદિક દેત્રોને વિષે છે, તેનું પણ કીર્તન કરીશ. તે કહેવા છે? તોકે, (લોગસ્સઝક્કોઅગરે કે૦) લોકસ્ય ઝયોતકરાન્ એટલે પંચાસ્તિકાયાત્મક લોકને કેવલ જ્ઞાન રૂપ પ્રદીપેં કરીને ઝયોતકરણશીલ છે, એવાનું કીર્તન કરીશ. હવે જે અનુપકારી હોય, તેને કોઈ સેવે નહીં માટે એમના ઉપકારી પણાના પ્રદર્શનને માટે કહે છે. (ધમ્મતિહ્વયરે કે૦) ધર્મતીર્થકરાન્ એટલે ધર્મ તે ઋક્તસ્વરૂપ અને તીર્થતે એટલે જેનાથી તરાય છે તે તીર્થ કહિયેં, એવો ધર્મ પ્રધાન જે તીર્થ તેને ધર્મતીર્થ કહિયેં, તે ધર્મતીર્થ કરવાનું શીઝ છે જેમને તેમનું કીર્તન કરીશ. અહીંઆં તીર્થકરાન્ એવો પાઠ ન કહ્યો અને ધર્મ તીર્થકરાન્ એવો પાઠ કહ્યો છે, તે એટલા માટે કે નદ્યાદિ શાક્યાદિ સંબંધી જે ડ્વ્યતીર્થ અધર્મ પ્રધાન છે, તેનો પરિહાર કરવાનું છે શીઝ જેમનું તેમને ધર્મતીર્થકર કહિયેં. તેમનું હું કીર્તન કરીશ. અર્થાત્ દેવ, મનુષ્ય, અસુરયુક્ત એવી પર્યં દા માંહે સર્વ જાણા પરિણામિ એવી વાણીયેં કરી ધર્મતીર્થને પ્રવર્ત્તાવનારા એવા પ્રચુત છે, તેમને હું સ્તવીશ. આ પદે કરીને પ્રચુનો પૂજાતિશય તથા

वचनातिशय सूचव्यो. हवे चोथो अपायापगमातिशय कहे ठे. (जिणे के०)
जितान् एटले रागदेपादिकने जीतनारा, तेमनुं कीर्तन करीश ॥ १ ॥
ए श्लोकमां लघु ठवीश, अने गुरु ठ, सर्व मली बत्रीश अहरो ठे. हवे
कीर्तन करतो ठतो आगली त्रण गाथायें चोवीशे तीर्थकरोनां नाम कहे ठे.

उसन्न मजियं च वंदे, संनव मज्जिणंदणं च सुमइं च ॥

पञ्चमपहं सुपासं, जिणं च चंदप्पहं वंदे ॥ २ ॥

अर्थः—रूपनमजितं च वंदे, संनवमजिनंदनं च सुमतिं च ॥ पद्मप्रजं
सुपार्श्व, जिनं च चंद्रप्रजं वंदे (उसन्न के०) श्रीरूपनदेव अने (मजियंवंदे
के०) श्री अजितनाथ प्रत्ये हूं वांडुं बुं. (च के०) वली (संनवं के०) संनव
नाथ प्रत्ये, (अजिणंदणं के०) अजिनंदननाथ प्रत्ये, (च के०) वली
(सुमइं के०) सुमतिनाथ प्रत्ये, (च के०) वली (पञ्चमपहं के०) पद्म
प्रनस्वामी प्रत्ये, (सुपासं के०) सुपार्श्वनाथ प्रत्ये, (जिणं के०) कर्म श
त्रुने जीतनार एवा, (च के०) वली (चंदप्पहं के०) श्रीचंद्रप्रज प्रत्ये,
(वंदे के०) हूं वांडुं बुं ॥ १ ॥ ए गाथामां लघु अह्र साडत्रीश, अने
गुरु अह्र वे, सर्व मली उगण चालीश अहरो ठे.

सुविहिं च पुष्पदंतं, सीअल सिङ्गंस वासुपुङ्गं च ॥

विमल मणंतं च जिणं, धम्मं संतिं च वंदामि ॥ ३ ॥

अर्थः—(सुविहिं के०) श्रीसुविधिनाथ प्रत्ये, (च के०) वली एमनुं
बीजुं नाम (पुष्पदंतं के०) पुष्पदंत ठे ते प्रत्ये, (सीअल के०) श्रीशीतलनाथ
प्रत्ये, (सिङ्गंस के०) श्रीश्रेयांसनाथ प्रत्ये, (वासुपुङ्गं के०) श्रीवासुपूज्य
स्वामी ए त्रण तीर्थकर प्रत्ये, (च के०) वली (विमल के०) श्रीविमल
नाथ प्रत्ये, (मणंतं के०) श्रीअनंतनाथ प्रत्ये, (च के०) वली (जिणं
के०) कर्मशत्रु प्रत्ये जीतनार एवा (धम्मं के०) श्रीधर्मनाथ ते प्रत्ये,
(च के०) वली (संतिं के०) श्रीशान्तिनाथ प्रत्ये, (वंदामि के०) वांडुं
बुं ॥ २ ॥ ए गाथामां बत्रीश लघु, अने चार गुरु, मली ठत्रीश अहरो ठे.

कुंतुं अरं च मल्लि, वंदे मुणिसुवयं नमिजिणं च ॥

वंदामि रिद्धनेमिं, पासं तह वद्धमाणं च ॥ ४ ॥

અર્થ:-(કુંથું કે૦) શ્રીકુંથુનાથ પ્રત્યે, (અરં કે૦) શ્રીઅરનાથ પ્રત્યે, (ચ કે૦) વલી (મલ્લિકે૦) શ્રીમલ્લિકાનાથ પ્રત્યે, (વંદે કે૦) વાંડું બું. (મુણિસુબ્રયં કે૦) શ્રીમુનિસુવ્રતસ્વામી પ્રત્યે, (નમિજિણં કે૦) શ્રીનમિજિન પ્રત્યે, (ચ કે૦) વલી (વંદામિ કે૦) વાંડું બું. (રિષ્ટને મિં કે૦) શ્રી અરિષ્ટનેમિ પ્રત્યે, (પાસં૦) શ્રીપાર્શ્વનાથ પ્રત્યે, (તહ કે૦) તથા (વદમાણં કે૦) શ્રીવદમાનસ્વામી પ્રત્યે, હું વાંડું બું. આ શ્લોકમાં જે ઢેલ્લો ચકાર છે, તે પાદપૂર્ણાય છે ॥ ૪ ॥ એ ગાથામાં લઘુ એકત્રીશ, અને ગુરુ ચાર, મલી પાંત્રીશ અક્ષરો છે. અહીં ત્રણ ગાથાયેં કરીને શ્રી કૃષ્ણાદિક ચોવીશ તીર્થકરને વંદના કરો, હવે પૂર્વોક્ત “ઉસન મજિયંચ” ઇત્યાદિ ત્રણે ગાથાઝનો સમુદાયાર્થ તો સુગમ છે પરંતુ પદના અર્થનું વિનંજન કરાય છે, તે બે પ્રકારેં છે, એક સામાન્યથકી અને બીજું વિશેષ થકી.

તેમાં સામાન્ય થકી તો (ઉસનં કે૦) કૃષ્ણનં એટલે (કૃષ્ણતિ કે૦) ગહ્ણતિ અર્થાત્ જે પરમપદ પ્રત્યે (ગહ્ણતિ કે૦) જાય છે, તેને કૃષ્ણ કહિયેં. તથા ઉટ્ત્વાદૌ એણેં કરી ઉત્ત્વ કરે છે, તે (ઉત્ત્વઃ કે૦) વૃષ્ણઃ આ રીતેં પણ અર્થ કરિયેં તો વર્ષતિ એટલે સીંચેં છે, દેશના રૂપ જલેં કરીને હુઃસ્વાગ્નિયેં કરી જ્વલિત એવા જગતનેં તે કૃષ્ણ. હવે વિશેષાર્થ કહે છે.

૧ પહેલાં શ્રી કૃષ્ણ દેવને હું વાંડું બું, તે જગવાનના બેહુ કરુને વિષે વૃષ્ણનું લાંબન હતું માટે વૃષ્ણ નામ કહ્યું તથા સર્વ તીર્થકરોની માતા પ્રથમ સ્વપ્નમાં હસ્તી દેલે, અને એમની જનનીયેં પ્રથમ સ્વપ્નમાં વૃષ્ણ દીઠો માટે વૃષ્ણ કહિયેં તથા ધર્મની આદિના કરનાર માટે બીજું આદિનાથ નામ કહિયેં. એમની વિનીતા નગરી, નાનીરાજા પિતા, શ્રીમરુદેવી માતા, પાંચજોં ધનુષ્યપ્રમાણ શરીર, ચોરાશીજન્મપૂર્વાયુ, સુવર્ણ વર્ણ દેહ, વૃષ્ણ લાંબન.

૨ બીજા અજિતનાથને હું વાંડું બું, અજિત એટલે પરીસંહાદિકેં કરી નિર્જિત તથા જગવાનનાં માતા, પિતા પ્રથમ કોઈ વારેં દ્યુતરમણ કરતાં હતાં, તેવારેં રાણી બાજી હારી જતી હતી અને રાજાની જીંત થતી હતી, અને જગવાન, ગર્જેં આવ્યા પછી જગવાનની માતા જીંતવા લાગી અને રાજા હારવા લાગો. એવો ગર્જનો મહિમા જાણીને અજિતનાથ નામ દીધું, એમની અયોધ્યા નગરી, જિતશત્રુ રાજા પિતા, વિજયા રાણી માતા, સાઢાચારજોં ધનુષ્ય પ્રમાણ શરીર, બહોંતેર જન્મ પૂર્વાયુ, સુવર્ણવર્ણ દેહ, હસ્તી લાંબન.

३ त्रीजा श्री संजवनाथने हुं वाङ्गं बुं, एटले प्रकर्षे करीने चोत्रीश अतिशयना गुणो जेने विषे ठे ते माटे संजव कहियें, अथवा जे, ए प्रचुनी स्तुति करे ठे, तेने (सं के०) सुख (नव के०) आय ठे तेमाटे संजव कहियें, अथवा जगवान् गर्जगत थये थके अधिक सस्य एटले धान्यनो संजव थयो माटे संजव कहियें एटले देशमां दौर्निद्वय दत्तुं, ते जगवान् गर्ज आब्याथी अणचिंतव्यो मेह वूगो, धान्यनां वाहाणो आब्यां, अणचिंतव्यो पृथ्वीमां धान्यनो संजव थयो, तेथी संजव नाम दीधुं, एमनी श्रावस्ती नगरी, जितारिराजा पिता, सेना राणी माता, चारजें धनुष्य प्रमाण शरीर, शाठ लाख पूर्व आयु, सुवर्णवर्ण देह, अश्व लांठन.

४ चोथा श्री अजिनंदन प्रचुने हुं वाङ्गं बुं, एटले (च के०) वली देवेंडादि कोयें जेमनुं अजिनंदन आय ठे तेथी अजिनंदन तथा प्रचु गर्ज आब्या तिहांथी आरंजीने प्रतिक्रमण शक्राजिनंदन ठे, एटले गर्ज आब्या पढी इंदु महाराज आवी स्तवी स्तवीने जता, अर्थात् इंदु अजिनंदना, प्रशंस्या ते माटे अजिनंदन नाम, माता पितायें दीधुं, एमनी अयोध्या नगरी, संवरराजा पिता, सिद्धार्थ राणी माता, साडात्रणजें धनुष्य प्रमाण शरीर, पञ्चाश लाख पूर्व आयु, सुवर्णवर्ण देह, वानर लांठन.

५ पांचमा श्री सुमतिनाथने हुं वाङ्गं बुं, (च के०) वली शोचन ठे मति जेमनी तथा प्रचु गर्ज आब्याथी तेमनी जननीनी सुनिश्चित जली मति थइ ठे, ते आवी रीतें के, एक वणिकनी बे स्त्रीउ हतीउ, तेमां न्हानीने पुत्र हतो अने महोटी वंध्या हती, अने ते ठोकरानुं प्रतिपालन बन्ने माताउ करती हतीउ, एम करतां ते वणिकें अकस्मात् काल कखो, तेवारें महोटी स्त्री धननी लालचें कहेवा लागी जे पुत्र महारो ठे, अने जेनो पुत्र, तेनुं धन आय. एवों चाल ठे, माटे धन पण महारुं ठे, तेमज न्हानीनो तो दी करो हतोज तेथी तेणें कहुं के पुत्र महारो ठे अने धन पण महारुं ठे ए रीतें बन्ने शोक्योनी वढवाड थइ, ते वढती वढती दरबारमां गइ, त्यां राजाथी पण चूकादो न थयो, तेवारें गर्जना माहात्म्य थकी राणीने चूकादो करवानी जली बुद्धि उत्पन्न थइ तेथी युक्ति करीने राणीयें कहुं जे, बन्ने शोक्यो मलीने धन अर्धो अर्ध वेंची द्यो, तथा ठोकराना पण बे जाग करी अर्धो अर्ध वेंची द्यो, ते सांजली न्हानी स्त्री जे सगी माता हती,

તે બોલી કે મહારે ડબ્બ જોડું નથી અને ઠોકરાના કાંડે બે જાગ થાય નહીં, મહારે પુત્રનો તથા ધનનો સ્વપ્ન નથી, એનેજ સોંપો, એનો છે તે મહારોજ છે, એવું સાંનલી રાણી બોલી કે એ પુત્ર ન્હાની સ્ત્રીનો છે, કેમ કે પુત્રનું મૃત્યુ થાય ત્યાં સુધી પણ મહોટી સ્ત્રીથી ના કહેવાણી નહીં અને ન્હાની સ્ત્રીનો પુત્ર છે તેથી તેણે મારવાની મનાઈ કરી, માટે એને પુત્ર અને ધન બેહુ સ્વાધીન કરો અને મહોટી સ્ત્રીને ઘરથી બાહર કાઢો. એવી ન્યાય કરવાની બુદ્ધિ ડપની માટે સુમતિનામ દીધું, એમની અયોધ્યા નગરી, મેઘરથ રાજા પિતા, સુમંગલા રાણી માતા, ત્રણેય ધનુષ્ય પ્રમાણ શરીર, ચાલીશ લાખ પૂર્વયુ, સુવર્ણવર્ણ દેહ, ક્રૌંચ લાંબન.

૬ ઠઠા શ્રીચંદ્રપ્રજને હું વાંડું હું. પદ્મપ્રજ એટલે નિઃકંપતાને અંગીકાર કરીને પદ્મના સમૂહ સરસ્વી છે, પ્રજા એટલે કાંતિ જેમની તેથી પદ્મ પ્રજ કહિયે, તથા ગર્જે આવ્યા પછી એમની માતાને પદ્મ એટલે કમલની શય્યાએ શયન કરવાનો દોહોલો ડપન્યો, તે દેવતાએ પૂર્ણ કલ્પો, તેના મહિમાથી પદ્મપ્રજ નામ દીધું તથા પદ્મ સરસ્વતી રક્તવર્ણે જગવંતનું શરીર હતું, માટે પદ્મપ્રજ કહિયે. એમની કોશંબી નગરી, ધરરાજા પિતા, સુસીમા રાણી માતા, અઢીજો ધનુષ્ય શરીર, ત્રીશ લાખ પૂર્વાયુ, સુવર્ણવર્ણ દેહ, પદ્મ લાંબન.

૭ સાતમા શ્રી સુપાર્શ્વનાથને હું વાંડું હું. સુપાર્શ્વ એટલે રૂઢાં છે પાર્શ્વ જેમને તથા જગવાન ગર્જગત થયે ઢટે તેમની જનની પણ સુપાર્શ્વ થયાં એટલે રાણીનાં બેહુ પાસાં રોગે કરી કોઢીઆં હતાં, તે સુવર્ણ વર્ણે ઘણાં સુકુમાલ થયાં, માટે સુપાર્શ્વનામ દીધું, એમની વાણારસી નગરી, સુપ્રતિષ્ઠ રાજા પિતા, પૃથ્વીરાણી માતા, ષણ્ઠે ધનુષ્ય પ્રમાણ શરીર, વીશ લાખ પૂર્વ આયુ, સુવર્ણવર્ણ દેહ, સ્વસ્તિક લાંબન.

૮ આઠમા શ્રીચંડપ્રજને હું વાંડું હું. વલી ચંડના સરસ્વી જેની પ્રજા છે ચંડસમાન વર્ણ છે, તથા પરમેશ્વર ગર્જગત થયે ઢટે એમની માતાને ચંડપાન કરવાનો દોહોલો ડપન્યો, તે પ્રધાને બુદ્ધિયે કરી પૂર્ણ કલ્પો, એવો પ્રજાવ જાણી ચંડપ્રજ એવું નામ દીધું. એમની ચંડપુરી નગરી, મહાસેન રાજા પિતા, લક્ષ્મણા રાણી માતા. એકશો પચાશ ધનુષ્ય પ્રમાણ શરીર, દશ લાખ પૂર્વ આયુ, શ્વેતવર્ણ દેહ, ચંડ લાંબન.

૯ નવમા શ્રીસુવિધિનાથને હું વાંડું હું. એટલે શોજન છે વિધિ જેનો

अर्थात् सर्वस्थले ठे कौशल्य जेमनुं, ते सुविधि कहियें, तथा जगवान् गर्जत ठतेज तेमनां माता, पिता, जला विधियें करी धर्ममां प्रवर्त्त्या, एवो गर्जनो प्रजाव जाणी सुविधिनाथ नाम दीधुं. वली मचकुंदना फूलनी कली सरखा उज्ज्वल प्रभुना दांत हता, माटे बीजुं पुष्पदंत एवं नाम दीधुं. एमनी काकंमी नगरी, सुग्रीवराजा पिता, रामा राणी माता, एकशे धनुष्य प्रमाण शरीर, बे लाख पूर्व आयु, सुवर्ण वर्ण देह, मगरमड लांठन.

१० दशमा श्रीशीतलनाथने हुं वांडं बुं. समस्त जीवोना संतापने हरण करे ठे, माटे शीतलनाथ तथा जगवानना पिताने दाहज्वर हतो, ते जगवान् गर्जे आव्या पढी राजाना शरीर उपर राणीयें हाथ फेरव्यो, तेथी रोग उपशांत थयो, शरीरें शीतलता थइ ते माटे शीतलनाथ नाम दीधुं. एमनुं जदिलपुर नगर, दृढरथ राजा पिता, नंदा राणी माता, नेबुं धनुष्य प्रमाण शरीर, एक लाख पूर्व आयु, सुवर्ण वर्ण देह, श्रीवत्स लांठन.

११ अगीआरमा श्री श्रेयांसजिनने हुं वांडं बुं. सर्वजगतने श्रेय एटले हीतना करनार माटे तथा सकल जवनने अत्यंत प्रसंसा करवा पणुं ठे जेमनुं ते माटे श्रेयांस कहियें, तेष्टोदरादिकनी पेटें सिद्ध थाय ठे. तथा देरासरमां परंपरागत देव अधिष्ठित शय्यानी पूजा यती हती ते शय्यायें जे बेसे, अथवा सुवे, तेने उपडव उपजे, ते जगवंत गर्जे आव्या पढी माताना मनमां आव्युं जे देवगुरुनी प्रतिमानी पूजा थाय, परंतु शय्यानी पूजा तो क्यांहिं सांजली नथी, एम चिंतवी शय्याना रक्षा करना र पुरुषें मनाइ कथा ठतां पण प्रभुनी माता, ते शय्या उपर बेठां तथा सुतां, तेवारें गर्जना प्रजावथी अधिष्ठित देव शय्या मूकी जतो रह्यो पढी राजा प्रमुखें ते शय्या वपराशमां लीधी, ए रीतें माताने श्रेय थयुं माटे श्रेयांस नाम दीधुं. एमनुं सिंहपुर नगर, विष्णु राजा पिता, विष्णा राणी माता, ऐंशी धनुष्य प्रमाण शरीर, चोराशी लाख वर्षायु, सुवर्ण वर्ण देह, षडंगी लांठन.

१२ वारमा श्रीवासुपूज्य स्वामीने हुं वांडं बुं. वसु जे देवताविशेष ते मने पूजवा योग्य माटे वासुपूज्य कहियें, अथवा जगवंत गर्जे आव्या पढी वसु जे हिरण्य तेणें करी इंद महाराज आवी राजकुलने पूजता हता माटे वासुपूज्य, अथवा वसुपूज्य राजाना पुत्र माटे वासुपूज्य नाम

दीधुं ठे, एमनी चंपा नगरी, वसुपूज्य राजा पिता, जया राणी माता, सीत्तेर धनुष्य प्रमाण शरीर, बहोत्तेर लाख वर्षायु, रक्त वर्ण देह, महिष लांठन.

१३. तेरमा श्रीविमलनाथने हुं वांडुं बुं. जेने निर्मलज्ञानादिक ठे तेमाटे विमल कहियें अथवा कर्ममल रहित माटे विमल कहियें, तथा प्रभु गर्जे आव्याथी तेमना नगरमां कोइ स्त्री जत्तार, दहेरे आवी उतखां, तेमांथी स्त्री पाणी पीवाने अन्यस्थानकें गइ एटलामां एक व्यंतरी देवी त्यां रहेती हती तेणे ते पुरुषनुं सुंदर रूप दीधुं, तेथी काम क्रीडा करवानी अजिला पा थइ, पढी तेनी स्त्रीना जेवुं व्यंतरीयें पोतानुं रूप विकूर्वी, तेनी पासें आवी बेठी, एटलामां पोतानी खरी स्त्री पण आवी, तेवारें बन्ने स्त्री समा न देखीने पुरुषें कहुं जे एमां महारी स्त्री कोण ठे ? तेवारें पहेलीयें कहुं के हुं ताहारी स्त्री बुं, अने बीजीयें कहुं के हुं ताहारी स्त्री बुं, एम वढतां वढतां सर्व राजा पासें आव्यां, तेवारें राजा तथा प्रधान बेहु स्त्रीने समान देखी कोइ रीतें निवेडो करी शक्या नहीं, पण राणीयें पहेला पुरुषने एक बाजू उजो राख्यो अने पहेली बेहु स्त्रीओने बीजी बाजू केटलेक दूर उजो राखी, पढी बोली के जे स्त्री पोताना सत्यवचनना प्रजावथी जत्तार नें स्पर्श करे, तेनो ए जरतार जाणवो, ते सांजली व्यंतरीयें देव शक्ति ना प्रजावें पोतानो हाथ लांबो करी जत्तारने स्पर्श कखो, तेवोज राणीयें तेनो हाथ पकडीने कहुं के तुं तो व्यंतरी ठे माटे ताहारे ठेकाणे जती रहे. एवा जूदा जूदा चार न्याय करवाथी विमलमति वाली राणी कहेवाणी तथा प्रभु गर्जे आव्याथी मातानुं शरीर पण निर्मल थयुं, एवो गर्जनो प्रजावि जाणी विमलनाथ नाम दीधुं, एमनुं कापिलपुर नगर, रुतव मर्राजा पिता, श्यामा राणी माता, शाठ धनुष्य प्रमाण शरीर, शाठ लाख वर्षायु, सुवर्ण वर्ण देह, सुकर लांठन.

१४ चौदमा श्रीअनंतनाथ प्रभुने हुं वांडुं बुं. अनंत कर्मना अंश जेणें जींत्या ठे अथवा जेने ज्ञान, दर्शन पण अनंतुं ठे माटे अनंतनाम सार्थक ठे. तथा गाममां आगल ताप आवता हता ते प्रभु गर्जे आव्या पढी, एमनी मानायें अनंत गांठना दोरा करी बांध्या तेथी ताप निवृत्त थयो तथा स्वप्नमय्यें जेनो अंत नहीं एवी महोटी रत्ननी माला दीडो, एवो गर्जनो प्रजाव जाणी अनंतनाथ नाम दीधुं, एमनी अयोध्या नगरी, सिंहसेन राजा

पिता, सुजशा राणी माता, पञ्चाश धनुष्य प्रमाण शरीर, त्रीश लाख वर्षायु, सुवर्ण वर्णदेह, सिंचाणानुं लांढन.

१५ पंदरमा श्रीधर्मनाथ जिनने हुं वांडुं बुं, दुर्गतियें पडता प्राणीने धरी राखे, माटे धर्मनाथ, तथा प्रभु गर्जमां आव्याथी प्रभुनां माता पिता रूडी रीतें धर्मपरायण थयां, एवो गर्जनो महिमा जाणी धर्मनाथ नाम दीधुं, एमनुं रत्नपुर नगर, जानु राजा पिता, सुव्रता राणी माता, पीस्तालीश धनुष्य प्रमाण शरीर, दश लाख वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, वज्र लांढन.

१६ शोलमा श्री शांतिनाथने हुं वांडुं बुं. स्वयमेव शांतिना करनार माटे शांतिनाथ तथा ते देशमां मरकीनो उपड्व घणो हतो, ते प्रभु गर्जे आव्या पढी राणीयें अमृतना ठांटा नाख्या, तेथी मरकीनी शांति थई. तेना प्रजावथी शांतिनाथ नाम दीधुं, एमनुं गजपुर नगर, विश्वसेन राजा पिता, अचिरा राणी माता, चालीश धनुष्य प्रमाण शरीर, एक लाख वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, मृग लांढन.

१७ सत्तरमा श्रीकुंशुनाथने हुं वांडुं बुं. कु केतां पृथिवी तेने विषे स्थित माटे कुंशु तथा जगवान् गर्जमां आवे बते, तेमनी मातायें रत्नना कुंशु एटले राशि पृथ्वीमां दीगो अथवा परमेश्वर जन्म्या पढी कुंशुआ प्रमुख न्हाना महोटा जीवोनी जयणा देशमां प्रवर्त्ती. माटे कुंशुनाथ नाम दीधुं, एमनुं हस्तिनापुर नगर, शूरराजा पिता, श्रीराणी माता, पांत्रीश धनुष्य प्रमाण शरीर, पंचाणु हजार वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, ढाग लांढन.

१८ अठारमा श्रीअरनाथने हुं वांडुं बुं. अरिहंत जेवा सर्वोत्तम पुरुष जे कुलने विषे उपजे, तेने वधारवाने वृद्ध पुरुषो अर एवुं नाम कहे ठे तथा जगवान् गर्जमां आवे थके तेमनी मातायें स्वप्नमां रत्नमय अर ए टले आरो तथा शुच दीगो माटे अरनाथ नाम दीधुं, एमनुं गजपुर नगर, सुदर्शनराजा पिता, देवी राणी माता, त्रीश धनुष्य प्रमाण शरीर, चोराशी हजार वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, नंदावर्त्त लांढन.

१९ उगणीशमा श्रीमल्लिनाथने हुं वांडुं बुं. परीसहरूप मल्ल तेनो जय करवा थकी मल्लि कहियें तथा जगवान् गर्जे आव्या पढी माताने एक कृतुमां सर्व कृतुना सुरजि फूलनी शय्यायें सुवानो दोहोलो उपन्यो, ते देवतायें पूर्ण कखो माटे मल्लिनाथ नाम दीधुं. एमनी मिथिला नगरी, कुंजरराजा

पिता, प्रजावती राणी माता, पञ्चीश धनुष्य प्रमाण शरीर, पञ्चावन्न हजार वर्षायु, नीलवर्ण देह, कुंज लांढन.

१० वीशमा श्रीमुनिसुव्रत स्वामिने हुं वाङ्गं बुं. जे जगतनी त्रिकाला वस्थाने जाणे, ते मुनि कहियें. वली जेने शोजन व्रत ठे तेणें सुव्रत कहि यें तथा जगवान् गर्जे आब्या पढी एमनी जननीयें मुनि सरखा शोजन श्रावकनां व्रत पाढ्यां, एवो महिमा जाणी मुनिसुव्रत नाम दीधुं, एमनुं राजगृह नगर, सुमित्र राजा पिता, पद्मा राणी माता, वीश धनुष्य प्रमाण शरीर, त्रीश हजार वर्षायु, कृष्ण वर्ण, काठबानुं लांढन.

११ एकवीशमा श्रीनमिजिनेश्वरने हुं वाङ्गं बुं. परीसह उपसर्गादिकने जेणें नमाब्या ठे माटे नमि कहियें, तथा प्रभु गर्जे आब्या पढी सीमाडिया राजा न गवंतना पिताना शत्रु हता ते चढी आब्या, गामने विंटी लीधुं, राजा आ कुल व्याकुल थयो, निमित्तियाने पूढ्युं, तेवारें निमित्तियायें कहुं के राणी सगर्जा ठे तेने गढने कोसीर्गे चढावी वैरीउने दर्शन करावो, राजायें तेमज राणीने किछा उपर चढावीने शत्रुउने वांकी नजरें जोवराब्या, तेवारें वैरीउथी राणीनुं तेज खमायुं नहीं तेथी सर्व वैरी मान मूकी जगवंतनी माताने नमस्कार करीने कहेवा लाग्या जे अमोने सौम्यदृष्टियें करी जूउ. राणीयें सौम्यदृष्टियें जोइ माथे हाथ राख्यो, पढी सर्व राजाउ राणीने पगे लागी आझा मागी पोत पोताने नगरें गया, ए रीतें सर्वराजा नम्या, एवो गर्जनो प्रजाव जाणी नमिनाथ नाम दीधुं. एमनी मिथिजा नगरी, विजयरा जा पिता, विप्रा राणी माता, पन्नर धनुष्य प्रमाण शरीर, दश हजार वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, नीलोत्पल लांढन.

१२ बावीशमा श्रीअरिष्टनेमि प्रभुने हुं वाङ्गं बुं. रिष्ट एटले पाप तेने विषे चक्रधारी सरखा हता माटे अरिष्टनेमि. वली प्रभु गर्जे आब्या पढी प्रभुनी मातायें स्वप्नमां रिष्ट रत्ननी रेल दीठी. वली आकाशने विषे अ रिष्ट रत्नमय चक्रनी नेमी एटले धारा उडलती स्वप्नमां दीठी माटे अ रिष्टनेमि नाम दीधुं, बीजुं नाम श्रीनेमिनाथ. एमनुं सौरी पुर नगर, समुद्रविजय राजा पिता, शिवादेवी राणी माता, दश धनुष्य प्रमाण शरीर, एक हजार वर्षायु, श्यामवर्ण देह, शंख लांढन.

१३ त्रेवीशमा श्रीपार्श्वनाथने हुं वाङ्गं बुं. जे समस्त जावोने पश्यति एट

छे जुवे ठे माटे पार्श्वनाथ तथा एमनो वैयावृत्त्यकर जे पार्श्वनामा यद् तेना नाथ माटे पार्श्वनाथ तथा प्रभु गर्जे आव्या पढी अंधारी रात्रे पोतानी पासं सर्प जतो (पासइ के०) दीठो ते सर्पना जवाना मार्गेनी वचमां राजानो हाथ देखी राणीयें उंचो कीधो, तेथी राजा जागी उठ्यो ने बोळ्यो के श्या माटे हाथ उंचो कीधो? राणीयें कहुं के में सर्प जतो दीठो माटे तमारो हाथ उंचो कीधो. राजा बोळ्यो, तमें जूतुं बोळो ठो. पढी सेवकने तेडी दीपक मंगावीने जोयुं, तो सर्प दीठो, तेवारें विस्मय पामी राजायें विचायुं जे में न दीतुं, अने राणीयें दीतुं, ए निश्चें गर्जनो प्रजाव ठे, एम जाणी श्रीपार्श्व नाथ नाम दीधुं. एमनी वणारसी नगरी, अश्वसेन राजा पिता, वामा राणी माता, नव हाथनुं शरीर, एकशो वर्षायु, नीलवर्ण देह, सर्प लांढन.

३४ चोवीशमा श्रीवर्द्धमान स्वामीने हुं वांडुं बुं. जन्मथकी मांझिने झा नादिकें वृद्धि पास्या तेथी वर्द्धमान तथा प्रभु गर्जे आव्या पढी माता, पिता धन धान्यादिकना जंमार तथा देश, नगर, द्विपद, चतुष्पद, इत्यादि सर्व प्रकारनी रुद्धियें करी वृद्धि पास्या तथा सर्व राजाउ पण आझामां वर्त्तवा लाग्या एवो गर्जनो प्रजाव जाणी वर्द्धमान नाम दीधुं तथा जगवंतें जन्म तांज मेरु पर्वत माबा पगने अंगुठे कंपाय्यो, बली देवता साथें आमल क्रीडा करतां जगवंत आगलें देवता हाखो. नाशीने इंड पासं गयो, जगवंत जीत्या. एम जगवंतनुं अनंत बल जाणीने श्रीमहावीर एबुं बीजुं नाम इंड महाराजें दीधुं. एमनुं क्षत्रीयकुंढ नगर, सिद्धार्थ राजा पिता, त्रिशला राणी माता, सात हाथनुं शरीर, बहोत्तर वर्षायु, सुवर्ण वर्ण देह, सिंह लांढन.

ए रीतें कीर्त्तन करीने चित्तनी शुद्धिने माटे प्रणीयान कहे ठे.

एवं मए अजियुआ, विदुय रयमला पहीण जरमरणा ॥

चउवीसंपि जिणवरा, तिब्बयरा मे पसीयंतु ॥ ५ ॥

अर्थ:- (एवं के०) ए प्रकारें (मए के०) महारे जीवें जे (अजियुआ के०) अजिस्तुता एटले नाम पूर्वक स्तव्या ते चोवीशे परमेश्वर कहेवा ठे? तोके (विदुय के०) विधुत एटले टाळ्या ठे (रयमला के०) कर्म रूप रज अने कर्मरूप मल जेणें एटले जे कर्म इरियावहि क्रियायें करी बंधाय अथवा नवां बंधातां जे ढीलां कर्म तेने रज कहियें अने जे पूर्व

બંધ ચિરકાલનું સંચિત નિકાચિત ગાઢ કર્મ અથવા સાંપરાયિક ક્રિયાયેં કરી બંધાય, તેને મલ કહિયેં, એ બેદુ પ્રકારના કર્મને જેણેં ટાલ્યાં છે. વલી કેહેવા છે ? તો કે (પહીણ-કે૦) પ્રહીણ એટલે અતિશય કરીને ક્ય કહ્યા છે (જરમરણા કે૦) જરા અને મરણ જેણેં એટલે જે સમય સમય આયુષ્ય ઘટે, તેને જરા કહિયેં અને સર્વથા આયુ ઘટીને પ્રાણનો વિયોગ થાય, તેને મરણ કહિયેં. એવા જરા અને મરણ, એ બેદુ જેણેં ક્ય કહ્યાં છે એવા જે (ચતુર્વીસંપિ કે૦) ચતુર્વિંશતિરપિ એટલે પૂર્વોક્ત એ ચોવીસેજિનવર સાંપ્રત કાલેં થયા અને અપિ શબ્દયકી બીજા પણ તીર્થકર પૂર્વવત્ લેવા, (જિણવરા કે૦) શ્રુતધરાદિક જિનોથકી પ્રધાન શ્રેષ્ઠ એવા જિનવર (તિહયરા કે૦) તીર્થકરા એટલે તીર્થકરો તે (મે કે૦) મહારા ડપર (પસીયંતુ કે૦) પ્રસીદંતુ એટલે પ્રસન્ન થાઉં, અર્થાત્ પ્રસાદ (રૂપા) કરવાને તત્પર થાઉં. યદ્યપિ શ્રીવીતરાગ છે, તેથી સ્તુતિ કરનાર ડપર પ્રસન્ન થતા નથી તેમજ નિંદા કરનાર ડપર અપ્રસન્ન પણ થતા નથી તથાપિ સ્તુતિ કરનારને સ્તુતિનું ફલ મલે છે અને નિંદા કરનારને નિંદાનું ફલ મલે છે. જેમ ચિંતામણિ, મંત્રાદિકોયેં કરી શુનની વાંઠા કરનારને શુન ફલ મલે છે અને અશુનની વાંઠા કરનારને અશુન ફલ મલે છે, યદ્યપિ જે નથીજ પ્રસન્ન થતા તે શી રીતે પ્રસન્ન થશે ? માટે વૃથા પ્રજાપેં કરી જ ક્તિનો અતિશય થતો નથી ? તથાપિ એમ કહે હતે પણ દોષ નથી, કારણકે ક્તિણક્લેશ છે તે જેમ પ્રસન્ન થતા નથી તેમ તેમની સ્તુતિ પણ વૃથા થતી નથી કારણ કે તેને સર્વ જાવની વિશુદ્ધિ છે ॥ ૫ ॥ એ ગાથામાં લઘુ ચાલીશ અને ગુરુ એક, મલી એકતાલીશ અદ્દરો છે ॥

કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિ

દ્ધા ॥ આરુગ્ગ બોહિલાજં, સમાહિવર મુત્તમં દિંતુ ॥ ૬ ॥

અર્થ:- (કિત્તિય કે૦) કીર્તિત છે, એટલે નામ વિશેષેં કરી જેને ઇંડા દિક કીર્તે છે, સ્તવે છે, (વંદિય કે૦) જે વંદિત છે એટલે ઇંડાદિક જેને વિશુદ્ધ મન, વચન અને કાયાયેં કરી વાંદે છે. પંચાંગ પ્રણામ કરે છે. (મહિયા કે૦) જે મહિત છે એટલે ઇંડાદિક જેને પ્રધાન પુષ્પાદિકેં કરી અર્ચે છે, પૂજે છે, એવા (જે કે૦) જે તીર્થકર (એ કે૦) એ સુતીર્થ જ્ઞા

નદૃષ્ટિવંત તે પ્રત્યક્ષ (લોગસ્સત્તમા કે૦) લોકને વિષે ઉત્તમ પ્રધાન
 એવા (સિદ્ધા કે૦) શ્રી સિદ્ધજગવંત થયા એટલે નિષ્ઠિતાર્થ થયા, એવા હે
 ઉત્તમસિદ્ધ જગવંત ! તમે મુજને (આરુગ્ગ કે૦) ડબ્બ આરોગ્યતા તથા
 નાવ આરોગ્યતા, ત્યાં ડબ્બ આરોગ્યતા તે રોગરહિત પણું અને નાવ આ
 રોગ્યતા તે સિદ્ધપણું જાણવું. તે સિદ્ધ પણું (બોહિજાનં કે૦) શ્રી જિન
 ધર્મની પ્રાપ્તિનો જ્ઞાન થાય તેવારેં પમાય હે માટે શ્રી જિનધર્મની પ્રાપ્તિનો
 જ્ઞાન થવાને અર્થે (ઉત્તમં કે૦) ઉત્કૃષ્ટ અત્યંત ઊંચી એવી (સમાદિવરં
 કે૦) પ્રધાન સમાધિ તે જ્ઞાનાદિક રત્નત્રય તેને વિષે એકતા પરમ સ્થિર
 તા તે પ્રત્યે (દિંતુ કે૦) ઘો, આપો એટલે સમાધિ અનેક પ્રકારેં તારતમ્ય
 તાર્યેં અધિક ન્યૂન હે માટે અત્યુત્કૃષ્ટ સમાધિ ઘો ॥ ૬ ॥ આ ગાથા મ
 ધ્યેં લઘુ ત્રીશ, અને ગુરુ ૪, સર્વ મલી ૪ત્રીશ અક્ષરો હે.

ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આદિસુ અદિયં પયાસયરા ॥ સા

ગરવર ગંજીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિ મમ દિસંતુ ॥ ૭ ॥ ઇતિ ॥ ૮ ॥

અર્થ:—(ચંદેસુ કે૦) ચંદ્ર સમુદાય થકી (નિમ્મલયરા કે૦) નિર્મલ
 તર એટલે અત્યંત નિર્મલ (આદિસુ કે૦) આદિત્ય એટલે સૂર્ય સમુદાય
 થકી પણ (અદિયં કે૦) અધિક (પયાસયરા કે૦) પ્રકાશના કરનાર
 (સાગરવર કે૦) પ્રધાન હેજો સ્વયંચુરમણ નામા સમુદ્ર તેની પેરેં (ગંજીરા
 કે૦) ગુણેં કરી ગંજીર હે. એવા જે (સિદ્ધા કે૦) અષ્ટ કર્મ રહિત સિદ્ધ, તે
 (સિદ્ધિ કે૦) સિદ્ધિ એટલે મુક્તિ તે (મમ કે૦) મુજને (દિસંતુ કે૦) ઘો,
 આપો ॥ ૭ ॥ આ ગાથામાં લઘુ તેત્રીશ, અને ગુરુ ચાર, સર્વ મલી સાડ
 ત્રીશ અક્ષરો હે, અને એ ચોવિસજ્ઞાને વિષે પ્રથમનો એક શ્લોક અને પઠ
 વાહેની ૪ ગાથા મલી સાત ગાથાં હે, પદ અઠાવીશ હે, તેમાં લઘુ અ
 ક્ષર બર્ણેં ઊંણત્રીશ, તથા ગુરુ અક્ષર સત્તાવીશ, મલી સર્વાક્ષર બર્ણેં ને
 ૪૫૫૩ હે તથા સર્વજ્ઞોના ચાર અક્ષર એની સાથેં મેજવીયેં તેવારેં બર્ણેં ને
 સાઠ અક્ષરો થાય. ઇતિ નામસ્તવ સૂત્રાર્થ: ॥ ૮ ॥

॥ અથ કરેમિ જંતે, અથવા સામાયિકનું પચ્ચસ્કાણ ॥

॥ કરેમિ જંતે સામાય્યં, સાવજ્ઞં જોગં પચ્ચસ્કામિ,
 જાવ નિઅમં, પજ્જુવાસામિ, હિવિહં, તિવિદ્દેણં,

मणेणं, वायाए, काएणं, न करेमि, न कारवेमि,
तस्स जंते, पडिक्कमामि, निंदामि, गरिहामि, अ
प्पाणं वोसिरामि ॥ १ ॥ इति ॥ ए ॥

अर्थः—(जंते के०) हे जदंत, जयांत, जवांत, पूज्य, एटले सुखकारक कल्याण
कारकपणा थकी जदंत कहियें तथा सात प्रकारना जयना अंत करवा थकी
जयांत कहियें तथा चातुर्गर्तिक रूप संसारनो उद्देद करवा थकी जवांत कहि
यें तथा पूजवा योग्य माटे पूज्य कहियें. एवी रीतें गुरुनुं आमंत्रण करीने सर्व
कार्य करवां. हवे कहे ठे के, तमारा समीप वर्त्तमान काल आश्रयी (सामाश्यं
के०) सामायिक प्रत्ये एटले (सम के०) ज्ञानादिक गुण तेनो (आय
के०) लान ठे जेने विषे अथवा (सम के०) राग द्वेष रहित एवो जे
जीव, तेने सम्यक् ज्ञानादिक गुणनो ठे (आय के०) लान जेने विषे ते रूप
जे व्रत, ते सामायिकव्रत कहियें अथवा समता परिणामरूप प्रशमसुख
तद्रूप सामायिक प्रत्ये (करेमि के०) हुं करुं एटले समता परिणाम आणुं !
वली अनागत काल आश्रयी तो (सावज्जं के०) सावद्यं एमां
अवद्य एटले पाप, तेणें करी स एटले सहित एवा जे (जोगं के०) योग
एटले मन, वचन अने कायाना व्यापार, अर्थात् पाप सहित जे मन, व
चन कायाना योग, ते प्रत्ये (पञ्चस्कामि के०) हुं पञ्चकुं बुं. निषेधुं बुं.
एटले त्यागुं बुं. ते क्यां सुधि? तो के (जाव के०) ज्यां सुधी (निश्चमं के०)
सामायिक व्रतना नियम प्रत्ये (पज्जुवासामि के०) हुं पर्युपासुं एटले सेवुं,
एटले ज्यां सुधी सामायिकनो काल, जघन्यतो एक मुहूर्त्त प्रमाण ठे तेने
विषे हुं पर्युपासुं एटले रहुं, त्यां सुधि (डुविहं के०) करवा कराववा रूप ए
बे प्रकारनो जे सावद्य व्यापार, ते प्रत्ये (तिविहेणं के०) त्रिविधें करी
एटले त्रण प्रकारें करी ते त्रण प्रकारनां नाम कहे ठे. एक (मणेणं
के०) मनें करी, बीजो (वायाए के०) वचनें करी, त्रीजो (काएणं के०)
शरीरें करीने, (नकरेमि के०) नहीं हुं पोतें करुं, (नकारवेमि के०) हुं
बीजा पासं न करावुं, (तस्स के०) ते अतीतकाल संबंधी जे सावद्य
व्यापाररूप पाप, ते प्रत्ये (जंते के०) हे जगवंत ! आपनी समीप (प
डिक्कमामि के०) हुं प्रतिक्रमुं बुं एटले ते पापथकी हुं निवर्त्तुं बुं. मिह्ठा

मि डुक्कड वेउं बुं. (निंदामि के०) आत्मा साखें हुं निंडुं बुं, (गरिहामि के०) गुरुनी साखें हुं गर्हुं बुं, एटले विशेषें निंडुं बुं, (अप्पाणं के०) पूर्वकाल संबंधी डुष्ट क्रियाकारक एवो.जे महारो आत्मा, तेने ते डुष्ट क्रिया थकी (वोसिरामि के०) वोसिरावुं बुं, एटले विशेषें करीने तजुं बुं. अहींआं साधु जावनियमने स्थानकें जावजीवं बोले ठे. अने डुविहंने स्थानकें तिविहं बोले ठे. अने “सवं करतं पि अन्नं न समणुजाणामि” एवा बे पाठ अधिक बोले ठे, अने श्रावकने तो एक मुहूर्त्तनुं सामायिक ठे तेमां पण पुत्र, स्त्री, वाणोतर प्रमुख जे सावद्यव्यापार करे ठे, ते व्यापारने पोतें अण करतो ठतो पण तेनुं अनुमोदन ठे. ए मन, वचन अने कायायें करी करुं नहीं, करावुं नहीं. ए ठ बोल आश्रयी श्रावकने (१३८४ १ १८७१००) एटला चांगा उपजे, ते ग्रंथांतर थकी जाणवा ॥ इति सामायिक सूत्रार्थः ॥ इति ॥ १ ॥ ९ ॥

॥ अथ सामायिक पारवानुं ॥

॥ सामाइअ वयजुत्तो, जाव मणे होइ नियमसंजुत्तो ॥
 बिनइ असुहं कम्मं, सामाइअ जत्तिआवारा ॥ १ ॥
 सामाइअमि उ कए, समणोइव सावउ हवइ जम्हा ॥
 एएण कारणेणं, बहुसो सामाइअं कुळा ॥ २ ॥ सामा
 यिक विधिं लीधूं, विधिं पारितं, विधि करतां जे कोइ
 अविधि हुउ होए, ते सवि हुं मन वचन कायायें करी
 मिठामि डुक्कडं ॥ १ ॥ इति ॥ १० ॥

अर्थः— (जाव के०) ज्यां सुधि (मणे के०) मन, एटले जीव ते (नियमसंजुत्तो के०) सावद्य व्यापारना नियम एटले पञ्चस्काणने विषे संयुक्त (होइ के०) होय, एटले सम्यक् प्रकारें जोडेलो होय. वली (सामाइअवयजुत्तो के०) सामाइक व्रतने विषे संयुक्त होय, त्यां सुधि ए जीव, (असुहंकम्मं के०) अशुच कर्मने (बिनइ के०) भेदे, (जत्ति आवारा के०) जेटली वार (सामाइअ के०) सामायिक करे, तेटली वार अशुच कर्म प्रत्ये भेदे. अथवा ज्यां सुधी सावद्य व्यापारने विषे म नमाहें नियम संयुक्त होय, तेटली वार सामायिक व्रतनो धणी कहेवाय ते

જેટલી વાર સામાયિક વ્રત લીયે, તેટલી વાર અશુભ કર્મને ભેદે ॥ ૧ ॥
 (ઝ કે૦) તુ એટલે વળી (જમ્હા કે૦) જેમાટે (સામાઙ્ગિકા કે૦)
 સામાયિક કરતી વચ્ચે (સાવડ કે૦) શ્રાવક જે છે, તે (સમણોઙ્ગ
 કે૦) શ્રમણ એટલે સાધુ સમાન (હવડ કે૦) હોય, (એણકારણે
 કે૦) એણે કારણે (બહુસો કે૦) ઘણી વાર, (સામાઙ્ય કે૦) સામાયિક
 પ્રત્યે જે તત્વના જાણ હોય, તે (કુઝ્ઝા કે૦) કરે ॥ ૨ ॥

અહીંથી કેટલાએક સામાયિક, દિન પ્રત્યે ઝનય કાલજ કરિયે, પણ અધિક ન કરિયે એમ કહે છે, તેને નિષેધ છે. જે જણી “સામાઙ્યમિચ્છક” એ ગાથા શ્રી જડબાદુ સ્વામી ચૌદ પૂર્વધરપ્રણીત આવશ્યકનિર્યુક્તિ માંહેલી છે, એમાં સામાયિક કરતાં શ્રાવક, મન, વચન અને કાયાયે કરી કરે નહીં, કરાવે નહીં, તે જણી સાધુ સમાન તો હોય. પણ સાધુ નિટોલ નહીં, જે જણી શ્રાવકને અનુમતિ મોકલી છે તથા શ્રાવકે દેશચક્રી પોસહ લીધો હોય અને સામાયિક ઠતે પણ આધાકર્મી આહાર ગૃહસ્થને મોકલો મૂક્યો છે, જે જણી શ્રીનિશીયચૂર્ણી મધ્યે એમ કહ્યું છે જે, “જંચ ઇદિઠ કઠં, તં કઠ સામાઙ્ગ વિચ્છંજઙ્ગ” અને સાધુ તો આધાકર્મી આહાર કોઈ પણ રીતે લીયે નહીં, તે જણી સાધુ નિટોલ ન કહેવાય, તોપણ સામાયિકને વિષે રહેજા શ્રાવકને સાધુ સરખો કહિયે. એ કારણ માટે “બહુસો સામાઙ્ય કુઝ્ઝા” એટલે ઘણાં સામાયિક હેવાં એમ કહ્યું, જેવારે વચ્ચે મલે તેવારે સામાયિક હેવો, ઇત્તં ચ “જાહેચ્છણિવતાહે, સમાઙ્ગ કરે” તથા શ્રી આવશ્યક ચૂર્ણી, શ્રાવક પ્રજ્ઞાસિ વૃત્ત્યાદિક ઘણા ગ્રંથો મધ્યે વારંવાર સામાયિક હેવો, એમ કહ્યું છે. “સામાઙ્ગ પોસહ સંતિઅસ્સ, જીવસ્સ જાડ જો કાલો ॥ સો સફજો બોધવો, સેસો સંસારફલ હેક ॥૧॥” અર્થ:-સામાયિક તથા પૌષ્ઠ લીધે થકે જીવનો જે કાલ જાય, તે સફળ જાણવો અને શેષ કાલ જે છે, તે સંસાર ઉપાર્જન કરવાનો કારણ જાણવો ॥ ૧ ॥ ૧૦ ॥

॥ અથ સવલોએ ॥

॥ સવલોએ, અરિહંત ० ॥ કરેમિ ० ॥ વંદણ ० ॥૧॥ ઇતિ ॥૧૧॥

અર્થ:- ત્રણ જવનનાં ચૈત્ય વાંદવા નિમિત્તે કાચસ્સગ્ગ કરવા વાંઠતો સવલોએ કહે. ત્યાં સર્વલોક શબ્દે અધોલોક, ઊર્ધ્વલોક, અને તિર્યક્

लोक, ए त्रण लोकमांहे जे (अरिहंतचेऽआणं के०) श्री अरिहंतनां चैत्य, प्रतिमारूप ठे, एटले आठ क्रोड, सत्तावन लाख, बर्जेने व्याशी शाश्वतां प्रासाद ठे. तेमां पंदरजें क्रोड, बेंताजीश क्रोड, अष्टावन लाख, ठत्री श हजार अने एंशी, एटलां जिनबिंब ठे, तेने (वंदणवत्तिआए के०) वांदवादिक निमित्तें (करेमिकाउस्सग्गं के०) हुं काउस्सग्ग करुं हुं ॥११॥

॥ अथ जगचिंतामणि चैत्यवंदन ॥

इष्ठाकारेण संदिसह जगवन् चैत्यवंदन करुं ॥

इहं ॥ जग चिंतामणि जगनाह, जगगुरु जगरक्ख

ण ॥ जगबंधव जगसत्तवाह, जगजावविअक्खण

॥ अष्टावय संठविय, रूव कम्मठ विणासण ॥ च

उवीसंपि जिणवर, जयंतु अण्णडिहय सासण ॥१॥

अर्थः—हवे श्रीवीतराग देव केहेवा ठे? तो के (जग के०) नव्य जीव, तेमना मनोवांछित अर्थ पूरवा माटे (चिंतामणि के०) चिंतामणि रत्न समान ठे. एटले चिंतामणि जेम मनोवांछित पूर्ण करे ठे, तेम प्रभु पण आश्रित नव्य प्राणिउनी सर्व वांछा पूर्ण करे ठे, वली (जग के०) निकट नव्य जीवोना जे (नाह के०) नाथ ठे, केमके जे जीव, धर्म पाम्या तथा तेने धर्मने विषे जोडे ठे अने जे जीव, धर्म पाम्या ठे, तेना धर्मनी रक्षा करे ठे, माटे नाथ ठे. वली (जग के०) समस्त लोकमांहे हितोपदेश देवायकी (गुरु के०) महोटा ठे, वली (जग के०) षड्जीवनिकाय ना जे (रक्खण के०) रक्षक ठे प्रतिपालक ठे, वली (जग के०) समान बोधवंतना तथा सकल जंतुना जे (बंधव के०) महोटा विवेकवंत जाई नी पेरें जाई ठे. वली (जग के०) मोक्षानिलाषी साधु प्रमुखना जे (सत्तवाह के०) सार्थवाह ठे, महोटा व्यापारी ठे, श्यायकी? जे संसार रूप कांतार थकी पार पमाडीने अनंत लानतुं स्थानक, एवा मोक्षरूप नगर प्रत्ये पहोचाडे ठे. वली (जग के०) षड्द्रव्य तथा जीवादिक नव पदार्थना (जाव के०) रहस्य दर्शाववाने विषे जे (विअक्खण के०) विचक्षण ठे, माह्या ठे, अनंत ज्ञान पणा माटे विचक्षण ठे. वली (अष्टावय के०)

अष्टापद पर्वतनी उपर नरतेश्वरें (संतविय के०) संस्थापित कखां ठे (रूव के०) रूप एटले बिंब जेनां, वली (कम्मठविणासण के०) ज्ञाना वरणादिक आठ कर्मनो कीथो ठे विनाश जेणें, एवा ते (चउवीसंपिजिण वर के०) चोवीश जिनवर ते अपि एटले निश्चें (जयंतु के०) जयवंता वर्त्तो, सर्व उपरें वर्त्तो. (अप्पडिहयसासण के०) अप्रतिहत शासन ठे एटले कोइथी ह्णाय रोकाय नहीं एवं जेनुं शासन ठे एटले शिक्कावचन रूप उपदेश ठे ॥१॥

कम्मनूमिहिं कम्मनूमिहिं ॥ पढम संघयणि ॥ उक्कोसय सत्तरि सय ॥ जिणवराण विहरंत लप्पइ ॥ नव कोडिहिं केवल्लिण ॥ कोडि सहस्स नव साहु गम्मइ ॥ संपइ जि एवर वीस मुणि ॥ बिहु कोडिहिं वरणाण ॥ समणह को डि सहस डुअ ॥ थुणिजिअ निच्च विहाणि ॥ २ ॥

अर्थ:- (कम्मनूमिहिं के०) असि, मषी, अने रुषि रूप कर्म जिहां वर्त्ते ठे, एटले असि, मषी अने रुषि, ए त्रण. तेमां तरवार प्रमुख शस्त्रनी ज्यां प्रवृत्ति होय, तेने असि कहियें अने लिखित प्रमुख ज्ञान ज्यां होय, तेने मषी कहियें तथा क्षेत्र, वाडी प्रमुखें ज्यां आजीविका होय तेने रुषि कहियें. ए त्रणें करी जिहां आजीविका चाले ठे, तेने कर्मनूमिका कहियें. (कम्मनूमिहिं के०) ते कर्मनूमिनां नरतादिक पन्नर क्षेत्रने विषे (उक्को सय के०) उत्कृष्ट पदें (जिणवराण के०) जिनवरो एटले जे तीर्थकरो ठे, (पढमसंघयणि के०) प्रथम संघयण जे वज्ररूपजनाराच तेना धणी एवा (सत्तरिसय के०) सत्ततिशत एटले एकशोने सीत्तेरनो समु दाय, (विहरंतलप्पइ के०) विचरतो लाजे, ते श्रीअजितनाथनी वारें एट ला लाजे, वली (नवकोडिहिंकेवल्लिण के०) केवलज्ञानी जगवाननी न व कोटि होय, तथा (कोडिसहस्सनव के०) नव सहस्रकोटी (साहु के०) साधु (गम्मइ के०) जिनागमथकी जाणियें अने (संपइ के०) संप्रति एटले वर्त्तमान कालें (जिणवरवीस के०) श्रीसीमंधरस्वामी प्रमुख वीश जिनवर विचरता पामियें, तथा (मुणिबिहुंकोडिहिं के०) बे क्रोड मुनि, (वरणाण के०) प्रधान केवल ज्ञानना धरनार, एवा केवल ज्ञानी

वली (कोडिसहस्सडुअ के०) द्विसहस्र कोटि (समणह के०) श्रमण
एटले साधु विचरे ठे, ते सर्वने (शुण्डिजिअ के०) शुणीयें स्तवियें, (निच्च
विहाणि के०) नित्य प्रजातें सूर्योदयें निरंतर स्तवीयें ॥ १ ॥

जयउ सामी जयउ सामी ॥ रिसह सत्तुंजि ॥ उज्झित
पहु नेमि जिण ॥ जयउ वीर सच्चउरि मंमण ॥ नरु
अब्बहिं मुणि सुवय ॥ मुहरि पास डह डुरिअ खंमण ॥
अवर विदेहिं तिब्बयरा ॥ चिट्ठुं दिसि विदिसि जिं केवि ॥
तीआणागय संपइअ, वंडुं जिण सवेवि ॥ ३ ॥

अर्थः— हवे श्री (सत्तुंजि के०) शत्रुंजय तीर्थ उपरें (सामीरिसह
के०) श्री कृष्णस्वामी (जयउ के०) जयवंता वर्त्तो, वली (उज्झित
के०) श्रीगिरनारजी उपर (पहु के०) प्रभु एटले सामर्थ्यवाला एवा (नेमिजि
ए के०) श्री नेमिजिनेश्वर ते (जयउसामी के०) स्वामी जयवंता वर्त्तो, वली
(वीरके०) महावीर स्वामी ते (सच्चउरिमंमण के०) सत्यपुरी एटले साचोर
नगर तेना मंमण एटले आनूषणरूप ते जयवंता वर्त्तो, वली (नरुअब्बहिं
मुणिसुवय के०) श्रीनरूच नगरने विषे मुनिसुव्रत नाथ अने (मुहरि
के०) मुहरि गामना नायक, (पास के०) श्रीपार्श्वनाथ, ए जिन पंचक
केहेवुं ठे? तो के (डहडुरियखंमण के०) दुःख अने डुरित जे पाप तेनुं
खंमन एटले विनाश करनां ठे, (अवर के०) अपर एटले बीजा (विदे
हिं के०) पांच महाविदेहने विषे (तिब्बयरा के०) जे तीर्थकर ठे, (चिट्ठुं
दिसिविदिसि के०) पूर्वादि चार दिशि अने अग्निकोणादि चार विदिशि, ए
आठने विषे (जिंकेवि के०) जे कोइ पण (तीआणागयसंपइअ के०) अ
तीतकाल, अनागतकाल अने संप्रति जे वर्त्तमान काल, ए त्रण काल संबंधी
(जिणसवेवि के०) सर्वे जिनेश्वर ते प्रत्यें पण (वंडुं के०) हुं वांडुं बुं ॥ ३ ॥

॥ सत्ताणवइ सहस्सा, लस्का षण्ण अठ को
डीउ ॥ बत्तीस बासिआइं ॥ पाठांतरं ॥ बत्ती
सय बासिआइं, तिअ लोए चेइए वंदे ॥ ४ ॥

અર્થ:- હવે નિરંતર સ્મરણને અર્થે શાશ્વતા જિનપ્રાસાદની સંખ્યા કહે છે. (અઠ્ઠકોડીત કે૦) આઠ કોડ, (લક્ષાઠ્ઠપ્પન્ન કે૦) ઠ્ઠપ્પન લાખ, (સત્તાણવશ્સહસ્તા કે૦) સત્તાણુ સહસ્ર, (બત્તીસબાસિઆઈ કે૦) બત્તીસશૈં ને વ્યાશી, એટલા (તિઅલોએ કે૦) ત્રણ લોકને વિષે (ચેઈએ કે૦) ચૈત્ય એટલે જિનપ્રાસાદ છે, તે સર્વ પ્રત્યે (વંદે કે૦) હું વાંડું હું ॥ ૪ ॥

॥ પનરસ કોડિ સયાઈ, કોડી વાયાલ લસ્ક
અડવન્ના ॥ બત્તીસ સહસ અસિઈ ॥ પાઠાંતરં ॥
અસિઆઈ, સાસયબિંબાઈ પણમામિ ॥ ૫ ॥

અર્થ:- હવે પૂર્વોક્ત શાશ્વતા પ્રાસાદોને વિષે એકંદર પ્રતિમાની સંખ્યા કહે છે. (પનરસકોડિસયાઈ કે૦) પન્નરશૈં કોડી એટલે પંદર અબ્જ, વલી (કોડીવાંયાલ કે૦) વૈતાલીશ કોડ, (લસ્કઅડવન્ના કે૦) અઠ્ઠા વન લાખ, (બત્તીસસહસઅસિઈ કે૦) ઠત્તીશ હજાર અને ઉપર એંશી, (૧૫૪૨૫૮૩૬૦૮૦) એટલા પૂર્વોક્ત જિનપ્રાસાદને વિષે (સાસયબિંબાઈ કે૦) શાશ્વતાં જિનબિંબ છે, તે સર્વ પ્રત્યે (પણમામિ કે૦) હું પ્રણમું હું ॥ ૫ ॥
॥ અથ જંકિંચિ ॥

॥ જં કિંચિ નામતિહં, સગ્ગે પાયાલિ માણુસે લોએ ॥
જાઈં જિણબિંબાઈ, તાઈં સઘાઈં વંદામિ ॥ ૬ ॥ ઇતિ ॥ ૧૨ ॥

અર્થ:- (સગ્ગે કે૦) સ્વર્ગ એટલે કુર્ધ્વલોકને વિષે, (પાયાલિ કે૦) પાતાલે એટલે અધોલોકને વિષે, (માણુસે લોએ કે૦) માનુષ્યે લોકે એટલે તીર્થાલોકને વિષે, (જાઈંજિણબિંબાઈ કે૦) જે જિન તીર્થકરનાં બિંબ છે, (તાઈંસઘાઈં કે૦) તે સર્વ જિનબિંબ પ્રત્યે કિં બહુના ઘણું શું કહિયેં ? (જંકિંચિ કે૦) જે કાંઈ ત્રણ લોકને વિષે પરમેશ્વરનાં (નામતિહં કે૦) નામરૂપ તીર્થો છે તે પ્રત્યે પણ (વંદામિ કે૦) હું વાંડું હું ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૧૨ ॥

એમ ચૈત્યવંદન કહ્યા પછી પંચાંગ પ્રણામ કરી બેશીને બેઠું જાનૂં નૂમિયેં લગાડી હાથેં એકેક અંગુલી માંહો માંહે કરી મોમને આકારેં બે હાથ કરીને પેટ ઉપર બે હાથની કોણી રાખીયેં, તેને યોગમુદ્રા કહિયેં. એ સમુદ્ધ વકુરાઈ પ્રમુખ લક્ષણેં કરી સહિત છે, એવી યોગમુદ્રા સાચવતો “નમુ

બુણં અરિહંતાણં” इत्यादिक शक्रस्तव दंभक कहे. इंड, जेवारें परमेश्वरने स्तवे, तेवारें ए नमुबुणंनो पाठ कहेतो यकोज स्तवे ठे, एवी स्थिति ठे, तेमाटे एने शक्रस्तव कहियें ठैयें. अहींआं केटलाएक एवुं कहे ठे के, नमु बुणं कहेतां यकां माबो जानु उंचो करियें, अने जमणो जानु नूमियें लगाडी यें, ते युक्त नथी. केमके श्रीमहानिशीयना तृतीयाध्ययनमां कहुं ठे के, “ जि एपडिमाविणवसिय नयणेण विरईय वस्कमंजलिणा ॥ नूमिनिहिउजय जाणुणा सक्कउउ पढियवो ॥१॥ ” इति ॥ अने श्रीकल्पसूत्र मध्ये इंडने श्री महावीरने अधिकारें “ वामजाणु अच्चेइ दाहिणजाणु धरणितलसिकट्टइ ” एवो पाठ ठे, तिहां इंड ठाकुर ठे ते जणी चतुरंग प्रणाम करे, एवुं कारण कहुं ठे, तथा श्रीज्ञाताधर्मकथांगमध्ये धर्मरुचि महात्मायें आराधनाने अवसरें बेठां यकां नमुबुणं कहुं ठे. तिहां ते धर्मरुचि महात्माने नागश्री नुं आपेलुं विषमय कडवुं तुंबडुं परवतां घणी विराधना देखी, पोतेंज आहार कखो तेनुं विष परिणमतां यकां शरीरनी शक्ति मंद थइ, तेमा टे पर्यकासनें बेठां यकांज नमुबुणंनो पाठ कह्यो ठे, ए कारण जाणवुं.

॥ अथ नमुबुणं वा शक्रस्तव ॥

॥ नमुबुણં, અરિહંતાણં, જગવંતાણં ॥ ૧ ॥

અર્થ:- (નમુબુણં કે૦) નમોસ્તુ નમસ્કાર હો, એટલે નમઃ પદવડે નમસ્કાર, અબુ એટલે અસ્તુ જવતુ એ પદવડે હો તથા ણં કાર જે ઠે, તે વાક્યાલંકારને અર્થે ઠે, જેમ અલંકારેં કરી સ્ત્રી શોજે, તેમ ણંકારેં કરી પદ શોજે ઠે, તે નમસ્કાર કોને હો ? તોકે (અરિહંતાણં કે૦) શ્રી અરિહં તને હો. અહીં જૂઠા જૂઠા ત્રણ પાઠ ઠે, એક તો ઇંડાદિક દેવોની કરેલી પૂજાને યોગ્ય તેને અરહંત કહિયેં, બીજો કર્મરૂપ વૈરીને હાથા માટે અરિહંત કહિયેં, ત્રીજો ફરી સંસારમાં અવતરવું નથો માટે અરહંત કહિયેં, તેને નમસ્કાર થાઉ. હવે તે શ્રી અરિહંતજી તો નામાદિક જેદેં કરી અનેક પ્રકારેં ઠે, માટે અહીં જાવઅરિહંતને નમસ્કાર કરવાને અર્થે આગલ, પદ કહે ઠે. (જગવંતાણં કે૦) જગવદન્યઃ એટલે જગવંતને હો એ જગ શબ્દ, તે ઠ પ્રકારેં ઠે. એક સમસ્ત ઠકુરાઈ, બીજું રૂપ, ત્રીજું યશ, ચોથી લક્ષ્મી, પાંચ મો ધર્મ અને ઠઠો પ્રયત્ન, એ ઠ વાનાં અરિહંતમાં ઠત્કૃષ્ઠ ઠે. તિહાં

જક્તિ નમ્રતાયેં કરીને દેવોયેં શુનાનુબંધી મહાપ્રાતિહાર્ય કરણ લક્ષણ,
 તે સમગ્ર એશ્વર્ય કહિયેં. તથા સકલ સ્વસ્વપ્રજાવવિનિર્મિત અંગુષ્ઠરૂપ
 અંગાર નિદર્શનાતિશયેં કરી જે સિદ્ધ તે રૂપ કહિયેં, તથા રાગ, દેષ, પ
 રીસહ, ઝપસર્ગ સહનરૂપ પરાક્રમ થકી ઉત્પન્ન થયું જે ત્રૈલોક્યાનંદકા
 લપ્રતિષ્ઠ, તેને યશ કહિયેં, તથા ધાતિકર્મના ઝહેદરૂપ પરાક્રમેં કરી પ્રાપ્ત
 થયું જે કેવલ લોકોત્તરનિરતિશય સુખ તેની સંપત્તિયેં કરી યુક્ત તેને ઉત્કૃષ્ટ
 લક્ષ્મી કહિયેં, તથા સમ્યક્દર્શનાદિ રૂપ તથા દાન, શીલ, તપોનાવનામય,
 તેને ધર્મ કહિયેં, તથા પરમવીર્યેં કરી ઉત્પન્ન થયું જે એક રાત્રિક્યાદિક મહા
 પ્રતિમા જાવહેતુ, તેને પ્રયત્ન કહિયેં, એ ઠ પ્રકારનું છે જગ જેમને, તે જગ
 વાન્ કહીયેં, તેમને નમસ્કાર થાઉં. એવા જગવંતને વિવેકી પુરુષોયેં સ્તવવા, એ
 બે આલાવે બે પદની પ્રથમ સ્તોતવ્ય સંપદા કહી. એમાં લઘુ તેર અને ગુરુ એક,
 સર્વ મલી ચૌદ અદ્ધરો છે ॥ ૧ ॥ હવે એનીજ સામાન્યહેતુ સંપદા કહે છે.

॥ આઙગરાણં, તિઙ્ગયરાણં, સયંસંબુદ્ધાણં ॥ ૨ ॥

અર્થ:-વલી તે શ્રી અરિહંત કેહેવા છે? એ પ્રકારેં આગલ પણ હવે પઠીના
 સર્વ પદોને વિષે કહેવું. (આઙગરાણં કે ૦) આદિકરેન્ય: એટલે સર્વ તીર્થકર પો
 ત પોતાના તીર્થે દ્વાદશાંગીની આદિના કરનાર છે તેમાટે આદિકર કહિયેં.
 યદ્યપિ એ દ્વાદશાંગી, નિરંતર છે તથાપિ તેમાં અર્થની અપેક્ષાયેં તો નિત્ય છે
 પરંતુ શબ્દની અપેક્ષાયેં તો સ્વસ્વતીર્થમાં શ્રુતધર્માદિકનું કરવું અવિરુદ્ધજ છે.
 હવે એ પણ કેવલ્યપ્રાપ્ત્યનંતર અપવર્ગ વાદિઝયેં તે અતીર્થકરજ કહેવાય છે?
 તો ત્યાં કહે છે કે, (તિઙ્ગયરાણં કે ૦) તીર્થકરેન્ય: જેણેં કરી સંસારસમુદ્ધ તરા
 ય છે તે તીર્થ એટલે પ્રવચન તથા તેના અવ્યતિરેક થકી સંઘ પણ તીર્થ કહિ
 યેં, વલી ગણધર પણ તીર્થ કહિયેં, એટલે પ્રવચનકથકપણા થકી તથા ચ
 તુર્વિધ શ્રી સંઘરૂપ તીર્થના કરવાથકી તથા પ્રથમ ગણધરરૂપ તીર્થ
 ના કરવા થકી, તીર્થકર કહિયેં. હવે એ તીર્થકરપણું પણ શ્રી અરિહં
 તને અન્યઉપદેશ પૂર્વકપણે નથી, એટલા માટે આગલ પદ કહે છે. (સ
 યંસંબુદ્ધાણં કે ૦) સ્વયંસંબુદ્ધેન્ય: (સયં કે ૦) પોતાના મેલેં (સં કે ૦)
 સમ્યક્ પ્રકારેં (બુદ્ધ કે ૦) તત્ત્વના જાણ થયા એટલે પરોપદેશ વિના પો
 તાની મેલેં જવ્ય સામગ્રીના પરિપાકથકી બોધ પામેલા જાણવા, યદ્યપિ

જવાંતરને વિષે તથાવિધ ગુરુ સંનિધાન થકી અવબોધિત છે, તથાપિ તીર્થંકર જન્મને વિષે પરોપદેશની અપેક્ષા નથીજ. અને જો પણ તીર્થંકર જન્મને વિષે લોકાંતિક દેવતાના વચનથી “નયવં તિહં પવત્તેહિ” એ લક્ષણવાળી દીક્ષાને પામે છે, તો પણ જેમ રાજા હોય તે જાટ પ્રમુખ સ્તુતિ કરનારાંના વચનમાં રહેતો ઢતો પણ સ્વતંત્રતાને ત્યાગ ન કરતો થકો પોતાનું કાર્ય કરે છે, તેમ તે તીર્થંકરો પણ પોતાની સ્વતંત્રતાયેંજ પ્રવ્રજ્યા ગ્રહણ કરે છે. તેમાટે સ્વયંસંબુદ્ધાણં કહિયેં. એ ત્રણ પદની ડંધ એટલે સામાન્યહેતુ નામા બીજી સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ ચૌદ અને ગુરુ બે, સર્વ મલી શોભ અદ્ધર છે ॥ ૧ ॥ હવે પ્રથમની સ્તોતવ્ય સંપદાને વિષેજ ત્રીજી વિશેષહેતુ સંપદા કહે છે. પૂર્વોક્ત સ્વયંસંબુદ્ધપણું તો કોઈ સામાન્ય જનને પણ હોય છે, પરંતુ જગવંત તેવા પુરુષ નથી, જગવંત તો સર્વ પુરુષ માંહે ઉત્તમ છે. તેમાટે આગલ પુરુષોત્તમપણું દેખાડવાને પદ કહે છે.

પુરિસુત્તમાણં, પુરિસસીહાણં, પુરિસવર પુંદ્ર
રીચ્છાણં, પુરિસવર ગંધહઢીણં ॥ ૩ ॥

અર્થ:- (પુરિસુત્તમાણં કે ૦) પુરુષોત્તમેન્ય: પુરુષોને વિષે ઉત્તમ પ્રધાન એટલે ધૈર્ય, ગાંઢીર્ય, ઔદાર્ય, પરોપકાર, ઇત્યાદિક ગુણેં કરી ઉત્તમ છે પરંતુ બીજા જીવની પેરેં ક્રૂર, ક્ષપણ, મલીન બુદ્ધિના ધણી નથી, અહીં પુરિ એટલે શરીર તેને વિષે જે શયન કરે, તે પુરુષ જાણવો. તે શરીરને વિષે વાસ કરનારા જે સત્ત્વ તેમને વિષે સહજ જવ્યત્વાદિક જાવથકી શ્રેષ્ઠ માટે પુરુષોત્તમ જાણવા. તથા સર્વાર્થ વિના સર્વ સંસારી જીવોના પરમાર્થ કરવાનું છે વ્યસન જેને તથા ડચિતક્રિયારૂપ દાનેં કરી યુક્ત છે માટે પુરુષોત્તમ કહિયેં. હવે એ પુરુષોત્તમપણાનેજ સિંહાદિક ડપમા ત્રયેં કરી સમર્થતો થકો આગલ કહે છે. (પુરિસસીહાણં કે ૦) પુરુષસિંહેન્ય: એટલે પુરુષ માંહે સિંહ સમાન છે, અર્થાત્ જેમ સિંહ, શૌર્યાદિકગુણેં કરી યુક્ત હોય છે, તેમ જગવંત પણ કર્મરૂપ શત્રુને શૂરતાયેં કરી હેદનારા છે, ક્રૂરતાયેં કરી ક્રોધાદિકને ડહેદનારા છે, સહનતાયેં કરી રાગાદિકને ડહેદનારા છે, વીર્યયોગેં કરી તપશ્ચર્યામાં પ્રવર્તનારા છે તથા અવજ્ઞા પરીસહ ડપસર્ગને વિષે એમને જય નથી, ઇંદ્રિયવર્ગને વિષે ખેદ નથી તથા શ્રદ્ધાનેં કરી સંયમ માર્ગને વિષે નિઃપ્રકંપતા છે. અ

થવા જગવંત ૧ બૌદ્ધ, ૨ નૈયાયિક, ૩ સાંખ્ય, ૪ વૈશેષિક, ૫ જૈમિનીય, ૬ અને
 મૈમાંસિક, ૭ પરવાદી રૂપ હસ્તીઉનું મર્દન કરનારા છે તેમાટે પુરુષસિંહ કહી
 યેં. (પુરિસવરપુંમરીયાણં કે૦) પુરુષવરપુંમરીકેન્યઃ એટલે પુરુષોને વિષે વર
 પ્રધાન પુંમરીક કમલ સમાન છે, એટલે પુંમરીક કમલ, જેમ કચરાચી ઝ
 ત્પન્ન થાય છે, જલમાં વૃદ્ધિ પામે છે, અને તે બેન્નનો ત્યાગ કરી ઊપર વર્તે
 છે, પ્રકૃતિયેં કરી સુંદર હોય છે, સુવનલક્ષ્મીનો નિવાસ છે, ચક્રુ પ્રમુખને
 આનંદનું ઘર છે, ઉત્તમગુણના યોગેં કરી વિશિષ્ટ તિર્થંચ, મનુષ્ય અને દેવો
 યેં કરી સેવન કરાય છે તેને સુખનું હેતુ થાય છે. તેમ શ્રીઅરિહંત જગવંત
 પણ, કામરૂપ જે કચરો એટલે માતાનું રુધીર અને પિતાનું વીર્ય, તે થકી ઉત્પ
 ન્ન થયા, દિવ્યજોગરૂપ જલેં કરી વૃદ્ધિ પામ્યા, પઠી બેદુનો ત્યાગ કરી વર્તે છે,
 પોતેં સુંદર છે, અતિશયના યોગેં કરી ગુણરૂપ સંપદાનો નિવાસ છે, પરમાનં
 દના હેતુજૂત છે, કેવલ જ્ઞાનાદિક ગુણના યોગેં કરી જવ્યજીવો સેવે
 છે, તેને મોહસુખના હેતુ થાય છે. (પુરિસવરગંધહસ્તીણં કે૦) પુરુષવરગંધહ
 સ્તિન્યઃ પુરુષોને વિષે વરપ્રધાન ગંધહસ્તી સમાન છે એટલે જેમ ગંધહસ્તીના
 ગંધેં કરી તે દેશમાં વિચરનારા બીજા કુદ્દ હાથોડ નાશી જાય છે, તેની
 પેઠેં જગવાનના વિહારરૂપ પવનના ગંધથકી પરચક્ર, ડુર્નિક્ક, મારી પ્રમુ
 ख उपद्रवरूप જે ગજ છે, તે જાગી જાય છે માટે પુરુષવરગંધહસ્તી કહી
 યેં. એમ સિંહ, પુંમરીક અને ગંધહસ્તી, એ ત્રણ ઉપમા થકી પુરુષોત્તમ ક
 હિયેં, એમાં પુરિસુત્તમાણં ઇત્યાદિક મધ્યે પુરુષમાંહેં ઉત્તમ કહ્યા માટે એ ચાર
 પદનો ઇત્વર વિશેષહેતુ સ્તોતવ્ય નામેં ત્રીજી સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ
 ત્રીશ અને ગુરુ બે, સર્વ મલી બત્રીશ અક્ષરો છે ॥ ૩ ॥ હવે ચોથી સામાન્યેં કરી
 ઉપયોગ સંપદા કહે છે. પૂર્વેં જગવાનને પુરુષોત્તમજ કહ્યા પરંતુ તે કેવલ
 પુરુષોત્તમજ નથી, ત્યારેં કેવા છે? તે આગલના પદેં કરી કહે છે.

॥ લોગુત્તમાણં, લોગનાહાણં, લોગહિઆણં,
 લોગપર્ડવાણં, લોગપજ્ઞોઅગરાણં ॥ ૪ ॥

અર્થઃ—(લોગુત્તમાણં કે૦) લોકોત્તમેન્યઃ સર્વ લોકને વિષે ઉત્તમ છે.
 અહીં લોક શબ્દેં કરીને સર્વ જવ્ય લોકજ ગ્રહણ કરવા, તે જવ્યલોકોને
 કલ્યાણના કરનાર છે, એ માટે લોકોત્તમ કહિયેં. હવે જે લોકમાં ઉત્તમ

होय, तेतो नाथ कहेवाय, ते आगले पदें देखाडे थे. (लोचनाहाणं के०) लोकनाथेन्यः एटले लोकना नाथ थे. अहीं लोक शब्दे करीने आ सन्नसिद्धि जीव लेवा, (आसन्न के०) नजीक थे सिद्धि जेने एवा नव्य जीवोना नाथ थे एटले तेने योग हेमना करनार थे, केम के अलब्धधर्मीने धर्मेने विषे जोडवो, तेने योग कहियें, अने लब्धधर्मीने जेम कुशल वर्त्ते, तेम करवुं, तेने हेम कहियें. अर्थात् जे धर्म पाम्या नथी तेने पमाडे थे अने जे धर्म पाम्या थे तेनी रक्षा करे थे, ए रीतें योग अने हेम, ए वेहु वानां प्रभु करे थे माटे लोकना नाथ कहियें. तिहां तात्त्विक नाथपणुं केवा प्रकारें थाय ? ते कहे थे. (लोगहियाणं के०) लोकहितेन्यः लोकने हितना करना र थे, अहीं लोक शब्दे सर्व संव्यवहारी प्राणी वर्ग लेवो, तेने सम्यक्दर्शन प्ररूपण, रक्षणरूप योगें करी हितना करनार थे, अथवा पड्विध जीवनिका यनी रक्षादिकने करवे करी ते हितकारक थे माटे लोकने हितना करनार कहियें. हवे ए नाथपणुं अने हितपणुं ते यथावस्थित समस्तवस्तुसमूहप्रदीपन थकीज होय, तेमाटे आगल पद कहे थे. (लोगपईवाणं के०) लोकप्रदीपेन्यः अहीं लोक शब्दे संझी पंचेंडिय जीव, जेने धर्मेनी आस्था थे ते लेवा. ते मने देशनादिक करवे करीने अज्ञानमिथ्यात्वरूप अंधकार टालवा माटे प्रदीप समान थे. अहीं संझी जीवोने विषे प्रदीपपणानी उपपत्ति थे, परंतु असंझीने विषे नथी. केम के अंधप्रत्ये प्रदीपपणुं वृथा थे ते माटे तथा (लोगपड्कोयगराणं के०) लोकप्रद्योतकरेन्यः अहीं लोक शब्दे विशिष्ट चौद पूर्वने जाणनारा लोक ग्रहण करवा ते गणधर चौद पूर्वधर जाणवा. तेमना हृदयने विषे षादशांगीरचनारूप बोधना प्रकाश करवापणानी उपपत्ति थे एटले तेने सूर्यसमान थे, अर्थात् प्रभुना “ उपन्नेश्वा, विगमेश्वा, ध्रुवेश्वा, ” एटली त्रिपदीने वचनें करीज गणधरने एवी बुद्धि उत्पन्न थाय थे के जे थकी ते नवां अंगीआर अंग अने चौद पूर्वनी ते वखतेंज रचना करे थे, माटे लोकप्रद्योतकर कहियें. एमां लोमुत्तमाणं इत्यादिकें करी लोक मां उत्तम कहा माटे ए सामान्य उपयोग संपदा चोथी जाणवी. एमां लघु सत्तावीश अने गुरु बे, सर्व मली उगणत्रीश अक्षर थे ॥ ४ ॥ हवे ए पूर्वोक्त संपदाने विषेज विशेष हेतुरूप पांचमी उपयोग संपदा कहे थे. पूर्वोक्त ते लोकप्रद्योतक एवा विशेषणयुक्त तो सूर्य, हरि, हर, ब्रह्मादि

क पण तत्तीर्थिकमते करीने होय ठे, त्यारें ते प्रभुमां विशेष शुं? ते आ गलना पदें करी कहे ठे.

॥ अजयदयाणं, चंस्कुदयाणं, मग्गदया
णं, सरणदयाणं, बोहिदयाणं ॥ ५ ॥

अर्थः—(अजयदयाणं के०) अजयदेन्यः एतले इह लोक, परलोकादिक सात जय रहित एवं जे अजयपद, तेना दातार अथवा सर्व प्राणीनां जे जय, तेना परिहारवाजी एवी दया अनुकंपा ठे जेने अथवा जे अपकारी प्राणअपहरणरसिक उपसर्गकारक एवा जीवोने पण जय न आपे माटे अजयद कहियें. ए प्रमाणे सर्व प्राणीने अजय देनारा, तेवा हरि, हर, ब्रह्मादिक न होय. हवे ए प्रभु केवल अपकारीने अथवा ते अपकारीथी अनेरा बीजा जीवोने अनर्थपरिहारमात्रज करे ठे, एतलुंज नहीं पण अर्थप्राप्ति पण करे ठे, तद्दर्शनार्थ कहे ठे. (चंस्कुदयाणं के०) चक्रुर्देन्यः सम्यक्ज्ञानरूप लोचनना दातार. तथा चक्रु शब्दे विशिष्ट आत्मधर्मरूप तत्त्वावबोध वस्तुत्वदर्शने धर्मकल्पडूमनी बीजजूनत एवी श्रद्धारूपकल्याणचक्रु ते जगवानथकी प्राप्त थाय ठे, तथा अज्ञानांध जीवने श्रुतज्ञानरूप चक्रु आपे ठे कहेलुं ठे के चक्रुष्मंत तो तेज नर जाणवा के जे श्रुतज्ञानरूप चक्रुयें करीने सम्यक्करीतें हेय उपादेय जावने जाणे, माटे श्रुतचक्रुने देनारा ते चक्रुर्द कहियें तथा ते चक्रु आपी, तेथी ते प्रभुनुं श्रुतचक्रुर्दत्व उपकारी पणुं कहुं. हवे निर्वाणमार्गदत्व उपकारीपणुं कहे ठे. (मग्गदयाणं के०) सम्यक्दर्शनादिक रत्नत्रयरूप जे मोहूनो मार्ग ठे, तेना दातार; जेम कोइ एक अटवीमां नूजा पडेजा वटेमार्गुनुं धन, चोर लोकोयें लूटीने तेने उन्मागें पाडयो होय पठी तेने कोइ सत्पुरुष वस्त्र, धन प्रमुख आपी खरो मार्ग देखाडी, तेना स्थानकें पहोचाडे तेम, आ संसार रूप अटवीने विषे जविक जीवरूप साधना धर्मधन रूप संबजने माहा मोहादिकनी धाडें लूटी मिथ्यात्वादिक पाटा बांधीने कर्मस्थितिरूप अटवीमां नाख्या, तेने परोपकारी एवा जगवंत ते मिथ्यात्वादिक पाटा कापी, धर्मसंबज आपी, रत्नत्रयी रूप शुद्ध मार्गें चलावी शाश्वतस्थान प्रत्यें पहोचाडे ठे. हवे तेवा मार्ग प्रत्यें पोहोचाडे, ते परमोपकारी कहेवाय?

તે માટે પરમોપકારીપણું દેખાડવાને કહે છે. (સરણદયાણં કે ૦) શરણદેન્યઃ જન્મ, જરા અને મરણપ્રત્યે પમાડનાર એવો કર્મરૂપ જૂપ, તે થકી બીક પામનારા જીવને શરણના દાતાર છે એટલે જેમ વૈરીના નયથકી બીક પામેલા પુરુષને કોઈ ઉત્તમ પુરુષ શરણ રાખે, તેમ ડુર્ગતિના નય થકી બીક પામનાર પુરુષને જગવંત શરણ રાખે. અહીં શરણશબ્દે કરી ન યાત્રેત્રાણ એટલે સંસારરૂપ ડુર્માર્ગને વિષે પ્રાપ્ત થયેલા અને અત્યંત પ્રબલ રાગાદિકેં કરી પીડા પામેલા એવા જનોને તત્ત્વચિંતનરૂપ અધ્યવસાય જેણેં કરી મોક્ષપ્રાપ્તિ યાય તેના દાતાર. હવે તે શરણદ પણાનેજ આપીને પઠી શેં નો લાજ આપે છે ? તે માટે આગલ કહે છે. (બોધિદયાણં કે ૦) બોધિદેન્યઃ એટલે બોધિ તે જિનધર્મપ્રાપ્તિ તેને દેનારા તે બોધિદ કહિયેં. એ પાંચમી સંપદા કહી. એમાં લઘુ પચ્ચીશ અને ગુરુ બે, સર્વ મલી સત્તાવીશ અક્ષરો છે ॥ ૫ ॥

એમ અન્યદાન, ચક્રુર્દાન, માર્ગદાન, શરણદાન, અને બોધિદાન એ સર્વે ને જગવંતના ધર્મની પ્રાપ્તિયેં કરી પામ્યો, એ માટે પ્રચુનું ધર્મદત્વ આગલ કહે છે. તથા સ્તોતવ્ય સંપદાને વિષેજ વિશેયેં કરી ઉપયોગ સંપદા પણ કહે છે.

ધમ્મદયાણં, ધમ્મદેસિયાણં, ધમ્મનાયગાણં, ધમ્મ
સારહીણં, ધમ્મવરચાઉરંતચક્કવટ્ટીણં ॥ ૬ ॥

અર્થઃ— (ધમ્મદયાણં કે ૦) ધર્મદેન્યઃ યથાયોગ્ય સાધુ શ્રાવક સંબંધી ધર્મના દાતાર છે. હાં ધર્મ એટલે ચારિત્રધર્મ ગ્રહણ કરવો, તે બે જેવે છે. તેમાં સર્વ સાવચયોગ વિરતિલક્ષણ, તે સાધુનો ધર્મ અને દેશવિરતિલક્ષણ તે શ્રાવકનો ધર્મ, એ પણ જગવાનથકીજ પ્રાપ્ત યાય છે યદ્યપિ ધર્મના બીજા હેતુનો સન્નાવ છે સ્વરો, તથાપિ તેનું પ્રધાનત્વ જગવાનને વિષેજ છે, કેમ કે એની દેશના અન્યથા હોય નહીં, માટે ધર્મદ કહિયેં. હવે ધર્મદાયકપણું તો ધર્મના ઉપદેશથકી હોય, તે માટેજ આગલ પદ કહે છે કે, (ધમ્મદેસિયાણં કે ૦) ધર્મદેશકેન્યઃ પૂર્વોક્ત જેને જેવો ધર્મ યોગ્ય હોય તેને તેવો સાધુ શ્રાવક સંબંધી ધર્મ તેના દેશક એટલે ઉપદેશના કરનાર છે. માટે ધર્મદેશક કહિયેં. (ધમ્મનાયગાણં કે ૦) ધર્મનાયકેન્યઃ ધર્મના નાયક એટલે ધર્મને વશ કરવાથકી તથા તે ધર્મનું ફલ જે અરિહંત પદવી છે, તેને જોગવવા થકી અથવા કોઈ ધર્મનો વ્યાઘાત કરે, તો કરવા ન દીધે માટે ધર્મનાય

ક કહિયેં તથા (ધમ્મસારહીણં કે૦) ધર્મસારથિન્યઃ ધર્મના સારથિ છે કેમ કે જેમ સારથિ રથસ્થની તથા રથિકની તથા અશ્વોની રક્ષા કરે છે તેમ શ્રી અરિહંત પણ ચારિત્ર ધર્મનાં અંગ તેમનું રક્ષણ તથા ઉપદેશ કરે, જવ્યજીવ રૂપ રથસમૂહ તેને કુમાર્ગે ચાલવા ન આપે, કુમાર્ગે જાતા ને પાઠા વાલે, એક મોઢુમાર્ગને વિષેજ ચલાવે માટે ધર્મસારથિ કહિયેં. તથા (ધમ્મવરચાતુરંતચક્રવટ્ટીણં કે૦) ધર્મવરચાતુરંતચક્રવર્તિન્યઃ ધર્મ તેજ પ્રધાન શ્રેષ્ઠ છે ચાર ગતિરૂપસંસારના અંતનું કરનાર એટલે મિથ્યાત્વાદિક ના વશત્રુ તેમને ઉદ્દેશ કરવાનું કારણ તડૂપ ધર્મચક્રે કરીને જે વર્તે છે, વિચરે છે અર્થાત્ ઉત્કૃષ્ટધર્મ તેજ ચારગતિના અંતકરવારૂપ ચક્ર તેણેં કરી સહિત વર્તે છે, તે ધર્મવરચાતુરંતચક્રવર્તી કહિયેં.

એમ પ્રથમ સ્તોતવ્ય સંપદાને વિષે ઠઠી વિશેષ ઉપયોગ સંપદા કહી. એમાં જહુ ઝંગણત્રીશ, અને ગુરુ સાત, સર્વ મલી ઠત્રીશ અક્ષરો છે ॥ ૬ ॥ હવે પ્રથમજે અરિહંતાણં એ સંપદા કહી, તેનું કારણસહિત, સ્વરૂપ કહે છે.

॥ અપ્પહિહયવરનાણદંસણધરાણં, વિચ્છટ્ઠમાણં ॥ ૭ ॥

અર્થ:-હવે તે ધર્મદયાણં ઇત્યાદિ પ્રકૃષ્ટ વિશેષણ સમૂહ તો જ્ઞાનાદિકયોગ થકી હોય, ત્યાં જ્ઞાનાતિશયત્વ કહે છે. (અપ્પહિહય કે૦) અપ્રતિહત એટલે ક્ષાયકપણાથકી કોઈથી હણાય રોકાય નહીં એવું જે (વર કે૦) પ્રધાન (નાણ કે૦) જ્ઞાન તે વિશેષોપયોગ અને (દંસણ કે૦) દર્શન તે સામાન્યોપયોગ તેહના (ધરાણં કે૦) ધરનાર છે, તેને અપ્પહિહયવરનાણદંસણધરાણં કહીયેં. હવે એવી જ્ઞાનસંપત્તિમાન્તો કોઈ એક ઠગ્ગસ્થ પણ હોય પરંતુ તે મિથ્યા ઉપદેશપણા થકી ઉપકારી ન હોય માટે નિશ્ચયપણું પ્રતિપાદન કરતો થકો કહે છે તથા અપ્રતિહતજ્ઞાનપણું કેમ ઉપન્યું ? તે પણ કહે છે. (વિચ્છટ્ઠમાણં કે૦) વ્યાવૃત્તઠગ્ગન્યઃ અહીં (વિચ્છટ્ઠ કે૦) નિવૃત્ત્યું છે જે થકી (ઠગ્ગમાણં કે૦) ઠગ્ગસ્થપણું એટલે કપટ પણું, શઠ પણું અથવા આવરણપણું, તે જ્ઞાનાવરણ, દર્શનાવરણ, મોહનીય અને અંતરાય, એ ચાર ઘનઘાતિકર્મ જેથકી ક્ષય થઈ ગયાં છે તેને વ્યાવૃત્તઠગ્ગા કહિયેં. એમાં અપ્રતિહત વરનાણદંસણધરત્વેં કરી તથા વ્યાવૃત્તઠગ્ગ તાયેં કરીને પ્રથમ સ્તોતવ્ય સંપદાને વિષેજ સાતમી સ્વરૂપહેતુ સંપદા

कही. एमां लघु वीश अने गुरु बे, सर्व मली बावीश अक्षरो ठे ॥ ७ ॥

हवे ए “त्रांतिमात्रमसदविद्या” एवा वचनयकी अरिहंत प्रचुने कल्पित अविद्यावादीउ परमार्थे करी अजिनादिक कहे ठे. तन्निरासार्थ तथा पूर्वोक्त व्यावृत्तव्यस्थपणुं रागादिकना जययकी थायज ठे ? ते माटे ते आठमी संपदायें कहे ठे.

॥ जिणाणं जावयाणं, तिन्नाणं तारयाणं,

बुद्धाणं बोहयाणं, मुत्ताणं मोअग्गाणं ॥ ८ ॥

अर्थ:- (जिणाणंजावयाणं के०) जिनेन्योजापकेन्यः एटले (जिणाणं के०) रागादिक वैरीतुं जीतवापणुं ठे माटे जिन कहियें, एटले ए प्रचुने विषे रागादिकशत्रुनुं अस्तित्व नथी. तथा (जावयाणं के०) जांपकेन्यः एटले नव्य जीवोने पण सङ्गपदेशें करी रागादिक शत्रुयकी मूकावनार ठे, माटे जापक कहियें. अहीं एवा जापक पण काल करणवादीउयें जावयकी अतीर्ण कहेवाय ठे तेना निरासार्थ कहे ठे. (तिन्नाणंतारयाणं के०) तीर्णेन्यस्तारकेन्यः एटले पोतें संसारसमुद्ध्यकी तस्या अने नव्य जीवो प्रत्ये संसार समुद्ध्यकी तारनार ठे. अर्थात् सम्यग् ज्ञानदर्श नचारित्र रूप नावें करीने पोतें जवाणवथी तस्या ठे तथा अन्यनवि जीवने तारे ठे माटे संसारपारगतने कालावर्त्तनपणुं घटतुं नथी माटे ते तीर्ण अने तारक जाणवा. अहिं तेवानें पण ज्ञानवादी एवा मैमांसिक जेद वाला पुरुषो, अबुद्ध कहे ठे ? तेना निराकरणार्थ कहे ठे. (बुद्धाणं के०) बुद्धेन्यः पोतें तत्त्वना जाण थया. (बोहयाणं के०) बोधकेन्यः एटले नव्य जीवोने स्वपरस्वरूपनो बोध करावनार, (मुत्ताणं के०) मुक्तेन्यः एटले पोतें चातुर्गेतिकविपाक विचित्र कर्मयकी मूकाणा तथा (मोअग्गाणं के०) बीजा नव्य प्राणीने कर्मयकी मूकावनार ठे, ए जिनत्वजापकत्व, तीर्णत्वतारकत्व, बुद्धत्वबोधकत्व, मुक्तत्वमोचकत्व, एणें करी स्वपरहित सिद्धि ठे माटे पोताने तुल्य परने फलना आपनार कहा, ते माटे स्वतुल्य फलकारी एवी चार पदनी आठमी संपदा थइ. एमां लघु पच्चीश, अने गुरु त्रण, सर्व मली अष्टावीश अक्षरो ठे ॥ ८ ॥ हवे श्री अरिहंत मोक्ष गया, ते अवस्था आश्रयिने नवमी संपदा कहे ठे.

સવન્નૂણં, સવ્વદરિસિણં, સિવ મયલ મરુચ્ચ મણંત મ
સ્કય મવાબાહ મપુણરાવિત્તિ સિદ્ધિગઢ નામધેયં,
ઠાણં સંપત્તાણં, નમો જિણાણં, જિચ્ચજયાણં ॥ ૯ ॥

અર્થ:- (સવન્નૂણં કે ૦) સર્વજ્ઞેન્ય: એટલે સૂક્ષ્મ બાદર એવા સર્વ જગત્ સંબંધી જાવ તેના જ્ઞાત જાણ એટલે સર્વ જાનાતિ ઇતિ સર્વજ્ઞ: સર્વને જાણે તેને સર્વજ્ઞ કહિયે. (સવ્વદરિસિણં કે ૦) સર્વદર્શિન્ય: એટલે સર્વ સૂક્ષ્મ, બાદર, જગત્ના જાવ તેને પ્રત્યક્ષની પેરેં દેખે, એટલે સર્વ પદાર્થ સામાન્ય અને વિશેષરૂપ છે, તો પણ પ્રથમસમયે વિશેષરૂપ જાણે માટે સર્વજ્ઞ અને તેવાર પઠી બીજે સમયે સર્વપદાર્થ સામાન્યપણે દેખે, માટે સર્વદર્શી જાણવા. અહીંઆં કોઈ આશંકા કરે કે પ્રથમ સમયે જ્ઞાનોપયોગ અને બીજે સમયે દર્શનોપયોગ કહ્યો છે, તે વારેં જ્ઞાન સમયે દર્શનનો અજાવ અને દર્શન સમયે જ્ઞાનનો અજાવ થાવાનો પ્રસંગ આવશે ? તેને કહીયે કે, સર્વજ્ઞ કેવલીને સર્વદા નિરંતર જ્ઞાન દર્શનની લબ્ધિ ઠતાં પણ સ્વજાવ થી એક સમયે બે ઉપયોગનો અસંજવ છે, માટે દ્વાયોપશમિક જાવેં એમજ દેખાય છે, કેમ કે ચાર જ્ઞાનના ધણીને પણ એક સમય એક જ્ઞાનનો ઉપયોગ હોય, તેવારેં બીજા ત્રણ જ્ઞાનનો અજાવ ન હોય, અહીંઆં ઘણી વક્તવ્યતા છે, પરંતુ ગ્રંથ ગૌરવના નયથી નથી લેખતા. હવે એ પ્રકારના સર્વ વિશેષણેં કરી યુક્ત મુક્ત છે, તો પણ મુક્તવાદીઝયેં નિયતસ્થાનસ્થ, તે કહેવાતા નથી, ત્યાં કહે છે. (સિવ કે ૦) શિવ એટલે સર્વોપદ્રવ રહિત છે, માટે શિવ કહિયે. (મયલ કે ૦) અચલ એટલે સ્વાભાવિક પ્રાયોગિક ચલનક્રિયા રહિત છે, માટે અચલ, સ્થિર અને અકંપિત છે. (મરુચ્ચ કે ૦) અરુજ એટલે વ્યાધિ વેદનથી રહિત તથા તેના બંધનરૂપ શરીર અને મનનો અજાવ છે માટે અરુજ રોગરહિત કહિયે. (મણંત કે ૦) અનંત એટલે જ્ઞાનાદિક ચતુષ્ટયેં કરી યુક્ત છે માટે અનંત કહિયે. (અસ્કય કે ૦) અઘ્કય એટલે સર્વકાલ વિનાશનો અજાવ છે નિરંતર નિશ્ચલ છે માટે અઘ્કય કહિયે. (મવાબાહ કે ૦) અવ્યાબાધ એટલે અકર્મત્વ છે માટે સમસ્ત પ્રકારેં બાધા રહિત છે (મપુણરાવિત્તિ કે ૦) અપુનરાવર્તિ અપુન: એટલે નથી વલો આવૃત્તિ એટલે પાતું આવતું જેથી એટલે જે ગતિ થકી ફરી સં

સારને વિષે અવતાર લેવો નથી, એવી (સિદ્ધિગૃહે) સિદ્ધિગતિ છે, (નામધેયં કે) નામ જેનું એ શિવમયજ્ઞથી માંનીને સાત વિશેષણ સહિત એવું (ગાણં કે) સ્થાનક પ્રત્યે (સંપત્તાણં કે) સંપ્રાપ્તિન્યઃ એટલે પામ્યા છે, અર્થાત્ મોક્ષનગર પ્રત્યે પામ્યા છે, એવા અરિહંત જણી (ણમો કે) નમસ્કાર થાઉં. અહીંયાં બીજી વાર ણમો પદ આવ્યું તે પદે પદે નમસ્કાર જણાવવાને અર્થ છે. તથા અહિં સ્તુતિ કરી છે, માટે પુનરુક્તિ દોષ પણ નથી કારણકે, સદ્ધ્યાય, ધ્યાન, તપ, કાયાત્સર્ગ, ઉપદેશ, સ્તુતિ અને ઉત્તમના ગુણનાં વચ્ચાણ, એટલે સ્થાનકે પુનરુક્તિનો દોષ કહ્યો નથી. વળી તે શ્રીઅરિહંત કેહેવા છે? તોકે (જિણાણં કે) અંતરંગરાગાદિકં રિપુવર્ગ પ્રત્યે જીંપનાર તથા (જીયજયાણં કે) હજીલોકાદિક સાત જય પ્રત્યે જીંપનાર છે, તે સાત જયનાં નામ કહે છે. મનુષ્યને મનુષ્યનો જય, તે પ્રથમ હજીલોકજય કહિયે, મનુષ્યને દેવતાદિકનો જય, તે બીજો પરલોકજય કહિયે. રહે કોઈ મહારું કાંહિં લીયે? તે ત્રીજો આદાનજય જાણવો, રહે મહારી આજીવિકા હણાય? તે ચોથો આજીવિકાજય જાણવો. જીંત પ્રમુખ પડવાનો શબ્દ સાંજત્રી વીક પામે, તે પાંચમો અકસ્માત્ જય જાણવો. રહે ને મુજને મરણ આવે? તે ષષ્ઠો મરણજય અને અપયશ પામવા થકી વીક રાખે, એ સાતમો અપયશજય જાણવો. એ સઘનૂણં ઇત્યાદિક વાક્ય મોક્ષમાં છે, તેહવું સ્વરૂપ કહ્યું માટે એ ત્રણ પદની મોક્ષસંપદા જાણવી. એમાં લઘુ એકાવન્ન અને ગુરુ સાત, સર્વ મલી અષ્ટાવન્ન અકૂરો છે ॥ એ ॥

એ શ્રી શક્રસ્તવમાંહે અનેક વિદ્યામંત્ર ગોપવ્યા છે તે ગુરુ આમ્નાયે જાણીયે, એ નમુહુણે કરીને જગવંતને જન્મ કલ્યાણાદિકને વિષે ઇંડુ સ્તવે છે માટે એને શક્રસ્તવ કહિયે. એમાં સર્વ મલી સંપદા નવ છે, પદ તેત્રીશ છે, વર્ણો ચોત્રીશ લઘુ, અને અષ્ટાવીશ ગુરુ, સર્વ મલી વર્ણો ને બાશઠ અકૂરો છે. એ સમ વસરણે બેઠા વિહરમાન તીર્થંકર દેવ જાવજિનને સ્તવવારૂપ પ્રથમ અધિકાર કહ્યો. એટલો શક્રસ્તવ શ્રીગણધર દેવનો કરેલો જાણવો.

હવે હવ્યઅરિહંત જે શ્રી તીર્થંકર દેવનાં દલિયાં તે પણ વંદનીય છે. જેમ શ્રીનરતેશ્વરે શ્રીમહાવીરના જીવને મરીચિના જવે વાંધ્યો, તે જણી તે હવ્યઅરિહંત કહિયે. એવા ત્રિકાલવર્તી હવ્ય અરિહંત જે હોય, તેમને વાંદવાને અર્થે પૂર્વાચાર્યકૃત ગાથા કહે છે.

॥ જેઞ્ચ ઁઈઞ્ચા સિદ્ધા, જેઞ્ચ જવિસ્સંતિ ણાગ
 એ કાલે ॥ સંપદ્ધચ વટ્ટમાણા, સવે તિવિહેણ વંદા
 મિ ॥ ૧૦ ॥ ઇતિ ॥ ૧૩ ॥

અર્થ:- (જેઞ્ચ કે૦) યે એટલે જેજિન, (ઁઈઞ્ચા કે૦) અતીતા: એટલે અતીત કાલને વિષે થયા, એવા (સિદ્ધા કે૦) સિદ્ધા: સિદ્ધ જગવંત એટલે જે અતીત કાલને વિષે તીર્થંકર પદવી પાલી મોઢેં પહોતા (અણાગએકાલે કે૦) અનાગત કાલને વિષે (જે કે૦) યે એટલે જે જિન, (જવિસ્સંતિ કે૦) જવિષ્ણંતિ એટલે યાગે સિદ્ધપર્યાય પામણે, (અ કે૦) વલી (સંપદ્ધચ કે૦) સાંપ્રતિક એટલે સાંપ્રત વર્તમાન કાલને વિષે (વટ્ટમાણા કે૦) વર્તમાના: સાંપ્રત કાલે વર્તમાન ચોવીશીયેં શ્રીરૂપજ પ્રમુખ ચોવીશ તીર્થંકર થયા અથવા મહાવિદેહ દેવે ત્રને વિષે વિહરમાન જે શ્રીસીમંધર પ્રમુખ વીશ તીર્થંકર જયવંતા છે તેને વર્તમાન કહીયેં. (સવે કે૦) તે સર્વ જિન પ્રત્યેં (તિવિહેણ કે૦) ત્રિવિધેન ત્રિવિધેં કરી એટલે મન, વચન અને કાયાની એકાગ્રતાયેં કરી (વંદા મિ કે૦) હું વાંડું તું ॥ ડવ્ય અરિહંત નરકાદિ ગતિમાં હોય તો પણ તે જાવઅરિહંતની પેરેં વાંદવા યોગ્ય છે, અહિં નામજિન અને જાવ જિન પણ ડવ્યમાં સ્થાપન કરી વાંદવા. આ ગાથામાં લઘુ એક ત્રીશ, ગુરુ ચાર, સર્વ મલી પાંત્રીશ અક્કરો છે. તે પૂર્વલા સાથેં મેલવતાં લઘુ. (૨૬૫) અને ગુરુ (૩૨) મલી (૨૯૭) અક્કરો થાય ॥ ૧૦ ॥ ૧૩ ॥

॥ અથ જાવંતિ ચેઙ્છાઈં ॥

॥ જાવંતિ ચેઙ્છાઈં, ઉઢુ અ અહે અ તિરિચ્છ લોએ અ ॥
 સવાઈં તાઈં વંદે, ઇહ સંતો તહ સંતાઈં ॥ ૧ ॥ ૧૪ ॥

અર્થ:- (ઉઢુ કે૦) ઋર્ધ્વલોકને વિષે (અ કે૦) વલી (અહે કે૦) અધોલોકને વિષે (અ કે૦) વલી (તિરિચ્છલોએ કે૦) તિર્થાંલોકને વિષે (જાવંતિ કે૦) જેટલી (ચેઙ્છાઈં કે૦) ચૈત્યાનિ એટલે જિનપ્રતિમા છે, (તા ઇંસવાઈં કે૦) તાનિ સર્વાણિ એટલે તે સર્વ પ્રત્યેં (વંદે કે૦) હું વાંડું તું, તે કહેવો થકો હું વાંડું તું? તોકે (ઇહસંતો કે૦) અહીંઆં રહ્યો થકો, અને કહેવી તે

जिनप्रतिमा? तो के, (तब के०) तिहां त्रण लोक मांहे (संताइ के०) उती बिराजमान रही ठे, एटले ऊर्ध्वलोकें वैमानिक मांहे (८४९०२३) एटलां चैत्योने विषे (१५१९४४४९६०) जिनप्रतिमा ठे, तथा ज्यो तिषी मध्ये असंख्याता प्रासाद अने असंख्यातां बिंब ठे तथा अधोलोकें जवनपति मध्ये (७७१०००००) प्रासाद ठे. तिहां (१३८९६००००००) बिंब ठे. तेमज व्यंतरमां असंख्याता प्रासाद अने असंख्यातां बिंब ठे तथा तिर्यक्लोकमां (३१५९) प्रासाद. तिहां (३९१३१०) एटलां शाश्वतां जिनबिंब ठे अने अशाश्वतानुं कांहिं गणित नथी, ते हुं अहींआं हुं अने ते चैत्य तिहां ठे, तेने अहींआंथकी हुं वांडुं हुं ॥ १ ॥ इति ॥ १४ ॥

आ गाथामां चार पद ठे, चार संपदा ठे, लघु बत्रीश अने गुरु त्रण, सर्व मली पांत्रीश अक्षरो ठे ॥

॥ अथ जावंत केवि ॥

जावंत केवि साहू, जरहेरवय महाविदेहे अ ॥ सवेसिं
तेसिं पणउ, तिविहेण तिदंमविरयाणं ॥ १ ॥ इति ॥ १५ ॥

अर्थः—(जरह के०) पांच जरत, (एरवय के०) पांच ऐरवत, (अ के०) वली (महाविदेहे के०) पांच महाविदेह, ए पंदर क्षेत्रने विषे (जावंत के०) जेटला (केवि के०) कोइ पण (साहू के०) साधु ठे, (तेसिंसवेसिं के०) ते सर्व साधु, साधवी जणी महारो (पणउ के०) नमस्कार थाउ. ते साधु केहेवा ठे? तो के (तिविहेण के०) त्रिविध एटले मन, वचन अने कायायें करीने (तिदंम के०) अशुन मन, वचन, कायारूप त्रण दंमथकी (विरयाणं के०) निवर्त्या ठे एटले जे जीवनुं मन, कुथ्यानें वर्ते ते मनोदंम, सावद्य वचन बोले, ते वचनदंम अने काया कुव्यापारें प्रवर्त्तावे, तेने कायदंम कहियें. ए त्रण दंम जाणवा ॥ १ ॥ १५ ॥ एमां चार पद, चार संपदा, लघु साडत्रीश अने गुरु एक, सर्व अक्षर आडत्रीश ठे. पूर्वजो गाथाना मेलवतां उगणोत्तेर लघु, चार गुरु, सर्व अक्षर तहोत्तेर ठे ॥

॥ અથ ડપસર્ગહર સ્તવન ॥

ડવસર્ગહરં પાસં, પાસં વંદામિ કમ્મઘણમુકં ॥ વિ
સહરવિસનિન્નાસં, મંગલકલ્હાણ આવાસં ॥ ૧ ॥

અર્થ:- જેના શાસનના (ડવસર્ગહરં કે૦) ડુઃખ સંકટાદિક ડપસર્ગનો હરનાર, ંવો (પાસં કે૦) પાર્શ્વનામેં યદ્દ ઢે સેવક જેનો ંવા શ્રી (પાસં કે૦) પાર્શ્વનાથ સ્વામીપ્રત્યેં (વંદામિ કે૦) હું વાંડું હું. અથવા રાગ, ઢેષ અને મોહ ં ત્રણના કરેલા જે જન્મ, જરા અને મરણરૂપ ડપસર્ગ, તે પ્રત્યેં પ્રહુ પોતેં હરનાર ઢે. ંવા (પાસં કે૦) પ્રાશં ંટલે પ્રશદ્દેં કરી ગડ ઢે, આશં શદ્દેં કરી આશા વાંઢા જે થકી ંવા શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રત્યેં હું વાંડું હું. વલી શ્રીપાર્શ્વનાથ કેહેવા ઢે ? તોકે, (કમ્મઘણમુકં કે૦) કર્મના ઘન ંટલે સમૂહ તે થકી મુક ઢે રહિત ઢે અથવા શુ ંચેતનરૂપ ચંડમાને ઢાંકનાર ંવો કર્મરૂપ ઘન ંટલે મેઘ તેથકી મુક ઢે રહિત ઢે. વલી શ્રીપાર્શ્વનાથ કેહેવા ઢે ? તોકે, (વિસહર કે૦) વિષધર જે ડવ્યથી તિર્થેચ સર્પ, તે સંબંધી જે (વિસ કે૦) વિષ, ંટલે દૃષ્ટિવિષ, આશીવિષ, લાલવિષાદિક તે પ્રત્યેં (નિન્નાસં કે૦) નિર્નાશ ંટલે અતિ શયેં કરીને નાશના કરનાર ઢે. અથવા નાવથી વિષધર તે મિષ્યાત્વી જીવ સંબંધી જે વિષ, તે મિષ્યાદૃષ્ટિ પણું જે અનાદિ અનંત કાલનો મહામોહ રૂપ સર્પનું વિષ, તે નાવથી સર્વ આત્મપ્રદેશેં વ્યાપ્યું ઢે, ંવું જે મિષ્યાત્વ રૂપ વિષ, તેના અતિશયેં કરી નાશના કરનાર ઢે. વલી શ્રી પાર્શ્વનાથ કેહેવા ઢે ? તો કે (મંગલ કે૦) ડુઃખનો વિલય, ડપડવનિવૃત્તિ તેને મંગલ કહિયેં તથા (કલ્હાણ કે૦) સુખની વૃદ્ધિ તેના (આવાસં કે૦) આવાસ ઢે ॥૧॥ આ ગાથામાં લઘુ ડત્રીશ અને ગુરુ પાંચ, મલી સાડત્રીશ અદ્ધરો ઢે ॥

હવે મંત્રગર્ધિત ંવું જે આ સ્તવન, તેનો મહિમા કહે ઢે.

વિસહર ફુલિંગમંતં, કંઢે ધારેડ જો સયા મણુડ ॥

તસ્સ ગહ રોગ મારી, ડુઢજરા જંતિ ડવસામં ॥ ૨ ॥

અર્થ:- (જો કે૦) જે (મણુડ કે૦) મનુષ્ય, શ્રીપાર્શ્વનાથના નામ ગર્ધિત ંવો (વિસહરફુલિંગમંતં કે૦) વિષધર સ્ફુલિંગનામા અઢાર અ

हरनो मंत्र जे एहीज स्तोत्रमांथी निकले ठे, ते मंत्र प्रत्ये (सया के०) सदा सदैव निरंतर (कंठे के०) कंठने विषे (धारेइ के०) धरे, स्मरे, (तस्स के०) तेहना (गह के०) सूर्यादिक ग्रह, (रोग के०) कफ कुष्ठ जलोदरादिक रोग, (मारी के०) मर्का उपडव, (डुछजरा के०) डुष्ट डुर्जन एवा शत्रु तथा एकांतरिया प्रमुख ज्वर, ते (उवसामं के०) उपशम नाव प्रत्ये एटले नाश प्रत्ये (जंति के०) पामे ॥ १ ॥ आ गाथामां ठ त्रीश लघु अने बे गुरु, मली आडत्रीश अक्षरो ठे ॥

॥ चिछउ दूरे मंतो, तुळ पणामोवि बहुफलो होइ ॥

नर तिरिएसुवि जीवा, पावंति न डुख दोगच्चं ॥ ३ ॥

अर्थ:- अथवा हे नाथ ! ए ताहारो (मंतो के०) ते विषधर स्फुलिंग नामें जे मंत्र, ते तो (दूरे के०) दूर एटले वेगलो (चिछउ के०) तिष्ठतु एटले रहो. पण (तुळ के०) ताहारो (पणामोवि के०) प्रणाम एटले नमस्कार करवो ते पण (बहुफलो के०) बहुफल एटले घणां एवा सौभाग्य, आ रोग्य, धन, धान्य, कलत्र, पुत्र, द्विपद, चतुःपद, चक्रवर्ती अने इंडादिकनी पदवीना फलनो आपनार (होइ के०) ठे, तेहीज कहियें ठैयें. इह लोकना फलनुं तो शुं केहेवुं ? पण तमोने नमस्कार करनार जे सम्यक्दृष्टि जीव ठे, ते प्रायें वैमानिकदेवोमां उत्पन्न थाय ठे अने कदाचित् पूर्वबन्धायु ठतां जवपरंपरायें करीने जीव, (नरतिरिएसुवि के०) नर एटले मनुष्यने विषे अथवा तिर्यचने विषे उत्पन्न थाय ठे, तो पण त्यां तेने शारीरिक तथा मानसिक दुःख अने दारिद्र प्राप्त न थाय, केम के जो मनुष्यमां उप जे, तो रोगादिकें रहित थाय अने समस्त हितार्थें करी संपत्तिमान् थाय माटे तेने शारीरिक अने मानसिक दुःख प्राप्त न थाय तथा क्वि समृद्धि वान् होय माटे दरिद्रि पणो न होय अने तिर्यचमां उपजें, तो पण कनक, रत्न, चिंतामणि, कल्पद्रुम, पट्ट, तुरंगम, जयकुंजरादिने विषे उपजे, तिहां पू जा पामे. अथवा ते मनुष्य पण केहेवो ? तो के तिरिए एटले पशु समान एवा बाल गोपाल कृषीवलादिक तेने विषे पण कदाचित् कर्मना वशथ की उपजे, कोण उपजे ? तो के तुम प्रत्ये प्रणामनो करनार एवो (जीवा के०) जीव, तो तिहां पण (डुखदोगच्चं के०) दुःख अने दारिद्र प्रत्ये

(नपावन्ति के०) न पामे ॥ ३ ॥ आ गायामां लघु तेत्रीश, अने गुरु चार, सर्व मली साडत्रीश अक्षरो ठे ॥

॥ तुह सम्मत्ते लक्षे, चिंतामणि कप्पपायवप्नहिए ॥

पावन्ति अविग्घेणं, जीवा अयरामरं ठाणं ॥ ४ ॥

अर्थः—(चिंतामणि के०) चिंतामणि रत्न थकी अने (कप्पपायवप्नहिए के०) कल्पपादप एटले कल्पवृक्षकी अधिक एवो (तुह के०) तमारा (सम्मत्ते के०) सम्यक्त्व दर्शनने (लक्षे के०) पामे ठते, (अविग्घेणं के०) विघ्न रहित पणे (जीवा के०) जब्य जीव, (अयरामरं के०) अजर एटले ज्यां जरा नथी अने अमर एटले ज्यां मरण नथी, एवुं (ठाणं के०) स्थान, ते प्रत्ये (पावन्ति के०) पामे, पण तमारुं सम्यक्दर्शन पाम्या विना कोइ जीव, मोक्ष प्रत्ये पामे नहीं ॥ ४ ॥ आ गायामां लघु उगणत्रीश, गुरु ठ, सर्व मली पांत्रीश अक्षरो ठे ॥

॥ इअ सयुत्त महायस, नत्तिप्रर निप्ररेण हिअएण ॥

ता देव दिऊ बोहिं, जवे जवे पास जिणचंद ॥५॥ इति ॥१६॥

अर्थः—(महायस के०) हेमहायशः ! एटले हे त्रैलोक्यव्यापकयशः ! (नत्तिप्रर के०) नक्तिने समूहें करी (निप्ररेण के०) पूर्ण जरें एटले नक्तिना समुदायें करी परिपूर्ण जयुं एवुं, (हिअएण के०) हृदय एटले चित्त तेवा चित्तें करी में सेवकें (इअ के०) ए प्रकारें तुजने (संयुत्त के०) संस्तुत एटले स्तव्यो. (ता के०) ते कारण माटे (देव के०) हे देव ! निज स्वरूप रूपवनने विषे क्रीडाना करनार एवा (पासजिणचंद के०) हे पार्श्वजिनचंड ! एटले समीप रह्या जे श्रुतधरादिक जिन तेने विषे चंडमा समान एवा हे श्री पार्श्वनाथ ! तमे मुज जणी (जवेजवे के०) जन्म जन्मने विषे एटले ज्यां सुधी हुं मुक्ति प्रत्ये नहीं पामुं, त्यां सुधी (बोहिं के०) बोधि एटले जिनधर्मेनी प्राप्ति ते प्रत्ये (दिऊ के०) दीउ एटले आपो. किं बहुना एटले गुं घणुं कहुं ? ॥ ५ ॥ आ गायामां लघु चोत्रीश, अने गुरु चार, सर्व अक्षर आडत्रीश ठे. सर्व मली पांचे गायामध्ये पद वीश, सं

पदा वीश, गुरु एकवीश, लघु एकशो चोशठ, सर्वाक्षर एकशो पञ्चाशी ठे. हवे आ उवसगगहरं स्तोत्र शा माटे अने क्यारें थयुं ? तेनुं कारण लखे ठे.

वाराहमिहिरनो जीव मरी व्यंतर देवता थयो, तेणें संघमां मरकी वि कूर्वी, संघें श्रीनड्बाहु गुरुने वीनव्या, तेवारें गुरुयें महामंत्रमय उवस गगहर स्तोत्र करी थाप्युं, एना नणवा गणवा तथा सांजलवा थकी मर की उपशम पामी, पढी लोक निरंतर उवसगगहरं नणवा लागा, तेवारें ध रणेंडने प्रत्यक्ष आवबुं पडतुं हतुं, पढी घरणेंडें गुरुने विनति करी के हे न गवन् ! सर्वलोक उवसगगहरं स्तोत्र नणे ठे, तिहां निरंतर मुऊने आवबुं पडे ठे माटे प्रसन्न थइ ठछी अने सातमी गाथा जंमारी मूको अने बाकीनी ए पांच गाथायेंज श्रीसंघनी आर्त्ति जांजीछुं. एबुं सांजली गुरुयें बे गाथा जंमारी मूकी, बाकी पांच गाथाज राखी, ते आज सुधी प्रवर्त्ते ठे. ए स्तवन कह्या पढीसामसामी आंगुली मेली मोतीयें नरी शीपना संपुटना आकारें बे हाथ जोडी ललाटदेशें लगाडीयें, तेने मुक्ताशुक्ति मुझा कहियें. केटला एक आचार्य कहे ठे के, बे हाथ जोडी ललाटें न लगाडीयें. एम बे मत ठे ॥ १६ ॥ पढी ए मुझायें जयवीयराय कहियें, तेनो पाठ लखे ठे.

॥ अथ जयवीयराय ॥

जय वीयराय जगगुरु, होउ ममं तुह पचावउ जय

वं ॥ नवनिवेउ मग्गा, एसारिआ इठफलसिद्धी ॥ १ ॥

अर्थ:- (वीयराय के०) हे श्रीवीतराग ! (जगगुरु के०) हे जगन्नय गुरु ! तुमैं (जय के०) जयवंता वर्त्तो, ए वीयरायादिक आमंत्रण, ते त्रिलो कनाथ एवा नगवानने बुद्धिना सन्निधापनार्थ ठे. (तुहपचावउ के०) तुमारा प्रजावथकी एटले तमारा सामर्थ्यथकी (ममं के०) महारे (होउ के०) थाउ, (जयवं के०) हे नगवन् ! एजे संबोधन ठे ते नक्त्यतिशयना ज्ञापनने माटे ठे. हवे ते छुं थाउ ? त्यां कहे ठे. एक तो (नवनिवेउ के०) नव निर्वेद थाउ, एटले अत्यंत दुःखदायक बंदीखाना समान एवो जे नव संसार तेथी उदासपणुं थाउ, एटले हुं संसारमांहेथी निकलुं, चारित्रधर्मने आ बरुं, एवो जे जाव तेने नवनिर्वेद कहियें ते महारे थाउ. कहेलुं ठे के नव थकी अनिर्विषु ते मोहने योग्य नथी. अने बीछुं (मग्गाएसारिया

કે૦) માર્ગાનુસારિપણું થાઉં. એટલે કદાચહને ત્યાગ કરી તાહારા માર્ગે ને અનુસારે ચાલવું, તેવા માર્ગાનુસારી પુરુષ સંબંધી જે ગુણો, તેની પ્રાપ્તિ થાઉં. ત્રીજું (ઇષ્ટફલસિદ્ધી કે૦) ઇષ્ટ એટલે વાંચિતફલની સિદ્ધિ થાઉં એટલે શુદ્ધ આત્મધર્મે ઠે, તે સાધુ અથવા શ્રાવકને ઇષ્ટ ઠે તેમાટે તેને વિષે સદા ઉપયોગની પૂર્ણતા તેની સિદ્ધતા તે મહારે થાઉં ॥ ૧ ॥ આ ગાથામાં લઘુ ટ્રીશ અને ગુરુ ચાર, સર્વ મતી ચાલીશ અક્ષરો ઠે.

॥ લોગવિરુદ્ધચ્ચાઉં, ગુરુજણપૂજ્યા પરઢકરણં ચ ॥

સુદ્ધ ગુરુ જોગો તવય, એ સેવણા આજવ મર્ચંદા ॥ ૨ ॥

અર્થ:- તથા ચોથો (લોગવિરુદ્ધચ્ચાઉં કે૦) લોકવિરુદ્ધનો ત્યાગ થાઉં, એટલે જે કાર્ય જિનાગમથી વિરુદ્ધ હોય અને સાધુ શ્રાવક જે કાર્યને નિષેધે, નિંદે, તથા જે કાર્યથી ધર્મની હેલના થાય, એવાં કર્તવ્ય જે પરનિંદા, ચોરી, પરસ્ત્રીગમનાદિક, તે સર્વ લોકવિરુદ્ધ કાર્ય કહિયેં તેનો ત્યાગ થાઉં તથા પાંચમો (ગુરુજણ કે૦) માતાપિતાદિક તથા ધર્મના દાતા જે સદ્ગુરુ ઇત્યાદિક મહોટાની (પૂજ્યા કે૦) પૂજા નક્તિ કરવી થાઉં. અહિં ગુરુપદે કરીને આચાર્યનુંજ ગ્રહણ થાય, તથાપિ અહિં માતા પિતાદિકનું પણ ગ્રહણ કરવું, ઠહું (પરઢકરણંચ કે૦) પરાર્થ એટલે પર સંબંધી જે અર્થ તેનું કરણ એટલે કરવું એટલે પરોપકાર કરવો તે મહારે થાઉં અથવા (પરાર્થ કે૦) મોદ્દ તેનું (કરણ કે૦) સાધન જે જ્ઞાનાદિ રત્નત્રય તે મહારે થાઉં. એ પ્રમાણે પરહિતાર્થાદિક કરણ આ જીવલોકનું સારજૂત પુરુષાર્થનું ચિન્હ થયે ઠેતે લૌકિકને વિષે લોકોત્તર ધર્માધિકારી થાય ઠે. તે કહે ઠે. સાતમો (સુદ્ધગુરુ કે૦) શુદ્ધગુરુ જે શુદ્ધપ્રરૂપક કાલાનુસારે શુદ્ધક્રિયાના સ્વપ કરનારા ગુરુ તેનો (જોગો કે૦) યોગ એટલે સમાગમ મહારે થાઉં. આઠમો (તવયણ કે૦) તદ્વચન એટલે તેહીજ સદ્ગુરુના વચનની અથવા જિનવચનની (સેવણા કે૦) સેવા એટલે આરાધના થાઉં. તે ક્યાં સુધી થાઉં? તો કે મારે જ્યાં સુધી (આજવં કે૦) સંસાર ઠે, ત્યાં સુધી થાઉં. તે સેવના કેવી રીતે થાઉં? તોકે (અર્ચંદા કે૦) અર્ચંદા પરિપૂર્ણ જેથી પરગુણમાં ચિત્ત પ્રવેશ કરે નહીં, સદા નિજ ગુણમાં જ ચિત્ત વર્તે, અથવા એ આઠ વાનાં જ્યાં સુધી હું સંસારમાં રહું, ત્યાં સુધી

मुक्तने थाउं. किं बहुना ॥१॥ ए गाथामां लघु पांत्रीश, गुरु चार, सर्वाक्षर उंग एचालीश ठे. ए बे गाथा श्रीगणधरजीनी करेली ठे, एमां प्रणिधान मननी समाधिनी याचना करी, ते प्रायें करीने निःसंगानिलाषरूपत्व ठे. ए बे गाथामां एकोतेर लघु अने आठ गुरु, मली उंगणाएंशी अक्षरो ठे, पद आठ ठे, संपदा आठ ठे. हवे आगली त्रण गाथा पूर्वाचार्यकृत ठे माटे मुख आगल बे हाथ जोडी देववांदवानी समाप्तियें कहे, ते कहे ठे.

॥ वारिऊइ जइवि निआ, ए बंधणं वीअराय तुह समए ॥

तहवि मम दुऊ सेवा, जवे जवे तुम्ह चलणाणं ॥ ३ ॥

अर्थः—(वीअराय के०) हे श्रीवीतराग ! (तुह के०) तमारा (समए के०) सिद्धांत तेने विषे (जइवि के०) यद्यपि एटले जो पण (निआणबंधणं के०) नियाणानुं बांधवुं एटले अमुक राजादिकनी पदवी हुं पामुं? एवा निदाननी वांढानुं करवुं, तेने (वारिऊइ के०) वाखुं ठे निषेधुं ठे (तहवि के०) तथापि एटले तो पण हुं एटलुं मागुं हुं जे (तुम्हचलणाणं के०) तमारा चरणोनी (सेवा के०) नक्ति, ते (मम के०) महारे (जवेजवे के०) जन्म जन्मने विषे (दुऊ के०) होजो ॥ ३ ॥ आ गाथामां लघु आठ त्रीश, गुरु त्रण, सर्व मली एकतालीश अक्षरो ठे ॥

॥ दुक्कउ कम्मक्कउ, समाहि मरणं च बोहिलानो अ ॥

संपक्कउ मह एअं, तुह नाह पणाम करणेणं ॥ ४ ॥

अर्थः—एक (दुक्कउ के०) शारीरिक अने मानसिक एटले शरीर सं बंधी दुःख अने मननां दुःख तेनो ह्य तथा बीजो (कम्मक्कउ के०) अष्ट कर्मनो ह्य, एटले मोहनीयादिक अशुचकर्मनो ह्य, त्रीजो (समाहिमरणं के०) समाधिमरण, (च के०) वली चोथो (बोहिलानोअ के०) बोधबीजनो लाज जिनधर्मनी प्राप्तिनुं थावुं, एटले क्रियासहित सम्यक् ज्ञान, दर्शननो लाज. अकार पादपूर्णार्थ ठे. (एअं के०) ए चार बोल, (मह के०) माहारे (संपक्कउ के०) संपद्यतु एटले थाउं. पण गुं क रीने थाउं? तोके (तुहनाह के०) तुम नाथ प्रत्यें एटले हे नाथ! तुज प्रत्यें (पणामकरणेणं के०) प्रणाम करवे करीने एटला वानां मुक्तने थाउं॥४॥

आ गायामां लघु चोत्रीश, गुरु पांच, सर्वाक्षर उगणचालीश ठे,
सर्वमंगलमांगल्यं, सर्वकल्याणकारणं ॥ प्रधानं
सर्व धर्माणां, जैनं जयति शासनं ॥ ५ ॥ इति ॥ १७ ॥

अर्थः—हवे जिनशासनने मांगलिक जणी संस्कृत श्लोकें करी आशीवां
द आपे ठे. (जैनशासनं के०) जैन एवं शासन ते श्रीजिन तीर्थंकर संबंधीयुं शा
सन एटले आदेश, (जयति के०) जयवंतुं वर्त्ते ठे, ते कहेवुं ठे ? तोके, (सर्व
मंगलमांगल्यं के०) सर्व मंगलमांहे मांगलिक ठे, एटले जैनशासन विना
बीजी कोइ मांगलिक वस्तु नथी अने दर्पण, रूपं, पुत्रमुख, गायमुखादिकनुं
जोवुं, तथा दधि, गोल, पुष्प, चंदन, अक्षत, दूर्वादिकने जे लोक मांगलिक
कहे ठे, ते सर्व जूठी कल्पना जाणवी. कारण के ते ऐहिक मंगल ठे, ने
जैनशासन पारलौकिक मंगल ठे. वली ते जैन शासन केहेवुं ठे ? तोके (सर्व
कल्याणकारणं के०) सर्वकल्याणनुं संपूर्ण कारण एटले सुखवृद्धिनुं कारण ठे.
वली (सर्वधर्माणां के०) सर्वधर्मोना मध्यमां (प्रधानं के०) प्रधान ठे मुख्य
ठे ॥ ५ ॥ ए श्लोकमां नारे त्रण अने लघु उगणत्रीश मली अक्षरो बत्रीश
ठे. एमां जीवदयानी मुख्यता ठे तेजणी, ए पाठली बे गाय्या अने एक
श्लोक मली त्रण अइ. तेमां बार पद, बार संपदा, लघु एकशो एक अने
गुरु आगीआर, सर्व मली एकशो बार अक्षरो ठे. अने सर्व मली ए जय
वीररायनी पांचे गाय्या अइने पद वीश, संपदा वीश, लघु (१७१) गुरु
उगणीश, सर्व मली (१७१) अक्षर ठे. ए रीतें सूत्र, अर्थ, संपदा, पद, अक्षर
गुठनो उच्चार करतां देव वांदवामां ध्यानने बलें जीव तीर्थंकर गोत्र मेघर
थराजानी पेरें उपार्जन करे ॥ इति जयवीरराय सूत्रार्थः ॥ इति ॥ १७ ॥

हवे पंचांग प्रणाम करी उजो अइ पगें जिनमुडा अने हाथे योगमु
डा साचवतो चैत्यस्तव दंभक कहे, ते लखे ठे ॥

॥ अथ अरिहंत चेइआणं ॥

अरिहंत चेइआणं, करेमि काउस्सगं ॥ १ ॥

अर्थः—(अरिहंतचेइआणं के०) अरिहंतचैत्यानां एटले अहीं अरिहंत
शब्दें नावअरिहंत लेवा, तेमनी चैत्य शब्दें, चित्तने समाधिनी करनार प्रति
मा समजवी, ते प्रतिमाने वंदनादिने अर्थे (करेमिकाउस्सगं के०) करोमि का

योत्सर्ग एटले हुं कायोत्सर्ग करुं बुं, ए संबंध. एटले एक स्थानकें रही मौन करवुं, ध्यान धरवुं, एटला वानां विना बीजी क्रियानो त्याग करवो, तेने का उस्सग्ग कहियें. ए बे पदे करी अरिहंतनां चैत्य वांदवा निमित्त काउस्सग्ग करीश, तेमाटे ए प्रथम अन्युपगम संपदा एटले अंगीकार संपदा जाएवी ॥ १ ॥ एमां पद बे, लघु तेर अने गुरु बे, सर्व मली पंदर अक्षरो ठे ॥

॥ वंदण वत्तिआए, पूअण वत्तिआए, सक्कार वत्तिआए, सम्माण वत्तिआए, बोहिलान्न वत्तिआए, निरुवसग्ग वत्तिआए ॥ २ ॥

अर्थ:- हवे श्री तीर्थकरनी प्रतिमाने वंदन आदिक जे जे निमित्तें का उस्सग्ग करवो, ते निमित्त कहे ठे. (वंदणवत्तिआए के०) वंदनप्रत्ययं एटले प्रशस्त मन, वचन अने कायानी प्रवृत्ति त्रिधा शुद्धियें प्रणा मनुं करवुं ते यकी जे निर्झरारूप फल थाय ठे, ते फलने निमित्तें अर्थी त् परमेश्वरनां चैत्य वांदतां जे पुण्य थाय, ते पुण्य, काउस्सग्ग करतां मुऊ ने होजो. अहीं प्राकृत जणी वत्तिआए एवो शब्द थयो ठे. एम काउस्सग्ग करतां मुऊने फल होजो. इत्यादि जाव, आगले पांचे पदे जाणवो. (पूअणवत्तिआए के०) पूजनप्रत्ययं एटले गंध, कपूर, कस्तूरी, फल, फूल, चंद नादिकें पूजानुं करवुं, ते यकी जे निर्झरारूप फल थाय ठे. ते फलने अर्थे काउस्सग्ग करुं बुं. (सक्कारवत्तिआए के०) सत्कारप्रत्ययं एटले सत्कार ते जलां वस्त्र, आचरणादिकें करी पूजवुं, ते यकी जे निर्झरारूप फल थाय ठे, ते फलने अर्थे काउस्सग्ग करुं बुं. (सम्माणवत्तिआए के०) सन्मानप्रत्ययं सन्मान एटले स्तवन, स्तोत्र प्रमुखें करी प्रभुना गुणग्राम कहेवा यकी जे निर्झरारूप फल थाय ठे, ते फलने अर्थे (काउस्सग्ग के०) कायोत्सर्ग प्रत्ये (करेमि के०) हुं करुं बुं. अहींआं कोइ कहेजो के श्री अरिहंतनी प्रतिमाने वंदन, पूजा, सत्कार अने सन्मानना फलनी प्रार्थना शा वास्ते करो ठो? तेनी आशंका टालवाने हवे आगल पद कहे ठे, (बोहिलान्नवत्तिआए के०) बोधिलान्नप्रत्ययं एटले परजवें श्रीजिनधर्मनी प्राप्तिने अर्थे प्रार्थना करीयें ठैयें. वली कोइ कहेजो के श्रीजिन धर्मनी प्रार्थना पण शा वास्ते करो ठो? तेमाटे आगल पद कहे ठे के, (निरुवसग्गवत्तिआ

૧ કે૦) નિરુપસર્ગપ્રત્યયં એટલે જન્મ, જરા અને મરણાદિક ઉપસર્ગથી રહિત એવું જે મોહરૂપ સ્થાનક તે સ્થાનકને નિરુપસર્ગ કહિયેં, તે પામવાને અર્થે કાઝસ્સગ્ગ કરું બું. એમાં વંદણવત્તિઆણે ઇત્યાદિકમાં શ્રીઅરિહંતનાં ચૈત્યવંદનાદિક કરતાં જે ફલ હોય, તે ફલ, એ કાઝસ્સગ્ગથી હોજો, તેમાટે એ ૪ પદની વીજી નિમિત્તસંપદા જાણવી ॥ ૨ ॥ એમાં પદ ૪, લઘુ ૪ત્રીશ અને ગુરુ નવ. સર્વ મલી પીસ્તાલીશ અદ્ધરો ૪. હવે એ કાઝસ્સ ગ્ગ જે ૪, તે શ્રદ્ધાદિકેં કરી રહિત કલ્હો ચકો ફલને ન આપે, પરંતુ શ્રદ્ધાદિકેં કરી સહિત કલ્હો ચકો ઇષ્ટ ફલને આપનાર યાય ૪, માટે જેણેં કરી કાઝસ્સગ્ગ સફલ યાય, તેની ત્રીજી સંપદા કહે ૪.

॥ સદ્ધાણે, મેહાણે, ધીર્ધાણે, ધારણાણે, અણુપ્પેહાણે, વટ્ટમાણીણે, ઠામિ કાઝસ્સગ્ગં ॥ ૩ ॥ ઇતિ

॥ ૧૮ ॥ અન્નઠ ॥

અર્થ—(સદ્ધાણે કે૦) શ્રદ્ધા તે એ કાઝસ્સગ્ગ શ્રદ્ધાએં કરી એટલે પોતાની આસ્તાથી કરું, પણ કોઈની જોરાવરીથી નહીં, (મેહાણે કે૦) મેધ યા એટલે મેધાએં કરી તે હેય ઉપાદેય પરિજ્ઞાનરૂપ નિર્મલ બુદ્ધિએં કરી એટલે સારા માઠાનાં ફલ જાણીને કરું બું, પણ મૂર્ખ પણ નહીં. (ધીર્ધાણે કે૦) ધૃત્યા એટલે ધૃતિએં કરી એટલે ચિત્તની સ્થિરતાએં કરી મનને સ્વસ્થપણે કરી કરું; પણ રાગ, દ્વેષ, ચપલતાએં કરી નહીં કરું. (ધારણાણે કે૦) ધારણયા એટલે ધારણાએં કરી એટલે શ્રીજિનેશ્વરના ગુણ ધારતો ઠતો અણવિસારતો ઠતો કરું, પણ શૂન્ય પણ નહિં કરું. (અણુપ્પેહાણે કે૦) અનુપ્રેક્ષાએં કરી એટલે શ્રીજિનેશ્વરના ગુણને વારં વાર ચિંતવતો ચકો કરું, શ્રીજિનગુણાર્થ વિચારતો ચકો કરું, પણ વિકલ પણ નહીં કરું, (વટ્ટમાણીણે કે૦) વર્તમાનયા એટલે વૃદ્ધિને પામતી એવી શ્રદ્ધા, મેધા, ધૃતિ, ધારણા અને અનુપ્રેક્ષા, એ પાંચે બોલ તેણેં કરી સહિત ચકો (કાઝસ્સગ્ગં કે૦) કાયોત્સર્ગ પ્રત્યેં (ઠામિ કે૦) હું કરું બું ॥ ૩ ॥ એમાં સદ્ધાણે ઇત્યાદિકમાં શ્રદ્ધાદિક પાંચ બોલ વૃદ્ધિવંતા થવાના કહ્યા, માટે એ સાત બોલની ત્રીજી હેતુસંપદા જાણવી ॥ એમાં પદ સાત, લઘુ ચોવીશ અને ગુરુ પાંચ, મલી ઊગણત્રીશ અદ્ધરો ૪. અને એ ચૈત્યસ્તવ દંમકેં

બધાં મલી પત્તર પદ છે, ત્રણ સંપદા છે, તહોંત્તેર લઘુ અને શોભ ગુરુ, મલી નેવ્યાશી અક્કરો છે. એને ઢેડે અન્નઘસસિણં ઇત્યાદિક કાઠસ્સગ્ગ દંમક સંપૂર્ણ કહિયેં. તેનો અર્થ, પ્રથમની પેરેં જાણવો. એ બેદુ સૂત્રની મલીને આઠ સંપદા, તેંતાલીશ પદ, લઘુ અક્કર બશો, ગુરુ ઊગણત્રીશ, સર્વ મલી બજોં ને ઊગણત્રીશ અક્કરો છે. હવેં જેણેં કરી સકલ પદાર્થ જાણીયેં થૈયેં, એવો પ્રદીપસમાન શ્રીસિદ્ધાંત, તેને સંસ્તવવો જોઈયેં, તેમધ્યેં પહેલી ગાથાયેં તેના પ્રરૂપક શ્રીતીર્થકર દેવને સ્તવે છે ॥ ઇતિ ॥ ૧૮ ॥

॥ અથ પુસ્કરવરદીવટ્ટે લિખ્યતે ॥

॥ પુસ્કરવર દીવટ્ટે, ધાયઙ સંમે અ જંબુદીવે અ ॥

નરહેરવયવિદેહે, ધમ્માઙ્ગરે નમંસામિ ॥ ૧ ॥

અર્થ:- (પુસ્કરવરદીવટ્ટે કે૦) પુસ્કરવર નામા ત્રીજો દીપ તેનો અર્થ એટલે પુસ્કરવરદીપાર્દને વિષે બે બે તથા (અ કે૦) વલી (ધાયઙસંમે કે૦) ધાતકીચંદ્ર નામા બીજો દીપ, એદીપમાં ધાદુહી વૃદ્ધના ચંદ્ર એટલે વન તે ઘણાં છે માટે દીપનું પણ તેહીજ નામ જાણવું, તેને વિષે પણ બે, બે, તથા (જંબુદીવેઅ કે૦) જંબુદીપને વિષે એક, એક, એ રીતેં અઢી દીપ સંબંધી (નરહ કે૦) પાંચ નરત ક્ષેત્ર છે, તેને વિષે, વલી (એરવય કે૦) પાંચ એરવત ક્ષેત્ર છે, તેને વિષે, વલિ (વિદેહે કે૦) પાંચ મહાવિદેહ ક્ષેત્ર છે, તેને વિષે, (ધમ્માઙ્ગરે કે૦) ધર્મની આદિના કરનાર એવા જે શ્રી સીમંધરસ્વામી પ્રમુખ વિહરમાણ જગવંત છે તે સર્વ પ્રત્યેં (નમંસામિ કે૦) હું નમસ્કાર કરું હું ॥ ૧ ॥ એ વિહરમાન જિનને વાંદીને હવે સિદ્ધાંતને સ્તવે છે: એ આગામાં લઘુ ચોત્રીશ, ગુરુ ત્રણ, સર્વાક્કર સાડત્રીશ છે ॥

॥ તમતિમિરપદ્મલવિદ્ધં, સણસ્સ સુરગણનરિંદમહિઅસ્સ ॥

સીમાધરસ્સ વંદે, પપ્પોડિઅ મોહજાલસ્સ ॥ ૨ ॥

અર્થ:- (સીમાધરસ્સ કે૦) સીમા એટલે જીવને ધર્મની મર્યાદાને વિષે ધરા રાખે, પણ કુમાર્ગે વર્તવા ન આપે, એવો જે સિદ્ધાંત તે પ્રત્યેં (વંદે કે૦) હું વાંડું હું, તે સિદ્ધાંતરૂપ શ્રુતજ્ઞાન કેવું છે ? તો કે (તમ કે૦) અજ્ઞાન

રૂપ જે (તિમિર કે૦) અંધકાર, તેના (પમલ કે૦) સમૂહ, તે પ્રત્યે (વિહ્વંસણસ્સ કે૦) વિધ્વંસ વિનાશનો કરનાર છે, એટલે અજ્ઞાન રૂપ અંધકારના સમૂહ પ્રત્યે નાશનો કરનાર છે, અથવા (તમ કે૦) બધ સ્પષ્ટ અને નિશ્ચિત કર્મના પમલ જે સમૂહ અને (તિમિર કે૦) નિકાચિત કર્મના (પમલ કે૦) સમૂહ તે પ્રત્યે વિનાશનો કરનાર છે. વળી તે સિદ્ધાંત કેહેવો છે? તો કે (સુરગણ કે૦) દેવ સમૂહના તથા (નર કે૦) મનુષ્યના જે (ઇંદ કે૦) ઇંડો તેણે (મહિચ્ચસ્સ કે૦) અર્ચ્યો છે, પૂજ્યો છે. વળી તે સિદ્ધાંત કેહેવો છે? તો કે (પપ્પોહિચ્ચ કે૦) અત્યંત પણે કરીને પ્રસ્ફોટિત એટલે ત્રોડી છે અર્થાત્ ફોડી નાચી છે (મોહજાલસ્સ કે૦) અવિવેકી જનોની અજ્ઞાનરૂપ મોહજાલ એટલે મિચ્છાત્વ જેણે એવો શ્રીસિદ્ધાંત છે. અહીં શ્રુતજ્ઞાનને સીમાધર કહ્યો છે તેનું કારણ એ છે કે સીમા એટલે મર્યાદા તે મર્યાદાને વિષે સર્વ પદાર્થપ્રત્યે ધરી રાખ્યા છે સ્થાપી રાખ્યા છે, મારે એવા સિદ્ધાંતને હું વાંડું હું ॥ ૧ ॥ એ ગાથામાં લઘુ ચોત્રીશ, ગુરુ ૮, સર્વ મલી ચાલીશ અદ્ધરો છે. હવે વળી પણ એ શ્રીસિદ્ધાંતના ગુણોપદર્શ નપૂર્વક તે સિદ્ધાંતમાં પ્રમાદ ન કરવો, એવો વિષય દેખાડે છે ॥

॥ વસંતતિલકા ઉદ ॥

॥ જાઈ જરામરણસોગપણાસણસ્સ, કહ્નાણપુસ્કલ
વિસાલસુહાવહસ્સ ॥ કો દેવદાણવનરિંદગણચ્ચિચ્ચ
સ્સ, ધમ્મસ્સ સારમુવલપ્પ કરે પમાયં ॥ ૩ ॥

અર્થ:- (ધમ્મસ્સ કે૦) ધર્મસ્ય એટલે શ્રુતધર્મ જે શ્રીસિદ્ધાંત તેનો (સારં કે૦) સામર્થ્ય એટલે શ્રુતજ્ઞાન જણવાની શક્તિ અથવા શ્રુતજ્ઞાનનું (સારં કે૦) મહિમા તેને જાણી, તેના રહસ્ય પામવાની શક્તિ, તે પ્રત્યે (ઉવલપ્પ કે૦) ઉપલબ્ધ એટલે પામીને (કો કે૦) કોણ જબ્બ જીવ વિવેકી પુરુષ, (પમાયં કે૦) પ્રમાદ એટલે આલસ્ય પ્રત્યે (કરે કે૦) કરે, અર્થાત્ જાણ એવો કોઈ પણ પુરુષ, પ્રમાદ ન કરે. વળી તે શ્રુતધર્મ કેહેવો છે? તો કે (જાઈજરામરણસોગ કે૦) જાતિ એટલે જન્મ, તથા જરા, મરણ અને શોક, તે પ્રત્યે (પણાસણસ્સ કે૦) પ્રનાશનસ્ય એટલે

અતિશયે કરીને નાશનો કરનાર છે, અંહીં મરણ પામીને ફરી સંસાર મધ્યે ઠપજવું તેને જન્મ કહીયે, તથા જરા તે વૃદ્ધાવસ્થાની પ્રાપ્તિ, તથા મરણ તે પ્રાણનાશ, તથા પરવસ્તુનો વિયોગ થાય, તેવારે મન માંહે શ્વેદ, દુઃખ ધરવું અને શુદ્ધ આત્મધર્મથી ઝડાસપણું રાખવું, તેને શોક કહીયે. વળી તે શ્રુતધર્મ કેહેવો છે ? તો કે (કલ્પાણ કે૦) કલ્પ એટલે આરોગ્ય તેને અણતિ નામ કેહેનાર તે કલ્પાણ કહીયે. તે કલ્પાણનું કારક, તે પણ અલ્પ નહિં, પરંતુ (પુસ્કલ કે૦) પુસ્કલ એટલે સંપૂર્ણ (વિસાલ કે૦) વિસ્તીર્ણ એવું જે (સુદ કે૦) મોક્ષસંબંધી સુખ, તેનો (આવહસ્સ કે૦) કરનાર છે, એટલે આપનાર છે, વળી તે શ્રુતધર્મ કેહેવો છે ? તો કે (દેવ કે૦) વૈમાકનિ અને જ્યોતિષી, દેવતા સંબંધિ તથા (દાણવ કે૦) જવનપતિ અને વ્યંતર દેવતા સંબંધિ તથા (નર કે૦) મનુષ્યસંબંધિ જે (ઇંદ કે૦) ઇંદો તેના (ગણ કે૦) સમૂહ તેણે (અશ્વિયસ્સ કે૦) અર્ચ્યો છે પૂજ્યો છે, સ્તવ્યો છે, એવો જે શ્રીસિદ્ધાંત, તેને વિષે પ્રમાદ કરતો જીવ, માસતુસાની પેરે જ્ઞાનાવરણીય કર્મ બાંધે, માટે પ્રમાદ અપ્રમાદનાં ફલ જાણીને સિદ્ધાંતને વિષે પ્રમાદ ન કરવો. તેવા પ્રમાદી મૂર્ખ જ્ઞાનરહિત જીવનાં આઠ લક્ષણો કહ્યાં છે, તે કહે છે. પ્રથમ લક્ષણ એ જે ચિંતારહિત હોય, બીજું ઘણું નો જન કરે, ત્રીજું મનમાં લજ્જા પામે નહીં, ચોથું રાત્રિદિવસ સુખે સુઈ રહે, પાંચમું કાર્યાકાર્ય વિચારવાને બહેરો હોય, ઠંડું માન, અપમાનને વિષે સમાન હોય, સાતમું પ્રાયે રોગરહિત હોય, આઠમું શરીરેં કરી દૃઢ સ્થૂલ બલવંત હોય. એ આઠ ગુણેં કરી મૂર્ખ સુખેં જીવે છે, પણ તે મૂર્ખ એમ ચિંતવે નહીં જે અનેક શાસ્ત્ર સુજાણિત સિદ્ધાંતરૂપ અમૃતરસેં કરી કાનને ઝત્સવ કરતાં જેના દિવસ જાય છે, એવા પંક્તિનું જન્મ, તથા જીવિતવ્ય સફલ અને સુકૃતાર્થ છે. એવા પંક્તિેં કરી પૃથિવી શોષે છે અને બીજા પણ સમાન, વિ નય વિવેક રહિત, પુરુષ તો પૃથ્વીને વિષે નારજૂત છે, તે શા કામના જાણવા ?

શ્લોકઃ ॥૩॥ આ કાવ્યમાં લઘુ સુડતાલીશ, ગુરુ નવ, સર્વ ઢપ્પન્ન અદ્ધરો છે ॥

સિદ્ધે નો પયઠ ણમો જિણમણે, નંદી સયા સંજમે, દેવં
નાગ સુવન્ન કિન્નરગણ, સ્સપ્પૂય જાવચ્ચિણે ॥ લોગો જઠ

पइच्छिउं जगमिणं, तेलुक्क मच्चासुरं, धम्मो वट्टुउ सा
सउं विजयउं, धम्मुत्तरं वट्टुउ ॥ ४ ॥ सुअस्स जगव
उ ॥ करेमि काउस्सगं वंदणवत्तिआए० ॥ इति ॥ १९ ॥

अर्थः—(जो के०) हे ज्ञानवंतलोको ! तमे जुउं (सिद्धे के०) सिद्धाय
एटले फलना अव्यनिचारपणायें प्रतिष्ठित तथा नय निक्षेप प्रमाणादिकें
करीने जे सिद्ध एटले निष्पन्न करेलो ठे, अथवा जे, कुतर्क रहित स्यादा
दरूप ठे, वली जेने आराधीने जव्य जीव मोक्षफल प्रत्यें पामे ठे. एवो
(जिणमए के०) जिनमताय एटले जिनमत एटले श्रीतीर्थकर देवनो प्रका
शेलो जे सिद्धांत, तेने (पयउं के०) प्रयत्न एटले आदर सहित थको हुं,
(एमो के०) नमस्कार करुं तुं. ते जिनमतना प्रसादथकी महारे (संजमे
के०) संयम एटले चारित्र, तेने विषे (सया के०) सदा निरंतर, (नंदी
के०) समृद्धि वृद्धि याउं, ते संयम केहेवो ठे ? तोके (देव के०)
वैमानिक देवो, (नाग के०) नागेंडादि ते पातालवासी जवनपति देवो, (सु
वन्न के०) सुपर्ण जे गरुडो तथा ज्योतिषी देवो, (किन्नर के०) व्यंतर
देवो, ए चार प्रकारना देव, तेना (गण के०) समूहें जे (स्सपूयनाव
के०) सद्भूतनावें एटले सत्य नावें करी (अच्चिए के०) अर्च्यो, पूज्यो
ठे. वली (जब्ब के०) जे जिनमतने विषे (लोगो के०) त्रिकाल ज्ञान,
(पइच्छिउं के०) प्रतिष्ठयुं ठे कयुं ठे. वली जे सिद्धांतने विषे (तेलुक्क
के०) अधोलोक, ऊर्ध्वलोक अने तिर्हो लोक, ए त्रण लोक मध्यें (मच्च
के०) मृत्यु एटले मनुष्य, (असुरं के०) जवनपति प्रमुख सर्व देवता
अने उपलक्षणथी नारकी, तिर्यंच पण लेवा. ए प्रकारनुं (जगमिणं के०)
आ जगत् ज्ञेयत्वेन प्रतिष्ठयुं ठे. एटले ए सर्वलोकनुं ज्ञान, जे शास्त्रमां थाप्युं
ठे एटले आ सर्व जगत्, जे सिद्धांतना बलें करी जणाय ठे, एवो (धम्मो
के०) सिद्धांतरूप श्रुतधर्म, ते (वट्टुउ के०) वृद्धि यातु वृद्धिने पामो. ते
श्रुतधर्म नित्य पणा माटे अर्थआश्रयी सदैव (सासउं के०) शाश्वतो
ठे तथा (विजयउं के०) परवादीउने जीपवा थकी विशेष पणे करी ज
यवंतो ठे, वली (धम्म के०) चारित्र धर्मेनुं (उत्तरं के०) प्रधानपणुं जेम

યાય, તૈમ તે શ્રુતધર્મ, (વટ્ટુ કે૦) વૃદ્ધિને પામો. એમાં ફરીને જે (વટ્ટુ) એ પદ છે, તે જ્ઞાનવૃદ્ધિ કરવી, એમ દેખાડવા માટે છે ॥ ૪ ॥

(સુઅસ્સનગવત્ કે૦) હે નગવંત તે શ્રુત સિદ્ધાંતને આરાધવા નળી અથવા એવા શ્રુતસિદ્ધાંતરૂપ નગવંત તેને આરાધવા નળી અથવા (નગવત્ કે૦) મહિમાવંત જે સિદ્ધાંત તેને આરાધવાને નિમિત્તે (કરેમિકાઝસ્સ ગ્ગં કે૦) હું કાઝસ્સગ્ગ કરું હું, પઠી વંદણવત્તિઆ એ ઇત્યાદિક પાઠ નળી ને કાયોત્સર્ગ કરે, તેનો અર્થ પૂર્વવત્ જાણવો ॥ ઇતિ શ્રુતસ્તવસૂત્રાર્થઃ ॥ એ કાવ્યમાં લઘુ એકશત, ગુરુ પંદર, સર્વાક્ષર થોંતેર છે. “સુઅસ્સ નગવત્” એટલે સુધી ગણતાં લઘુ સડશત, ગુરુ શોલ, સર્વ મલી ડ્યાશી અક્ષરો છે. એ ચારે ગાથાઝના મલી લઘુ એકશો ડ્યાશી, ગુરુ તેત્રીશ મલી સર્વ અક્ષર વશો ને શોલ છે. એમાં બે ગાથા તથા કાવ્ય પણ બે છે ॥ ઇતિ ॥ ૧૯ ॥ હવે સર્વક્રિયાના પરંપરાફલનૂત જે સિદ્ધ, તેને નમસ્કાર કરવા માટે કહે છે.

॥ અથ સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં ॥

॥ સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં પારગયાણં પરંપરગયાણં ॥

લોઅગ્ગ મુવગયાણં, નમો સયા સવ્વસિદ્ધાણં ॥ ૨ ॥

અર્થઃ—(સિદ્ધાણં કે૦) સર્વ અર્થ સિદ્ધ કહ્યો છે જેણે. તેને સિદ્ધ કહિયે. હવે તે સામાન્યથી કર્મસિદ્ધ, વિજ્ઞાનસિદ્ધ, વિદ્યાસિદ્ધ, એ પણ સિદ્ધ કેહેવાય છે ? ત્યાં કહે છે કે, (બુદ્ધાણં કે૦) બુદ્ધેન્યઃ એટલે જ્ઞાનવડે તત્ત્વના જાણ એટલે સમસ્ત જગત્રયના સ્વરૂપને જેણે જાણ્યાં છે. વલી (પારગયાણં કે૦) પારગતેન્યઃ એટલે સંસારસમુદ્ધના પાર પ્રત્યે પામ્યા છે અથવા સર્વં કાર્યનો પાર એટલે અંત, તે પ્રત્યે પામ્યા છે માટે સિદ્ધ કહિયે. (પરંપરગયાણં કે૦) પરંપરાગતેન્યઃ એટલે પરંપરાયે કરીને એટલે મિષ્ટાત્વ ગુણસ્થાનકથી માંઝીને અનુક્રમે ચઢદમા અયોગી ગુણગણા સુધી ચઢીને મોક્ષ પ્રત્યે પહોતા અથવા કર્મના ક્ષયોપશમાદિકથી પ્રથમ શુદ્ધ સમ્યક્દર્શન, પઠી સમ્યક્જ્ઞાન, પઠી સમ્યક્ ચારિત્ર પામી ક્ષપકથ્રેણ કરી. એવી પરંપરાયે કરી અનુક્રમે મોક્ષ પહોતા, (લોઅગ્ગમુવગયાણં કે૦) લોકાગ્રમુવગતેન્યઃ એટલે લોકાગ્રને વિષે ઉપગત એટલે પહોતા

સિદ્ધક્ષેત્ર પ્રત્યે પામ્યા, એવા (સર્વસિદ્ધાણં કે૦) સર્વસિદ્ધેચ્ચ: એટલે તીર્થ, અતીર્થાદિક જેદે પંદર પ્રકારના જે સર્વ સિદ્ધ, તે પ્રત્યે (સયા કે૦) સદા નિરંતર (નમો કે૦) નમસ્કાર થાઉં ॥ ૧ ॥ આ ગાથામાં લઘુ ત્રીશ, અને ગુરુ પાંચ, સર્વ મલી પાંત્રીશ અક્ષરો છે. હવે ઢૂકડા નિકટ ઉપકારી માટે વર્તમાન તીર્થકર શાસનના નાયક શ્રીમહાવીર સ્વામી છે, તેની સ્તુતિ જણો છે.

॥ જો દેવાણવિ દેવો, જં દેવા પંજલી નમંસંતિ ॥

તં દેવ દેવમહિચ્ચં, સિરસા વંદે મહાવીરં ॥ ૨ ॥

અર્થ:- (જોદેવાણવિદેવો કે૦) યોદેવાનામપિ દેવ: એટલે જે દેવોના પણ દેવ છે, તે દેવાધિદેવ કહિયેં. વલી (જં કે૦) જેમને (દેવા કે૦) વૈમા નિક પ્રમુખ ચાર નિકાયના દેવતાઉં, તે (પંજલી કે૦) હાથ જોડી મસ્ત કેં ચડાવીને (નમંસંતિ કે૦) નમસ્કાર કરે છે. વલી (દેવદેવ કે૦) દેવ તાઉનો દેવ જે ઇંડ, તેણે (મહિચ્ચં કે૦) પુષ્પાદિકેં કરી પૂજ્યા છે. (તં કે૦) તે (મહાવીરં કે૦) શ્રીમહાવીરસ્વામી પ્રત્યે (સિરસા કે૦) મસ્તકેં કરીને (વંદે કે૦) હું વાંડું હું ॥ ૧ ॥ આ ગાથામાં સર્વ મલી ચોત્રીશ લઘુ અક્ષરોજ છે. હવે નમસ્કારનું ફલ દેખાડવાને આગલ ગાથા કહે છે.

ઇક્કોવિ નમુક્કારો, જિણવરવસહસ્સ વધ્ધમાણસ્સ ॥

સંસારસાગરાત્તં, તારેઇ નરં વ નારિં વા ॥ ૩ ॥

અર્થ:- એ (જિણવર કે૦) સામાન્ય કેવલીત્તને વિષે એટલે શ્રુતજ્ઞાની, અવધિજ્ઞાની પ્રમુખ તે જિન કહિયેં, તેમધ્યેં વર એટલે પ્રધાન એવા કેવ જ્ઞાની જગવાન્ તેને જિનવર કહિયેં. તે કેવલીત્તને વિષે (વસહસ્સ કે૦) વૃષજ સરસા છે એટલે તીર્થકરનામકર્મના ઉદયથકી પ્રધાન છે. ત્યાં શંક્ર કરે છે, કે એવા તો રૂષનાદિ ચોવિશે તીર્થકરો ગ્રહણ થાશે, તો ત્યાં કહે છે. (વધ્ધમાણસ્સ કે૦) શ્રીવર્ધમાન સ્વામી હોવા તેને (ઇક્કોવિનમુક્કારો કે૦) નાવેં કરીને એક વાર પણ નમસ્કાર કયો હોય, એટલે ઘણા નમસ્કાર તો અલગા રહ્યા તથાપિ એક વારનો નમસ્કાર કરવાથી પણ હુ:ખેં પાર પમાય, એવો જે (સંસારસાગરાત્તં કે૦) સંસાર સમુદ્ધ તે થકી (તારેઇ કે૦) તારે છે, એટલે મોક્ષપદવી આપે છે. તે કોને તારે છે ? તોકે (નરં કે૦) નર પ્ર

ત્યેં અને (વ કે૦) વલી (નારિં કે૦) નારી પ્રત્યેં (વા કે૦) અથવા કૃત્રિમ નપુંસક પ્રત્યેં તારે છે. અહીં કોઈએક દિગંબરમતાનુસારી સ્ત્રીને મોહ નથી, એમ કહે છે, તે જૂતું કહે છે, કેમકે મોહનું કારણ જે જ્ઞાન, દર્શન, અને ચારિત્ર રૂપ રત્નત્રયિ છે તેનું આરાધન કરવું, તો પુરુષ તથા સ્ત્રી બેહુને વિષે સમાન છે, તે તો પ્રત્યક્ષ દીઠામાં આવે છે, માટે સ્ત્રીને મોહ જવામાં કાંઈ પણ પ્રતિબંધ નથી ॥ ૩ ॥ આ ગાથામાં લઘુ એકત્રીશ અને ગુરુ પાંચ, સર્વ મલી ત્રીશ અક્ષરો છે ॥ એ ત્રણ ગાથા શ્રીગણધરજીની કરેલી છે તે માટે નિયમપૂર્વક કહેવી. હવે આગલી આવશ્યક ચૂર્ણીમાંહેલી બે ગાથા, ગુરુ પ રંપરાગત છે, તે પણ કહેવી, તેમાં પહેલી ગાથાયેં શ્રીગિરનાર પર્વતમુખમંદન સકલવિઘ્નસમૂહવિહંમન, એવા શ્રીનેમિનાથ જગવાન, તેમની સ્તુતિ કહે છે.

ઝંજિત સેલસિહરે, દિસ્કા નાણં નિસીહિઆ જસ્સ ॥

તં ધમ્મચક્કવટ્ટિં, અરિઠ્ઠનેમિં નમંસામિ ॥ ૪ ॥

અર્થ:- (ઝંજિતસેલસિહરે કે૦) ઝંજિત શૈલશિખરની ઉપર એટલે ગિર નાર પર્વતના શિખરની ઉપર સહસ્રાબ્રવન માંહે જેનાં ત્રણ કલ્યાણક થયાં છે, તે કહે છે, એક (દિસ્કા કે૦) દિક્ષાકલ્યાણક, અને બીજું (નાણં કે૦) જ્ઞાનકલ્યાણક, ત્રીજું (નિસીહિઆ કે૦) સકલ વ્યાપારનિષેધવા જણી નિષેધિકા એટલે મોહકલ્યાણક, એ ત્રણે કલ્યાણક, (જસ્સ કે૦) જે સ્વામીનાં થયાં છે. વલી (ધમ્મચક્કવટ્ટિં કે૦) મિથ્યાત્વાદિક નાવ શ ત્રુનો ઉદ્ધેદ કરવાયકી ધર્મચક્રવર્તી સમાન, (તં કે૦) તે (અરિઠ્ઠનેમિં કે૦) શ્રી અરિઠ્ઠનેમિ જગવાનને (નમંસામિ કે૦) હું નમસ્કાર કરું છું ॥ ૪ ॥ આ ગાથામાં લઘુ સત્તાવીશ અને ગુરુ સાત, મલી ચોત્રીશ અક્ષરો છે. હવે બીજી ગાથા શ્રી અષ્ટાપદ પ્રમુખ તીર્થને નમસ્કાર કરવા જણી કહીયેં થયેં.

ચત્તારિ અઠ્ઠ દસ દો, અ વંદિઆ જિણવરા ચત્તવીસં ॥

પરમઠ નિઠ્ઠિઅઠ્ઠા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ ॥ ૫ ॥ ૨૦ ॥

અર્થ:- અષ્ટાપદ પર્વત ઉપર જરત ચક્રવર્તીયેં કરાવેલો એવો જે ચતુર્મુખ પ્રાસાદ તેને વિષે જેનાં પ્રતિબિંબ વિરાજ્યાં છે, ત્યાં દક્ષિણ દિશિને વિષે સંનવાદિક (ચત્તારિ કે૦) ચાર અને પશ્ચિમદિશિને વિષે સુપાર્શ્વજિ

नादिक (अष्ट के०) आठ अने उत्तरदिशिने विषे धर्मजिनादिक (दस के०) दश तथा पूर्वदिशिने विषे रूपजिनादिक (दोअ के०) वे, ए सर्व एकठा मेलवीयें, तेवारें (जिणवराचउवीसं के०) चोवीश तीर्थकरो वत्त मान चोवीशीना थाय, ते केहेवा ठे ? तो के (वंदिया के०) वंदित ठे एटले जेने इंडादिक वांदे ठे माटे वंदित ठे वली (परमठ के०) परमार्थें करी, पण कल्पना मात्रें नहीं, एटले सत्यार्थ पणो करी जे (निष्ठिअठा के०) निष्ठितार्थ थया ठे, एटले (निष्ठित के०) स्थिर अचल कछुं ठे (अर्थ के०) सर्व प्रयोजन जेणें एटले जे कृतकृत्य थया ठे तथा (सिद्धा के०) सिद्ध थया ठे, एटले पूर्ण फलने पाम्या ठे एवा रूपनादिक चोवीशे जि नवर ते (मम के०) मुज्जे (सिद्धि के०) सिद्धि एटले मोक्ष, ते प्रत्ये (दिसंतु के०) द्यो, आपो ॥ ५ ॥ ए गाथां लघु उगणत्रीश, गुरु आठ, मलीसाडत्रीश अक्षरो ठे. ए गाथा जे प्रकारें श्रीगौतम स्वामीयें अष्टापद पर्वतनी उपर जइने देवनी वंदना करतां करी ठे ते प्रकारेंज निबंधन थयेली ठे ए सिद्धस्तवमां बधी मलीने पांच गाथा ठे वीश पद ठे, वीश सं पदा ठे. लघु एकशो ने एकावन्न अने गुरु पच्चीश, मली एकशो ने ठहोत्तेर अक्षरो ठे, हवे सवत्तउचियकरण एम परमेश्वरें कछुं ठे. तेमाटे उचित करवा जणी श्रीवीतरागना वेयावच्चगर एवा जे सम्यक्कट्टि देवता तेना प्रत्ययने अर्थें काउस्सग करवा सारु आवी रीतें केहेवुं, ते कहे ठे ॥ इति ॥ ११ ॥

॥ अथ वेआवच्च गराणं ॥

वेआवच्च गराणं, संति गराणं, सम्मद्दिठि समाहि
गराणं ॥ १ ॥ इति ॥ १२ ॥ करेमि काउस्सगं अन्नत्तं ॥

अर्थः—(वेआवच्चगराणं के०) श्रीजिनशासननुं वैयावच्च एटले सार संजाल चिंताना करनार सान्निध्यकारी एवा जे गोमुख यक्ष, अने चक्रे श्वरी प्रमुख, (संतिगराणं के०) सर्वसंधने शांतिना करनार, कुडोपडवने उपशमना करनार, (सम्मद्दिठिसमाहिगराणं के०) सम्यक्कट्टि जीवोने समा धि एटले चित्तनी एकाग्रताना करनार, एवा देवो आश्रयीने ॥ १ ॥ (करे मिकाउस्सगं के०) हुं कायोत्सर्ग करुं तुं. अहीं वंदणवत्तिआए इत्यादिक पाठ न कहीयें जे जणी ते यक्षादिक देवो अविरति पणो ठे माटे वांदवा

नमोऽर्हत् तथा संसारदावानी स्तुति अर्थसहित. ९१

पूजवा योग्य नथी तेथी 'अन्नं उस्सीएणं' इत्यादिकज कहीयें, अहींआं देवतानो काउस्सग करतां मिथ्यात्व लागे ठे, ए रीतें केटजाएक कहे ठे, ते जूतुं कहे ठे, केमके श्रीहरिजस्सूस्सकृत ललितविस्तरानी वृत्ति तथा श्रीहेमाचार्यकृत योगशास्त्रवृत्ति तथा आवश्यकचूर्णी मध्ये देवतानो का उस्सग करवो प्रगटज कह्यो ठे तथा श्रीवयरस्वामीयें गोष्ठामाहिल निन्ह वने अर्थे तथा सुजडा श्राविकायें चंपानगरीनी पोल उघाडवाने अवसरें तथा मनोरमा श्राविकायें, सुदर्शन श्रेष्ठीने शूलिनुं संकट पडे अके देवताना काउस्सग कीधा ठे एम घणे स्थलें सांनलियें ठैयें, माटे सम्यकूट्टि जीवोने देवतानो काउस्सग करवा अकी कांहिं पण दूषण नथी ॥ १ ॥ आ सूत्र मध्ये अठार लघु, अने चार गुरु, मली बावीश अक्षरो ठे ॥ इति ॥ ११ ॥

॥ अथ परमेष्टि नमस्कार ॥

॥ नमोऽर्हत्सिद्धाचार्योपाध्याय सर्वसाधुच्यः ॥ १ ॥ इति ॥ १२ ॥

अर्थः—अरिहंत, सिद्ध, आचार्य, उपाध्याय, सर्व साधु ए पांच परमेष्टिने महारो नमस्कार हो. ए सूत्र चौद पूर्व मांहेजुं ठे एवो प्रघोष ठे ते जणी स्त्री जणवा न पामे ॥ १ ॥ इति ॥ १२ ॥

॥ अथ संसार दावानी स्तुति ॥

॥ इन्द्रजालं द ॥

संसारदावानलदाहनीरं, संमोहधूलीहरणे समीरं ॥

मायारसादारणसारसीरं, नमामि वीरं गिरिसारधीरं ॥ १ ॥

अर्थः—(वीरं के०) श्रीवीरजगवान् प्रत्ये (नमामि के०) हुं नमस्कार करुं ठुं. ते श्रीवीर केहेवा ठे? तो के (संसार के०) चातुर्गतिकने विषे संसरवुं एटले जमवुं तेने संसार कहियें. ते संसार रूप (दावानल के०) अग्नि तेनो (दाह के०) ताप, ते तापने उलववाने (नीरं के०) पाणी समान ठे. वली केहेवा ठे? तो के (संमोहधूली के०) मोह एटले अज्ञान तद्रूप धूली एटले रज तेने (हरणे के०) हरण करवाने (समीरं के०) पवन समान ठे तथा (मायारसा के०) कपटरूप जे रसा एटले पृथ्वी तेने

(દારણ કે૦) વિદારવાને ઝલેડવાને (સાર કે૦) પ્રધાન અત્યંત તી
ક્ષણ એવા (સીરં કે૦) હલ સમાન છે. વલી કેહેવા છે ? તો કે (ગિરિ
સાર કે૦) મેરુની પેરેં (ધીરં કે૦) જે ધીર છે અચલ છે એટલે પોતાના
સ્વરૂપને વિષે અચલ છે, એવા વીર જગવાન છે ॥ ૧ ॥ આ શ્લોકમાં સર્વ
અક્ષર ચુમ્માલીશ છે તેમાં નારે અક્ષર કોઈ પણ નથી.

॥ વસંતતિલકા હંદ ॥

॥ જાવાવનામ સુરદાનવ માનવેન, ચૂલાવિલોલિકમ
લાવલિમાલિતાનિ ॥ સંપૂરિતાન્નિનતલોકસમી
હિતાનિ, કામં નમામિ જિનરાજપદાનિ તાનિ ॥ ૨ ॥

અર્થ:—(તાનિ કે૦) તે પ્રસિદ્ધ (જિનરાજપદાનિ કે૦) જિનરાજનાં
ચરણ, તે પ્રત્યેં (કામં કે૦) યથેચ્છપણે (નમામિ કે૦) હું નમું હું નમ
સ્કાર કરું હું, તે શ્રીજિનરાજનાં ચરણ કેહેવાં છે ? તો કે (જાવ કે૦)
જાવેં કરીને (અવનામ કે૦) નમ્યા એવા જે (સુરદાનવમાનવ કે૦)
સુર તે વૈમાનિક અને જ્યૌતિષિક, દેવતા અને દાનવ તે પાતાલવાસી
જવનપતિ તથા વ્યંતર દેવતા તથા માનવ તે મનુષ્ય, તેના (ઇન કે૦)
સ્વામી ઠાકુર તેના (ચૂલા કે૦) મસ્તકને વિષે જે મુકુટ તેના ઉપર
રહેલી એવી જે (વિલોલ કે૦) દેદીપ્યમાન (કમલાવલિ કે૦) ક
મલની શ્રેણિ તેણેં, (માલિતાનિ કે૦) પૂજિત કણ્યાં છે, એટલે પૂજ્યાં છે.
વલી તે શ્રીજિનરાજનાં ચરણ કેહેવાં છે ? તો કે (સંપૂરિત કે૦) સમ્યક્
પ્રકારેં પૂજ્યાં છે (અન્નિનતલોક કે૦) ત્રિકરણ શુદ્ધિયેં કરી નમનાર એવા
જે જન્તુ લોકો જવ્યજીવો તેનાં (સમીહિતાનિ કે૦) મનોવાંઙિત જેણેં
એવાં છે ॥૧॥ આ શ્લોકમાં અક્ષર ટપ્પન છે, નારે અક્ષર કોઈ પણ નથી.

॥ મંદાક્રાંતા હંદ ॥

બોધાગાથં સુપદપદવીનીરપૂરાન્નિરામં, જીવાઽહિંસાવિરલ
લહરીસંગમાગાહદેહં ॥ ચૂલાવેલં ગુરુગમમણીસંકુલં
દૂરપારં, સારં વીરાગમજલનિધિં સાદરં સાધુ સેવે ॥ ૩ ॥

અર્થ:- (વીર કે૦) શ્રીવીરજિન સંબંધી જે (આગમ કે૦) સિદ્ધાંત તે રૂપ (જલનિધિ કે૦) સમુદ્ર તે પ્રત્યે, (સાદર કે૦) આદર સહિત (સાધુ કે૦) સમ્યક્ પ્રકારે (સેવે કે૦) હું સેવું હું, તે શ્રીવીરાગમ જલ નિધિ કેહેવો છે ? એવી રીતે સર્વ વિશેષણોની સાથે કહેવું, (બોધાગાથ કે૦) બોધ જે જ્ઞાન તેણે કરીને અગાધ એટલે ગંજીર છે, અથવા અગા ધ એટલે અર્થે કરીને ગંજીર એવો બોધ એટલે યથાર્થ જ્ઞાન છે જેને વિષે, એવો છે. વલી (સુપદ કે૦) “ધમ્મોમંગલમુક્ષિઠં” ઇત્યાદિ સુંદર પદોની (પદવી કે૦) શ્રેણીરચના તે રૂપ (નીરપૂર કે૦) પાણીનો પૂર જે સમૂહ, તેણે કરીને (અનિરામ કે૦) શોચાયમાન છે મનોહર છે. વલી કેહેવો છે ? તો કે (જિવાહિંસા કે૦) જીવદયા રૂપ એટલે ષટ્કાય જીવોની રક્ષારૂપ (અવિરલ કે૦) અંતર રહિત એવી (લહરી કે૦) લહેરીયો એટલે તરંગો તેના (સંગમ કે૦) પરસ્પર મળવે કરીને (અગાહ કે૦) અગાધ એટલે અપાર છે દેહ સ્વરૂપ જેનું, એટલે ઢેદન જેદન કરી નહીં શકાય એવો અને અગાધ મહાગંજીર (દેહ કે૦) દેહ એટલે શરીર છે જેનું, એવો વલી (ચૂલા કે૦) શ્રી સિદ્ધાંતોની જે ચૂલિકાઉ છે, તે ચૂલિકા રૂપિણી (વેલ કે૦) વેલો છે જે સમુદ્રને વિષે, વલી જેમાં (ગુરુ કે૦) મહોટા એવા જે (ગમ કે૦) સરસા પાઠ તે રૂપ (મણી કે૦) રત્ન તેણે કરી (સંકુલ કે૦) સંકીર્ણ છે નરેલો છે, વલી તે સમુદ્રનો (દૂર કે૦) અત્યંત દૂર છે (પાર કે૦) પાર, જેનો એટલે જેનો કાંઠો ઘણો દૂર છે કેમ કે સમુદ્રની પેરે સિદ્ધાંતનો પાર પામવો મહાહર્ષ છે, એટલે સંપૂર્ણ શ્રુતજ્ઞાની અથવા કેવલ જ્ઞાની વિના બીજાથી જેનો પાર પમાય નહીં, એવો (સારં કે૦) પ્રધાન છે પૂજ્ય છે માટે ॥ ૩ ॥ આ શ્લોકમા સર્વ અક્ષર અઢશઠ છે નારે અક્ષર કોઈ નથી.

॥ સ્વર્ગરા હંદ ॥

આમૂલાલોલધૂલીબહુલપરિમલાલીઢલોલાલિમાલા, ઝં
કારારાવસારામલદલકમલાગારન્મીનિવાસે ॥ ગયા
સંચારસારે વરકમલકરે તારહારાનિરામે, વાણીસંદોહદેહે
નવવિરહવરં દેહિ મે દેવિ સારં ॥ ૪ ॥ ઇતિ ॥ ૧૩ ॥

अर्थः—(देवि के०) हे श्रुतदेवि ! (मे के०) मुझने (सारं के०) प्रधान एवो (नवविरह के०) संसारनो जे विरह तेने मोह कहियें, तेनो (वरं के०) वरदान एटले मोहसंबंधि वरदान, तेने (देहि के०) दे, आप. अहीं पांच संबोधनयुक्तनी देवी ठे, माटे ते पांच संबोधन कहियें ठैयें. प्रथम (आमूल के०) मूल जगें (आलोल के०) चपल ते मोलतुं एवुं, वली (धूली के०) मकरंद सुगंधना कणीआ तेना (बहुल के०) घणा (परि मल के०) सुगंध, तेने विषे (आलीढ के०) आसक्त मग्न एवा जे (लो ल के०) चपल (अलि के०) चमराउ तेनी (माला के०) श्रेणी तेना (जंकार के०) गुंजार तेना (आराव के०) शब्द तेणें करीने (सार के०) जे प्रधान ठे एवो, वली (अमल के०) निर्मल एवा (दल के०) पांदडां तेणें करीने सहित एवुं (कमल के०) जे कमल, तेनी उपर, (आगार के०) चुवन ठे एटले घर ठे जेनुं, तेना मध्यजागनी (जूमी के०) जूमि ने विषे शयन, चेन करवानी अतिरमणिक शय्या ठे तेने विषे (निवासे के०) निवास ठे एटले वसवुं ठे जेनुं ए प्रथम पदें करी प्रथम संबोधन जा एवुं. हवे वली (ढाया के०) कांति तेनो जे (संजार के०) समूह ते समूहें करी (सारे के०) प्रधान ठे माटे हे ढायासंजारसारे ! ए बीजा पदें करी बीजुं संबोधन जाणवुं. वली (वरकमल के०) प्रधान कमल ठे जेना (करे के०) हाथने विषे तेनुं संबोधन हे वरकमलकरे ! ए त्री जूं संबोधन जाणवुं. वली (तार के०) देदीप्यमान एवा (द्वार के०) द्वारें करीने (अनिरामे के०) सुंदर ठे हृदय जेनुं अथवा (तार के०) नेत्रनी कीकी ठे (द्वार के०) सुर नरने हरनारी जेनी तेणें करी (अनिरामे के०) सुंदर ठे, अहीं हे तारद्वारानिरामे ! ए चोथें पदें करी चोथुं संबोधन जाणवुं. हवे (वाणी के०) द्वादशांगी रूप वाणी तेनो (संदोह के०) समूह तेहीज ठे (देहे के०) शरीर जेनुं, अहीं हे वाणीसंदोह देहे ! ए पांचमा पदनुं पांचमुं संबोधन जाणवुं ॥ ४ ॥ आ श्लोकमां सर्व अक्षर चोराशी ठे नारे अक्षर कोई नथी, सर्व चारे गाथाना मली पद शोल ठे, संपदा शोल ठे, सर्व मली बजेंने बावन्न अक्षरो ठे एमां कोइ नारे अक्षर नथी ॥ १३ ॥ इति संसार दावानी स्तुति ॥

॥ अथ कल्पाणकंदनी स्तुति प्रारंभः ॥

॥ तिहां श्री जिनपंचकने वांदवानी पहेली शुद्ध कहे ठे ॥

कल्पाणकंदं पढमं जिणंदं, संतिं तनु नेमिजिणं मुणिंदं ॥

पासं पयासं सुगुणिकठाणं, जत्तीइ वंदे सिरि वद्धमाणं ॥ १ ॥

अर्थः—(कल्पाणकंदं के०) कल्याण एटले सुखवृद्धिना कंदं एटले मूल ठे एवा, (पढमंजिणंदं के०) प्रथम जिनेंइ श्रीरूपनदेव ते प्रत्ये तथा बीजा (संतिं के०) श्रीशान्तिनाथ प्रत्ये (तनु के०) तेवार पढी (मुणिंदं के०) मुनिउने विषे इइ समान एवा जे श्री (नेमिजिणं के०) नेमि जिनेश्वर ते प्रत्ये, वली (पयासं के०) त्रण जुवनने विषे प्रकाश ना करनार, एवा जे (पासं के०) श्री पार्श्वनाथ ते प्रत्ये, वली (सुगुण के०) ज्ञानादि, दयादि अने कृमादि, इत्यादिक अनेक गुण तेने सुगुण समूह कहिये, तेनुं (इक्कठाणं के०) एक अद्वितीय स्थानक एवा, (सि रिवद्धमाणं के०) श्रीवद्धमान जगवान् ते प्रत्ये (जत्तीइ के०) जक्तिये करीने (वंदे के०) हुं वांडुं हुं ॥ १ ॥ आ काव्यमां लघु चालीश, गुरु चार, मली चुम्मालीश अक्षरो ठे. ए जिनपंचकने वांदवा रूप प्रथम शुद्ध अइ.

हवे सर्व तीर्थकरोने वांदवानी बीजी शुद्ध कहे ठे.

अपारसंसार समुद्वपारं, पत्ता सिवं दिंतु सुइक्सारं ॥ सवे

जिणंदा सुरविंदवंदा, कल्पाणवल्लीण विसालकंदा ॥ २ ॥

अर्थः—(सवेजिणंदा के०) सर्वेजिनेंइ जे ठे, ते मुजने (सिवं के०) शिव जे मोक्ष, तेनें (दिंतु के०) द्यो, आपो, ते समस्त जिनेंइ केहेवा ठे ? तो के (अपारसंसारसमुद्वपारं के०) नथी जेनो पार एटले ठेडो एवो जे संसाररूप समुद्ध तेना पार प्रत्ये अंत प्रत्ये (पत्ता के०) प्राप्ता एटले पाम्या ठे. वली ते सर्वजिनेंइ केहेवा ठे ? तोके (सुरविंद के०) देव ताउना वंद एटले समूह, तेने जे (वंदा के०) वांदवा योग्य ठे. वली ते सर्वे जिनेंइ केहेवा ठे ? तोके (कल्पाणवल्लीण के०) कल्याणरूप वेलीना (विसालकंदा के०) विस्तीर्ण महोटा कंद ठे मूल ठे, वली ते शिव कहेवुं

હે? તોકે (સુક્કસારં કે૦) શુચિ અર્થાત્ પવિત્ર જે વસ્તુ છે, તેનું એકસાર હે, અર્થાત્ જાણિયેં એક સારજ કાઢેલો હોય નહિં? એવો હે ॥ ૨ ॥ આ કાવ્યમાં લઘુ આઢત્રીશ તથા ગુરુ ૪, મલી ચુમ્માલીશ અદ્ધરો હે ॥

હવે શ્રી જ્ઞાનવર્ણનપૂર્વક નમન રૂપ ત્રીજી શુદ્ધ કહે હે.

નિવાણમગ્ગે વરજાણકપ્પં, પણાસિયાસેસ કુવાડ્ડપ્પં ॥

મયં જિણાણં સરણં બુદ્ધાણં, નમામિ નિચ્ચં તિજગ્ગહાણં ॥૩॥

અર્થ:- (જિણાણં કે૦) જિનાનાં એટલે જિન જે હે તેમના (મયં કે૦) મત એટલે શ્રી જિનમત પ્રત્યે (નિચ્ચં કે૦) નિત્ય એટલે સદા નિરંતર (નમામિ કે૦) હું નમું હું, તે શ્રી જિનમત કેહેવો હે? તો કે (નિવાણમગ્ગે કે૦) નિર્વાણ જે મોક્ષ, તેના માર્ગને વિષે એટલે મોક્ષનગરનો જ્ઞાનાદિક રત્નત્રય રૂપ જે માર્ગ હે, તે માર્ગને વિષે પહોંચાડવાને (વર કે૦) પ્રધાન એવો (જાણ કે૦) યાન એટલે રથ તેની (કપ્પં કે૦) કલ્પ એટલે સમાન હે. વલી તે જિનમત કેહેવો હે? તો કે (પણાસિય કે૦) અતિશયપણે કરીને નાશ કયો હે (અસેસ કે૦) સંપૂર્ણ (કુવાડ્ડ કે૦) કુવાડીડ એટલે પાશ્વંમીડ નો (દપ્પં કે૦) દર્પ એટલે અહંકાર જેણે, એટલે કુવાડીડ જે અન્યદર્શનીડ તેના અહંકારને જેણે સંપૂર્ણ નાશ કયો હે, એવો જિનમત હે. વલી જિનમત કેહેવો હે? તો કે (બુદ્ધાણં કે૦) બુદ્ધાનાં એટલે જે પંક્તિતો હે, તેને (સરણં કે૦) શરણ હે. આધારનૂત હે, જેમ પક્ષીડને આકાશ આધારનૂત હે, તેની પેરેં જાણવો. વલી તે શ્રી જિનમત કેહેવો હે? તોકે (તિજગ્ગ કે૦) ત્રણ જગતને વિષે (પ્પહાણં કે૦) પ્રધાન હે ॥ ૩ ॥ એમાં લઘુ આઢત્રીશ અને ગુરુ ૪, સર્વ મલી ચુમ્માલીશ અદ્ધરો હે.

હવે શાસનના અધિષ્ઠાયિક દેવ, દેવીના વર્ણનની ચોથી શુદ્ધ કહે હે.

કુંદિંડુ ગોસ્કીર તુસાર વન્ના, સરોજહઠ્ઠા કમલે

નિસન્ના ॥ વાएसिरी पुढय वग्ग हन्ना, सुहाय

सा अम्ह सया पसन्ना ॥ ૪ ॥ इति ॥ ૨૪ ॥

અર્થ:- (સા કે૦) તે (વાएसिरी કે૦) વાઘેશ્વરી એટલે શ્રુતદેવી સર

स्वती (अम्ह के०) अमने (सया के०) सदा निरंतर, (सुहाय के०) सुखाय एटले सुखने माटे याउ. इति शेषः ॥ हवे ते वाघेश्वरी केहेवी ठे ? तो के (कुंद के०) मचकुंद जातिनां फूल, (इंड के०) चंडमा, (गोस्कीर के०) गायनुं दूध तथा (तुसार के०) हिम, ए चारनी पेरें उज्ज्वल ठे, (वन्ना के०) वर्ण जेनो, वली ते वाघेश्वरी केहेवी ठे ? तो के (सरोजहृडा के०) सरोजहृडा ठे. तिहां (सरोज के०) कमल तेणें करी सहित ठे (हृडा के०) हाथ जेनो एटले हाथमां कमल धारण कयूं ठे. वली ते वाघेश्वरी केहेवी ठे ? तो के (कमले के०) कमलमां (निसन्ना के०) बेसबुं ठे, रेबुं ठे जेनुं एवी ठे. वली ते वाघेश्वरी केहेवी ठे ? तो के पुढ्य वग्गहृडा ठे. तिहां (पुढ्य के०) पुस्तकनो जे (वग्ग के०) वर्ग एटले समूह, ते (हृडा के०) जेना हाथने विषे ठे. वली ते श्रुतदेवी केहेवी ठे ? तो के (पसहृडा के०) प्रशस्ता एटले श्रीसंघनी नक्ति विद्यादानादिक कर वा यकी, प्रशस्त ठे उत्तम ठे ॥ ४ ॥ आ गायामां लघु पांत्रीश, तथा गुरु नव, सर्वाक्षर चुम्मालीश ठे, ए चारे गायामां पद शोल, संपदा शोल, लघु एकशो एकावन्न, गुरु पच्चीश, सर्वाक्षर एकशो ठोंतेर ठे ॥ इति ॥ २४ ॥

॥ अथ स्नातस्यानी स्तुति प्रारंजः ॥

॥ तत्र प्रथम वर्द्धमान स्तुतिः ॥

स्नातस्याप्रतिमस्य मेरुशिखरे शच्या विजोः शै
शवे, रूपालोकनविस्मयाहतरसभ्रांत्या भ्रमच्चक्रु
षा ॥ उन्मृष्टं नयनप्रज्ञाधवलितं क्षीरोदकाशंकया,
वक्रं यस्य पुनःपुनः स जयति श्रीवर्द्धमानो जिनः ॥ १ ॥

अर्थः—(शच्या के०) इंडाणी जे तेणें (मेरुशिखरे के०) मेरु पर्वतना शिखरने विषे (स्नातस्य के०) नवराव्या अने (अप्रतिमस्य के०) निरुपम एवा (विजोः के०) वीरजगवान् तेना (शैशवे के०) बालकपणाने विषे (रूपालोकनविस्मयाहतरसभ्रांत्या के०) रूपनुं आलोकन जे जोबुं ते यकी उपन्यो एवो जे विस्मय केतां आश्चर्य तडूप आहत एटले नोगव्यो एवो जे रस केतां पारो, तेनी जे त्रांति तेणें करी (भ्रमच्चक्रुषा के०) भ्र

મતી નામ અરહી પરહી યાતી ઢે ચક્રુ જેની એવી ઇંડાણીયેં (નયનપ્રના ધવલિતં કે૦) નેત્રની પ્રના જે કાંતિ તેણેં કરી ધવલિત એટલે ઝજ્જલ કચું એવું (યસ્ય કે૦) જે પ્રભુનું (વંક્રં કે૦) મુખ તે (ક્ષીરોદક કે૦) ક્ષી રસાગરનું જલ, તેની (આશંકયા કે૦) આશંકાયેં કરીને (ઝન્મૃષ્ટં કે૦) લૂઠ્યું ઢે, એવા (શ્રીવર્ધમાનોજિનઃ કે૦) શ્રીવર્ધમાનજિન જે શ્રીવીર નગ વાન, (સઃ કે૦) તે (પુનઃપુનઃ કે૦) વારં વાર (જયતિ કે૦) ઝત્કૃષ્ટ વર્તે ઢે ॥ ૧ ॥

॥ અથ દ્વિતીય સર્વજિન સ્તુતિઃ ॥

હંસાંસાહતપદ્મરેણુકપિશક્તીરાણવાંજોનૃતૈઃ, કુંજૈ
રપ્સરસાં પયોધરનરપ્રસ્પર્ધિનિઃ કાંચનૈઃ ॥ યેષાં
મંદરરત્નશૈલશિખરે જન્માનિષેકઃ કૃતઃ, સર્વૈઃ સ
ર્વસુરાસુરેશ્વરગણૈસ્તેષાં નતોઽહં ક્રમાત્ ॥ ૨ ॥

અર્થઃ—(સર્વૈઃ કે૦) સર્વ એવા (સર્વસુરાસુરેશ્વરગણૈઃ કે૦) સર્વ નામ સમગ્ર સુર, અસુર તેના ઈશ્વર જે ઇંડ, તેના ગણ જે સમૂહ, તેમણેં (હંસાંસાહતપદ્મરેણુકપિશક્તીરાણવાંજોનૃતૈઃ કે૦) હંસ જે રાજહંસો તેની અંસ જે પાંચો તેણેં કરી હંત નામ ઝમાડી એવી પદ્મરેણુ જે કમલનો રજ, તેણેં કરી કપિશ નામ રાતું પીલું થયું એવું ક્ષીરાંજ જે ક્ષીરસમુદ્રનું જલ તેણેં કરી નૃતૈઃ નામ નચ્યા એવા અને (અપ્સરસાંપયોધરનરપ્રસ્પર્ધિનિઃ કે૦) અપ્સરાઝના પયોધર જે સ્તન તેમનો નર જે સમૂહ તેની સાથેં પ્રસ્પર્ધિનિઃ એટલે અતિસ્પર્ધાના કરનાર એવા (કાંચનૈઃ કે૦) કાંચનના (કુંજૈઃ કે૦) કલશોયેં કરીને (મંદર રત્નશૈલશિખરે કે૦) મંદર રત્ન જે મેરુપર્વતનામા શૈલ જે પર્વત, તેના શિખરે નામ શિખરને વિષે (યેષાં કે૦) જે જિનોનો (જન્માનિષેકઃ કે૦) જન્માનિષેક, તે (કૃતઃ કે૦) કરેલો ઢે, (તેષાં કે૦) તે સર્વ જિનોના (ક્રમાત્ કે૦) ચરણકમલ પ્રત્યેં અનુક્રમેં (નતોઽહં કે૦) હું નમેલો હું ॥ ૨ ॥

॥ અથ તૃતીય દ્વાદશાંગ સ્તુતિઃ ॥

અર્હદ્વક્ત્રપ્રસૂતં ગણધરરચિતં દ્વાદશાંગં વિશાલં, ચિત્રં વદ્ધ
ર્યયુક્તં મુનિગણવૃષ્ણૈર્ધારિતં બુદ્ધિમદ્ધિઃ ॥ મોહ્યાગ્રધારનૂ

तं व्रतचरणफलं ज्ञेयनावप्रदीपं, नक्त्या नित्यं प्रपद्ये
श्रुतमहमखिलं सर्वलोकैकसारम् ॥ ३ ॥

अर्थ:- (अर्हद्वक्त्रप्रसूतं के०) अर्हत् जे अरिहंत तेनुं वक्त्र जे वदन ते
यकी प्रसूतं नाम प्रगट ययुं, अने (गणधररचितं के०) गणधर केतां गणध
रोयें रचितं नाम रचना कखुं अने (चित्रं के०) आश्चर्यकारि तथा (बह्वर्थ
युक्तं के०) बह्वर्थ ते घणा अर्थो तेणें करी युक्तं नाम युक्त तथा (बुद्धिमद्भिः
के०) बुद्धिमंत एवा (मुनिगणवृषजैः के०) मुनिगण एटले साधुनो समु
दाय तेना वृषज एटले नायकोयें (धारितं के०) धारण कखुं एवुं अने
(मोक्षदायधारजूतं के०) मोक्षरूपगृह तेनुं अग्रधार केतां मुख्य धार
समान तथा (व्रतचरणफलं के०) व्रत अने चरण, जे चारित्र तेनुं फल
हे जेमां एवुं, अने (ज्ञेयनावप्रदीपं के०) ज्ञेय नाव, ते जाणवा योग्य
नाव तेने विषे प्रदीप नाम प्रदीप जेवुं अने (सर्वलोकैकसारं के०) सर्व
लोकने विषे एक सारं केतां अद्वितीयसारजूत एवुं (अखिलं के०) समग्र
(विशालं के०) विशाल एवुं (द्वादशांगं के०) द्वादशांगरूप (श्रुतं के०)
सिद्धांत तेने (नक्त्या के०) नक्तियें करीने (नित्यं के०) निरंतर (अर्ह
के०) हुं (प्रपद्ये के०) अंगीकार करुं तुं ॥ ३ ॥

॥ अथ सिद्धिप्राप्त्यर्थं चतुर्थं सर्वानुनूतिनामा यद्गस्तुतिः ॥

निष्पंकव्योमनीलद्युतिमलसदृशं बालचंजानदंष्ट्रं, मत्तं
घंटारवेण प्रसृतमदजलं पूरयंतं समंतात् ॥ आरूढोदिव्य
नागं विचरति गगने कामदः कामरूपी, यद्गः सर्वानुनूति
र्दिशतु मम सदा सर्वकार्येषु सिद्धिं ॥ ४ ॥ इति ॥ १५ ॥

अर्थ:- (निष्पंकव्योमनीलद्युतिं के०) निष्पंक एटले वादले रहित एवुं
व्योम जे आकाश, तेनी द्युति जे कांति तेना सरस्वी नील एटले श्याम हे
कांति जेनी एवो तथा (अलसदृशं के०) अलस केतां मदघूर्णित हे नेत्र
जेनां तथा (बालचंजानदंष्ट्रं के०) बालचंज एटले बालचंजमानी आना
जे कांति तेना सरस्वा दंष्ट्रा एटले माढो हे जेनी एवा (मत्तं के०) मदो
न्मत्त, अने (घंटारवेण के०) घंटाना रवेण नाम शब्दनी सार्थे (प्रसृतम

दजलं के०) प्रसृत नाम प्रसरतुं एवं जे मदजलं एटले मदवारि तेप्रत्ये (समंतात् के०) सर्व जगाने (पूरयंतं के०) पूरावतो एवो (दिव्यनागं के०) दिव्यरूप नाग जे, हस्ती ते प्रत्ये (आरूढः के०) बेठो एवो ठतो (कामरूपी के०) स्वेच्छाचारि तथा (कामदः के०) काम जे मनोरथ तेने दे नारो एवो (सर्वानुनूतिः के०) सर्वानुनूतिनामा (यद्गः के०) यद्ग ठे, ते (गगने के०) आकाशने विषे (विचरति के०) विचरे ठे ते (मम के०) मुज ने (सदा के०) निरंतर, (सर्वकार्येषु के०) समग्रकार्योंने विषे (सिद्धि के०) सिद्धिने (दिशतु के०) आपो ॥ ४ ॥ इति ॥ ३५ ॥

॥ अथ गुरुवांदणां प्रारंभः ॥

हवे गुरुवंदन वखाणियें ठैयें. ते जघन्य, मध्यम अने उत्कृष्ट एवा त्रण प्रकारें ठे. तिहां प्रणाममात्र जे फेटा वंदन, ते जघन्यवंदन कहियें, अने जे खमासमण आपी विधियें करी वांदियें, ते योज वंदनने मध्यमवंदन कहियें, तथा उत्कृष्ट तो षादशावर्त्त वंदन गुणवंत गुरुने पगे आपीयें, ते आवीरीतें.

त्यां गुरुने वांदणां देतां उघो, मुहपत्ती, ए बे उपकरण साधुने जोइयें, अने श्रावकने मुहपत्ती तथा चरवलो, ए बे जोइयें. ए मुहपत्ती अने रजो हरण लेवाना अद्दर, साधुने तथा श्रावकने साधारण पणे श्रीअनुयोग द्वार सूत्रनी वृत्तिमध्ये प्रकटज ठे तथा केवल श्रावक आश्रयी पण आवीरीतें अद्दर कहा ठे, “सामाज्य कडस्स समणोवासगस्स चउवि हे धम्मोवगरणे पन्नत्ते. तं जहा उवणायरियत्ति मुहपत्तिअत्ति जवमालिय त्ति दंमपाउहणगंचत्ति” ए आलावो श्रीअनुयोगद्वारनी चूर्णी मध्ये ठे, तथा वली जो “मुहपत्तियं अपडिलेहिता वंदणं देई गोयमा तस्स गुरुअं पायड्ढितं हविक्का” ए आलावो व्यवहारचूर्णी मध्ये ठे. तथा “गंतु पोस ह सालाए, ठावितु उवणायरियं ॥ मुहपत्तिअं पमज्झंतो, सीहो गिएहइ पोसहं ॥ १ ॥” ए श्लोक विवाहचूजिका ग्रंथें सिंहश्रावकने पोसह ले वाने अधिकारें ठे, तथा “पावरणं मुत्तूणं, गिएहीता मुहपत्तिअं ॥ वड्ढ काय विसुद्धिए, करेइ पोसहाइयं ॥ १ ॥” ए श्लोक श्री व्यवहार चूर्णी मध्ये ठे. इत्यादिक वचन थकी ए बे उपकरण टाली बीजां कल्पक, कांबली प्रमुख साधुने तेमज पढेडी प्रमुख श्रावकने कांदि पण राखवी न सृजे. तथा ठेहेंडे वांदणां दीधान सृजे अने साधवीने तथा श्राविकाने वस्त्र

होय ते थकां वांदणां देवानो व्यवहार ठे, त्यां प्रथम खमासमण देइ आदेश मागी, मुहपत्ती पडिलेही, शरीरनी पच्चीश पडिलेहणा करी, ए मुहपत्तीनी पच्चीश पडिलेहणा तथा शरीरनी पच्चीश पडिलेहणानी गाथा अर्थसुधां आ पडिकमणामां आगल आवशे; मूलगे नांगे पोताना पगने चरवले करी पूंजवा.

हवे वांदणां देतां जे पच्चीश आवश्यक साचववां जोश्यें, ते विगर्ते करी कहे ठे. गुरुथी चार दिशायें उंठ उंठ हाथ प्रमाण साधु श्रावकनी अपेक्षायें अवग्रह राखवो एटले पोताना देह प्रमाण ते अवग्रहनुं क्षेत्र जाणवुं अने साधवी तथा श्राविकानी अपेक्षायें तेर हाथनो अवग्रह जाणवो ते मध्यें कोइ कार्यने अर्थ आचार्यनी अनुज्ञा मागीने अवग्रहमांहे प्रवेश करवो, ते आवी रीतें के अवग्रह बाहिर रह्यो शिष्य, पणव चडावेला धनुष्यनी पेटें नम्रकाय ठतो बे हाथ जोडी मुखें मुहपत्ती आपी, “इहामि खमासमणो वंदितं जावणिज्जाए निसिहिआए” एटलुं कहेतो पोतें गुरुने वांदवानी इह्मा जणावे. पढी लगारेक नीचो नमीने “अणुजाणह मे मिउगहं” कहे, ए नीचुं नमवारूप प्रथम आवश्यक जाणवुं, पढी शिष्य सुखयकी निसिही कहेतो रजोहरणें करी आगली नूमि पूंजतो प्रमार्जतो अवग्रह मांहे प्रवेश करे, ए अवग्रहमांहे प्रवेश करवारूप बीजुं आवश्यक जाणवुं. पढी संभासादिक पडिलेहतो अधुगडो बेशीने गुरुना चरण समीपें रजोहरण मूकी, मावे हाथे मुहपत्ती लेइ ते मुहपत्तीयें करी मावा कर्णथी आरंजीने दक्षिण कर्ण पर्यंत लजाट पूंजी प्रमार्जी वली तेणें करीज मावो जानु पूंजी तिहां मुह पत्ती मूकी ‘अहोकाय’ इत्यादिक कहेतो त्रण आवर्त्त करे, ते आवी रीतें के बेहु बाहु लांबा करी, पसारी, कूर्परें साथल अणस्पर्शीतो गुरुना चरण उपरें संलग्न, बेहु हाथनीदशे आंगुली लगाडतो मुखें (अ) अक्षर कहे, पढी तेमज दश आंगुली पोताने लजाटें लगाडतो (हो) अक्षर कहे, ए बेहु अक्षरें एक आवर्त्त थाय. तेमज वली (का) अने (यं) ए बेहु अक्षरने उच्चारवे बीजो आवर्त्त थाय. तेमज वली (का) अने (य) ए बे अक्षरें त्रीजो आवर्त्त थाय. पढी संभासं शब्द कहेतो गुरुना पगें मस्तक लगाडे. पढी बेहु हाथ कमलकोशने आकारें जोडी, माथे चडावी “खमणिज्जो जे कि लामो अप्पकिलंताणं बहुसुजेण जे दिवसो वइकंतो ” एवो पाठ कहे. पढी बेहु हाथ मस्तकथी उतारी “जत्ता जे” इत्यादि कहेतो वली पण त्रण आ

वर्त्त करे, ते आवी रीतें के पूर्वली परेंज दश आंगुली समसमी करी, गुरुने पगें हाथ लगाडतो पहेलो (ज) अक्षर मंदस्वरें कहे, बीजो (ता) अक्षर मध्यम स्वरें कहे. त्रीजो (ने) अक्षर ललाट फरसतो उंचे स्वरें कहे. ए त्रण स्थानकें त्रण अक्षर उच्चरतां प्रथम आवर्त्त थाय. तेवी रीतेंज वली (ज) (व) (णि) ए त्रण अक्षर त्रिविध सादें करी त्रण स्थानकें उच्चरतां बीजो आवर्त्त थाय. तेमज वली (ङं) (च) (ने) ए त्रण अक्षर पूर्व रीतें उच्चरतां त्रीजो आवर्त्त थाय, एवं ठ आवर्त्त थया. पठी बे हाथ अने मस्तक गुरुने पगें लगाडो “ स्वामेमि खमासमणो देवसियं वक्ष्मं ” कहे, पठी उनो थइरजोहरणें करी पाठली जूमि प्रमार्जतो मुखयकी “ आवसिआ ए ” कहेतो थको अवग्रहथी बाहेर नीकले ए अवग्रह मध्येथी बाहेर नीकलवा रूप आवश्यक जाणवुं. पठी उनो रही बे हाथे योगमुडा पगे जिनमुडा साचवतो “ पडिक्कमामि खमासमणाणं ” इत्यादिक संपूर्ण ठेहेडा पर्यंत सूत्रनो उच्चार करे. एमज वली बीजुं वांदणुं पूर्वली रीतेंज करे, प ए एटलुं विशेष जे बीजे वांदणे “ आवसिआए ” ए पद न कहे, एटले अवग्रहथी बाहेर नीकलवुं नहीं स्थानकेंज उनो रही “ पडिक्कमामि खमासमणाणं ” इत्यादिक सूत्रनो उच्चार करे. ए वांदणां देतां मनोगुप्ति ए टले मनमांहे एक ध्यानपणुं करवुं, वचनगुप्ति एटले बे वांदणांनी वचमां बीजुं कांहीं बोलवुं नहीं, कायगुप्ति एटले शरीर आधुं पाबुं हलाववुं नहीं. ए त्रण गुप्तिरूप त्रण आवश्यक जाणवां. तथा “ खमणिङ्गोनेकिलामो ” इत्यादिक कहेतां जे, मस्तकें बे हाथ चडावीयें ठैयें, तेने यथायात आवश्यक कहियें. जे जणी जन्म समयें जेम बालक बे हाथ मस्तकें चडावीनेज जन्मे ठे, तेम ए पण ठे, ते जणी यथाजात एवुं नाम जाणवुं.

हवे ए पच्चीश आवश्यकनो शरवालो मेलवे ठे. बेहुं वांदणे थइ बे वार नीचुं नमवा रूप बे. बेहुं वांदणांनो बार आवर्त्त, गुरु चरणें चार वखत मस्तक नमाडवुं ते रूप चार, बे वार अवग्रहमां पेसतां नीचुं नमवा रूप बे, एकवार अवग्रहथी बाहेर नीकलवा रूप, बीजे वांदणे अवग्रहथी नीकलवुं नथी माटे एकज कछुं. त्रण गुप्ति अने एक यथाजात एवं पच्चीश. आवश्यक ते अवश्य करवां माटे आवश्यक एवुं नाम कहेलुं ठे. ए गुरुवंदन संबंधि विशेष बोल आश्रयो विचार, गुरुवंदननाष्ठ, तथा प्र

वचनसारोद्धारादि ग्रंथमां ठपाइ गयाथी अहींथां विस्तार कख्यो नथी.

हवे वांदवाने उजमाल थयेलो एवो शिष्य, विधिपूर्वक मुहपत्ती पडीलेही वली पोतानुं शरीर पडिलेही लंगारेक काय नमावतो बे हाथें उघो, चरवजादिक ग्रहण कखां ठे जेणें एवो अवग्रहथी बाहिर रह्यो थको मुखें मुहपत्ती देइ था प्रमाणें वांदणांनो सूत्रनो पाठ कहे, ते कहे ठे.

इहामि, खमासमणो, वंदितं, जावणिज्जाए, निसीहिआए ॥१॥

अर्थः—(खमासमणो के०) हे कृमादिक गुणें प्रधान ! अहींथां कृमा ते सहन कहियें तथा श्राम्यति एटले संसारना विषयने विषे जे खिन्न ठे अथवा तपश्चर्या करे ठे, तेने श्रमण कहियें, एटले सहन शील जे श्रमण तेने कृमाश्रमण कहियें, आहिं कृमा शब्दना ग्रहणें करीने मार्दव, आर्यवा दिक गुणोनी पण सूचना करी ठे. वली कृमा शब्दें करी तेमने वंदनयोग्यत्व सूचन कखुं ठे, एवा हे कृमाश्रमण ! तमोने (जावणिज्जाए के०) याप नीयया एटले जेणें करी कालक्षेप करियें काल गमावियें, तेने यापनीया कहियें, ते शक्तियें करी सहित एवी (निसीहिआए के०) नैपेधिक्या ए टले प्राणातिपातादिकथी निवृत्तिरूप प्रयोजन ठे जेमां, तेने निपेधिकी तनु एटले शरीर कहियें. अर्थात् जीवहिंसादिक निवृत्तिरूप प्रयोजन वालुं शरीर जाणवुं. आ ठेकाणे नैपेधिक्या ते विशेष्य ठे अने यापनीयया ते वि शेषण ठे एटले पोतानी शक्तियें करी सहित एवुं निपेधिकी जे शरीर, तेवा शरीरें करी तुमने (वंदितं के०) वांदवाने (इहामि के०) अजिलाषामि एटले हुं इहुं बुं, वांहुं बुं. ए पदें करीने बलानियोगनो त्याग करवानी सू चना करी, एटले हे श्रमणगुणयुक्त ! हुं शक्तिसमन्वित ठतो प्रतिषेध करी ठे पापक्रिया जेणें एवो थको तमोने वांदवाने इहुं बुं. ए प्रथम शिष्यनुं वचन सांजलीने ते वखतें जो गुरु कोइ कार्यमां विक्षेपचित्तवंत होय तो 'तिविहेण' एवो शब्द कहे एटले मन, वचन अने काया, एम त्रिविधें करी संक्षेपेंज वांदो. एवा अर्थवालुं गुरुनुं वचन सांजली शिष्य पण संक्षे पेंज वांदे अने जो गुरुनुं चित्त, कोइ कार्यादिकमां विक्षेप न होय तो 'ठं देण' एवो शब्द कहे एटले महारे निराबाध ठे सुखशाता ठे माटे जेम त मारो ठंद एटले अजिप्राय होय, इह्वा होय तेम वांदो. ए प्रथम गुरुवच

न जाणवुं. ए पांच पदनुं प्रथम स्थानक थयुं ॥ १ ॥ पढी शिष्य तिहांज रह्यो थको, लगारेक नीचो नमीने नीचें प्रमाणें पाठ कहे.

अणुजाणहं, में, मिउगगहं ॥ २ ॥

अर्थः—गुरु पांखती चारे दिशायें (मिउगगहं के०) मित अवग्रह एट ले मान करेलो एवो जे स्वदेह प्रमाण अवग्रह, एटले साडात्रण हाथ प्रमाण क्षेत्र, तेमांहे प्रवेश करवानी (में के०) मुऊने (अणुजाणहं के०) अनुज्ञा आपो एटले आज्ञा आपो, ए बीजुं शिष्यनुं वचन सांनलीने गुरु कहे. (अणुजाणामि के०) हुं आज्ञा आपुं बुं. ए बीजुं गुरुनुं वचन जाणवुं. ए त्रण पदनुं बीजुं स्थानक थयुं ॥ २ ॥

हवे बार पदनुं त्रीजुं स्थानक कहे ठे.

निसिही, अहो, कायं, कायसंफासं, खमणिज्जो, जे, किलामो, अप्पकिलंताणं, बहुसुजेण, जे, दिवसो, वइकंतो ॥ ३ ॥

अर्थः—पढी शिष्य निसिही कहेतो थको एटले (निसिही के०) एक गुरुवांदणां विना निषेध्यो ठे अन्यक्रिया रूप व्यापार जेणें एवो ठतो मित अवग्रहमांहे विधिपूर्वक प्रवेश करीने बेशीने संमासा पूंजी रजोहरण पग उपर मूकी थने मुहपत्ती साधु माबा ढीचण उपरें मूके थने आवक चर वला उपर मूके, ते मूकीने बे हाथ पोताना ललाटें लगाडी गुरुना चरण प्रत्यें स्पर्शवाने अर्थे आवा रीतनो पाठ कहे, ते कहे ठे. (अहोकायं के०) अधस्कायं एटले अधः प्रदेशनो ठेहलो जाग, तेने पग कहियें. अर्थात् हेठो काय ते गुरुना पग लक्षण जाणवी, ते तमारा पग प्रत्यें (काय के०) महारा हाथ थने ललाटें करी रूडी रीतें (संफासं के०) स्पर्शवुं ठे तेनी आज्ञा आपो, ते गुरुनी आज्ञा पामीने गुरुना चरण प्रत्यें पोताने हाथे तथा मस्तकें करी रूडी रीतें स्पर्श, पढी उंचो थइ मस्तकें बे हाथ चडावी गुरुनी सन्मुख दृष्टि राखी, “खमणिज्जो जे” इत्यादिक पद कहे, ते आवा रीतें के, हे जगवंत! तुमारां चरण स्पर्शतां जे कांइ आपने (किलामो के०) क्लम एटले जे कांइ ग्लानि थप जावी होय खेद उपजाव्यो होय, एटले महारे जीवें जे कांइ तमारे शरीरें

पीडा उपजावी होय, ते पीडारूप जे खेद, तेने (जे के०) नवज्जिः एटले त मोयें (खमणिज्जो के०) खमवा योग्य ठे. एटलुं कहीने पठी वली पण शिष्य, दिवससंबंधि हेम कुशलनुं स्वरूप गुरुने पूढे, ते आवी रीतेः—(व दुसुनेण के०) बहुशुनेन एटले बहु शुनें करीने हेमकुशलें करीने अर्थात् घणा समाधिनावें करीने (जे के०) नवतां एटले तमारो (दिवसो के०) दिवस, निराबाधपणे (वइक्कंतो के०) व्यतिक्रान्त अयो, एटले वीत्यो, तमें केहे वा ठो? तो के (अप्पकिजंताणं के०) अप्प ठे क्कान्त एटले ग्लानिपणुं जेमने एवा, अर्थात् अप्पवेदना वाला एवा तमें ठो. अहीं रात्रिना अनुष्ठानने विपे 'राइउ वइक्कंतो' अने पाहिकना दिवसने विपे 'पस्को वइक्कंतो' तथा चौमा सीना दिवसने विपे 'चउमासिउ वइक्कंतो' तेमज संवत्सरीना दिवसने विपे 'संवत्सरो वइक्कंतो' एवा पाठ कहेवा. ए त्रीजुं शिष्यनुं वचन अयुं. ए सांज लीने गुरु कहे के तहत्ति एटले तथेति अर्थात् जेम तमें पूढयुं, तेमज अमारो दिवस समाधिमांहेज गयो ठे ॥ इति नावः ॥ ए त्रीजुं गुरुनुं वचन जाणवुं. ए बार पदनुं त्रीजुं स्थानक अयुं ॥ ३ ॥

ए रीतें शरीर संबंधि सुखशाता गुरुने पूढीने हवे वली शिष्य तप नियमादिक संयम संबंधि वार्त्ता गुरुने पूढवाने अर्थे, गुरुना पगने विपे पोतानुं ललाट फरसतो आवर्त्त करतो, आवी रीतें पाठ कहे, ते कहे ठे.

जत्ता, जे ॥ ४ ॥

अर्थः—हे करुणासमुद् ! (जत्ता के०) तप, नियम, संयम, स्वाध्याय रूप यात्रा, ते (जे के०) नवतां एटले तमारो अव्याबाध पणे वर्त्ते ठे? ए चोथुं शिष्यनुं वचन अयुं, ते सांजलीने गुरु कहे के, (तुप्पं पि वट्ठए के०) तुन्यमपि वर्त्तते एटले जेम सुने वर्त्ते ठे, तेम तमने पण वर्त्ते ठे. ए गुरुनुं पण चोथुं वचन जाणवुं. ए द्वे पदनुं चोथुं स्थानक अयुं ॥ ४ ॥

जवणियं, च, जे ॥ ५ ॥

अर्थः—(च के०) वली नियममां राखवा योग्य पदार्थ संबंधि वार्त्ता, शिष्य पूढे ठे. (जवणियं के०) यापनीयं एटले इंडिय अने नोइंडियो ना उपशमादिक प्रकारें करी निराबाध शरीर, (जे के०) नवतां एटले त

मारुं ठे ? अर्थात् इंदिय अने नोइंदियोयें पीडित नहीं एवुं तमारुं शरीर ठे ?
ए पांचमुं शिष्यनुं वचन सांजलीने गुरु कहे, (एवं के०) एमज ठे, ए गुरु
रुनुं पण पांचमुं वचन जाणवुं. ए त्रण पदनुं पांचमुं स्थानक थयुं ॥ ५ ॥

खामेमि, खमासमणो, देवसियं, वइक्कम्मं ॥ ६ ॥

अर्थः—वली शिष्य, रजोहरण उपर हाथ तथा मस्तक झूकीने कहे के
(खमासमणो के०) हे कृमाश्रमण ! (देवसियं के०) दिवस संबंधि
(वइक्कम्मं के०) व्यतिक्रम एटले अवश्यकरणीय विराधनारूप महारो
अपराध, ते प्रत्ये (खामेमि के०) हुं खामुं बुं. ए ठहुं शिष्यनुं वचन सां
जलीने गुरु कहे के, (अहमविखामेमि के०) अहमपि कृमयामि एटले
में पण सारणा वारणादिक करवाने विषे, जे प्रमाद कीधो होय, ते हुं
पण तमोने खमावुं बुं. ए गुरुनुं पण ठहुं वचन थयुं, एटले ठ शिष्यनां
वचन प्रश्नरूपे अने ठ गुरुनां वचन उत्तर रूपे कह्यां, ए चार पदनुं ठहुं
स्थानक थयुं ॥ ६ ॥ ए ठए स्थानकना मलीने उगणत्रीश पद थयां.

पठी शिष्य, पगे जिनमुडा अने हाथे योगमुडा साचवतो उजो रही,

वली पाठली वातनेज विशेष पणे पूठतो नीचे प्रमाणे कहे.

आवसिआए, पडिक्कमामि, खमासमणाणं, देवसिआए,
आसायणाए, तितीसन्नयराए, जंकिंचि, मिठाए, मणडक
डाए, वयडकडाए, कायडकडाए, कोहाए, माणाए, माया
ए, लोहाए, सब्बकालिआए, सब्बमिडोवयाराए, सब्बधम्मा
इक्कमणाए, आसायणाए, जो, मे, अइआरो, कउ, त
स्स, खमासमणो, पडिक्कमामि, निंदामि, गरिहामि, अ
प्पाणं वोसिरामि ॥ ७ ॥ इति ॥ १६ ॥ अहींआं बीजी
वारने वांदणे 'आवसिआए' ए पद न केहेवुं ॥

अर्थः—हवे शिष्य, रजोहरणें करी पाठली नूमिका पूंजी मितअवग्रह
थी बाहेर नीकलतो 'आवसियाए पडिक्कमामि' कहेतो थको निकले एटले
(आवसिआए के०) अवश्य कर्तव्य जे चरणसीत्तरी अने करणसीत्तरी

रूप क्रिया पडिलेहण प्रमुख व्यापार, ते सेवतां, पाजतां, जे अतिचार जा ग्यो होय, मातुं आचखुं होय, ते थकी (पडिक्कमामि के०) हुं प्रतिक्रमुं हुं, निवर्तुं हुं. (खमासमणाणं के०) कृमाश्रमण संबंधिनी (देवसिआए के०) दिवसने विषे थइ, एवी जे (आसायणाए के०) आशातना खंमना, ते आशातनायें करीने. ते केवी आशातनायें करीने? तो के (तित्तीसन्नयराए के०) तेत्तीश आशातना मांहेली अनेरी कोइ एक पण आशातनायें करीने, वली केवी आशातनायें करीने? तो के (जंकिंचिमिह्वाए के०) जे कांइ कूडुं आलंबन लइने मिथ्याजाव वरताव्यो होय, ते किंचित् मिथ्याजावरूप आशातनायें करीने, वली बीजी पण केहेवी आशातनायें करीने? एरीतें आगल पदें पदें कहेतां जवुं, (मणडुक्कडाए के०) मनःसंबंधि जे दुष्कृत एटले पाप, ते रूप आशातनायें करी अर्थात् प्रदेपमनें करी तथा (वयडुक्कडाए के०) वचनसंबंधि दुष्कृत ते असन्य परुपादिक वचनें करी जे दुष्कृत एटले पाप, ते रूप आशातनायें करी, (कायडुक्कडाए के०) काया संबंधि ते आसन, गमन स्थानादिक जे दुष्कृत एटले पाप, ते रूप आशातनायें करी, (कोहाए के०) क्रोधजाव ते विनयत्रंशादिक जे दुष्कृत जे पाप ते रूप आशातनायें करी, (माणाए के०) मानरूप आशातनायें करी, (मायाए के०) माया एटले कपट ते रूप आशातनायें करी, (लोहाए के०) लोनरूप आशातनायें करी, (सव्वालियाए के०) अतीत, अनागत अने वर्तमानकालने विषे गुरुनां अविनयादिक जे थयां, ते रूप आशातनायें करी. अहींथां कोइ पूढे जे अनागत कालनी शी आशातना थइ? तेने कहियें जे अनागत कालें कदापि कोइ समयें गुरुने आमं त्रणें कोइ एक प्रकारें अनिष्ट अविनयादिक थइ जाय, एवं चिंतव्युं होय, तत्संबंधि अनागत कालनी आशातना जाणवी. (सव्वमिहोवयाराए के०) सर्व मिथ्याउपचाररूप एटले सर्व कूड, कपट, क्रियारूप आशातनायें करीने, (सव्वधम्माइक्कमणाए के०) सर्व धर्म ते आठ प्रवचनमाता रूप अथवा सर्व धर्मेनी जे करणी तेने अतिक्रमवा उल्लंघवारूप आशातनायें करीने (आसायणाए के०) पूर्वोक्त प्रकारनी सर्व आशातनायें करी, (जो के०) जे, (मे के०) महारे जीवें, (अइआरो के०) अतिचार दोष, (कउं के०) कखो होय, सेव्यो होय, (तस्स के०) ते अतिचार प्रत्यें (खमा

समणो के०) हे कृमाश्रमण ! तुमारा समीपें (पडिक्कमामि के०) हुं प्रति क्रमुं बुं. मिहामिडुक्कड देउं बुं. फरी तेम हुं नहीं करुं, (निंदामि के०) डुए कर्मकारी आत्माने हुं निंडुं बुं, (गरिहामि के०) गुरुनी साखें हुं गर्हुं बुं, एटले विशेषें निंडुं बुं. (अप्पाणं के०) डुए पापिष्ट आत्मा प्रत्ये (वोसिरामि के०) हुं वोसिरावुं बुं, एटले ठोडावुं बुं. अर्थात् आशातना करवी, ते कालना पाप सहित आत्माने हुं त्यागुं बुं. ए प्रथम वांदणुं थयुं. तेमज बीजुं वांदणुं पण एवीज रीतें जाणवुं परंतु तेमां एटलुं विशेष जे, त्यां आवसिया ए एवो पाठ न केहेवो, तिहां अवग्रहयो नीकलवुं नथी, माटे ॥७॥ ए वां दणांना सूत्रमध्ये पञ्चीश आवश्यक, बे अवग्रह, अछावन पद, तथा पञ्चीश गुरु अने वशो ने एक लघु, सर्व मली वशें ने ठवीश अक्षरो ठे. इति गुरुवंदनसूत्रार्थः ॥ ए रीतें जे सर्व बोल साचवतो गुरुने जाव सहित वांदणां आपे, तेनां अनेक जवनां संख्यां कर्म, ह्य थइ जाय, परंतु जाव विना अल्प फल होय. जेम श्रीकृष्ण जावसहित साधुने वांदतां ह्या थिक सम्यक्त्व पाम्या, तथा सातमी नरक योग्य शिथिल आयुःकर्म उपा र्जन कयुं हतुं, ते संक्रमण करणें करी टालीने त्रीजी पृथिवी योग्य कीधुं अने वीराशालवीने इव्यथी वांदणां देतां मात्र पोताना स्वामीनी अनुव र्तना टाली, पण बीजुं कांइ फल थयुं नहीं ॥ इति ॥ २६ ॥

॥ अथ अतिचारनी आठ गाथा ॥

नाणंमि दंसणंमि अ, चरणंमि तवंमि तहय विरियंमि ॥

आयरणं आयारो, इअ एसो पंचहा जणित ॥ १ ॥

अर्थः—(नाणंमि के०) ज्ञानने विषे, (दंसणंमि के०) दर्शनने विषे, (अ के०) वली (चरणंमि के०) चारित्रने विषे, वली (तवंमि के०) तपने विषे, (तहय के०) तथा (विरियंमि के०) वीर्यने विषे, (आयरणं के०) जे आचरण एटले व्यापार, तेने (आयारो के०) आचार कहियें, अथवा ए ज्ञानादिक पांचनुं जे आचरण एटले व्यापार, तेने आचार क हियें, जेम ज्ञान आश्रयी ज्ञानाचार, ए रीतें सर्वने विषे केहेवुं. (इअ के०) ए प्रकारें (एसो के०) ए प्रत्यक्ष, (पंचहा के०) पंचधा एटले पांच प्रकारें आचार, ते (जणित के०) श्रीतीर्थकरें कह्यो ठे ॥ १ ॥

हवे त्यां प्रथम ज्ञानाचार कहे ठे.

काले विणए बहु माणे, उवहाणे तह अनिएहवणे ॥

वंजण अह तडुनए, अछविहो नाणमायारो ॥ १ ॥

अर्थ:-प्रथम (काले के०) जे कालें, जे अवसरें, जे जणवानुं होय, ते कालें तेज अवसरें तेज जणवुं, तेने काज कहियें. बीजो (विणए के०) ज्ञानीनुं अन्युद्धान वंदनादिक उचित साचवुं तेने विनय कहियें, त्रीजो (बहुमाणे के०) ज्ञानी तथा ज्ञानने विषे अंतरंग प्रेम करवो, तेने बहुमान कहियें. चोयो (उवहाणे के०) नवकारादिक सूत्रोना तपोविशेष उपधान योग्यनुं वहेवुं, तेने उपधान कहियें. (तहय के०) तथा पांचमुं (अनिएहवणे के०) जणावनार जे विद्यागुरु, तेने उल ववो नहीं विसारवो नहीं, तेने अनिएहवण कहियें. ठछो (वंजण के०) सूत्र, अक्षर, शुद्ध जणवो खोटुं न जणवुं, शुद्धोचार करवो, तेने वंजण कहियें. सातमो (अह के०) अर्थ शुद्ध जणवो, आठमो (तडुनए के०) सूत्र अने अर्थ, ए बेहु शुद्ध जणवां, (अछविहो के०) ए आठ प्रकारें (नाणमायारो के०) ज्ञानाचार जाणवो. ए आठ प्रकारें ज्ञानना आचार जेम कह्या ठे, तेमज करियें. तेने ज्ञानाचार कहियें, अने तेथी विपरीत करियें, तो अतिचार लागे ॥ १ ॥

हवे दर्शनाचार कहे ठे.

निरसंकिअ निक्कंखिअ, निवितिगिहा अमूढ दिठीअ ॥

उववूह थिरीकरणे, वडल पचावणे अछ ॥ २ ॥

अर्थ:-प्रथम श्रीवीतरागना वचनमां शंका न करवी. एकांतें सत्य मा नवुं ते (निरसंकिअ के०) निःशंकित पुरुषनुं लक्षण जाणवुं, बीजो स्या षादरूप श्रीजिनमत विना बीजा अन्यमतनी आकांक्षा एटले वांठा न करवी, लगारेक तप क्लमादिक गुण देखी, परदर्शननो अनिलाष करवो नहीं, ते (निक्कंखिअ के०) निःकांकित पुरुषनुं लक्षण जाणवुं, त्रीजो धर्मना फलमां संदेहन आणवो, एटले श्रीजिनधर्मेने विषे क्रिया अनुष्ठानादिक ना फलने विषे संदेह करवो नहीं, अथवा साधु, साधवीनां मलमलिन

शरीर तथा वस्त्र देखी, डुगंठा करवी नहीं, निंदा करवी नहीं, ग्लानि करवी नहीं, ते (निवृत्तिगिह्वा के०) निर्वृत्तिगिह्व पुरुषनुं लक्षण जाणवुं. चोथुं अज्ञानी, मिथ्यात्वीनां क्रिया, कष्ट, कांइ करामत चमत्कार देखीने तेनी उपर व्यामोहित न थावुं, तथा ए लोकोमां पण कांइक ठे ? एवो पण मनमां विचार न करवो तथा श्री जिन शासनने विषे नवतत्त्व समाचारी प्रमुखमां मुंजावुं नहिं, तेमां प्रवीण होवुं, ते (अमूढदिहीअ के०) अमूढदृष्टि पुरुषनुं लक्षण जाणवुं. पांचमुं सम्यक्त्वधारी गुणवंतना अल्प गुणनी पण श्रद्धापूर्वक प्रशंसा करवी, मुखें करी प्रकाशवी, ते (उववूह के०) उप बृंहक पुरुषनुं लक्षण जाणवुं. ठहुं श्रीजिनधर्म थकी पडता प्राणीने सहाय आपीने धर्ममां स्थिर करवो अथवा जे जीव, श्रीजिनधर्म नथी पाम्या, ते जीवने हितोपदेशादिकनुं सहाय आपीने श्रीजिनधर्मने विषे स्थापवो, स्थिर करवो, ते (थिरीकरणे के०) स्थिरीकार पुरुषनुं लक्षण जाणवुं, सा तमो साधर्मिकनी विशेष नक्ति करवी तथा सर्व जीवने विषे करुणा, मैत्री जावना करवी, ते (वल्लल के०) वात्सल्यपुरुषनुं लक्षण जाणवुं, आठ मो जे रीतें अन्य दर्शनी लोक पण जैनशासननी अनुमोदना करे, मिथ्यात्व मत मूकीने जैनमतने आदरे, तेम करवुं, एटले एवां कार्य करवां के जे थकी जैनशासन दीपे, घणां लोक बोधबीज पामे, ते (प्यनावणे के०) प्राज्ञाविक पुरुषनुं लक्षण जाणवुं, (अष्ट के०) ए आठ लक्षण दर्शनाचारनां जाणवां. आहिं लक्षण शब्दे आचार ग्रहण करवो. एवी रीतें प्रवर्तवुं, तेने दर्शनाचार कहियें, एथी विपरीत प्रवर्त्ते, तो अतिचार लागे ॥३॥

हवे चारित्राचार कहे ठे.

पणिहाण जोगजुत्तो, पंचहिं समिईहिं तिहिं गुत्तीहिं ॥

एस चरित्तायारो, अठविहो होइ नायवो ॥ ४ ॥

अर्थ:- (पणिहाणजोग के०) प्रणिधान एटले स्थिरयोग, संयम व्यापार, तेणें करी एटले एकाग्र सावधान पणें करी मन, वचन तथा कायाना योग सर्व चारित्र पालवाने विषे (जुत्तो के०) युक्त होय एवो, (एसचरित्तायारो के०) ए चारित्राचार, ते (पंचहिंसमिईहिं के०) पांच समिति तेणें करी, तथा (तिहिंगुत्तीहिं के०) त्रण गुप्ति तेणें करी (अठविहो के०) अष्टवि

ધ એટલે આઠ પ્રકારે (હોઈ કે૦) છે, તે (નાયવો કે૦) જાણવો. તે અષ્ટવિધ પાંચ સમિતિ અને ત્રણ ગુપ્તિનાં નામ આગલ નવકારના અર્થે શ્રી આચાર્યનાં વિશેષણમાં આવ્યાં છે માટે અહીં નથી લખ્યાં. એ આઠ બોલે પ્રવર્તવું, તેને ચારિત્રાચાર કહિયે, અને એ પાંચ સમિતિ અને ત્રણ ગુપ્તિ ન પાળે, તો ચારિત્રાચારના અતિચાર લાગે, તેમાટે સાધુને નિરંતર અને આવકને સામાયિક પોસહ લીધે એ પાંચ સમિતિ અને ત્રણગુપ્તિ અવશ્ય પાલવી ॥૪॥

હવે તપાચાર કહે છે.

બારસવિહંમિવિ તવે, સપ્તિંતર બાહિરે કુસલદિઢે ॥

અગિલાઈ અણાજીવી, નાયવો સો તવાયારો ॥ ૫ ॥

અર્થ:- (સો કે૦) તે (તવાયારો કે૦) તપાચાર, તે (બારસવિહંમિ વિતવે કે૦) બાર પ્રકારના તપને વિષે (અપિ કે૦) નિશ્ચે (નાયવો કે૦) જાણવો. તે તપાચાર કેહેવો છે? તો કે (અગિલાઈ કે૦) ગ્લાનિ જાવ એટલે હુગંઢા જાવ રહિત છે એટલે તપ કરતાં હુગંઢા કરીને તેનો ખંગ કરે નહીં, વળી (અણાજીવી કે૦) અશનાદિક આજીવિકાયેં કરી રહિ ત છે, એટલે હું જો તપ કરું, તો તપસ્વી કેહેવાઉં? પેટ જરાઈ ચાલે? મને લોકો તપસ્વી જાણી ધન પ્રમુખવડે મહારી નક્તિ કરે? એવી બુદ્ધિથી તપ ન કરવું, વળી તે દ્વાદશવિધ તપ કેહેવું છે? તો કે (સપ્તિંતરબાહિરે કે૦) ઠ જેદ અન્યંતર, અને ઠ જેદ બાહ્ય સહિત છે. વળી કેહેવું છે? તો કે (કુસલ કે૦) તીર્થકરોયેં (દિઢે કે૦) ઉપદિષ્ટ્યું છે, પ્રકાશ્યું છે એવા તપમાં પ્રવર્તવું, તેને તપાચાર કહિયે, એથી વિપરીત પ્રવર્તે, તો અતિચાર લાગે ॥ ૫ ॥

હવે એ તપાચારમાં બાહ્ય તપના ઠ જેદ વિવરીને કહે છે.

અણસણ મૂળોયરિયા, વિત્તી સંઘેવણં રસઞ્ચાઉ ॥

કાયકિલેસો સંલી, ણયાય વઘો તવો હોઈ ॥ ૬ ॥

અર્થ:-પહેલું (અણસણં કે૦) અશનાદિક ચાર આહારનો ત્યાગ થો ઢા કાલ લગેં કરવો અથવા જાવજીવ પર્યંત કરવો, તે અનશન તપ જાણવું. બીજું (ઋણોયરિયા કે૦) ઋનોદરિકા એટલે વસ્ત્ર, પાત્ર, ડંઠાં, કરવાં અથવા નૂલ કરતાં પાંચ સાત કોલિયા ડંઠા જમવા તથા કષાયની ન્યૂન

ता करवी, तेने कनोदरिका तप कहियें. त्रीजुं (वित्तीसंखेवणं के०) इ
 व्यादिक चार प्रकारना अनिग्रहें करीने जे वृत्ति एटले आजीविकानो सं
 द्वेप करवो तेने वृत्तिसंक्षेप तप कहियें. जेम के साधु होय, ते इव्यादि
 क चारथी संक्षेप करे, त्यां वोहोरवा जतां साधु घरनी संख्या करे, जेम के
 पांच, सात अथवा एटलेज घेरथी जो सूजतो अहार मले तो लेवो, न
 मले तो उपवास करवो अने श्रावकें तो सवारनुं पञ्चस्काण करतां दश,
 पंदर, किंवा जेटलां इव्य मोकलां राख्यां होय तेमांथी वली बे त्रण इव्य उठां
 करे एवा प्रकारना अनिग्रह करे, तेने वृत्तिसंक्षेप तप कहियें. चोथुं (रसच्चाउ
 के०) विगयादिक रसनो त्याग करवो एटले ठ विगयमांथी एक, बे विगय
 नो त्याग करवो तथा लीलोतरी प्रमुखनो जे नियम लेवो, तेने रसत्याग
 तप कहियें. पांचमुं (कायकिलेसो के०) कायोत्सर्ग करवो, वीरासन,
 पद्मासन, तथा उत्कटासनादिक आसन करवां, जेम तेम कायाने पीडवी.
 टाढ तापनी आतापना लेवी, लोच कराववो, उघाडे पगें चालवुं, जूमि उ
 पर शयन करवुं, इत्यादिक प्रकारें करीने शरीरने कष्ट देवुं, तेने कायक्लेश
 तप कहियें. ठठुं (संलीणघाय के०) विषय कपायने उदीरवा नहीं जे
 उदय आव्या तेने निःफल करवा अशुनयोगनुं निवारवुं, शुनयोगमां प्रव
 र्तवुं; स्त्री, पशु, नपुंसक रहित स्थानक सेववुं, कुकडीनी पेरें हाथ, पग,
 प्रमुख अंगोपांग संवरी राखवा, तेने संलीनता तप कहियें. ए ठ प्रकारें
 (बघोतवो के०) बाह्यतप (होइ के०) ठे ॥ ६ ॥

हवे अन्यंतर तपना ठ चेद विवरीने कहे ठे.

पायष्ठितं विणउ, वेयावच्चं तहेव सद्याउ ॥

जाणं उरसग्गो विअ, अप्पितरउ तवो होई ॥ ७ ॥

अर्थः—प्रथम (पायष्ठितं के०) दोष लागे थके गुरु गीतार्थनी आग
 ल सरल मन वडे पापरूप अपराध प्रकासे, पढी ते अपराधनो निवारण
 करवाने अर्थे गुरु जे आलोचनादिक एटले प्रायश्चित्तादिक आपे, ते रूढी
 रीतें करे, तेने प्रायश्चित्त तप कहियें.

बीजुं (विणउ के०) ज्ञानादिक सात प्रकारनो विनय करवो, ते वि
 नयतप अथवा वली आठ प्रकारें गुरुनो विनय करवो, ते कहेठे, एक गुरुने

देखी उनां थवुं बीजुं गुरुने आवता देखी सामे जवुं, त्रीजुं गुरुने देखी हाथ जोडी मस्तकें चढाववा, चोथुं गुरुने बेसवाने आसन आपवुं, पांचमुं पोतें आसने बेसवानुं मूकी देवुं, ठहुं ज्यां सुधी गुरु उना होय, त्यां सुधी उना रहेवुं, सातमुं गुरुने वांदणां देवां, गुरुनी पर्युपासना एटले सेवा करवी, विसामण करवा, तथा आवमुं गुरु जाय, तेवारें तेनी पाठज बोलाववा जवुं, ए आठ प्रकारें पण विनयतप कहियें.

त्रीजो (वेआवच्चं के०) वैयावृत्त्य तप करवुं, ते आहारादिक आणी आपवा, केड पगादिक चांपवा प्रमुख आचार्यादिक दश पुरुषोनी नक्ति करवी, एटले आचार्य, ग्लान, बाल, वृद्ध, तपस्वी, नवदीक्षित साधु, साधर्मी, कुल, ते जे एक आचार्यनां संतान तेने कुल कहियें, तथा गह्व, ते जे घणा आचार्यनां संतान एकठां थयेलां होय, तेने गह्व कहियें, तथा संघ, ते साधु, साधवी, आवक अने आविका तडूप ते संघ. ए दशनुं जे वैयावृत्त्य करवुं, तेने वैयावच्च तप कहियें. (तहेव के०) तेमज वली.

चोथो (सङ्काउ के०) वांचनादिक पांच प्रकारनो स्वाध्याय करवो, तेने स्वाध्याय तप कहियें. त्यां एक वांचना एटले जणवुं, बीजी पृष्ठना ते संशय टालवाने पूठवुं, त्रीजी परावर्त्तना एटले बीसरी गयेलुं संनारवुं. चोथी अनुप्रेक्षा एटले तत्त्वचिंतवना करवी, पांचमी धर्मकथा एटले तीर्थकरादिक गुणिजननी कथा करवी. ए पांच जेद, सद्याय तपना जाणवा.

पांचमुं (जाण के०) ध्यानतप ते आर्त्त रौडध्याननुं निवारवुं अने धर्म तथा शुक्ल, ए बे शुन ध्याननुं व्याववुं, एवा बे प्रकारें ध्यानतप जाणवुं.

ठहो (उस्सग्गो के०) परवस्तुनो त्याग करवो, कर्मना कूय निमित्तें कायोत्सर्ग करवो, तेने कायोत्सर्गतप कहियें. (अपि के०) निश्चें ए ठ जेदें (अप्पितरउतवो के०) अन्यंतर तप (होइ के०) ठे ॥ ७ ॥

अणिगूहिअ बल विरिउ, पडिक्कमइ जो जहुत्तमाउत्तो ॥

जुंजइ अ जहा थामं, नायवो वीरिआयारो ॥ ८ ॥ इति ॥ ७७ ॥

अर्थ:- (अणिगूहिअ के०) अनिगूहित ठे, अणढांकेलुं ठे एटलें प्रगट ठे, (बलविरिउ के०) बल वीर्य जेनुं, वली (जो के०) जे (जहुत्त

કે૦) યથોક્ત એટલે જેમ શ્રીતીર્થંકર દેવે કહ્યું છે, તેમજ (પઢિક્રમ ૬ કે૦) પરાક્રમ કરે છે, એટલે ઉદ્યમ કરે છે. અર્થાત્ શરીરનું બલ અને મનનું વીર્ય, એ બેદુને અણગોપવતો ચક્રો મનમાં ઉત્સાહ ધરતો ચક્રો, વચને ધર્મઆપાર કરતો ઠતો, સ્વેદને અણ પામતો ચક્રો, ધર્મને વિષે ઉદ્યમ કરે છે. વલી જે (આગતો કે૦) ઉપયુક્ત ચક્રો, એટલે સાવધાન ચક્રો, (જહાયામં કે૦) પોતાના બલને અનુસારેં યથાશક્તિ પ્રમાણે (હુંજ ૬ કે૦) જોડે, લાગે, એટલે પ્રવર્તે, તે શાને વિષે પ્રવર્તે? તો કે ધર્મકાર્યને વિષે પ્રવર્તે, તે (વીરિઆયારો કે૦) વીર્યાચાર, (નાયવો કે૦) જાણવો. એ ત્રણ પ્રકારેં વીર્યાચાર કહ્યો ॥ ૮ ॥ ઇતિ ॥ ૧૭ ॥ હવે આ નીચે લેખેલી ગાથા મુનિરાજ, કાચસ્સગ્ગમાં ચિંતવે, તે લેખિયેં થયેં.

સયણાસણન્ન પાણે, ચેડ્ય જડ્ સિચ્ચ કાય ઉચ્ચારે ॥ સમિઈ નાવણ ગુત્તી, વિતહાયરણે અઈયારો ॥ ૧ ॥ અર્થ:- (સયણ કે૦) સુવાના સંઘા રિઆ પ્રમુખ, (આસણ કે૦) બેસવાના આસન, બાજોત પ્રમુખ, (અન્ન પાણે કે૦) અશન, પાન, સ્વાદિમ, સ્વાદિમ, (ચેડ્ય કે૦) ચૈત્યવંદન, (જડ્ કે૦) યતિ, તે સાધુનક્તિ અન્યુજ્ઞાનાદિક, (સિચ્ચ કે૦) શય્યા, વસતિ, ઉપાશ્રય, (કાય કે૦) લઘુનીતિ, તે પીશાબ, (ઉચ્ચારે કે૦) વડી નીતિ ચંદ્રિલ પરવવાનો વિધિ, (સમિઈ કે૦) ઈર્યાદિક પાંચ સમિતિ, (નાવણ કે૦) અનિત્યાદિક બાર નાવના તથા પંચ મહાવ્રતની પચ્ચીશ નાવના, (ગુત્તી કે૦) ત્રણ ગુપ્તિ, એ સર્વ બોજ, (વિતહ કે૦) વિતથપણે એટલે અસત્યપણે, વિપરીત પણે (આયરણે કે૦) આચરવા ચક્રી અંગીકાર કરવા ચક્રી (અઈયારો કે૦) અતિચાર હોય, એટલે જ્ઞાનાદિક આત્મગુણ મલિન થાય ॥ ઇતિ ગાથાર્થ: ॥ ૧ ॥ ૧૭ ॥

॥ અથ દેવસિચ્ચં આલોઝં લિચ્ચતે ॥

इच्छाकारेण संदिसह जगवन् देवसिच्यं आलोउं ॥ इहं आलोएमि जो मे देवसिउं अईयारो कउं काइउं वाईउं माणसि नु उरुसुत्तो उम्मग्गो अकणो अकरणिज्जो डुज्जानं डुविचिंतितं अणायारो अणिठिअवो असावगपाउग्गो नाणे दंस

ऐ चरित्ताचरित्ते सुए सामाइए तिन्हं गुतीणं चउन्हं कसा
याणं पंचन्ह मणुवयाणं तिन्हं गुणवयाणं चउन्हं सिक्काव
याणं बारसविहस्स सावगधम्मस्स जं खंदिञ्चं जं विराहि
अं तस्स मिहामि उक्कडं ॥ १ ॥ इति ॥ २८ ॥

अर्थः—(जगवन् के०) हे जगवन् ! (इहाकारेण के०) पोतानी इ
हायें करी पण कोइना बलात्कारें नहीं, (संदिसह के०) मुज्जे आदेश
आपो. (देवसिञ्चं के०) दिवस संबंधि जे अतिचार उपना, ते प्रत्ये (आ
लोएमि के०) आ एटले मर्यादायें करी अथवा समस्तपणे करी (लोए
मि के०) हुं प्रकाशुं बुं. अहींआं रात्रि होय, तो राइसंबंधि अतिचार प्रका
शुं बुं. एम केहेबुं. ए रीतें शिष्य कहे, तेवारें गुरु कहे के आलोह. एटले
आलोचो प्रकाशो. पढी शिष्य कहे, (इहं के०) हुं पण इहुं बुं, तमारुं
वचन अंगीकार करुं बुं. (आलोएमि के०) हुं आलोउं बुं, एटले मर्या
दायें करी संपूर्ण जावें करी हुं प्रकाशुं बुं. (जो के०) जे (मे के०) म
हारे जीवें, (देवसिउं के०) दिवस संबंधित (अईआरो के०) अतिचार
दोष, (कउं के०) कीधो होय, एटले जगाडयो होय, ते अतिचार, अनेक प्रका
रें ठे. माटे तेना प्रकारो कहे ठे. (काईउं के०) कायासंबंधी (वाईउं के०)
वचन संबंधी (माणसिउं के०) मनःसंबंधी एटले काया, वचन अने मनःसं
बंधित अतिचार ठे. तेमां प्रथम काया अने वचन संबंधि अतिचारनुं स्वरूप
कहे ठे. (उस्सुतो के०) उत्सूत्र एटले जिनागमथी विरुद्ध बोलवुं, ते हेतुथी
उत्पन्न थयुं तथा (उम्मग्गो के०) उन्मार्ग ते क्वाथोपशमिक जावरूप मार्ग,
ते प्रत्ये अतिक्रमी उलंघीने औदयिक जावें करी एटले मिष्यात्व कषायादिक
जावें करी कीधो थाप्यो, जे उन्मार्ग, ते उन्मार्गना योगें करी नीपन्यो जे (अ
कप्पो के०) अकल्पः एटले कल्प जे विधि ते चरण करण व्यापार, ते यकी अ
एटले रहित ते अकल्प कहियें, ते अकल्पपणाना हेतुयकी उत्पन्न थयो जे (अ
करणिक्को के०) अकरणीय एटले जे करवा योग्य नहीं, एवा कार्यने करवे करी.
एम अहींआं हेतुहेतुमज्जाव ठे, ते आवी रीतें के, जेमाटें उत्सूत्र, ते माटेज
उन्मार्ग; अने जेमाटे उन्मार्ग, तेमाटेंज अकल्प, जेमाटे अकल्प, तेमा

टेज अकरणीय कहियें. एटले काय अने वचनसंबंधि अतिचारनुं स्वरूप कह्युं. हवे मनः संबंधि अतिचारनुं स्वरूप कहे ठे. (डुक्काउ के०) डुध्यान ते चित्तने एकाग्रपणे आर्त्त, रौड ध्याननुं ध्याववुं. ते जेमाटे डुध्यान, तेमाटेज (डुविचिंति उ के०) डुर्विचिंतित एटले जे चलचित्त पणे करी डुष्ट अशुभकार्यनेज मनमां चिंतववुं, जेमाटे ते डुर्विचिंतित, तेमाटेज (अणायारो के०) अनाचार क हियें. एटले जे थकी व्रतादिकनो सर्वथा जंग थाय, जेमाटे ते अनाचार, ते माटेज (अणिष्ठियवो के०) अनेष्टितव्यः एटले जे इहवा वांढवा योग्य नथी, जेमाटे ते अनेष्टितव्य, तेमाटेज (असावगपाउग्गो के०) नथी श्राव कने प्रायोग्य एटले श्रावकने उचित नथी. इति मनःसंबंधि अतिचार. हवे ए सर्व अतिचार, शाने विपे लगाडया होय? ते कहे ठे.

(नाणे के०) निज पर सत्तारूप वस्तुनुं यथार्थजाणपणारूप जे ज्ञान, तेने विपे, (दंसणे के०) देवादिक त्रण तत्त्वनुं साचुं श्रद्धान रूप जे दर्शन, तेने विपे, (चरित्ताचरित्ते के०) कांइएक विरतिरूप, कांइएक अवि रतिरूप एवं जे देशविरतिरूप श्रावकनुं चारित्र, तेने विपे, अथवा ज्ञा नादिक निजगुणमांहे देशयकी जे स्थिरता, ते रूप जे चारित्राचारित्र ते ने विपे. एहीज वली कहे ठे. (सुए के०) श्रुततिष्ठांतने विपे अकाजें स्वा ध्याय इत्यादिक अतिचार लगाडयो होय, (सामाइए के०) सम्यक्त्वरूप सामायिकने विपे जिनवचनने विपे शंकादिक अतिचार लगाडयो होय. वली चारित्राचारित्र संबंधि अतिचार, प्रतिजेदें करी कहे ठे. (तिन्हंगुत्तीणं के०) मनोगुप्ति, वचनगुप्ति अने कायगुप्ति, ए त्रण गुप्तिने अणपालवे करी, (चउन्हंकसायाणं के०) क्रोध, मान, माया अने लोभ, एवा चार क पायने करवे करी, (पंचन्हमणुवयाणं के०) एक स्थूलप्राणातिपातविर मण, बीजुं स्थूलमृषावादविरमण, त्रीजुं स्थूलअदत्तादानविरमण, चोथुं स्थूलमैथुनविरमण, पांचमुं स्थूलपरिग्रहविरमण, ए पांच अणुव्रतमांहेथी तथा (तिन्हंगुणवयाणं के०) एकदिशिपरिमाणव्रत, बीजुं उपजोगपरि जोगपरिमाणव्रत, त्रीजुं अनर्थदंभविरमणव्रत, ए त्रण गुणव्रतमांहे थी तथा (चउन्हंसिस्कावयाणं के०) एक सामायिकव्रत, बीजुं देशाव काशिक व्रत, त्रीजुं पौषधोपवासव्रत, चोथुं अतिथिसंविनागव्रत, ए चार शिद्धाव्रतमांहेथी. घणुं शुं कहियें? परंतु (बारसविहस्स के०) ए पूर्वोक्त

अथ सातलाख तथा अठारपापस्थानक अर्थसहित ११७

द्वादशविध एटले बार प्रकारना व्रतरूप (सावगधम्मस्स के०) श्रावक संबंधि जे धर्मे तेमांहेथी महारे जीवें (जंखंमियं के०) जे खंमयुं, एटले देश थकी जंग कीथो, (जंविराहियं के०) जे विराध्युं एटले सर्वथकी जंग कीथो, (तस्स के०) तेहनूं (डुक्कडं के०) डुक्कट एटले पाप, ते (मि के०) महारे जे जाग्युं, ते (मिह्मा के०) मिथ्या थाउं, एटले निष्फल थाउं ॥१॥ एमां लघु अक्षर एकशो उंगणचालीश अने गुरु अक्षर उंगण त्रीश, सर्व मली एकशो ने अडशत अक्षरो ठे ॥ इति ॥ १७ ॥

॥ अथ सात लाख ॥

सात लाख पृथिवीकाय, सात लाख अप्पकाय, सात लाख तेउकाय, सात लाख वानुकाय, दश लाख प्रत्येक वनस्पति काय, चउद लाख साधारण वनस्पतिकाय, बे लाख बेंडि य, बे लाख तेंडिय, बे लाख चौरिंजिय, चार लाख देवता, चार लाख नारकी, चार लाख तिर्यंच पंचेंजिय, चौद लाख मनुष्य, एवंकारें चौराशी लाख जीवायोनिमांहे मा हारे जीवें जे कोइ जीव हण्यो होय, हणाव्यो होय, हणतां प्रत्ये अनुमोद्यो होय, ते सर्वे मने, वचने, कायायें करी तस्स मिह्मामि डुक्कडं ॥ १ ॥ इति ॥ १८ ॥ एनो अर्थ सुगम ठे ॥

॥ अथ अठार पाप स्थानक ॥

पहेले प्राणातिपात, बीजे मृषावाद, त्रीजे अदत्तादान, चौथे मैथुनं, पांचमे परिग्रह, छठे क्रोध, सातमे मान, आठमे माया, नवमे लोभ, दशमे राग, इगिआरमे द्वेष, बारमे कलह, तेरमे अन्याख्यान, चौदमे पैशुन्य, पन्नर मे रति अरति, शोलमे परपरिवाद, सत्तरमे माया मृषा वाद, अठारमे मिथ्यात्वशल्य. ए अठार पापस्थानकमांहीं माहारे जीवें जे कोइ सेव्युं होय, सेवराव्युं होय, सेवतां

પ્રત્યે અનુમોદ્યું હોય, તે સર્વે મને, વચને, કાયાયેં કરી
તસ્સ મિહામિ હુક્કડં ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૩૦ ॥

અર્થ:-પરજીવના પ્રાણનો નાશ ચિંતવવો તે પ્રથમ પ્રાણાતિપાત, જૂતું
બોલવાના પરિણામ, તે બીજો મૃષાવાદ, પારકી વસ્તુ ધણીના દીધા વિના
ચોરી લેવાનો રુચિ, તે ત્રીજું અદત્તાદાન, વિષયસુખની વાંઠારૂપ પરિણામ,
તે ચોથું મૈથુન, નવ પ્રકારેં બાહ્ય અને ચૌદ પ્રકારેં અન્યંતર પરિગ્રહની વાંઠા,
તે પાંચમો પરિગ્રહ, કોઈની ઉપર આકરા તીવ્ર પરિણામેં ક્રોધ કરવો, તે ઠઠો
ક્રોધ, આઠ પ્રકારેં મદ કરવો, તે સાતમું માન, કપટ સહિત લોકને દેખાડવા
રૂપ ધર્મકરણી કરવી, તે આઠમી માયા, ધન, શરીર, કુટુંબ, પરિવારરૂપ સં
પદાને એકઠી કરવાની તથા રાખવાની ઘણી વાંઠા, તે નવમો લોજ, પૌજ
લિફ પરવસ્તુ ઉપર રાગ ધરવો, તે દશમો રાગ, પોતાને અણગમતી વસ્તુ
ઉપર અરુચિનાવ, તે અગીઆરમો દેષ, કોઈ પણ કારણેં ક્લેશ કરવાની
રુચિ, તે બારમો કલહ, પરજીવને અણ દીતું અણ સાંનલ્યું આલ દેવું, તે
તેરમું અન્યાસ્યાન, પારકી ચાડી કરવી, તે ચૌદમું પૈશુન્ય, સુખ દુઃખ આ
વે હર્ષ શોક ધરવો, તે પંદરમું રતિ અરતિનામા પાપસ્થાનક કહિયેં. ગુ
ણી કિંવા નિર્ગુણી જીવની નિંદા કરવી, તે શોલમો પરપરિવાદ કહિયેં. અં
તરમાં બીજી વાત હોય અને બાહરેં મુખ ચક્રી મીતું બોલવું, ઇત્યાદિક અ
નેક પ્રકારેં ઠલ કરીને લોકોને ઠગવાના પરિણામ, તે સત્તરમો માયા મૃ
ષાવાદ. પાંચ પ્રકારેં મિથ્યાત્વ સેવવા રૂપ પરિણામ, તે અઠારમું મિથ્યાત્વ
શબ્દ નામા પાપસ્થાનક જાણવું. એ અઠાર પ્રકારેં જે જીવને ચિત્તમાં પાપ
રૂપનાવ ઉત્પન્ન થાય, તેને જાવપાપ કહિયેં અને તે જાવની ચિકાણેં કરી
જે જીવને સત્તાયેં કર્મનાં દલિયાં લાગે, તેને દ્વ્યપાપ કહિયેં, તે દ્વ્યપા
પનાં દલિયાં સત્તાયેં બંધાણાં, તે આગલ જાવપણે તિર્યંચ નારકીના નવ
પામીને વ્યાશી પ્રકારેં જોગવાય ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૩૦ ॥

॥ અથ દેવસિચ્છપઢિક્રમણે ઠાઝં ॥

સવસ્સવિ, દેવસિચ્છ, હિચ્છિતિચ્છ, હપ્પાસિચ્છ, હિચ્છિ
ઠિચ્છ, તસ્સ મિહામિ હુક્કડં ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૩૧ ॥

અર્થ:-આ સૂત્રનો અર્થ, આગલ સવસ્સવિનામા સાડત્રીશમું સૂત્ર આવશે, તેના અંતર્ગત આવી જાશે, માટે અહીં નથી લખ્યો ॥ ૧ ॥ ૩૧ ॥

॥ અથ શ્રાવકપટિક્કમણસૂત્ર અથવા વંદિતાસૂત્ર ॥

વંદિતુ સવ સિદ્ધે, ધમ્માયરિએ અ સવસાદૂ અ ॥ ૬

હામિ પટિક્કમિઝં, સાવગધમ્માઙ્ગારસ્સ ॥ ૧ ॥

અર્થ:- (સવ કે૦) સર્વ સર્વજ્ઞ એટલે સર્વ વસ્તુને જાણે, સર્વને હિત વાંઠક એવા તીર્થંકર તેમને, તથા (સિદ્ધે કે૦) સિદ્ધ જે અષ્ટ કર્મના ક્ષય થકી પૂર્ણ થયાં છે, અર્થ પ્રયોજન જેમનાં તેમને, તથા (ધમ્માયરિએ કે૦) ધર્માચાર્ય જે શ્રુત ચારિત્રરૂપ ધર્મ, તેના આચારને વિષે શ્રેષ્ઠ તથા ધર્મના દાતાર, તેમને, તથા (અ કે૦) અ શબ્દ થકી ઉપાધ્યાય જે સિદ્ધાંતના જણાવનાર તે પણ જોવા, તેમને, તથા (સવસાદૂ કે૦) સર્વ સાધુ તે સ્થ વિરકલ્પિકાદિક જિનકલ્પી પ્રમુખ અનેક પ્રકારના સાધુ મોક્ષના સાધનાર તેમને, (અ કે૦) અકાર તે સમુચ્ચયાર્થ વાચક છે. એટલે એ પાંચ પદ જે છે, તેમને (વંદિતું કે૦) વાંદીને નમસ્કાર કરીને એટલે એ પાંચેને સર્વ વિઘ્નોપશાંતિને માટે વંદન કરીને, (સાવગધમ્માઙ્ગારસ્સ કે૦) શ્રાવક ધર્મને વિષે જે અતિચાર લાગ્યો હોય, તે થકી એટલે એકશો ને ચોવીશ અતિચાર થકી (પટિક્કમિઝં કે૦) પ્રતિક્રમવાને નિવર્તવાને (હામિ કે૦) હું હું હું. વાંહું હું. અંહીં અતિચાર શબ્દનું અર્થ આવીરીતે છે કે જે આત્માના ગુણને મલિન કરે, તેને અતિચાર કહિયે ॥ ૧ ॥

હવે સામાન્યપ્રકારે સઘણા વ્રતના અતિચાર, પટિક્કમવાને અર્થ કહે છે.

જો મે વયાઙ્ગારો, નાણે તહ દંસણે ચરિત્તે અ ॥

સુદ્ધમો અ બાયરો વા, તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ ॥૧॥

અર્થ:- (વયાઙ્ગારો કે૦) બાર વ્રતોના અતિચાર પંચોતેર છે, કેમ કે અગ્નીઆર વ્રતના તો પ્રત્યેકે પાંચ પાંચ અતિચાર છે અને એક સાતમા વ્રતમથ્યે કર્માદાનના પંદર અતિચાર અંતરજૂત આવે છે અને પાંચ મૂળ સાતમા વ્રતના અતિચાર મેલવતાં વીશ થાય. એ રીતે સર્વ મળી પચ્ચોતેર અતિચાર થાય, (તહ કે૦) તથા (નાણે કે૦) જ્ઞાનના આવ અતિચાર, તે

‘काले विणए’ इत्यादिक आठ प्रकारें ज्ञानाचार, तेने विपरीत पणे आचरवा थकी होय, (दंसणे के०) दर्शन सम्यक्त्वना तेर अतिचार ठे, तेमां शंकादिक पांचने सेववा थकी पांच अतिचार तथा ‘निस्संकिय निक्कंस्किय’ इत्यादिक आठ प्रकारें दर्शनाचारने अणसेववा थकी आठ अतिचार, सर्व मली तेर अतिचार थाय तथा (चरित्ते के०) चारित्राचारना आठ अतिचार, ते पांच समिति अने त्रण गुप्तिने अणपालवाथकी अथवा विपरीत पणे पालवाथकी थाय, (अ के०) चशब्द थकी तपाचारना बार अतिचार, ते ‘अनशन ऊणोदरी’ इत्यादिक बार प्रकारनो तपाचार तेने विपरीत पणे आचरवा थकी होय, वीर्याचारना त्रण अतिचार, ते ठती सामर्थ्य मन, वचन अने कायायें करी धर्मेने विषे उद्यम अणकरवाथकी होय, अने संक्षेपणा मरणांत आराधनाना इह लोक परलोकनो वांठा इत्यादिक पांच अतिचार ठे. ए सर्व मली एकशो चोवीश अतिचारमय्येथी (सुहुमो के०) सूक्ष्म ते जे जाणवामां नहीं आवे, ते जाणवो. (अ के०) वली (वा के०) अथवा (बायरो के०) बादर जे प्रगट जाणवामां आवे, ते जाणवो. ए सूक्ष्म अथवा बादर अतिचार मांहेनो (जो के०) जे अतिचार, (मे के०) माहारे हुउ होय, (तं के०) ते अतिचार प्रत्ये (निंदे के०) आत्मसाखें हुं निंडुं तुं. वली नहीं करुं. (च के०) वली (तं के०) ते अतिचार प्रत्ये (गरिहामि के०) गुरु समद्ध हुं गर्हुं तुं एटले निंडुं तुं ॥ १ ॥

हवे जे जे व्रत ठे, ते ते व्रतना अतिचार पण प्रायें परिग्रहथकी उ पजे ठे, तेमाटे प्रथम सामान्यपणे परिग्रह आश्रयीने पडिक्कमवाने कहे ठे.

‘डुविहे परिग्गहंमि, सावळे बहुविहे अ आरंजे ॥ कारा वणे अ करणे, पडिक्कमे देसिअं सबं ॥ ३ ॥’

अर्थ:- (डुविहे के०) बे प्रकारना (परिग्गहंमि के०) परिग्रह ठे, ते एक विपद चतुष्पदरूप सचित्तपरिग्रह, अने बीजो इव्य आनूषणादिक ते अचित्तपरिग्रह जाणवो. तथा एक बाह्यपरिग्रह ते धनधान्यादिक नवविध जाणवो अने बीजो अच्यंतरपरिग्रह ते कषाय, नोकषाय, मिथ्यात्वरूप चौद प्रकारनो परिग्रह ठे. तेनी उत्पत्तिनुं कारण, (सावळे के०) पाप सहित एवो (अ के०) वली (बहुविहे के०) बहुविध कृषि

प्रमुख अनेक प्रकारना जे (आरंजे के०) आरंज, तेने (करणे के०) पोतें करवायकी (कारावणे के०) अनेरा पासें कराववा यकी (अ के०) बी जा आरंज करनाराने अनुमोदवा यकी जे महारे अतिचार लाग्यो होय, (देसियंसवें के०) ते सर्व दिवस संबंधि अतिचार प्रत्ये (पडिकमे के०) हुं प्रतिक्रमुं हुं, एटले ते अतिचारयकी हुं निवर्तुं हुं ॥ ३ ॥

हवे प्रथम ज्ञानाचारना अतिचार आलोवे ठे.

जं बद्धमिंदिएहिं, चउहिं कसाएहिं अप्सभेहिं ॥

रागेण व दोसेण व, तं निंदे तं च गरिहामि ॥ ४ ॥

अर्थ:—(इंदिएहिं के०) स्पर्शनादिक पांच इंदिय मोकलां राख्यां तेणें करीने तथा (चउहिकसाएहिं के०) क्रोधादिक चार कषायें करी, (अप्सभेहिं के०) अप्रशस्त एटले माठो मिथ्यात्वादिक औदयिक जाव तेना उदयें करी, (रागेण के०) रागें करी, (व के०) अथवा (दोसेणव के०) द्वेष करी, अहिं व पाद पूर्णार्थे ठे (जं के०) जे ज्ञानातिचाररूप अशुन कर्मने (बद्ध के०) बांध्युं होय उपाज्युं होय. (तं के०) ते ज्ञानातिचाररूप अशुन कर्म प्रत्ये (निंदे के०) आत्माना साखें हुं निंडुं हुं, (च के०) वली (तं के०) ते प्रत्ये (गरिहामि के०) गुरुनी साखें हुं गर्हुं हुं, निंडुं हुं ॥ ४ ॥

हवे सम्यक् दर्शनना तथा चक्षुर्दर्शनना अतिचार आलोवे ठे.

आगमणे निग्गमणे, ठाणे चंकमणे अणाजोगे ॥

अजित्तगे अ निउगे, पडिकमे देसियं सवें ॥ ५ ॥

अर्थ:—(अणाजोगे के०) अनुपयोग यकी (अजित्तगे के०) राजाना आदेश तथा घणा लोकना आग्रहयकी. इत्यादिक अनियोग आगार यकी (अ के०) वली (निउगे के०) पराधीन आजीविका चलाव तां जेनुं दासपणुं करीयें, तेनी आज्ञायकी तथा मंत्री, श्रेष्ठी, तेनी आज्ञा यकी, मिथ्यादृष्टि संबंधि रय, यात्रा प्रमुख जोवाने अर्थे, कौतुक जोवाने अर्थे एटले मिथ्यात्वीनां देव, देहेरां प्रमुखने विषे उत्सवादिक जोवाने (आ

गमणेनिगमणे के०) आगमन, निर्गमन करवुं एटले जावुं तथा आववुं तथा (गणे के०) मिष्यात्वीने स्थानकें उचुं रहेतां, (चंकमणे के०) ति हांज अरहां परहां फरतां, जे अतिचाररूप पाप बांध्युं, ते (पडिक्कमेदेसियंस वं के०) ते सर्व दिवस संबंदिआ अतिचार लाग्या होय, तेथी पडिक्कमुं हुं निवर्तुं हुं. अहींआं प्राकृत शैलीना वश्यकी वकारनो लोप थाय ठे, तेमा टे 'देसियं सवं' पाठ कह्यो ठे, परंतु 'देवसियं सवं' पाठ कह्यो नथी. वली आ ठेकाणे प्रजातें 'राश्यं' एवो पाठ कहियें अने पस्किएं 'पस्कियं' एवो पाठ कहियें तथा चउमासिएं 'चउम्मासियं' एवो पाठ कहियें तथा संव हरियें 'संवहरियं' एवो पाठ कहियें ॥ ५ ॥

हवें सम्यक्त्वना अतिचार आलोवे ठे.

संका कंख विगिह्वा, पसंस तह संथवो कुलिंगीसु ॥

सम्मत्तस्स इआरे, पडिक्कमे देसियं सवं ॥ ६ ॥

अर्थः—प्रथम जीवादिक नव तत्त्व ने विपे जीव ठे, किंवा नथी ? तथा जिनजापित वचननेविपे ए साचुं हशे, के केम हशे ? एवो संदेह करवो, तेने (संका के०) शंका जाएवी, बीजो अल्प स्वल्प कृमादिक, अहिंसादिक गुण, परदर्शनीमां देखीने ते उपरें अनिलाष उपजे, ते (कंख के०) कांक्षा कहियें, त्रीजुं दानादिक धर्म कखानुं फल हशे, के नहीं होय ? रखे फोक ट प्रयास करवो पडतो होय ? एवो संदेह धरवो, अथवा साधु, साधवीनां शरीर, वस्त्र, मलिन देखी डुगंहा करे. ते (विगिह्वा के०) विद्वङ्गुप्सा कहियें. चोथी (कुलिंगीसु के०) कुलिंगीमिष्यात्वीने विपे (पसंस के०) प्रशंसा करे, ते प्रशंसा कहियें. (तह के०) तथा पांचमो कुलिंगी मिष्यात्वी ने विपे संस्तव परिचय करे, ते (संथवो के०) संस्तव कहियें.

ए दर्शनमोहनीय कर्मना ह्यायोपशमादिकथकी उत्पन्न थयो जे जिन प्रणीत तत्त्वश्रद्धानरूप आत्मानो गुणपरिणाम, तेने (सम्मत्तस्स के०) सम्यक्त्व कहियें, तेना ए पांच (इआरे के०) अतिचार जाएवा. ते आश्रयीने जे (देसियं के०) दिवस संबंदि पाप बांध्युं ते, (सवं के०) सर्व (पडिक्कमे के०) हुं पडिक्कमुं हुं ॥ ६ ॥

हवे चारित्राचारना अतिचार आलोवे ठे.

ठक्कायसमारंजे, पयणे अ पयावणे अ जे दोसा ॥

अत्तछा य परछा, उन्नयछां चेव तं निंदे ॥ ७ ॥

अर्थः—चारित्रना अतिचार प्रतिक्रमवानी आदिमां ठक्काय समारंज आश्रयी दोषने निंदियें ठैयें. (अत्तछा के०) आत्माने अर्थे एटले पोताना नोगने अर्थे अथवा आत्मार्थ एटले मुऊने आम कखाथी पुण्य थरो? ए वी नोली बुद्धियें साधुने आपवाने अर्थे, (य के०) वली (परछा के०) प्राहूणादिक परने अर्थे अने (उन्नयछा के०) निज पर ए बेहुने अर्थे अशनादिक आहारने (पयणे के०) पचवते एटले पोतें रांधते (अ के०) वली (पयावणे के०) पचावते एटले बीजा पासें रंधावते (अ के०) अशब्द थकी बीजा रांधता होय तेने अनुमोदन देते, एम (ठक्काय के०) पृथिवी, पाणी, अग्नि, वायु, वनस्पति अने त्रस, ए ठक्कायजीवोना (समारंजे के०) समारंज, परिताप, उपड्व दुवे ठते अथवा ठक्कायने विषे अयत्तायें प्रवर्त वा थकी, (जे के०) जे कर्मबंधरूप (दोसा के०) दोष लाग्या होय, (चेव के०) एव शब्दे निश्चै च शब्दे पर उपर द्वेष करवा थकी जे अतिचार दोष लाग्यो होय, (तं के०) ते प्रत्ये (निंदे के०) हुं निंडुं तुं ॥ ७ ॥

त्यां सामान्यप्रकारें चारित्रातिचार प्रतिक्रमवाने अर्थे बार व्र

तना अतिचार कहे ठे.

पंचन्हमणुवयाणं, गुणवयाणं च तिन्हमइयारे ॥

सिस्काणं च चउन्हं, पडिक्कमे देसियं सव्वं ॥ ८ ॥

अर्थः—(पंचन्हमणुवयाणं के०) स्थूल प्राणातिपातादिक एवा पांच अणुव्रत, तेने विषे, (च के०) वली (तिन्हं के०) दिशि परिमाण आदिक त्रण (गुणवयाणं के०) गुणव्रत, तेने विषे तथा (चउन्हंसिस्काणं के०) सामायिक आदें देइने चार शिक्काव्रत, तेने विषे, (च के०) वली तप, संलेषणादिकने विषे जे (अइयारे के०) अतिचार लाग्यो होय, ते अतिचार आश्रयी, (पडिक्कमे के०) हुं पडिक्कमुं तुं, निंडुं तुं. (देसियंसव्वं के०) दिवस संबंधि

सर्वे अतिचार प्रत्ये. अहीं पांच अणुव्रत ते पांच मूलगुण कहियें अने ते पांचने विशेष गुण करनारा दिशिप्रमाण प्रमुख त्रण गुणव्रत जाणवां. वली चार शिक्षाव्रत, ते थोडा कालना म्मानवालां जाणवां. ते जेम शिष्यने विद्या जणावीने अन्यास कराववा योग्य ठे, तेम ए सामायिकादिक चार शिक्षा व्रतने विषे पण सदा उद्यम कराववा योग्य ठे ॥ ८ ॥

हवे प्रथम स्थूलप्राणातिपात विरमणनामा अणुव्रत कहे ठे.

पढमे अणुव्रयंमि, थूलग पाणाइवाय विरईउ ॥

आयरिअमप्सत्ते, इत्त पमाय प्संगेणं ॥ ९ ॥

अर्थः—(पमाय के०) पांच प्रकारना प्रमाद तेने विषे, (प्संगेणं के०) अत्यंत पणे प्रसंग एटले प्रवर्तवुं, तेने प्रमादप्रसंग कहियें. तेणें करी ने तथा आकुट्यादिकें करीने (अप्सत्ते के०) अप्रशस्त अशुन माठा ए वा अज्ञान मिथ्यात्व कषायादिक औदयिक नाव हुए ठे, (थूलग के०) स्थूल बादर मोटको जे जावुं, आवुं, फरवुं, इत्यादिक लक्षणें करी प्रगट जणाय ठे तथा संकल्प निरपराधि निरपेक्ष, बेंडिय, तेंडिय, चउरिंडिय, पं चेंडिय, त्रस जीव ते संबंधि (पाण के०) आयु, इंडिय, प्राण, तेना (अइ वाय के०) अतिपात एटले विनाश तेनी (विरईउ के०) विरति निवृत्ति, तेथकी (आयरिअ के०) जे अतिक्रमवुं उल्लंघवुं ते (इत्त के०) अहींआं (पढमेअणुव्रयंमि के०) प्रथम अणुव्रतने विषे अतिचार जाणवो. अथवा स्थूलप्राणातिपात निवृत्ति प्रत्ये आश्रयीने (आयरियं के०) जे जे दोष आचखो सेव्यो होय, ते आगली गायामां पडिक्कमिश ॥ ९ ॥

हवे प्रथम व्रतना पांच अतिचार कहे ठे.

वह बंध ठवि ठेए, अइजारे नत्तपाण वुठेए ॥

पढम वयस्स इअरे, पडिक्कमे देसियं सवं ॥ १० ॥

अर्थः—कषायना वश थकी द्विपदादिक जीवने लाकडी प्रमुखें निर्दयता यें करी, एक (वह के०) वधवुं, हणवुं, ताडवुं, प्रहार देवो, घायल करवो. बीजो (बंध के०) दोरडादिकें करी बांधवुं, त्रीजो (ठवि के०) बलद समारवा

शरीरना कान अने नासिकादिक अवयवोने (जेए के०) ठेदवा, चोथो थो डा नार उपाडवानी शक्तिवाला पोथीआ गाडला वृषनादिकोनी उपर लोच ने वशथको (अङ्गारे के०) अतिचारनुं आरोपण करवुं. एटले तेना उपर घणो नार नाखवो, पाचमुं (नत्तपाणवुहेए के०) जात पाणीनो व्युहेद करवो, अंतराय करवो, (पढमवयस्सङ्गारे के०) प्रथम व्रत ना ए पांच अतिचार, ते आश्रयीने जे महारे अतिचार लाग्यो होय, (स वंदेसियं के०) ते सर्व दिवस संबंधि अतिचार प्रत्ये, (पडिक्कमे के०) हुं प्रतिकमुं हुं, निंडुं हुं. आ ठेकाणें कोइ शंका करे के, प्राणातिपातविरम एव्रतवालाने वधादिकनो अतिचार लागे नहीं, कारण के प्राणातिपात श ब्द करी वधादिक ग्रहण थाय नहीं, तेथी वधादिक करे तो पण तेने प्राणा तिपात विरमएव्रतनो अतिचार लागे नहीं ? त्यां कहे ठे के, मुख्यतायें क रीने तो प्राणातिपातनुंज पच्चस्काण कखुं ठे, पण वधादिकनुं प्रत्याख्यान कखुं नथी, तो पण परमार्थे ते वधादिकनुंज प्रत्याख्यान जाणवुं, का रण के ते वधादिकने प्राणातिपातनुं हेतुत्व ठे, ते हेतु माटे ते वधादि क करवा थकी प्राणातिपात व्रतजंग थाय, तेथी ते प्राणातिपातव्रत वालाने वधादिकनुं पच्चस्काण योग्य ठे ॥ १० ॥

हवे बीजुं अणुव्रत कहे ठे.

बीए अणुवयंमि, परियूलग अलिअवयण विरईनु ॥

आयरिअमप्पसत्ते, इत्त पमाय प्पसंगेणं ॥ ११ ॥

अर्थः—एक कन्यालिक ते कन्याआश्रयी जूतुं बोलवुं, सुलक्षणीने अप लक्षणी कहेवुं अने अपलक्षणीने सुलक्षणी कहेवुं, एमां द्विपद संबंधि जे जूतुं बोलवुं, ते सर्व जाणी लेवुं. बीजुं गोवालिक ते गौ आश्रयी जूठ बोलवुं, एटले थोडा दूधवालीने घणा दूधवाली कहेवी अने घणा दूधवाली ने थोडा दूधवाली कहेवी. एमां कोइपण चतुष्पद संबंधि जे जूतु बोलवुं ते सर्व लेवुं. त्रीजुं नूम्यालिक ते नूमिआश्रयी जूठ ते पारकी नूमिने पोतानी नूमि कहेवी तथा इव्यादिक संबंधि जे जूतुं बोलवुं ते सर्व एमां आवे ठे, चोथो न्यासापहार ते पारकी आपण, वस्तु राखीने जूतुं बोलवुं जे में तो

નથી રાખી ? પાંચમું મત્સરને લીધે અથવા લાંચ લેશને મોટકી કૂડી સાક્ષી નરવી તથા કૂડા કરદાનું કાઢવું, વિશ્વાસઘાત કરવો, એ સર્વ એમાં આવ્યું. ઇત્યાદિક જેમાં રાજા દંમે, લોકે ચંમે, એવો (પરિચૂલગ કે ૦) અતિશયે કરી મોટકો (અનિયવચન કે ૦) અલિક વચન મૃષાવાદ તેની (વિરિંત કે ૦) વિરતિ તે થકી (આચરિયં કે ૦) જે અતિક્રમવું, ઊછંચવું તે (બીએઅણુવચન કે ૦) બીજા અણુવ્રતને વિષે અતિચાર થાય ; તે અતિચાર, શું હોવાથી થાય ? તો કે (ફલ કે ૦) એહીજ વ્રતને વિષે (પમાયપ્પસંગેણ કે ૦) પ્રમાદ ને પ્રસંગે કરી (અપ્પસહે કે ૦) અપ્રશસ્ત અશુભ નાવ દુએ થતે થાય, અથવા મોટકા મૃષાવાદની વિરતિ પ્રત્યે આશ્રયીને (આચરિયં કે ૦) જે દોષ આચર્યો હોય, એટલે આ વ્રતમધ્યે જે દોષ લગાડ્યો હોય, તે આગલી ગાથાએ પડિક્કમીશ

અહીં કોઈ કહેશે કે અદત્તાદાનવિરમણવ્રતમાં ન્યાસાપહારની વાત આવશે, તેવારે અહીં લખવાથી પુનરુક્તિ થાય છે ? ત્યાં કહે છે કે, પ્રધાનત્વે કરી તો ન્યાસાપહાર તે વચનનું સ્વોતું બોલવા પણુંજ છે, તેથી એ મૃષાવાદ પણુંજ થાય છે તેમાટે અહીં મૃષાવાદ આશ્રયી લખ્યું છે.

તથા વલી ન્યાસાપહાર અને જૂઠી સાક્ષીપણું, એ પૂર્વોક્ત દ્વિપદાદિક અલિકના અંતરનાવમાં આવી જાય છે, તો પણ લોકને વિષે એ બેદુનું અત્યંત ગ્રહણ કરેલા પણું, છે માટે અહીં એ બેનું જૂઠ ગ્રહણ કહ્યું છે ॥૧૧॥

સહસ્સા રહસ્સ દારે, મોસુવએસે અ કૂડલેહે અ ॥

બીઅ વયસ્સ ઇઆરે, પડિક્કમે દેસિયં સવં ॥ ૧૨ ॥

અર્થ:- (સહસ્સા કે ૦) સહસાત્કારે અણવિચારું કોઈને માથે જૂટું આ લેવું એટલે કોઈના ઉપર આ ચોર છે, ઇત્યાદિક કહીને કલંક ચઢાવવું, તે પ્રથમ સહસાન્યાસ્યાન અતિચાર તથા કોઈને એકાંતે ઠાની વાત કરતાં દેખીને કહે કે, તમે અમુક અમુક રાજવિરુદ્ધ વિચાર કરો છો ? બોલો છો ? તે બીજો (રહસ્સ કે ૦) રહસ્યન્યાસ્યાન અતિચાર જાણવો. તથા પોતાની સ્ત્રીએ આપણા ઉપર વિશ્વાસ આણીને કાંઈ ઠાની વાત આપણને કહી હોય, તે વાત બીજા આગલ પ્રગટ કરે, એટલે તે સાચું વચન હોય તોપણ પરને પીડાકારી થવાથી જૂટું જાણવું, તે ત્રીજો (દારે કે ૦)

स्वदारमंत्रजेद अतिचार जाणवो तथा अण जाण्यां औपध मंत्रादिक ब तावे अथवा कोइने कष्टमां पाडवाने अर्थे कूडी बुद्धि आपे, ते चोथो (मो सुवएसे के०) मृषा उपदेश अतिचार कहियें तथा (अ के०) वली कूडा का गल लखवा, खोटां खत करवां तथा खरा अक्षर नांजी खोटा अक्षर लखवा, बीजानी मोहोर मुद्रा नांजवी, इत्यादिक मशीजेद सर्व एमां आवे ठे, ते पां चमो (कूडलेहे के०) कूट लेख अतिचार कहियें. (अ के०) अकार पादपूर्णार्थे ठे. ए पांच, (बीअवयस्सइयारे के०) बीजा व्रतना अतिचार, ते आश्रयी जे महारे अतिचार लाग्यो होय, ते (संवंदेसियं के०) सर्व दिवस संबंधि अतिचार प्रत्ये (पडिक्कमे के०) हुं पडिक्कमुं बुं निंडं बुं ॥ १२ ॥

हवे त्रीजुं अणुव्रत कहे ठे.

तइए अणुवयंमि, थूलग परदवहरण विरईउ ॥

आयरिअमप्पसठे, इठ पमाय प्पसंगेणं ॥ १३ ॥

अर्थः—जे थकी राजानो दंम पामीयें, एवं खातर खंणी ठंठडी ठोडी, ता लां, पडकूंची, पडी जडी वस्तु धणी जाणी राखवी, रखाववी, मार्गे जाताने लूट वो, इत्यादिक (थूलग के०) मोटको, (परदवहरण के०) परना इय धन ह रवानी (विरईउ के०) विरति थकी (आयरिअं के०) अतिक्रमवुं उलंघ वुं ते (तइअणुवयंमि के०) त्रीजा अणुव्रतने विषे अतिचार थाय. ते अ तिचार शुं होए थके थाय ? तो के (इठ के०) एहीज तृतीयव्रतने विषे (पमायप्पसंगेणं के०) प्रमादना प्रसंगें करी ने (अप्पसठे के०) अप्रशस्त अशुजनाव दुए ठते थाय ॥ १३ ॥ ते अतिचारोने आगली गाथायें प्रगट कहे ठे.

त्रीजा अणुव्रतना पांच अतिचार कहे ठे.

तेनाहडप्पनगे, तप्पडिरूवे विरुद्ध गमणे अ ॥

कूड तुल कूडमाणे, पडिक्कमे देसियं सवं ॥ १४ ॥

अर्थः—(तेन के०) चोर तेनी (आहड के०) आहत एटले हरण करेली अर्थात् चोरेली वस्तु, तेने लेवी एटले चोरनी आणेली केशर कस्तूरियादि क बहु मूल्य वस्तु तेने सोंधी जाणी लीए, ते प्रथम स्तेनाहत अतिचार

જાણવો. બીજો (પ્પઝંગે કે૦) ચોરને સ્વરચાદિક સંબલ સહાય આપવું, સ
 સ્વાઈ મેલવી આપવો, ચોરીની પ્રેરણા કરવી, તે બીજો પ્રયોગાતિચાર જાણ
 વો તથા ત્રીજું. (તપ્પઙિરૂવે કે૦) તત્પ્રતિરૂપ વસ્તુ કરીને વેચવું એટલે
 સ્વોટી વસ્તુને સ્વરી વસ્તુને રૂપેં કરી, સ્વરીને જાવેં વેચવી તથા વસ્તુમાં
 જેલ સંજેલ કરવો, એટલે સ્વરા મોતીમાં સ્વોટાં મોતી, સોનામાં ત્રાંબું, કેશર
 માં કસુંબો, કસ્તુરીમાં મેલ, ઘૃતમાં તેલ, ગઢૂંના લોટમાં જીવારનો લોટ,
 ગોલમાં રાસ, અર્ધ જૂનાં વસ્ત્ર નિસ્વરાવી, રંગાવી, તેને નવાં કરી વેચવાં અથવા
 કારમી માઠી એવી જે સિંદૂર, કપૂર, અફિણાદિક વસ્તુ હોય તેને સ્વરાને
 મૂલેં વેચવી, સૂત્ર, કપાસાદિક પાણીયેં નીંજવીને વેચવા. લવિંગ, જાયફલાદિ
 ક માંહે દૂધનું પોતુ દેવું, સ્ત્યાદિક તત્પ્રતિરૂપ અતિચાર જાણવો. તથા ચોથું
 (વિરુદ્ધગમણે કે૦) વિરુદ્ધગમન તે દાણ, ચોરી પ્રમુખ રાજ્ય વિરુદ્ધ આ
 ચરવું, જેથી રાજાદંડ લીએ, બંદીસ્વાને નાસે, તે વિરુદ્ધગમન અતિચાર
 જાણવો. પાંચમો (કૂડતુલકૂડમાણે કે૦) કૂડાં તોલાં અને કૂડાં મા
 પાં રાસે, એટલે અધિકા ડેઠાં કાટલાં, વાટ તથા તોલાં, ત્રાજુઆં, પાલી,
 માણાં, ગજાદિકનું રાસવું, ત્યાં અધિકેં લેવું અને ડેઠે દેવું. એ કૂડતુલ કૂડ
 માન અતિચાર જાણવો. અહીં ચકાર સમુચ્ચયાર્થે છે. એ ત્રીજા વ્રતના પાંચ
 અતિચાર, તે આશ્રયી જે મહારે અતિચાર લાગ્યો હોય, (સવંદેસિયં કે૦) તે
 સર્વ દિવસ સંબંધિ અતિચાર પ્રત્યેં (પઙિક્કમે કે૦) હું પઙિક્કમું હું નિંડું હું ॥ ૧૪ ॥

હવે ચોથું અણુવ્રત કહે છે.

ચઝહે અણુવ્યમિ, નિચ્ચં પરદાર ગમણ વિરઈંત ॥

આયરિઅમપ્પસહે, ઇહ પમાયપ્પસંગેણ ॥ ૧૫ ॥

અર્થ:- (નિચ્ચં કે૦) નિત્ય સદૈવ નિરંતર, (પરદાર કે૦) પરની બી
 જાની દારા એટલે સ્ત્રી તેની સાથેં, (ગમણ કે૦) ગમન કરવાની એટલે
 કામજોગ જોગવવાની (વિરઈંત કે૦) વિરતિ, તે ચકી (આયરિય કે૦)
 જે અતિક્રમવું ડેલંધવું તે, (ચઝહેઅણુવ્યમિ કે૦) ચોથા અણુવ્રતને
 વિષે અતિચાર જાણવો, તે અતિચાર શું હુએ થતે થાય ? (ઇહ કે૦)
 એહીજ પરસ્ત્રીગમન ત્યાગરૂપ ચોથા અણુવ્રતને વિષે (પમાયપ્પસંગેણ

के०) प्रमादने प्रसंगें करी, (अप्पसत्ते के०) अप्रशस्त अशुन नाव हुए ठे थाय, अथवा परस्त्री सेववानी व्रती प्रत्ये जे (आयरिअं के०) अतिचार आ चखो होय, सेव्यो होय, ते आगली गायामां नाम लेइने पडिक्कमीश ॥ १५ ॥

॥ चोथा अणुव्रतना पांच अतिचार कहे ठे.

अपरिगृह्या इतर, अणंग वीवाह तिब अणुरागे ॥

चउठ वयस्स इअारे, पडिक्कमे देसियं सवं ॥ १६ ॥

अर्थः—प्रथम (अपरिगृह्या के०) अपरिग्रहिता एटले जेने बीजा कोइ यें ग्रहण करेली न होय, परणेली न होय, ते कुमारिका, अथवा जेनो धणी मृत्यु पाय्यो होय, ते विधवा, तेनी साथें मैथुन सेववुं, तेमज आविका पण कुंआरा अथवा रांमेला पुरुषनी वांछा करे, तो तेने पण अतिचार लागे. बीजो (इतर के०) इतर ते कोइएक पुरुषें वेश्यादिकने स्त्रीने स्थानकें राखेली होय, तेनी साथें मैथुन सेववुं, तेमज स्त्री पोतानी शोक्यनो दिवस होय तेनुं निवारण करी नत्तारने सेवे, तेने बीजो अतिचार लागे. त्रीजुं (अणंग के०) कामक्रीडा, ते जेम के, परस्त्रीनी साथें हास्य, कुतूहल करवां तथा तेनुं कुच मर्दन, मुखचुंबन, उष्ट्रदशन आलिंगनादिक करवुं, कंदर्पनां चोराशी आसन सेववां, पुरुषचिन्ह टाली साथलें अगुष्टादिकें करी मैथुन सेववुं, ते त्रीजो अतिचार. चोथो (वीवाह के०) विवाहकरण ते पोतानां ठोरु टालीने यश लेवाने अर्थे परना विवाह, सगाइ, लगन करवां, कराववां, कन्यादान देवुं, देवराववुं, नात्रुं जोडवुं. पांचमुं (तिबअणुरागे के०) कामजोगने विषे तीव्र अनुराग करवो, अत्यंत अनिलापनुं करवुं, कामजोगने अर्थे दूध, दही, घृतादिक, बंग, त्रांजुं, फलाद प्रमुख धातु तथा अनेक औषधिपाक मज्जुत रसादिक काम दीपाववानी वस्तु खावी, वापरवी. ए पांच, (चउठ वयस्सइयारे के०) चोथा व्रतना अतिचार, ते आश्रयी जे महारे अतिचार लाग्यो होय, (सवंदेसियं के०) ते सर्व दिवस संबधि अतिचार प्रत्ये (पडिक्कमे के०) हुं प्रतिक्रमुं हुं, निंडुं हुं ॥ १६ ॥

हवे पंचम अणुव्रत केहे ठे.

इतो अणुवए पं, चमंमि आयरिअ मप्पसत्तंमि ॥

परिमाण परिहेए, इठ पमाय प्पसंगेणं ॥ १७ ॥

अर्थः—(इतो के०) ए चोथा व्रत कह्या उपरांत स्थूलपरिग्रहपरिमाण नामें पांचमुं अणुव्रत कहियें ठैयें. (इड के०) ए परिग्रहपरिमाणव्रतने विषे (पमायप्पसंगेणं के०) प्रमादने प्रसंगें करीने, (अप्पसङ्गमि के०) अप्रशस्त अशुननाव थये ठते, (परिमाणपरिहेए के०) परिग्रहना परिमाण प्रत्यें परिहेद करे ठते एटले उल्लंघन करवायकी (पंचममिअणुव्वए के०) धन धान्यादिक नवविध परिग्रहना परिमाण रूप पांचमा अणुव्रतने विषे, (आयरिअ के०) जे अतिचार आचखो होय, एटले लगाडयो होय, ते आगली गाथामां पडिक्कमीश ॥ १७ ॥

धण धन्न खित्त वड्डुं, रूप सुवन्नेअ कुविअ परिमाणे ॥

डुपए चउप्पयंमि, पडिक्कमे देसियं सबं ॥ १८ ॥

अर्थः— प्रथम (धण के०) चार प्रकारनां धन ठे, तेमां एक गणवारूप धन, ते पूगी, नालीएर प्रमुख जे गणीने वेचाय ते. बीजुं धरिम एटले तोलवारूप धन, ते गोल, खांन, प्रमुख तोलीने वेचाय, ते जाणवुं. त्रीजुं गजें तथा पालीयें करी मापीने वेचाय, ते मापवारूप धन ते कापड, जमीन, तेल, दूध, घृत, प्रमुख. चोयुं परीक्षा करीने जे लेवाय, वेचाय, ते रूपुं, नाणुं, धन, रत्नादिक, माणिक्य, मोती प्रमुख जाणवां. ए चार प्रकारें धन अने (धन्न के०) धान्य ते गोधूम, चोखा, अडद प्रमुख जाणवां. ए बेहुना करेला परिमाणयकी उल्लंघवुं एटले नियम उपरांत थयुं जाणीने ज्यां सुधी आगलुं वेचाय नहीं, त्यां सुधी बीजाने घेर रखावे अथवा संचकार आपी मूके, कोठा अथवा मूडानुं परिमाण कीधुं होय तो ते न्हानाने बदले महोटा बंधावें, ते प्रथम धनधान्यातिचार जाणवो. बीजो (खित्त के०) क्षेत्र, ते हल्लें खेडी नूमि, ते क्षेत्र, ते त्रण प्रकारनुं ठे. एक अरहट्ट ने पाणीयें नीपजे, ते सेतुक्षेत्र, बीजुं वरसादने पाणीयें निपजे, ते केतुक्षेत्र, त्रीजुं जे बेहुना पाणीयेंथी नीपजे, ते उनयक्षेत्र जाणवुं. ए त्रण प्रकारनां क्षेत्र जाणवां. तथा (वड्डु के०) वास्तु ते घर, हाट, वखार प्रमुखनी नूमि, ते पण त्रण प्रकारें ठे. एक तो जे जमीन खोदीने नीचें नोंयरादिक करीयें, ते खातनूमि, बीजी मालियादिक जे उंचां चडावीयें, ते उल्लित नूमि, त्रीजी ज्यां खणवुं, चणवुं, बेहु वानां करीयें एटले नोंयरुं पण करि

यें अने उपर मात्र पण चणावीयें, तथा ग्राम नगरादिक पण एमां आ
वे, ते खातोन्नित नूमि जाणवी. ए बेहुना परिमाणथी उल्लंघवुं, ते आवी रीतें
के, एक क्षेत्र मोकलुं होय अने बीजुं खेवरावे, तेवारें नियमजंगना जयथी
पूर्वला क्षेत्रनी वाड नांगीने बनेनुं एक क्षेत्र करी मूके तथा घर, हाट, व
खार, प्रमुख अधिका यतां देखीने वचमांनी जांत तथा मोज पाडीने एक
करी मूके, ए क्षेत्र वास्तुपरिमाणातिक्रम बीजो अतिचार जाणवो. त्रीजुं
(रूप्य के०) रूपुं, (सुवन्ने के०) सोनुं, ए बेहुना परिमाणथी उल्लंघवुं एटले
रूपुं, सोनुं, अधिक यतुं देखीने नार्यादिकना नाम उपर करी मूके, ते रूप्य
सुवन्नपरिमाणातिक्रम नामा त्रीजो अतिचार जाणवो. (अ के०) वली
(कुविश्रपरिमाणे के०) कुपित ते थाल कचोला प्रमुख एटले सोनुं, रूपुं,
टालीने बाकी समस्त धातुना त्रांबडा, थाली, कलशीआ, वाटका, चरू,
खाटला, पाटला प्रमुख समस्त घरवखरी जे होय ते, ते सर्वेने नियम उ
परांत अधिक यतां देखीने नांगीनखावी महोटां करीने संख्यायें तेटजांज
राखे, ते कुवियपरिमाणातिक्रम चोथो अतिचार जाणवो. पांचमो (दुपए
के०) द्विपद ते गाडी, दास, दासी, रांधणी, वाणोतर प्रमुख अने (चउष्पयं
मि के०) चतुष्पद ते गाय, घोडा, जेंश प्रमुख जाणवां. ए बेहुना परिमा
णथी उल्लंघवुं, एटले नियम उपरांत यता जाणी गर्नग्रहण वणुं मोहोडुं
करावे, तथा वेचे, ते पांचमो द्विपदचतुःपदपरिमाणातिक्रम अतिचार जाण
वो. ए पांचमा व्रतना पांच अतिचार ते आश्रयी जे महारे कोइ अति
चार लाग्यो होय, (सवंदेसियं के०) ते सर्व दिवस संबंधि अतिचार प्र
त्ये (पडिक्रमे के०) हुं पडिक्रमुं हुं, निंडुं हुं ॥ १८ ॥

हवे त्रण गुणव्रतमां प्रथम दिक्परिमाणव्रत कहे ते.

गमणस्स उ परिमाणे, दिसासु उटुं अहे अ तिरिअं

च ॥ वुट्ठि सइ अंतराहा, पढमंमि गुणवए निंदे ॥ १९ ॥

अर्थः—(दिसासु के०) ऊर्ध्वदिशि, अधोदिशि अने पूर्व, पश्चिम, दक्षिण,
उत्तर, ए चार दिशि तथा चार विदिशि. ते सर्वेने तीर्त्त दिशि कहियें, तेने विषे
(गमणस्स के०) जावाना (परिमाणे के०) परिमाण एटले शो योजन
अथवा तेथी न्यूनाधिक पर्यंत जावानुं परिमाण करेजुं होय, ए रूप प्रथम

गुणव्रतने विषे (उ के०) तु शब्द थकी जे अतिचार लाग्यो होय, ते आगले निंदियें ठैयें. प्रथम (उट्टू के०) ऊर्ध्व उंची दिशिना परिमाण प्रत्ये उल्लंघबुं, बीजुं (अहेअ के०) अधो एटले नीचि दिशिना परिमाण प्रत्ये उल्लंघबुं, वली त्रीजुं (तिरियं के०) तिर्हिदिशिना परिमाण प्रत्ये अतिक्रमबुं, उल्लंघबुं अथवा नियमजंगना जयने लीधे वाणोतर प्रमुखने मोकलवो, चोथो (बुट्टू के०) क्षेत्रनी वृद्धि एटले सर्व दिशिउना परिमाण शो, किं वा बशो योजन पर्यंत जावाना सरखा करेला ठे, पढी कोइ कार्य पडे, तेवारें एक दिशियें कार्य विशेषें पच्चाश योजन वधारवा, बीजी दिशियें पच्चाश योजन घटाडवा, ते चोथो क्षेत्रवृद्धिनामा अतिचार जाणवो. पांचमो (सइअंतरक्षा के०) स्मृत्यंतर्द्धा ते मार्गमांहे स्मृतिनो जंश थाय एटले संदेहकारी एक विचार उपजे के, शुं आ दिशि महारे शो योजन राखेली ठे? के पच्चाश योजन मोकली राखेली ठे? एवी शंका ठते पच्चाश योजन उपरांत जाबुं, ते पांचमो अतिचार अने शो योजन उपरांत जाबुं ते अना चार व्रतजंग जाणवो. ए पांचमो स्मृत्यंतर्द्धा नामें अतिचार. (पढमंमिगुण वए के०) प्रथम गुणव्रतने विषे पूर्वोक्त पांच अतिचार मांहेजो जे अति चार लाग्यो होय, तेप्रत्ये (निंदे के०) हुं निंडुं बुं ॥ १९ ॥

हवे बीजुं उपजोग परिजोग परिमाण गुणव्रत कहे ठे.

मज्झमि अ मंसंमि अ, पुप्फे अ फले अ गंध मल्लेअ ॥

उपजोगपरीजोगे, बीअंमि गुणवए निंदे ॥ २० ॥

अर्थ:-जे वस्तु उप एटले एकवार सेवाय तथा मुखादिकमां शरीरमां प्रवेश कराय एवी वस्तु, जेम के खान, पान, फूल, विज्ञेपन प्रमुख जे वस्तु तेनो जोग ते उपजोग. तथा परि एटले बाहिरथी वारंवार सेवियें, ते परिजोग वस्तु. ते वस्त्र, आभरण, जुवन, स्त्री प्रमुख जाणवां. ए उप जोगपरिजोग परिमाणनामा बीजुं गुणव्रत बे प्रकारें ठे. एक जोजन थकी, बीजुं कर्मथकी, तेना वोश अतिचारने प्रथम सामान्यपणे निंदियें ठैयें.

(मज्झमिअ के०) मदिरा, (मंसंमिअ के०) मांस, बे चकारथकी बीजां पण अजह्य इय ग्रहण करवां. जेवां के मधु, माखण, अनंतकाय प्रमुख. (पु प्फे के०) केरडां, मउडादिकनां फूल, (अ के०) चशब्दथकी कुंशुआदिक त्रस

जीवें करीने सहित एवा नागरखेलीनां पान प्रमुख जाणवां. तथा (फलेअ के०) वली जांबू, बीजां, पीजूडां, पीचु, बोर, पाकां करमदां, ए फल सर्व अ न्हय वस्तु ठे श्रावकने खावा पीवा योग्य नथी. ए वस्तु खाधामां वपरा य ठे, ते कही एटले अंतर्जोगवस्तु सूचवी. हवे बाहिरना जोगमां आवे, ते वस्तु कहे ठे. (गंध के०) बरास, अतर, अबीर, कपूर, अगूर, तगर, धूपादि क जाणवां. (मद्येअ के०) फूलादिकनी माला, ते केतकी चंपकादिकनां फूल नी जाणवी. तथा च शब्दयक्की अन्य सर्व जोग्य वस्तु, जेवी के, सचित्तइव्य विगयादिक वस्तु पण लेवी. ए सर्व वस्तु, करेला प्रमाणयक्की विपरीत पणे अनुचित पणे आसेवन करते थके एटले जोगवते थके (उवजोगपरीजोगे के०) उपजोगपरिजोग नामें (बीअंमिगुणवये के०) बीजा गुणव्रतने विषे जे अतिचार लाग्यो होय, ते सर्व प्रत्यें (निंदे के०) हुं निहुं बुं ॥ २० ॥

हवे विशेषथी ए व्रतना जोग उपजोग आश्रयी पांच अने कर्म आश्रयी पंदर, मलीने वीश अतिचार ठे, ते पडिक्कमियें ठैयें. त्यां प्रायः श्रावक स चित्त वस्तुनो तो त्यागीज होय माटे तेनी अपेह्यायें करी प्रथम जोजन आश्रयी अतिचारपंचक पडिक्कमियें ठैयें.

सच्चित्ते पडिबद्धे, अपोल दुष्पोलिअं च आहारे ॥

तुहोसहि नखणया, पडिक्कमे देसियं सवं ॥ २१ ॥

अर्थः—(सच्चित्ते के०) सर्व समस्त सचित्तनो त्याग करीने अथवा स चित्तनुं परिमाण कथुं होय, तेथी उपरांत प्रमादने वशें सचित्त वस्तुनो आहार करवो, ते प्रथम सचित्ताहारनामें अतिचार जाणवो. बीजो (पडि बद्धे के०) सचित्त प्रतिबद्ध ते सचित्तनी साथें बांधेली वस्तु एटले जोडें लागेलो गुंदर, ठळीया सहित रायण अने गोटली सहित आंबां, तेनुं मुखमां घालवुं, जेम वृद्धमांथी उखेडीने गुंदरने अचित्तनी बुद्धियें वापरे, अथवा आंबाने गोटली सहित अने रायणने ठळीया सहित मुखमां घाले, ते स चित्तप्रतिबद्धनामें बीजो अतिचार जाणवो, तथा त्रीजो (अपोल के०) अपक्काहार एटले जेने अग्निनो संस्कार कीथो न होय, एवी सचित्त मि श्रित काची वस्तु, जेवी के, तुरतनो पीशेलो लोट, अणचाव्यो लोट, इत्या दिक अपोल जाणवी. एविषे सिद्धांतमां कथुं ठे के, अणचाव्यो लोट, आ

वण अने जादरवा महीनामां पांच दिवस मिश्र रहे, पढी अचित्त थाय. आश्विनमासें चार दिवस मिश्र रहे. कार्तिक, मार्गशीर्ष अने पौष, ए त्रण मासें त्रण दिवस मिश्र रहे, तथा माहा अने फादगुनें पांच प्रहर मिश्र रहे, चैत्र, वैशाखें चार प्रहर मिश्र रहे. ज्येष्ठ तथा आषाढें त्रण प्रहर मिश्र रहे, इत्यादिक मिश्र रहे, पढी अचित्त थाय. ते काचो लोट, तेने पीजो लो जाणीने अचित्त बुद्धियें लीये. इत्यादिक सचित्त शंकित वस्तुनुं नक्षत्र करवुं, ते अपकौषधि नक्षत्रनामें त्रीजो अतिचार जाणवो. चोथो (दुष्पो जियंच के०) दुःपकाहार ते कांश्क काचा अने कांश्क पाका एवा उला, उं बी, पोंक, पापडी प्रमुख वस्तु, तेनो (आहार के०) आहार करवो नक्षत्र करवुं, ते दुःपकौषधि नक्षत्रनामें चोथो अतिचार जाणवो. पांचमो (तुळोसहि नक्षत्रनाम के०) तुळोषधि नक्षत्र ते मग, प्रमुखनी कोमल फली तथा बोर प्रमुख तुळ असार वस्तु जे घणी खाधाथी पण तृप्ति न थाय, एवी जे औषधि कुली फलीरूप तेने अचित्त करी वापरे, तो तेने तुळोषधि नक्षत्र नामें पांचमो अतिचार लागे, जेने सचित्त वस्तु खावानो नियम होय, तेने ए पांच अतिचार संजवे. ए बीजा गुणव्रतना जोजन विषयिक पांच अतिचार, ते आश्रयी जे महारे अतिचार लाग्यो होय, (संबंदेसियं के०) ते सर्व दिवस संबंधि अतिचार प्रत्ये (पडिक्कमे के०) हुं प्रतिक्रमुं बुं, निंडं बुं.

हवे जे गृहस्थ आजीविकाना हेतुयें कुव्यापार करे, तेने पण जोगोप जोगज कहियें. ते इंगालादिक पांच कर्म, दंतादिक पांच वाणिज्य, अने यंत्रादिक पांच सामान्य, एवं पंदर कर्मादान ठे, ते अत्यंत घणां कर्मां उ पार्जन करवानां कारण ठे, तेमाटे एने श्रावकें जाणवां, पण आचरवां नही. ते पन्नर कर्मादान आश्रयीने पंदर अतिचार बे गाथायें करी कहे ठे.

इंगाली वण साडी, जाडी फोडी सुवळए कम्मं ॥

वाणिज्जं चैव य दंत लसक रस केस विस विसयं ॥ २२ ॥

अर्थः—प्रथम काष्ठ बाली अंगारा करी वेचवा तथा सोनार, कुंनार, लोहार, जाडचुंजा, कंसारादिकनां अग्नि संबंधि जे कर्म, ते (इंगाली के०) अंगारकर्म.

बीजुं वनस्पतिनुं निपजाववुं, ठेदवुं, जेदवुं, ठेद्यां, अण ठेद्यां आखां वन वेचवां, पान, फल, फूज, लीलां तृण, काष्ठ अने कंद वेचवां, वाडी, वनखंद क

रवा, आजीविका हेतुयें कण दलावे, पीसावे, तेने बीजुं (वण के०) वनकर्म.

त्रीजुं गामां प्रमुख बनावी बनावीने वेचे, तथा गामाना अवयव धोंसरी धोंसरा समोल प्रमुख, घडावीने वेचे, वेचावे, ते (साडी के०) शकटकर्म.

चोथुं गामां, बलद, उंट, जेश, खर, वेसर, घोडा, घर, हाट प्रमुख राखीने जाडे आपवानुं आजीविका निमित्तें करे, ते (जाडी के०) नाटिक कर्म.

पांचमुं जव, चणा, गोधूम, मग, अडद, प्रमुख धान्यनो साथवो करवो, तथा तेनी दाल करवी, तथा शालि प्रमुखना चोखा करवा, तथा पृथिवी काय प्रमुखनो फोड, तोड करवो एटले कूवा, वापी, तलाव प्रमुख खणवा, खणाववा, उंम लोकोनुं, तथा शिलाटनुं काम करवुं, हल दंतालीयें करी जूमि खेडवी, खाण खणाववी, टांकुं खणाववुं, कृषी करवी, इत्यादिक जेटलो पृथिवीनो आरंज, ते सर्व (फोडी के०) स्फोटिक कर्म जाणवुं. (कम्मं के०) ए पांच सामान्य कर्म, ते प्रत्येक आवक (सुवज्जए के०) अत्यंत पणें वज्जे.

हवे पांच कुवाणिज्य कहे ठे. (च के०) वली (एव के०) निश्वे अथवा चैवय ए शब्द पादपूर्णार्थ ठे. त्यां प्रथम दांत, नख, चर्म, शिंगडादि कना व्यापार एटले हाथीदांत, चमरी गायना वालनां चमर, मत्स्यादिकना नख, शंख, कोमा, चीड, पोइसा, कस्तूरी, मुक्ताफल, तथा वाघ, चितरा अने मृगादिकनां चर्म, हिंग, हांसरू प्रमुख रोम, इत्यादिक त्रस जीवोना अं गोनुं वाणिज्य जेमां आवे ठे, तेने जो आगरे जइ वोहोरे, तो तेमां घणो दोष लागे, ए सर्वने (दंत के०) दंतकुवाणिज्य कहियें.

बीजुं लाख, धावडीनां फूल, कसुंबो, हरताल, मणशिल, गुली, महुडा, टंकणहारादिकनो व्यापार, जेथकी बाहिरना जीवोनुं मृत्यु थाय, ते सर्व (लस्क के०) लाख कुवाणिज्य जाणवुं.

त्रीजो विगय महाविगय एटले घृत, तेज, गोज, मध, दुध, दहीं प्रमुखनो व्यापार, ते सर्व (रस के०) रसकुवाणिज्य जाणवुं.

चोथुं द्विपद ते मोर, सूडा, तथा मनुष्य प्रमुखना व्यापार अने चतुष्पद ते गाय, जेश, बलद, घोडा, ढाली प्रमुखनो व्यापार ते सर्व, (केस के०) केशकुवाणिज्य जाणवुं.

पांचमुं अफीण, सोमल, शिंगीउ वत्सनाग, साबू, हरताल, जांग, पोस्त, इत्यादिक तथा बूरी, कटारी, धनुष्य, बाण, खड्ग कूहाडादिक शस्त्र,

अने सन्नाह पाखर प्रमुख जेना बजें करी संग्राममर्थे घणा जीवोनो संहार थाय, तथा हल, कोदाल, इत्यादिक सर्व कुवस्तुनो जे व्यापार, ते (विसविसयं के०) विस केतां विष तथा शस्त्रादिकनो विषय एटले विष य ठे जेने विषे ते विसविसय कहियें ए विस विसय, (वाणिज्जं के०) वाणिज्य जाणवुं. ए पांच कुवाणिज्यने श्रावकें वर्जवां ॥ २२ ॥

एवंखु जंतपिहण, कम्मं निह्वंणं च दवदाणं ॥

सर दह तलाय सोसं, असई पोसं च वज्जिजा ॥ २३ ॥

अर्थः—हवे पांच सामान्य कर्म कहे ठे. (एवं के०) एम (खु के०) निश्चें शिला, लोढी, उखल, मूशल, घंटी, चरखो रेंटीयो प्रमुख अ नेक जातिनां यंत्र करीने वेचे, ते सर्व यंत्रकर्म तथा पिहण, ते शोलडी, तिल, सरशव एरंदादिकने पीलवानां यंत्र, जेम के कोहलुं, घाणी प्रमुख. ते सर्वथी लागे जे कर्म, तेने प्रथम (जंतपिहण के०) यंत्रपीलन कर्म कहियें.

बीजो बालकनां कान, नाक, वींधवां, स्त्रीफूल विध्वंस करवो, नपुं सक करवो, उंटादिकने आंकवो, घोडा बलदनां नाक वींधाववां, आंक पडाववा, समराववा, कर्ण, कंबल, पूठडां ठेदाववां, तेमज इजारे गाम लइने आकरा कर करवा, कोटवाल पणुं करवुं, इत्यादिक जेटला निर्दय पणानां काम ठे, ते सर्व, (निह्वंणं च के०) निर्ह्वन कर्म जाणवुं.

त्रीजो धर्मनी बुद्धियें अथवा मोकजी नूमिने विषे सुखथी संग्राम था य अथवा स्वजावें अथवा तृणादिक वाव्या पढी नवा अंकूरा उगे, ते गायो चरे, इत्यादिक हेतुथी वन अने जाडी प्रमुखने जे (दव के०) अ ग्रिनुं (दाण के०) दान एटले आपवुं, अर्थात् दव लगाडवो, तथा कोइने अग्रिनुं देवुं. तेने दवदानकर्म कहियें.

चोथुं सरोवर खण्णा विना जे जगामां जल रहे, तेवा ठामने (सर के०) सर कहियें तथा (दह के०) इह अने (तलाय के०) तलाव, ए सरोवर, इह, तलाव, तथा कूवा, वापी, इत्यादिक पाणीनां स्थानकोने (सोसं के०) शोषण करवुं, ए जलाशयना पाणी उलठाववाथी अनेक जलचर पंचेंडियजीवनी हिंसा थाय, तथा नील फूल वगेरें घणा जीवोनो विनाश थाय, तेने सरदहतलावसोसणकर्म कहियें.

पांचमुं (च के०) वली (असईपोसं के०) असतीपोषणकर्म, ते असती कहियें कुतरां, बिछाडां, मोर, कूकडां, सूवा, मेनां, सींचाणा, सूडा, सालही प्रमुख हिंसक जीवोनुं पोषण करवुं, ते असतीपोषणकर्म कहियें. अथवा असती एटले कुसती, कुशीलिणी व्यनिचारिणी स्त्रीनुं पोषण करवुं, ते पण असतीपोषणकर्म कहियें, अथवा डुष्ट पुत्रादिक, डुष्ट दास, दासीनुं जरण पोषण करवुं तथा कसाइ, माढी, वाघरी, तेलीनी साथें व्यापार करवो, इत्यादिक जे अधर्मी जीवोनुं पोषण करवुं, ते सर्व, असतीपोषणकर्म कहियें. (कम्म के०) ए पांच सामान्य कर्म कहां, अहिं एवं खु शब्द ते गाथाना अंत सुधीना दरेक पदमां लेवुं. जेम के एवं एटले ए प्रकारनां खर कर्मो जे गुप्तिपालनादिक ठे, तेने खु एटले निश्चयें करी श्रावकें (वज्जिज्जा के०) वज्जवां, ए पंदरे अतिचार मांहेजो जे महारे अतिचार लाग्यो होय, ते सर्व प्रत्यें हुं निंडुं बुं ॥ १३ ॥

हवे अनर्थदंमविरमणनामा त्रीजुं गुणव्रत कहे ठे. जेषकी निरर्थक आत्मा दंमाय, पाप लागे, तेने अनर्थदंम कहियें. ते चार प्रकारें ठे. तेमां प्रथम तो जे आर्त्तध्यान, रौइध्यान ध्यावुं, ते अपध्यानाचरित अनर्थदंम कहियें. एटले बेगं बेगं मनमां चिंतवना करवी, जे वैरीने बांधुं, मारी नाखुं अने राजा थाउं, तो वैरीनां गाम बाली नाखुं, विद्याधर थाउं, तो स्वेच्छायें ज्यां जावे त्यां जाउं, मनमानती स्त्रीनी साथें विलास करुं? इत्यादिक जे मातुं ध्यान करवुं, ते अपध्यानाचरित अनर्थदंम कहियें.

बीजो प्रमादाचरितअनर्थदंम. ते पाप विकथा करवी, दूध, दहीं, ठाश, घृत, तेल इत्यादिक वस्तुने ढांकवानुं आलस करवुं, ते बीजो जेद.

त्रीजो हिंसप्रदानअनर्थदंम, ते घंटी, खज, मुशल, चाकू, बुरी प्रमुख पाप अधिकरण कोइने आपवां, ते हिंसप्रदानअनर्थदंम त्रीजो जेद.

चोथो पापकर्मेपदेश अनर्थदंम, ते न्हाउं, अग्नि जलावो, वस्त्र धोवो, खेती करो, करावो, वाढडाने समरावो, अमुकने कूटो, मारो, बांधो, इत्यादिक उपदेश देवा, ते चोथो जेद. ए चार प्रकारना अनर्थदंमकी निवर्त्तवुं, तेने अनर्थदंमविरमणनामैं त्रीजुं गुण व्रत कहियें. तिहां पोताने तथा न्याती, गोती प्रमुखने अर्थें पाप करवुं, ते व्यवहार दृष्टियें अ

थेदंन ठे, माटे अहींआं तेनो त्याग नथी ॥ १३ ॥ हवे ते प्रीजा गुणव्रत
आश्रयी जे अतिचार लाग्या, ते त्रण गाथायें करी पडिक्कमियें ठेयें.

सब गिग मुसल जंतग, तण कठे मंत मूल जेसजे ॥

दिन्ने दवाविएवा, पडिक्कमे देसियं सब ॥ १४ ॥

अर्थ:- (सब के०) शस्त्र, (अगिग के०) अग्नि, (मुसल के०) मुश
ल, (जंतग के०) यंत्र ते घंटी प्रमुख, (तण के०) सावरणी प्रमुख,
(कठे के०) काष्ठ लाकडी अरहटनी लाती प्रमुख, (मंत के०) मंत्र ते
साप खीलवा प्रमुखना जाणवा, (मूल के०) नागदमणी प्रमुख जडी
बूटी, तथा गर्जशातन पातन प्रमुख जाणवा. (जेसजे के०) जैषज्य ते
बे आदि वस्तुना मेलापथी जे वस्तु उपजे एटले गोली, चूर्ण, तंत्रविद्या
इत्यादिक उपद्रवकारी वस्तु जाणवी. इत्यादिक वस्तु दाक्षिणता टाली बी
जाने (दिन्ने के०) देवा थकी, एटले आपवाथकी, (दवाविए के०) पर पासं
अपाववाथकी (वा के०) अथवा बीजा आपनारने अनुमोदवाथकी, जे
अतिचार लाग्या होय, (सबदेसियं के०) ते सर्व दिवस संबंधि अतिचा
र प्रत्ये, (पडिक्कमे के०) हुं प्रतिक्रमुं हुं, निंहुं हुं ॥ १४ ॥

न्हाणु वट्टण वन्नग, विलेवणे सद रूव रस गंधे ॥

वडा सण आनरणे, पडिक्कमे देसियं सब ॥ १५ ॥

अ:- (न्हाण के०) स्नान ते अन्यंगन करी तेल चोपडीने नाहियें,
त्यां अजयणायें जीवाकून नूमिकायें स्नान करे अथवा अणगल पाणीयें
स्नान करे, (उवट्टण के०) ऊवटणुं ते उवर्त्तन जे पींठी प्रमुखें करी शरी
रनुं उवटण करे, मेल उतारे, (वन्नग के०) वर्णक वस्तु, ते अबीर, गुजाल,
अलतादिक, (विलेवणे के०) केसर, चंदन, कुंकुमादिक वगेरेनुं विलेपन जा
णवुं. (सद के०) वंश विणादिकना शब्द कौतुकें सांनलवा तथा प्रहर
रात्रि उपरांत उंचे शब्दें बोलवुं, (रूव के०) स्त्री प्रमुखना रूप जोवां,
वेश्यादिकनां नाटक जोवां, (रस के०) मधुर आम्लादिक रस, (गंधे के०)
वास, एटले सुगंध, ते कर्पूर, कस्तूरी प्रमुखना जाणवा (वडा के०) वस्त्र,
(आसण के०) बेसवानां आसन, तेने संबंधें शय्या पण जाणवी. तथा

આસન એટલે કામશાસ્ત્ર, કોક, વાત્સ્યાયનાદિક શીલ્પ્યા હોય અનેક વિધ વિષયનોગ સંબંધી ચોરાશી આસન જાણવાં, (આનરણે કે૦) આનરણ તે નૂપણ, મુકુટ, કુંમલ, કંકણ, મુઢિકાદિક તથા દ્યૂતક્રીડા, મધપાન, જન ક્રીડા, હિંચવું, ઇત્યાદિક હુષ્ટ વાનાં કરવાં, જોવાં, એમ અનેક ઉપનોગ પરિનો ગ વસ્તુએ આશ્રયી અયતનાશી અણઉપયોગથી જે કોઈ મહારે અતિચાર લાગ્યો હોય, (સવંદેસિયં કે૦) તે સર્વે દિવસ સંબંધી અતિચાર પ્રત્યે (પઢિક્રમે કે૦) હું પઢિક્રમું હું, નિંહું હું. આ ઠેકાણે શબ્દાદિક પંચ વિષય ગ્રહણ કહ્યા છે માટે તજ્ઞાતીય મદ્યાદિ પાંચ પ્રકારના પ્રમાદનું પણ ગ્રહણ કરવું ॥ ૧૫ ॥

હવે એ વ્રતના પાંચ અતિચાર, પ્રતિક્રમણને માટે કહે છે.

કંદપ્પે કુકુડે, મોહરિ અહિગરણ નોગ અશરિત્તે ॥

દંદંમિ અણઘાએ, તદ્દંમિ ગુણવણે નિંદે ॥ ૧૬ ॥

અર્થ:- (કંદપ્પે કે૦) કંદર્પ, તે કામનોગની કથાનું કરવું, તથા એવું હાસ્યકારી વચન બોલવું. કે જેથી કામવિકાર જાગે, તે પ્રથમ અતિચાર જાણવો. તથા (કુકુડે કે૦) કૌકુઞ્ચ, તે નૂકુટી, નેત્ર, નાક, મુખ, હાથ પાદાદિકની એવી ચેષ્ટા કરે, કે જે થકી લોકોને અત્યંત હાસ્ય ઉત્પન્ન થાય, એટલે નાંમની પેરેં શરીરાદિકની કુચેષ્ટાએ કરીને લોકોને અત્યંત હાસ્ય ઉપજાવવું. કોડના ચાલા પાડવા, તે બીજો અતિચાર, તથા (મોહરિ કે૦) મુખરીપણું. તે વિચાર રહિત વાચાલ પણે ઘણું બડ વડ કરવું, મકાર ચકારાદિક અઘટિત વચન બોલવાં, તે ત્રીજો અતિચાર જાણવો તથા (અહિગરણ કે૦) શસ્ત્ર, અગ્નિ, મુશલ, નીસા, લોહું, ઘંટી પ્રમુખ અધિકરણ, સજ્જ કરી રાખવાં, કોડ માગવા આવે તેને આપવાં, તેમજ અગ્નિ પ્રમુખ અધિકરણની પ્રથમ પ્રવૃત્તિ ચલાવવી, તે ચોથો અતિચાર જાણવો તથા (નોગઅશરિત્તે કે૦) ઉપનોગ પરિનોગની વસ્તુ, તે અતિરિક્ત એટલે પોતાના સ્વપ કરતાં પણ અધિક રાખવો, એટલે નોગ વસ્તુ જે તેલ, કંકોડી, સ્વયલ, પાણી પ્રમુખ છે તે અધિક રાખે, જે દેખીને બીજાને ન્હાવા પ્રમુખની વાંઘા ઉપજે, તેથી નોગાદિક વસ્તુનો દોષ લાગે અને ઉપનોગ વસ્તુ, તે જો એક ઘરનો સ્વપ હોય તો પણ બે ચાર ઘર પ્રમુખ સ્વપ વિના સામટાં કરાવે, તેથી ઉપનોગ વસ્તુનો અધિક દોષ લાગે. તે પાંચમો અતિચાર. (દંદંમિઅણઘાએ કે૦) એ અનર્થદંદંવિરમણ નામે (તદ્દંમિ

मिगुणव्रणके०) त्रीजा गुण व्रतने विषे पूर्वोक्त जे अतिचार लाग्यो होय, ते प्रत्ये (निंदे के०) हुं निंडुं बुं ॥ २६ ॥ इति गुणव्रत प्रतिक्रमणं ॥

हवे चार शिद्दाव्रत कहे ठे. त्यां प्रथम सामायिक नामक शिद्दाव्रत कहे ठे.

तिविहे डुप्पणिहाणे, अणवछाणे तहा सइविहूणे ॥

सामाइअ वितह कए, पढमे सिस्कावए निंदे ॥ २७ ॥

अर्थ:- (तिविहे के०) त्रिविधें एटले त्रण प्रकारें (डुप्पणिहाणे के०) डुःप्रणिधान ते डुष्टव्यापार एटले सावद्य व्यापार ठे, तेना त्रण अतिचार जाणवा. तेमध्ये प्रथम घर, हाट प्रमुख संबंधि जे सावद्य व्यापारनुं मनमां चिंतवन करवुं, ते प्रथम मनोडुःप्रणिधान अतिचार जाणवो. तथा कर्कश एटले कंठोर, सावद्य जापायें करी बोलवुं, ते बीजो वचनडुःप्रणिधान नामें अतिचार जाणवो. तथा अण उपयोगथी पापव्यापारमां कायाने प्रवर्त्ताववी, देखवा, पूंजवा विना बेसवुं, सूवुं, जीतनुं उठिंगण करवुं, इत्यादिक विपरीतपणे जे कायाने प्रवर्त्ताववी, ते कायडुःप्रणिधाननामा त्रीजो अतिचार जाणवो. तथा (अणवछाणे के०) अनवस्थान, ते सामायिकनुं जघन्य बे घडी कालमान ठे तेटलो काल पूर्ण कख्या विना सामायिक पारवो, तथा आदर रहितपणे सामायिक पारवो, तथा आदर रहितपणे सामायिक करवो, ते चोथो अनवस्थानअतिचार जाणवो. (तहा के०) तथा (सइविहूणे के०) स्मृतिविहीन एटले निडादि प्रमादथकी सामायिक में कीथो के नथी कीथो? एवुं उपयोगनुं शून्यपणुं ते पांचमो अतिचार. ए रीतें (सामाइअ के०) सामायिक प्रत्ये (वितहकए के०) वितथ एटले जूठो, कृते नाम कीथे थके (पढमेसिस्कावए के०) प्रथम सामायिकनामें शिद्दाव्रतने विषे पूर्वोक्त पांच अतिचार मांहेलो जे अतिचार लाग्यो होय, ते प्रत्ये (निंदे के०) हुं निंडुं बुं ॥ २७ ॥

आशंका-सामायिक लेइने पढी सर्वथा मननो संवर तो करी शकीयें नहीं अने मनना कुव्यापारें एक तो कुव्यापारनुं पाप लागे, अने बीजुं सामायिकनो जंग थाय ठे, तेथी तेनुं फरी प्रायश्चित्त करवुं जोइयें माटे अविधिदोपने लीथे सामायिक करवाने बदले नहींज करवो तेज नजुं ठे?

समाधान:-सामायिक तो अवश्य करवो, केम के सामायिक जे लेवाय

હે, તે હુવિહં તિવિહેણં એ જાંગે લેવાય હે, એ જાંગામાં મન, વચન અને કાયા, એ ત્રણેં કરી સાવચ વ્યાપાર કરું નહીં, તથા કરાવું નહીં, એ ઠ નિયમ આવે હે, તો તે ઠ મધ્યેં કોડ્વારેં કદાપિ એક નિયમજંગ થાય તો પણ પાંચતો અસ્ખંદિત રહે હે. અને મનના કુવ્યાપારનું પાપ અલ્પ હોય હે, તે પાપથી તો ‘મિહ્વામિ હુક્કડં’ દેવાથી ભૂટીયેં થાયેં. માટે એવાં અલ્પ કારણથી જો સામાયિક કરવાનો ચાલજ બંધ કરીયેં, તો આ કાલમાં ચારિ ત્રીઝકોડ્ પણ નથી. એવુંજ થડ જાય, તેમાટે સામાયિક અવશ્ય લેવો અને તે સામાયિક લેડને પઠી જેમ બને તેમ શુદ્ધ પાલવાનો સ્વપ કરવો, કારણ કે હમણાંના કાલની દીક્ષા અને સામાયિક પ્રમુખ જે હે, તે સર્વ અન્યાસ માત્રેં હે માટે અન્યાસ કરતાં થકાં કોડ્ વસ્તેં શુદ્ધ ચારિત્રનો લાજ પણ થર્જો.

તેથી સામાયિકનો અત્યંતાજાવ એટલે નિર્મૂલ પણું કરવું યોગ્ય નથી કેમ કે સર્વવિરતિ સામાયિકને વિષે પણ તેમજ થાય હે, તેમાં પણ ગુહ્યાદિ જંગમાં મિથ્યાહુષ્કૃતપ્રાયશ્ચિત્ત કહેલું હે તેથી સામાયિક ન કરવો તે યોગ્ય નથી. વલી પણ સાતિચાર જે અનુષ્ઠાન હે, તે પણ અન્યાસ કરતાં કાલેં કરોને નિરતિચાર અનુષ્ઠાન થાય હે, એમ પૂર્વાચાર્યો કહે હે. વલી કહેલું હે કે, અન્યાસ જે હે, તે મનુષ્યાદિકના મહોટા જન્મમાં પઠવાડે ચાલના રો થાય હે માટે શુદ્ધ હે. તથા બાહ્ય લોકો પણ કહે હે કે, અન્યાસ જે હે, તે કર્મના કુશલપણને કરે હે માટે નિરંતર સામાયિક કરવો તેજ યોગ્ય હે. જેમ ગ્રહણ કરવાના પાત્રમાં એક વસ્ત પડેલો ઝડકવિંડુ મહત્તાને પામતો નથી, તેમ મનના સદોષપણાયેં કરી સામાયિક કરવો એ પણ અત્યંત દોષની મહત્તાને પામતો નથી કારણ કે તેની મિહ્વામિ હુક્કડથી શુદ્ધિ હે માટે અવિધિ કરવાને બદલે સામાયિક નજ કરવો એવું બોલવું તે અસૂયાવચનજ હે. કહેલું હે કે, “અવિહિકયા વરમકયં, ઝસ્સુઅવયણં નણંતિ સમણૂ ॥ પાયહિત્તં જમ્હા, અકએ લહુઅં કએ ગુરુઅં ॥૧॥” માટે ધર્માનુષ્ઠાન નિરંતર કરવું અને કરનારેં સર્વશક્તિયેં કરી વિધિમાં યત્ન રાખવો. એજ શ્રદ્ધાલુનું લક્ષણ હે, વલી કૃષી, વાણિજ્ય, સેવાદિક, નોજન, શયન, આસન, ગમન તથા વચનાદિક તે સર્વ પણ દ્વ્ય, ક્ષેત્ર કાલાદિક વિધિયેં કરીને પૂર્ણ ફલવાલાં થાય હે. અન્યથા થતાં નથી, માટે સમસ્ત પુણ્યક્રિયાના પ્રાંતમાં અવિધિ આશાતના નિમિત્ત મિથ્યાહુષ્કૃત દેવું. કિંબહુના.

हवे बीजा देशावगाशिक शिक्षाव्रतना अतिचार कहे ठे.

आणवणे पेसवणे, सदे रूवे अ पुग्गलस्केवे ॥

देसावगासिअंमि, बीए सिस्कावए निंदे ॥ २८ ॥

अर्थः—प्रथम जे जूमिनां परिमाण कीधां ठे, ते जूमिनी उपरांत बाहिरनी जूमिथी कोइ जनार माणसनी हस्तक वस्तु पदार्थने (आणवणे के०) आ नयन, एटले अणाववुं, मगाववुं ते, आनयननामा प्रथम अतिचार जाण वो, तथा परिमाण उपरांतनी जूमिने विषे दास प्रमुखने मोकलवो, क्रय विक्रयनो आदेश देवो, ते बीजो (पेसवणे के०) प्रेषणनामा अतिचार जा णवो, तथा कोइ कार्य उपने थके नीमेली जूमिकाथी बाहेर रह्यो जे म नुष्य, तेने खुंवारादिक शब्दें करी पोतापणुं जणाववुं, ते त्रीजो (सदे के०) शब्दानुपाति नामा अतिचार जाणवो. तथा उंचो थइ पोतानुं रूप देखाडीने बोव्या विना पण जेने बोलाववुं होय तेनी दृष्टियें पडे, तेना दर्श नथकी तेना समीपमां जाय, ते चोथो (रूवेअ के०) रूपानुपाति अतिचा र जाणवो. तथा नीमेली जूमिकाथी बाहिर रहेजा पुरुषने कांकरादिक नाखी पोतापणुं जणाववुं, ते पांचमो (पुग्गलस्केवे के०) पुज्जोत्क्षेप नामा अतिचार जाणवो. ए पांच अतिचारमांहेथी (देसावगासिअंमि के०) देशावकाशिकनामें (बीएसिस्कावए के०) बीजा शिक्षाव्रतने विषे जे अतिचार जाग्यो होय, ते प्रत्यें (निंदे के०) हुं निंडुं बुं. अहींआं ए व्रतनेविषे देशथकी अवकाश ठे, एटले जे व्रतने विषे उपनोग परिजोग वस्तुनी बूट ठे, तेने देशावकाशिक कहियें तथा घणाथी थोडुं कर वुं, तेने पण देशावकाशिक कहियें ॥ २८ ॥

हवे त्रीजा पौषध शिक्षाव्रतना पांच अतिचार कहे ठे.

संथारुच्चारविही, पमाय तह चेव जोअणाजोए ॥

पोसह विहि विवरीए, तइए सिस्कावए निंदे ॥ २९ ॥

अर्थः—(संथार के०) शय्या संथार, (उच्चार के०) वडिनीति अने लघुनीतिना ठंमिल, एनो (विही के०) विधि जे प्रकार, तेने विषे (पमाय के०) जे प्रमाद करवो, ते अतिचारचउक्क जाणवो, ते अतिचारचउक्क

ને વિવરીને કહે છે. ત્યાં શય્યા સંચારાને ન પડિલેહે અથવા પ્રતિલેખન કરે, તો કાંઈક કરે, કાંઈક ન કરે, તે પ્રથમ અપ્પડિલેહિઅ ડુપ્પડિલેહિ અસઘાસંચારે નામા અતિચાર જાણવો, તથા શય્યા સંચારાને ન પ્રમાર્જવું અને પ્રમાર્જવું તો કાંઈક પ્રમાર્જવું, કાંઈક ન પ્રમાર્જવું, તે વીજો અપ્પ મચ્ચિઅડુપ્પમચ્ચિઅસઘાસંચારે નામા અતિચાર જાણવો, તથા વહીનીતિ અને લઘુનીતિ, પરઠવવાની જે જૂમિ, તે જૂમિને ન પડિલેહવી અથવા પડિલેહવી, તો કાંઈક પડિલેહવી અને કાંઈક ન પડિલેહવી, તે ત્રીજો અપ્પડિલેહિઅ ડુપ્પડિલેહિઅ ઉચ્ચારપાસહવણજૂમિ નામા અતિચાર જાણવો. તેમજ તે જૂમિને ન પ્રમાર્જવી, અથવા પ્રમાર્જવી તો કાંઈક પ્રમાર્જવી કાંઈક ન પ્રમાર્જવી, તે ચોથો અપ્પમચ્ચિઅ ડુપ્પમચ્ચિઅ ઉચ્ચારપાસહવણજૂમિનામા અતિચાર જાણવો. એ ચારે અતિચાર તે શય્યા સંચારો તથા લઘુનીતિ, વહી નીતિનાં ઠંમિલને દૃષ્ટિયેં કરી જૂએ નહીં, તેમજ ચરવલા તથા દંમાસણાદિકેં કરી પૂંજે, પ્રમાર્જે નહીં અથવા શૂન્ય ચિત્તે જૂએ, અને પૂંજે તે સંબંધી એ અતિચારચતુષ્ક કહ્યો. (તહચેવ કે૦) તથૈવ એટલે તેમજ વલો નિશ્ચેં (જોઅણાજોએ કે૦) જોજનનો આજોય એટલે આજો ગ કરવો ચિંતવન કરવું, અર્થાત્ પોસહ લીધા પઢી જોજનાદિકની ચિંતા કરે, એટલે ક્યારેં પોસહ પૂર્ણ થશે અને ક્યારેં પારણું કરશું? અથવા પારણે અમુક જોજન કરશું? એવી ચિંતવણા કરવી, તે પાંચમો જોઅણાજોએ નામા અતિચાર જાણવો. એ પાંચ અતિચારોયેં કરીને (પોસહવિહિવિવરીએ કે૦) પોસહ વ્રતનો વિધિ જે પ્રકાર તે વિપરીત કરે ચકે, (તણેસિસ્કાવએ કે૦) પૌષ્ધોપવાસ નામા ત્રીજા શિક્ષાવ્રતને વિષે પૂર્વોક્ત પાંચ અતિચાર માંહે જો જે અતિચાર લાગ્યો હોય, તેને (નિંદે કે૦) હું નિંડું હું ॥ ૨૯ ॥

હવે ચોથા અંતિથિસંવિજાગ શિક્ષાવ્રતના પાંચ અતિચાર કહે છે.

સચ્ચિત્તે નિસ્કિવણે, પિહિણે વવએસ મહરે ચેવ ॥

કાલાઈકમ દાણે, ચઠ્ઠે સિસ્કાવએ નિંદે ॥ ૩૦ ॥

અર્થ:- (સચ્ચિત્તે કે૦) સાધુને દેવા યોગ્ય જે જક્કાદિક તેને ઇથિવ્યાદિ જે સચિત્ત, તે સચિત્તની ઉપર પૂર્વોક્ત પ્રાશુક નિર્દોષ વસ્તુનું (નિસ્કિવણે કે૦) નિરૂપવું મૂકવું તે સચિત્ત નિરૂપણ નામા પ્રથમ અતિચાર જાણવો. તથા

प्राशुक निर्दोष देवा योग्य वस्तुने सचित्त ते कंद, पत्र, पुष्पादि पदार्थें करी (पिहिणे के०) ढांकवी ते सचित्तपिहिण नामा बीजो अतिचार जाणवो तथा (ववएस के०) व्यपदेश करवो एटले पोतानी वस्तुने अण देवानी बुद्धियें पारकी करीने कहेवी, तथा देवानी बुद्धियें पारकी वस्तुने पोतानी करीने कहेवी, एवी रीतें व्यपदेश करवो ते व्यपदेशनामा त्रीजो अतिचार जाणवो. तथा (मत्सरे के०) मत्सर एटले कोप जावें दान आपवुं तथा पार कुं सारुं दान न जोइ शकवुं परनी ईर्ष्या करतां मान धरतां मुनिने दान आपवुं, ते मत्सरनामा चोथो अतिचार जाणवो तथा (चेव के०) निश्चें (का लाइक्रमदाणे के०) मुनिराजनी गोचरीनो काल अतिक्रमी उल्लंघीने मुनि राजने तेडे अने मनमां जाणे जे साधु हमणां वोहोरजो पण नहीं अने महारो नियम, जंग पण आओ नहीं? ते पांचमो कालातिक्रमदान नामें अतिचार जाणवो. ए (चउठेसिस्कावए के०) अतिथिसंविजागनामें चोथा शिक्काव्रतने विषे अल्प देवानी बुद्धियें तथा अणदेवानी बुद्धियें करीने ए मांहेला जे अतिचार लाग्या होय, ते प्रत्यें (निंदे के०) हुं निंडुं बुं ॥३०॥

हवे रागादिकें करी दान दीधुं, तेना प्रतिक्रमणने माटे कहे ठे.

सुहिएसु अ डुहिएसु अ, जा मे अस्संजएसु अणुकंपा ॥

रागेण व दोसेण व, तं निंदे तं च गरिहामि ॥ ३१ ॥

अर्थ:- (सुहिएसु के०) सुष्ठु नाम रूडी रीतें हित ठे ज्ञानादित्रय एटले सम्यक् ज्ञान, दर्शन अने चारित्र्यनुं जेमने ते सुहित कहियें ते सुहित एवा, (अ के०) वली (डुहिएसु के०) दुःखित ते रोगें करीने पीडित तपें करीने दुर्बल, तुल्ल, जीर्ण, उपधियें करीने दुःखिया एवा, (अस्संजएसु के०) अही (अ के०) नथी (स्वं के०) पोताने ठंदें (यत के०) यत्न एटले उद्यम करवो विचरवुं जेने एटले पोतानी स्वेच्छायें विचरनारा नहीं, परंतु गुरुनी आज्ञाने विषे विचरनारा एवा सुसाधु, ते उपर (रागेण के०) पुत्रादिकने रागें करी एटले आ माहारो पुत्र तथा जाइ प्रमुख ठे, एवा रागें करी दान दीधुं, पण गुणवंतनी बुद्धियें दान न दीधुं, (व के०) अथवा (दोसेण के०) द्वेष ते आ ठेकाणें साधुनिंदारूप जाणवो. ते जेम के, आ साधुने ज्ञातिना लोकोयें काढेलो ठे, चूख्यो ठे, ए बापडाने आपणे आहार पाणी

न आपीयें, तो बीजो कोण आपे? नहीं आपीशुं तो नूखें मरशे? एवी निंदा रूप जे द्वेष, तेवा द्वेषें करी एटले डुगंठा जावनी बुद्धियें करी (मे के०) महा रे जीवें (जा के०) जे (अणुकंपा के०). अशनादिक प्रमुख दानें करी दया नक्ति कीधि होय, (तं के०) ते प्रत्ये (निंदे के०) आत्मसाखें हुं निंडुं बुं, (च के०) वली ते प्रत्ये (गरिहामि के०) गुरुसाखें हुं गहुं बुं. विशेषे निंडुं बुं.

अथवा बीजो अर्थ आवी रीतें ठे:—(सुहिएसु के०) वस्त्र पात्रादिकें करी सुखीआ अने (डुहिएसु के०) रोग प्रमुखें करी दुःखिआ एवा (अ संजएसु के०) असंयत एटले (अ के०) नथी जेने (सं के०) सम्यक् एटले रूडो एवो, (यत के०) यत्न जे उद्यम करवो एटले जे रूडो उद्यम नथी करता, परंतु जीवहिंसादिक कर्मपाशमां पडवा संबंधि उद्यमना करवा वाला, जैनाजास, वेशविडंबक एवा असंयती, पासढा, उसन्नादिक तेने, तथा त्रीजो अर्थ, ते असंयत षड्विधजीव वधकोने अथवा अन्यदर्शनी कुलिं गी तेने रागें करीने, जेम के, एक गामना वासी ठे अथवा महारा जाइ प्रमुख ठे, आपणी उजखाणना ठे, इत्यादिक जे रागजावें करी दान दीधुं तथा जिनशासनना प्रत्यनीक ठे, द्वेषी ठे, निर्लज्ज चंदक ठे, इत्यादिक द्वेष उपन्यो तो पण घरे आव्या, माटे दान आप्युं, इत्यादिक जावें जे म हारे जीवें अनुकंपा, दया कीधि होय, तेने निंडुं बुं ॥ ३१ ॥

अहीं गुणवंत साधुने दान दीधुं ते निंदवुं नहीं, परंतु पूर्वोक्त रागद्वेषनी निंदा करवी तथा पासढादिक अने कुलिंगी प्रमुखने गुणवंत नी बुद्धियें दान दीधुं होय, ते निंदवुं, पण जे सहेज अनुकंपायें दान दीधुं होय, ते तो अनुकंपाज कहेवाय, ते दाननें जगवंतें निषेधुं नथी, अहीं राग द्वेषनी निंदा जाणवी, पण दान दीधुं, तेनी निंदा जाणवी नहीं ॥

हवे सुसाधुने दान न दीधुं, ते आलोवे ठे.

सादूसु संविजागो, न कउ तव चरण करण जुत्तेसु ॥

संते फासुअ दाणे, तं निंदे तं च गरिहामि ॥ ३२ ॥

अर्थ.—(तव के०) तपें करीने, (चरण के०) चरण सित्तरीयें करीने, (करण के०) करण सित्तरीयें करीने, (जुत्तेसु के०) सहित एवो, (सादूसु के०) सुसाधु तेने विषे (फासुअदाणे के०) देवा योग्य प्राशुक

निर्दोष एवं अशनादिक दान, (संते के०) ठते महारे जीवें जो (संवि जागो के०) संविजाग, (नकउ के०) न कीधो होय, तेथी जे अति चार हुउ होय, (तं के०) ते प्रत्ये (निंदे के०) हुं आत्मसाखें निंडुं हुं, (च के०) वली (तं के०) ते प्रत्ये (गरिहामि के०) गुरुनी साखें गर्हुं हुं. आ ठेकाणें तप पदनुं जूडं उपादान कयुं ठे, तेणें करीने ते तप ठे, ते निकाचित कर्मोने पण क्य करनारुं ठे, एवं प्राधान्य सूचन कयुं ठे. ए त्रण गाथायें करी चोयुं शिद्धाव्रत थयुं ॥ इति चतुः शिद्धाव्रत प्रतिक्रमणं ॥ ३१ ॥

हवे संक्षेपणाना पांच अतिचार परिहार करता ठता कहे ठे.

इह लोए परलोए, जीविअ मरणे अ आसंस पउगे ॥

पंचविहो अइआरो, मा मऊं हुऊ मरणंते ॥ ३३ ॥

अर्थ:- (इहलोए के०) इह लोकने विषे एटले आ धर्मना प्रनावें शेठ, गाथापति, सेनापति, राजा, मंत्री प्रमुख रुद्धिमंत मनुष्य थवानो (आसंसपउगे के०) आशंसा जे अनिलाष तेनो प्रयोग जे मननो व्यापार, ते इहलोकाशंसप्रयोग नामा प्रथम अतिचार जाणवो. अहिं आशंसाप्रयोग ए पद, दरेक पदना प्रारंभमां प्रयोजवुं. (परलोए के०) आ धर्मना प्रनावें पर लोकनी आशंसा जे देव, देवेंड थवानो अनिलाष, तेनो प्रयोग जे मननो व्यापार करवो, ते परलोकाशंसप्रयोगनामा बीजो अतिचार, (जीविअ के०) अनशनने लीधे सन्मान सत्कार देखी घणा काल पर्यंत जीववानी आशंसा जे वांठा, तेनो प्रयोग जे मननो व्यापार ते त्रीजो जीविआशंसप्रयोग अति चार जाणवो. (मरणे के०) कर्कश क्षेत्रने विषे अनशन लइने कोइ पूजा, अर्चा न करता होय तेणें करी अथवा कुधादिकें करी पीडयां थकां शीघ्र मरणनी आशंसा जे वांठा, तेनो प्रयोग जे मननो व्यापार, ते मरणाशंसप्रयोग नामा चोथो अतिचार जाणवो. (अ के०) च शब्द थकी आ धर्मने प्रनावें आवते नवें रूडा शब्द, रूप, रसादिक जे कामजोग ठे, तेनी आशंसा जे वांठा तेनो प्रयोग, जे मननो व्यापार, ते पांचमो कामजोगाशंसप्रयोग नामा अतिचार जाणवो. ए पांच वांठानुं जे करवुं, ते संक्षेपणा संबंधि ए (पंचविहो के०) पंचविध, (अइआरो के०) अतिचार, (मरणंते के०) मरणने अंतें एटले ज्यां सुधी चरम आस होय, त्यां पर्यंत (मयं के०)

માહારે (મા કે૦) ન (હુચ કે૦) થાઉં, એટલે એ પંચવિધ અતિચાર, તે મરણને અંતે મુજને મ હોજો ॥ ૩૩ ॥

હવે પ્રાયેં સર્વ અતિચાર, મન, વચન અને કાયાની કુચ્યા પારેં હોય છે, તેનું પ્રતિક્રમણ કહે છે.

કાણ કાઈઅસ્સ, પઢિક્રમે વાઈઅસ્સ વાયાએ ॥

મણસા માણસિઅસ્સ, સવસ્સ વયાઈઆરસ્સ ॥ ૩૪ ॥

અર્થ:- (કાઈઅસ્સ કે૦) કાયિકસ્ય એટલે વધાદિકારી એવા શરીરેં કરી કરેલા જે અતિચાર, તે અતિચારને (કાણ કે૦) કાયોત્સર્ગાદિક તપ અનુષ્ઠાનાદિક જે કાયાના શુન વ્યાપાર, તેણેં કરી યુક્ત એવા શરીરેં કરી ને, તથા (વાઈઅસ્સ કે૦) વાચિકસ્ય એટલે સહસાન્યાખ્યાનદાનાદિ રૂપ વાણીયેં કરીને કહ્યો એવો જે વચનસંબંધિ અતિચાર તેને, (વાયાએ કે૦) વચનેં કરીને મિથ્યાહુક્કડ દેવું, જિનસ્તવન કરવું, ઇત્યાદિક જે શુન વચ નનો વ્યાપાર, તેણેં કરીને, તથા (માણસિઅસ્સ કે૦) માનસિકસ્ય એટલે દેવતત્ત્વાદિકને વિષે મનેં કરી શંકાદિકને કરવે કરી કહ્યા એવા જે અ તિચાર તેને, (મણસા કે૦) મનેં કરીને એટલે અનિત્ય જાવનાદિક જે મ નના શુનવ્યાપાર તેણેં કરીને તથા “હા મેં હુષ્ટ કામ કહ્યું” ઇત્યાદિક આત્મનિંદાયેં કરીને, (સવસ્સવયાઈઆરસ્સ કે૦) એમ સર્વ વ્રતના અતિ ચાર પ્રત્યેં ત્રિકરણ શુદ્ધેં કરીને (પઢિક્રમે કે૦) હું પ્રતિક્રમું હું, નિવર્તું હું. અહીં ‘સવસ્સવયાઈઆરસ્સ’ એ પદેં કરીને સામાન્યે કરી ત્રણ યો ગતું પ્રતિક્રમણ કહ્યું ॥ ૩૪ ॥

હવે એનેંજ વિશેષેં કરી કહે છે.

વંદણ વય સિસ્કા ગા, રવેસુ સન્ના કસાય દંમેસુ, ॥

ગુત્તીસુ અ સમિઈસુ અ, જો અઈઆરો અ તં નિંદે ॥૩૫॥

અર્થ:- એક (વંદણ કે૦) વંદન તે બે પ્રકારેં છે. તેમાં એક દેવવંદન, બીજું ગુરુવંદન છે. બીજું (વય કે૦) શ્રાવકનાં સ્થૂળપ્રાણાતિપાતવિરમણાદિક વ્રત બાર પ્રકારેં છે, ત્રીજી (સિસ્કા કે૦) શિક્ષા બે જેદેં છે. ત્યાં શ્રાવકને સા માયિક સૂત્રાર્થનું ગ્રહણ, તેને ગ્રહણશિક્ષા કહિયેં. તે જઘન્યેં નવકારથી માંમી ને અષ્ટ પ્રવચન, ગુરુ પાસેંથી જણે અને ઉત્કૃષ્ટો દશવૈકાલિક સૂત્રના પાંચમા

ઠક્કીવણિયા અધ્યયન પર્યંત સૂત્ર અને અર્થ બેહુ નણે, ગ્રહે, ધારે, શીખે, ત્યાં લગે પ્રથમ ગ્રહણશિક્ષા જાણવી. અને જે અર્થ સહિત નમુન્કાર સહિય પ્રમુખ દિનકૃત્ય એવી શ્રાવક સંબંધિ ક્રિયાઅનુષ્ઠાનની જે સમાચારી છે, એટલે પહેલો નવકાર કહેતો થકોજ ઊઠે, પઠી પોતાનું સ્વરૂપ વિચારે જે હું શ્રાવક હું, કેટલાં વ્રત મુજને છે? इत्यादिक શ્રાદ્ધદિનકૃત્ય પ્રકરણ તથા શ્રાદ્ધ વિધિમાંહે જે સમાચારી કહી છે, તે સર્વ જાણે, આચરે, આસેવે, તે બીજી આસેવનાશિક્ષા કહિયેં. ચોથો (ગારવેસુ કે૦) રુદ્ધિગારવ, રસગારવ અને શાતાગારવ, એ ત્રણ પ્રકારનાં ગારવ છે. તેમાં જે પોતાની પાસેં ધન, તથા કુટુંબ પરિવાર ઘણો દેખીને મનને વિષે અહંકાર આણે, તેને રુદ્ધિગારવ કહિયેં. અને જે સરસ અન્ન પાણી પ્રમુખને વિષે લોલુપી થાય, તે રસગારવ કહિયેં. તથા જે સુકુમાલ વસ્ત્ર, શય્યા, ઘર પ્રમુખને મોઢેં બાંધ્યો થકો તેને મૂકી શકે નહીં, તેને શાતાગારવ કહિયેં. એ ત્રણ પ્રકારનાં ગારવ કહ્યાં, તેનું સેવન કરવાથી, તથા પાંચમો (સન્ના કે૦) આહાર, જય, મૈથુન અને પરિગ્રહ, એ ચાર સંજ્ઞાઝ. બીજી ક્રોધ, માન, માયા, લોન, લોક, ડંઘ, એઠ સંજ્ઞાઝ. તે એકેંડિયાદિક સર્વ જીવોને હોય છે તથા ઠઠો (કસાય કે૦) ક્રોધાદિક ચાર કષાય, તથા સાતમો (દંમેસુ કે૦) ધર્મધનથી જેણેં કરી આત્મા દંઘાય, તે દંઘ, અશુભ મનાદિક ત્રણ જેદેં છે. આઠમો (ગુત્તીસુત્ર કે૦) મનાદિક ત્રણ ગુત્તિ, નવમો (સમિર્સુ કે૦) ઈર્ષ્યાદિક પાંચ સમિતિ (અ કે૦) ચશબ્દથી દર્શન પડિમા પ્રમુખ શ્રાવકની અગીઆર પડિમા. એ પૂર્વોક્ત નવ બોલ મધ્યે જે નિષેધ કરવા યોગ્ય છે, તેના કરવા થકી અને જે કરવા યોગ્ય છે તેના ન કરવા થકી (જો કે૦) જે (અશ્યા રો કે૦) અતિચાર, (અ કે૦) અથવા દોષ સમુચ્ચય જે મને લાગ્યો હોય, (તં કે૦) તે પ્રત્યે (નિંદે કે૦) હું નિંડું હું ॥ ૩૫ ॥

હવે સમ્યક્દર્શનને માટે કહે છે.

સમ્મદિઠી જીવો, જહ્વિ હુ પાવં સમાયરહ્ કિંચિ,

અપ્પો સિ હોહ્ બંધો, જેણ ન નિવંધસં કુણહ્ ॥ ૩૬ ॥

અર્થ:- (જહ્વિ કે૦) જો પણ (સમ્મદિઠીજીવો કે૦) સમ્યક્દૃષ્ટિ તે યથાવસ્થિત સ્વરૂપનો જાણ એવો જીવ, તે (કિંચિ કે૦) કિંચિત્ થોડું

(पावं के०) कृषी प्रमुख आरंभरूप पाप, ते प्रत्ये निर्वाह चलाववाने अर्थे (समायरइ के०) समाचरे ठे, एटले करे ठे, (हु के०) तो पण (सि के०) ते श्रावक सम्यक्दृष्टि जीवने (अप्पो के०) अल्प ते पूर्व गुणस्थाननी अपेक्षाये करी थोडो (बंधो के०) कर्मनो बंध, (होइ के०) होय, (जेण के०) जे कारण माटे जाणीये ठेये के, सम्यक्दृष्टि जे श्रावक ठे ते, (निर्द्वंद्वसं के०) निर्दयपणे हिंसादिक व्यापार, (नकुणइ के०) न करे, अने करे, तो पण शंका राखीने करे, वली मनमां विचारे के धिक्कार पडो आ गृहस्थाश्रमने के जेने विषे केटलां पाप करवां पडे ठे ? एवी बीक राखीने करे पण निर्दय परिणाम राखीने न करे, तेथी तेने पाप थोडुं लागे ठे ॥ ३६ ॥

अहीं कोइ आशंका करे के, जेम थोडुं पण विष, खाधुं थकुं प्राण हरण करे ठे, तेम थोडुं पण पाप करवा थकी दुर्गतिनी प्राप्ति न थाय शुं ? आ आशंकानो उत्तर आगली गाथाये आपे ठे.

तंपि दु सपडिक्कमणं, सप्परिआवं सउत्तरगुणं च ॥

खिणं उवसामेइ, वाहि व सुसिखितं विज्जो ॥ ३७ ॥

अर्थ:- (सपडिक्कमणं के०) प्रतिक्रमण जे षडावश्यक तेणें करी सहित थको एटले प्रतिक्रमणने करवे करी, (च के०) वली (सप्परिआवं के०) परिताप सहित थको एटले पश्चात्ताप करवे करी, वली (सउत्तरगुणं के०) उत्तर गुणें सहित थको एटले गुरुयें दीधुं जे प्रायश्चित्त तप, ते तप करवे करी युक्त एवो श्रावक, (हु के०) निश्चें (तंपि के०) ते अल्पकर्मना बंध प्रत्ये पण (खिणं के०) क्षिप्र एटले शीघ्र उतावलो (उवसामेइ के०) उपशमावे ठे, टाले ठे. कोनी पेरे ? तोके (व के०) जेम (सुसिखितं के०) जलो शीखेलो एवो (विज्जो के०) वैद्य, ते (वाहि के०) व्याधि प्रत्ये साध्यरोग प्रत्ये तुरत उपशमावे ठे, तेम ए पण जाणवुं ॥ ३७ ॥

हवे वली बीजो दृष्टांत कहे ठे.

जहा विसं कुठगयं, मंत मूल विसारया ॥

विज्जा हणंति मंतेहिं, तो तं हवइ निविसं ॥ ३८ ॥

अर्थ:- (जहा के०) यथा जेम, (मंतमूलविसारया के०) मंत्र मूल

ना विशारद, एटले जाण, माह्या एवा जे (विज्ञा के०) वैद्य, ते (कुष्ठग यं के०) कोष्ठगत एटले शरीरमां व्यापेलुं एवुं जे (विसं के०) सर्पादि कनुं विष, ते प्रत्ये (मंतेहिं के०) मंत्रोयें करीने (हणंति के०) हणे ठे, एटले दूर करे ठे, (तो के०) तेवारें (तं के०) ते शरीर, (निविसं के०) निर्विष एटले विष रहित, (हवइ के०) होय ठे जो पण विषार्त्त पुरुष, अहिमणि मंत्राह्वर औषधिनो प्रनाव जाणतो नथी तो पण अहिमणि मंत्राह्वर औषधिनो प्रनाव अचिंख्य ठे, तेथी तेनुं विषार्त्तत्व निवृत्त थाय ठे तेम अहिं पण श्रावकने गुरुवाक्यानुसारें तदह्वरश्रवणथी जान थाय ठे ॥ ३७ ॥

एवं अष्टविहं कम्मं, राग दोस समधिअं ॥ आलो
अंतो अ निंदंतो, खिणं हणइ सुसावउ ॥ ३८ ॥

अर्थः—(एवं के०) ए पूर्वोक्त दृष्टांतें (आलोअंतो के०) गुरु समीपें आलोवतो एटले पोतानां पाप प्रकाश करतो ठतो, (अ के०) वली (निंदंतो के०) निंदतो अको एटले साचा मनथी ‘मिह्वामिडुकडं’ देतो अको (सुसावउ के०) जलो श्रावक जे ठे, ते (रागदोस के०) राग, द्वेष करीने (समधियं के०) समार्जित करेलुं एटले उपार्जेलुं बांधेलुं एवुं जे (अष्टविहंकम्मं के०) अष्टविध कर्मे ते प्रत्ये (खिणं के०) हिप्र एटले शीघ्र, (हणइ के०) हणे ठे, फेडे ठे ॥ ३८ ॥

वली एहीज वातने सविशेष कहे ठे.

कयपावोवि मणुस्सो, आलोइय निदिअ गुरु सगासे ॥
होइ अइरेग लहुउ, उहरिअ जरु व चारवहो ॥ ४० ॥

अर्थः—(कयपावोवि के०) पापनो करनार एवो पण (मणुस्सो के०) मनुष्य, अहीं मनुष्य शब्दना ग्रहणें करीने प्रतिक्रमण जे ठे, ते कृतपाप मनुष्यनेज करवुं योग्य ठे. ते (गुरुसगासे के०) गुरुने समीपें अहिं गुरुसगासे ए पदें करीने पूर्वोक्त आलोयणा, गुरु गीतार्थादिकनी समीपमांज करवी, एवी सूचना करी अने जो कदाचित् स्वतःज आलोयणा करी होय तो शुद्धिनो अनाव थाय ठे. एम पण सूचन कखुं ठे माटे गुरु समीपने विषे (आलोइय के०) आलोवतो अको एटले करेला पाप प्रत्ये प्रकाश करतो

થકો (નિંદિત્ર કે૦) પાપની નિંદા કરતો થકો એટલે મિઠ્ઠાડુકડ દેતો
થકો (અશ્રેય કે૦) અતિરેક એટલે અત્યંત પાપ થકી (લઘુ કે૦)
લઘુ એટલે હલવો (હોડ કે૦) થાય, (ઘ કે૦) જેમ (નારવહો કે૦) નાર
નો વહેનાર વહીતરું કરનાર પુરુષ, (નરુ કે૦) નાર પ્રત્યે (ઝહરિત્ર કે૦) ઝ
તારીને હલવો થાય છે, તેમ એ પણ કર્મરૂપ નારેં કરીને હલવો થાય છે ॥ ૪૦ ॥

હવે બહુ આરંનરક્ત એવા શ્રાવકને પણ આવશ્યકેં કરી તે પાપરૂપ
હુઃખનો અંત થાય છે, તે દેખાડે છે.

આવસ્સણ એણ, સાવડ જશ્વિ બહુરડ હોડ ॥
હુસ્કાણમંતકિરિઅં, કાહી અચિરેણ કાલેણ ॥ ૪૧ ॥

અર્થ:-જશ્વિ કે૦) જોપણ, (બહુરડ કે૦) બહુ એટલે ઘણો નવો
કર્મબંધરૂપ રજવાલો એટલે આરંન પરિગ્રહેં કરી ઘણા પાપેં સહિત એવો
(સાવડ કે૦) શ્રાવક (હોડ કે૦) હોય, તો પણ, (એણ કે૦) એતેન
એટલે એ પડિક્કમણાદિક (આવસ્સણ કે૦) આવશ્યકેન એટલે આવશ્ય
કેં કરીને. અહિં કોડ શંકા કરજો જે આવશ્યક શબ્દેં કરી દંતધાવનાદિક
પણ આવશ્યક છે, તે લેશું ? તો ત્યાં કહે છે કે, આ ગાથામાં એતેન એ શ
બ્દનું જે ગ્રહણ કહ્યું છે, તે હવ્યાવશ્યક નિષેધાર્થ છે તથા જાવાવશ્યક
પ્રતિપાદનાર્થ છે માટે તેવા જાવાવશ્યકેં કરી (હુસ્કાણ કે૦) શા
રીરિક, માનસિક હુઃખોની (અંતકિરિઅં કે૦) અંતક્રિયા એટલે વિના
શ ક્રિયાને (કાહી કે૦) કરજો. (અચિરેણકાલેણ કે૦) થોડા કાલમાંહેં
તે પાપોનો વિનાશ કરજો ॥ ૪૧ ॥

હવે પડિક્કમણું કરતાં અતિચાર આલોવવાને વિસર્જન એટલે જે
અતિચારો, વિસ્મૃત થયા હોય, તે આલોવે છે.

આલોઅણા બહુ વિહા, નય સંનરિઆ પડિક્કમણકાલે ॥
મૂલગુણ ઉત્તરગુણે, તં નિદે તં ચ ગરિહામિ ॥ ૪૨ ॥

અર્થ:-(આલોઅણા કે૦) આલોચના એટલે ગુરુ આગલ પાપ, પ્રમા
દ, આલોવવાની પ્રકાશ કરવાની રીતિ તે, (બહુવિહા કે૦) ઘણા પ્રકાર
ની છે. તે (પડિક્કમણકાલે કે૦) તેના પ્રતિક્રમણ કાલને વિષે એટલે પડિક્ક

मणा करवाना अवसरें (नयसंजरिआ के०) न सांजरवा थकी (मूलगुण के०) सम्यक्त्व पूर्वक पांच अणुव्रत, तेने विषे तथा (उत्तरगुणो के०) त्रण गुणव्रत अने चार शिक्काव्रत, तेने विषे जे अतिचार लाग्यो होय, (तं के०) ते प्रत्ये (निंदे के०) हुं आत्मसाखें निंडुं बुं (च के०) वली (तं के०) ते प्रत्ये (गरिहामि के०) गुरुसाखें हुं गर्हुं बुं. निंडुं बुं. ॥ ४१ ॥ ए बेतालीश गाथाउ बेठां अकांज कहेवी.

पढी उनो थतो 'तस्स धम्मस्स केवलिपन्नत्तस्स' एम कहेतो उनो थइ बे हाथ जोडीने आगली मंगलगर्जित आठ गाथा कहे, ते कहे ठे.

तस्स धम्मस्स केवलिपन्नत्तस्स ॥ अप्पुच्छिउमि
आरा, हणाए विरउमि विराहणाए ॥ तिविहेण
पडिक्कंतो, वंदामि जिणे चउवीसं ॥ ४३ ॥

अर्थ:- (तस्स के०) ते गुरुपार्श्वने विषे प्रतिपन्न एवो अने (केवलिपन्नत्तस्स के०) केवलिनाषित एवो (धम्मस्स के०) श्रावक धर्मनी (आराहणाए के०) आराधनानें माटे (अप्पुच्छिउमि के०) हुं सारी रीतें पालन करवाने उठ्यो बुं, (विराहणाए के०) ते धर्मनी विराधना थकी (विरउमि के०) हुं विरल्यो बुं, एटले निवर्त्यो बुं. (तिविहेण के०) त्रिविधें करी एटले मन, वचन अने कायायें करी (पडिक्कंतो के०) प्रतिक्रान्त थको एटले अतिचार पापथकी निवर्त्यो थको (चउविसंजिणे के०) चोवीश जिन प्रत्ये (वंदामि के०) हुं वांडुं बुं ॥ ४३ ॥

एवी रीतें जावजिनने नमस्कार करीने हवे सम्यक्त्वनी शुद्धिने अर्थे त्रिलोकगत स्थापनाअरिहंत वांदवाने गाथा कहे ठे.

जावंति चेइआइं, उट्टे अ अहे अ तिरिअ लोए अ ॥
सवाइं ताइं वंदे, इह संतो तब्ब संताइं ॥ ४४ ॥

अर्थ:- (उट्टे के०) ऊर्ध्वलोकने विषे (अ के०) वली (अहे के०) अधोलोकने विषे (अ के०) वली (तिरिअलोए के०) तिर्थांलोकने विषे (जावंति के०) जेटलां (चेइआइं के०) चैत्य एटले जिनबिंब ठे. (ताइं सवाइं के०) ते सर्व प्रत्ये (वंदे के०) हुं वांडुं बुं. शुं करतो थको वांडुं

हुं ? तो के हुं (इह के०) अहींआं (संतो के०) रह्यो थको अने (तब के०) ते त्रण लोकने विषे (संताइ के०) रह्यां ठे जे जिनबिंब, ते सर्व प्रत्ये हुं वांहुं हुं ॥ ४४ ॥

हवे सर्व साधुने वंदन करवाने अर्थे कहे ठे.

जावंत केवि साहू, जरहेरवय महाविदेहे अ ॥

सवेसिं तेसिं पणउं, तिविहेण तिदंमविरयाणं ॥ ४५ ॥

अर्थ:- (जरह के०) पांच जरतक्षेत्रने विषे, (एरवय के०) पांच ऐरवत क्षेत्रने विषे, (महाविदेहे के०) पांच महाविदेहक्षेत्रने विषे, (अ के०) चशब्दथकी अकर्मन्मिक्षेत्रादिकने विषे, (जावंत के०) जेटला (केवि के०) कोइ पण जिनकल्पक स्थविरकल्पक प्रमुख जघन्य बे हजार कोडी अने उत्कृष्टा नव हजार कोडी (साहू के०) साधुउं ठे, (ते संसवेसिं के०) ते सर्व साधु प्रत्ये (तिविहेण के०) त्रिविधे करी एटले प्रन, वचन अने कायाये करीने (पणउं के०) हुं प्रणमुं हुं, ते सर्व साधु केहेवा ठे ? तो के, (तिदंम के०) त्रण दंमथकी एटले अशुन मन, वचन अने कायाना व्यापारथकी (विरयाणं के०) विराम पामेला ठे ॥ ४५ ॥

हवे एवी रीते चैत्यने तथा यतिने वंदन कखां ठे जेणे एवो ठतो न विष्यकालने विषे पण शुनजावनी प्रार्थना करतो ठतो कहे, ते लखे ठे.

चिरसंचिय पावपणासणीइ, नव सय सहस्स महणीए ॥

चउवीस जिणविणिग्गय कहाइं, वोळंतु मे दिअहा ॥ ४६ ॥

अर्थ:- (चिरसंचियपाव के०) चिरसंचित पाप प्रत्ये एटले घणा का लना संचायेलां एवां जे पापो, ते प्रत्ये (पणासणीइ के०) प्रनाशनी करनारी एटले विनाशनी करनारी एवी, (नवसयसहस्स के०) शतसहस्रनव प्रत्ये एटले संसारना लहू नव जे करवा, तेनी प्रत्ये, (महणीए के०) मथन करनारी एटले हणनारी एवी, (चउवीसजिण के०) चोवीस जिनो थकी एटले चोवीस तीर्थकरोथकी (विणिग्गय के०) विनिर्गत एटले नी कली जे (कहाइं के०) जिनगुणोत्कीर्त्तिरूप कथा ते, कथा करवे करीने

(मे के०) महारा (दिअहा के०) दिवसो, (वोलंतु के०) व्रजंतु एटले
वोलो, जाउ, ए प्रार्थना करी ठे ॥ ४६ ॥

हवे मंगलपूर्वक जन्मांतरने विषे पण सम्यक्दृष्टि देवो पासेंची
बोधबीज पामवानी प्रार्थना करे ठे.

मम मंगल मरिहंता, सिद्धा साधू सुअं च धम्मो अ ॥
सम्मदिही देवा, दिंतु समाहिं च बोहिं च ॥ ४७ ॥

अर्थ:- (अरिहंता के०) एक श्रीअरिहंत देव, (सिद्धा के०) बीजा सिद्ध
जगवान, (च के०) वली (साधू के०) त्रीजा साधु मुनिराज, (सुअं
के०) चौथो श्रुतधर्म, ते अंगोपांगादिक आगम, (अ के०) वली (ध
म्मो के०) चारित्रात्मक धर्म पण लेवो. ए श्रुतधर्म अने चारित्रधर्म, एम
वे प्रकारें केवलीयें प्ररूप्यो जे धर्म ते. ए चार वानां (मम के०) महारे (मं
गल के०) मांगलिक ठे, अशब्दयकी ए चारे वानां लोकने विषे उत्तम ठे,
शरणजुत ठे, वली पण एम प्रार्थना करियें ठैयें जे, (सम्मदिहीदेवा
के०) सम्यक्दृष्टि जिनजक्त देवताउ जे ठे, ते मुऊने (समाहिं के०) समा
धि प्रत्यें एटले शुनकार्यने विषे जे चित्तनी स्थिरता, ते प्रत्यें (च के०)
वली (बोहिं के०) बोधि प्रत्यें एटले परजवें श्रीजिनधर्मनी प्राप्ति ते प्रत्यें
(दिंतु के०) द्यो आपो. (च के०) बीजो च ठे, ते पादपूर्णार्थी ठे ॥

अहिं आशंका करे ठे के, आ गायामां धर्मशब्दना ग्रहण करवा यकी
श्रुतशब्दनुं ग्रहण ययुंज कारण के श्रुतनुं धर्मातर्गतत्व ठे ? त्यां कहे ठे.
श्रुतशब्दनुं जे पृथक् ग्रहण कयुं ठे तेनुं कारण ए ठे जे, समुदित एवां ज्ञानक्रि
यायें करीनेज मोह थाय ठे, तेनुं सूचन करवाने अर्थें जूडुं ग्रहण कयुं ठे.

अहीं वली बीजी पण आशंका करे ठे के, ते देवो समाधिदानने
विषे समर्थ ठे किंवा नथी, जो कदेशो के समर्थ नथी, तो प्रार्थना करवी
व्यर्थ ठे अने जो कदेशो के समर्थ ठे, तो दूरजव्य तथा अजव्यने केम
नथी आपता ? अने कदापि एम मानशो के योग्यनेज आपे ठे, पण अ
योग्यने आपवा असमर्थ ठे. त्यारें तो योग्यताज प्रमाण ठे माटे अजागल
स्तनसदृश एवा देवोनी प्रार्थनायें करीने शुं ?

समाधान:- अमारे सर्वत्र योग्यताज प्रमाण ठे परंतु अमें नियतवा

દીઝની પેઠેં એકાંતવાદી નથી કારણ કે અમેં જિનમતાનુયાયી હૈયેં માટે સર્વનયસમૂહાત્મક સ્યાદાદમુદ્ધા, તે અનજિનેદિ સામગ્રીને વિશેષેં ઉત્પન્ન કરનારી હે એવું વચન હે એ હેતુ માટે જેમ ઘટ સિદ્ધિને વિષે સૃત્તિકાની યોગ્યતા હે સ્વરી તો પણ કુંનાર, ચક્ર, ચીવર, દંદાદિક એ સર્વ તેનાં સદ્કારી કારણ હે, એમ અહીં પણ જીવની યોગ્યતા તો હે, તથાપિ પૂર્વોક્ત દૃષ્ટાંત ની પેઠેં વિઘ્નોનું નિરાકરણ કરીને તે દેવો પણ સમાધિ બોધિદાનને વિષે સમર્થ હોય હે માટે તે દેવોની બોધિદાનને વિષે પ્રાર્થના કરવી નિરર્થક નથી ॥૪૭॥

હવે કોઈ આશંકા કરે કે જેણેં વ્રત સ્વીકાર્યાં હે તેને પ્રતિક્રમણ કરવું યોગ્ય હે પરંતુ અવ્રતીને તો વ્રતના અજાવેં કરીને તેના અતિચારનો પણ અજાવ હે, માટે પ્રતિક્રમણ કરવું યોગ્ય નથી તે વાતનો નિષેધ કરવાને કહે હે કે, આ પ્રતિક્રમણ જે હે, તે કેવલ અતિચારોને વિષેજ નથી પરંતુ ચાર સ્થાનકને વિષે પણ હે, માટે તે ચારે સ્થાનકને વિષે પ્રતિક્રમણ થાય હે, તેના ઉપદર્શનને માટે ગાથા કહે હે.

પડિસિદ્ધાણં કરણે, કિચ્ચાણમકરણે પડિક્રમણં ॥

અસદ્દહણે અ તદ્ધા, વિવરીય પરૂવણાએ અ ॥ ૪૮ ॥

અર્થ:- એક (પડિસિદ્ધાણં કે૦) જે પ્રતિષેધવા યોગ્ય નિષેધવા યોગ્ય તે સમ્યક્ત્વ અણુવ્રતાદિનાં માલિન્ય હેતુ એવાં શંકાવધાદિ તથા અઢાર પાપ સ્થાનકાદિક જે અતિચારસેવનાદિક રૂપ અશુનકારી હે, તે અશુન કાર્યને (કરણે કે૦) કરવે કરી, તથા બીજો (કિચ્ચાણં કે૦) કરવા યોગ્ય એવાં જે દેવપૂજાદિ ષટ્કર્મ તથા સામાયિકાદિક ષડાવશ્યક વિનયદાનાદિક અરિહંતનાં નક્તિપ્રમુખ જે શુનકાર્ય હે, તે શુનકાર્યને (અકરણે કે૦) અણકરવાયકી (અ કે૦) વલી ત્રીજો (અસદ્દહણે કે૦) અશ્રદ્ધા નને વિષે એટલે નિગોદાદિક સૂક્ષ્મવિચારને અણસદ્દહવે કરીને (અ કે૦) વલી (તદ્ધા કે૦) તથા ચોથો (વિવરીયપરૂવણાએ કે૦) જિનાગમ થકી વિપરીત એટલે ઝંઝટી પ્રરૂપણા કરવે કરીને એટલે ઉત્સૂત્ર પ્રરૂપણા કરવે કરીને, આ જે વિપરીત પ્રરૂપણા હે, તે ચતુરંત એવું અત્યંત નવચ્રમણ, તેની કારણજૂત હે. તે વિપરીતપ્રરૂપણા તો અનાનૌગાદિકેં કરે ઠતે પણ પ્રતિક્રમણ કરાય હે. ત્યાં શંકા કરે હે કે, વિપરીત પ્રરૂ

પણા જે છે, તે તો સૂત્રકથન કરતો હોય, તેને શ્રાવાનો સંજવ છે, પરંતુ અન્ય ને તો નથી, માટે શું ધર્મકથનનો અધિકાર શ્રાવકને છે? તો ત્યાં કહે છે કે, શ્રાવકને ધર્મકથનનો અધિકાર છે, કારણ કે ગીતાર્થયકી અધિગત છે સૂત્ર જેને તેવા તથા ગુરુને આધોન છે વચન જેને, તેવા શ્રાવકને શ્યા માટે સૂત્રકથનનો અધિકાર ન હોય? ત્યારે વાદી કહે છે કે, એ જે અધિકાર છે, તેમાં પ્રમાણ શું? તો ત્યાં પ્રમાણ કહે છે કે, —પઢે સુણે ગુણે જિણેસ ધમ્મં પરિકહે” ઇત્યાદિ વચન છે, તથા ચૂર્ણીમાં પણ લખ્યું છે જે “સો જિણદાસ સાવડમિ ચઠડસીસુ ઝવવાસં કરે પુઢયં ચ વાણ” ઇત્યાદિ માટે શ્રાવકને અધિકાર છેજ, તેથી એ ચાર પ્રકારે કરીને જે પાપ લાગ્યું હોય, અતિચાર હુઠ હોય, તે પાપને દૂર કરવાને અર્થે (પઢિક્રમણં કે) પ્રતિક્રમણ છે, મિહામિ હુકક છે ॥ ૪૮ ॥

હવે અનાદિ સંસારસાગરાવર્તીતર્ગત જે સત્ત્વો છે, તેમને અન્યોઽન્ય વૈરનો સંજવ છે, માટે તેને સ્વમાવવાને કહે છે.

સ્વામેમિ સ્વ જીવે, સ્વે જીવા સ્વમંતુ મે ॥

મિત્તો મે સ્વજૂણસુ, વૈરં મયં ન કેણં ॥ ૪૯ ॥

અર્થ:—(સ્વજીવે કે) સર્વ જીવો પ્રત્યે (સ્વામેમિ કે) હું સ્વમાવું હું એટલે અનંતજીવોને વિષે પણ અજ્ઞાનમોહાવૃત્તવે કરીને જીવોને જે પીડા કીધી હોય, તે સ્વમાવું હું અને (સ્વેજીવા કે) તે સર્વ જીવો પણ (મે કે) મહારા અપરાધ પ્રત્યે, (સ્વમંતુ કે) સ્વમો, માફ કરો, એ ક્ષમાપનમાં કારણ કહે છે કે, (સ્વજૂણસુ કે) સર્વ જૂતોને વિષે (મે કે) મહારે (મિત્તો કે) મૈત્રિજાવ છે, (કેણં કે) કોઈ જીવ નો સાથે (મયં કે) મહારે (વૈરં કે) વૈરજાવ (ન કે) નથી ॥ ૪૯ ॥

હવે પ્રતિક્રમણ અધ્યયનને ઝપસંહાર કરતો ઠતો છેલ્લી

મંગલપ્રદર્શનાર્થે ગાથા કહે છે.

એવમહં આલોચ્ચ, નિંદિચ્ચ ગરહિચ્ચ હગંભિચ્ચં સમ્મં ॥

તિવિદ્ધેણ પઢિકંતો, વંદામિ જિણે ચઠ્ઠીસં ॥ ૫૦ ॥ ઇતિ ॥ ૩૨ ॥

અર્થ:—(એવં કે) એમ (આલોચ્ચ કે) પાપ આલોચ્ચું પ્રકાશ કીધું

(निंदिअ के०) आत्म साखें निंदुं, (गरहिय के०) गर्ह्युं (डुगंठिअं के०) डुगंठ्युं, अत्यंत खोटुं जाणुं, ते माटे (सम्मं के०) सम्यक् प्रकारें ए सम्यक् पद सर्वपदोनी साथें पूर्वमां योजवुं. (तिविहेण के०) त्रिविधें करी एटले मन, वचन अने कायायें करीने (पडिक्कंतो के०) अतिचारादिक पापथकी प्रतिक्रांत थको पाठो फरतो थको एटले पापने पडिक्कमतो थको एवो जे (अहं के०) हुं, ते (चउवीसंजिणे के०) चोवीस जिन प्रत्यें (वंदामि के०) हुं वाडुं बुं ॥ आ प्रकारें अत्परुचि जीवोना बोधने माटे आ वंदितासूत्रनो अर्थ, संक्षेपें करी कह्यो ठे. विस्तारार्थ तो बृहदृत्तिथकी तथा चूर्णीथकी जाणवो ॥ ५० ॥ इति ॥ ३२ ॥

हवे वली तेमज बे वांदणां देइने गुरुने अपराध खमाववानेआवी
रीतें कहे, ते कहे ठे.-

॥ अथ अप्पुठिउ हं गुरुखामणां ॥

॥ इष्ठाकारेण संदिसह जगवन् अप्पुठिउमि अप्पितर
देवसिअं खामेउं॥ इहं॥ खामेमि देवसिअं जं किं
चि अपत्तिअं परपत्तिअं जत्ते पाणे विणए वेआवच्चे
आलावे संलावे उच्चासणे समासणे अंतरजासाए
उवरिजासाए जं किंचि मज्ज विणयपरिहीणं सुद्धमं वा
बायरं वा तुप्पे जाणह अहं न याणामि तस्स मिच्चा
मि उक्कडं ॥ १ ॥ इति ॥ ३३ ॥

अर्थ:- (जगवन् के०) हे जगवन् ! (इष्ठाकारेण के०) तमारी पोतानी इष्टायें करी, (संदिसह के०) मुऊने आदेश आपो, (अप्पितरदेवसिअं के०) दिवसमांहे कीथा होय जे अपराध, ते प्रत्यें (खामेउं के०) खमाववाने (अप्पुठिउमि के०) हुं अन्युत्ति एटले ऊठ्यो बुं, अर्थात् आपना सन्मुख हुं उनो थयो बुं. तेवारें गुरु कहे, खामेह एटले खमावो. एवुं सज्जु नुं वचन तेने बहु मानतो ठतो शिष्य उनो रह्यो थकोज इहं एवो पाठ कहे एटले (इहं के०) एहीज हुं इहं बुं, वांहुं बुं, (खामेमि के०) हुं खामुं बुं, रया

प्रत्ये खासुं बुं? तो के (देवसिञ्चं के०) दिवससंबंधि अपराध प्रत्ये खासुं बुं. पढी विधिवत् धरणीतलस्पृष्ट एवा पचांगे प्रणाम करी मुखे मुहपत्ती देइ आवी रीते नणे, ते कहे ठे. .

(जंकिचि के०) जे कांइ सामान्यथी (अपत्तिञ्चं के०) अप्रीतिकं एटले अप्रीतिनाव उपजाव्यो होय, (परपत्तिञ्चं के०) पराप्रीतिकं पर प्रकृष्ट एटले विशेषथी अप्रीतिनाव, अध्याहारथी आपने विषे, उपजाव्यो होय, शाने विषे उपजाव्यो होय? ते कहे ठे. (नत्ते के०) अशन, खादिम, खादिमने विषे, (पाणे के०) पाणीने विषे, (विणए के०) गुरु आव्या देखीने साहामा उठवा वांदवादिक आसन प्रमुख आपवुं, इत्यादिक विनय करवो, तेने विषे, (वेआ वञ्चे के०) गुरुनी पादसेवा, औषधपथ्यादिक आणी आपवां इत्यादिक वैयावृ ल्यने विषे, (आलावे के०) एक वार बोलाववाने विषे, (संलावे के०) वारं वार बोलाववाने विषे, (उच्चासणे के०) गुरुथी उंचा आसने बेसवाने विषे, (समासणे के०) गुरुनी पासें सरखुं आसन करी तेना उपर बेस वाने विषे, (अंतरजासाए के०) अंतरजाषाने विषे एटले गुरु वात करता होय, तेनी वञ्चें वात करवी, तेने अंतरजाषा कहियें तेने विषे, (उवरि जासाए के०) उपरिजाषाने विषे एटले गुरु वात करी रह्या पढी तेहीज वात पोतानी स्फुरती देखाडवाने अर्थे विशेषपणे करवी, तेने उपरिजाषा कहियें. तेने विषे, (जंकिचि के०) जे कांइ (मद्य के०) महारे (विणय परिहीणं के०) विनय नक्ति परिहीणपणुं एटले रहितपणुं अयुं होय, ते विनयनक्तिरहितपणुं केवुं अयुं होय? तो के (सुहुमं के०) सूक्ष्म एट ले न्हानुं जे थोडे प्रायश्चित्तें शुद्ध आय ते, (वा के०) अथवा (बायरं के०) बादर ते जे घणा प्रायश्चित्तें करी शुद्ध आय, एवं विनयहीन पणुं ते सर्व, हे नाथ! (तुप्पेजाणह के०) सकल जगतना नाव जाणवा थकी तुमें जाणो ठो, (अहंनयाणामि के०) अने हुं मूढपणा माटे जाणतो नथी (तस्स के०) ते अप्रीतिप्रमुख अतिचारनुं लाग्युं जे (डुक्कडं के०) डुःकृत एटले पाप, ते (मि के०) महारुं (मिह्ता के०) मिथ्या याउं, एटले फोक याउं. अहिं बीजो वा ठे ते पादपूर्णार्थि ठे ॥ १ ॥ इति गुरु खामणांसूत्रार्थः ॥ ३३ ॥ ए खामणांना सूत्रने विषे धुरथकी गुरु पंदर अने लघु एकशो अगीआर, मली एकशो ने ठवीश अहूरो ठे. ए विधिपूर्वक अप

राध खमावतां चंडरौडाचार्यादिक अनेक जीवोने केवलज्ञान उपन्युं ठे.

॥ अथ आयरिय उवचाए ॥

आयरिय उवचाए, सीसे साहम्मिए कुल गणे अ ॥

जे मे केइ कसाया, सबे तिविहेण खामेमि ॥ १ ॥

अर्थ:-पंचाचारसंपन्न अथवा बत्तीश गुणें बिराजमान, अर्थदानना दा तार, तेने (आयरिय के०) आचार्य कहियें. तथा समीप रह्या अने आव्या जे शिष्यादिक तेने सूत्रना जणावनार अथवा पच्चीश गुणें बिराज मान, तेने (उवचाए के०) उपाध्याय कहियें, तथा ग्रहणशिक्षा अने आसेवनाशिक्षाने योग्य होय तेने (सीसे के०) शिष्य कहियें, तथा श्रद्धा अने प्ररूपणादिक गुणें करीने जे आपणा सरिखा होय, एवा सरखा धर्मना पालनार, तेने (साहम्मिए के०) सार्धर्मिक कहियें, तथा जे एक आचार्यनो शिष्य संतान परिवार, तेने (कुल के०) कुल घर कहियें, तथा घणा आचार्यना शिष्यसंतान परिवार, तेने (गणे के०) गण एटले समुदाय कहियें. (अ के०) अ ते वली वली कहेवाने अर्थें ठे. ए सर्वनी उपर (मे के०) महारे जीवें (जे के०) जे (केइ के०) कोइ पण (कसाया के०) क्रोधादिक कषाय कीधा होय, ए कारणें (सबे के०) सर्व ते आचार्यादिक प्रत्यें (तिविहेण के०) त्रिविधें करी एटले मन, वचन अने कायायें करी (खामेमि के०) हुं खामुं हुं ॥ १ ॥ आ गाथामां लघु बत्तीश, गुरु त्रण, सर्व अह्मर पांतीश ठे.

सवस्स समण संघस्स, जगवउ अंजलिं करिय सीसे ॥

सवं खमावइत्ता, खमामि सवस्स अहयंपि ॥ २ ॥

अर्थ:- (सीसैं के०) मस्तकनी उपर (अंजलिं के०) बे हाथ प्रत्यें (करिय के०) करीने एटले स्थापीने नम्रीनूत यइने (सवस्ससमणसंघ स्सजगवउ के०) सर्व श्रमण संघ रूप जगवंतना कोधा जे अपराध, (सवं के०) ते सर्व अपराध प्रत्यें (खमावइत्ता के०) खमावीने, वली एम कहे, के (सवस्स के०) ते सर्वना करेला अपराध प्रत्यें (अहयंपि के०) हुं पण (खमामि के०) खमुं हुं, एटले सम्यक् प्रकारें सहन करुं हुं ॥ २ ॥ आ गाथामां लघु एकत्रीश अने गुरु सात, मली सर्वाह्मर आडत्रीश ठे ॥

સર્વસ્સ જીવરાસિસ્સ, જાવત્ત ધમ્મ નિહિય નિયચિત્તો ॥

સર્વં સ્વમાવહતા, સ્વમામિ સર્વસ્સ અહ્યંપિ ॥ ૩ ॥ ૩૪ ॥

અર્થ:- (જાવત્ત કે ૦) જાવથી (સર્વસ્સજીવરાસિસ્સ કે ૦) એકેન્દ્રિયા દિક સર્વ જીવનો રાશિ એટલે સમૂહ તેનો કીધો જે મેં અપરાધ, તે (સર્વ કે ૦) સર્વ અપરાધ પ્રત્યે (સ્વમાવહતા કે ૦) સ્વમાવીને, વળી એમ કહે કે તે સર્વ જીવોની ઉપર સમજાવ તે રૂપ (ધમ્મ કે ૦) ધર્મ, તેને વિષે (નિહિય કે ૦) નિધિત કહ્યું છે એટલે સ્થાપ્યું છે જાવથી આરોપણ કહ્યું છે, (નિયચિત્તો કે ૦) નિજચિત્ત એટલે પોતાનું મન જેણે એહવો (અહ્યંપિ કે ૦) હું પણ (સર્વસ્સ કે ૦) સર્વ જીવ રાશિના કીધા જે અપરાધ, તે અપરાધ પ્રત્યે (સ્વમામિ કે ૦) સ્વમું બું ॥૩॥ આ ગાથામાં લઘુ અષ્ટાવીશ અને ગુરુ નવ, સર્વાક્ષર સાડત્રીશ છે ॥ ઇતિ સ્વામણાં ॥ ૩૪ ॥

॥ અથ નમોસ્તુ વર્ધમાનાય ॥

ઇન્દ્રામો અણુસઠિં ॥ નમો સ્વમાસમણાણં ॥ નમો

સ્પર્ધત્ ॥ નમોસ્તુ વર્ધમાનાય, સ્પર્ધમાનાય કર્મ

ણા ॥ તઙ્ગયાવાપ્તમોક્ષાય, પરોક્ષાય કુતીર્થિનાં ॥ ૧ ॥

અર્થ:- (વર્ધમાનાય કે ૦) શ્રીવર્ધમાન સ્વામી જણી, (નમોસ્તુ કે ૦) નમસ્કાર થાઉં, તે શ્રીવર્ધમાન સ્વામી કેહેવા છે? તો કે (કર્મણા કે ૦) કર્મોની સાથે (સ્પર્ધમાનાય કે ૦) સ્પર્ધાના કરનાર છે, એટલે ઈર્ષ્યાના કરનાર છે, કેમ કે? કર્મોના વૈરી છે, માટે તેની સાથે ઈર્ષ્યાના કરનાર છે. વળી કેહેવા છે? તો કે (તઙ્ગયા કે ૦) તે કર્મનો જય કરીને, (અવાપ્ત કે ૦) પામ્યા છે (મોક્ષાય કે ૦) મોક્ષ પ્રત્યે એવા છે, વળી કેહેવા છે? તો કે (કુતીર્થિનાં કે ૦) કુતીર્થીયો જે મિથ્યાદૃષ્ટિ જીવો, તેઓને (પરોક્ષાય કે ૦) પરોક્ષ છે એટલે દૃષ્ટિથી દૂર છે. અર્થાત્ મિથ્યાદૃષ્ટિ જીવ હોય, તે પ્રચ્છન્ન સ્વરૂપ જાણી ન શકે ॥ ઇતિ જાવઃ ॥ ૧ ॥

યેષાં વિકચારવિંદરાજ્યા, જ્યાયઃ ક્રમકમલાવલિં દધત્યા ॥

સદૃશૌરિતિ સંગતં પ્રશસ્યં, કથિતં સંતુ શિવાય તે જિનેંજાઃ ॥૨॥

अर्थः—(ते के०) ते (जिनेंझाः के०) जिनेंझ तीर्थकर, (शिवाय के०) शिव एटले परम कव्याण तेने अर्थें (संतु के०) याउ. वली ते जिनेंझ केहे वा ठे ? तो के (येपां के०) जे जिनेंझोती (ज्यायः के०) प्रधान प्रशंसनीय एवी (क्रमकमलावलि के०) चरणकमलनी आवजि एटले श्रेणी प्रत्यें (दधत्या के०) धरती दुइ एटले पोतानी उपर स्थापित दुइ, अर्थात् विहार समयें प्रचुना चरण कमल नीचें सुवर्णमय नवकमल जे देवता रचे ठे, ते रूप (विकच के०) विकस्वर प्रफुल्लित (अरविंद के०) अरविंद नामें कमल तेनी (राज्या के०) राजी एटले श्रेणीयें करीने, (सदृशैः के०) सरखानी साथें (संगतं के०) मलबुं, ते (प्रशस्यं के०) अति रूढुं प्रशंसा करवा योग्य ठे. (इति के०) ए प्रकारें (कथितं के०) कथुं ठे. जेम के सरखे सरखां मले ते शोजे, माटे ते सुवर्णमय नवकमल अने प्रचुनां चरण, ए बेहु कमल मलेथी अत्यंत शोभा थई ॥ २ ॥

कषायतापादितजंतुनिवृत्तिं, करोति यो जैनमुखांबु
दोजतः ॥ स शुक्रमासोऽब्रववृष्टिसंनिन्नो, दधातु तुष्टिं
मयि विस्तरौ गिरां ॥ ३ ॥ इति ॥ ३५ ॥

अर्थः—(स के०) ते (गिरां के०) सिद्धांतरूपवाणीनो (विस्तर के०) विस्तार ते, (मयि के०) महारे विषे (तुष्टिं के०) तुष्टि प्रत्यें संतोष प्रत्यें (दधातु के०) करो, ते वाणीनो विस्तार केहेवा ठे ? तो के (यो के०) जे वाणीनो विस्तार, (कषाय के०) कषायरूप (ताप के०) तापें करीने (अर्दित के०) पीडित एवा (जंतु के०) प्राणीयो तेने (निवृत्तिं के०) शांति स माधि प्रत्यें (करोति के०) करे ठे. वली (यो के०) जे (जैनमुख के०) जिनराजना मुखरूप (अंबुद के०) मेघ ते थकी (उजतः के०) उपज्यो ठे. वली (यो के०) जे (शुक्रमास के०) ज्येष्ठमास थकी (अब्रव के०) उपन्यो एवो जे (वृष्टि के०) वर्षात तेनी (संनिन्नो के०) सरखो ठे ॥ ३ ॥ इति ॥ ३५ ॥

॥ अथ विशाललोचन ॥

विशाललोचनदलं, प्रोद्यदंतांशुकेसरं ॥

प्रातर्वीरजिनेंझस्य, मुखपद्मं पुनातु वः ॥ १ ॥

अर्थ:- (वः के०) तुमने (प्रातः के०) प्रजात समयें (वीरजिनैऽ
स्य के०) श्रीवीरजिनैऽ संबंधी (मुखपद्मं के०) मुखकमल ठे, ते (पुना
तु के०) पवित्र करो, ते मुख कमल केहेवुं ठे ? तो के (विशाल के०)
विस्तीर्ण (लोचन के०) नेत्ररूप (दलं के०) पत्र ठे जेने विषे, बली के
हेवुं ठे ? तो के (प्रोद्यत् के०) अत्यंत जलहजता एवा (दंतांशु के०)
दांतना किरणरूप (केसरं के०) केसर सुगंधना कणीया ठे जेने विषे ॥ १ ॥

येषामग्निषेक कर्म कृत्वा, मत्ता हर्षनरात् सुखं
सुरेंद्राः ॥ तृणमपि गणयन्ति नैव नाकं, प्रातः
संतु शिवाय ते जिनैऽ ॥ २ ॥

अर्थ:- (ते के०) ते (जिनैऽ के०) श्रीजिनैऽ जे तीर्थकरो, ते (प्रातः
के०) प्रजात समयें (शिवाय के०) शिवने एटले निरुपडवने अर्थें (संतु
के०) याउ. ते जिनैऽ केहेवा ठे ? तो के (येषां के०) जे जिनैऽ ना (अग्नि
षेककर्म के०) स्नानकर्म कार्य प्रत्यें (कृत्वा के०) करीने (हर्षनरात्
के०) हर्षना नर एटले समूहयकी (मत्ता के०) माता यका मग्र यका
(सुरेंद्राः के०) देवेंद्रो जे ठे, ते (नाकं के०) देवलोक संबंधी जे (सुखं
के०) सुख तेने (तृणमपि के०) तृणतुय पण (नैव के०) नहींज
(गणयन्ति के०) गणे ठे, अर्थात् जिनैऽ ना अग्निषेक सुखने पामीने देवता
उ स्वर्गसुखने तृणसमान पण नथी मानता ॥ २ ॥

कलंकनिर्मुक्तममुक्तपूर्णतं, कुतर्करादुग्रसनं सदो
दयं ॥ अपूर्वचंडं जिनचंडजापितं, दिनागमे नौमि
बुधैर्नमस्कृतं ॥ ३ ॥ इति ॥ ३६ ॥

अर्थ:- (जिनचंडजापितं के०) जिनचंड संबंधी जापित जे आगम
ते प्रत्यें (दिनागमे के०) प्रजात समयें (नौमि के०) हुं स्तवुं हुं. ते जि
नचंडजापित केहेवुं ठे ? तो के (कलंकनिर्मुक्तं के०) कलंक रहित एवं
अने (अमुक्तपूर्णतं के०) नथी मूकाणी पूर्णता जेनी अने बली (कुत
र्करादुग्रसनं के०) कुतर्क करनारा एवा जे परदर्शनी रूप राहु तेने ग्रसन
हार एटले नक्षत्र करनार एवं ठे, तथा (सदोदयं के०) सदा निरंतर उदय

सर्वस्सवि तथा श्रुतदेवतास्तुति अर्थसहित.

१६३

एटले उगेत्तो एवो एक (अपूर्वचंइ के०) अपूर्व चंइसदृश ठे एटले जिनागमरूपचंइमानी तुल्य बीजो कोइ चंइमा नथी, वली ते जिनचंइ नाशित केहेवुं ठे ? तो के (बुधैर्नमस्कृतं के०) बुधोयें एटले पंढितो यें कखो ठे नमस्कार जेने, एवुं ठे ॥ ३ ॥ इति स्तुति सूत्रार्थः ॥ ३६ ॥

॥ अथ सर्वस्सवि देवसिअं लिख्यते ॥

सर्वस्सवि देवसिअ, डुच्चिंतिअ, डुप्पासिअ,
डुच्चिठिअ इत्ताकारेण संदिसह जगवन् इहं
तस्स मिहामि डुकडं ॥ १ ॥ ॥ इति ॥ ३७ ॥

अर्थः—(सर्वस्सविदेवसिअ के०) सर्वे पण दिवस संबंधि अतिचार ते (डुच्चिंतिअ के०) डुच्चिंतित जे परदेपादिक डुष्ट कार्य तेने चिंतववा थकी थयो, वली केहेवो ते दिवस संबंधि अतिचार ? तो के (डुप्पासिअ के०) डुर्नाशित जे उपयोग रहित अनिष्ट डुष्टादिक नाशा तेवी नाशा बोलवा थकी थयो, वली केहेवो ते दिवस संबंधि अतिचार ? तो के (डुच्चिठिअ के०) डुश्चेष्टित जे उपयोग रहित हालवा चालवा थकी तथा कामासना दिक एवी कायनी डुष्ट चेष्टारूप प्रवृत्ति ते प्रवृत्ति करवा थकी थयो, तेनुं मिथ्याडुःकृत देवाने (जगवन् के०) हे जगवन् ! (इत्ताकारेण के०) पो तानी इत्तायें करी (संदिसह के०) मुज्जे आज्ञा करो. अहींआं गुरु आज्ञा आपे पढी शिष्य कहे. (इहं के०) एटले हुं एहीज इहुं बुं. (तस्स मिहामि डुकडं) ए पदोनो अर्थ पूर्ववत् जाणवो ॥ १ ॥ इति ॥ ३७ ॥

॥ अथ श्रुतदेवतास्तुतिः ॥

सुअदेवयाए करेमि काउस्सग्गं० ॥ सुअदेवया
जगवई, नाणावरणीय कम्म संघायं ॥ तेसिं खवेउ
सययं, जेसिं सुयसायरे नत्ती ॥ १ ॥

अर्थः—(सययं के०) सनतं एटले सदा निरंतर, (जेसिं के०) जे नव्य पुरुषोनी (सुयसायरे के०) श्रुतसागरने विषे (नत्ती के०) नक्ति ठे, एटले अंतर प्राति ठे (तेसिं के०) ते पुरुषो संबंधि (नाणावरणीय

કમ્મ કે૦) જ્ઞાનાવરણીયકર્મના (સંઘાયં કે૦) સંઘાત એટલે સમૂહ તે પ્રત્યે (સુઅદેવયા કે૦) શ્રુતદેવતા વલી (જગવર્ઈ કે૦) જગવતી જે સરસ્વતી છે, તે (સ્વેચ કે૦) સ્વપાવો એટલે ક્ષય કરો ॥ ૧ ॥ એ શ્રુતદેવતા શ્રુતસિદ્ધાંતની અધિષ્ઠાયિકા જે સરસ્વતી, તેને આરાધવા નિમિત્ત કાઠસ્સગ્ગ કરવો, એમાં વંદણવત્તીઆએ એ પાઠ ન કહીયે, અન્નઘ્ઠસ સિણેણં એ પાઠજ કહીયે. એ ગાથા શ્રીપાક્કિક સૂત્ર સિદ્ધાંતને ઢેહેઢે છે, તે જણી કાઠસ્સગ્ગ કરતાં મિચ્છાત્વની શંકા ન કરવી ॥ ૧ ॥ આ ગાથામાં લઘુ ઠત્રીશ અને ગુરુ બે, મલી સર્વાક્કર આઢત્રીશ છે ॥

॥ અથ ક્ષેત્રદેવતાની સ્તુતિ ॥

જીસે સ્થિતે સાહૂ, દંસણ નાણેહિં ચરણ સહિણિં ॥

સાહંતિ મુક્કમગ્ગં, સા દેવી હરણુ હરિયાઈ ॥૨॥ઈતિ ॥ ૩૦ ॥

અર્થ:- (ચરણસહિણિં કે૦) ચારિત્ર સહિત એવો (દંસણનાણેહિં કે૦) દર્શન અને જ્ઞાન તેણે કરીને (જીસે કે૦) જે દેવીના (સ્થિતે કે૦) ક્ષેત્રને વિષે (સાહૂ કે૦) સાધુ મુનિરાજ, (મુક્કમગ્ગં કે૦) મોક્ષના માર્ગ પ્રત્યે (સાહંતિ કે૦) સાધે છે, (સા કે૦) તે, (દેવી કે૦) દેવી, (હરિયાઈ કે૦) હરિત પ્રત્યે એટલે પાપ પ્રત્યે (હરણુ કે૦) હરો, દૂર કરો ॥ ૨ ॥ એ ક્ષેત્ર દેવતાનો કાઠસ્સગ્ગ શ્રીવયરસ્વામીયેં કીધો સાંજલીયેં ઠેયેં અને શ્રી જણ્ઘાદુ સ્વામીયેં પણ કરવો કહ્યો છે, તે જણી એમાં મિચ્છાત્વ નહીં એમ સમજવું. આ ગાથામાં લઘુ તેત્રીશ, ગુરુ ત્રણ, સર્વાક્કર ઠત્રીશ છે. બેદુ ગાથા ના લઘુ ઝંગણોતેર, અને ગુરુ પાંચ, મલી સર્વાક્કર ચમ્મોતેર છે ॥ ઇતિ ॥ ૩૦ ॥

॥ અથ કમલદલસ્તુતિ: ॥

કમલદલવિપુલનયના, કમલમુખી કમલગર્ભ
સમગૌરો ॥ કમલે સ્થિતા જગવતી, દદાતુ શ્રુત
દેવતા સિદ્ધિં ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૩૧ ॥

અર્થ:- (જગવતી કે૦) ઠકુરાઈ પ્રમુખ ગુણની ધરનારી એવી જે (શ્રુત દેવતા કે૦) સિદ્ધાંતની અધિષ્ઠાયિકા શ્રુત દેવી છે, તે અમને (સિદ્ધિં

के०) धर्मनी सिद्धि प्रत्ये (ददातु के०) दीयो, आपो, ते श्रुतदेवी केहेवी
 ठे ? तो के (कमलदल के०) कमलनी पांखडी समान, (विपुल के०) विशा
 ल ठे (नयना के०) नेत्र जेहनां एवी ठे. वली केहेवी ठे ? तो के (कमलमुखी
 के०) कमलमुखी ठे, अर्थात् कमल सरखुं सुगंधी, युक्त वाटलुं एवं सुशोनि
 त मुख ठे जेहनुं, वली केहेवी ठे ? तो के (कमलगर्भसमगौरी के०) कमल
 ना गर्जनी पेरें गौर वर्ण ठे, एटले कमलना मध्यजागमां जे गर्ज ठे, तेना
 सरखो गौरवर्ण ठे जेनो एवी ठे, वली केहेवी ठे ? तो के (कमले के०)
 कमलने विषे (स्थिता के०) रही ठे ॥ १ ॥ इति ॥ ३९ ॥

॥ अथ जुवनदेवतादि स्तुति ॥

जुवणदेवयाए करेमि कानुस्सग्गं० ॥ यस्याः क्षेत्रं
 समाश्रित्य, साधुभिः साध्यते क्रियाः ॥ सा क्षेत्र
 देवता नित्यं, नूयान्नः सुखदायिनी ॥ १ ॥

अर्थः—(नः के०) अमने (सा के०) ते (क्षेत्रदेवता के०) क्षेत्र
 देवी, (नित्यं के०) निरंतर, (सुखदायिनी के०) सुखनी देवावाली (नूया
 त के०) होय, ते क्षेत्रदेवी केहेवी ठे ? तो के (यस्याः के०) जेना (क्षे
 त्र के०) क्षेत्र प्रत्ये (समाश्रित्य के०) समाश्रयीने एटले अंगीकार करीने
 (साधुभिः के०) साधुज्ये (क्रियाः के०) तप संयमरूप धर्मक्रिया, (सा
 ध्यते के०) सधाय ठे, कराय ठे ॥ १ ॥

ज्ञानादिगुणयुतानां, नित्यं स्वाध्यायसंयमरतानां ॥

विदधातु जुवनदेवी, शिवं सदा सर्वसाधूनां ॥१॥ इति ॥४०॥

अर्थः—(जुवनदेवी के०) जुवननिवासिनी देवी ठे, ते (सर्वसाधूनां
 के०) सर्व साधुजने (शिवं के०) शिव एटले परम कल्याण, ते प्रत्ये
 (सदा के०) निरंतर, (विदधातु के०) करो, ते सर्व साधु केहेवा ठे ? तो
 के (ज्ञानादिगुण के०) ज्ञानादिक गुणें करीने (युतानां के०) युत ठे
 सहित ठे. वली ते सर्वसाधु केहेवा ठे ? तो के (नित्यं के०) निरंतर जे
 (स्वाध्यायसंयमरतानां के०) वाचनादिक पांच प्रकारनो स्वाध्याय अने आ
 श्रवनिरोध रूप सत्तर प्रकारनो संयम, तेने विषे रत ठे एटले आसक्त ठे मग्न

हे. ए भुवनदेवतानो काउस्सग्ग श्री नइबाहुस्वामीयें आवश्यकमां कर वो कह्यो हे, ते माटे एमां मिथ्यात्व समजवुं नहीं ॥ १ ॥ इति ॥ ४० ॥

॥ अथ अट्टाइक्केसु मुनिवंदन ॥

अट्टाइक्केसु दीवसमुद्देसु, पनरससु कम्मचूमीसु ॥
जावंत केवि साहू, रयहरण गुब्ब पडिग्गहधारा ॥१॥
पंचमहवयधारा, अट्टारस सहस्स सीलंगधारा ॥
अक्कयायारचरित्ता, ते सबे सिरसा मणसा मब्ब
एण वंदामि ॥ २ ॥ इति ॥ ४१ ॥

अर्थ:- (अट्टाइक्केसुदीवसमुद्देसु के०) अठ्ठीवीस वे समुद् संबंधि जे (पनरससुकम्मचूमीसु के०) पंदर कर्मनूनि क्षेत्रने विषे, (जावंत के०) जेटला (केवि के०) केइ पण (साहू के०) साधु, (रयहरणगुब्बपडिग्ग हधारा के०) रजोहरण ते उयो अने गुब्बो ते पात्रानी जोलीनी उपरनुं उपकरण अने पतद्ग्रह ते पात्रुं, इत्यादिक धर्मोपकरणना (धारा के०) धारण करना हे ॥१॥ एट्ठे सुयो साधुनो वेषमात्र जणाव्यो परंतु ते वेषतो गुण विना अप्रमाण कह्यो हे माटे हवे गुण कही देखाडे हे. वजी ते साधु केहेवा हे ? तो के (पंचमहवयधारा के०) पांच माहाव्रतना धरणहार हे, वजी केहेवा हे ? तो के (अट्टारससहस्ससीलंगधारा के०) अष्टादश सहस्त्र शीलना चारित्रना अंग जे अंश हे तेना धरनार, वजी केहेवा हे ? तो के (अक्कयायारचरित्ता के०) अकृत संपूर्ण आचार रूप चारित्र तेना धरणहार हे, (तेसबे के०) ते सर्वे प्रत्ये (सिरसा के०) ललाटें करीने (मणसा के०) मनं करीने (मब्बएण के०) मस्तकें करीने (वंदामि के०) हुं वांडं बुं ॥ अथवा मब्बएण वंदामि ए वचनें पंचाग प्रणामें करी वांडं बुं ॥२॥ इति सर्वसाधु नमस्कार सूत्रार्थः ॥ आ बेहु गायामां लघु बहोतेर, गुरु तेर, सर्वाहुर पच्चाशी हे ॥४१॥

॥ अथ वरकनक ॥ अथवा सप्ततिशतजिनस्तुतिः ॥

वरकनकशंखविजुम, मरकतघनसन्निभं विगतमोहं ॥
सप्ततिशतं जिनानां, सर्वामरपूजितं वंदे ॥ १ ॥ ४२ ॥

अर्थः—(जिनानां के०) जिमेंडो संबंधि (सप्ततिशत के०) सप्ततिशत प्रत्ये एटले एकशो सीत्तेर जिनेंडो प्रत्ये (वंदे के०) हुं वांडुं हुं. ते जिन सप्ततिशत केहेवुं ठे ? तो के (वर के०) प्रधान एवुं (कनक के०) सुवर्ण, (शंख के०) शंख, (विडुम के०) प्रवालां, (मरकत के०) नीलमणि, (घन के०) सजल मेघ, तेना (सन्निकं के०) सरखुं ठे, एटले पांच वर्णो ठे जेना एवुं ठे. वली ते सप्ततिशत केहेवुं ठे ? तो के (विगतमोहं के०) मोहादिक रहित ठे, वली केहेवुं ठे ? तो के (सर्वाभरपूजित के०) सर्व अमर एटले देवता पूजे ठे जेने एवुं ठे ॥ १ ॥ इति ॥ ४२ ॥

॥ अथ तीर्थ वंदना ॥

॥ सकल तीर्थ वंदूं कर जोड, जिनवरनामें मंगल कोड ॥ पहेले स्वर्गे लाख बत्रीश, जिनवर चइत्य नमुं निश दिस ॥ १ ॥ बीजे लाख अछावी श कक्षां, त्रीजे बार लाख सदह्यां ॥ चोथे स्वर्गे अड लाख धार, पांचमे वंदूं लाखज चार ॥ २ ॥ ठेठे स्वर्गे सहस पच्चास, सातमे चालिश सहस प्रासाद ॥ आठमे स्वर्गे ठ हज्जार, नव दशमे वंदूं शत चार ॥ ३ ॥ अग्यार बारमे त्रणशें सार, नवग्रैवेयकें त्रणशें अठार ॥ पांच अनुत्तर सर्वे मली. लाख चोराशी अधिकां वली ॥ ४ ॥ सहस सत्ताणुं त्रेवीश सार, जिनवर जुवन तणो अधिकार ॥ लांबां शो योजन विस्तार, पंचाश उंचां बहोंतेर धार ॥ ५ ॥ एकशो एंशी बिंब प्रमाण, सजा सहित एक चैत्यें जाण ॥ शो कोड बावन कोड संजाल, लाख चोराणुं सहस चौथाल ॥ ६ ॥ सातशें उपर शाठ विशाल, सवी बिंब प्रणमुं त्रण काल ॥ सात कोडने बहोंतेर लाख, जुवनपतिमां देवल नांख ॥ ७ ॥ एकशो एंशी बिंब प्रमाण, एक एक चइत्यें संख्या जाण ॥ तेरशें कोड नेव्याशी कोड, शाठ लाख वंदूं कर जोड ॥ ८ ॥ बत्रीशें ने उंगणशाठ, तीर्था लोकमां चैत्यनो पाठ ॥ त्रण लाख एकाणुं हजार, त्रणशें वीश ते बिंब जुहार ॥ ९ ॥ व्यंतर ज्योतिषिमां वली जेह, शाश्वता जिन वंदूं तेह ॥ कृष्ण चंडानन वारिषेण, वर्द्धमान नामें गुणसेण ॥ १० ॥ समेत शिखर वंदूं जिन वीश, अष्टापद वंदूं चोवीश ॥ विमलाचलने गढ गिरनार, आबु उपर जिनवर जुहार ॥ ११ ॥ शंखेश्वर केसरियो सार, तारंगे श्री अजित जुहार ॥

अंतरिक वरकाणो पास, जीरावलोने अंनण पास ॥ १२ ॥ गाम नगर
पुर पाटण जेह, जिनवरवैख नमुं गुणगेह ॥ विहरमान वंदूं जिन वीश,
सिद्ध अनंत नमुं निश दीस ॥ १३ ॥ अढी दीपमां जे अणगार, अढार
सहस सिलांगना धार ॥ पंच महाव्रत समिति सार, पाले पन्नावे पंचाचार
॥ १४ ॥ बाह्य अघ्नितर तप उजमाल, ते मुनि वंदूं गुण मणिमाल ॥ नित्य
नित्य ऊठी कीर्ति करूं, जीव कहे जवसायर तरूं ॥ १५ ॥ इति ॥ ४३ ॥

॥ अथ लघुशान्तिस्तव प्रारंभः ॥

बृहज्जडोय प्रसिद्धप्रनावी श्रीमानदेव सूरि, ते नामूल नगरमां चोमा
सुं रह्या हता ते समय, शाकंजरी नगरमां श्रीसंघ, शाकिनीजनित मरकी
ना उपड्वें पीडित थयो, तेवारें त्यांना संघें मलीने विनतिपत्र लखी तेमां
रोगस्वरूप निवेदन करी श्रीमानदेव सूरि पासें मनुष्यो मोकळ्यां, पढी
पद्मा, जया, विजया अने अपराजिता, ए चार देवीउनुं ठे सान्निध्य जेमने
एवा तथा निरतिशय करुणार्थें करीने जेमनुं अंतःकरण कोमल ठे, एवा
श्रीमानदेवसूरि, तेउयें सर्वत्र सकल श्रीसंघने सर्वोपड्व शान्तिने अर्थें आ
स्तोत्रनी रचना करीने संघने आप्पुं. पढी ते शाकंजरीनगरस्थ संघना के
टला एक जनोएं तो प्रतिदिवस एस्तोत्रनुं पोतें अध्ययन कखुं तथा केटलाए
कोयें तो अन्य पासें अध्ययन करावीने सांजजवा मांझुं, तथा एस्तोत्रें अनि
मंत्रित जलने ठंटाव्युं तेणें करी श्रीसंघनो शाकिनीजनित मरकीनो उपड्व
शान्तिने पाम्यो, त्यांथो एस्तोत्र सर्वस्थलें शान्तिकारक थयुं, ते पढी प्रायः
प्रतिदिवस ए लघुशान्तिस्तोत्र प्रतिक्रमणानंतर जणाय ठे, एवो संप्रदाय ठे.
आस्तोत्र कये ठेकार्णें शा वास्ते निर्मित कखुं? ते विषे एज गह्वना गुरुयें
एक श्लोक रचेलो ठे, ते लखीयें ठैयें ॥ नामूलनाम नगरस्थितमेघ
कालैः, शाकंजरीपुरसमागतसंघवाचा ॥ शान्तिस्तवः प्रबलमारिजयापहा
री, यैर्निर्ममे सुविहितक्रममार्गदीपैः ॥ १ ॥

हवे एस्तोत्रनो अर्थ सहित प्रारंभ करियें ठैयें.

शान्तिं शान्तिनिशान्तं, शान्तं शान्ताऽशिवं नमस्कृत्य ॥
स्तोतुः शान्तिनिमित्तं, मंत्रपदैः शान्तये स्तौमि ॥ १ ॥

લવુશાંતિસ્તવ અર્થસહિત.

૧૬૯

અર્થ:- હું (શાંતિ કે૦) શ્રીશાંતિજિન પ્રત્યે (નમસ્કૃત્ય કે૦) નમસ્કાર કરીને, તેજ શ્રીશાંતિજિનના (મંત્રપદૈ: કે૦) મંત્રોનાં પદોયેં કરીને અર્થાત્ અક્ષર ગર્જિત જે મંત્રનાં પદ, તેણેં કરીને (સ્તૌમિ કે૦) સ્તુતિ કરું હું, તે શા માટે સ્તુતિ કરું હું ? તો કે (શાંતયે કે૦) ડુઃખ, દુરિત, ઉપસર્ગ, તેની નિવૃત્તિને માટે સ્તુતિ કરું હું. હવે તે શ્રીશાંતિજિન કેહેવા છે ? તો કે (શાંતિ કે૦) ડુઃખ ઉપસર્ગનિવૃત્તિરૂપ, અથવા કપાયોદયો પગમલરૂપ, તેના (નિશાંત કે૦) ઘર છે, વા સ્થાનકરૂપ છે, વળી (શાંત કે૦) ઉપશમોપેત છે, એટલે રાગ દેવ રહિત છે. વળી (શાંતાઽશિવં કે૦) શાંત એટલે ઉપશમને પામ્યા છે અશિવ એટલે અકલ્યાણકારક અરિષ્ટ ઉપડવો જેયકી એવા શ્રીશાંતિજિન છે. વળી કેહેવા છે ? તો કે (સ્તોતુ: કે૦) સ્તુતિ કરનારના (શાંતિનિમિત્તં કે૦) અરિષ્ટોપડવનિવારણ રૂપ જે શાંતિ, તેના નિમિત્તં એટલે ઉત્પાદનહેતુ છે ॥ ૧ ॥

ઉમિતિ નિશ્ચિતવચસે, નમોનમો જગવતેઽર્હતે પૂજાં ॥

શાંતિજિનાય જયવતે, યશસ્વિને સ્વામિને દમિનાં ॥ ૨ ॥

અર્થ:- (શાંતિજિનાય કે૦) શ્રીશાંતિજિન, તેમને (નમોનમ: કે૦) નમસ્કાર થાઉં; આંહીં નમોનમ: એ દ્વિરુક્તિ જે છે, તે અત્યાદર જણાવવા ને અર્થે અથવા સસંત્રમ સ્થાપનને અર્થે છે. હવે તે શ્રીશાંતિજિન કેહેવા છે ? તો કે (ઉમિતિનિશ્ચિતવચસે કે૦) અવતિ એટલે રક્ષણ કરે છે, તેને ઝીં કહીયેં, અને ઝીં એટલે પરંજ્યોતિ, ઇતિ કેતાં એ પ્રકારેં નિશ્ચિત એટલે નિર્ધાર કહ્યું છે વચ: એટલે વાચક પદ જેમનું એવા છે, અથવા ઝીં એવા વચનેં કરીને આશ્ચર્ય એટલે કેહેવા યોગ્ય છે વાચ્ય વાચકનાવ જેમનો એવા છે. વળી કેહેવા છે ? તો કે (જગવતે કે૦) સમગ્ર ऐश्वर्य છે જેમને તેમને જગવાન્ કહીયેં, વળી (પૂજાં કે૦) જે પૂજાને (ંર્હતે કે૦) યોગ્ય છે અર્થાત્ સુરાઽસુરનરેંદ્રાદિકેં કરેલી પૂજાને યોગ્ય એવા છે. વળી (જયવતે કે૦) જેમને રાગાદિક પરાજવ કરી શકતા નથી માટે જયવાન્ જયયુક્ત છે. વળી (યશસ્વિને કે૦) પ્રસિદ્ધ પ્રશસ્ત યશ છે જેમનું, એવા છે. વળી (દમિનાં કે૦) ઇંદ્રિયોને દમન કહ્યાં છે, વશ કહ્યાં છે જેણેં એવા જે મુનિ માહારાજ, તેમના (સ્વામિને કે૦) સ્વામી એટલે નાથ એવા છે ॥ ૨ ॥

सकलातिशेषकमहा, संपत्तिसमन्विताय शश्याय ॥

त्रैलोक्यपूजिताय च, नमोनमः शांतिदेवाय ॥ ३ ॥

अर्थः—(शांतिदेवाय के०) शोलमा तीर्थकर श्री शांतिनाथजी तेमने (नमोनमः के०) नमस्कार थाउं. ते केहेवा ठे? तो के (सकल के०) समस्त (अतिशेषक के०) चोत्रोश अतिशय, ते रूप (महासंपत्ति के०) मोहोटी संपदा तेणें करीने (समन्विताय के०) सहित, तथा (शश्याय के०) प्रशंसवा योग्य एवा (च के०) वली (त्रैलोक्य के०) स्वर्ग, मृत्यु अने पाताल रूप त्रण लोक, तेणें (पूजिताय के०) पूजित एवा ठे ॥ ३ ॥

सर्वामरससमूह, स्वामिकसंपूजिताय निजिताय ॥

जुवनजनपालनोद्यत, तमाय सततं नमस्तस्मै ॥ ४ ॥

अर्थः—(तस्मै के०) ते श्रीशांतिजिन माहाराज तेमने (सततं के०) निरंतर, (नमः के०) नमस्कार थाउं. ते केहेवा ठे? तो के (सर्वामरससमूह के०) समस्त चार निकायना देवताना समूह सहित, जे तेहना (स्वामिक के०) स्वामी जे चोशठ इंद्रो, ठे तेणें (संपूजिताय के०) सम्यक् प्रकारें पूजित एवा ठे. वली (निजिताय के०) नथी जींत्या देवादिकोयें. अर्थात् कोश्यें पोताने वश करेला नथी एवा तथा (जुवन के०) त्रण जुवनना (जन के०) लोको तेमनुं (पालन के०) पालन करवुं, तेहने विषे (उद्यततमाय के०) अत्यंत सावधान एवा ठे ॥ ४ ॥

सर्वदुरितौघनाशन, कराय सर्वाऽशिवप्रशमनाय ॥

डुष्टग्रहजूनूपिशा, च शाकिनीनां प्रमथनाय ॥ ५ ॥

अर्थः— वली केहेवा ठे? तो के (सर्व के०) समस्त जे (दुरित के०) पाप तेहनो (उघ के०) समूह, तेहना (नाशनकराय के०) नाश करना ठे. वली ते केहेवा ठे? तो के (सर्वाशिव के०) सर्व जे अशिव एटले उपड्व तेहना (प्रशमनाय के०) प्रकर्ष करी एटले अतिशय पणे समावणहार ठे, वली केहेवा ठे? तो के (डुष्टग्रह के०) क्रुद्ध आकरा एवा जे मंगल, शनिश्वर, राहु, केतु, इत्यादिक असुखना करनार ग्रह तथा (जूनू के०)

वृद्धादिकने विषे वसनार, (पिशाच के०) राक्षसादिक, तथा (शाकिनी नां के०) शाकिनी ते मंत्राधिष्ठित स्त्री, ए सर्वना उपडवो तेमने (प्रमथ नाय के०) प्रकर्षे करी मथन एटले नाशना करनार ठे, मटाडनार ठे अर्थात् श्रीशांतिजिनेश्वरना स्मरण करनारना पूर्वोक्त सर्व उपडवो, नाशने पामे ठे माटे तेने नमस्कार थाय ठे ॥ ५ ॥

यस्येति नाममंत्र, प्रधानवाक्योपयोगकृततोषा ॥

विजया कुरुते जनहित, मिति च नुता नमत तं शांतिं ॥६॥

अर्थः— हे जय्य जनो ! तमें (तं के०) ते (शांति के०) श्रीशांतिजिन प्रत्ये (नमत के०) प्रणाम करो, ते कया शांतिजिन ? तो के (यस्य के०) जे शांतिजिननो (इति के०) ए पूर्वोक्त प्रकारें करीने (नाममंत्र के०) नामरूप जे महामंत्र तेणें करीने (प्रधानवाक्य के०) प्रकृष्ट सर्वोत्तम पवित्र ए बुं जे वचन तेनो (उपयोग के०) उपयोग एटले नामोच्चारणमात्र स्मरण तेणें करीने (कृत के०) कखो ठे चित्तने विषे (तोषा के०) संतोष जेणें एवी (विजया के) विजयानामें जे देवी ठे, ते श्री शांतिजिनना नामस्मरण करनारा एवा जे (जन के०) जन एटले मनुष्य, तेनुं (हित के०) हित जे तेने (कुरुते के०) करे ठे. (च के०) वली ते विजया देवी केहेवी ठे ? तो के (इति के०) ए पूर्वे कह्यो एवो जे प्रकार ते प्रकारें करीने (नुता के०) नमेजी ठे स्तुति करेजी ठे श्रीशांतिनाथने एवी ठे ॥ ६ ॥

नवतु नमस्ते जगवति, विजये सुजये परापरैरजिते ॥

अपराजिते जगत्यां, जयतीति जयावहे नवति ॥ ७ ॥

अर्थः— (जगवति के०) अहीं जग शब्द जे ठे, ते ज्ञान, माहात्म्य, यशो रूप जे वीर्य, तेनो प्रयत्नेबाजकृण ग्रहण करवो, ते जेने विद्यमान होय, तेने जगवती कहियें. तेना आमंत्रणें हे जगवति ! एवी (विजये के०) सहन न करी शके एवा ईर्ष्यावाजा पुरुषोनुं परानव करवापणुं ठे जेने विषे तेना संबोधनें हे विजया देवि ! तथा (सुजये के०) जेना प्रतापनी वृद्धिने शत्रुउयें परानव करी नथी, तेना संबोधनें हे सुजयादेवि ! अथवा सुजय एटले शोचन ठे जयपणुं जेने अथवा सु एटले अतिशयें करीने

हे जय जेनो एवी तेना संबोधनें हे सुजयानामा देवि! तथा (परापरैर जिते के०) पर एटले उत्कृष्ट एवा अपर एटले अन्य देवो तेमणें नजिता एटले नथी पराजव कखो जेनो तेना संबोधनें हे परापरैरजिता देवि! अर्थात् हे अजिता देवि! तथा (अपराजिते के०) कोइ स्थानकें पराजवने न पामेन्नी एवा आमंत्रणें हे अपराजिता देवि, ! तुं (जगत्यां के०) पृथिवीने विषे (जयति के०) जयवन्ती वर्त्तो, (इति के०) एम स्तुति करे ठते (जयावहे के०) स्तुति करनार नक्तजनने जयनो आवहन करनारी थाय ठे तेने संबोधनें हे जयावहा देवि! तथा (जवति के०) स्त्री लिंगें जवत् शब्दना संबोधनें हे जवति! ए प्रकारनी पूर्वोक्त एक विजया, बीजी जया, त्रीजी अजिता, चौथी अपराजिता, एवी चार देविउ, (ते के०) तमोने (नमः के०) नमस्कार (जवतु के०) थाउं ॥ ७ ॥

सर्वस्यापि च संघस्य, नञ्कल्याणमंगलप्रददे ॥

साधूनां च सदा शिव, सु तुष्टिपुष्टिप्रदे जीयाः ॥ ८ ॥

अर्थः—(सर्वस्यापि च के०) चतुर्विध एवा सर्व पण, चपाद पूर्णाय ठे. (संघस्य के०) संघने (नञ् के०) सौख्य, (कल्याण के०) निरुपद्रवपण, (मंगल के०) दुरितोपशान्ति, इत्यादिकने (प्रददे के०) प्रकर्षे करी आपनार एवी, अर्थात् एतादृश गुणयुक्त एवी हे देवि! (च के०) वली (साधूनां के०) मोक्षने जे साधे ते साधु कहियें एटले मुनियो तेमने (सदा के०) सर्वदा (शिव के०) निरुपद्रवत्व, (सुतुष्टि के०) शोचन चित्तनी शान्ति, (पुष्टि के०) धर्मनी वृद्धि, तेने (प्रदे के०) देनारी एवी हे देवि ! तुं (जीयाः के०) जयवन्ती हो. अर्थात् सर्वोत्कर्षपणे जगत्मां वर्त्तो ॥ ८ ॥

नय्यानां कृतसिद्धे, निर्वृति निर्वाणजननि संत्त्वानां ॥

अनयप्रदाननिरते, नमोऽस्तु स्वस्तिप्रदे तुभ्यं ॥ ९ ॥

अर्थः—(नय्यानां के०) नय्य जीवोने (कृतसिद्धे के०) करी ठे सिद्धि जेणें एटले सर्वकार्योनी निर्विघ्नपणे समाप्ति करी ठे जेणें एवी, वली (संत्त्वानां के०) नय्य जीवोने (निर्वृति के०) चित्तसमाधि तथा (निर्वाण के०) मोक्ष एटले परमानंद एम निर्वृति, निर्वाणने (जननि के०) उत्पन्न क

रनारी माटे निवृत्ति निर्वाणजननि एवा संबोधन वाली, उक्तं च “सम्म दिछी देवा, दिंतु समाहिं च बोहिं च” तथा (अनय के०) निर्नयपणुं तेने (प्रदान के०) प्रकर्षे करीने देवाने (निरते के०) तत्पर ठे. तथा (स्वस्ति प्रदे के०) कल्याणने प्रकर्षे करी देवावाली एवी अर्थात् ए पूर्वोक्त सर्व गुणयुक्त एवा संबोधन वाली हे देवि! (तुभ्यं के०) तुजने (नमोऽस्तु के०) नमस्कार हो ॥ ए ॥

नक्तानां जंतूनां, शुजावहे नित्यमुद्यते देवि ॥

सम्यग्दृष्टीनां धृति, रति मति बुद्धिप्रदानाय ॥ १० ॥

अर्थ:- (नक्तानां के०) पोतानी सेवाना करनार नक्तिमंत एवां (जंतूनां के०) जीव जे ठे, तेमनें (शुजावहे के०) शुज एटले श्रेयपणाने आ एटले सर्व प्रकारें वहा एटले वहन करनारी पमाडनारी ठे माटे शु नकारिका कहियें तथा वली (सम्यग्दृष्टीनां के०) सम्यग्दृष्टि जीवोने (धृति के०) संतोष, (रति के०) प्रीति, (मति के०) अप्राप्तविषयिनी बुद्धि, एटले नविष्यकालने जाणनारी बुद्धि, (बुद्धि के०) सांप्रतदर्शिनी एटले वर्तमानकालना विषयनी जाणनारी एवी बुद्धि, ते प्रत्ये (प्रदानाय के०) अतिशयपणे देवाने (नित्यं के०) सदैव निरंतर, (उद्यते के०) सावधान उद्यमवंत, एवां सर्व संबोधनयुक्त (देवि के०) हे देवि! तमें ठो ॥ १० ॥

जिनशासननिरतानां, शांतिनतानां च जगति जनतानां ॥

श्री संपत्कीर्त्ति यशो, वर्द्धनि जयदेवि विजयस्व ॥ ११ ॥

अर्थ:- (जिनशासन के०) श्रीवीतरागना शासनने विषे (निरतानां के०) रक्त ते रागवंत तत्पर एवा अने (च के०) वली केहेवा? तो के (शांति नतानां के०) श्रीशांतिनाथ प्रत्ये नमस्कार करनारा प्रणाम करनारा एवा (जगति के०) जगतने विषे (जनतानां के०) जन समुदायो जे ठे, तेम ने (श्री के०) लक्ष्मी, ते सुवर्णादि तथा (संपत् के०) रुद्रिविस्तार, (कीर्त्ति के०) ख्याति, ते एकदिग्ब्यापी, (यशः के०) यश ते सर्वदिग्ब्या पी एटले सर्वत्र प्रसिद्धि तेनी (वर्द्धनि के०) वधारनार एवी (जयदेवि के०) हेजयानामा देवि! तमें (विजयस्व के०) सर्वोत्कर्षे करी वर्त्तो ॥ ११ ॥

सलिलानलविष विषधर, डुष्टग्रह राजरोगरण
जयतः ॥ राक्षसरिपुगणमारी, चौरैति श्वापदादि
न्यः ॥ १२ ॥ अथ रक्ष रक्ष सुशिवं, कुरु कुरु
शांतिं च कुरु कुरु सदेति ॥ तुष्टिं कुरु कुरु पुष्टिं,
कुरु कुरु स्वस्तिं च कुरु कुरु त्वं ॥ १३ ॥

अर्थः—(सलिल के०) जल ते समुंदादिकनां, (अनल के०) अग्नि ते उत्पा
त रूप, (विष के०) विष ते अफीणादिक, (विषधर के०) सर्प, (डुष्टग्रह के०)
डुष्ट ग्रह एटले चालवामां अशुन एवा शनिश्चर, राहु, केतु आदिक डुष्ट स्वभाव
वाला ग्रह, (राज के०) डुष्टस्वभाव वाला दंमादिक करनारा अर्थ ग्रहण कर
नारा एवा राजा, (रोग के०) डुष्टज्वर, जगंदर, महोदरादिक रोग अने
(रण के०) संग्राम, ए सर्वना (जयतः के०) जयथकी (रक्ष रक्ष के०)
रक्षण कर, रक्षण कर. वली (राक्षस के०) राक्षस ते व्यंतर विशेष, (रिपु
गण के०) शत्रुना समूह, (मारी के०) मरकीनो उपड्व, (चोर के०)
चोर ते तस्कर, (इति के०) सात इतिना जय, (श्वापद के०) मदोन्मत्त
हस्ती, सिंहादि प्रमुख डुष्ट जीवो, (आदिन्यः के०) आदिशब्दथकी शाकि
नी, माकिनी, नूत, वेतालादिक पण ग्रहण करवां, ते सर्वना जयथकी रक्षण
कर, रक्षण कर. आंहीं रक्ष रक्ष ए क्रियापद ठे ते आवता श्लोकमांथी ग्रहण
करेलुं ठे, कारण के बेहु श्लोकनो संबंध एकत्र ठे ॥ १२ ॥ (अथ के०) ए
टला थकी अनंतर हे विजयामाता! (त्वं के०) तुं (सु के०) अतिश
यें करीने अथवा सुष्टु एवं (शिवं के०) निरुपड्वपणुं तेने (कुरुकुरु के०) कर
कर, (च के०) वली (शांतिं के०) शांति ते पूर्वे उप्तन्न रोगनी निवृत्ति
रूप तेने (सदा के०) निरंतर (कुरुकुरु के०) कर कर, (इति के०)
ए प्रकारें वली (तुष्टिकुरुकुरु के०) संतोषपणाने कर कर तथा) पुष्टि
कुरुकुरु के०) पुष्टि जे वृद्धि अथवा शरीरनुं नीरोगत्वपणुं ते प्रत्यें कर,
कर तथा (स्वस्तिकुरुकुरु के०) कल्याणपणा प्रत्यें कर, कर. आमां
कुरु कुरु शब्द जे ठे, ते अत्यादर ख्यापनने अर्थें ठे तथा मंत्रपंदमां विरु
च्चार सर्वत्र देखाय ठे, एवो संप्रदाय पण ठे ॥ १३ ॥

नगवति गुणवति शिव शां, ति तुष्टि पुष्टि स्वस्तीह कुरु
कुरु जनानां ॥ उमिति नमोनमो ह्रीं, ह्रीं ह्रूं ह्रः
यः क्तः ह्रीं फुट् फुट् स्वाहा ॥ १४ ॥

अर्थः—(नगवति के०) हे नगवति ! एटले समग्र ऐश्वर्यादिगुणयुक्त, तथा
(गुणवति के०) हे गुणवति ! गुण एटले औदार्य, धैर्य, गंजीर्य, शौर्यादिक
सकल गुणों करी शोनायमान एवी हे देवि ! तुं (इह के०) आ पृथ्वी
ने विषे (जनानां के०) समस्त लोकोने (शिव के०) निरुपद्रव कल्याण,
(शांति के०) मरक्यादि रोगनी उपशांति, (तुष्टि के०) मनःसंतोष, (पु
ष्टि के०) शरीरादिकनी वृद्धि, दृढपणुं, (स्वस्ति के०) हेम ते कल्याण. तेने (इह
के०) आ जगतने विषे (कुरुकुरु के०) कर, कर. हवे मंत्राक्षरें करीने विजया
देवीने स्तवे ठे. (उमिति के०) ज्योतिः स्वरूपिणि एवी हे देवि ! तुने (नमो
नमः के०) नमस्कार थाउ, तथा (ह्रीं ह्रीं ह्रूं ह्रः यः क्तः ह्रीं फुट् फुट्
स्वाहा के०) ए प्रकारना मंत्रस्वरूपिणि एवी हे देवि ! तने नमस्कार
थाउ. आंहीं फुट् फुट् ए जे शब्द लख्या ठे, ते विघ्नत्रासार्थ मंत्राक्षर
प्रयोग ठे. अने आ ह्रीं ह्रीं इत्यादि अक्षरो जे लख्या ठे, ते शांतिनो
मूलमंत्र जाणवो ॥ १४ ॥

एवं यन्नामाक्षर, पुरस्सरं संस्तुता जया देवी ॥ कु
रुते शांतिं नमतां, (पाठांतरे कुरुते शांतिनिमित्तं)
नमोनमः शांतये तस्मै ॥ १५ ॥

अर्थः—(तस्मै के०) ते शांतिनाथने (नमोनमः के०) पुनः पुनः नम
स्कार थाउ. ते कया शांतिनाथने नमस्कार थाउ ? तो के (एवं के०)
ए पूर्वोक्त प्रकारें (यन्नामाक्षरपुरस्सरं के०) जेना नामाक्षर मंत्र पूर्वक
(संस्तुता के०) स्तुति करेली एवी (जया के०) जयानामा (देवी के०) देवी
ते (शांति के०) श्रीशांतिनाथ प्रत्ये (नमतां के०) नमस्कार करनारा
एवा नव्यजीवोने (शांति के०) सवीरिष्टप्रशमन, तेने (कुरुते के०) करे ठे,
पाठांतरे (कुरुते शांतिनिमित्तं के०) शांति जे सर्वोपद्रवनिवृत्तिरूप, तेनुं
निमित्त एटले हेतु, तेने कुरुते एटले उत्पन्न करे ठे ॥ १५ ॥

इति पूर्वसूरिदर्शित, मंत्रपदविदर्शितः स्तवः शांतेः ॥

सलिलादिजयविनाशी, शांत्यादिकरश्च जक्तिमताम् ॥१६॥

अर्थः—(शांतेः के०) ए श्रीशांतिनाथजीनो (स्तवः के०) स्तव, ते (जक्ति मतां के०) जक्तिमान् प्राणीउ जे ठे, तेमने (सलिलादिजय के०) समुद्रोपद्रवादिजय, आहिं आदिशब्दयकी अग्नि, विष, सर्प, दुष्टगज, सिंह, संग्राम, शत्रु, चोर, शाकिनी, जूत, प्रेत, पिशाच, रोग, शोकादिक एवा जयनो (विनाशी के०) विनाश करनारो, (च के०) वली (शांत्यादिकरः के०) शांत्यादि ते शांति, सुख, सौभाग्य, रुद्धि, वृद्धि, कल्याण अने जय ए सर्वने करनारो (जवतु के०) थाउं. वली ते स्तव केहेवो ठे? तो के (इति के०) आ प्रकारें (पूर्वसूरिदर्शित के०) पूर्वाचार्यें दर्शित नाम उपदिष्ट करेलां एवां (मंत्रपद के०) मंत्रनां पद एटले मंत्राक्षर बीज, तेणें (विदर्शितः के०) विरचित एवो ठे ॥ आ श्लोकनो तथा आवता बीजा श्लोकनो संबंध सायें ठे ॥१६॥

यश्चैनं पठति सदा, शृणोति जावयति वा यथायोगं ॥ स हि शांतिपदं यायात् (पाठांतरे) शिवशांतिपदं यायात्, सूरिश्रीमानदेवश्च ॥ १७ ॥

अर्थः—(च के०) वली (यः के०) जे पुरुष, (यथायोगं के०) यो गने न उल्लंघन करीने एटले योग प्रत्यें यथा कार्यनो उद्देश करीने (सदा के०) सर्वदा (पठति के०) पोतें पाठ करे ठे, (एनं के०) ए स्तोत्रने (शृणोति के०) अन्यपासेंथी श्रवण करे ठे, (वा के०) अथवा (जावयति के०) मनमध्यें जावना करे ठे एटले मनमां स्मरण करे ठे, तो (हि के०) निश्चें (सः के०) ते पुरुष, (शांतिपदं के०) शांतिनुं स्थानक एटले रोग, उपसर्ग, व्याधि, दुःख, दौर्मनपणुं तेथकी रहितत्व, तेने (यायात् के०) पामे (च के०) वली (सूरिश्रीमानदेवः के०) “श्रीमानदेवसूरि” पण शांतिपदने पामे. आ पदें करीने स्तोत्रकर्त्तार्यें पोताना नामनी पण सूचना करी ठे. पाठांतरे (शिवशांतिपदं यायात् के०) शिव जे कल्याण, शांति जे सर्वोपद्रवादिनिवृत्ति, तेनुं पद जे स्थानक तेने यायात् एटले पामे ॥ १७ ॥

ઉપસર્ગાઃ ક્ષયં યાંતિ, હિંચંતે વિઘ્નવલ્લયઃ ॥

મનઃ પ્રસન્નતામેતિ પૂજ્યમાને જિનેશ્વરે ॥ ૧૮ ॥

અર્થઃ—(જિનેશ્વરે કે०) જિનેશ્વર એવાં જગવાન્ તે (પૂજ્યમાને કે०) પૂજે
ઠતે, (ઉપસર્ગાઃ કે०) દેવાદિકૃત ઉપસર્ગો જે છે તે, (ક્ષયં કે०) ક્ષય
પ્રત્યે (યાંતિ કે०) પામે છે અને (વિઘ્નવલ્લયઃ કે०) વિઘ્નની વલ્લીઝ જે છે
તે, (હિંચંતે કે०) હેદાય છે, (મનઃ કે०) મન જે છે તે, (પ્રસન્નતાં કે०)
પ્રસન્નતાને (એતિ કે०) પામે છે ॥ ૧૮ ॥

સર્વમંગલમાંગલ્યં, સર્વકલ્યાણકારણં ॥

પ્રધાનં સર્વધર્માણાં, જૈનં જયતિ શાસનં ॥ ૧૯ ॥

અર્થઃ—(જૈનશાસનં કે०) જિનતીર્થંકર સંબંધિ જે શાસન એટલે આ
દેશ તે, (જયતિ કે०) જયવંતું વર્તે છે, તે શાસન કેહેવું છે? તો કે
(સર્વમંગલમાંગલ્યં કે०) સર્વમંગલમાંહે માંગલિક છે, વલો કેહેવું છે? તો
કે (સર્વકલ્યાણકારણં કે०) સર્વ કલ્યાણ એટલે સુખવૃદ્ધિ, તેનું કારણ
છે, વલો (સર્વધર્માણાં કે०) સર્વધર્મોના મધ્યમાં (પ્રધાનં કે०) પ્રધા
ન છે, એટલે મુખ્ય છે ॥ ૧૯ ॥ ઇતિ લઘુશાંતિસ્તવઃ સપૂર્ણઃ ॥ ૪૪ ॥

॥ અથ ચતુકસાય ॥

ચતુકસાય પડિમલ્લુલ્લૂરણુ, હ્રવય મયણ બાણ મુસુમૂરણુ ॥

સરસપિચ્છંગુ વન્નુ ગયગામિઝ, જયઝ પાસુ હ્રવણત્તય સામિઝા ॥ ૨ ॥

અર્થઃ—(હ્રવણત્તયસામિઝ કે०) ત્રણ હ્રવણના સ્વામી, (પાસુ કે०)
શ્રીપાર્શ્વનાથ છે, તે (જયઝ કે०) જયવંતા વર્તે, તે શ્રીપાર્શ્વનાથ કેહેવા
છે? તો કે, (ચતુકસાય કે०) ક્રોધાદિક ચાર કષાયરૂપ જે (પડિમલ્લ
કે०) પ્રતિમલ્લ એટલે વૈરી, તેના (હ્રવણુ કે०) હ્રવણનાર છે, એટલે ટા
લનાર છે, વલો કેહેવા છે? તો કે (હ્રવણ કે०) હ્રવણ હુઃખે જીંત્યો જાય,
એવો (મયણ કે०) મદન એટલે કંદર્પ તે સંબંધિ જે (બાણ કે०) બાણ,
એટલે તીક્ષ્ણ બાણ, તેના (મુસુમૂરણુ કે०) નાજનાર છે, એટલે ઝન્મૂલન
કરનાર છે. વલો કેહેવા છે? તો કે (સરસ કે०) રસે કરીને સહિત એટલે

સ્નિગ્ધ, નીલો એવો (પિચ્ચંગુ કે૦) પ્રિયંગુ તે રાયણનો વૃદ્ધ, તે સમાન (વન્નુ કે૦) શરીરનો વર્ણ છે જેનો, વલી કેહેવા છે? તો કે (ગયગામિ ડ કે૦) ગજની પેરેં ગમનના કરનાર છે, અર્થાત્ હસ્તીની જેવી ગતિ છે ॥ ૧ ॥

જસુ તણુ કંતિ કડપ્પ સિણિહ્વ, સોહ્હ ફણમ
ણિ કિરણા લિહ્વ ॥ નં નવ જલહર તહિહ્વય
લંભિ, સો જિણુ પાસુ પયહ્વ વંભિ ॥ ૨ ॥

અર્થ:- (સો કે૦) તે (જિણુપાસુ કે૦) શ્રીપાર્શ્વજિન તે, (વંભિ કે૦) મહારા વંભિત પ્રત્યેં (પયહ્વ કે૦) આપો, હવે તે શ્રીપાર્શ્વજિન કેહેવા છે? તો કે (જસુ કે૦) જેના (તણુ કે૦) શરીરની (કંતિ કે૦) કાંતિ એટલે યુતિ તેનો (કડપ્પ કે૦) કલાપ એટલે સમૂહ તે (સોહ્હ કે૦) શોને છે. તે કાંતિસમૂહ કેહેવો છે? તો કે (સિણિહ્વ કે૦) સ્નિગ્ધ છે, એટલે ચીકાશ સહિત છે, વલી તે કાંતિસમૂહ કેહેવો છે? તો કે (ફણ કે૦) નાગેંડ નીફણ સંબંધિ જે (મણિ કે૦) મણિરત્ન તેના (કિરણ કે૦) કિરણોયેં કરી (આલિહ્વ કે૦) વ્યાપ્ત છે, એટલે સહિત છે, વલી તે કાંતિસમૂહ કેવી રીતેં અને કેવો શોને છે? તો કે (ત હિત્ કે૦) વિજલી, તેની (લય કે૦) લતાયેં કરી (લંભિ કે૦) લાંબિ ત એટલે સહિત એવો (નવજલહર કે૦) નવો મેઘ, (નં કે૦) જેમ શોને છે, તેમ તે કાંતિસમૂહ શોને છે ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૪૫ ॥

॥ અથ પોસહનું પચ્ચરુકાણ ॥

કરેમિ જંતે પોસહં, આહારપોસહં, દેસનં સવનં ॥ સરીર
સક્કારપોસહં સવનં ॥ બંનચેર પોસહં સવનં ॥ અવાવાર
પોસહં સવનં ॥ ચનંવિહે પોસહં ઠામિ ॥ જાવ દિવસં, અ
હોરતં, પહ્ણુવાસામિ ॥ હિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કા
ણં ન કરેમિ ન કારવેમિ તસ્સ જંતે પહ્ણિક્કમામિ નિંદા
મિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૪૬ ॥

अर्थः—(जंते के०) हे जगवन् हे कव्याणकारक ! अगीआरमा पौषधव्रत ने अथवा जे धर्मनी पोष नाम पुष्टि प्रत्ये धरे, तेने पोषध कहियें, ते (पो सहं के०) पोषध प्रत्ये (करेमि के०) हुं करुं बुं. एटले अष्टमी, चतुर्दशी प्रमुख दिवसोने विषे जे पोषधनो नियम करवो, ते चार प्रकारें ठे, तेही ज वली विशेषपणे कहियें ठैयें. प्रथम (आहारपोसहं के०) अशनादिक आहार निषेध पोषध पहेलो जेद, ते वली बे प्रकारें ठे. एक तो (देसउ के०) देशथकी निषेध, ते त्रिविध आहारत्यागरूप त्रिविहार तथा विगत्याग, आर्यबिल, एकासण पञ्चस्काणथी करवो ते देशथकी आहार त्यागपोसह कहियें अने बीजो (सबउ के०) सर्वथकी चारे आहारनो त्याग करवो, ते सर्वथकी आहारत्याग पोसह कहियें. ए प्रथम आहार त्याग पोसहना बे जेद कह्या. हवे बीजो (सरीरसक्कारपोसहं के०) शरीरसंबंधि स्नान, उवटण, विलेपनादिक तथा वस्त्राजरणादिकें शोचानो नियम तथा नख, केश, रोमनुं समारबुं, तेल चोपडबुं, पींठीनुं करबुं, इत्यादि शरीर सत्कारनिषेध नामें ए बीजो पोसह ठे, ते (सबउ के०) सर्वथकी जाणवो. त्रीजो (बंजचेरपोसहं के०) ब्रह्मचर्यपोषध ते (सबउ के०) सर्वथकी जाणवो एटले सर्वथकी ब्रह्मचर्यनी पुष्टि करे, सर्व प्रकारें स्त्रीसेवन न करे. चोथुं (अवावारपोसहं के०) अव्यापारनी पुष्टिरूप ते (सबउ के०) सर्वथी जाणवो. एटले रुषी, सेवा, वाणिज्य, पशुपालन, गृहकर्म प्रमुखना जे व्यापार, तेनो सर्वथा निषेध करे, (चउव्विहेपोसहं के०) ए चार प्रकारना पोषधने विषे (ठामि के०) हुं तिष्ठुं, रहुं, अंगीकार करुं बुं, (जाव के०) ज्यां सुधी (अहोरत्तं के०) दिवस अने रात्रि मली आठ पहोरें पोषधप्रत्ये अथवा (जावदिवसं के०) ज्यां सुधि दिवस प्रत्ये क्रमण ठे त्यां सुधि क्रमण चार पहोर पोषधव्रत प्रत्ये, अथवा (जावरत्तं के०) ज्यां सुधि रात्रिप्रत्ये क्रमण चार पहोर पोषधव्रत प्रत्ये (पळुवासामि के०) हुं पर्यु पासुं, सेबुं, त्यां सुधि. अने थोडोक दिवस होय, तेवारें रात्रिपोसह जो लीए तो “ जावदिवसं रत्तं पळुवासामि ” एवो पाठ कहे, ज्यां सुधि थोडो दिवस होय, त्यांथी लेइने आखी रात्रि सुधी पोसह निरतिचार पाबुं, (डुविहंतिति विहेणं के०) डुविध, त्रिविधें करी इत्यादिनो अर्थ सुगम ठे ॥ १ ॥ इति ॥ ४६ ॥

॥ अथ पोसह पारवानी गाथा ॥

सागरचंदो कामो, चंदवर्दिसो सुदंसणो धन्नो ॥

जेसिं पोसह पडिमा, अखंदिआ जीवियंतेवि ॥ १ ॥

अर्थ:- (जीवियंतेवि के०) जीवितना अंत आते थके पण एटले आ युनो विनाश आते थके पण, (जेसिं के०) जेहनी (पोसहपडिमा के०) पोषधप्रतिमा, (अखंदिआ के०) अखंदि रही, संपूर्ण रही, ते श्रावक (धन्नो के०) धन्य ठे, ते श्रावकोनां नाम कहे ठे. (सागरचंदो के०) एक सागरचंड कुमार, बीजो (कामो के०) कामजी, त्रीजो (चंदवर्दिसो के०) चंडावतंस राजा, चोथो (सुदंसणो के०) सुदर्शन शेर ॥ १ ॥

धन्ना सलाहणिआ, सुलसा आणंद कामदेवा य ॥

जेसिं पसंसइ नयवं, दढवयं तं महावीरो ॥ २ ॥ पो

सह विधिं लीधुं, विधिं पारिउं, विधि करतां जे कांइ

अविधि हुउ हुइ, ते सवि हुं मन, वचन, कायायें

करी मिहामि डुकडं ॥ इति ॥ ४९ ॥

अर्थ:- एक (सुलसा के०) सुलसा श्राविका, बीजा (आणंद के०) आ नंद श्रावक (य के०) वली त्रीजा (कामदेवा के०) कामदेव श्रावक, ए त्रणे (धन्ना के०) धन्य ठे, (सलाहणिआ के०) श्लाघनीय ठे एटले श्लाघा करवा योग्य ठे. (तं के०) ते प्रत्यक्ष पणे (जेसिं के०) जेहना (दढवयं के०) दढव्रत प्रत्ये (नयवं के०) नगवान् (महावीरो के०) श्रीमहा वीर स्वामी, पोतें श्रीमुखें (पसंसइ के०) प्रशंसे ठे, वखाण करे ठे, मा टे ते धन्य कृतपुण्य जाणवा ॥ २ ॥ पोषध व्रत विधियें लीधुं होय, विधि यें पाछुं होय, विधि करतां जे कांइ अविधि हुउ होय, ते सर्व, मन, वचन अने कायायें करी मिहामि डुकडं ॥ इति ॥ ४९ ॥

॥ अथ नरहेसरनीसज्जाय प्रारंजः ॥

नरहेसर बाहुबली, अजय कुमारो अ ढंढणकुमारो ॥

सिरिउ अणियान्तो, अइमुत्तो नागदत्तो अ ॥ १ ॥

अर्थ:- एक (जरहेसर के०) श्रीजरतेश्वर, प्रथम चक्रवर्ती श्रीरुषनदेव ना पुत्र, बीजा (बाहुबली के०) बाहुबली ते पण श्रीरुषनदेवना पुत्र, जरतेश्वर करतां पण अधिक बलवंत जाणवा, त्रीजा (अनयकुमारो के०) अनयकुमार, श्रेणिकराजाना पुत्र, (च के०) वली चोथा (ठंढणकुमारो के०) ठंढणकुमार, ते श्रीरुषणजीना पुत्र. पांचमा (सिरिउ के०) श्रीक, ते श्रीयूलि नड्जीना न्हाणा जाई, ठछा (अणियाउत्तो के०) अनिकापुत्र आचार्य, जे गंगा नदी उतरतां केवलज्ञान पाव्या, सातमा (अइमुत्तो के०) अतिमुक्त कुमार, जेणें ठ वर्षनी अवस्थामां श्रीवीरपासेंथी दीक्षा लीधी, (च के०) वली आठमा (नागदत्तो के०) नागदत्त, श्रेष्ठीना पुत्र, अदत्ता दानना त्यागी जाणवा ॥ १ ॥

मेअऊ यूलिचहो, वयररिसी नंदिसेण सीहगिरी ॥

कयवन्नो अ सुकोसल, पुंमरिउ केसि करकंमु ॥ २ ॥

अर्थ.- नवमा (मेअऊ के०) मेतार्थमुनि, जेने माथे सुंवर्णकारें आलां चांबडां वांठयां, दशमा (यूलिचहो के०) श्रीयूलिचड्मुनि, जेणें कोश्या वेश्याने घरे चोमासुं कीधुं, अने अखंम शील राख्युं, तथा वेश्याने आ विका कीधी, अगीआरमा (वयररिसी के०) वज्ररुषि एटले वज्रस्वामी, बारमा (नंदिसेण के०) नंदिषेणजी, जेणें वेश्याने घरे रहिने बार वर्ष पर्यंत प्रतिदिवस दश, दश जण प्रति बोध्या, तेरमा (सीहगिरी के०) श्रीसिंहगिरिजी माहाराज, ते श्रीवज्रस्वामीना गुरु, चउदमा (कयवन्नो के०) कृतवर्णकुमार, श्रेष्ठिपुत्र, (च के०) वली पंदरमा (सुकोसल के०) सुकोशलमुनि, जेमनुं शरीर, वाघणीयें न्हण कीधुं, शोलमा (पुंमरिउ के०) श्रीपुंमरिकजी, श्रीप्रथम तीर्थकरना प्रथम गणधर, वली जे चैत्री पूनमना दिवसें पांच कोडी मुनि संघातें सिहगिरिनी उपर सिहगिरीमां पहोता, सत्तरमा (केसि के०) केशीकुमार, ते परदेशी राजाना गुरु, अठारमा (करकंमु के०) करकंमु, प्रत्येकबुद्ध मुनि, जे जर्जरूनूत वृषज प्रत्ये जोडने साधु थया ॥ २ ॥

हल्ल विहल्ल सुदंसण, साल माहासाल सालिचहो अ ॥

चहो दसन्नचहो, पसन्नचंदो अ जसचहो ॥ ३ ॥

अर्थ:- उगणीशमा (हृत्त्र के०) हृदयकुमार, वीशमा (विहृत्त्र के०) विहृदयकुमार, ए बेहु पण श्रेणिकराजाना पुत्र जाणवा. एकवीशमा (सुदंस ए के०) सुदर्शन शैव, जेना शीजने प्रनावें शूलिमांथी सिंहासन थयुं, बावीशमा (साल के०) साल मुनि, त्रेवीशमा (माहासाल के०) माहासाल मुनि, ए बे श्रीगौतमस्वामीजीयें प्रतिबोध्या, चोवीशमा (सालिनदोथ के०) शालिनइ प्रसिद्धनोगी, श्रेष्ठिपुत्र, पच्चीशमा (नदो के०) नइबाहु स्वामी, चतुर्दश पूर्वना जाण, ठवीशमा (दसन्ननदो के०) दशार्णनइ, ते रिद्धिगार वें, जे श्रीवीरने वांदवा आख्या, त्यां संयम लीधो, सत्तावीशमा (पसन्नचंदो थ के०) प्रसन्नचंद राजर्षि, जेणें रौडध्यानथी सातमी नरकनां दलीयां मेलव्यां, तेने शुक्लध्यानथी विखेरीने केवलज्ञान प्रगट कीधुं, अठावीशमा (जसन्नदो के०) श्रीयशोनइसूरि, ते श्रीनइबाहुस्वामीना गुरु जाणवा ॥३॥

जंबुपहु वंकचूलो, गयसुकुमालो अवंतिसुकुमालो ॥

धन्नो इलाइपुत्तो, चिलाइपुत्तो अ बाहुमुणी ॥ ४ ॥

अर्थ:- उगणत्रीशमा (जंबुपहु के०) जंबुप्रभुस्वामी, जे अष्टवधू अने नवाणुं क्रोड डव्य, त्यागीने चरिम केवली थया, त्रीशमा (वंकचूलो के०) वंकचूलराजकुमार, जे कर्मना वशथकी चोरना स्वामी थया, पढी साधुयें दीधेलां व्रत पालीने देवलोकें गया, एकत्रीशमा (गयसुकुमालो के०) गजसुकुमार, श्रीकृष्णजीना न्हाना जाई, सोमलनो करेलो अग्निनो उपसर्ग सहन करीने जे दीक्षाने दिवसेंज मोहें गया, बत्रीशमा (अवंतिसुकुमालो के०) अवंतिसुकुमार, जेनुं शीयालिणीयें शरीर नरुण कीधुं, तोपण चारित्र धर्मथी न चव्या, जे नलिणी गुह्यविमानें पोहोता, तेत्रीशमा (धन्नो के०) धन्नो, ते शालिनइनो बनेवी, चोत्रीशमा (इलाइपुत्तो के०) एलाचीपुत्र, जे नाटक करतां थकां केवलज्ञान पाम्या, पांत्रीशमा (चिलाइपुत्तो के०) चिलातिपुत्र, जेनुं शरीर, कीडीयोएं चालणीप्राय कीधुं, तो पण उपशम, विवेक अने संवरना अर्थविचारथकी न चूक्या, जे अतिशय ज्ञान पामी स्वर्ग गामी थया, (च के०) वली ठत्रीशमा (बाहुमुणी के०) युगबाहु मुनि ॥४॥

अऊगिरि अऊरस्किअ, अऊसुहठी उदायगो मणगो ॥

कालयसूरि संबो, पऊन्नो मूलदेवो अ ॥ ५ ॥

अर्थ:- साडत्रीशमा (अऊगिरि के०) आर्यमाहागिरिजी, श्रीयूलिनइ स्वामिना शिष्य, आडत्रीशमा (अऊरस्किथ के०) आर्यरक्षित माहाराजा, उंगणचालीशमा (अऊसुहडी के०) आर्यसुहस्ती सूरि, यूलिनइजी जेना गुरु हता, चालीशमा (उदायगो के०) उदायिराजा, ते श्रीनगवतीसूत्रें प्रसिद्धे. एकतालीशमा (मणगो के०) मनकपुत्र, जेने अर्थे श्रीदशवैकालिक सूत्र नीपन्थुं, बेंतालीशमा (कालयसूरि के०) श्रीकालिकाचार्य श्रीपन्नवणासूत्रना कर्ता, निगोदस्वरूपना वक्ता, त्रेंतालीशमा (संबो के०) सांबकुमार, अंबवतीना पुत्र, चुम्मालीशमा (पशुनो के०) प्रद्युम्न कुमार, रुक्मिणीना पुत्र, पीस्तालीशमा (मूलदेवोथ के०) मूलदेवराजा, जेणें तपस्वी साधुने निर्दोष अडद दीधा ॥ ५ ॥

पञवो विन्दुकुमारो, अदकुमारो दढप्पहारी अ ॥

सिजंस कूरगडूअ, सिजंनव मेहकुमारो अ ॥ ६ ॥

अर्थ:- बेंतालीशमा (पञवो के०) पञवस्वामीजी. जेने श्रीजंबुस्वामीयें प्रतिबोध्या, सुडतालीशमा (विन्दुकुमारो के०) विष्णुकुमार, जेणें श्रीसंधने कारणें लाख योजननुं रूप विकूर्युं, अडतालीशमा (अदकुमारो के०) आर्दकुमार, जे पूर्वजवें संयम विराधवायकी अनार्यदेशमां उपन्या, अने अजयकुमारें मोकलेली जिनप्रतिमा देखीने जेने पूर्वजव सांजखो, साधु थया, उंगणपच्चाशमा (दढप्पहारी के०) दढप्रहारी चोर, चार हत्याना करनार, मुनि अइने मोहें गया, (च के०) वली पच्चाशमा (सिजंस के०) श्रेयांसकुमार, जेणें श्रीरुषजदेवप्रत्ये इकुरसनुं दान दीधुं, एकावनमा (कूरगडूअ के०) कूरगडू साधु, जेणें गुरुनुं हुत जे थूंक ते सहित खीचडी खातां केवलज्ञान उपाज्युं, बावनमा (सिजंनव के०) सिजंनव आचार्य, जेणें पूर्वथकी श्रीदशवैकालिक सूत्र उद्धरुं, त्रेपनमा (मेहकुमारोअ के०) मेघकुमार श्रेणिकराजाना पुत्र, जेने श्रीवीरप्रभुजीयें हाथीनो पूर्वलो नव संजलावीने संयममां स्थिर कीधो ॥ ६ ॥

एमाइ महासत्ता, दिंतु सुहं गुणगणोहिं संजुत्ता ॥

जेसिं नामगगहणे, पावपबंधा विलय जंति ॥ ७ ॥

अर्थ:—(एमाइ के०) इत्यादिक बीजा पण खंधकुमार, खंदकमुनि, कपिलमुनि, हिरकेशी मुनि, संयतमुनि, दमदंतमुनीश्वर, दमसारमुनीश्वर प्रमुख (महासत्ता के०) माहासत्त्वना धरनारा एटले महोटा पराक्रमी केटलाएक ते नवेंज मोहें गया, केटलाएक आगल मोहें जाशे, ते सर्वे मुज नणी (सुहं के०) शिवसुखप्रत्ये (दिंतु के०) द्यो, आपो, ते महासत्त्वा केहेवा ठे? तो के (गुणगणेहिं के०) ज्ञानादिक गुणोना गणें करी एटले समूहें करीने (संजुत्ता के०) संजुक्त ठे, वली केहेवा ठे? तो के (जे सिं के०) जेना (नामगहणे के०) नामग्रहण करवायकी (पावप बंधा के०) पापना प्रबंध एटले समूह जे ठे, ते (विलय के०) विनाश प्रत्ये (जंति के०) पामे ठे ॥ ७ ॥

सुलसा चंदनबाला, मणोरमा मयणरेहा दमयंती ॥

नमया सुंदरी सीया, नंदा नदा सुनदा य ॥ ८ ॥

अर्थ:— एक (सुलसा के०) सुलसा श्री वीरस्वामीनी मुख्य श्राविका, बीजी (चंदनबाला के०) चंदनबालिका श्रीवीरस्वामीनी प्रथम साधवी, त्रीजी (मणोरमा के०) मनोरमा सुदर्शनशेठनी चार्या, चोथी (मयण रेहा के०) मदनरेखा, नमिराजर्षिनी माता, पांचमी (दमयंती के०) दमयंती नलराजानी राणी, जेनुं मस्तक दीवानी पेरें प्रकाशकारी थातुं हतुं, ठीठी (नमयासुंदरी के०) नर्मदासुंदरी, सातमी (सीया के०) सीता सती, आठमी (नंदा के०) नंदा अजयकुमारनी माता, तथा नवमी वज्रस्वामीनी माता पण नंदा जाणवी, दशमी (नदा के०) नदा शेठाणी, शांतिजिहनी माता, (च के०) वली अगीअरमी एवंतिसकुमारनी माता पण नदा जाणवी. बारमी (सुनदा के०) सुनदा जेणें काचें तांतणे चारणी बांधी, कूवामांथी जल काढी चंपानगरीनी पोल उघाडी, तथा तेरमी श्री कृष्णजीनी उरमान जगिनी, तेनुं नाम पण सुनदाज जाणवुं ॥ ८ ॥

रायमई रिसिदत्ता, पञ्मावई अंजणा सिरी देवी ॥

जिठ सुजिठ मिगावई, पञ्जावई चिह्मणा देवी ॥ ९ ॥

अर्थ:— चौदमी (रायमई के०) राजिमती जेणें गिरिगुफामांहे संयम

थकी पडता एवा रथनेमि प्रत्ये सुजायित वचने स्थिर कौथो, पंदरमी (रिसि दत्ता के०) रुषिदत्ता सती, शोलमी (पञ्मावड के०) पद्मावती करकंठुजी नी माता, सत्तरमी (अंजणा के०) अंजना सुंदरी, हनुमंत वीरनी माता, अठारमी (सिरीदेवी के०) श्रीदेवी, अतिमुक्तकुमारनी माता, अयोगणीशमी (जिष्ठ के०) ज्येष्ठा, वीशमी (सुजिष्ठ के०) सुज्येष्ठा, एकवीशमी (मिगा वर्ड के०) मृगावती, बावीशमी (पनावड के०) प्रजावती, त्रेवीशमी (चित्रणादेवी के०) चेलणा राणी, ए पांचे चेला राजानी पुत्रीयो जाणवी ॥९॥

बंजी सुंदरी रुपिणि, रेवड कुंती सिवा जयंती य ॥

देवड दोवड धारणी, कलावड पुष्पचूला य ॥१०॥

अर्थः— चोवीशमी (बंजी के०) ब्राह्मी, नरतनी नगिनी, पच्चीशमी (सुंदरी के०) सुंदरी, ते बाहुबलनी नगिनी, ठवीशमी (रुपिणि के०) रुक्मिणी, जेणें वज्रस्वामीनी पासें कुमारिका पणे दीक्षा लीधी, सत्तावीशमी (रेवड के०) रेवति श्राविका, जेणें नगवानने कोलापाक बोहोराव्यो, अष्टावीशमी (कुंती के०) कुंती, पांढवोनी माता, उंगणत्रीशमी (सिवा के०) शिवा, ते चेडा राजानी पुत्री, त्रीशमी (जयंतीअ के०) जयंती, श्री वीरस्वामीनी श्राविका, “जंते किं सवे नवा सिज्जंति?” इत्यादिक प्रश्ननी करवा वाली, एकत्रीशमी (देवड के०) देवकी, श्रीकृष्णजीनी माता, बत्रीशमी (दोवड के०) दौपदी, पांढवनाय्या, तेत्रीशमी (धारणी के०) धारणी, ते चंदनबालानी माता, चोत्रीशमी मेघकुमारनी माता पण धारणी नामें जाणवी. पांत्रीशमी जंबुकुमारनी माता पण धारणी जाणवी. ठत्रीशमी (कलावड के०) कलावती, शीलने प्रनावें जेना कापेला हाथ वजी नवपल्लव थया, (च के०) वली साडत्रीशमी (पुष्पचूला के०) पुष्पचूलानामा साधवी, अनिकापुत्र आचार्यनी नक्तिना उल्लासथी जेणें केवल ज्ञान पास्युं, जे वर्षादवरसते आहार लावी ॥ १० ॥

पञ्मावड य गोरी, गंधारी लखमणा सुसीमा य ॥

जंबुवड सच्चानामा, रुपिणि कन्हड महिसीउ ॥ ११ ॥

अर्थः—आडत्रीशमी (पञ्मावड के०) पद्मावती, उंगणचालीशमी (गोरी

के०) गौरी, चालीशमी (गंधारी के०) गंधारी, एकतालीशमी (लक्ष्मणा के०) लक्ष्मणा, बेंतालीशमी (सुसीमा के०) सुसीमा, (च के०) वली त्रेंतालीशमी (जं बुवइ के०) जांबुवती, चुम्मालीशमी (सच्चनामा के०) सत्यनामा, पीस्ताली शमी (रुषिणि के०) रुक्मिणी, ए (कन्हछ के०) श्रीकृष्णनी आठ. (महिशीउ के०) अग्रमहिषीउ ठे, एटले पटराणीउ ठे. अहिं चकार पादपूर्णार्थि ठे ॥ ११ ॥

जस्का य जस्कदिन्ना, नूआ तह चेव नूअदिन्ना य ॥

सेणा वेणा रेणा, नयणीउ थूलिजदस्स ॥ १२ ॥

अर्थ:- बेंतालीशमी (जस्का के०) जस्का, (च के०) वली सुडताली शमी (जस्कदिन्ना के०) यस्कदिन्ना, अडतालीशमी (नूआ के०) नूता, (तह के०) तथा (चेव के०) वली निश्वें उगणपच्चाशमी (नूअदिन्ना के०) नूतदिन्ना, (च के०) वली पच्चाशमी (सेणा के०) सेना, एकावन्नमी (वेणा के०) वेणा, बावनमी (रेणा के०) रेणा, एसात (नयणीउ के०) नयिणीउ, (थूलिजदस्स के०) श्रीस्थूलिनइजीनी जाणवी ॥ १२ ॥

इच्चाइ महासइउ, जयंति अकलंक सील कलिआउ ॥

अऊवि वऊइ जासिं, जस पडहो निहुअणे सयले ॥ १३ ॥ ४८ ॥

अर्थ:- (इच्चाइ के०) इत्यादिक बीजी पण कमलावती, लीजावती, मानवती, मृगांकलेखा, चंडलेखा, मयणासुंदरी, कौशल्या प्रमुख (महासइउ के०) जे महोटी महासतीयो ते सर्व, (जयंति के०) जयवं ती ठे एटले सर्व स्त्रीउमां प्रधान आती हवी. केहेवी आती हवी? तो के (अकलंकसीलकलिआउ के०) निर्मल शील गुणें करीने सहित होती हवी. वली (जासिं के०) जेनो (जसपडहो के०) जशनो ढोल, (ति हुअणोसयले के०) सकल त्रिचुवनने विषे (अऊवि के०) आज पण (वऊइ के०) वाजे ठे ॥ १३ ॥ इति सत्ता सतीउनी सवय सूत्रार्थः ॥ ४८ ॥

॥ अथ मन्हजिणाणं सवय ॥

मन्ह जिणाणं आणं, मिहं परिहरह धर सम्मत्तं ॥ ब्विह आवसयंमि, उज्जुत्तो होइ पइ दिवसं ॥ १ ॥ पव्वेसु पोस

हवयं, दाणं सीलं तवो अ जावो अ ॥ सवाय नमुक्कारो,
परोवयारो अ जयणा अ ॥ २ ॥ जिण पूआ जिणयुणि
णं, गुरु थुअ साहम्मिआणयढल्लं ॥ ववहारस्सय सु
द्धि, रहजुत्ता तिढजुत्ताय ॥ ३ ॥ उवसम विवेकसंवर,
जासा समिई ढजीवकरुणा य ॥ धम्मिअ जण संसग्गो,
करणदमो चरिण परिणामो ॥ ४ ॥ संघोवरि बहुमाणो, पुढ्य
लिहणं पचावणा तिढे ॥ सट्ठाण किच्च मेअं, निच्चं सुगुरु
वएसेणं ॥ ५ ॥ इति श्रावकदिनकृत्य सन्नाय ॥ ४ए ॥

॥ अथ संधारापोरिसि लिख्यते ॥

निसिही,निसिही,निसिही, नमो खमासमणाणं गोय
माईणं महामुणीणं ॥ आटलो पाठ तथा नवकार त
या करेमिचंते सामाइयं ए सर्व पाठ त्रण वार कही
ने पढी ॥ अणुजाणह जिठिक्का, ढिक्का ॥ अणुजा
णह परम गुरु ॥ गुरु गुण रयणोहिं मंझिअ सरीरा॥
बहुपडिपुत्ता पोरिसि, राइअ संधारए ठामि ॥ १ ॥

अर्थ:- हवे अर्थ विजाणयें करी संधारानो विधि लखीयें ठैयें. अहींआं
साधु तथा श्रावक, पडिक्कमणां करीने पढी स्वाध्याय करे, एटले नणवुं,
गणवुं करे, पढी पोरिसि थये ठते आचार्य समोपें आवे, तिहां खमासम
ण दइने कहे. इत्थाकारेण संदिह जगवन् “ बहु पडिपुत्ता पोरिसि. राइय
संधारए ठामि ” एनो अर्थ लखीयें ठैयें. (जगवन् के०) हे जगवन् ! संपू
र्ण ऐश्वर्यादिक गुणें युक्त ! (इत्थाकारेण के०) पोतानी इत्थायें करो मुज
ने (संदिसह के०) आदेश आपो. (बहुपडिपुत्तापोरिसि के०) घणी प्र
तिपूर्ण एवी पोरिसि थइ माटे (राइय के०) रात्रि संबंधि (संधारए के०) सं
थारा प्रत्ये (ठामि के०) हुं करुं ? गुरु आदेश आपे, पढी इरियावहियं पू
र्वक चैत्यवंदन करे, पढी शरीरचिंता लघुशंकादिक कार्य सर्व करे, पढी यत्ना

यें करी संथारो करे. पढी माबो पग, संथारानी साथें राखीने मुखवस्त्रिका
नुं प्रतिलेखन करे एटले मुहपत्ती पडिलेहे, पढी त्रण वार निसिही जणे,
(निसिही के०) पाप व्यापारनो निषेध करीने, (महामुणीणं के०) महोटा
मुनीश्वर एवा (गोयमाईणं के०) श्रीगौतमादिक, (खमासमणाणं के०)
हमाश्रमण जे ठे, ते प्रत्यें (एमो के०) नमस्कार करे, पढी (जिष्ठिज्जा
के०) हे ज्येष्ठार्या! एटले हे वृद्धसाधुउं! तमें (अणुजाणह के०) मुज्जे
आज्ञा आपो, ए प्रकारें कहेतो थको संथारानी उपर रह्यो थको, नम
स्कार पूर्वक सामायिक पाठ त्रण वार जणे, पढी आवी रीतें कहे, ते कहे
ठे. (गुरुगुणरयणेहिं के०) प्रतिरूपादिक आचार्यना गुरु एटले महोटा
जे गुण, ते रूप रत्नोयें करी (मंमिअसरौरा के०) मंमित ठे, शोनित ठे
शरीर जेनां एवा (परमगुरु के०) उत्कृष्ट गुरुउं तेने संबोधन देइ, बोला
वीयें, के हे परमगुरु! तमें (अणुजाणह के०) मुज्जे आदेश आपो. प्रति
पूर्ण एटले घणी एवी पोरिसि थइ, माटे रात्रिसंथारकनी उपर हुं तिष्ठुं?
एटले विश्राम करुं? निडा मुकाउं? अहींआं सुधि गद्यपाठ तथा एक गाथा
मां संथारानी आज्ञानुं स्वरूप कह्युं ॥ १ ॥

हवे आगल बे गाथायें करी संथारानी आज्ञा प्रमुखनुं
स्वरूप कहियें ठैयें.

अणुजाणह संथारं, बाहुवहाणेण वामपासेणं ॥
कुकुडिपाय पसारण, अंतरंत पमज्जए चूमिं ॥ २ ॥
संकोइअ संभासा, उवटंते य कायपडिलेहा ॥
दवाई उवउंगं, ऊसास निरुंजणा लोए ॥ ३ ॥

अर्थ:- (संथारं के०) संथारानी हे जगवन्! तमें (अणुजाणह के०)
मुज्जे आज्ञा आपो, पढी गुरु आज्ञा आपे, तेवारें (बाहुवहाणेण के०)
बाहु अने हाथने उपधानें करी एटले उंशीके करी (वामपासेण के०)
माबे पासे सूवे, ते पण शी रीतें सूवे? तो के (कुकुडि के०) कुकडीनी
पेरें आकाशने विषे (पायपसारण के०) पग पसारीने सूवे, जो ए रीतें
(अंतरंत के०) असमर्थ थकां नहीं रहि शक्य, तो थुं करे? ते कहीयें ठैयें.

(नूमिं के०) नूमि प्रत्ये (पमवए के०) प्रमार्जी, पूंजीने तिहां पग स्थापे ॥ २ ॥

ज्यारें पग संकोचवो होय, त्यारें (संमासा के०) साथल संधी प्रत्ये पूंजीने (संकोइअ के०) संकोचे, अने ज्यारें पासुं फेरवबुं होय, त्यारें (काय के०) शरीर प्रत्ये (पडिलेहा के०) प्रतिजेखीने एटले शरीरने प्रमार्जी पूंजीने, (उवटंते के०) उवटें, एटले पासुं फेरवे, ए सूवानो प्रकार कह्यो. (च के०) वली जागवानो प्रकार कहियें ठैयें, ज्यारें लघुशंका दिकने अर्थे उठे, तेवारें (दवाईउवउंगं के०) इव्यादिकना उपयोग करे एटले ते विचार करे, जे इव्यथकी हुं कोण बुं, साधु बुं, के गृहस्थ बुं? अने खेत्र थकी एम विचारे के, हुं उपर बुं, के नीचें बुं? के कोइ अन्यत्र स्थानकें बुं? कालथकी शुं विचारे तो के हमणां रात्रि ठे, के दिवस ठे? जो रात्रि ठे, तो केटली रात्रि बाकी हशे? इत्यादि कालथी विचार करे, उपयोग आपे अने जावथी तो आम विचारे के महारे लघुशंकादिकनी बाधा ठे, किंवा नथी? एवा चार प्रकारें उपयोग देतां, विचार करतां जो निडा न जाय, तो (ऊसासनिरुंजण के०) उड्ढास, निश्वास प्रत्ये रंधीने एटले नासिका दबावीने निडा दूर करे, ते निडा दूर थया पढी (आलोए के०) आलोक प्रत्ये जूए एटले बाहेर निकलवानां वार प्रत्ये देखे, त्यां जइ लघुशंकादिक करीने पढी धर्मध्यानमां प्रवर्त्ते ॥ ३ ॥

जइ मे दुऊ पमाउ, इमस्स देहस्सिमाइ रयणीए ॥

आहारमुवहिदेहं, सबं तिविहेण वोसिरिअं ॥ ४ ॥

अर्थः—हवे सुइ रहेवाथी प्रथम शुं करबुं? ते कहियें ठैयें. (इमाइरयणीए के०) एह रात्रिने विषे (जइ के०) जो (मे के०) महारे (इमस्सदेहस्स के०) आ देहसंबंधि (पमाउ के०) प्रमाद एटले मरबुं, (दुख के०) थाय तो (आहारं के०) अशनादिक चार प्रकारना आहार प्रत्ये, (उवहि के०) उपधि जे वस्त्र, पात्रादिक ते प्रत्ये, तथा (देहं के०) शरीर प्रत्ये अथवा (उवहिदेहं के०) शरीर संबंधि उपधि प्रत्ये, (सबं के०) बीजा पण सर्व प्रत्ये (तिविहेण के०) त्रिविधें करी एटले मन, वचन अने कायायें करी (वोसिरिअं के०) हुं वोसिराउं बुं, त्यागुं बुं ॥ ४ ॥

ચત્તારિ મંગલં, અરિહંતા મંગલં, સિદ્ધા મંગલં, સાદુ
મંગલં, કેવલિપણ્ણતો ધમ્મો મંગલં ॥ ૫ ॥ ચત્તારિ
લોગુત્તમા, અરિહંતા લોગુત્તમા, સિદ્ધા લોગુત્તમા, સા
દુ લોગુત્તમા, કેવલિપણ્ણતો ધમ્મો લોગુત્તમો ॥ ૬ ॥
ચત્તારિ સરણં પવજ્ઞામિ, અરિહંતે સરણં પવજ્ઞામિ,
સિદ્ધે સરણં પવજ્ઞામિ, સાદુ સરણં પવજ્ઞામિ, કેવલિ
પણ્ણતં ધમ્મં સરણં પવજ્ઞામિ ॥ ૭ ॥

અર્થ:—(ચત્તારિ કે૦) ચાર (મંગલં કે૦) માંગલિક છે. તેમાં એક તો (અરિહંતા કે૦) જેણે રાગાદિક અંતરંગ વૈરીને હણ્યા તે શ્રીઅરિહંત (મંગલં કે૦) માંગલિક છે, બીજા (સિદ્ધા કે૦) અષ્ટ કર્મોનો ક્ષય કરીને જે સિદ્ધિ પદને પામ્યા છે, તે સિદ્ધ, (મંગલં કે૦) માંગલિક છે, ત્રીજા (સાદુ કે૦) સમ્યક્જ્ઞાન ક્રિયાયે કરી શિવસુખના સાધક જે સાધુ, તે (મંગલં કે૦) માંગલિક છે, ચોથો (કેવલિ કે૦) શ્રીકેવલીજગવંતે (પણ્ણતો કે૦) પ્રરૂપ્યો એવો જે શ્રુતચારિત્રરૂપ (ધમ્મો કે૦) ધર્મ, તે (મંગલં કે૦) માંગલિક છે ॥ ૫ ॥ (ચત્તારિ કે૦) ચાર (લોગુત્તમા કે૦) લોકમાંહે ઉત્તમ છે, એક (અરિહંતા કે૦) શ્રી અરિહંત છે, તે (લોગુત્તમા કે૦) લોકમાં ઉત્તમ છે, બીજા (સિદ્ધા કે૦) સિદ્ધ છે તે (લોગુત્તમા કે૦) લોકમાં ઉત્તમ છે, ત્રીજા (સાદુ કે૦) સાધુ છે, તે (લોગુત્તમા કે૦) લોકમાં ઉત્તમ છે, ચોથો (કેવલિ કે૦) શ્રીકેવલિયે (પણ્ણતો કે૦) પ્રરૂપ્યો જે (ધમ્મો કે૦) ધર્મ, તે (લોગુત્તમો કે૦) લોકમાં ઉત્તમ છે ॥ ૬ ॥ (ચત્તારિ કે૦) ચાર (સરણં કે૦) શરણપ્રત્યે (પવજ્ઞામિ કે૦) હું પડિવજ્ઞું બું. અંગીકાર કરું બું: એક તો (અરિહંતે સરણં કે૦) શ્રીઅરિહંત શરણ પ્રત્યે (પવજ્ઞામિ કે૦) હું અંગીકાર કરું બું: બીજા (સિદ્ધે સરણં કે૦) શ્રી સિદ્ધ શરણ પ્રત્યે (પવજ્ઞામિ કે૦) હું અંગીકાર કરું બું, ત્રીજા (સાદુ સરણં કે૦) સાધુ શરણ પ્રત્યે (પવજ્ઞામિ કે૦) હું અંગીકાર કરું બું. ચોથો (કેવલિ કે૦) શ્રીકેવલિયે (પણ્ણતં કે૦) પ્રરૂપ્યો જાણ્યો એવો

जे (धम्मं के०) धर्मे, तेना (सरणं के०) शरण प्रत्ये (पवक्कामि के०)
हुं अंगीकार करुं तुं ॥ ७ ॥

पाणइवाय मलियं, चोरिक्कं मेहुणं दविणमुत्तं ॥

कोहं माणं मायं, लोचं पिज्जं तहा दोसं ॥ ८ ॥

कलहं अप्रस्काणं, पेसुन्नं रइ अरइ समाउत्तं ॥

परपरिवायं माया, मोसं मिउत्तसत्तं च ॥ ९ ॥

अर्थः—प्रथम (पाणाइवाय के०) प्राणातिपात ते जीवहिंसा, बीजो (अलियं के०) अलिक वचन एटले मृषावाद, त्रीजो (चोरिक्कं के०) चोरि, एटले अदत्तादान, चोथुं (मेहुणं के०) मैथुन एटले स्त्री प्रमुखनो नोग, पांचमुं (दविणमुत्तं के०) पुज्जनइव्यने विषे मूर्छा, एटले परिग्रह, ठाठो (कोहं के०) क्रोध, सातमो (माणं के०) मान एटले अहंकार, आठमो (मायं के०) माया ते कपट, नवमो (लोहं के०) लोच, दशमो (पिज्जं के०) प्रेम ते राग, (तहा के०) तथा अगीआरमो (दोसं के०) दोष ते षेप ॥ ८ ॥ बारमो (कलहं के०) क्लेश, तेरमो (अप्रस्काणं के०) अन्याख्यान, एटले परने आल देवुं, चौदमुं (पेसुन्नं के०) पैशुन्य एटले चुगलि चाडी करवी, पंदरमुं (रइअरइ के०) पुज्जन पदार्थोने विषे रति तथा खुशीपण एमां ग्रहण करवी अने अरति ते शुनकार्यने विषे दीलगीरी, तेणें करीने (समाउत्तं के०) सहित शोलमो (परपरिवायं के०) परनो परिवाद एटले निंदा, सत्तरमो (मायामोसं के०) मायामृषा एटले कपट सहित जूठ बोलवुं, अठारमुं (मिउत्तसत्तं के०) मिथ्यात्वनुं शब्द, एटले श्रीजिन मतथी विपरीतमतनी श्रद्धा, तेने मिथ्यात्वशब्द कहियें. अहीं चकार ठे, ते समुच्चायार्थीवाची ठे. ए अठार पाप स्थानकनां नाम कहां ॥ ९ ॥

हवे आगलनी गायामां एनो त्याग कहियें ठैयें.

वोसिरिसु इमाइं मु,ख्क मग्ग संसग्ग विग्घ नूआइं ॥

डुग्गइ निबंधणाइं, अठारस पावठाणाइं ॥ १० ॥

अर्थः—(इमाइं के०) ए प्रत्यक्, (अठारसपावठाणाइं के०) अठार पापस्थानक्र जे ठे. ते प्रत्ये (वोसिरिसु के०) रे जीव ! तुं वोसिराव एट

ले त्याग कर. ते अठार पापस्थानक केहेवां ठे? तो के (मुक्कमग्ग के०) मोह्मार्गने विपे (संसग्ग के०) संसर्ग करतां एटले गमन करता एवा जीवोने (विग्घनूआइं के०) विघ्ननूब ठे, एटले अंतरायनां करनार ठे. वली ते पापस्थानक केहेवां ठे? तो के (डुग्गइ के०) डुर्गति जे नरकनिगोदा दिकनीगति तेना (निबंघणाइं के०) कारण ठे ॥ १० ॥

एगो हं नथिय मे कोई, नाह मन्नस्स कस्सई ॥

एवं अदीणमणसो, अप्पाण मणुसासई ॥ ११ ॥

अर्थ:- (अहं के०) हुं (एगो के०) एक हुं, (मे के०) महारो (कोई के०) कोई (नत्थि के०) नथी, अने (अन्नस्सकस्सई के०) अन्य कोइनो (अहं के०) हुं (न के०) नथी, (एवं के०) एम, (अदीणमणसो के०) अदीनमनथको एटले सावधान चित्त थयो थको (अप्पाण के०) आत्मा प्रत्ये (अणुसासई के०) शीखामण आपे ॥ ११ ॥

एगो मे सासउं अप्पा, नाण दंसण संजुउं ॥

सेसा मे बाहिरा जावा, सवे संजोग लक्खणा ॥ १२ ॥

अर्थ:- (नाणदंसण के०) ज्ञान दर्शनें करी (संजुउं के०) संयुक्त ए टले सहित एवो (सासउं के०) शाश्वतों सदा, नित्य एवो (एगो के०) रागादिक परजावथी रहित एकज, (मे के०) महारो (अप्पा के०) आत्मा ठे, (सेसा के०) शेष थाकता रह्या जे (संजोगलक्खणा के०) इव्यथकी तन, धन, कुटुंबादि संयोग मिलाप रूप अने जावथकी विषय कषा यादिरूप संयोग मिलाप, एवा (जावा के०) जाव जे ठे (सवे के०) ते सर्वे (मे के०) महारा स्वरूपथकी (बाहिरा के०) बाह्य ठे एटले न्यारा ठे ॥ १२ ॥

संजोगमूला जीवेण, पत्ता डुक्कपरंपरा ॥ तम्हा

संजोग संबंधं, सव्वं तिविहेण वोसिरियं ॥ १३ ॥

अर्थ:- तन, धन, कुटुंब ममत्वादि रूप (संजोग के०) संयोग एटले मि लाप, तेहीज (मूला के०) मूलकारण ठे जेतुं एवी (डुक्कपरंपरा के०) दुःख नी श्रेणी ते (जीवेण के०) जीवें (पत्ता के०) पामी (तम्हा के०) ते कार

ए माटे (संजोगसंबंध के०) पूर्वोक्त जे संयोग संबंध ठे, (संबंध के०) ते सर्व प्रत्ये (तिविहेण के०) त्रिविधें करी (वोसिरियं के०) हुं वोसिराबुं बुं, अथवा त्यागुं बुं, एम केहेबुं ॥ १३ ॥

अरिहंतो मह देवो, जावळीवं सुसाहुणो गुरुणो ॥

जिणपन्नत्तं तत्तं, इय सम्मत्तं मए गहियं ॥ १४ ॥

अर्थ:- (अरिहंतो के०) श्रीअरिहंत अने सिद्ध जगवंत, ते (मह के०) महारा (देवो के०) देव ठे. (जावळीवं के०) ज्यां सुधी जीवुं, त्यां सुधी (सुसाहुणो के०) सुसाधु, जे जिनमतने विषे सावधान सम्यक् ज्ञान क्रियावान् एवा आचार्य, उपाध्याय अने मुनि, ते महारा (गुरुणो के०) गुरु ठे, ज्यां सुधी जीवुं, त्यां सुधी (जिण के०) जिनेश्वर देवोयें (पन्नत्तं के०) प्ररूप्युं नांख्युं जे (तत्तं के०) दयामूल तथा विनय मूल तत्त्व, अथवा ज्ञान, दर्शन, चारित्र अने तपोरूप तत्त्व, ते महारो धर्म ठे. जावजीव सुधी (इय के०) ए प्रकारें (सम्मत्तं के०) सम्यक्त्व, (मए के०) महारे जीवें (गहियं के०) ग्रह्युं अंगीकार कोबुं ॥ १४ ॥ इति रात्रिसंस्तारकविधिसूत्रार्थः ॥

खमिअ खमाविअ मइ खमिय, सबह जीवनिका य ॥ सिद्धह साख आलोयणह, मुळह वइर न जा व ॥ १५ ॥ सबे जीवा कम्मवस, चउदह राज जमंत ॥ ते मे सब खमाविआ, मुळवि तेह खमंत ॥ १६ ॥ जं जं मणेण बद्धं, जं जं वाएण नासिअं पावं, जं जं काएण कयं, मिहामि डुकुडं तरुस ॥ १७ ॥ इति ॥ ५० ॥

॥ अथ ज्ञानपंचमीस्तुति प्रारंभः ॥

॥ श्रीनेमिः पंचरूपत्रिदशपतिकृतप्राज्यजन्माजिषे क, श्रंचत्पंचाक्षमत्तद्विरदमदजिदा पंचवक्रोपमानः ॥ निर्मुक्तः पंचदेह्याः परमसुखमयप्रास्तकर्मप्रपंचः, कल्याणं पंचमीसत्तपसि वितनुतां पंचमज्ञानवान् वः ॥ १ ॥

अर्थः—(श्रीनेमिः के०) श्रीनेमिनाथ जगवान्, ते (वः के०) तमारा (पंचमीसत्तपसि के०) पंचमीना सारा तपने विषे (कल्याणं के०) निर्विघ्नप्रत्ये (वितनुतां के०) विस्तारो. हवे ते नेमिनाथ जगवान् केहेवा ठे? तो के (पंचरूप के०) पांच रूपें करीने (त्रिदशपति के०) देवतानो पति एवो जे इंद्र, तेणें (कृत के०) कखो ठे, (प्राज्यजन्मानिपेकः के०) महोठो अने उत्तम जन्मानिपेक जेमनो एवा, वली ते केहेवा ठे? तो के (चंचत् के०) दीपता एवां (पंचाक्ष के०) पांच इंद्रियो तेरूप (मत्त के०) मदोन्मत्त एवो (विरद के०) हस्ती, तेना (मदनिदा के०) मद जेदवे करीने (पंचवक्रो पमानः के०) पंचवक्र जे सिंह तेनुं ठे उपमान जेमने एवा, वली ते केहेवा ठे? तो के (पंचदेह्याः के०) औदारिकादिक पांच शरीर तेयकी (निर्मुक्तः के०) मुक्त थया एवा, वली ते केहेवा ठे? तो के (परम के०) उत्कृष्ट एटले अतींद्रिय एवा (सुखमय के०) सुखें करी सहित, वली ते केहेवा ठे? तो के (प्रास्त के०) प्रकर्षें करी टाट्या ठे, (कर्मप्रपंचः के०) कर्मना प्रपंच एटले विस्तार जेमणें एवा, वली ते केहेवा ठे? तो के (पंचमज्ञान वान् के०) पांचमुं ज्ञान जे केवल ज्ञान तेणें करी युक्त ठे ॥ १ ॥

संप्रीणन् सच्चकोरान् शिवतिलकसमः कौशिकानंदमूर्तिः,
पुण्याब्धिप्रीतिदायी सितरुचिरिव यः स्वीयगोचिस्तमांसि ॥
सांजाणि ध्वंसमानः सकलकुवलयोल्लासमुच्चैश्चकार, ज्ञानं
पुण्याङ्गिनौघः सतपसि जविनां पंचमीवासरस्य ॥ २ ॥

अर्थः—हवे जिनसमुदायने चंडनी समानता रूपें स्तवे ठे. (सितरु चिरिव के०) चंडमा सदृश एवो तथा (शिवतिलकसमः के०) शिव जे मोक्ष तेने विषे तिलकसमान एवो (यः के०) जे (जिनौघः के०) जिनसमुदाय ठे, ते (जविनां के०) जव्यजनोना (पंचमीवासरस्य के०) पंचमीना दीवसना (सतपसि के०) रूढा तपने विषे (ज्ञानं के०) ज्ञान जे तेने (पुण्यात् के०) पुष्टिने करो. हवे ते जिनसमुदायने चंडतुल्यता केहेवी रीतें ठे? ते सर्व, विशेषणों करीने कहे ठे. जेम चंड (सच्चकोरान् के०) उत्तमचकोर तेमने (संप्रीणन् के०) रूढे प्रकारें आनंद करे ठे, तेम ए श्रीजिनसमुदाय पण (सच्चकोरान् के०) सत्पुरुषरूप चकोर

तेमने (संप्रीणन् के०) सम्यक् प्रकारें हर्ष करे ठे. वली जेम चंड (कौशिक के०) घूड, तेने (आनंदमूर्तिः के०) आनंददायक ठे मूर्ति जेनी एवो ठे, तेम ए जिनसमुदाय पण (कौशिक के०) इंड तेने (आनंदमूर्तिः के०) आनंदरूप ठे मूर्ति जेनी एवो ठे. तथा जेम चंड, (पुण्याब्धि के०) पुण्यकारक समुद्र तेने (प्रीतिदायी के०) प्रीतिदायक ठे, तेम जिनौघ पण (पुण्याब्धि के०) पुण्य रूप जे समुद्र, तेने (प्रीतिदायी के०) प्रीतिनो देनारो ठे. तथा जेम चंड, (स्वीय के०) पोतानां (गोनिः के०) किरणायें करी (सांझाणि के०) गाढ एवां (तमांसि के०) अंधकारोने (ध्वंसमानः के०) ध्वंस एटले नाश करनारो ठे, तेम जिनौघ पण (सांझाणि के०) गाढ एवां (तमांसि के०) जीवोनां अज्ञान, तेमने (ध्वंसमानः के०) ध्वंस एटले नाशनो करनारो ठे. तथा जेम चंड, (सकलकुवलय के०) समग्र कुवलय जे चंडविकासी एवां कमलो, तेने (उल्लासं के०) विकसित पणाने (उच्चैः के०) अत्यंत (चकार के०) करतो हवो, तेम ए जिनौघ पण (कुवलय के०) पृथ्वीवलय तेने (उल्लासं के०) हर्षने (चकार के०) करतो हवो एवो ठे, माटे तेने चंडमानी उपमा योग्य ठे ॥ १ ॥

पीत्वा नानानिधार्यामृतरसमसमं यांति यास्यंति
जग्मु, र्जीवायस्मादनेके विधिवदमरतां प्राज्यनिर्वा
ण पुष्ट्याम् ॥ यात्वा देवाधिदेवागमदशमसुधाकुं
मानंदहेतु, स्तत्पंचम्यास्तपस्युद्यतविशदधियां चा
विनामस्तु नित्यं ॥ ३ ॥

अर्थः— (देवाधिदेव के०) श्री वीतराग देव तेनो (आगम के०) सि
द्धांत ते रूप (दशम के०) दशमो एवो (सुधाकुंभ के०) अमृत कुंभ
जे ठे (तत् के०) ते (पंचम्याः के०) ज्ञान पंचमीना (तपसि के०) त
पने विषे (उद्यत के०) उजमाल तथा (विशदधियां के०) निर्मल ठे
बुद्धि जेमनी एवा (जाविनां के०) जाविक जव्य जीवोने (आनंदहेतुः
के०) आनंदनो कारणनूत (नित्यं के०) निरंतर (अस्तु के०) थाउ.
हवे ते जिनागमरूप दशम सुधाकुंभ केहेवो ठे? तो के (नानानिधार्या

भूतरसं के०) नाना प्रकारनां ठे नाम जेमनां एवा जे अर्थो, ते रूप अ
भूतरस ठे जेमां एवो ठे तेने (विधिवत् के०) विधिप्रमाणे (पित्वा के०)
पान करीने (असमं के०) निरूपम एवा सुखने (यास्यंति के०) पामशे,
(यांति के०) पामे ठे अने (जग्मुः के०) पामता हवा (यस्मात् के०)
जेनुं पान करवा थकी (अनेके के०) अनेक एवा (जीवा के०) जीवो
जे ठे ते (प्राज्यं के०) मोहोटी एवी (निर्वाणपुर्ण्या के०) मोहनगरीने विषे
(अमरतां के०) अजरामर पणाने (यात्वा के०) पामीने स्वस्थ आय ठे ॥३॥

स्वर्णालंकारवल्गन्मणिकिरणगणध्वस्तनित्यांधकारा,
हुंकारारावदूरीकृतसुकृतजनव्रातविघ्नप्रचारा ॥ देवी
श्रीअंबिकाख्या जिनवरचरणांजोजजूंगीसमाना, पं
चम्यन्हस्तपोर्थं वितरतु कुशलं धीमतां सावधाना ॥४॥५॥१॥

अर्थ:- (श्रीअंबिकाख्या के०) श्रीअंबिका ठे नाम जेनुं एवी (देवी
के०) देवी, ते (सावधाना के०) सावधान एवी बती (धीमतां के०) बु
द्धिमान् एवा नविक जीवना (पंचम्यन्हः के०) पंचमीना दिवसना (त
पोर्थ के०) तपने माटे (कुशलं के०) कुशल जे ठे तेने (वितरतु के०)
विस्तारो. ते देवी के देवी ठे ? तो के (स्वर्णालंकार के०) सुवर्णना जे अलंकार
तेने विषे (वल्गन्मणिकिरणगण के०) वलगा एवा जे मणि तेनां किरण तेना
जे गण, तेणें करी (ध्वस्तनित्यांधकारा के०) टाढ्यो ठे निरंतर अंधकार
जेणें, वली ते देवी के देवी ठे ? तो के (हुंकार के०) हुंकारनो (आराव
के०) शब्द तेणें करी (दूरीकृत के०) दूर कखा ठे (सुकृतजनव्रात के०)
सुकृतनो करनारो एवो जे जनसमूह तेना (विघ्नप्रचारा के०) विघ्नना प्रचार
जेणें, वली ते देवी के देवी ठे ? तो के (जिनवरचरणांजोज के०) वीतरागनां
चरणरूप कमल, तेने विषे (जूंगीसमाना के०) चमरी समान ठे ॥४॥५॥१॥

हवे पाहिकादि प्रतिक्रमण योग्य सूत्रां लिखियें ठैयें.

॥ अथ सकलाऽर्हत् प्रारंभः ॥

सकलार्हत्प्रतिष्ठान, मधिष्ठानं शिवश्रयः ॥

चूर्णवः स्वस्त्रयीशान, मार्हत्यं प्रणिदध्महे ॥ १ ॥

अर्थः—(आर्हत्यं के०) अरिहंतनो जे समूह, तेने अमो (प्रणिदधमहे के०) चित्तमांहे ध्यान करीयें ठैयें. हवे ते आर्हत्य केहेवुं ठे? तो के (सकल के०) समयने (अर्हत् के०) पूजवानुं (प्रतिष्ठानं के०) स्थानक ठे, वली ते केहेवुं ठे? तो के (शिवश्रियः के०) मोक्षरूप लक्ष्मीनुं (अधिष्ठानं के०) स्थानक ठे, वली ते केहेवुं ठे? तो के (नूः के०) मनुष्यलोक, (सुवः के०) पाताललोक, (स्वः के०) देवलोक, ए (त्रयी के०) त्रण लोक तेनुं (ईशानं के०) स्वामी ठे ॥ १ ॥

नामाकृति इव्यजावैः, पुनतस्त्रिजगज्जनं ॥

क्षेत्रे काले च सर्वस्मि, नर्हतः समुपास्महे ॥ २ ॥

अर्थः—(सर्वस्मिन् के०) सर्व एवां (क्षेत्रे के०) क्षेत्र तेने विषे, (च के०) वली (काले के०) समस्तकालनेविषे एटले अतीत, अनागत अने वर्त्तमान कालने विषे, (नाम के०) नामनिक्षेप, ते तीर्थकरनाम कर्मोदय जाणवो तथा (आकृति के०) आपनानिक्षेप, ते जिनप्रतिमा जाणवी. (इव्य के०) इव्यनिक्षेप, ते जिनना जीव जे आगल आशे, ते जाणवा, (जावैः के०) जावनिक्षेप, ते समवसरणनेविषे बिराजमान श्रीसीमंथर स्वामी प्रमुख जाणवा. ए चार निक्षेपायें करी (त्रिजगज्जनं के०) त्रण जगतना जे जनो ते प्रत्ये (पुनतः के०) पवित्र करनार एवा (अर्हतः के०) श्रीअरिहंत प्रभुने (समुपास्महे के०) वंदन, सत्कार, सन्मानादि कें करी अमें सेवीयें ठैयें ॥ २ ॥

हवे वर्त्तमान चोवीश जिनने प्रणाम करवा इह्यतो ठतो

प्रथम श्री कृष्णदेवजीने स्तवे ठे.

आदिमं पृथिवीनाथ, मादिमं निःपरिग्रहं ॥

आदिमं तीर्थनाथं च, कृष्णस्वामिनं स्तुमः ॥ ३ ॥

अर्थः—प्रथम (कृष्ण के०) जेमनी मातायें स्वप्नमां वृषण दीठो. माटे कृष्ण कहियें अथवा जेमनी दक्षिण जंघाने विषे वृषणनुं चिन्ह ठे माटे कृष्ण कहियें एवा (स्वामिनं के०) श्री कृष्ण स्वामी तेने (स्तुमः के०) स्तवियें ठैयें. ते केहेवा ठे? तो के (आदिमंपृथिवीनाथं के०) प्रथम

पृथिवीना नाथ, अर्थात् सर्वनी आदिमां राजा एवा, तथा वली ते केहेवा ठे ? तो के (आदिमं के०) सर्वथी प्रथम एवा (निःपरिग्रहं के०) निःशेष पणाएं करीने त्याग कखो ठे परिग्रह जेणें एवा अर्थात् अग्रिम साधु ठे. वली ते केहेवा ठे ? तो के (आदिमं के०) प्रथम एवा (तीर्थनाथं के०) तीर्थना नाथ अर्थात् अदिमतीर्थकर एवा ठे ॥ ३ ॥

हवे बीजा श्रीअजितनाथने स्तवे ठे.

अर्हंतमजितं विश्व, कमलाकरनास्करं ॥

अम्लानकेवलादर्श, संक्रातजगतं स्तुवे ॥ ४ ॥

अर्थः—(अजितं के०) कर्मोयें जिंती न शकाय माटे अजित अथवा माताना गर्नमां रहे ठते अन्य राजायें एमनां माता पिता जींती न शकायां, ते माटे अजित कहियें, ते बीजा अजितनाथने (स्तुवे के०) हुं स्तुवंतुं. ते अजितनाथ केहेवा ठे ? तो के (अर्हंतं के०) त्रण लोकने पूजवा योग्य एवा तथा वली ते केहेवा ठे ? तो के (विश्वकमलाकर के०) विश्व रूप जे कमलाकर सरोवर अर्थात् कमलना आकर एटले समूह ठे जेमां एवुं सरोवर तेहने प्रकाश करवामां (नास्करं के०) सूर्यतुल्य एवा, वली ते केहेवा ठे ? तो के (अम्लान के०) निर्मल एवुं (केवल के०) केवल ज्ञानरूप, (आदर्श के०) आरीसो तेने विषे (संक्रात के०) संक्रमाव्युं ठे एटले प्रतिबिंबित कखुं ठे (जगतं के०) जगत् जेणें एवा ठे ॥ ४ ॥

हवे त्रीजा श्रीसंजवनाथने स्तवे ठे.

विश्वज्व्यजनाराम, कुल्यातुल्या जयंतु ताः ॥

देशनासमये वाचः, श्रीसंजवजगत्पतेः ॥ ५ ॥

अर्थः—(ताः के०) ते उत्कृष्ट एवी (देशनासमये के०) देशना एटले धर्मोपदेशना समयने विषे (श्रीसंजवजगत्पतेः के०) जेथीशं केतां सुख उत्पन्न थाय ते संजव कहियें. अथवा जेमना जन्मना समयने विषे धान्यना समुदाय विशेषें निपन्या ते माटे संजव कहियें. तेमनी (वाचः के०) वाणीयो ते (जयंतु के०) जयवंती वर्तो अर्थात् उत्कृष्टी वर्तो. ते वाणीयो केहेवी ठे ? तो के (विश्व के०) जगत्ने विषे अथवा (विश्व के०)

समस्त (नव्यजन के०) नव्यजनरूप (आराम के०) उद्यान तेने शिच
वाने (कुड्या के०) पाणीनी नीक तेने (तुड्या के०) तुड्य एवी ठे. ॥ ५ ॥

हवे चतुर्थ श्रीअग्निनंदन जिनने स्तवे ठे.

अनेकांतमतांजोधि, समुल्लासनचंडमाः ॥

दद्यादमंदमानंदं, जगवानजिनंदनः ॥ ६ ॥

अर्थः—(जगवान् के०) षडैश्वर्यगुणयुक्त एवा (अग्निनंदनः के०)
श्रीअग्निनंदन नामा जिन जे ठे, ते (अमंदं के०) घणो एवो जे (आनंदं
के०) हर्ष तेने (दद्यात् के०) आपो, ते अग्निनंदन जगवान् केहेवा ठे ?
तो के (अनेकांतमत के०) स्याद्वादमत रूप जे (अंजोधि के०) अप
रंपार अगाधजलवालो एवो समुद्र, तेना (समुल्लासन के०) रूडो उल्लास
करवाने (चंडमाः के०) चंडमा जेवा ठे, अर्थात् जेम चंडमा देखी समु
द्र वृद्धिने पामे ठे, तेम स्याद्वादरूप समुद्र जे ठे, ते जगवंतरूप चंडमाने
जोड़ समुल्लास पामे ठे ॥ ६ ॥

हवे पांचमा श्रीसुमतिनाथने स्तवे ठे.

द्युसत्किरीट शाणाग्रो, तेजितांद्गिनखावलिः ॥ जग

वान् सुमतिस्वामी, तनोत्वज्जिमतानि वः ॥ ७ ॥

अर्थः—(सुमतिस्वामी के०) श्रीसुमतिस्वामीनामा (जगवान् के०) ज
गवान् ते, (वः के०) तमारां (अजिमतानि के०) वांछितोने (तनोतु
के०) विस्तारो. ते सुमतिनाथ केहेवा ठे ? तो के (द्युसत् के०) देवता
उ, तेना (किरीट के०) मुकुट, तडूप जे (शाणाग्र के०) शृंगना खूणा
एटले देवताना मुकुटना अग्रजागना खूणा तेणें (उत्तेजित के०) अति
शय तेजवंत कीधी ठे (अंद्गि के०) चरण तेना (नख के०) नख
तेनी (आवलिः के०) पंक्ति जेमनी एवा ठे ॥ ७ ॥

हवे ठछा श्री पद्मप्रन स्वामीने वंदन करे ठे.

पद्मप्रनप्रजोर्देह, नासः पुष्पांतु वः श्रियं ॥

अंतरंगारिमथने, कोपाटोपादिवारुणाः ॥ ८ ॥

અર્થ:- (પદ્મપ્રજપ્રજો: કે૦) સ્વામી ગર્જનગત થવાથી જેમની માતાને રક્તપદ્મની શય્યામાં સૂવાનો દોહોલો ઉત્પન્ન થયો તેમાટે પદ્મપ્રજ કહિયેં તે પ્રજુની (દેહનાસ: કે૦) શરીરસંબંધીજે કાંતિ છે, તે (વ: કે૦) તમારી (શ્રિયં કે૦) કલ્યાણરૂપ લક્ષ્મી જે છે તે પ્રત્યેં (પુષ્ણંતુ કે૦) પોષણ કરો. હવે તે શ્રીપદ્મપ્રજુની શરીરકાંતિ રક્તવર્ણે છે, તે ઉપર કવિ ઉત્પ્રેક્ષા કરે છે, કે (અંતરંગારિ કે૦) અતરંગ શત્રુ જે મોહાદિક તેમને (મથને કે૦) મથન કરવાને વિષે અર્થાત્ દૂર કરવાને વિષે (કો પાટોપ કે૦) કોપ જે ક્રોધ તેનો આટોપ જે પ્રબલપણું તેણેં કરી (શ્વ કે૦) જાણે (અરુણા કે૦) રાત્રી થઈ હોય નહિં? ॥ ૬ ॥

હવે સાતમા શ્રીસુપાર્થજિનને નમન કરે છે.

શ્રી સુપાર્થજિનેંજાય, મહેંડમહિતાંન્દ્યે ॥

નમશ્ચતુર્વર્ણસંઘ, ગગનાન્નૌગનાસ્વતે ॥ ૭ ॥

અર્થ:- (શ્રીસુપાર્થ કે૦) સુપાર્થનામા (જિનેંજાય કે૦) જિનેંડ તેને (નમ: કે૦) નમસ્કાર હો. તે સુપાર્થજિન કેહેવા છે? તો કે (મહેંડ કે૦) મોહોટા જે ચોશઠ ઇંડો, તેમણેં (મહિત કે૦) પૂજિત છે, (અંન્દ્યે કે૦) ચરણ જેમનાં એવા તથા તે કેહેવા છે? તો કે (ચતુર્વર્ણસંઘ કે૦) ચતુર્વર્ણ જે શ્રીસંઘ એટલે સાધુ, સાધવી, શ્રાવક અને શ્રાવિકા, તે રૂપ જે (ગગન કે૦) આકાશ તેનો (આન્નૌગ કે૦) પ્રકાશ તેનો વિસ્તાર કરવાને (નાસ્વતે કે૦) સૂર્યસમાન છે ॥ ૭ ॥

હવે આઠમા શ્રીચંડપ્રજ સ્વામીને સ્તવે છે.

ચંડપ્રજપ્રજોશ્રંડ, મરીચિનિચયોજ્જ્વલા ॥ મૂર્તિ

મૂર્તિસિતધ્યાન, નિર્મિતેવ શ્રિયેઽસ્તુ વ: ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:- (ચંડપ્રજપ્રજો: કે૦) ચંડપ્રજનામાપ્રજુની (મૂર્તિ: કે૦) મૂર્તિ એટલે શરીર, તે (વ: કે૦) તમોને (શ્રિયે કે૦) જ્ઞાનાદિ લક્ષ્મીને અર્થેં (અસ્તુ કે૦) યાત્ર. તે પ્રજુની મૂર્તિ કેહેવી છે? તો કે (ચંડ કે૦) ચંડમાનાં (મરીચિ કે૦) કિરણો, તેમના (નિચય કે૦) સમૂહ તેથી પળ અધિક (ઝજ્જ્વલા કે૦) ઝજ્જ્વલ એટલે નિર્મલ એવી છે, તથા વજી કેહેવી છે?

तो के (मूर्त्त के०) मूर्त्तिमंत एवं जे (सितध्यान के०) शुक्लध्यान, तेणें करीनेज (इव के०) जाणे (निर्मिता के०) निर्माण करो होय नहिं ? एवी ठे ॥ १० ॥

हवे नवमा श्रीसुविधिजिनने स्तवे ठे.

करामलकवधिश्वं, कलयन् केवलश्रिया ॥

अचिंत्यमाहात्म्यनिधिः, सुविधिबोधयेऽस्तु वः ॥ ११ ॥

अर्थः—(सुविधिः के०) श्रीसुविधिनाथ, ते (वः के०) तमोने (बोध ये के०) बोधि जे सम्यक्त्व. तेने अर्थें (अस्तु के०) याउ. ते श्रीसुविधिनाथ केहेवा ठे ? तो के (कर के०) हाथ, तेहने विपे रहेलुं एवं (अमल के०) निर्मल (क के०) पाणी तेहनी (वत् के०) पेठें (विश्व के०) सर्व प्राणी प्रत्यें (केवलश्रिया के०) केवल ज्ञानरूप लक्ष्मीयें करी, (कलयन् के०) जाणता एवा तथा (अचिंत्य के०) न चिंतवी शकवा योग्य एहेवुं जे (माहात्म्य के०) मोहोटापणुं तेहना (निधिः के०) निधान ठे ॥ ११ ॥

हवे दशमा श्रीशीतल जिननी स्तुति करे ठे.

सत्त्वानां परमानंद, कंदोद्भेदनवांबुदः ॥ स्याद्वा

दामृतनिस्यंदी, शीतलः पातु वोजिनः ॥ १२ ॥

अर्थः—(शीतलः के०) श्रीशीतलनाथनामा (जिनः के०) जिन ठे, ते (वः के०) तमोने (पातु के०) रक्षण करो, अर्थात् संसारथी रक्षण करो. ते श्रीशीतलजिन केहेवा ठे ? तो के (सत्त्वानां के०) प्राणीयोने (परम के०) उल्कृष्ट एवो जे (आनंद के०) चित्तप्रसन्नता लक्षण आनंद, तेहना (कंद के०) अंकूर तेनो (उद्भेद के०) प्रगट थवुं. तेने विपे (नवां बुदः के०) नवीन मेघसदृश ठे तथा (स्याद्वादामृत के०) अनेकांत शासन ते रूप जे अमृत रस, तेहना (निस्यंदी के०) ऊरनारा एवा ठे ॥ १२ ॥

हवे अग्यारमा श्रीश्रेयांस जिनने स्तवे ठे.

ज्वरोगाऽर्तजंतूना, मगदंकारदर्शनः ॥ निःश्रेय

सश्रीरमणः, श्रेयांसः श्रेयसेऽस्तु वः ॥ १३ ॥

અર્થ:- (શ્રેયાંસઃ કે૦) શ્રેયાંસનામા જિન તે, (વઃ કે૦) તમારા (શ્રેયસે કે૦) કલ્યાણને અર્થે (અસ્તુ કે૦) થાઉં. હવે તે શ્રેયાંસ પ્રત્યુ કેહેવા છે? તો કે (જવરોગ કે૦) સંસારરૂપ રોગ તેણે કરી (આર્તજંતૂનાં કે૦) આર્ત એટલે પીડાયેલા અર્થાત્ જન્મ, જરા અને મરણ રૂપ રોગે કરી પીડાયેલા એવા જંતુને (અગદંકાર કે૦) વૈદ્યસમાન છે (દર્શનઃ કે૦) સમ્યક્ત્વ દર્શન જેમનું અથવા દર્શન એટલે દેખવું જેમનું એવા, વલી તે કેહેવા છે? તો કે (નિઃશ્રેયસ કે૦) મોક્ષ તે રૂપ (શ્રી કે૦) લક્ષ્મી તેના (રમણઃ કે૦) નરતાર એટલે સ્વામી છે ॥ ૧૩ ॥

હવે બારમા શ્રી વાસુપૂજ્યજિનની સ્તુતિ કરે છે.

વિશ્વોપકારકીન્નૂત, તીર્થકૃત્ કર્મનિર્મિતિઃ ॥

સુરાઽસુરનરૈઃ પૂજ્યો, વાસુપૂજ્યઃ પુનાતુ વઃ ॥ ૧૪ ॥

અર્થ:- (વાસુપૂજ્યઃ કે૦) શ્રીવાસુપૂજ્યનામા જિન, તે (વઃ કે૦) તમોને (પુનાતુ કે૦) પવિત્ર કરો, એટલે તમારાં પાપ ટાલો. તે વાસુપૂજ્ય કેહેવા છે? તો કે (વિશ્વોપકારકીન્નૂત કે૦) વિશ્વના ઉપકારકીન્નૂત એવું જે (તીર્થકૃત્કર્મ કે૦) તીર્થકરનામકર્મ, તેમની (નિર્મિતિઃ કે૦) નિષ્પત્તિ કરી છે જેણે, અર્થાત્ પંચકલ્યાણકને વિષે સુખના હેતુ છે, વલી (સુર કે૦) વૈમાનિક દેવતા, (અસુર કે૦) જવનપત્યાદિ દેવતા, તથા (નરૈઃ કે૦) મનુષ્ય, તેમણે (પૂજ્ય કે૦) પૂજવા યોગ્ય છે ॥ ૧૪ ॥

હવે તેરમા શ્રી વિમલજિનને સ્તુતિ કરે છે.

વિમલસ્વામિનો વાચઃ, કતકક્ષોદસોદરાઃ ॥

જયંતિ ત્રિજગન્નેતો, જલનૈર્મલ્યહેતવઃ ॥ ૧૫ ॥

અર્થ:- (શ્રીવિમલસ્વામિનઃ કે૦) શ્રીવિમલસ્વામીની (વાચઃ કે૦) વાણીયો છે તે, (જયંતિ કે૦) જયવંતી વર્તે છે. તે વાણીયો કેહેવી છે? તો કે (કતકક્ષોદ કે૦) કતક ફળનું ક્ષોદ જે ચૂર્ણ, તેની (સોદરાઃ કે૦) સરસી છે. અર્થાત્ જેમ કતક ફળના ચૂર્ણના યોગે પાણી નિર્મલ થાય છે, તેમ (ત્રિજગન્નેતોજલનૈર્મલ્યહેતવઃ કે૦) ત્રણ જગતનાં જે ચિત્ત, તે રૂપ જે જલ તેનું જે નિર્મલ પાણું કરવું તેની હેતુ છે. એટલે જેમ કતક

कफलचूर्णें करी मेज सहित पाणी निर्मज आय ठे, तेम जगवंतनी वाणी
यें करी मेजां थयां एवां जे त्रण जगतनां चित्त, ते निर्मल आय ठे ॥ १५ ॥

हवे चउदमा श्रीअनंतजिनने स्तवे ठे.

स्वयंचूरमणस्पर्धि, करुणारसवारिणा ॥

अनंतजिदनंतां वः, प्रयत्तु सुखश्रियं ॥ १६ ॥

अर्थ:- (स्वयंचूरमण के०) अंतिम समुद्र तेनी (स्पर्धि के०) स्पर्धि करे अर्थात् ते अंतिम समुद्रयुद्धकी पण अधिक एवुं (करुणारसवारिणा के०) करुणारसरूप वारि जे जल, तेणें करी युक्त एवा (अनंतजित के०) अनंत नाथ परमेश्वर ठे, ते (वः के०) तमोने (अनंतां के०) नथी अंत जेनो एवी (सुखश्रियं के०) मोक्षसुखरूप लक्ष्मी तेने (प्रयत्तु के०) आपो ॥ १६ ॥

हवे पन्नरमा श्रीधर्मनाथने स्तवे ठे.

कल्पद्रुमसधर्माण, मिष्टप्राप्तौ शरीरिणां ॥

चतुर्धा धर्मदेष्टारं, धर्मनाथमुपास्महे ॥ १७ ॥

अर्थ:- (धर्मनाथं के०) धर्मनाथ प्रत्ये (उपास्महे के०) उपासना करीयें ठैयें. एटले सेवीयें ठैयें: ते धर्मनाथ जिन केहेवा ठे? तो के (शरीरिणां के०) शरीरधारी प्राणीउने, (इष्टप्राप्तौ के०) वांछितफलनी प्राप्तिने विषे (कल्पद्रुमसधर्माणं के०) कल्पद्रुम समान ठे धर्म जेमनो एवा ठे, वली केहेवा ठे? तो के (चतुर्धाधर्म के०) दान, शील, तप, तथा जाव, रूप चार प्रकारनो जे धर्म, तेने (देष्टारं के०) देखाडनार एवा ठे ॥ १७ ॥

हवे शोजमा श्रीशान्तिनाथने स्तवे ठे.

सुधासोदर वाग्ज्योत्स्ना, निर्मलीकृतदिङ्मुखः ॥

मृगलक्ष्मा तमःशान्त्यै, शान्तिनाथजिनोऽस्तु वः ॥ १८ ॥

अर्थ:- (शान्तिनाथजिनः के०) शान्तिनाथनामा जिन ते, (वः के०) तमारी एटले नव्यजीवोनी (तमः के०) अज्ञाननी (शान्त्यै के०) शान्तिने अर्थें (अस्तु के०) याउ. हवे ते शान्तिनाथ केहेवा ठे? तो के (सुधा के०) अमृत तेनी (सोदर के०) सरखी एवी (वाक् के०) वा

ણી તે રૂપ જે (જ્યોત્સ્ના કે૦) ચંડિકા તેણેં કરી (નિર્મલીકૃત કે૦)
નિર્મલ કચ્છાં છે (દિઙ્મુખઃ કે૦) દિગ્વાસી જનોનાં મુખ જેમણેં એવા છે, વલી
(મૃગલક્ષ્મી કે૦) મૃગનું છે લક્ષ્મી એટલે ચિન્હ જેમનેં એવા છે ॥ ૧૮ ॥
હવે સત્તરમા શ્રીકુંચુનાથને સ્તવે છે.

શ્રીકુંચુનાથો જગવાન્, સનાથોતિશયર્ધિનિઃ ॥

સુરાસુરનૃનાથાના, મેકનાથોઽસ્તુ વઃ શ્રિયે ॥ ૧૯ ॥

અર્થઃ—(શ્રીકુંચુનાથોજગવાન્ કે૦) પદૈશ્વર્ય ગુણયુક્ત એવા શ્રીકુંચુનાથ
જગવાન્ તે (વઃ કે૦) તમોને (શ્રિયે કે૦) કલ્યાણરૂપ લક્ષ્મીને અર્થે
(અસ્તુ કે૦) થાઉં. તે કુંચુનાથ જગવાન્ કેહેવા છે? તો કે (અતિશય
ર્ધિનિઃ કે૦) ચોત્રીશ અતિશયરૂપ જે રુદ્ધિ તેણેં કરી (સનાથઃ કે૦)
સહિત છે. વલી તે કેહેવા છે? તો કે (સુર કે૦) વૈમાનિક દેવતા, (અ
સુર કે૦) જવનપત્યાદિક દેવતા, (નૃ કે૦) મનુષ્ય તેમના (નાથાનાં
કે૦) સ્વામી જે ૬૬ અને ૩૫૬ જે ચક્રવર્ત્યાદિક તેમના (એકનાથઃ
કે૦) એકનાથ એવા, અર્થાત્ અદિતીય પણે નાથ છે ॥ ૧૯ ॥

હવે અઠારમા શ્રી અરનાથજિનને સ્તવે છે.

અરનાથસ્તુ જગવાં, અતુર્યારનજોરવિઃ ॥

ચતુર્યપુરુષાર્થશ્રી, વિલાસં વિતનોતુ વઃ ॥ ૨૦ ॥

અર્થઃ—(જગવાન્ કે૦) જ્ઞાનાદિ બાર અર્થયુક્ત, અર્થાત્ જગશબ્દના
ચતુર્દશ અર્થ થાય છે. તેમાંથી બાર અર્થ પરમેશ્વરને ઘટે છે માટે અહિં બાર
અર્થ લેવા. એવા (અરનાથસ્તુ કે૦) અરનાથનામા જિન, તે તો (વઃ કે૦)
તમોને (ચતુર્યપુરુષાર્થ કે૦) ચોથો પુરુષાર્થ જે મોક્ષ, તેહની (શ્રી કે૦)
લક્ષ્મી તેનો (વિલાસં કે૦) જોગવિલાસને (વિતનોતુ કે૦) વિસ્તારો.
તે અરનાથ જગવાન્ કેહેવા છે? તો કે (ચતુર્યાર કે૦) ચોથો આરો
તે રૂપ (નજઃ કે૦) આકાશ તેને વિષે (રવિઃ કે૦) સૂર્ય સમાન છે ॥ ૨૦ ॥

હવે ઊગણીશમા શ્રીમદ્વિનાથજિનને સ્તવે છે.

સુરાઽસુરનરાધીશ, મયૂરનવવારિદં ॥ કર્મજૂન્મ
લને હસ્તિ, મહ્ત્વં મહ્ત્વિમન્નિષ્ઠમઃ ॥ ૨૧ ॥

अर्थ:- (मल्लि के०) श्रीमल्लिनाथ प्रत्ये (अणिष्टुमः के०) स्तवना करियेँ बैयें. ते मल्लिजिन केहेवा ठे? तो.के (सुर के०) वैमानिक देव ता, (असुर के०) जवनपत्यादि तथा (नर के०) मनुष्य, तेहना (अधीश के०) इंद्र, उपेंद्र, चक्रवर्त्यादिक, तेरूप जे (मयूर के०) मोर तेह ने उल्लास करवाने (नववारिदं के०) नवीन अषाढना मेघसमान ठे. वली ते केहेवा ठे? तो के (कर्म के०) ज्ञानावरणादिक कर्म तेरूप जे (दु के०) वृद्ध तेहना (उन्मूजने के०) उखेडी नाखवाने विषे एटले दूर करवाने विषे (हस्तिमल्लं के०) ऐरावत हस्ती जेवा ठे ॥ ११ ॥

हवे वीशमा श्रीमुनिसुव्रतजिनने स्तवे ठे.

जगन्महामोहनिज्ञा, प्रत्यूषसमयोपमं ॥

मुनिसुव्रतनाथस्य, देशनावचनं स्तुमः ॥ १२ ॥

अर्थ:- (मुनिसुव्रतनाथस्य के०) मुनिसुव्रत नाथ संबंधि (देशनावचनं के०) धर्मोपदेशनुं वचन, तेने (स्तुमः के०) स्तवीयें बैयें. ते देशनावचन केहेवुं ठे? तो के (जगन्महामोह के०) जगत्ने विषे रहेला एवा जे प्राणीउ तेनो जे माहामोह ते रूप जे (निज्ञा के०) निज्ञा, तेने दूर करवाने (प्रत्यूषसमयोपमं के०) प्रनात कालनी उपमा ठे जेहने एवुं ठे, अर्थात् जेम प्रनातमां उंघथकी जागीयें बैयें तेम प्रचुना उपदेशरूप प्रनातथकी आज्ञानरूप निज्ञानो त्याग करी जागीयें बैयें ॥ १२ ॥

हवे एकवीशमा श्रीनमिनाथने स्तवे ठे.

लुठंतो नमतां मूर्ध्नि, निर्मलीकारकारणं ॥

वारिप्लवाइव नमैः, पांतु पादनखांशवः ॥ १३ ॥

अर्थ:- (नमैः के०) श्रीनमिनाथ जे ठे तेमना (पादनखांशवः के०) पाद जे पग तेना जे नख तेना अंशु जे किरणो ते. (पांतु के०) तमारुं रक्षुण करो, अर्थात् नमिनाथना चरणना नखना जे किरणो ठे, ते रक्षुण करो. ते चरणनखांशु केहेवा ठे? तो के (नमतां के०) नमस्कार करता एवा जे प्राणीउ तेमना (मूर्ध्नि के०) मस्तकने विषे (लुठंतो के०) लुठायमान, तथा वली केहेवा ठे? तो के (निर्मलीकारकारणं के०) निर्मल एटले पा

પરહિતપણાના કારણ એટલે હેતુજૂત છે. આંહિં વંદન કરનાર પ્રાણીના મસ્તક ઉપર જગવંતના પાદનખની કાંતિ પડે છે તેનો ઉપર કવિ ઉત્પ્રેક્ષા કરે છે કે (વારિછવાશ્વ કે૦) વારિ જે જલ તેના પ્રવાહજાણીયેં હોય નહિં ? ॥૧૩॥

હવે બાવીશમા શ્રીઅરિષ્ટનેમિ જિનને વંદન કરું બું.

યદુવંશસમુદ્દેહઃ, કર્મકદ્દહુતાશનઃ ॥

અરિષ્ટનેમિર્નગવાન્, જૂયાદોઽરિષ્ટનાશનઃ ॥ ૧૪ ॥

અર્થઃ—(અરિષ્ટનેમિઃ કે૦) અરિષ્ટનેમિનામા (જગવાન્ કે૦) જગવાન્, તે (વઃ કે૦) તમારા (અરિષ્ટનાશનઃ કે૦) અરિષ્ટ જે ઉપડવ, તેને નાશ કરનાર એવા (જૂયાત્ કે૦) યાઉ. તે અરિષ્ટનેમિ કેહેવા છે? તો કે (યદુવંશ કે૦) યાદવવંશ તદ્રૂપ જે (સમુદ્ કે૦) સમુદ્, તેને ઉદ્ધાસ પમાડવાને (ઈંદુ કે૦) ચંદ્રમા સદૃશ છે. વલી તે કેહેવા છે? તો કે (કર્મ કે૦) કર્મ જે જ્ઞાનાવરણાદિ અષ્ટવિધ કર્મ, તદ્રૂપ (કદ્દ કે૦) કદ્દ જે વનસ્પતિ તેને વિષે (દુતાશનઃ કે૦) અગ્નિસમાન છે. અર્થાત્ શુ ક્લથ્યાનાનર્ણે કરી સર્વ કર્મ નશ્વ કહ્યાં છે એવા છે ॥ ૧૪ ॥

હવે ત્રેવીશમા શ્રીપાર્શ્વનાથજિનને સ્તવે છે.

કમથે ધરણેંદ્રે ચ, સ્વોચિતં કર્મ કુર્વતિ ॥

પ્રજુસ્તુલ્યમનોવૃત્તિઃ, પાર્શ્વનાથઃ શ્રિયેઽસ્તુ વઃ ॥૧૫॥

અર્થઃ—(પાર્શ્વનાથઃ કે૦) શ્રીપાર્શ્વનાથ, તે (વઃ કે૦) તમારી (શ્રિયે કે૦) જ્ઞાનાદિ લક્ષ્મી તેને અર્થે (અસ્તુ કે૦) યાઉ. હવે તે શ્રીપાર્શ્વનાથ કેહેવા છે? તો કે (કમથે કે૦) કમઠનામેં પૂર્વજવનો વૈરી એવો જે મેઘમાલી દેવતા તેને વિષે, (ચ કે૦) વલી (ધરણેંદ્રે.કે૦) પાર્શ્વનાથ પ્રજુયેં વજતો ઝગાચો એવો જે સર્પ, તે મરીને ધરણેંદ્ર થયો તે ધરણેંદ્રને વિષે, (તુલ્યમનોવૃત્તિઃ કે૦) તુલ્ય છે મનની વૃત્તિ જેમની એવા છે. વલી તે કમઠ તથા ધરણેંદ્ર કેહેવા છે? તો કે (સ્વોચિતં કે૦) પોતાને યોગ્ય એવું (કર્મ કે૦) કર્મ તેનેં (કુર્વતિ કે૦) કરે છે. અર્થાત્ પોત પોતાનું યોગ્ય કર્મ કરે છે. જેમ કે કમઠ છે, તે ઉપસર્ગ કરે છે અને ધરેંદ્ર છે, તે ઉપસર્ગ નિવારે છે પણ શ્રીપાર્શ્વનાથ છે તે પરજાવમાં વર્તતા નથી. વલી કેહેવા છે? તો કે (પ્રજુઃ કે૦) સમર્થ છે ॥ ૧૫ ॥

हवे चोवीशमा श्रीवर्द्धमान स्वामीने स्तवे ठे.

श्रीमते वीरनाथाय, सनाथायाजुतश्रिया ॥

महानंदसरोराज, मरांलायार्हते नमः ॥ १६ ॥

अर्थः—(अर्हते के०) अरिहंत एवा (वीरनाथाय के०) श्रीमहावीर स्वामी तेमने (नमः के०) नमस्कार थाउं. ते अरिहंत केहेवा ठे? तो के (श्रीमते के०) केवल ज्ञानरूप ठे धन जेने तथा वली केहेवा ठे? तो के (अजुतश्रिया के०) आठ माहाप्रातिहार्य तथा चोत्रीश अतिशयादिक जे अजुतलक्ष्मी तेणें करीने (सनाथाय के०) सहित ठे. वली केहेवा ठे? तो के (महानंद के०) महानंदरूप (सरः के०) सरोवर तेने विषे क्रीडा करवाने (राजमराजाय के०) राजहंस नामा पक्षीनी तुल्य ठे ॥ १६ ॥

जयति विजितान्यतेजाः, सुराऽसुराधीश सेवितः श्रीमान् ॥

विमलस्रास विरहित, त्रिभुवन चूनामणिर्नगवान् ॥ १७ ॥

अर्थः—(विजितान्यतेजाः के०) विशेषें करी जींत्युं ठे अन्यतुं तेज जेणें अने (सुराऽसुराधिप के०) सुर अने असुर, तेना जे इंडो तेमणें (सेवितः के०) सेवेला ठे जेमने, तथा वली केहेवा ठे? तो के (श्रीमान् के०) केवल ज्ञानरूपलक्ष्मीवंत ठे. वली केहेवा ठे? तो के (विमलः के०) निर्मल ठे तथा (त्रासविरहितः के०) सप्तनय रूपत्रास ते थकी विशेषें करी रहित ठे. तथा वली केहेवा ठे? तो के (त्रिभुवन के०) त्रण भुवन ने विषे (चूनामणिः के०) मुकुट समान ठे. एवा (नगवान् के०) षडै श्वर्य युक्त प्रभु ते, (जयति के०) जयवंता वर्त्ते ठे ॥ १७ ॥

वीरः सर्वसुराऽसुरेजमहितो, वीरं बुधाः संश्रिताः,

वीरेणाजिहृतः स्वकर्मनिचयो, वीराय नित्यं नमः ॥

वीरात्तीर्थमिदं प्रवृत्तमतुलं, वीरस्य घोरं तपो,

वीरे श्री धृति कीर्ति कांतिनिचयः, श्रीवीरजडं दिश ॥ १८ ॥

अर्थः—(सर्व के०) समग्र (सुर के०) वैमानिक देवता अने (असुर

કે૦) જવનપત્યાદિક દેવતા, તેમના જે (ઇંદ્ર કે૦) ઇંદ્રો છે, તેમણે (મહિતઃ કે૦) પૂજિત એવા છે, વલી વીરજગવાન્ કેહેવા છે? તો કે (વીરઃ કે૦) વીરસ્વામી છે, અર્થાત્ વીર જેમનું નામ છે અને એ પૂર્વોક્ત વિશેષણે યુક્ત જે (વીરં કે૦) વીરસ્વામી તે પ્રત્યે (બુધાઃ કે૦) પંમિતો, (સંશ્રિતાઃ કે૦) આશ્રય કરી રહેલા છે. તથા (વીરેણ કે૦) વીરસ્વામીયે (સ્વકર્મનિચયઃ કે૦) પોતાના કર્મનો નિચય જે સમુદાય, તે પ્રત્યે (અજિહતઃ કે૦) સમસ્ત પ્રકારેં હણ્યો છે. એવા (વીરાય કે૦) વીરસ્વામીને (નિત્યં કે૦) નિરંતર (નમઃ કે૦) નમસ્કાર થાઉં. તથા (વીરાત્ કે૦) વીરથકી (ઇદં કે૦) આ (તીર્થ કે૦) પ્રત્યક્ષ ચતુર્વિધસંઘરૂપ તીર્થ અથવા હાદશાંગીશ્રુતરૂપ તીર્થ, (પ્રવૃત્તં કે૦) પ્રવર્ત્યું છે, તે તીર્થ કેહેવું છે? તો કે (અતુજં કે૦) નથી ઉપમા જેને એવું છે તથા (વીરસ્ય કે૦) વીર જગવાનનું (તપઃ કે૦) તપ, તે (ધોરં કે૦) કાયર પ્રાણીયે આચરવું ઘણું કઠિન છે. તથા (વીરે કે૦) શ્રીવીરસ્વામીને વિષે (શ્રી કે૦) કેવલજ્ઞાનરૂપ લક્ષ્મી, તથા (ધૃતિ કે૦) ધૈર્ય, (કીર્તિ કે૦) કીર્તિ તથા (કાંતિ કે૦) અદ્ભુતરૂપ, તેનાં (નિચયઃ કે૦) સમૂહ તે વર્તે છે, એવા (શ્રીવીર કે૦) હે શ્રી વીર સ્વામિન્ ! તમો (નંદ કે૦) કલ્યાણ પ્રત્યે (દિશ કે૦) આપો ॥ ૨૭ ॥

હવે સર્વ જિનચૈત્યને નમન કરવાને કહે છે.

અવનિતલગતાનાં કૃત્રિમાઽકૃત્રિમાનાં, વરજ્જવનગ
તાનાં દિવ્યવૈમાનિકાનાં ॥ ૨૮ મનુજકૃતાનાં દેવરા
જાર્ચિતાનાં, જિનવરજ્જવનાનાં જાવતોઽહં નમામિ ॥ ૨૯ ॥

અર્થઃ—(અવનિતલગતાનાં કે૦) પૃથ્વીના તલને વિષે રહેલાં એવા (કૃત્રિમાઽકૃત્રિમાનાં કે૦) કૃત્રિમ એટલે કરેલાં અને અકૃત્રિમ એટલે નહિં કરેલાં એટલે અશાશ્વતાં અને શાશ્વતાં એવાં જે ચૈત્ય, તથા (દિવ્યવૈમાનિકાનાં કે૦) વૈમાનિક દેવો અને જવનપતિ વ્યંતરાદિક દેવો, તેનાં (જ્જવન કે૦) ઘર તેને વિષે (ગતાનાં કે૦) રહ્યાં એવાં, તથા (૨૮ કે૦) આ મનુષ્યલોકને વિષે (મનુજકૃતાનાં કે૦) મનુષ્ય જે નરતાદિક રાજા પ્રમુખ તેમણે કરાવેલાં એવાં અને જેને (દેવરાજાર્ચિતાનાં કે૦) દેવતાના રાજા જે

इंइ, तेणें अर्चित एटले पूजित कखां एवा (जिनवर के०) सामान्य केव
ली, तेने विषे प्रधान एवा जे तीर्थकर, तेमनां (जुवनानां के०) जुवन
जे चैत्य एटले जिनप्रतिमाउ ठे, तेमने (जावतः के०) जावथकी (अहं
के०) हुं (नमामि के०) नमस्कार करुं तुं ॥

सर्वेषां वेधसामाद्य, मादिमं परमेष्ठिनं ॥ देवाधि
देवं सर्वज्ञं, श्रीवीरं प्रणिदध्महे ॥ ३० ॥

अर्थः—(सर्वेषां के०) सर्व एवा (वेधसां के०) ज्ञाता पुरुषो ते मध्ये
(आद्यं के०) प्रथम मुख्य एवा तथा (आदिमं के०) आदिम (परमेष्ति
नं के०) परमेष्ठिरूप एवा तथा (देवाधिदेवं के०) देवताउना देव जे इंइ,
तेना पण देव एवा तथा (सर्वज्ञं के०) सर्व पदार्थने जाणनारा एवा,
(श्रीवीरं के०) श्रीवीरनगवान् तेमने (प्रणिदध्महे के०) प्रकर्षे करी
ध्यान करीयें ठैये ॥ ३० ॥

देवोऽनेकजवार्जितोर्जितमहापापप्रदीपानलो,
देवः सिद्धिवधूविशालहृदयाऽलंकारहारोपमः ॥
देवोऽष्टादशदोषसिंधुरघटानिर्जदपंचाननो,
जव्यानां विदधातु वांछितफलं श्रीवीतरागोजिनः ॥ ३१ ॥

अर्थः—(श्री वीतरागः के०) श्रीवीतराग एवा (जिनः) जिन ते,
(जव्यानां के०) जव्यजीवोने (वांछितफलं के०) वांछित एवा फलने (वि
दधातु के०) आपो. ते (देवः के०) वीतराग देव केहेवा ठे? तो के (अनेक
के०) अनेक एवा (जव के०) जवकोडाकोडीने विषे (अर्जित के०) संचेलां
अने (उर्जित के०) घणां एवां जे (महापाप के०) मोहोटां पाप, तेने (प्रदीप
के०) प्रकर्षे करी बालवाने अर्थे (अनलः के०) अग्निसमान ठे, वली ते
केहेवा ठे? तो के (देवः के०) देव ठे एटले प्रकाशयुक्त ठे तथा वली केहेवा
ठे? तो के (सिद्धिवधू के०) मोहरूप जे स्त्री, ते संबंधी (विशालहृदय
के०) विशाल हृदय तेने विषे (अलंकारहारोपमः के०) अलंकारहारनी
उपमा ठे जेमने एवा ठे, वली (देवः के०) देव केहेवा ठे? तो के (अष्टा

दशदोष के०) अठार दोष तडूप जे (सिंधुरघटा के०) गजघटा तेहने
(निर्जेद के०) जेदवाने (पंचाननः के०) केसरी सिंह समान ठे ॥३१॥

ख्यातोऽष्टापदपर्वतोगजपंदःसम्मेतशैलान्निधः, श्रीमा
न् रैवतकःप्रसिद्धमहिमा शत्रुंजयोमंजपः ॥ वैचारः कन
काचलोऽर्बुदगिरिश्रीचित्रकूटादय, स्तत्र श्रीरुषजादयो
जिनवराः कुर्वंतु वीमंगलं ॥ ३२ ॥ इति ॥ ५२ ॥

अर्थः—(ख्यातः के०) प्रख्यातवंत एवो, (अष्टापदपर्वतः के०) अ
ष्टापद पर्वत, तथा (गजपदः के०) गजपद पर्वत, वली (सम्मेतशैलानि
धः के०) सम्मेत शिखरनामा पर्वत, तथा (श्रीमान् के०) लक्ष्मीवंत
एवो (रैवतकः के०) रेवताचल ते गिरनार पर्वत, तथा (प्रसिद्धमहिमा
के०) प्रसिद्ध ठे महिमा जेनो एवो (शत्रुंजयोमंजपः के०) श्री सिद्धगि
रि मंजप पर्वत, वली (वैचारः के०) वैचार पर्वत, तथा (कनकाचलः
के०) मेरुपर्वत तथा (अर्बुदगिरिः के०) आबू पर्वत, तथा (श्रीचित्र
कूटादयः के०) श्रीचित्रकूटादिक पर्वतो जे ठे (तत्र के०) तेने विषे (श्रीरुष
जादयः के०) श्रीरुषजादिक (जिनवराः के०) जिनवरो ठे एटले सामान्य
केवलीने विषे प्रधान एवा तीर्थकरो ठे ते, (वः के०) तमारुं (मंगलं के०)
कल्याण तेने (कुर्वंतु के०) करो ॥ ३२ ॥ इति नमोऽर्हत्संपूर्णम् ॥ ५२ ॥

॥ अथ श्रीश्रावकपाह्निकादि संक्षेपातिचारा लिख्यंते ॥

॥ नाणंमि दंसणंमि अ, चरणंमि तवंमि तहय विरियंमि ॥ आयरणं
आयारो, इअ एसो पंचहा जणित् ॥ १ ॥ ज्ञानाचार, दर्शनाचार, चारित्रा
चार, तपाचार, वीर्याचार, ए पंचविध आचारमांहि अनेरो जे को अति
चार, पद्द दिवसमांहे सूक्ष्म, बादर, जाणतां, अजाणतां, दुउं दुइ, ते सवि
हुं मन, वचन, कायायें करी मिहामि डुक्कडं ॥ १ ॥

तत्र ज्ञानाचार आठ अतिचार ॥ कालेविणए बहुमाणो उवहाणे, तहय
निन्हवणे ॥ वंजण अह तडुजए, अछविहो नाणमायारो ॥ २ ॥ ज्ञानका
लवेलायें नण्यो, गण्यो, विनयहीन, बहुमानहीन, योग उपधानहीन, अनेरा
कन्हें नणी, अनेरो गुरु कह्यो, देववंदनवांदणे, पडिक्कमणे, सज्जाय कर

तां, जणतां, गुणतां, कूडो अकूर, कान्हा मात्रं, आगलो उठो जण्यो, सूत्र
अर्थे बिहूँ कूडां कहां, साधु तणे धर्मे काजो मांमो, अणपडिलेह्यां, काजो
अण उरिउं, असज्जाइ अणोजामांहि दशवैकालिक प्रमुख सिद्धांत जण्यो,
गुण्यो, श्रावकतणे धर्मे शिविरावलि, पडिक्कमणासूत्र, उपदेशमाला प्रमुख
कालवेला काजो अणउरियें पडियो, ज्ञानइव्य नद्धित, उपेद्धित प्रज्ञा
पराध विणासियो, विणसतां उवेखियो, सार संजाल न कीधी, तथा ज्ञानो
पगरण पाटी, पोथी, ठवणी, कवली, नोकरवाली, सांपडा, सांपडी, दस्तरी,
वही, उलिया प्रत्यें पग लागो, थूंक लागो, थूंकें करी अकूर मांज्यो, कन्हें
ठते आहार निहार कीधो, ज्ञानवंत प्रत्यें देप, मत्सर, अंतराय, अवज्ञा
कीधी, आपणा जाणवा तणो गर्व चिंतव्यो, ज्ञानाचारव्रत विषइउं अने
रो जे कोइ अतिचार पक्क ॥ १ ॥

दंसणाचार आठ अतिचार ॥ निस्संकिय निक्कंखिय, निव्वितिगिह्वा अ
मूढ दिछी अ ॥ उववूह थिरीकरणे, वल्लजप्पनावणे अठ ॥ ३ ॥ देव
गुरु धर्मे तणे विषे निःशंकपणुं न कीधुं, तथा एकांत निश्चय न कीधो,
धर्मसंबंधिया फलतणे विषे निस्संदेह बुद्धि धरी नहीं, तपोधन, तपोध
नी प्रत्यें मलमलिन गात्र देखी दुगंठा कीधी, मिथ्यात्वी तणी पूजा प्रजा
वना देखी मूढदृष्टिपणुं कीधुं, तथा संघमांहि गुणवंत तणी अनुपबृंह
णा कीधी, अस्थिरीकरण, अवात्सल्य, अप्रीति, अजक्ति कीधी, तथा देवइ
व्य, गुरुइव्य, साधारणइव्य, नद्धित, उपेद्धित, प्रज्ञापराध विणास्यो, वि
णसतो उवेख्यो, ठती शक्तिं सार, संजाल न कीधी, तथा साधर्मिकशुं
कलहकर्मबंध कीधो, अधोती अष्टपट मुखकोश पाखें देवपूजा कीधी, वा
सकूपी, धूपधाणुं, कलश तणो ठबको लागो, देहरा पोसालमांहि मलश्ले
ष्म लूह्यां, हास्य, केत्ति, कुतूहल कीधां, जिनजुवनें चोराशी आशातना,
गुरुप्रत्यें तेत्तीश आशातना, ठवणहारी हाथयकुं पडयुं, पडिलेहवुं विसा
खुं, गुरुवचन तद्धति करी पडिवज्युं नहीं. दंसणाचार व्रत विषइयो अनेरो
जे कोइ अतिचार पक्क ॥ २ ॥

चारित्राचार आठ अतिचार ॥ पणिहाण जोगजुत्तो, पंचहिं समिइहिं
तिहिं गुत्तिहिं ॥ एस चरित्तायारो, अठविहो होइ नायवो ॥ ४ ॥ ईर्यासमि
ति, नाषासमिति, एषणासमिति, आदानजांमनिस्केवणासमिति, पारिछा

वणियासमिति, मनोगुप्ति, वचनगुप्ति, कायगुप्ति, ए अष्ट प्रवचन माता तणे धर्मे, सदैव साधु श्रावक तणे धर्मे, सामायिक पोसह लीधे, रूडी पेरे चिं तव्युं नही, खंमण, विराधना कीधी. चारित्राचार व्रतविषयो अनेरो जे कोइ अति चार पट्ठ ॥ ३ ॥

विशेषतः श्रावकतणे धर्मे सम्यक्त्व मूल बारव्रत सम्यक्त्व तणा पांच अतिचार ॥ संका कंखविगिह्वा ॥ संकाः— श्रीअरिहंत तणां बल, अतिशय, ज्ञान, लक्ष्मी, गांजीर्यादिक गुण, शाश्वती प्रतिमा, चारित्रियानां चारित्र, जिनवचनतणे संदेह कीधो ॥१॥ आकांक्षाः— ब्रह्मा, विष्णु, माहेश्वर, क्षेत्रपाल, गोगो, आसपाल, पादरदेवता, गोत्रदेवता, देवदेहरानो प्रनाव देखी रोग आवे, इहलोक परलोकार्थे पूज्या, मान्या, बौद्ध, सांख्य, संन्यासी, जरडा, जगत, लिंगीया, योगी, दरवेश, अनेराइ दर्शनीयानुं कष्ट, मंत्र, चमत्कार देखी, परमार्थे जाण्या विण जूलाव्या, मोह्या, कुशास्त्र शीख्यां, सांनल्यां, श्राद्ध, संवत्सरी, होली, बलेव, माही पूनम, अजापड वो, प्रेतबीज, गौरी ब्रोज, विणायग चोथ, नागपंचमी, जीह्मणा ठछी, शीयल सप्तमी, ध्रुवअष्टमी, नोली नवमी, अहवदशमी, व्रत इग्यारसी, वत्सवारसी, धनतेरसी, अनंत चौदसी, अमावास्या, आदित्यवार, उत्तरायन, नैवेद्य, याग, जोग, मान्या, पींपले पाणी रेडयां, रेडाव्यां, घरबाहिर, कूइ, तलाव, नदी, इह, कुंम, वाव्य, समुद्र, पुण्यहेतु स्नान कीधां ॥ २ ॥ वितिगिह्वाः— धर्मसंबंधीयां फलतणे संदेह कीधो, जिनअरिहंत धर्मेना आगार, विश्वोपकारसागर, मोक्षमार्गना दातार, इस्या गुण जणी पूज्या नहिं, इहलोक परलोक संबंधीया जोगवंठित पूजा कीधी, रोग, आतंक कष्ट आवे खीण वचन याग मान्या, माहात्माना जात, पाणी, मल शोना तणी निंदा कीधी ॥३॥ प्रीति मांमी ॥४॥ तेहनी दाक्षिण लगे, तेहनो धर्म मान्यो ॥ ५ ॥ श्रीसम्यक्त्व व्रतविषयो अनेरो जे कोइ अ०॥प०॥४॥

पहेले स्थूल प्राणातिपातविरमण व्रते पांच अतिचार ॥ वह बंध ठ विठेए ॥ द्विपद चतुष्पद प्रत्ये रीशवज्ञे गाढो घाय घाल्यो, गाढ बंधण बांध्युं, घणे चारें पीडयो, निहंठण कर्म कीधुं, चारा पाणी तणी वेलायें सार संजाल न कीधी, लेणे, देणे कुणहने उठ्युं, लंघाव्युं, तेणें नूखें आपण जम्या, शल्यां धान्य रूडी पेरे जोयां नही, पाणी गलतां ढोव्युं, जीवाणी

शूकव्युं, गलतां जालक नाखी, गलणुं रूडुं न कीधुं, इंधण, ठाणां, अणशो
ध्यां बाढ्यां, तेमांही साप, खजूरा, विंठी, सरोजा, मांकड, जूवा, गींगोडा,
साहतां, मूआ, दूहव्या, रूडे स्थानकें न मूक्या, कीडी, मंकोडी, उदेही, घी
मेल, कातरा, चूडेज, पतंगीया, देडकां, अलसीयां, इयल प्रमुख जे कोइ
जीव विणठा, विणसतां उवेख्या, चांप्या, दूहव्या, हलावतां, चलावतां, पाणी
ठांटतां, अनेराइ काम काज करतां, निध्वंसपणुं कीधुं, जीवरक्षा रूडी न कीधी.
पहेले स्थूल प्राणातिपातव्रतविषय अनेरो जे कोइ अतिचार प० ॥ ५ ॥

बीजे स्थूलमृपावाद विरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ सहस्सा रहस्स
दारे ॥ सहसात्कारें कुणहप्रत्यें अयुक्त आल दीधुं, स्वदारामंत्रजेद कीधो,
अनेराइ कुणहनो मंत्र आलोच मर्म प्रकाश्यो, कुणहने अपाय पाडवा
कूडी बुद्धि धरी, कूडो लेख लख्यो, जूठी साख नरी, आपणमोसो कीधो,
कन्या, ठोर, जूमि संबंधिया लेहणे, देहणे, वाद वढवाड करतां मोटकुं जूतुं
बोल्या. बीजे स्थूलमृपावादव्रत विषयो अनेरो जे कोइ० ॥ पद्धि० ॥ ६ ॥

त्रीजे स्थूलअदत्तादान विरमण व्रत पांच अतिचार ॥ तेनाहडण्ठगे
॥ घर बाहिर, खेत्र, खजे, परायुं अण मोकळ्युं लीधुं, वावळ्युं, चोराइ वस्तु
लीधी, चोर प्रत्यें संबल दीधुं, विरुद्ध राज्यादि कर्म कीधुं, कूडां मान, मापां,
कीधां, माता, पिता, पुत्र, मित्र, कलत्र, वंची कुणहने दीधुं, जूदी गांव
कीधी, नवा जूना सरस, नीरस वस्तु तणा जेल संजेन कीधा. त्रीजे अ
दत्तादान व्रतविषयो अनेरो जे कोइ अतिचार पद्ध० ॥ ७ ॥

चोथे स्वदारासंतोष परस्त्रीविरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ अपरिग
हिया इत्तर ॥ अपरग्रहीतागमन कीधुं, अनंगक्रीडा कीधी, विवाह का
रण कीधुं, कामनोगतणे विषे अति अनिलाप कीधो, दृष्टिविपर्यास
कीधो, आठम, चउदशी तणा नियम लेइ नांग्या, अतिक्रम, व्यतिक्रम,
अतिचार, अनाचार, सुहणे स्वपनांतरें दूआ, चोथे मैथुनविरमणव्रत
विषयो अनेरो जे कोइ अतिचार प० ॥ ८ ॥

पांचमे स्थूलपरिग्रह परिमाणव्रतें पांच अतिचार ॥ धण धन्न खित्त
वबू ॥ धण धन्ननुं परिमाण उपरुं रखाव्युं, सोनुं, रूपुं, नवविध परिग्रह
प्रमाण लीधुं नहीं, पढवुं विसाळ्युं, पांचमे परिग्रहपरिमाणव्रत विषयो
अनेरो जे कोइ अतिचार प० ॥ ९ ॥

ठठे दिग्विरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ गमणस्सय परिमाणे ॥ उट्टु दिशें, अहोदिशें, तिर्यग्दिशें जावा आववा तणा नियम लेइ जांग्या, एक दिशि संक्षेपी, बीजी दिशि वधारी, विस्मृत लगें अधिक नूमि गया, पाठव णो आधी मोकली, वाहाण व्यवसाय कीधो, वर्षाकालें गामतरुं कीधुं, ठठे दिग्विरमण व्रत विषइयो अनेरो जे कोइ अतिचार प० ॥ १० ॥

सातमे जोगोपजोगव्रतें पांच अतिचार ॥ सचित्ते पडिबदे ॥ सचित्त आ हारे, सचित्त प्रतिबद्ध आहारे, अप्पोलसहिजस्कणया, डुप्पोलसहिज स्कणया, तुहोसहिजस्कणया, सचित्तनस्कणया, अपक्काहारे, डुपक्काहारे तुहओपधि कुली आंबली, उंजा, उंबी, पट्टंक, पापडी तणां नरुण कीधां, अनंतकाय, अथाणां तणां नरुण कीधां, तथा रिंगण, विंगण, पीनू, पीचू, पंपोटा, महुडां, वडबोर प्रमुख बहु बीज तणां नरुण कीधां ॥ गाथा ॥ सचित्त दव विगइ, वाणह तंबोल वड कुसुमेसु ॥ वाहण सयण वि लेवण, बंन दिसी नाण जत्तेसु ॥ १ ॥

ए चउद नियम दिनप्रत्ये लीधा नहीं, लेइ संक्षेप्या नहीं, सचित्तइव्य, विगय, खासडां, वाहन, तंबोल, फोफल, बेसण, शयन, पाणी, अंधोल णे, फल, फूल, नोजन, आहादनें जे कोइ नियम लेइ जांग्या, बावीश अनह्य, बत्रीश अनंतकायमांहिं आदूं, मूला, गाजर, पिंम, पिंमालु, क चूरो, सूरण, खिलोडां, मोरडा, सेलरां, कुली आंबली, वाधरडां, गिरमर, नीली गलो, वाहोल खाधी, वाशी कठोल, पोली, रोटली, त्रण दिवसना उदन, मधु, महुडां, विष, हेम, करहा, घोलवडां, अजाण्यां फल, टींबरुं, गुंदां, बोर, अथाणुं, काचुं मीतुं, तिल, खसखस, कोठिंबडां खाधां, लगबग वेलायें बालू कीधां, दिन उग्याविण शीराव्या, जे कोइ अनेरो अतिचार हुउ होय ॥ तथा कर्मतः इंगालकम्मे, वनकम्मे, साडीकम्मे, जाडीकम्मे, फोडी कम्मे, ए पांच कर्म ॥ दंतवाणिज्य, लस्कवाणिज्य, रसवाणिज्य, विषवा णिज्य, केशवाणिज्य, ए पांच वाणिज्य ॥ जंतपिछणकम्मे, निछंठणकम्मे, दवगिदावणया, सरदहतलायसोसणया, असई पोसणया ॥ ए पांच सा मान्य, ए पन्नर कर्मादानमांही कीधां, कराव्यां, अनुमोद्यां, अनेरा कांइ साव द्य कर्म समाचख्यां होय, सातमे जोगोपजोग व्रतविषइयो अनेरो ॥ प० ॥ १ ॥

आठमे अनर्थदंमव्रतें पांच अतिचार ॥ कंदप्पे कुकुइ ए ॥ अनर्थ दंम

जै कहियें, काम काज पाखें मुधा पाप लाग्यां, मुखहास्य, खेज, कुतू
हल, अंगकुचेष्टा कीधी, निरर्थक लोकने कर्षण, गामां वाही, ग्रामांतरें क
मावानी बुद्धि दीधी, कण, वस्तु, ठोर जेवराव्यां, अनेराइ पापोपदेश दीधा,
कोश, कूहाडा, रथ, उखल, मूशल, घर, घंटी प्रमुख सज्ज करी मेव्यां,
माग्यां आप्यां, अंधोल नाहणें, पग धोयणें, खालें पाणी ढोव्यां, अथवा
जीलणां जीव्यां, जूवटुं रम्या, नाटक पेखणां जोयां, पुरुष स्त्रीना रूप, शृंगार
वखाण्या, राजकथा, देशकथा, नक्तकथा, स्त्रीकथा, पराइ तांत कीधी, क
केश वचन बोल्या, संजेडा लगाड्या, शरज, कूकडा प्रमुख ऊऊता जोया,
कलह करता जोया, लोक तणी उपार्जना कीधी, सुखकीर्ति देश लइ चिं
तवी, लूण, पाणी, माटी, कण, कपाशिया, काजविण चांप्या, ते उपरें
बेठा, आली वनस्पति चूटी, अंगीठा काष्ठ वणिज कीधां, ठाश, पाणी,
घी, तेल, गोल, आम्लवेतस, बेरंजातणां नाजन उघाडां मेहेव्यां, तेमां
हे कीडी, मंकोडी, कुंथुआ, उदेही, बीमेल, घिरोली प्रमुख जे कोइ जीव
विणठा, शूडा, सालही, क्रीडाहेतु पांजरे घाव्या, अनेराइ जीवने राग
द्वेष जगें एकने रुद्धि परिवार वांढी, एकने मृत्युहाणी वांढी, आठमे अन
र्थदंमव्रत विषयो अनेरो जे कोइ अतिचार प० ॥ १२ ॥

नवमे सामायिकव्रतें पांच अतिचार ॥ तिविहे दुष्पणिहाणे ॥ सामा
यिकमांही मन आहट्ट दोहट्ट चिंतव्युं. वचन सावद्य बोड्युं, शरीर अणप
डिजेव्युं हलाव्युं, ठती शक्तिएं सामायिक लीधो नहीं, उघाडे मुखें बोड्या,
सामायिकमांहि उंघ आवी, बीज दीवा तणी उजेही लागी, विकथा की
धी, कण, कपाशिया, माटी, पाणी तणा संघट्ट दुआ, मुहपत्ती संघट्टी,
सामायिक अण पूगे पाखो, पारवो विसाखो, नवमे सामायिकव्रत विष
यो अनेरो जे कोइ अतिचार प० ॥ १३ ॥

दशमे देशावगाशिक व्रतें पांच अतिचार ॥ आणवणे, पेसवणे, आण
वणप्पउगे, पेसवणप्पउगे, सदाणुवाइ, रूवाणुवाइ, बहियापुग्गलस्केवे ॥
नीमी जूमिकामांहीथी बाहिर अणाव्युं, आपण कन्हेथी बाहीर मोकव्युं,
शब्द संजलावी, रूप देखाडी, कांकरो नाख्यो, आपणपणुं ठतुं जणाव्युं, पुज्ज
तणो प्रक्षेप कीधो ॥ दशमे देशावगाशिकव्रत विषयो अनेरो ० ॥ प० ॥ १४ ॥

अग्यारमे पौषधो पवासव्रतें पांच अतिचार ॥ संघारुच्चारुविहि ॥ पो

सह जीधे संशारा तणी जूमि बाहिरलां थंमिलां संदीसे रूडां शोध्यां नहीं, पडिलेह्यां नहीं, थंमिल वावरतां, मात्रुं परवतां, चिंतवणी न कीधी, 'अणुक्काणह जस्सगो' न कह्यो, परव्यां पूर्वे वार त्रण वोसिरे, वोसिरे न कह्यो, देहरा पोसालमांहे पेसतां, निसरतां, निसहि आवस्सहि कहेवी विसारी, पुढवी, अण्ण, तेउ, वाउ, वनस्पति, त्रसकायतणा संघट्ट, परिता प, उपड्व कीधा, संशारा पोरिसी तणो विधि जणवो विसाख्यो, अविधियें संशार्या, पारणादिक तणी चिंता निपजावी, काल वेलायें देव न वांछा, पोसह असूरो जीधो, सवारो पाख्यो, पर्वतिथें पोसह जीधो नहीं, अग्या रमे पोषधोपवासव्रतविषयो अनेरो जे कोइ अतिचार ॥ प० ॥ १५ ॥

बारमे अतिथिसंविजागव्रतें पांच अतिचार ॥ सचित्ते निस्किवणे ॥ सचित्त वस्तु हेगं उपर ठतां असूजतुं दान दीधुं, वहोरवा वेला टली रह्यां, मत्सरलगें दान दीधुं, देवातणी बुद्धें पराइ वस्तु धणीने अण कहे दीधी, अथवा आपणी करी दीधी, अणदेवा तणी बुद्धें सूजतुं फेडी, असूजतुं कीधुं, गुणवंत आवें नकि न साचवी, अनेराइ धर्मक्षेत्र सीदातां ठती शकें उद्दह्यां नहीं, दीन, खीन प्रत्यें अनुकंपा दान दीधुं नहीं, देतां वाछुं. बारमे अतिथिसंविजागव्रत विषयो अनेरो जे कोइ अतिचार प० ॥ १६ ॥

संक्षेपणा तणा पांच अतिचार ॥ इहलोए परलोए, इहलोगासंसण्ण उगे, परलोगासंसण्ण उगे, जीवियासंसण्ण उगे, मरणासंसण्ण उगे ॥ काम गासंसण्ण उगे. इहलोकें धर्मतणा प्रनाव लगें राजरूढि जोग वांढ्या, पर लोकें देव, देवेंइ चक्रवर्ती तणी, पदवी वांढी, सुख आवे जीववातणी वांढा कीधी, दुःख आवे मरवा तणी वांढा कीधी, काम जोगतणी वांढा कीधी, संक्षेपणाव्रतविषयो अनेरो जे कोइ अतिचार ॥ प० ॥ १७ ॥

तपाचार बार जेद ॥ ठ बाह्य, ठ अन्यंतर ॥ अणसणमूणोअरिया ॥ अणसण जणी उपवासादिक पर्वतिथि तप न कीधुं, ऊणोदरी बे चार कव ल ऊणा न उठ्या, इव्य जणी सर्व वस्तु तणो संक्षेप न कीधो, रस त्याग न कीधो, कायक्केश लोचादि कष्ट कस्यां नहीं, संलीणतां अंगोपांग संको ची राख्यां नहीं, पच्चस्काण नांग्यां, पाटलो मगतो फेडयो नहीं, गंठस ही पच्चस्काण नांग्युं, उपवास, आंबील, नीवि कीधे मुखें सचित्त पाणी घाल्युं, विमन दुउं, बाह्यतपव्रत विषयो अनेरो जे कोइ अतिचार प० ॥ १८ ॥

अन्यंतर तप ॥ पायञ्चितं विणउ ॥ सूधुं प्रायञ्चित पडिवज्जुं नहीं, आ लोयण तणी सूधि टीप कीधी नहीं, सूधो तप पहाँचाड्यो नहीं, साते जेदें विनय न कीधो, दश जेदें वैयावच्च न कीधो, पंचविध सज्जाय न कीधो, कषाय वोसराव्यो नहीं, दुःखद्वय कर्मद्वय निमित्त काउस्सग्ग न कीधो, शुक्लध्यान, धर्मध्यान, ध्यायां नहीं, आर्त्त, रौड्, ध्यान ध्यायां, अन्यंतर तप व्रत विषइयो अनेरो जे कोइ अतिचार पक्क दिवसमांहे दुवो ॥ १९ ॥

वीर्याचार त्रण अतिचार ॥ अणगुहिय बल विरियो ॥ मनोवीर्य, धर्म ध्यान तणे विपे उद्यम न कीधो, पडिक्कमणें देवपूजा, धर्मानुष्ठान, दान, शील, तप, जावना, ठतो शक्तियें गोपवी, आलसें उद्यम न कीधो, बेठां पडिक्कमणुं कीधुं, रूढां खमासमण न दीधां, वीर्याचार तप विषइउ अनेरो ॥ २० ॥

पडिसिद्धाणं करणे ॥ प्रतिषेध, अजद्वय, अनंतकाय, महापरिग्रह, जे कोइ प्राणातिपात, मृषावाद, अदत्तादान, मैथुन, परिग्रह, क्रोध, मान, माया, लोभ, राग, द्वेष, कलह, अन्याख्यान, पैशुन्य, रति अरति, परपरिवाद, मायामृषावाद, मिथ्यात्वशब्द, ए अठार पापस्थानकमांहे कीधां, कराव्यां, अनुमोद्यां दुए, ते सवि हुं मन, वचन, कायायें करी मिहामि डुक्कडं ॥ २१ ॥

एवंकारें साधु श्रावकतणे धर्मे सम्यक्त्व मूल बार व्रत, एकशो चोवीश अतिचार, पक्क दिवसमांहे सूद्ध, बादर, जाणतां, अजाणतां दुवो दुइ, ते सवि हुं मन, वचन, कायायें करी मिहामि डुक्कडं ॥ २२ ॥ इति ॥ ५३ ॥

॥ अथ श्रावक पाक्षिकादि विस्तारातिचार प्रारंभः ॥

॥ नाणंमि दंसणंमि अ, चरणंमि, तवंमि तद्वय विरियंमि ॥ आयरणं आ यारो, इअ एसो पंचहा जणित ॥ १ ॥ ज्ञानाचार, दर्शनाचार, चारित्रा चार, तपाचार, वीर्याचार, ए पंचविध आचारमांहे अनेरो जे कोइ अति चार, पक्क दिवसमांहे सूद्ध, बादर, जाणतां, अजाणतां दुउ होय, ते सवि हुं मन, वचन, कायायें करी तस्स मिहामि डुक्कडं ॥ १ ॥

तत्र ज्ञानाचारना आठ अतिचार ॥ काले विणए बहुमाणे, उवहाणे तद्वय निन्हवणे ॥ वंजण अउ तडुजए, अउविहो नाणमायारो ॥ २ ॥ ज्ञान कालवेजामांहे पढीउ गुणीउ नहीं, अकालें जण्यो, विनयहीन, बहुमानहीन, योग उपधानहीन, अनेरा कन्हे जणी अनेरो गुरु कह्यो, देव गुरुवंदनें पडिक्कमणें सज्जाय करतां, जणतां, गुणतां, कूडो अकर, कान्हे,

मात्रे, अधिको, उठो जण्यो. सूत्र कूडुं कहुं, अर्थ कूडो कह्यो, तडुनय कूडां कहां, जणीनें विसाखां, साधु तणे धर्मकार्जे काजो अणउदयो, मां मो अणपडिलेह्यो, वस्ती अणशोध्ती, असङ्काय, अणोजामांहे श्रीदशवै कालिक, यिविरावलि, उपदेशमाला प्रमुख सिद्धांत जण्यो, गुण्यो, ज्ञानोपगरण पाटी, पोथी, ठवणी, कवली, नोकरवाली, सांपडा, सांपडी, दस्तरी, वही, उलिया प्रमुख प्रत्ये पग लाग्यो, थूकें करी अक्षर मांज्यो, उशीर्जे धर्यो, कन्हें ठतां आहार, निहार कीधो. ज्ञानइव्य नहुतां, उपेक्षा कीधी, प्रज्ञापराधें विणसतो विनाश्यो, विणसतो उवेख्यो, ठती शक्तियें सार संजाल न कीधी, ज्ञानवंत प्रत्ये क्षेप, मत्सर चिंतव्यो, अवज्ञा, आशातना कीधी. कोई प्रत्ये जणतां, गणतां, अंतराय कीधो, आपणा जाणपणा तणो गर्व चिंतव्यो; मतिज्ञान, श्रुतज्ञान, अवधिज्ञान, मनःपर्यवज्ञान, केवल ज्ञान, ए पंचविध ज्ञानतणी असद्वहणा कीधी, कोइ तोतडो, बोबडो हस्यो, वितर्क्यो, अन्यथा प्ररूपणा कीधी. ज्ञानाचार विषइउ अनेरो जे० ॥ १ ॥

दर्शनाचारना आठ अतिचार ॥ निस्संकिय निक्कंखिय, निव्वित्तिगिह्वा अमूढ दिछी अ ॥ उवबूह यिरीकरणो, वड्डलण्यजावणो अछ ॥ ३ ॥ देव, गुरु, धर्म तणे विषे निःशंकपणुं न कीधुं तथा एकांत निश्चय न कीधो, धर्म संबंधिया फलतणेविषे निःसंदेहबुद्धि धरी नहिं. साधु, साधवीनां मलमलिन गात्र देखी डुगंढा निपजावी, कुचारित्रिया देखी चारित्रिया उपर अजाव डुउ. मिथ्यात्वी तणी पूजा प्रजावना देखी, मूढदृष्टिपणुं कीधुं, संघमांहे गुणवंत तणी अनुपबृंहणा कीधी, अस्थिरीकरण, अवात्सल्य, अप्रीति, अनक्ति निपजावी, अबहुमान कीधुं तथा देवइव्य, गुरुइव्य, साधारण इव्य, नहुत, उपेक्षित, प्रज्ञापराधें विणाश्युं, विणसतां उवेख्युं, ठती शक्तियें सार, संजाल न कीधी, तथा साधर्मिकेसाथें कलह कर्म बंध कीधो, अधोती, अष्टपडमुखकोश पाखें देवपूजा कीधी, बिंबप्रत्ये वासकूपी, धूपधाणुं, कलशतणो ठबको लाग्यो, बिंब हाथयकी पाड्युं, उह्वा स, निःश्वास लाग्यो, देहरे, उपासरे, मलश्लेष्म लोह्युं, देहरामांहे हास्य, खेल, केलि, कुतूहल, आहार, निहार कीधो; पान सोपारी निवेदिआं खाधां, ठवणहारि हाथयकी पाडी, पडिलेहवुं विसाखुं, जिनजुवनें चोराशी आशातना, गुरु गुरुणी प्रत्ये तेत्रीश आशातना कीधी होय, गुरुवचन तद्वत्ति

करी पडिवज्युं नहिं, दर्शनाचार व्रतविषइउं अनेरो जे कोइ अति० ॥ १ ॥

चारित्राचारना आठ अतिचार ॥ पणिहाण जोगजुत्तो, पंचहिं समिइ हिं तिहिं गुत्तिहिं ॥ एस चरित्तायारो, अछविहो होइ नायवो ॥ ४ ॥ ईयांस मिति, ते अणजोए हिंमया, जाषासमिति, ते सावद्य वचन बोल्या, एसणा समिति, ते तृण मगल अन्न, पाणी असूऊतुं लीधुं, आदानजंममत्तनिस्केव णासमिति, ते अशन, शयन, उपगरण, मातरुं प्रमुख अणपूंजी नूमिकायें मूक्युं, लीधुं, पारिष्ठापनिकासमिति, मल, मूत्र, श्लेष्मादिक अणपूंजी जीवाकुलनूमिकायें परवव्युं, मनोगुप्ति, मनमां आर्त्त, रौइ, ध्यान ध्यायां, वचनगुप्ति, सावद्यवचन बोल्या, कायगुप्ति, शरीर अणपडिलेहुं हलाव्युं, अणपूंजे बेठा, ए अष्ट प्रवचन माता, सामायिक पोसह लीधे रूडी पेरें पाव्यां नही, खंमणा विराधना दुइ, चारित्राचार विषइउं अनेरो जे कोइ० ॥ ३ ॥

विशेषतः श्रावकतणे धर्मे श्रीसम्यक्त्व मूल बार व्रत सम्यक्त्व तणा पांच अतिचार ॥ संका कंख विगिह्वा ॥ संकाः— श्रीअरिहंततणां बल, अतिशय, ज्ञानलक्ष्मी, गांजीर्यादिक गुण, शाश्वती प्रतिमा, चारित्रियानां चारित्र, श्रीजिनवचन तणो संदेह कीधो. आकांक्षाः— ब्रह्मा, विष्णु, महेश्वर, क्षेत्रपाल, गो गो. आसपाल, पादरदेवता, गोत्रदेवता, ग्रहपूजा, विनायक, हनुमंत, सुग्रीव, वाली, नाह, इत्येवमादिक देश, नगर, गाम, गोत्र, जूजूवा देव देहेरांना प्रजाव देखी, रोग, अत्यंत कष्ट आवे, इह लोक परलोकार्थें पूज्या, मान्या, सिद्ध, विनायक, जीराउलाने मान्युं, इच्छुं, बौद्ध, सांख्यादिक, संन्यासी, जरडा, जगत, लिंगीया, जोगी, दरवेश, अनेरा दर्शनिया तणो कष्ट, मंत्र, चमत्कार देखी, परमार्थ जाण्या विना जूलाव्या, मोह्या, कुशास्त्र शिख्यां, सांजव्यां, श्राद्ध, संवहरी, होली, बलेव, माहि पूनेम, अजा पडवो, प्रेत बीज, गौरी त्रीज, विनायक चोथ, नाग पांचमी, जिल्लणा ठळी, शील सातमी, ध्रुव आठमी, नोली नोमी, अहवा दशमी, व्रत इग्यारसी, वत्स बारसी, धन तेरसी, अनंत चउदसी अने अमावास्या, आदित्यवार, उत्तरायण, नैवेद्य कीधां, नवोदक याग, जोग, उतारणां कीधां, कराव्यां, अनुमोद्यां, पींपले पाणी घाव्यां, घजाव्यां, घर बाहिर क्षेत्र, खळे, कूवें, तलावें, नदी, समुद्र, कुंद, पुण्यहेतु स्नान कीधां, कराव्यां, अनुमोद्यां, दान दीधां ॥ ग्रहण, शनि श्वर, माहामासें, नवरात्री नाहाया, अजाणनां थाप्यां, अनेरांही व्रत

व्रतोलां कीधां, कराव्यां, वितिगिह्वाः— धर्मसंबंधीआ फलतणे विषे संदेह कीधो. जिन अरिहंत धर्मेना आगार, विश्वोपगार सागर, मोक्षमार्गना दा तार, इस्या गुण जणी न मान्या, न पूज्या, महासती माहात्मानी इह लोक, परलोकार्थे जोगवांठित पूजा कीधी. रोग, अंतक, कष्ट आवे, खिन्न वचन जोग मान्या, माहात्माना जात, पाणी, मजशोना तणी निंदा कीधी, कुचारित्रिया देखी चारित्रिया उपर कुनाव दुउं, मिथ्यात्वी तणी पूजा, प्रजा वना देखी प्रशंसा कीधी, प्रीति मांढी, दाक्षिण लगे तेहनो धर्म मान्यो, श्री सम्यक्त्वविषइउं अनेरो जे कोइ अतिचार पढ़ दिवसमांदि दुवो दुइ०॥४॥

पेहेले स्थूलप्राणातिपात विरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ वह बंध ठवि छेए ॥ द्विपद, चतुष्पद प्रत्ये रीशवर्जें, गाढो घाव घाव्यो, गाढे बंधनें बांध्यां, अधिक चार घाव्यो, निर्लेठन कर्म कीधां, चारा पाणी तणी वेलायें सार, संजाल न कीधी, लेहणे, देहणे, किणही प्रत्ये लंघाव्यो, तेणें जूखें आपण जम्या, कन्हें रही मराव्यो, बंधीखानें घलाव्यो, शव्यां धान्य तावडे नाख्यां, दलाव्यां, जरडाव्यां, शोधी न वावख्यां, इंधण, ठाणां, अणशोभ्यां बाव्यां, तेमांहे, साप, विंठी, खज्जुरा, सरवलां, मांकड, जूआ, साहतां, मुआ, ड हव्या, रूडे स्थानकें न मूक्या, कीडी, मंकोडीनां इमां विठोह्यां, लीख फोडी, उदेही, कीडी, मंकोडी, घीमेल, कातरा, चूडेल, पतंगिया, देडकां, अलसीयां, इअल, कुंता, मांस, मसा, बगतरा, मांखी, तीड प्रमुख जीव विणाव्या, माला हलावतां, चलावतां, पंखी, चकलां तथा काग तणां इमा फोड्यां, अनेरा एकेंडियादिक जीव विणाव्या, चांप्या, डहव्या, कांइ ह लावतां, चलावतां, पाणी ठांटतां, अनेरा कांइ काम काज करतां निवस पणुं कीधुं, जीवरक्षा रूडी न कीधी, संखारो शूकव्यो, रूडुं गलणुं न कीधुं, अणगल पाणी वावखुं, रूडी जयणा न कीधी, अणगल पाणीयें जीव्या, लूगडां धोयां, खाटला तावडे नाख्या, जाटक्या, जीवाकूजजूमि लींपी, वाशी गार राखी, दलणे, खांणणे, लींपणे, रूडी जयणा न कीधी, आठम चउदशना नियम जांग्या, धूणी करावी, पेहेले स्थूलप्राणातिपातविरम एव्रत विषइउं अनेरो जे कोइ अतिचार पढ़ दिवसमांहे दुवो दुइ० ॥५॥

बीजे स्थूलमृषावादविरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ सहस्सारहस्सदा रे ॥ सहसातूकारें कुणही प्रत्ये अधिकुं आल, अन्याख्यान दीधुं, स्वदारामं

त्रजेद कीधो, अनेरा कुणहीनो मंत्र आलोच, मर्म प्रकाश्यो, कुणहीने अनर्थ पाडवा कूडी बुद्धि दीधी, कूडो लेख लख्यो, कूडी साख जरी, थापणमोसो कीधो, कन्या, गौ, जूमि, संबंधी जेहेणें, देहणें, व्यवसाय वाद वढवाड करतां वधारे जूतुं बोढ्या, हाथ, पग तणी गाल दीधी, कडकडा मोडया, मर्म वचन बोढ्यां ॥ बीजे स्थूलमृषावाद विरमणव्रत विषडुं अने० ॥ ६ ॥

त्रीजे स्थूलअदत्तादानविरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ तेनाहडण उगे ॥ घर, बाहिर, खेत्र, खले, पराड वस्तु अणमोकली लीधी, वावरी, चोराड वस्तु वोहोरी, चोरधाड प्रत्यें संकेत कीधो, तेने संबल दीधुं, तेहनी वस्तु लीधी, विरुद्धराज्यातिक्रम कीधो, नवा, पूराणा सरस, विरस, सजीव, निर्जीव वस्तुना जेल संजेल कीधा, कूडे काटले, तोलें, मानें, मापें, वो होख्यां, दाणचोरी कीधी, कुणहीने लेखे वरांस्यो, साटे लांच लीधी, कूडो करहो काढयो, विश्वासघात कीधो, परवंचना कीधो, माता, पिता, पुत्र, कलत्र, वंची कोइने दीधुं, जूदी गांठ कीधी, थापण उलवी, कुणहीने लेखेपलेखे जो लव्युं, पडी वस्तु उलवी लीधी ॥ त्रीजे स्थूलअदत्तादानविरमणव्रत० ॥ ७ ॥

चोथे स्वदारासंतोष परस्त्रीगमनविरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ अ परिग्रहियात्तर ॥ अपरिग्रहीतागमन, इत्तरपरिग्रहीतागमन, विधवा, वेश्या, परस्त्री, कुलांगना, स्वदाराशोकतणे विषे इष्टिविपर्यास कीधो, सराग वचन बोढ्यां, आठम, चउदश, अनेरायें पर्वतियें नियम जांग्या, घरघरणां कीधां, कराव्यां, वर वडू वखाण्यां, कुविकल्प चिंतव्या, अ नंगक्रीडा कीधी, स्त्रीनां अंगोपांग निरख्यां, पराया विवाह जोडया, ढिंगला, ढिंगली परणाव्यां, कामनोगने विषे तीव्र अनिलाष कीधो, अतिक्रम, व्यतिक्रम, अतिचार, अनाचार, कुस्वप्न जाधां, नट, विट, स्त्रीप्रत्यें हांसुं कीधुं ॥ चोथा व्रतविषडुं अनेरो जे कोइ अतिचार पढू० ॥ ८ ॥

पांचमे स्थूलपरिग्रहपरिमाणविरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ धणधन्नखित्तवडू ॥ धन, धान्य, खेत्र, वास्तु, रुप्य, सुवर्ण, कुप्य, द्विपद, चतुःपद, नवविध परिग्रह तणा नियम उपरांत वृद्धि देखी, मूर्ह्यां लगे संक्षेप न कीधो, माता, पिता, पुत्र, स्त्री तणे लेखे कीधो, परिग्रह परिमाण लेइ पढिउं नहिं, पढवुं विसाखुं, अलीधुं मेळुं, नियम विसाख्या ॥ पांचमे परिग्रहपरिमाणव्रत विषडुं अनेरो जे कोइ अतिचार पढू० ॥ ९ ॥

ठठे दिक्परिमाणव्रतें पांच अतिचार ॥ गमणस्स य परिमाणे ॥ ऊर्ध्व दिशि, अधोदिशि, तिर्थगदिशियें जावा, आववा तणा नियम लइ नांग्या, अ नानोगविस्मृत लगे अधिक जूमि गया, पाठवणी आधी, पाठो मोकली, वा हाण व्यवसाय कीधो, वर्षाकालें गामतरुं कीधुं, जूमिका एक गमां संक्षेपी, बीजी गमां वधारी ॥ ठठे दिग्विरमणव्रत विषइउ अनेरो जे कोइ अति ॥ १ ॥

सातमे जोगोपजोगविरमणव्रतें जोजन आश्री पांच अतिचार, अने कर्म हुंती पंदर, एवं वीश अतिचार ॥ सच्चित्ते पडिबदे ॥ सचित्त नियम लिधे अधिक सचित्त लीधुं ॥ अपक्काहार, दुःपक्काहार, तुब्बोषधितणुं नद्धण कीधुं, उंला, उंबी, पोंक, पापडी, कीधां ॥ सच्चित्त दव्व विगइ, वाणह तंबोल वड कुसुमेसु ॥ वाहण सयण विलेवण, बंन दिसी न्हाण नत्तेसु ॥ ए चौद नियम दिनप्रत्ये लीधा नहीं, लेइने नांग्या, बावीश अनद्धय, बत्रीश अनंत कायमांहि आडुं, मूला, गाजर, पिंम, पिंमालु, कचूरो, सूरण, कुली आं बली, गलो तथा वाघरडां, खाधां, वाशी कगोल, पोली, रोटली, त्रण दिव सनुं दंहि लीधुं, मधु, महुडां, माखण, माटी, वेंगण, पीलु, पीचु, पंपोटा, विष, हिम, करा, घोलवडां, अजाण्यां फल, टिंबरु, गुंदां, बोर, अथाणुं, आमण बोर, काचुं मीतुं, तिल, खसखस तथा कोठिंबडां खाधां, रात्रिजोजन कीधां, लगबग वेलायें वालु कीधुं; दिवस विण उगे शीराव्या तथा कर्म तः पन्नर कर्मादान ॥ इंगालकम्मे, वणकम्मे, साडीकम्मे, जाडीकम्मे, फो डीकम्मे, दंतवाणिज्ज, लस्कवाणिज्ज, रसवाणिज्ज, केसवाणिज्ज, विसवा णिज्ज, जंतपिछणकम्मे, निहंठणकम्मे, दवग्गिदावणया, सरदहतलाय सोसणया, असईपोसणया. ए पांच कर्म्म, पांच वाणिज्य, पांच सामान्य, एवं पन्नर कर्मादान, बहु सावय महारंज. रिंगणी, लीहाला कराव्या. इंट, निंनाडा पचाव्या, धाणी, चणा, पकवान करी वेच्यां, वाशी माखण, त पाव्यां. तिल वोहोखा, फागुण मास उपरांत राख्या, दलीदो कीधो, अंगीठा कराव्या, श्वान, बीलाडां, शूडा, सालहि पोश्या, अनेरा जे कांइ बहुसावय खर कर्मादिक समाचख्यां, वाशी गार राखी, लीपणे, धूपणें, माहा रंज कीधो, अणशोथ्या चूला संधूक्या. घी, तेल, गोल तथा ठाश तणां नाजन उघाडां मूक्यां, तेमांहि माखी, कुंती, उंदर, के गिरोली पडी, कीडी चडी, तेनी जयणा न कीधी ॥ सातमे जोगोपजोगविरमणव्रत विषइउ ॥ १ ॥

आठमे अनर्थदंमविरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ कंदप्पे कुकुइए ॥ कं
दर्पलगे विटचेष्टा, हास्य, खेल, कुतूहल कीधां; पुरुष स्त्रीना हाव, नाव,
रूप, शृंगार, विषयरस वखाण्या, राजकथा, जक्तकथा, देशकथा, स्त्रीकथा
कीधी, पराइ वात कीधी, तथा पैशुन्य पणुं कीधुं, आर्त्त, रौइ, ध्यान, ध्यायां,
खांमां, कटार, कोश, कूहाडा, रथ, उखल, मुशल, अग्नि, वंटी, निसाह,
दातरडां प्रमुख अधिकरण मेली, दाक्षिण लगे माग्यां आप्यां, पापोपदे
श दीधो, अष्टमी, चतुर्दशीएं खांमवा, दलवा तणा नियम जांग्या, मूरख
पणालगे असंबंध वाक्य बोल्या, प्रमादाचरण सेव्यां. अंधोले, नाहाणे, दा
तणे, पगधोअणे, खेलपाणी तेल ठांटयां, जीलणे जीव्या, जूवटें रम्या,
हिंचोले हिंच्या, नाटक प्रेक्षणक जोयां, कणक, वस्तु, ढोर लेवराव्यां, कर्क
श वचन बोल्या, आक्रोश कीधा, अबोला लीधा, कडकडा मोडया, मत्सर
धखो, संजेडा लगाडया, शराप दीधा, जेंसा, सांढ, हड, कूकडा, श्वानादिक जू
ऊतां जोयां, खादि लगे अदेखाइ चिंतवी, माटी, मीतुं, कण, कपाशीया
काज विण चांप्या; ते उपर बेठा. आली वनस्पति खूंदी. सूइ शस्त्रादिक,
निपजाव्यां, घणी निडा कीधी, राग, द्वेष लगे एकने रुद्धि परिवार वांढी, एक
ने मृत्यु हानि वांढी ॥ ए आठमे अनर्थदंमविरमणव्रत विषइउं अने ० ॥ १ ॥ १ ॥

नवमे सामायिक व्रतें पांच अतिचार ॥ तिविहे डुप्पणिहाणे ॥
सामायिक लीधे मन आहट्ट दोहट्ट चिंतव्युं, सावय वचन बोल्या,
शरीर अणपडिलेखुं हलाव्युं, ठती वेलायें सामायिक न लीधो, सामायिक
लेइ उघाडे मुखें बोल्या, उंघ आवी, वात, विकथा, घर तणी चिंता कीधी,
बीज दीवा तणी उक्केहि दुइ, कण, कपाशिया, माटी, मीतुं, खडी, धावडी,
अरणेटो, पाषाण प्रमुख चांप्या. पाणी, नील, फूल, सेवाल, हरिकाय,
बीयकाय, इत्यादिक आचडयां, स्त्री, तिर्यंच तणा निरंतर परस्पर संघट्ट
हुआ, मुहपत्तीयो संघट्टी, सामायिक अणपूग्युं पाळ्युं, पालवुं विसाखुं ॥ न
वमे सामायिकव्रत विषइउं अनेरो जे कोइ अतिचार पक्क दिवस ० ॥ १ ॥ ३ ॥

दशमे देशावगाशिकव्रतें पांच अतिचार ॥ आणवणे पेसवणे ॥ आ
णवणप्पउंगे, पेसवणप्पउंगे, सदाणुवाइ, रुवाणुवाइ, बहियापुगलपस्केवे ॥
नियमित नूमिकामांहि बाहेरथी कांइ अणाव्युं, आपण कन्हेयकी बाहेर
कांइ मोकळ्युं, अथवा रूप देखाडी कांकरो नाखी, साद करी, आपण पणुं

ठतुं जणाव्युं ॥ दशमे देशावगाशिक व्रतविषइउ अनेरो जे कोइ अति॥१४॥

अग्यारमे पोषधोपवासव्रतें पांच अतिचार ॥ संथारुञ्चारुविहि ॥ अण्डिलेहिय, दुण्डिलेहिय, सङ्कासंथारए ॥ अण्डिलेहिय, दुण्डिलेहिय, उञ्चारपासवणनूमि ॥ पोसह लिधे संथारा तणी नूमि न पूंजी, बाहिरलां लहुडां, वडां स्थंमिल, दिवसें शोथ्यां नहीं, पडिलेह्यां नहीं, मातरुं अणपूज्युं हलाव्युं, अणपूजी नूमिकायें परठव्युं, परठवतां 'अणुजाणह जस्तगो' न कह्यो, परठव्या पूठें वार त्रण वोसिरे वोसिरे न कह्यो, पोसहसालामांहि पेसतां निसहि, निसरतां आवसहि, वार त्रण जणी नहीं. पुढवी, अण, तेउ, वाउ, वनस्पति, त्रसकाय तणा संघट्ट, परिताप उपड्व दुआ, संथारा पोरिसी तणो विधि जणवो विसाख्यो, पोरिसिमांहे उंघ्या, अविधें संथारखुं, पारणादिक तणी चिंता कीधी, कालवेलायें देव न वांद्या, पडिक्रमणुं न किधुं, पोसो असूरो लीधो, सवेरो पाढ्यो, पर्वतियें पोसह लीधो नहीं ॥ इग्यारमें पोषधोपवासव्रत विषइउ अनेरो जे कोइ अतिचार पढ ॥१५॥

बारमे अतिथिसंविजागव्रतें पांच अतिचार ॥ सच्चित्ते निस्किरणे ॥ सच्चित्त वस्तु हेठे उपर ठतां माहात्मा माहासतीप्रत्यें असूजतुं दान दीधुं, देवानां बुद्धें असूजतुं फेडी सूजतुं कीधुं, देवानां बुद्धें परायुं फेडी आपणुं कीधुं, अणदेवानां बुद्धें सूजतुं फेडी असूजतुं कीधुं, अणदेवानां बुद्धें आपणुं फेडी परायुं कीधुं, वोहोरवा वेला टली रह्यां, असूरें करी माहात्मा तेड्या, मत्सर धरी दान दीधुं, गुणवंत आवे जक्ति न साचवी, ठती शक्तें स्वामिवात्सल्य न कीधुं, अनेराइ धर्मक्षेत्र सीदातां ठती शक्तियें उदखा नहिं, दीन, क्षीण प्रत्यें अनुकंपादान न दिधुं ॥ बारमे अतिथिसंविजागव्रत विषइउ अनेरो जे कोइ अतिचार पढ दिवसमांहि दुयो दुइ ॥१६॥

संक्षेपणा तणा पांच अतिचार ॥ इहलोए परलोए ॥ इहलोगासंसप्पउगे, परलोगासंसप्पउगे, जीविघासंसप्पउगे, मरणासंसप्पउगे, कामजागासंसप्पउगे ॥ इहलोकें धर्मेना प्रजाव लगें राजरुद्धि, सुख, सौभाग्य, परिवार, वांठयो, परलोकें देव, देवेंड, विद्याधर, चक्रवर्तीतणी पदवी वांठो, सुख आवे, जीवितव्य वांठ्युं, दुःख आवे मरण वांठ्युं, काम जोगतणी वांठा किधी ॥ संक्षेपणाव्रत विषइउ अनेरो जे कोइ अतिचार पढ दिवस मांहि ॥ १७ ॥

तपाचारना बार जेद, ठ बाह्य, ठ अन्यंतर ॥ अणसणमूणोयरिआ ॥
अणसण नणी उपवास विज्ञेप पर्वतिथें ठती शकें कीथो नहीं, ऊणोदरी
व्रत कोलिया पांच, सात, ऊणा रह्या नहिं, वृत्तिसंक्षेप, ते इव्यनणी सर्व
वस्तुनो संक्षेप कीथो नहिं, रसत्याग तथा विगयत्याग न कीथो, कायक्के
श, लोचादिक कष्ट कखां नहीं, संलीनता, अंगोपांग, संकोची राख्यां नहिं,
पञ्चस्काण जांग्यां, पाटलो मगतो फेडयो नहिं, गंतसी साढपोरसी पुरिम
टू, एकासणुं, बेआसणुं, नीवि, आंबिल प्रमुख पञ्चस्काण पारवुं विसाखुं,
बेसतां नोकार न जण्यो, उठतां पञ्चस्काण करवुं विसाखुं, गंतसहिउं नां
ग्युं, नीवि, आंबिल, उपवासादिक तप करी काचुं पाणी पोथुं, वमन दुउं ॥
बाद्यतप विषइउं अनेरो जे कोइ अतिचार पक्क दिवसमांहे ॥ १७ ॥

अन्यंतरतप ॥ पायज्जितं विणउं ॥ मनशुद्धं गुरुकन्हें आलोयणा लीथी
नहिं, गुरुदत्त प्रायश्चित्त तप, लेखाशुद्धं पढुं चाडयां नहिं, देव, गुरु, संघ, सा
हमीप्रत्ये विनय साचव्यो नहिं, बाल, वृद्ध, ग्लान, तपस्वी प्रमुखनुं वैया
वच्च न कीथुं, वांचना, पृष्ठना, परावर्त्तना, अनुप्रेक्षा, धर्मकथाज्झण पं
चविध स्वाध्याय न कीथो, धर्मध्यान, शुक्लध्यान न ध्यायां, आर्त्तध्यान तथा
रौडध्यान ध्यायां. कर्मकृत्य निमित्तें लोगस्स दश वीशनो काउस्सग्ग न की
थो ॥ अन्यंतरतप विषइउं अनेरो जे कोइ अतिचार पक्क दिवसमां ॥ १८ ॥

वीर्याचारना त्रण अतिचार ॥ अणगुहिअ बलविरिउं ॥ पढवे, गुणवे,
विनय, वैयावच्च, देवपूजा, सामायिक, पोसह, दान, शील, तप, जावनादिक
धर्मकृत्यने विषे मन, वचन, कायातणुं ठतुं बल, वीर्य, गोपव्युं, रुडां पंचांग
खमासमण न दिधां, वांदणा तणा आवर्त्तविधि साचव्या नहिं, अन्यचि
त्त निरादरपणे बेठा, उतावजुं देववंदन, पडिक्कमणुं कीथुं ॥ वीर्याचार विष
इउं अनेरो जे कोइ अतिचार पक्क दिवसमांहे दुवो होय ते स ॥ १९ ॥

नाणाइअ अठ पइवय, समसंजेहण पन्नर कम्मेषु ॥ बारस तव वि
रिअ तिगं, चउवीसं सय अईयारा ॥ १ ॥ पडिसिद्धाणंकरणेः—प्रतिपेव,
अजइय, अनंतकाय, बहुबीजजरूण, महारंजपरिग्रहादिक कीथुं, जीवा
जीवादिक सूक्ष्म विचार सईह्या नहिं, आपणी कुमति लगें उत्सूत्र प्ररूपणा
कीथी तथा प्राणातिपात, मृषावाद, अदत्तादान, मैशुन, परिग्रह, क्रोध,
मान, माया, लोच, राग, द्वेष, कलह, अन्याख्यान, पैशुन्य, रति अरति,

परपरिवाद, मायामृषावाद, मिथ्यात्व शल्य, ए अठार पापस्थानक कीधां, कराव्यां, अनुमोद्यां होय, दिनकृत्य प्रतिक्रमण, विनय, वैयावच्च न कीधो, अनेरुं वीतरागनी आझाविरुद्ध कीधुं, कराव्युं, अनुमोद्युं होय, ए चिहुं प्र कारमांहे अनेरो जे कोइ अतिचार पद्द दिवसमांहि सूक्ष्म, बादर, जाणतां, अजाणतां हुउ होय, ते सवि हुं मनै, वचनें, कायायें करी तस्स मिहामि० ॥

एवंकारें श्रावक तणे धर्मे श्रीसमकितमूल बार व्रत, एक शो चोवीश अतिचारमांहि अनेरो जे कोइ अतिचार पद्द दिवसमांहि सूक्ष्म, बादर, जा एतां, अजाणतां, हुउ होय, ते सवि हुं मनै, वचनें, कायायें करी तस्स मिहामि डुक्कडं ॥ इति श्री श्रावक पस्की चउमासी संवत्सरि अतिचाराः॥५४॥

॥ अथ ॥

॥ नव स्मरणानि सार्थानि प्रारज्यन्ते ॥

॥ तत्र प्रथम सर्व स्मरणमांहे प्रधान, सर्वमंगलमां जावमंगलमय एवा पंच परमेष्ठिनुं नमस्काररूप प्रथम स्मरण लखीयें ठैयें.

नमो अरिहंताणं, नमो सिद्धाणं, नमो आयरिआ
णं, नमो उवप्पायाणं, नमो लोए सबसाहूणं, एसो
पंच नमुक्कारो, सबपावप्पणासणो, मंगलाणं च स
वेसिं, पढमं हवइ मंगलं ॥ इति प्रथमं स्मरणम् ॥ १ ॥

अर्थः—(अरिहंताणं के०) विहरमान श्रीअरिहंतने महारो (नमो के०) नमस्कार हो, (सिद्धाणं के०) सर्वसिद्धने महारो (नमो के०) नमस्कार हो, (आयरिआणं के०) पंचविध आचारने पाले, एवा श्री आचार्य प्रत्यें महारो (नमो के०) नमस्कार हो, (उवप्पायाणं के०) पच्चीश गुणधारक एवा श्री उपाध्याय प्रत्यें महारो (नमो के०) नम स्कार हो, (लोए के०) अढीदीपरूप मनुष्य लोकने विषे (सबसाहूणं के०) स्थविरकल्पादिक जेदो वाला सर्व साधु प्रत्यें महारो (नमो के०) नमस्कार हो, (एसो के०) ए जे अरिहंतादिक संबंधी (पंचनमुक्कारो के०) पांच नमस्कार ठे, एटले ए नमस्कारपंचक जे ठे, ते केहेवो ठे? तो के (स वपाव के०) ज्ञानावरणादिक सर्व पाप प्रत्यें (प्पणासणो के०) प्रकर्षें

करी नाशनो करनार ठे, वजो ए नमस्कारपंचक केहेवो ठे? तो के (मंगलाणं वसवेसिं के०) सर्वमंगलमांहे (पढमं के०) प्रथम एटले मुख्य (मंगलं के०) मंगल (हवइ के०) ठे. एटले ए नावमंगल ठे ते मोहसुख नुं आपनार ठे. आनो विस्तारार्थ आज ग्रंथना प्रारंभमां लख्यो ठे ॥ १ ॥

॥ अथ उवसग्गहरनामक द्वितीय स्मरणप्रारंभः ॥

उवसग्गहरं पासं, पासं वंदामि कम्मघण मुक्कं ॥
 विसहर विसनिन्नासं, मंगल कल्लाण आवासं ॥ १ ॥
 विसहर फुलिंगमंतं, कंठे धारेइ जो सया मणुव ॥
 तरुस गह् रोग मारी, डुठ जरा जंति उवसामं ॥ २ ॥
 चिठ्ठ दूरे मंतो, तुप्प पणामोवि बहुफलो होइ ॥ नर
 तिरिएसुवि जीवा, पावंति न डुक्क दोगच्चं ॥ दोहग्गं ॥
 ॥ ३ ॥ तुह सम्मत्ते लद्धे, चिंतामणि कप्पपायवप्रहिए ॥
 पावंति अविग्घेणं, जीवा अयरामरं ठाणं ॥ ४ ॥
 इअ संयुव महायस, नत्तिप्रर निप्ररेण हिअएण ॥
 ता देव दिक्क बोहिं, जवे जवे पास जिणचंद ॥ ५ ॥

ए उवसग्गहर स्तोत्रनो सविस्तर अर्थ, आज ग्रंथना चम्मोतेरमां पानामां आगल लखाई गयो ठे, तेथी आहीं लख्यो नथी.

॥ अथ संतिकरस्तोत्र नामक तृतीयं स्मरणं प्रारब्धते ॥

॥ प्रथम आ स्तोत्र उत्पन्न थवानुं किंचित् कारण लखीयें ठैयें. तपोगह्व नायक श्रीसोमसुंदरसूरिना पट्टप्रजावक श्रीमुनिसुंदर सूरि मेदपाट देश संबंधी देवकुलपाट गामने विपे चोमासुं रह्या हता, ते समयमां श्री संघने विपे अकस्मात् मरकीनो महोठो उपडव उत्पन्न थयो, ते उपडवें पीडित एवा संघनां लोकोने जोइ जेमने स्वगुरु सान्निध्यथी सद्विया प्राप्त थयेली हती एवा अने करुणा सहित हृदयवाजा श्रीमुनिसुंदरसूरि, ते मणें श्रीसूरिमंत्रना आम्नायगर्जित एवुं आ संतिकरनामा स्तोत्र रच्युं,

एना पठन पाठनथी तथा ए स्तोत्र मंत्रित जल ठांटवाथी श्रीसंघने समस्त मरकीनो उपड्व शांत थयो, ल्यारथी आ स्तोत्रने पठन पाठनादिकनो सं प्रदाय चाढ्यो ठे, ते स्तोत्र, अर्थ सहित लखीयें ठैयें ॥

संतिकरं संतिजिणं, जगसरणं जयसिरिइ दायारं ॥

समरामि जत पालग, निवाणी गरुड कयसेवं ॥ १ ॥

अर्थ:- आ ठेकाणें अहं ए कर्तृपद अध्याहारथी जेवुं. एटले (अहं के०) हुं (संतिजिणं के०) वर्त्तमान चोवीशीना शोलमां तीर्थकर श्रीशांतिजिन, ते प्रत्यें (समरामि के०) मनमां चिंतवन करुं हुं, एटले ध्यान करुं हुं, ते श्रीशांतिनाथ केहेवा ठे? तो के (संतिकरं के०) सर्व उपड्वना निवारण करनारा ठे, केम के? प्रभु गर्जगत थया, तेवारें एमनी माताना पग धोयेला जलना ठांटवाथकी लोकोने मरकीनो उपड्व शांत थयो, तेथी माता, पितायें शांतिनाथ एवुं नाम पाड्युं, वली श्रीशांतिजिन केहेवा ठे? तो के (जगसरणं के०) जगन्निवासी लोक तेना शरण एटले जयनिवारण करनार ठे, वली (जयसिरिइ के०) जय ते प्रधान एवी श्रीजे लक्ष्मी, अथ वा जय ते जय थने लक्ष्मी जे शोना तेने जयश्री कहियें, एबेहु वानांना (दायारं के०) दातार ठे. वली केहेवा ठे? तो के (जत के०) पोताने जजनार एवा जे जत लोक तेमने (पालग के०) पालन करनार ठे एटले तुष्टि, पुष्टिना देनारा ठे. अर्थात् जतने विघ्नविनाशक पणायें करी हितकार क ठे. वली (निवाणी के०) निर्वाणी नामक देवी तथा (गरुड के०) गरुड नामक यक्ष, ए बेहुयें (कयसेवं के०) करेली ठे सेवा जेमनी एवा ठे ॥१॥

ॐ सनमो विष्णोसहि, पत्ताणं संति सामिपायाणं ॥

जैँ स्वाहामंतेणं, सवासिव छुरिअ हरणाणं ॥ २ ॥

अर्थ:- (संतिसामिपायाणं के०) श्रीशांतिस्वामीपादने (ॐ सनमो के०) ॐ कारें सहित नमस्कार थाउ. ते श्री शांतिस्वामीपाद केहेवा ठे? तो के (विष्णोसहिपत्ताणं के०) विप्रौषधि लब्धिने प्राप्त थया एवा ठे, तेमां वि जे विष्टा, थने प्र जे लघुनीति ते औषधिरूपें ठे जेमनां एवा ठे, वली केहे

વા હે? તો કે (જૈં સ્વાહામંતેણં કે૦) જૈં સ્વાહા એ પ્રકારનું સૂરિયે કહે
લું જે મંત્રબીજ, તેણે કરી યુક્ત હે. વલી કેહેવા હે? તો કે “ ઈં નમોવિ
ષ્ણોસહિપત્તાણં જૈં સ્વાહા ” એવા મંત્રના પદે કરીને સકલ જગતનાં (સદ્વા
સિવ કે૦) સર્વ અશિવ એટલે મરકી અપસ્મારાદિક સર્વ ઉપડવો, તેને તથા
(હુરિય કે૦) હુરિત જે પાપ તેને (હરણાણં કે૦) હરણ કરનાર હે ॥ ૧ ॥

ઈં સંતિ નમુકારો, ચેલોસહિમાઈ લદ્ધિપત્તાણં ॥

સૌં જ્ઞી નમો સવોસહિ, પત્તાણં ચ દેઈ સિરિં ॥ ૩ ॥

અર્થ:- (ઈં કે૦) અહીં ઈં જે હે, તે અન્યુપગમ અર્થમાં જાણવો.
અર્થાત્ ઈં એટલે શોનાયમાન એવા (સંતિ કે૦) શાંતિસ્વામીપાદને (ન
મુકારો કે૦) નમસ્કાર થાઉં. તે શાંતિસ્વામીપાદ કેહેવા હે? તો કે (ચે
લોસહિમાઈલદ્ધિપત્તાણં કે૦) ચેલ જે શ્લેષ્મા કફ, તે આદિ સિંઘણાદિક,
તેહીજ પરમ ઔષધિ પાણ્યે કરીને પ્રાપ્ત થયાં હે જેમને. અહીં માઈ ત્યાં મ
કાર જે હે, તે લાઘુણિક હે. (ચ કે૦) વલી તેને (સૌં જ્ઞી નમો કે૦)
સૌં જ્ઞી સહિત નમસ્કાર હો. વલી તે કેહેવા હે? તો કે (સવોસહિપત્તાણં
કે૦) સર્વ જે દંત, કેશ, નખ, રોમાદિક અંગરૂપ જે અવયવો, તે સર્વોપધિ પ
ણાને પામ્યા હે જેમને એવા હે. અને તેડને કરેલો જે નમસ્કાર હે તે, જ
વ્યોને (દેઈસિરિં કે૦) લક્ષ્મીને આપો. આહિં “ ઈં જ્ઞી નમોચેલોસહિ લદ્ધિ
પત્તાણં, તથા ઈં જ્ઞી નમો સવોસહિપત્તાણં ” એ બે સૂરિમંત્રપદો જે હે, તે
સર્વોપડવ નાશકારક હે. વલી ઈં કાર સહિત શાંતિજિનનો નમસ્કાર જે
હે, તે શ્લેષ્મૌષધ્યાદિ લલ્બિપ્રાપ્ત એવા સાધ્વાદિકને ડબ્બથી તથા જાવ
થકી પણ એવી બે પ્રકારની શ્રી જે લક્ષ્મી તેને આપે હે ॥ ૩ ॥

વાણી તિહુઅણ સામિણિ, સિરિ દેવી જસ્કરાય ગણિપિડગા ॥

ગહ દિસિપાલ સુરિંદા, સયાવિ રસ્કંતુ જિણનત્તે ॥ ૪ ॥

અર્થ:- (વાણી કે૦) વાગ્દેવતા, જે શ્રુતાધિષ્ઠાયિની, (તિહુઅણસામિ
ણિ કે૦) ત્રિચુવનસ્વામિની એટલે સૂરિમંત્રપીઠપંચકાધિષ્ઠાયિની એટલે એનું
ધ્યાન કરનાર જે જન્તુ જન, તેને પ્રાતિહાર્ય કરનારી એવી, અને પદ્મફલ

निवासिनी व्यंतरजाति वाली (सिरिदेवी के०) लक्ष्मीनामा देवी तथा (जस्करायगणपिडगा के०) यक्षोनी मध्ये द्युतियें करीने जे राज एटले अधिक शोने तेने यक्षराज कहियें अने गणिपीटक जे षादशांग तेनो अधिक षायिक ठे ए हेतुमाटे ते गणिपीटक नामा यक्षराज जाणवो तथा (गह के०) सूर्यादि नव ग्रह तथा (दिसिपाल के०) दश दिक्पाल तथा (सुरिं दा के०) सुरना इंद ते चोशठ इंद, ए सर्व, सम्यग्दृष्टि देवो ठे, ते (सयावि के०) सदा निरंतर पण (जिणजत्ते के०) श्रीतीर्थकरना नक्तिकारक ज नोने (रस्कंतु के०) रक्षाने करो ॥ ४ ॥

रस्कंतु मम रोहिणी, पन्नत्ती वज्रसिंखला य सया ॥

वज्रकुसि चक्रेसरि, नरदत्ता कालि महाकाली ॥ ५ ॥

अर्थ:- (मम के०) मुने अने उपलक्षणथकी अन्य जीवोने पण सर्वोपद्रवोथकी (सया के०) निरंतर (रस्कंतु के०) रक्षण करो अहीं सर्वोपद्रवोथकी ए पद अध्याहारथी जेवुं. हवे ते कोण रक्षण करो? तो के शोल देवीउं रक्षण करो. तेनां नाम कहे ठे. एक (रोहिणी के०) पु एयरूप बीजने उत्पन्न करे ठे माटे रोहिणी कहियें, ते रोहिणीनामा देवी रक्षण करो. बीजी (य के०) वली (पन्नत्ती के०) प्रकृष्ट ठे इति एटले ज्ञान जेने विषे माटे प्रज्ञादेवी एवुं नाम कहियें, तथा त्रीजी (वज्र सिंखला के०) वज्रनी पेठें डुर्नेय ठे, डुष्ट दमनार्थ एवी शृंखला ते जेना हाथने विषे तेमाटे तेने वज्रशृंखला देवी कहियें. ए त्रणे देविउं महारुं रक्षण करो. चौथी (वज्रकुसि के०) वज्र अने अंकुश, ए बे अस्त्र ठे जे ना हस्तने विषे माटे तेने वज्रांकुशी कहियें. तथा पांचमी (चक्रेसरि के०) निरंतर चक्रनुं धारण करवापणुं ठे जेना हाथने विषे माटे तेने चक्रे श्वरी कहियें तथा षष्ठी (नरदत्ता के०) नर जे मनुष्य तेने वरादिकनी देवा वाली ठे माटे तेने नरदत्ता देवी कहियें. तथा सातमी (कालि के०) जेना शरीरने विषे श्यामवर्णत्व ठे माटे काली देवी कहियें. अथवा शत्रु उने विषे कालनी उपमा ठे माटे काला देवी कहियें. तथा आठमी (महाकाली के०) महाकाली देवी, आदिं महा शब्दे करीने विशेष जाणवुं ॥ ५ ॥

गोरी तह गंधारी, महजाला माणवी अ वडरुट्टा ॥

अबुत्ता माणसिआ, महामाणसिआउ देवीउ ॥ ६ ॥

अर्थ:-नवमी (गोरी के०) गौरवर्णपणुं ठे माटे गोरी देवी कहियें. (तह के०) तथा वली दशमी (गंधारी के०) गा एटले सुरजि तेना वाहनने धारण करे ठे माटे गांधारी कहियें. तथा अगीआरमी (महजाला के०) सर्व अस्त्रोनी मोहोटी ठे ज्वाला जेने तेने महज्ज्वाला कहियें. तथा वारमी (माणवी के०) मनुष्यनी जननी तुल्य, तेने मानवी कहियें. (अ के०) वली तेरमी (वडरुट्टा के०) अन्योऽन्य वैरोपशांत्यर्थ अटथ एटले आ ववुं ठे जेनुं ते वैरुट्ठा कहियें. तथा चौदमी (अबुत्ता के०) पापने विषे जेने स्पर्श नथी तेने अबुत्ता कहियें. तथा पंदरमी (माणसिआ के०) ध्यान करनारना मनने सान्निध्य जेनाथकी थाय ठे ते माटे मानसिका कहियें. तथा शोलमी (महामाणसिआउ के०) ते पण पूर्वोक्त मानसिकानी जेम जाणवुं. एक महा पद ठे, ते महत्तावाचक ठे, ए (देवीउ के०) शोल देवीउ जे ठे, ते रक्षुण करो. ए शोल देवीउनुं विद्याप्रधानत्व ठे ते माटे ए विद्यादेवीउ कहेवाय ठे. ए शोल देवीउयें करी मंत्रावर्णावलि ससाधन थाय ठे. ए देवीउनुं श्रीमंत्रपट्टमां पोतपोताना स्थानकोने विषे स्थापन थाय ठे अने तेनुं ध्यान करनारने ए ध्यान, सुखावह होय ठे ॥६॥

हवे चोवीश तीर्थकरोना चोवीश यद्दोनां नाम अनुक्रमें कहे ठे.

जस्का गोमुह महज, स्क तिमुह जस्केस तुंबरू कुसुमो ॥

मायंगो विजयाजिय, बंजो मणुउ सुरकुमारो ॥ ७ ॥

अर्थ:- प्रथम (गोमुह के०) गोमुखनामा (जस्का के०) यद्द, बीजो (महजस्क के०) महाजस्क, त्रीजो (तिमुह के०) त्रिमुख यद्द, चौथो (जस्केस के०) ईश्वरनामा यद्द, पांचमो (तुंबरू के०) तुंबरू नामा यद्द, षष्ठो (कुसुमो के०) कुसुमनामा यद्द, सातमो (मायंगो के०) मातंगनामा यद्द, आठमो (विजय के०) विजयनामा यद्द, नवमो (अजिय के०) अजितनामा यद्द, दशमो (बंजो के०) ब्रह्मानामा

यह, अगीआरमो (मणुउ के०) मनुजनामा यह, बारमो (सुरकुमारो के०) सुरकुमारनामा यह ठे ॥ ७ ॥

ठम्मुह पयाल किन्नर, गरुडो गंधव तहय जस्किंदो ॥
कूबर वरुणो जिउडी, गोमेहो पास मायंगो ॥ ८ ॥

अर्थः— तेरमो (ठम्मुह के०) पण्मुखनामा यह, चौदमो (पयाल के०) पातालनामा यह, पन्नरमो (किन्नर के०) किन्नरनामा यह, शोल मो (गरुडो के०) गरुडनामा यह, सत्तरमो (गंधव के०) गंधर्वनामा यह, (तहय के०) तथा वली अठारमो (जस्किंदो के०) यक्षेंडनामा यह ठे, उगणीशमो (कूबर के०) कूबरनामा यह, वीशमो (वरुणो के०) वरुण नामा यह, एकवीशमो (जिउडी के०) नृकुटीनामा यह, बावीशमो (गोमेहो के०) गोमेधनामा यह, त्रेवीशमो (पास के०) पार्श्वनामा यह, चोवीशमो (मायंगो के०) मातंगनामा यह ठे ॥ ए प्रमाणें प्रत्येक तीर्थकर नो प्रत्येक यह, अनुक्रमें जाणवो. ए चोवीश तीर्थकरोना चोवीश यक्षोनां वर्ण, वाहन, हस्त, आयुद्धो, तेमनुं सविस्तर वर्णन, श्रीप्रवचनसारोद्धार ना मा ग्रंथना ठवीशमा द्वारमां ठपाइ गयाथी अहींआं लख्यां नथी ॥ ८ ॥

हवे चोवीश तीर्थकरोनी चोवीश देवीउनां नाम अनुक्रमें कहे ठे.

देवीउ चक्केसरि, अजिआ डुरिआरि कालि महाकाली ॥

अञ्जुअ संता जाला, सुतारया सोय सिरिवह्वा ॥ ९ ॥

अर्थः— प्रथम (चक्केसरि के०) चक्रेश्वरी नामा देवी, बीजी (अजिआ के०) अजितानामा देवी, त्रीजी (डुरिआरि के०) डुरितारिनामा देवी, चोथी (कालि के०) कालीनामा देवी, पांचमी (महाकाली के०) महा कलीनामा देवी, ठठी (अञ्जुअ के०) अञ्जुतनामा देवी, सातमी (संता के०) शांतानामा देवी, आठमी (जाला के०) ज्वालानामा देवी, नवमी (सुतारया के०) सुतारानामा देवी, दशमी (असोय के०) अशोका नामा देवी, अगीयारमी (सिरिवह्वा के०) श्रीवत्सानामा देवी, ए श्री तीर्थकरनी (देवीउ के०) देवीउ ठे ॥ ९ ॥

चंदा विजयंकुसि प, न्नइत्ति निवाणि अच्चुआ धरणी ॥

वइरुट्ट बुत्त गंधा, रि अंब पउमावई सिद्धा ॥ १० ॥

अर्थ:- बारमी (चंदा के०) चंदानांमा देवी, तेरमी (विजय के०) विजयानामा देवी, चौदमी (अंकुसि के०) अंकुशानामा देवी, पन्नरमी (पन्नइत्ति के०) पन्नगानामा देवी, शोलमी (निवाणि के०) निर्वाणी नामा देवी, सत्तरमी (अच्चुआ के०) अच्युतानामा देवी, अट्टारमी (धरणी के०) धारिणीनामा देवी, उगणीशमी (वइरुट्ट के०) वैरोटघानामा देवी, वोशमी (बुत्त के०) अच्चुतानामा देवी, एकवीशमी (गंधारि के०) गांधारीनामा देवी, बावीशमी (अंब के०) अंबानामा देवी, त्रेवीशमी (पउमावई के०) पद्मावतीनामा देवी, चोवीशमी (सिद्धा के०) सिद्धानामा देवी, ए प्रकारें चोवीश देवीउ अनुक्रमें चोवीश तीर्थकरनी जाणवी. ए चोवीश देवीउनां वर्ण, वाहन, हस्त, आयुद्धादिक प्रवचनसारोद्धारनामा ग्रंथना सत्तावीशमा ढारमां ठपाइ गयाथी आहिं लख्यां नथी ॥ १० ॥

इअ तिष्ठ रक्कण रया, अन्नेवि सुरा सुरी चउहावि ॥

वंतर जोइणि पमुहा, कुणंतु रक्कं सया अम्हं ॥ ११ ॥

अर्थ:- (इअ के०) ए प्रकारें पूर्वोक्त यद्ध, यद्धिणी, तुमें (तिष्ठ के०) चतुर्विध संघरूप जे तीर्थ, तेनुं सर्वोपइवथकी जे (रक्कण के०) पालन करवुं, तेने विषे (रया के०) तत्पर थाउ. तथा (अन्नेवि के०) अन्य पण (चउहावि के०) चार प्रकारना एवा पण (सुरा के०) देवता, (सुरी के०) देवीउ जे जवनपत्त्यादिक चार निकायनां ठे, ते (वंतर के०) घंटाक णादिक बावन वीरविशेष, अथवा माणिजडादि क्षेत्रपालविशेष जाणवा तथा (जोइणिपमुहा के०) नइकाली प्रमुख चोशठ योगिनी व्यंतरीविशेष, ते (रक्कं के०) रक्षा प्रत्ये (सया के०) निरंतर आ स्तोत्रनुं स्मरण करनारा एवा (अम्हं के०) अमोने (कुणंतु के०) करो ॥ ११ ॥

एवं सुदिठि सुरगण, सहित संघस्स संति जिणचंदो ॥

मज्झवि करेउ रक्कं, मुणिसुंदरसूरि थुअमहिमा ॥ १२ ॥

अर्थ:- (एवं के०) एम (सुदिष्ठिसुरगण के०) पूर्वोक्त सम्यक्दृष्टि देव तानो समूह, तेणें (सहित के०) सहित एवा (संघस्स के०) श्रीसंघ जे तेने (संतिजिणचंदो के०) सामान्य केवलीने विषे आदहादकारी माटे जिनचंड कहियें ते श्रीशान्तिजिनचंड, तमें (मज्झवि के०) मने पण सर्वोपडव निवारणरूप (रक्कं के०) रक्खा ते प्रत्यें (करेउ के०) करो. ए श्रीशान्ति जिनचंड केहेवा ठे ? तो के (मुणि के०) मुनिने विषे (सुंदर के०) प्रधान एवा जे श्रुतकेवली, मनःपर्यवज्ञानीउ तेणें तथा (सूरि के०) पंढितो तेमणें (शुअ के०) स्तुति कखो ठे (महिमा के०) माहात्म्य जेमनुं एवा ठे अथवा पद्मांतरें आ स्तोत्रकर्त्तानुं नाम पण श्रीमुनिसुंदर सूरि ठे, एम जणाववाने आ ठेह्लुं पद लखुं ठे ॥ १२ ॥

इअ संति नाह सम्म, दिठि रक्कं सरइ तिकालं जो ॥

सवोवदवरहिउ, स लहइ सुहसंपयं परमं ॥ १३ ॥

अर्थ:- (इअ के०) ए प्रकारें (सम्मदिठि के०) रूढी ठे दृष्टि जेनी एवो तत्त्वश्रद्धान वालो (जो के०) जे कोइ मनुष्य, (संतिनाह के०) श्री शान्तिनाथ तेनी (रक्कं के०) रक्खा जे ठे तेने (तिकालं के०) त्रणे कालें त्रिसंध्यायें (सरइ के०) स्मरण करे ठे, मनें करी चिंतवन करे ठे, ते मनुष्य, (सवोवदवरहिउ के०) सर्वोपडवें करी रहिन थाय ठे अने (स के०) ते मनुष्य, (परमं के०) सर्वोत्कृष्ट एवा (सुहसंपयं के०) सुखसंपत् अथवा सुखदायक संपदा तेने (लहइ के०) पामे ठे ॥ १३ ॥

तवगह्व गयण दिणयर, जुगवर सिरि सोम सुंदर

गुरूणं ॥ सुपसाय लद्ध गणहर, विद्या सिद्धिं नण

इ सीसो ॥ १४ ॥ इति श्री तृतीयं संतिकरनाम स्मरणं ॥ ३ ॥

अर्थ:- (तवगह्व के०) श्री तपोगह्व रूप (गयण के०) गगन तेने विषे (दिणयर के०) दिनकर जे सूर्य ते समान (जुगवर के०) युगप्रधान पदवीना जोगवनार एवा (सिरिसोमसुंदरगुरूणं के०) श्रीसोमसुंदरसूरि नामा गुरु धर्माचार्य तेमना (सुपसाय के०) सुप्रसादें करीने (लद्ध के०) प्राप्त अइ एवी (गणहरविद्यासिद्धिं के०) गणधर विद्यासिद्धिने (सीसो

કે૦) શિષ્ય જે શ્રીમુનિસુંદરસૂરિ, તે (નણ્ડ કે૦) નણે છે ॥ ૧૪ ॥ ઇતિ ॥

॥ અથ તિજયપદુત્તનામક ચતુર્થ સ્મરણસ્ય પ્રારંભોયં ॥

તિજય પદુત્ત પયાસય, અઠ્ઠ મહાપાડિહેરજુતાણં ॥

સમયસ્કિત્ત વિચ્છાણં, સરેમિ ચક્કં જિણંદાણં ॥ ૧ ॥

અર્થ:- હું (જિણંદાણં કે૦) સામાન્ય કેવલીને વિષે ઇંડુ તુલ્ય માટે જિનેંડુ કહિયેં તે જિનેંડોનું (ચક્કં કે૦) ચક્ર એટલે વૃંદ અથવા ચક્ર એટલે યંત્ર તેને (સરેમિ કે૦) સ્મરમિ એટલે ધ્યાન કરું હું. તે જિનેંડો કેહેવા છે? તો કે (તિજય કે૦) ત્રણ જગત્ તેનું (પદુત્ત કે૦) પ્રચુત્વ જે ऐश्वર્ય તેને (પયાસય કે૦) પ્રકાશના કરનારા છે, વલી (અઠ્ઠમહાપાડિહેર કે૦) આઠ જે મહાપ્રાતિહાર્ય તેણેં કરી (જુતાણં કે૦) યુક્ત છે. વલી કેહેવા છે? તો કે (સમય કે૦) કાલવિશેષ ઉપલક્ષણથી અહોરાત્ર છે પ્રધાન જેને વિષે એવું જે (સ્કિત્ત કે૦) ક્ષેત્ર એટલે પોસ્તાલીશ લાખ યોજન પ્રમાણ અઢીઢીપ લક્ષણ જે સમયક્ષેત્ર છે તેને વિષે (વિચ્છાણં કે૦) સ્થિત એટલે વર્તતા એવા ઉત્કૃષ્ટ કાલને વિષે જેવારેં કોઈ પણ ક્ષેત્રને વિષે તીર્થીકરનો વિરહ હોતો નથી તેવારેં પંદર કર્મનૂમિ ક્ષેત્રને વિષે ઉત્કૃષ્ટથી એકશોને સીત્તેર તીર્થીકરો સમકાલેં હોય છે, તેનું હું સ્મરણ કરું હું ॥ ૧ ॥

હવે એ એકશો ને સીત્તેર સમય ક્ષેત્ર સ્થિત જિનવૃંદને એકશો સીત્તેર સંખ્યાના અંકના પ્રમાણ વાલો અને મહોટું છે માહાત્મ્ય જેનું એવો મહા યંત્ર છે તે યંત્રનો ઉદ્ધારવિધિ સાત ગાથાયેં કરી દેલાડે છે.

એ યંત્રમાં પાંચ કોષ્ટકો ઊર્ધ્વ લખવાં અને પાંચ કોષ્ટકો આડાં લખવાં, તેવારેં પાંચ પંચાં પચ્ચીશ કોષ્ટકો થાય. તિહાં મધ્યને વિષે પાંચ આડાં કોષ્ટકો જે છે, તેમાં “ ક્ષિપૃર્ઞેસ્વાહા ” એ પંચાહ્વરી પંચમહાનૂતાત્મિકા મહાવિદ્યા લખવી. તેમજ વલી ઝનાં મધ્યનાં જે પાંચ કોષ્ટકો છે તેમાં પણ “ ક્ષિપૃર્ઞેસ્વાહા ” એ પંચાહ્વરી મહાવિદ્યાજ લખવી, તેમાં (ક્ષિ) એ પૃથ્વી બીજ છે, (પ) એ અપ્સ બીજ છે, (ર્ઞે) એ તેજોબીજ છે, (સ્વા) એ પવન બીજ છે, અને (હા) એ આકાશ બીજ છે. એમ એ પાંચ બીજો મધ્યની આડી લીટીના તથા મધ્યની ઝની લીટીના દરેક કોષ્ટકમાં લખવાં અને બીજાં કોષ્ટકો જે છે,

તેમાં અંકો લખવા. તિહાં યંત્રના આરંજનો આડી પંક્તિનાં જે પાંચ કોષ્ટકો છે, તેમધ્યે લખવા યોગ્ય અંકોને ગાથાચેં કરી દેવાડે છે.

પણવીસા ય અસીઆ, પન્નરસ પન્નાસ જિણવર સમૂહો ॥
નાસેઝ સયલ હુરિઅં, જવિઆણં જતિ જુતાણં ॥ ૨ ॥

અર્થ:-તિહાં યંત્રની આડી પંક્તિના પાંચ કોષ્ટકો જે છે, તેના પ્રથમ કોષ્ટકમાં (પણવીસા કે૦) પચ્ચીશનો અંક લખવો, (ય કે૦) તથા બીજા કોષ્ટકમાં (અસીઆ કે૦) એંશીનો અંક લખવો તથા ત્રીજું કોષ્ટક તો મધ્યમાં છે તેથી તેમાં તો પૂર્વે કહ્યા પ્રમાણે (ક્ષિ) અક્ષર લખેજોજ છે, તથા ચોથા કોષ્ટકમાં (પન્નરસ કે૦) પંદરનો અંક લખવો તથા પાંચમા કોષ્ટકમાં (પન્નાસ કે૦) પચ્ચાશનો અંક લખવો. એ પ્રમાણે લખેલો (જિણવર કે૦) સામાન્યકેવલીમાં શ્રેષ્ઠ એવા તીર્થકરોનો (સમૂહો કે૦) સમુદાય તેનો યંત્ર, તે (જતિજુતાણં કે૦) જતિયેં કરી યુક્ત એવા (જવિઆણં કે૦) જવ્ય જીવો જે છે, તેનાં (સયલ કે૦) સમગ્ર એવાં (હુરિઅં કે૦) હુરિત જે પાપકર્મ તેને (નાસેઝ કે૦) નાશ કરો ॥ ૨ ॥

હવે એ યંત્રની બીજી આડી પંક્તિનાં કોષ્ટકોને વિષે જે અંક લખવા યોગ્ય છે, તે અંકો કહે છે.

વીસા પણયાલાવિય, તીસા પન્નત્તરી જિણવરિંદા ॥
ગહ જૂઅ રક્ક સાઈણિ, ઘોરુવસગ્ગં પણાસંતુ ॥ ૩ ॥

અર્થ:-પ્રથમ કોષ્ટકને વિષે (વીસા કે૦) વીશનો અંક લખવો તથા બીજા કોષ્ટકને વિષે (પણયાલાવિય કે૦) પીસ્તાલીશનો અંક લખવો, તથા ત્રીજા મધ્ય કોષ્ટકમાં તો આગલ કહેલી રીતિ પ્રમાણે (પ) અક્ષર લખાયેજોજ છે તથા ચોથા કોષ્ટકમાં (તીસા કે૦) ત્રીશનો અંક લખવો તથા પાંચમા કોષ્ટકને વિષે (પન્નત્તરી કે૦) પંચોતેરનો અંક લખવો. એ પ્રમાણે સર્વ મલો એકશો સંતિર (જિણવરિંદા કે૦) જિનવરો જે તીર્થ કરો થયા તે, (ગહ કે૦) મંગલાદિક ગ્રહો, (જૂઅ કે૦) વ્યંતરવિશેષ, (રક્ક કે૦) રાક્ષસવિશેષ, (સાઈણિ કે૦) શાકિની તે યાતુધાનીવિશેષ,

ए सर्वथकी उत्पन्न थया एवा जे (घोरुवसगं के०) घोर उपसर्गो तेमने (पणासंतु के०) प्रकर्ष करीने नाशने पमाडो ॥ ३ ॥

हवे ते यंत्रनां मध्यमांरहेली आडी पंक्तिनां पांच कोष्ठकोमां तो पूर्वोक्त रीति प्रमाणें “ द्विप उँ स्वाहा ” ए पांच अक्षर लखेलाज ठे माटे ते पढी नी चोथी आडी पंक्तिमां जे लखवा योग्य अंको ठे, ते कहे ठे.

सित्तिरि पणतीसाविय, सठी पंचेव जिणगणो एसो ॥

वाहि जल जलण हरि करि, चोरारि महानयं हरउ ॥ ४ ॥

अर्थः— प्रथम कोष्ठकने विषे (सित्तिरि के०) सित्तेरनो अंक, बीजा कोष्ठ कने विषे (पणतीसाविय के०) पांतीशनो अंक, त्रीजा कोष्ठकने विषे पूर्वोक्त री ति प्रमाणें (स्वा) अक्षर लखेलाज ठे ते पढी चोथी कोष्ठकने विषे (सठी के०) शाठनो अंक, तथा पांचमा कोष्ठकने विषे (पंचेव के०) पांचनो अंक लखवो. ए प्रमाणे (एसो के०) ए मनमां प्रत्यक्ष एवो (जिणगणो के०) तीर्थक र समूह, ते (वाहि के०) व्याधि, (जल के०) नदि समुद्रादि, अथवा पाठांत रे (जर के०) ज्वर ते सन्निपातादिक, (जलण के०) अग्न्यादि, (हरि के०) व्याघ्र, (करि के०) दुष्टहस्ती, (चोर के०) तस्कर, (अरि के०) शत्रु ते मनुं (महानयं के०) मोहोदुं जे नय, तेने (हरउ के०) हरण करो ॥ ४ ॥

हवे आ यंत्रनी आडी पांचमी पंक्तिनां कोष्ठकोमां लखवा

योग्य जे अंको ठे, ते कहे ठे.

पणपन्ना य दसेव य, पन्नछी तह्य चेव चालीसा ॥

रस्कंतु मे सरीरं, देवासुर पणमिआ सिद्धा ॥ ५ ॥

अर्थः— प्रथम कोष्ठकने विषे (पणपन्ना के०) पञ्चावन्ननो अंक, (य के०) वली बीजा कोष्ठकने विषे (दसेव के०) दशनो अंक, (य के०) वली त्रीजा कोष्ठकने विषे पूर्वोक्त रीति प्रमाणें (हा) अक्षर लखेलो ज ठे तथा चोथी कोष्ठकने विषे (पन्नछी के०) पांशठनो अंक, (तह्य चेव के०) तेमज निश्चें पांचमा कोष्ठकने विषे (चालीसा के०) चाली शनो अंक, एम सर्व अंकोना मली शरवाले एकशो सित्तिरि जिनो ते (मे के०) माहारुं (सरीरं के०) शरीर जे इंद्रियायतन, तेने (रस्कंतु के०)

રહ્યા કરો. તે જિનો કેહેવા હે? તો કે (દેવાસુર કે) દેવ જે દેવતા અને
 અસુર જે દાનવ, તેણે (પાપમિત્રા કે) પ્રણામ કસ્યો હે જેને એવા હે
 તથા (સિદ્ધા કે) સિદ્ધ એટલે જન્મ કરી નાશ્યાં હે જ્ઞાનાવરણાદિ
 આઠ કર્મો જેણે તે સિદ્ધ કહિયે અર્થાત્ સિદ્ધ થયા હે એવા હે ॥ ૫ ॥

હવે પૂર્વોક્ત ગાથાઉમાં કહ્યા પ્રમાણે લખ્યા છે શ્રંકો જેમાં એવા યંત્રને વિષે બીજાં પણ બીજો લખવા યોગ્ય છે, તે કયાં બીજો તથા તે બીજો કયા કો છકમાં કેવી રીતે લખવાં તથા તે બીજોનો મહિમા પ્રમુખ શું છે? તે કહે છે.

ॐ हरहुंहः सरसुंसः, हरहुंहः तद्वचेव सरसुंसः ॥

अलिहिय नाम गघ्नं, चक्रं किर सवत नदं ॥ ६ ॥

अर्थ:-आ गायामां “ हरहुंहः ” ए चार बीजाक्षरो जे ठे, तेणें करी पद्मा, जया, विजया अने अपराजिता, ए चार देविउनां नाम अनुक्रमें प्रत्येक बीजें जाणवां तथा वली आ गायामां “ सरसुंसः ” ए चार बीजाक्षरो जे ठे, ते महोटा प्रनाववाला तथा व्यंतरादिक दुष्ट देवोयें करेला उपसर्गोना निवारण करवाने अर्थें ठे, तथा वली प्रथममां रह्या एवा “ हरहुंहः ” ए चार बीजाक्षरोने विषे (ह) अक्षर जे ठे, ते सूर्यबीज ठे ते दुरित नाशकारक ठे तथा (र) अक्षर जे ठे, ते अग्निबीज ठे ते कल्मष एटले पापने दहनकारक ठे तथा (हुं) अक्षर जे ठे, ते क्रोधबीज ठे तथा कवच पण ठे, ते नूतादित्रासक ठे अने कवचत्वें करी आत्मरक्षक पण ठे तथा (ह) अक्षर जे ठे, ते संपुटित ठे. ते पढी आ गायामां बीजा “ सरसुंसः ” ए चार बीजाक्षरो जे ठे, तेमां (स) अक्षर जे ठे, ते चंद्रबीज ठे ते सौम्यताकारक तथा सर्वदा शिवकारक जाणवुं तथा (र) अक्षर जे ठे, ते अग्निबीज ठे ते तेजोदीपन जाणवुं तथा (सुं) अक्षर जे ठे, ते शामक बीज ठे, ते सर्व दुरितोपशामक ठे वली (सः) अक्षर जे ठे, ते संपुटित बीज ठे, एम जाणवुं. हवे ए आठे बीजो जे ठे, ते कया कोष्टकमां कया अंकनी नीचें लखवां, ते कहे ठे.

તિહાં ગાથાના આરંભમાં 'ૐ' બીજ જે છે, તે પરમાત્મવાચક તથા પંચ પરમેષ્ઠિ વાચક છે માટે તે પદનો ઉચ્ચાર કરીને તે યંત્રની પ્રથમ પંક્તિમાં લખેલા જે પાંચ કોષ્ટકો છે, તેના મધ્ય કોષ્ટકમાં તો (હ્રિ) અક્ષર પૂર્વે લખેલોજ છે, તે

विना बाकीनां चार कोष्टकोमां जिहां (१५) (८०) (१५) (५०) एवा अंको न रेजा ठे ते चारे अंकोनी नीचें अनुक्रमें (हरहुंहुः के०) ह, र, हुं, हः, ए चार बीजो लखवां तथा बीजी पंक्तिना मध्यना कोष्टकमां तो पूर्वे (प) अक्षर लखेलोज ठे, पढी बाकीनां चार कोष्टकोमां जेमां (१०) (४५) (३०) (७५) एवा चार अंको लखेला ठे ते अंकोनी नीचें अनुक्रमें (सरसुंसः के०) स, र, सुं, सः, ए चार बीजो लखवां तथा त्रीजी पंक्तिना कोष्टकोमां तो पूर्वे “ द्विप ॐ स्वाहा ” ए पांच बीजमंत्राक्षरो लखेलाज ठे तथा वली चौथी पंक्तिना कोष्टकोमांहेला मध्यकोष्टकमां तो पूर्वे (स्वा) अक्षर लखेलोज ठे, ते विनानां बीजां चार कोष्टको जेमां (७०) (३५) (६०) (५) एवा अंको लखेला ठे, ते अंकोनी नीचें वली बीजी वारनां पण (हरहुंहुः के०) ह, र, हुं, हः, ए चार बीजो अनुक्रमें लखवां तथा पांचमी पंक्तिना कोष्टक मांहेला मध्य कोष्टकमां तो (हा) अक्षर पूर्वे लखेलोज ठे ते विनानां बीजां चार कोष्टको मध्ये (५५) (१०) (६५) (४०) एवा चार अंको पूर्वे लखेलाज ठे ते अंकनी नीचें अनुक्रमें (सरसुंसः के०) स, र, सुं, सः, ए चार बीज लखवां अने वली (आलिहिय के०) आलिखित एटले (आ के०) समस्त प्रकारें क रीनें (लिखित के०) लख्युं ठे (नाम के०) साधन करनार पुरुषनुं नाम ॐ कार सहित, जे यंत्रना (गप्रं के०) गर्ज एटले मध्यजागना मध्य कोष्ट कने विषे, एवो (किर के०) किल एटले निश्चें (सबउजदं के०) सर्वतो नड एटले ऊर्ध्व पंक्तिनी गणनायें तथा आडी पंक्तिनी गणनायें तथा तीर्था पंक्तिनी गणनायें तथा कोणगत पंक्तिनी गणनायें सर्वतो एटले ए पंक्तिना सर्व प्रकारें अंको गणतां शरवाले (१७०) थाय ठे तेमाटे सर्वतो नड एवुं (नाम के०) नाम ठे जेनुं, एवुं (चक्रं के०) चक्र ते यंत्र जाणवो तथा वली (सर्वतः के०) सर्व प्रकारें जेयकी (नड के०) क व्याण थाय ठे ते माटे सर्वतो नड नाम जाणवुं ॥ ६ ॥

हवे पढी ते यंत्रना चारे तरफना पार्श्व प्रदेशोने विषे रह्यां एवां जे शोल कोष्टको, तेने विषे शोल विद्या देवीउनां नाम लखवां ते कहे ठे.

ॐ रोहिणि पन्नती, वज्रसिखला तह्य वज्रअंकुसिआ ॥

चक्रेसरि नरदत्ता, कालि महाकालि तह गोरी ॥ ७ ॥

गंधारी महजाला, माणवि वइरुट्ठ तह्य अणुत्ता ॥

माणसि महमाणसिआ, विद्यादेवीउ रस्कंतु ॥ ८ ॥

अर्थः—अहीं शोल देवीउनां नामो जे लखवां, ते ॐ एटले प्रणव बीज, अने बीजुं ह्रीं एटले मायाबीज, त्रीजुं श्री एटले लक्ष्मीबीज, एवां ए त्रण बीज पूर्वक लखवां तथा तेना अंतमां नमः पद पण लखवुं जेम के प्रथम ॐ ह्रीं श्री रोहिएयै नमः एवी रीतें त्रण बीज आगल मूकीने सर्व शोल देवीउनां नाम कहेवां. बीजी प्रकृतै नमः एमज त्रीजी वज्रशृंखलायै नमः (तह्य के०) तथा वली चोथो वज्रांकुरयै नमः पांचमी चक्रेश्वर्यै नमः षष्ठी नरदत्तायै नमः सातमी काल्यै नमः आठमी महाकाल्यै नमः (तह के०) तथा नवमी गौर्यै नमः ॥ ७ ॥ दशमी गांधार्यै नमः अगीआर मी महज्ज्वालयै नमः बारमी मानव्यै नमः तेरमी वैरुट्ठायै नमः चौदमी अ ह्नुत्तायै नमः पंदरमी मानस्यै नमः शोलमी महामानस्यै नमः ए शोल नाम, ते ॐ कार ते प्रणव बीज तथा (ह्रीं) ते माया बीज तथा (श्री) ते लक्ष्मी बीज ए त्रण बीज पूर्वक अने अतमां नमः पद सहित लखवां एवो आम्नाय ठे, तेवी (विद्यादेवीउ के०)! हे विद्यादेवीउ! तमें (रस्कंतु के०) रक्कण करो॥ ८॥

हवे एकशो सीत्तेर जिनवरोनुं उत्पत्तिस्थानक कहे ठे.

पंचदस कम्म नूमिसु, उप्पन्नं सत्तरिं जिणाणसयं ॥

विविह रयणाइवन्नो, वसोहिअं हरउ डुरिआइं ॥ ९ ॥

अर्थः—जंबू द्वीप, धातकीखंम, पुष्करार्द्ध लक्षण एवा सार्द्ध ६५ द्वीपोने विषे पांच नरत क्षेत्रो, पांच ऐरवत क्षेत्रो अने पांच विदेह क्षेत्रो, ए (पंचदस के०) पन्नर, (कम्मनूमिसु के०) कृषिवाणिज्यादि कर्म ते ठे प्रधान जेमां एवी जे नूमि तेने कर्मनूमि कहियें, ते कर्मनूमिउने विषे (उप्पन्न के०) उत्पन्न थयुं, जे कारण माटे उत्कृष्ट कालने विषे पांच नर तने विषे पांच तीर्थकर, पांच ऐरवतने विषे पांच तीर्थकर तथा एक महा विदेहने विषे बत्रीश विजयो, तेवा पांच महाविदेहोना एकशोने शाठ विजयो ठे, तेमां प्रतिविजयें एकेक तीर्थकर थाय ठे, एम जेवारें कोइ पण क्षेत्रने विषे तीर्थकरनो विरह न थाय? तेवारें उत्कृष्टा एकशो सीत्तेर तीर्थकर थाय ठे माटे कर्मनूमिउने विषे उत्पन्न थयुं. एवुं (सत्तरिंजिणाणसयं के०) एक

शो सित्तेर जिनोनो समूह, ते श्रीअजितनाथ तीर्थकरना समयने विषे होतो हवो. तेउनां नाम, तेउना अंगवर्ण, ते मथुरास्थ स्तूपथकी उद्धार करेला पट्टीकार्यत्रे करी जाएवां. ते जिनसप्तत्यधिकशत केहेवुं ठे? तो के (विवि ह के०) विविध प्रकारना (रयणाइ के०) रत्नादिना (वन्न के०) वर्ण एटले श्वेत, पीत, रक्त, हरित, श्याम, एवा वर्णोयें करीने (उवसोहिअं के०) उपशोजित एटले अति सुशोजित एवुं ठे. ते अमारां (डुरिआइं के०) डुरितो जे ठे, तेने (हरउ के०) हरण करो ॥ ए ॥

हवे ते केहेवा जिनोनुं ध्यान करवुं? ते कहे ठे.

चउतीस अइसय जुआ, अठ महापाडिहेर कयसोहा ॥

तिडयरा गयमोहा, जाएअवा पयत्तेणं ॥ १० ॥

अर्थ:- (चउतीसअइसयजुआ के०) चोत्रीश अतिशयोयें करीने युक्त, तथा वली केहेवा ठे? तो के (अठमहापाडिहेर के०) आठ महाप्रातिहार्य तेणें (कयसोहा के०) करी ठे शोना जेमनी एवा, वली केहेवा ठे? तो के (गयमोहा के०) गयो ठे मोह जेमनो एवा (तिडयरा के०) तीर्थकरो, (पयत्तेणं के०) प्रयत्न करीने (जाएअवा के०) ध्यातव्य ठे, अर्थात् हृद यनेविषे स्मरणीय ठे, एटले तीर्थकरोनां एवा रूपनुं ध्यान करवुं ॥ १० ॥

हवे ए एकशो सीत्तेर तीर्थकरोनो केहेवो वर्ण ठे? ते कहे ठे.

उँ वरकणय संख विहुम, मरगय घण सन्निहं विगयमोहं ॥

सत्तरिसयं जिणाणं, सबामर पूइअं वंदे ॥ स्वाहा ॥ ११ ॥

अर्थ:- केटला एक तीर्थकरोनो (वरकणय के०) श्रेष्ठकनक सरखो पीत वर्ण ठे तथा केटलाएक तीर्थकरोनो (संख के०) शंखना सरखो वर्ण ठे तथा केटलाएक तीर्थकरोनो (विहुम के०) प्रवालां सरखो वर्ण ठे तथा केटलाएक तीर्थकरोनो (मरगय के०) मरकतमणिना सरखो वर्ण ठे, तथा केटलाएक तीर्थकरोनो (घण के०) मेघ तेना (सन्निहं के०) सर खो वर्ण ठे तथा (विगयमोहं के०) गयो ठे मोह जेथकी ते विगत मोह कहियें एवुं, अर्थात् आ गायामां कहेला विविध वर्णवानुं एवुं (स त्तरिसयंजिणाणं के०) जिनोनुं सप्तत्यधिकशत, ते केहेवुं ठे? तो के (सवा

મરપૂજ્યં કે૦) સર્વામરપૂજિત છે તેને હું પણ (વંદે કે૦) વંદન કરું હું. અને (સ્વાહા કે૦) સુષુ, એટલે રૂઢું આહ નામ કેહે છે તેને સ્વાહા કહિયે. અર્થાત્ એ જિનેશ્વરોને નમસ્કાર કરવાથી શોચન સુખાદિક થાય છે. અથવા બીજો અર્થ એમકે:- “સ્વાહા દેવહવિર્દાનં” એમ કહેલું છે તેથી દેવતાને હવિનું પ્રદાન છે. આ પ્રદાન કરીને દેવો પરિતુષ્ટ થાય છે ॥ ૧૧ ॥

હવે આ યંત્રના પ્રનાવેં કરી સર્વ દેવો પણ ઉપડવ કરતા નથી તે કહે છે.

ૐ નવણવડ વાણ વંતર, જોડસવાસી વિમાણવાસી અ ॥

જે કેવિ હુઠ દેવા, તે સવે ઝવસમંતુ મમ ॥ સ્વાહા ॥ ૧૨ ॥

અર્થ:- અહિં (ૐ કે૦) ૐ તે પંચપરમેષ્ઠિવાચક પદ જાણવું તે મહામંગલરૂપ છે, તેને આદિને વિષે પ્રયોજવું. (જેકેવિ કે૦) જે કોઈ પણ (હુઠદેવા કે૦) હુષ્ટ દેવો તે મિથ્યાદૃષ્ટિ જૈનશાસનના દેષકારક અને જનોના અહિતકારક દેવો છે (તેસવે કે૦) તે સર્વ પણ આ સ્તવનના પ્રનાવથી (મમ કે૦) મને (ઝવસમંતુ કે૦) ઉપશાંત હો, અર્થાત્ વિઘ્નોને મ કરો. તે કયા હુષ્ટ દેવો? તો કે (નવણવડ કે૦) નવનપતિ, (વાણવંતર કે૦) વાણવ્યંતર, (જોડસવાસી કે૦) જ્યોતિષ્કવાસી દેવો, (ચ કે૦) તથા (વિમાણવાસી કે૦) વિમાનવાસી દેવો છે અને સ્વાહાપદ જે છે, તેનો અર્થ, પૂર્વની પેઠે જાણવો ॥ ૧૨ ॥

હવે એ યંત્રને ફલકાદિક જે કાષ્ઠપટ્ટાદિક તેને વિષે લખીને

પીવાનો પણ પ્રનાવ છે, તે કહે છે.

ચંદણ કપ્પૂરેણં, ફલણ લિહિકુણ સ્વાલિચ્ચં પીચ્ચં ॥

અંગંતરાઈ ગહનૂચ, સાઈણિ મુગ્ગં પણાસેઈ ॥ ૧૩ ॥

અર્થ:- (ચંદણ કે૦) ચંદન, અગરુ, કુંકુમ, તથા (કપ્પૂરેણં કે૦) કર્પૂરાદિક તેણેં કરી (ફલણ કે૦) ફલક તે કાષ્ઠપટ્ટાદિક તેને વિષે (લિહિકુણ કે૦) લખીને, તથા વલી કોઈક પુરુષો કેહે છે જે પવિત્ર એવા કાંસ્યસ્થાલાદિકને વિષે કર્પૂર, ગોરોચન, કુંકુમ, ચંદન, અગરુ, કસ્તૂરી પ્રજ્વલિતો કર્દમ કરીને તે કર્દમેં કરી સાત વચ્ચત પ્રલેપન કરીને ઘાચાયેં કરી શૂકવીને તેની ઉપર પૂર્વોક્ત યંત્રને લખી, પુષ્પ ધૂપાદિકેં પૂજન કરીને પ્રાતઃ

कालने विषे (खालिअं के०) क्हालन कखो एवो ते यंत्र, तेने जेणें (पीयं के०) पीयो होय, तेमना (एगंतर के०) एकांतरिक ज्वर आदि शब्दथी व्यांतरिक, व्यांतरिक ज्वर पण ग्रहण करवा. ते सर्व जातिना ज्वर तथा (गह के०) ग्रह गोचर ते अशुच नाववाला जे ग्रह, अथवा ग्रहण करे ते ग्रह कहियें ग्रह एवा (जूअ के०) जूत ते व्यंतर विशेष अने (साइणि के०) शाकिनीविशेष (मुग्गं के०) मोगक, उपलक्षणथी अन्य पण दुष्टरोग, जूत प्रेतादि आवेशने तथा कृतकर्मणादि जे ठे, तेमने (पणासेइ के०) प्रनाशन करे ठे ॥ १३ ॥

वली बीजो पण प्रकार कहे ठे.

इअ सत्तरिसयं जंतं, सम्मं मंतं डुवारि पडिलिहिअं ॥

डुरिआरि विजयवंतं, निप्रंतं निच्चमच्चेह ॥ १४ ॥

अर्थ:- (इअ के०) आ (सत्तरिसयं के०) सप्तत्यधिकशतनामक एवो (जंतं के०) यंत्र जे ठे तेने (सम्मं के०) रूडे प्रकारें (निप्रंतं के०) निःसंदेहें करीने हे नव्य जीवो ! (निच्चे के०) निरंतर, (अच्चेह के०) अर्चन करो. हवे ते यंत्र केहेवो ठे ? तो के (मंतं के०) सर्वमंत्रमां गुह्य एटले रहस्य ठे, वली केहेवो ठे ? तो के (डुवारि के०) गृहद्वारने विषे वा शुद्धि स्थानकने विषे पूर्वोक्त रीतें (पडिलेहियं के०) प्रतिलेखन करेलो ठे. वली ते यंत्र केहेवो ठे ? तो के (डुरिअ के०) कष्टो अने (अरि के०) शत्रुउ, तेने (विजयवंतं के०) विजय एटले निराकरण करतो एवो ठे. आहिं वली केटला एक तो एम केहे ठे, जे रूपाना पत्रामा अथवा ताम्रपत्रमां लखीने गृहमध्यने विषे पूजन करवुं अने ज्यारें कार्य पडे, ते वखतें ते यंत्रनुं शुद्ध जळें प्रक्षालन करीने ते प्रक्षालित जलनुं पान करवुं ॥ १४ ॥ इति तिजय पदुत्तनामक चतुर्थ स्मरणं समाप्तं ॥ ४ ॥

॥ अथ नमिऊणनामक पंचमं स्मरणं लिख्यते ॥

तेमां प्रथम मंगलानिधान पुरस्सर मंगलगाथा कहे ठे.

नमिऊण पणय सुरगण, चूडामणि किरण रंजिअं मुणिणो ॥

चलणजुअलं महानय, पणासणं संथवं वुहं ॥ १ ॥

अर्थ:- (मुणिलो के०) मुनिजे पार्श्वनार्थ तेमनुं (चलणजुअलं के०) चरण युगल एटले जे चरणारविंदनुं युगल तेने, (नमिकण के०) न मस्कार करीने, हवे ते चरणयुगल केहेवुं ठे? तो के (पणय के०) प्र एत एटले नमस्कार करनारा एवा जे (सुरगण के०) देवताउना समूह, तेना मस्तकने विषे रहेला एवा जे (चूना के०) मुकुट, ते मु कुटनेविषे रहेला जे (मणि के०) मणिउ, तेनां (किरण के०) किरणो, तेणें करीने (रंजिअं के०) रंगित एवुं ठे. वली केहेवुं ठे? तो के (महा जय के०) रोग, जल, ज्वलनादि एवा शोल पदार्थथकी उत्पन्न थयुं एवुं जे महोटुं जय, तेने (पणासणं के०) प्रकर्षे करीने नाश करनारुं एवुं ते चरण युगल ठे, तेने नमस्कार करीने हुं आ प्रकारना (संघवं के०) संस्तव जे तेने (बुद्धं के०) कहीश ॥ १ ॥

हवे “रोग जल जलण” ए पूर्वोक्त शोल जय ते मध्ये आठ महा जय ठे तन्निवारणलक्षण, प्रचुनुं अतिशयवर्णन, ते प्रत्येक जयआश्र यी बे बे गाथायें करी कहेतो ठतो प्रथम रोगजयनिवारण लक्षण प्र चुनुं अतिशय, गाथायुग्में करी कहे ठे.

सडिय कर चरण नह मुह, निबुद्ध नासा विवन्न लायन्ना ॥

कुष्ठ महा रोगानल, फुलिंग निदट्ट सवंगा ॥ २ ॥

ते तुह चलणा राहण, सलिलंजलि सेय बुद्धिय ञाया ॥

(उच्चाहा) वण दवदह्वा गिरिपा, यव व पत्ता पुणोलहिं ॥ ३ ॥

अर्थ:- (सडिय के०) विशीर्ण ठे एटले सडी गयेलां ठे (करचरणनहमुह के०) हाथ, पग, नख अने मुख, जेमनां एवा, तथा (निबुद्ध के०) निमग्न ठे एटले बेशी गयेली ठे (नासा के०) नासिका जेनी एवा, तथा (विवन्न के०) विनष्ट थयुं ठे (लायन्ना के०) लावण्य जेमनुं एवा, (कुष्ठ के०) कुष्ठ प्रसिद्ध एवो कोढरूप (महारोग के०) महान् रोग तेनुं संतापजनक पणुं ठे जेने ए हेतु माटे (अनल के०) अग्निसमान तेनां (फुलिंग के०) स्फुलिंगना सरखा एटले अंगारना तणखा ते समान पीडाप्राकार तेणें क री (निदट्ट के०) बाढ्यां ठे (सवंगा के०) सर्व अंग जेनां एवा ॥ २ ॥ (ते

के०) ते प्राणीयो पण (तुह के०) तव एटले हे पार्श्वनाथ ! तमारां
(चलणाराहण के०) चरणोनुं आराधन जे सेवन तेज (सलिलांजलि
के०) सलिलांजलि जे पाणी पीवानी अंजलि तेनुं (सेअ के०) सेक जे
सेचन तेणें करी (बुट्टिअञ्जाया के०) वृद्धिगत थइ ठे ठाया शोना जेम
नी एवा ठता (पुणो के०) फरीने (लब्धि के०) लक्ष्मी जे आरोग्यरूप
संपदा तेने (पत्ता के०) प्राप्त थाय ठे. तेने विषे उपमा कहे ठे के, जेम
(वणदव के०) वननो अग्नि तेणें करी (दग्धा के०) दग्ध थयेला (गिरि
पायव के०) गिरिपादप एटले पर्वतनां वृद्धो ठे तेज (व के०) जेम
(बुट्टिअञ्जाया के०) वृद्धि पामी ठे शोना जे मनी, एवा थाय ठे वली
वट्टिउञ्जाहा एवो पण पाठ ठे तो तेनो अर्थ एम जाणवो जे वृद्धिगत
थयो ठे उत्साह जेमनें एवा अर्थात् दवदग्ध वृद्धो ठे ते वृष्टिना जलें करी
सिंचेला ठता फरीने नवकोमलादि संपत्तिने प्राडुर्जाव करे ठे. तेम कुष्टादि
महारोगोयें करीने विवर्णेजावने पामेला एवा जनो, ते तमारा चरणारा
धनामृतें सिंचायेला ठता फरी पाठा मकरध्वजतुल्य रूपने पामे ठे ॥ ३ ॥

हवे गाथा द्यें करीने प्रभुनुं बीजुं जलनयापहरण लक्षण
माहात्म्यने देखाडतो ठतो कहे ठे.

डुवाय खुप्रिय जलनिहि, उप्रड कल्लोल नीसणारावे ॥

संजंत जय विसंतुल, निशामय मुक्कवावारे ॥ ४ ॥

अविदलिअ जाणवत्ता, खणेण पावंति इच्छिअं कूलं ॥

पासजिण चलण जुअलं, निच्चंचिअ जे नमंति नरा ॥ ५ ॥

अर्थ:- (डुवाय के०) डुष्टवात एटले प्रतिकूल पवन, तेणें (खुप्रिय
के०) क्षोभित कस्यो एवो (जलनिहि के०) जलनिधि जे समुद्र, तेना
(उप्रड के०) उद्भट एटले उदार एवा (कल्लोल के०) कल्लोल जे लहे
रीउ तेना (नीसण के०) नयंकर ठे (आरावे के०) शब्दो जेने विषे एवो
तथा (संजंत के०) हवे शुं करवुं जोइयें ? एवो विचार करवाने विषे मूढ
थयेला तथा (जय के०) जय जे बीक तेणें करीने (विसंतुल के०)
विव्हल थया एवा (निशामय के०) निर्यामक एटले खलासीउ तेणें
(मुक्कवावारे के०) मूक्यो ठे व्यापार जेने विषे ॥ ४ ॥ एवा पण समु

इने विषे (अविदलिय के०) नथी जांगुं (जाणवत्ता के०) यानपात्र ते वाहाण जेमनुं एवा ठता (खणेण के०) क्खणें करीने एटले घडीना ठछा जागें करी (इत्थिअं के०) इत्थित एवुं (कूजं के०) समुत्तट एटले कांठो तेने (पावन्ति के०) प्राप्नुवन्ति एटले पामे ठे. ते कया नर जाणवा? अर्थात् सर्वजन नहिं, परंतु (जे के०) जे (नरा के०) मनुष्यो (पासजि ए के०) श्रीपार्श्वजिन तेनुं (चलणजुअलं के०) चरणकमलनुं जुगल तेने (चिअ के०) चिअ शब्द अवधारणर्थत्व ठे (निच्चं के०) निरंतर (नमन्ति के०) नमन करे ठे, अथवा (निच्चंचिअ के०) नित्य गंधादिकें करी अर्चन करीने जे (नमन्ति के०) नमस्कार करे ठे, ते नरो समुद्ना पारने पामे ठे ॥ ५ ॥

हवे गाथायुगलें करीने प्रचुनो त्रीजो दवानलनया
पहारातिशय कहे ठे.

खर पवणुअ वणदव, जालावलि मिलिय सयल डुम गह
णे ॥ म्भंत मुद्ध मय बहु, चीसणख चीसणंमि वणे ॥ ६ ॥
जगगुरुणो कमजुअलं, निवाविअ सयल तिहुणाओअं ॥
जे संजरंति मणुआ, न कुणइ जलणो जयं तेसिं ॥ ७ ॥

अर्थः—आगल कहेओ ए प्रकारना (वणे के०) वनने विषे (जलणो के०) ज्वलन जे अग्नि ते जय करतो नथी. हवे ते वन केहेवुं ठे? तो के (खर के०) प्रंचम एवो जे (पवण के०) वायु, तेणें करी (उद्धुय के०) उद्धत सर्व दि शिउने विषे आणी तरफ पहेली तरफ प्रसारने पमाडेओ एवो (वणदव के०) वननो अग्नि, तेनी (जाला के०) ज्वाला तेनी (आवलि के०) श्रेणि तेणें करी ने (मिलिय के०) परस्पर एकीभूत थया ठे, (सयल के०) समग्र (डुम के०) डुम एटले वृद्धो तेना (गहणे के०) गहन जेने विषे एटले आ आंबानुं वन, आ चंपक वन, इत्यादिक ठे जे वनने विषे तथा वली ते वन केहेवुं ठे? तो के (म्भंत के०) दाजती एवी (मुद्ध के०) मुग्ध एटले सरल एवी जे (मयबहु के०) मृग वधू एटले हरिणीउ तेमनो (चीसण के०) जयंकर (ख के०) आक्रंद शब्द तेणें करीने (चीसणंमि के०) जयप्रद थयेलुं अर्थात् जयंकर थयेलुं, अहीं नी एटले जय तेने सन केतां आपे, ते चीसन कहियें एवा

वणे के०) वनने विषे वली अहीं केटलाएक तो एवो अर्थ करे ठे के,
 (मञ्जंत के०) दह्यांत एटले दहन थवा योग्य एवुं जे वन तेनो अंत ए
 टले अवसान ठे जेमां, तेने दह्यांत कहियें ते दह्यांत जे दवाग्नि तेनी (मुद्
 के०) सरल एवी जे ज्वाला तेना आकुलितपणायें करीने मूढ एवा जे
 (मय के०) अरण्यावासी पशुउ तेनो (बहु के०) घणो अत्यंत (नीस
 ए के०) नयंकर एवो (आराव के०) आक्रंद तेणें करीने (नीसणंमि
 के०) नयनीत थयेलुं एवुं (वणे के०) वनने विषे ॥ ६ ॥ (जगगुरुणों
 के०) स्वसामर्थ्यथकी थयेला एवा जगतना गुरु जे श्री पार्श्वनाथ स्वा
 मी तेमनुं (कमजुअलं के०) चरणयुगल, ते चरण युगल केहेवुं ठे?
 तो के (निवाविअ के०) निर्वापित एटले आपत्तिना तापने प्रशमनें करी
 सुखीउ कखो ठे (तिहुअणानोअं के०) त्रजुवनानोग एटले परिपूर्ण
 त्रण जुवन जेणें एवुं चरणयुगल ठे. अहीं आनोग शब्द जे ठे, ते अनि
 र्वापणनिषेधार्थ ठे, एवा प्रजुना चरणकमलने (जे के०) जे (मणुआ
 के०) मनुष्यो (संनरंति के०) स्मरण करे ठे, (तेसिं के०) ते स्मरण
 करनार जनोने पूर्वोक्त जे (जलणो के०) दावाग्नि ते, (नयं के०) नय
 प्रत्ये (नकुणइ के०) नथी करतो ॥ ७ ॥

हवे गाथायुग्में करीने जगवंतनो चोथो विषधरजयनिवारकत्व
 महिमाने देखाडतो ठतो कहे ठे.

विलसंत जोग नीसण, फुरिआरुण नयण तरल जीहालं॥
 उगगजुअंगं नवजल, य सबहं नीसणायारं ॥ ८ ॥
 मन्नंति कीड सरिसं, दूर परिबूढ विसम विसवेगा ॥
 तुह नामस्कर फुडसि, धमंत गुरुआ नरा लोए ॥ ९ ॥

अर्थ:- (विलसंत के०) सुशोणित एवा (जोग के०) फणा ठे जेना
 अथवा (विलसंत के०) सुशोणित ठे (जोग के०) देह जेनो एवो तथा
 (नीसण के०) नयंकर अने (फुरिअ के०) स्फुरित एटले चपल अने
 (अरुण के०) आरक्त ठे (नयन के०) चहु जेनां एवो तथा (तरल
 के०) चंचल ठे (जीहालं के०) जिह्वा जेनी एवो (उगगजुअंगं के०)

उग्र जुजंगम एटले नयंकर सर्प, वली ते सर्प कहेवो ठे ? तो के (नवजलय के०) नवीन जलद एटले आषाढ महिनानो वर्षाद, तेना (सङ्ग्रह के०) सदृश ठे एटले मेघनी पेरेँ श्यामवर्णी ठे. वली कहेवो ठे ? तो के (नीस एायारं के०) जीषणाकार एटले नयंकर ठे आकार जेनो अथवा नयंकर ठे आचार केतां वेदन एटले आंहिं त्यांहिं च्रमण जेनुं एवो सर्प ॥ ८ ॥ तेने (कीडसरिसं के०) कीटसदृश (मन्त्रंति के०) माने ठे. ते कीट सदृश कोण माने ठे ? तो के (दूर के०) अत्यंत दूर कखो ठे (परिबूढ के०) चारे तरफ टाव्यो ठे (विसम के०) आकरो एवो (विसवेगा के०) विषनो वेग जेउएँ, ते कोणें टाव्यो ठे ? तो के हे श्रीपार्श्वनाथ ! (तुह के०) तमारुं (नामस्कर के०) नामास्कर तेज (फुड के०) स्फुट ठे प्रनाव जेनो तेणें करीने (सिद्ध के०) सिद्ध थयेलो एवो (मंत्र के०) गारुडादिकनो मंत्र एटले तमारा नामना जे (पार्श्व) ए वे प्रनाविक अक्षरो ठे ते अक्षरें करीने सिद्ध थयेलो एवो जे गारुडादिक मंत्र, तेणें करीने (गुरुआ के०) गरिष्ट एटले महोटा एवा (नरा के०) मनुष्यो जे (लोए के०) लोकने विषे ठे, ते पूर्वोक्त सर्पने कीटसदृश माने ठे ॥ ९ ॥

हवे गाथायुगलें करीने प्रभुनुं पांचमुं तस्करनय निवारकत्व कहे ठे.

अम्बीसु निह्न तक्कर, पुलिंद सदूल सदनीमासु ॥

नयविदुर वुन्नकायर, उन्नूरिअ पहिअ सहासु ॥ १० ॥

अविलुत्तविहवसारा, तुह नाह पणाम मत्तवावारा ॥

ववगय विग्घासिग्घं, पत्ता हिय इन्नियं ठाणं ॥ ११ ॥

अर्थः—(अम्बीसु के०) सर्व अटवीउने विषे, ते अटवीउ कहेवो ठे ? तो के (निह्न के०) निह्न जे पल्लिवासी लोक, तथा (तक्कर के०) तस्कर एटले चोर, (पुलिंद के०) वनचर जीवो, (सदूल के०) शार्दूल सिंह, तेना मारो, हणो, इत्यादिक जे (सद के०) शब्द तेणें करीने (नीमासु के०) नयंकर बीहामणी एवी तथा (नय के०) नय तेणें करीने (विदुल के०) विव्हल तथा (वुन्न के०) विषसु एटले दुःखित एवा पुरुषोने (अकायर के०) अकातर एवा निह्न लोकोयें (उन्नूरिअ के०) लूंटघा

ढे, (पहिअसङ्गासु के०) पंथीउना साथो जेने विषे एवी अटवीउ ढे ॥ १० ॥ एवी अटवीउमां पण हे श्रीपार्श्वनाथ ! (अविबुत्त के०) नथी चोखुं (विहवसारा के०) उत्कृष्टधन जेनुं, ते कोण पुरुषनुं उत्कृष्ट धन नथी चोखुं ? तो के (नाह के०) हे नाथ ! (तुह के०) तमोने (पणाममत्त के०) प्रणाममात्र करवो, ते ढे (वावारा के०) व्यापार जेमने एटले ते अवसरने विषे तमोने प्रणाम करवानुं ढे कृत्य जेमनुं एवा पथिको जे ढे, तेना (सिग्धं के०) शीघ्र ते उतावला (विग्धा के०) विघ्नसमूह, (वव गय के०) विशेषें करी गया ढे जेथकी एवा पुरुष, (हिअइत्थिअं के०) पोताना हृदयने विषे इत्थित एवा (ठाणं के०) खनगर ग्रामादिक मनोवां ढित स्थानक, ते प्रत्ये (पत्ता के०) प्राप्त आय ढे ॥ ११ ॥

हवे गाथादये करीने ठहुं सिंहजय निरासकारक प्रभुनुं
माहात्म्य केहे ढे.

पङ्कलिअनलनयणं, दूरवियारियमुहं महाकायं ॥ नह
कुलिसघायविअलिअ, गइंद कुनडलानोअं ॥ १२ ॥
पणयससंजमपत्तिव, नहमणिमाणिक पडिअ पडिमस्स ॥
तुह वयणपहरणधरा, सीहं कुद्धं पि न गणंति ॥ १३ ॥

अर्थ:- (पङ्कलिअ के०) प्रज्वलित एवो जे (अनल के०) अग्नि, तेना सरखां ढे (नयणं के०) नेत्र जेनां एवो तथा (दूरवियारियमुहं के०) दूरथकी फाड्युं ढे नरूपण करवाने अर्थे मुख जेणें एवो, तथा (महा के०) मोहोटो ढे (कायं के०) देह जेनो एवो, तथा (नहकुलिस के०) नखरूप कुलिश जे वज्र, तेना (घाय के०) घात, एटले जे प्रहार, तेणें करी (विअलिय के०) विदलित एटले विशेषें निन्न कखां ढे (गइंद के०) गजेंड जे हस्ती तेमनां जे (कुनडल के०) कुनस्थल तेना (आनोअं के०) आनोग एटले विस्तार जेणें एवो ॥ १२ ॥ अने (कुद्धं पि के०) क्रोधा यमान अथो एवो पण (सीहं के०) सिंह जे ढे, तेने (नगणंति के०) नथी गणता, अर्थात् तेवा सिंहने विषे पण नयहेतुतायें करी संजावना करता नथी, ते कोण संजावना करता नथी ? तो के (पणय के०) नम

ता एवा (ससंजम के०) ससंच्रम एटले आदर सहित जे (पडिव के०) पथिव जे राजाउ, ते संबंदिनुं अथवा पृथिवीने विषे विख्यात जे इंदो ते संबंदिनुं (नहमणिमाणिक के०) प्रचुना नखो तेहीज श्रेष्ठ मणि माणिक्य तेने विषे (पडिय के०) पड्युं ठे (पडिमस्स के०) प्रति बिंब जेमने एवा तमें ठो, ते (तुह के०) तमारा (वयणपहरण के०) वचनें करी जे नामग्रहण करवुं, ते रूप प्रहरण एटले शस्त्र, ते शस्त्रोने (धरा के०) धारण कखां ठे जेमणें एवा जनो सिंहने गणता नथी ॥ १३ ॥

हवे गाथायुग्में करीने सातमो गजनय निरासकारक प्रचुनो
अतिशय देखाडतो ठतो कहे ठे.

ससिधवल दंतमुसलं, दीहकरुल्लाल वट्टि उल्लाहं ॥ मधु
पिंग नयणजुअलं, ससलिल नवजलहरारावं ॥ १४ ॥
नीमं महागइंदं, अच्चासन्नंपि ते नवि गणंति ॥ जे तुम्ह
चलण जुअलं, मुणिवइ तुंगं समल्लीणा ॥ १५ ॥

अर्थ:- (मुणिवइ के०) हे मुनिपते ! (ते के०) ते नरो, (अच्चा सन्नंपि के०) अत्यासन्न एटले अतिशयें करीने निकटवर्ति एटले ठूकडो रहे लो एवो पण (महागइंदं के०) मोहाटा एवा गर्जेइने (नविगणंति के०) नथी गणता. अर्थात् गजनय हेतुनी संज्ञावना करता नथी, हवे ते गर्जेइ केहेवो ठे? तो के वली केहेवो ठे? तो के (नीमं के०) अतिनयंकर एवो, वली केहेवो ठे? तो के (ससि के०) चंडमा तेना सरखा (धवल के०) धोला ठे (दंतमुसलं के०) बे दांत रूप मुशल जेनें एवो अने (दीह के०) दीर्घ एटले लांबो एवो (कर के०) गुंढामंम तेनुं (उल्लाह के०) उंचु उमाडवुं, तेणें करीने (वट्टि के०) वृद्धिगत थयो ठे (उल्लाहं के०) उत्साह जेने एवो तथा (मधु के०) मधु एटले मध तेना सरखुं (पिंग के०) पीत रक्त ठे (नयण के०) नेत्रनुं युंगल जेनुं एवो, तथा वली केहेवो ठे? तो के (ससलिल के०) जलें करी पूर्ण एवो जे (नवजलहरारावं के०) नविन मेघ, तेना सरखो ठे आराव एटले गर्जनारूप शब्द जेनो एवो, अहिं जलधर शब्द जे ठे, ते मेघवाचि जाणवो. कदापि

तैम न कहीयें तो प्रथम सलिल शब्द ग्रहण करेलो ठे, तेथी पुनरुक्ति दोषनी आपत्ति थाय ठे माटे. वली ते नरो केहेवा ठे? तो के (जे के०) जे नरो, (तुम्हचलणजुअलं के०) तमारा चरण युगल ते प्रत्ये (समन्नीणा के०) सम्यक् रीतें आश्रयें करीने रह्या एवा ठे. ते त मारुं चरणयुगल केहेवुं ठे? तो के (तुंगं के०) सर्वथकी गुणोयें करीने उन्नत एवुं ठे. हवे ए सर्वनो जावार्थ एज ठे जे, तमारा चरणाश्रित नरोने एतादृश गजजय होतुं नथी ॥ १५ ॥

हवे गाथायुग्में करीने आठमो प्रभुनो संग्रामजयहरातिश
यने कहेतो बतो कहे ठे.

समरम्मि तिस्क खग्गा, जिग्घाय पविद्ध उद्भुय कबंधे ॥
कुंतविणिज्जिन्न करि कलह, मुक्क सिक्कार पउरंमि ॥ १६ ॥
निज्जिय दप्पुद्धर रिउ, नरिंद निवहा नडा जसं धवलं ॥
पावंति पाव पसमिण, पासजिण तुह प्पजावेण ॥ १७ ॥

अर्थ:- (पासजिण के०) हे पार्श्वजिन! तथा (पावपसमिण के०) हे पापना प्रकर्षें करी शमावनहार! (नडा के०) नट जे सुनटो ते, (समरम्मि के०) संग्रामने विषे (तुहप्पजावेण के०) तमारा प्रनावें करीने (धवलं के०) उज्ज्वल एवुं (जसं के०) यश जे ठे तेने (पावंति के०) पामे ठे, ते नटोयें तमारा प्रनावें करीने (निज्जिय के०) निर्जित एटले जित्या ठे (दप्पुद्धर के०) दर्प जे अहंकार तेणें करी मदोन्मत्त थयेला अर्थात् “अमें योद्धा ठैयें?” तेवा अनिमान धरनारा एवा (रिउनरिंद के०) शत्रु एवा जे राजाउ तेमना (निवहा के०) समूह जेमणें एवा थाय ठे ॥ १७ ॥ हवे पूर्वोक्त संग्राम केहेवो ठे? तो के (तिस्कखग्गा के०) तीक्ष्ण एवां जे खज तेना (अजिग्घाय के०) प्रहार तेणें करीने (पविद्ध के०) उद्धूल जेम तेमज (उद्भुय के०) आम तेम नाचवा लाग्यां ठे (कबंधे के०) मस्त क रहित धड जेने विषे एवो तथा वली केहेवो ते संग्राम ठे? तो के (कुंतविणिज्जिन्न के०) कुंत जे जालां, तेमणें विशेषें करी जेदेलां ठे अंग जे नां एवा जे (करिकलह के०) हस्तीना त्रीश वर्षना बालको, तेमणें (मु

कसिक्कार के०) मुकेंला एवा जे सीत्कारो ते सीत्कारातिशयें करीने (पञ्च रम्मि के०) प्रचुर एवो संग्राम ठे. एवा दारुण संग्रामने विषे तमारा प्र जावें करी ते सुजटो जयने पामे ठे ॥ १६ ॥

हवे एटला स्तोत्रें करीने कवियें प्रचुनुं आठ जयनिवारणातिशय पणुं पृथक् पृथक् गाथायुग्में करीने कहुं, सांप्रत एक गाथायें करीनेज पूर्वे कथां एवां जे जयो, तेने निरास करतो ठतो कहे ठे.

रोग जल जलण विसहर, चोरारि मइंद गय रण जयाइं ॥

पासजिण नाम संकी,त्तणेण पसमंति सवाइं ॥ १७ ॥

अर्थ:—(रोग के०) रोग जे कुष्टादि, (जल के०) पाणी, (जलण के०) अग्नि, (विसहर के०) सर्प, (चोर के०) तस्कर, (अरि के०) शत्रु, (मइंद के०) सिंह, (गय के०) हस्ती, (रण के०) संग्राम, तेनां (सवाइं के०) सर्व (जयाइं के०) जय ते, (पासजिणनामसंकीत्तणेण के०) पार्श्वजिननां श्रद्धा पूर्वक जे नाम, तेनुं जे कीर्तन, तेने करवे करीने (पसमंति के०) प्रकर्ष करी शांति पामे ठे. अर्थात् प्रशब्दें करीने फरी ते जय उत्पन्न पण थाय नहिं. आ ठेकाणे मंत्र कहे ठे, ते जेम के:—“ॐ नमिऊण पास विस विसहर वसह जिण फुलिंग झीरोग जल जलण विसहर चोरार मइंद गय रण जयाइं पास जिण नाम संकीत्तणेण पसमंति मम स्वाहा ॥” आ माहा मंत्र ठे, ते आ स्तोत्रना बेराएला अह्मरोयें करी उत्पन्न करेलो ठे ॥ १७ ॥

हवे आ गाथामां आ स्तोत्रनुं माहात्म्य कहे ठे.

एवं महा जयहरं, पासजिणिंदस्स संथवमुअारं ॥

जविय जणाणंदयरं, कल्लाण परंपर निहाणं ॥ १८ ॥

अर्थ:—(एवं के०) ए पूर्वोक्त रीतें कहुं एवुं, (पासजिणिंदस्स के०) श्री पार्श्वजिनैडनुं (संथवं के०) स्तवन ठे, ते केहेवुं ठे? तो के (महाजयहरं के०) मोहोटुं एवुं जे जय तेने हरनारुं ठे, अर्थात् अनर्थप्रतिघातक ठे. आ पदें करीने आ स्तोत्रनुं नाम पण जयहर जाणवुं. वली ते केहेवुं ठे? तो के (उअारं के०) अर्थशकी अने शब्दशकी उदार ठे. वली केहेवुं ठे? तो के (जवियजणाणंदयरं के०) जव्य जे मुक्तिगमन योग्य जीव, तेने आनंद

करनारुं ठे, आहिं कोइ शंका करे के, नवियानंदयरं एम न कह्युं अने नवियजणाणंदयरं एम कहेवानुं शुं कारण ? अने कदाचित् पूर्वोक्त पाठ कह्यो हत, तो पण अर्थमां एमज आवत, ते जेम के:-नविकोने आनंद दे नारुं ठे. त्यां समाधान करे ठे के, जो जन शब्दनुं ग्रहण न करियें तो अव्यवहारिक निगोदमां पण नविक जीव ठे, तो तेने आनंद थावानो संजव ठे नही, कारण के ते एकेंडिय ठे माटे मध्यें जन शब्दनुं ग्रहण कयुं ठे. अहीं व्यवहार राशिमां जे उत्पन्न थाय, तेने जन कहियें माटे नविक एवा जन ने आनंदकारक आ स्तवन ठे, एम जाणवुं. वली आ स्तवन केहेवुं ठे ? तो के (कछ्वाणपरंपरनिहाणं के०) कछ्वाण जे श्रेय तेनी परंपरा जे संतति तेनुं निदानरूप एवुं ठे. अहिं केटलाएक तो पदविजंजन करीने आम अर्थ करे ठे, ते जेम के:- (नवियजणाणं के०) नविक जनोने (कछ्वाणपरं के०) कछ्वाणैकस्थान एवुं ठे. वली केहेवुं ठे ? तो के (परनिहाणं के०) परनिजाणं एटले पर जे शत्रुउ तेनां निज जे कपट, ते उच्चाटनादि तेने (अंदयरं के०) बांधनारुं ठे, अर्थात् प्रकारांतरें करी एम जाणवुं जे कुइ कर्मोने स्तंजन करनारुं ठे ॥ १९ ॥

हवे आ गाथायें करीने जे कोइ नयस्थानको होय, ते ठेकाणें आ स्तवन जणवुं, एवां नयस्थानकोने प्रगट करतो ठतो कहे ठे.

राय नय जस्क रस्कस, कुसुमिण डुस्सउण रिस्क पीडासु ॥
संजासु दोसु पंथे, उवसग्गे तहय रयणीसु ॥ २० ॥

अर्थ:- (रायनय के०) राजनय, (जस्क के०) यक्षनय, (रस्कस के०) राक्षसनय, (कुसुमिण के०) कुसुमनय, तथा (डुस्सउण के०) डुःशकुन, एटले डुष्ट शकुननय तथा (रिस्क के०) अशुभ ग्रह, ते सर्वनी (पीडासु के०) पीडाउने विषे तथा (दोसुसंजासु के०) बे संध्या ते एक प्रातःकाल अने बीजी सायंकाल तेने विषे तथा (पंथे के०) पंथ जे अरण्यादि मार्ग तेने विषे तथा (उवसग्गे के०) देव अने मनुष्य कृतोपसर्गोने विषे (तह के०) तथा (य के०) च ते समुच्चयार्थवाचक ठे (रयणीसु के०) रात्रिउने विषे ॥ २० ॥

जो पढइ जो अ निसुणइ, ताणं कइणो य माणतुंगस्स ॥

पासो पावं पसमेउ, सयल जुवणच्चिअ चलणो ॥ २१ ॥

अर्थ:- (जो के०) जे कोइ जंन, ए उक्त प्रकारें करीनें श्रीपार्श्वजिननुं आ स्तव जे ठे तेने (पढइ के०) नणे ठे तथा (जोअनिसुणइ के०) जे उपयोग पूर्वक सांजले ठे, (ताणं के०) ते बेहुजननुं (य के०) वली (कइणो के०) आ प्रस्तुत स्तोत्रना कर्त्ता एवा (माणतुंगस्स के०) मानतुंगसूरि तेमनुं निजप्रभु एवा जे (पासो के०) पार्श्वनामा जिन, अहिं पार्श्वपदें करीने पार्श्वयक्ष ग्रहण करवो नहिं, कारण के ते यक्षने हवे केहेसुं एवां विशेषणोनी अनुपपत्ति ठे माटे ते पार्श्वजिन, (पावं के०) अष्टाज कर्म जे राजनयादिनुं कारण, तेने (पसमेउ के०) विनाश करो, ते पार्श्वजिन केहेवा ठे? तो के (सयलजुवणच्चियचलणो के०) सकल एवं जुवन जे जगत् तेणें, अहिं जुवन शब्दें करीने त्रिजुवनमां रहेनारा जनो ग्रहण करवा, तेणें अर्चित एटले पूजित ठे चरण जेनां एवा ठे ॥ २१ ॥

हवे ते पार्श्वजिन केहेवा ठे? तेनो अतिशय आ गाथायें करी कहे ठे.

उवसग्गंते कमठा, सुरम्मि जाणाउ जो न संचलिउ ॥

सुर नर किन्नर जुवईहिं, संथुउ जयउ पासजिणो ॥ २२ ॥

अर्थ:- (उवसग्गंते के०) उपसर्गकारक एवा (कमठासुरम्मि के०) कमठासुर ठेते पण (जो के०) जे जगवान् (जाणाउ के०) षट्जीव निकाय हितचिंतन रूप एवा ध्यानथकी (नसंचलिउ के०) चलायमान थया नहीं. अर्थात् होन पाम्या नहीं. वली ते केहेवा ठे? तो के (सुर के०) देवो, (नर के०) मनुष्य, (किन्नर के०) किन्नर, (जुवईहिं के०) युवती एटले ते सर्वनी स्त्रीयो तेणें (संथुउ के०) रूडे प्रकारें एटले त्रिधा शुद्धियें करीने स्तुति करेला एवा (पासजिणो के०) श्रीपार्श्वजिन ते (जयउ के०) जयतु एटले उत्कर्षें जयवृद्धिने पामो ॥ २२ ॥

एअस्स मप्पयारे, अठारस अस्करेहिं जो मंतो ॥

जो जाणइ सो जायइ, परम पयहं फुडं पासं ॥ २३ ॥

अर्थ:- (एअस्स के०) आ स्तोत्रना (मप्पयारे के०) मध्यने विषे

वेरेंला अक्षरोयें करी “नमिऊणपासविसहरवसहजिणफुलिंगं” ए (अ
छारसअस्करेहिं के०) अठार अक्षरोयें करीने (जो के०) जे चिंतामणिना
मा गुप्त (मंतो के०) मंत्र ठे, तेने (जो के०) जे (जाणइ के०) गुरु
उपदेशयकी जोणे ठे (सो के०) ते, तेवा मंत्रें करीने (पासं के०) पार्श्व
नाथने (जायइ के०) श्रीमंत्रमय पार्श्वप्रभुनुं ध्यान करे ठे, ते केहेवा श्री
पार्श्वनाथ ठे ? तो के (फुडं के०) प्रगटध्यान स्वरूपें करीने (परम के०) उ
त्कृष्ट एवुं (पयडं के०) पद जे स्थानक तेने विषे रहेनारा ठे ॥ १३ ॥

पासह समरण जो कुणइ, संतुठे हिययेण ॥ अद्भुत

र सय वाहि जय, नासइ तस्स दूरेण ॥ १४ ॥

इति श्रीमहाजयहरनामकं पंचमस्मरणं संपूर्णम् ॥ ५ ॥

अर्थ:- (जो के०) जे जीवो, (संतुठेहिययेण के०) संतुष्ट हृदयें क
रीने (पासह के०) श्रीपार्श्वनाथनुं (समरण के०) स्मरण जे ठे तेने
(कुणइ के०) करे ठे, (तस्स के०) ते जीवोना (अद्भुतरसय के०) एक
शोने आठ एवा (वाहि के०) व्याधि संबंधि जे (जय के०) जय, ते
(दूरेण के०) दूर प्रत्यें (नासइ के०) नासे ठे ॥ १४ ॥ इति नमि० ॥ ५ ॥

॥ अथ ॥

॥ श्री अजितशांति स्तवननामा षष्ठ स्मरणस्य प्रारंभः ॥

अजिअं जिअ सब जयं, संतिं च पसंत सब गय पावं ॥ जय

गुरु संति गुण करे, दोवि जिणवरे पणिवयामि ॥ १ ॥ गाढा ॥

अर्थ:- जगवान् गर्जस्थ ठे तेमनी विजया देवी माताने पोताना
स्वामी जितशत्रु राजायें द्यूतक्रीडाने विषे न जींति, माटे (अजियं के०)
अजितनाथ नामा बीजा तीर्थकर, (च के०) वली (जिअसबज
यं के०) जीत्थुं ठे, इह लोकादिक सप्तविध सर्व जय जेणें एवा, (संतिं
के०) श्रीशांतिनाथ जगवान् ते, जे वखत गर्जमां हता, ते समय पण ज
गतना अशिवोनी उपशांतिने करता हवा, अने हमणां पण एना स्मरण
यकी जीवने शांतिने करे ठे, ते माटे ते शांतिनामक शोलमा तीर्थकर के
हेवा ठे ? तो के (पसंत के०) अपुनर्जावें करी निवृत्त थया ठे (सब के०)

સર્વે એવા (ગય કે૦) રોગ અને (પાવં કે૦) પાપ એટલે અશુભ કર્મ જેમનાં એવા હે, તે (દોવિ કે૦) બેહુ પણ (જિણવરે કે૦) જિનવર તેને (પણિવચામિ કે૦) પ્રણિપતામિ એટલે નમસ્કાર કરું હું. તે બેહુ જિન વર કેહેવા હે ? તો કે (જય કે૦) જગત્ જે દેશનાર્હે પ્રાણિવર્ગ તેના (ગુરુ કે૦) તત્ત્વોપદેષ્ટા એવા હે અથવા જગતના (ગુરુ કે૦) મહોટા એવા (સંતિ કે૦) કષાયનો અજાવ, તથા (ગુણ કે૦) જ્ઞાનાદિક ગુણ તેને (કરે કે૦) કરે હે, અથવા શાંતિરૂપ ગુણના કરનાર હે ॥ ૧ ॥ આ, ગાથાનામક ઠંદ જાણવો. આ સર્વે સ્તોત્રના ઠંદનું લક્ષણ, ઠંદરત્નાકરનામક ગ્રંથથી જાણવું ॥

વવગય મંગુલ જાવે, તેહં વિઝલ તવ નિમ્મલ સહાવે ॥

નિરુવમ મહપ્પજાવે, યોસામિ સુદિઠ સપ્પાવે ॥ ૨ ॥ ગાઠા ॥

અર્થ:—(વવગય કે૦) વ્યપગત એટલે ગયો હે (મંગુલજાવે કે૦) અશોભન જાવ જેમનો એવા, આ કહ્યું એવું વવગયમંગુલજાવત્વ, તેને વિષે વિશેષણ દ્વારાયેં કરીને હેતુ કહે હે, તે જેમ કે:—(વિઝલ કે૦) વિસ્તીર્ણ તે બાહ્યા ચ્યંતર દ્વાદશવિધ એવું (તવ કે૦) તપ તેણેં કરીને (નિમ્મલસ હાવે કે૦) નિઃકર્મા હે સ્વસત્તાર્યેં કરી સ્વજાવ જેમનો એવા, તે પૂર્વની ગાથા માં કહ્યા જે શ્રી અજિતનાથ તથા શાંતિનાથ, તે બેહુની હું નંદિષેણનામા સૂરિ, (યોસામિ કે૦) સ્તુતિ કરું હું. હવે તે બેહુ જિન કેહેવા હે ? તો કે (નિરુવમ કે૦) નિરુપમ ઉપમાતીત હે (મહપ્પજાવે કે૦) મહાન્ એટલે મહોટી પ્રજાવ એટલે શક્તિ જેની એવા હે અથવા નિરુપમ એટલે મહોટો એવો હે પ્રજાવ તે માહાત્મ્ય જેનું એવા હે. વલી કેહેવા હે ? તો કે (સુદિ ઠ કે૦) રૂઢે પ્રકારેં કરી, અર્થાત્ કેવલ જ્ઞાન અને કેવલ દર્શનેં કરી દીઠા હે (સપ્પાવે કે૦) વિદ્યમાન જીવાજીવાદિક જાવો જેણેં એવા હે. આહિં ‘તેહં’ એ જે પાઠ હે, તે અપ્રામાણિક હે કારણ કે તેનું પ્રાવાહિ કત્વેં કરીને આગમન હે તથાપિ તે પાઠ સર્વજનો જણે હે, તેથી અહિં લખ્યો હે ॥ ૨ ॥ આ પણ, ગાથાનામા ઠંદ જાણવો.

સઘ ડુસ્ક પ્પસંતીણં, સઘ પાવ પ્પસંતિણં ॥ સયા અ
જિય સંતીણં, નમો અજિય સંતિણં ॥ ૩ ॥ સિલોગો ॥

अर्थ:- (सब के०) सर्व एवा जे जन्म जरादि विद्यमानकर्म, ते थकी उपनां जे (दुःख के०) दुःख तेनी (प्यसंतीणं के०) प्रशांति थइ ठे जेउने एवा ठे, अथवा सर्व योग्य जंतुउना दुःखनी प्रशांति करी ठे, जेम एं एवा ठे, तथा (सब के०) सर्व एवां जे प्राणातिपातादिक (पाव के०) पापकर्मो ठे, तेनी (प्यसंतिणं के०) प्रशांति थइ ठे जेमनें एवा ठे, तथा वलो (अजिअ के०) रागादिकें करी नथी पराजव पामेलो एवो (संतीणं के०) शांति एटले उपशम ठे जेमनो एवा, (अजिअसंतिणं के०) श्रीअजितनाथजी तथा शांतिनाथजी तेमने (सया के०) सदा निरंतर (नमो के०) नमस्कार थाउ ॥३॥ आ गायानो, श्लोकनामा ठंद जाणवो ॥

अजिअ जिण सुह प्यवत्तणं, तव पुरिसुत्तम
नाम कित्तणं ॥ तह य धिइ मइ प्यवत्तणं, तव
य जिणुत्तम संति कित्तणं ॥ ४ ॥ मागहिया ॥

अर्थ:- (अजिअजिण के०) हे अजितजिन ! तथा (पुरिसुत्तम के०) पुरुष जे मर्त्यलोक तेने विषे उत्तम एटले श्रेष्ठ तेना संबोधनने विषे हे पुरुषोत्तम ! (तव के०) तमारुं (नामकित्तणं के०) नामनुं जे कीर्त्तन, ते (सुहप्यवत्तणं के०) स्वर्गापवर्ग लक्षण जे सुख, तेनुं प्रवर्त्तन करनारुं एवुं वर्त्ते ठे. (तहय के०) तथा वली (धिइ के०) धृति ते चित्त नी स्वस्थता रूप समाधि तथा (मइ के०) मति जे बुद्धि, तेनुं (प्यवत्तणं के०) प्रवर्त्तन एटले प्रकौं करीने वर्त्तन करनारुं ठे, तथा (जिणुत्तम के०) जिन जे सामान्य केवली, तेने विषे श्रेष्ठ एवा हे (संति के०) श्री शांतिनाथ ! (तवय के०) वली तमारा नामनुं जे (कित्तणं के०) कीर्त्तन ठे, ते पण पूर्वोक्त गुण युक्त ठे. कोइ ठेकाणें पवत्तण एवो पाठ ठे तेनो अर्थ पण तेमज जाणवो ॥ ४ ॥ आ गायानो, मागधिका नामा ठंद जाणवो.

किरिआ विहि संचिअ कम्म किलेस विमुक्क यरं,
अजिअं निचिअं च गुणोहिं महामुणि सिद्धि गयं ॥ अ
जिअरुस य संति महामुणिणोवि अ संतिकरं, सययं
मम निवुइ कारणयं च नमंसणयं ॥ ५ ॥ आलिंणयं ॥

अर्थ:- (किरिआविहि के०) कायिक अधिकरणीयादिक पञ्चीश क्रिया, तेना विधि एटले जेद, तेणें करी (संचिअ के०) संचित करेलां एटले एकठां करेलां एवां जे (कम्म के०) ज्ञानावरणादिक आठ कर्म, तथा (किलेस के०) कषाय ते थकी (विमुक्कयरं के०) मूकावनारा ठे, एटले ते थकी अत्यंत अज्ञावना करावनारा ठे. अहीं किलेस ते कषाय तेनुं पण कर्मेने विषे अंतर्गतपणुं ठे, तथापि संसारना कारणेने विषे कषायनुं मुख्यत्व पणुं ठे एवं सूचन करवाने कषायनुं जूडुं ग्रहण कयुं ठे, तथा (अजिअं के०) तीर्थांतरीय एवा अन्यदर्शनीउ जे ईश्वरादिक देवो ठे, तेने वांदवानुं जे पुण्य, तेणें नथी जीत्या जेणें एवा ठे, (च के०) वली केहेवा ठे? तो के (गुणेहिं के०) सम्यक् ज्ञान, दर्शन, चारित्रादिक गुणें करीने (निचियं के०) निचित एटले व्याप्त एवा ठे. उपलक्षणथी ए गुणोनी प्राप्ति पण जगवानेने नमस्कार करवा थकी होय ठे. वली केहेवा ठे? तो के (महामु एणी के०) महोटा मुनियो जे रुपित तेमर्ना (सिद्धि के०) अणिमादिक आठ सिद्धिउ जे ठे, तेने (गयं के०) गत एटले प्राप्त थया एवा ठे, उपलक्षण थकी ते अणिमादिक आठ सिद्धिनी प्राप्ति पण जगवंतने नमस्कार करवा थकी थाय ठे. एवा (अजिअस्स के०) अजित नामें बीजा तीर्थकर तेमने अने (य के०) वली जे विघ्नोपशान्तिने करे ठे, एवा (संति के०) श्री शान्तिनाथ नामा शोलमा तीर्थकर, (महामुणिणोविअ के०) जे महामुनि ठे तेमने अ थवा महामुनिउने शान्तिना करनार श्रीशान्तिनाथ तेमने जे (नमंसणयं के०) विशिष्ट प्रणमन करवुं, ते (मम के०) मुने (सययं के०) निरंतर, (संति करं के०) विघ्नोपशान्ति करवानुं अने (च के०) वली (निवुइ के०) निवृत्ति जे मोक्षसुख तेनुं प्रशस्त, (कारणयंच के०) कारण, (जवतु के०) हो. अहीं जवतु ए पद अथ्याहारथी जेवुं. कारण के ए पदमां जे ठेव्वा कारणकं त्यां क ठे, ते नमनप्रशंसाने विषे ठे ॥ ५ ॥ आ, आलिंगनकनामा वंद ठे ॥

पुरिसा जइ डुक्क वारणं, जइ अ विमग्गह सुक्क का
रणं ॥ अजिअं संतिं च ज्ञावउ, अज्जय करे सरणं
भवऊहा ॥ ६ ॥ मागहिआ ॥

अर्थ:- (पुरिसा के०) हे मनुष्यो ! (जइ के०) यदि एटले जो तमें (दुःखवारणं के०) दुःखनुं प्रतिषेधन करवुं, तेने (विमग्गह के०) विमार्गयथ एटले खोलो ठो एटले शोध वांठो ठो अने (अ के०) वली (जइ के०) यदि एटले जो (सुक्कारणं के०) सुखनुं कारण एटले हेतु तेने पण विमग्गह एटले खोलो ठो, शोधो ठो, तो (अजिअं के०) श्रीअजित नाथनुं (च के०) तथा (संतिं के०) श्रीशांतिनाथ तेमनुं (सरणं के०) शरण जे त्राण तेने (नावउ के०) नक्तियें करीने, परंतु इयें करीने नहीं, एवुं सूचन करवाने अर्थे नावउ ए शब्द ग्रहण कखो ठे (पवज्झहा के०) प्राप्त थाउ. ए बेहु तीर्थकर केहेवा ठे ? तो के (अनय के०) निर्णय तेने (करे के०) करे एवा ठे ॥ ६ ॥ आ, मागधिका नामा ठंद जाणवो ॥

एम बेहु तीर्थकरनी स्तवना करीने, हवे अनुक्रमें एकेक तीर्थकरनी स्तुति करे ठे. तेमां पण प्रथम अजितनाथने स्तवे ठे.

अरइ रइ तिमिर विरहिअ मुवरय जर मरणं, सुर
असुर गरुल जुयग वइ पयय पणिवइअं ॥ अजि
अ महमविअ सुनय नय निउण मज्जयकरं, स
रण मुवसरिअ जुवि दिविज महिअं सयय मुवण
मे ॥ ७ ॥ संगययं ॥

अर्थ:- (अरइ के०) संयमने विषे अरति अने (रइ के०) असंयमने विषे रति एटले समाधि तथा (तिमिर के०) अज्ञान, तेणें करी (विरहिअ के०) विरहित एवा, अथवा अरति ते मोहनीयउदय थकी उपन्यो जे चित्तोद्वेग अने रति ते मोहनीयोदयथकी उपनी जे चित्तानि रति, ते बेहु सम्यक् ज्ञानने आह्वादन करनारी ठे ते रूप तिमिर जे अंधकार, तेणें करी विरहित ठे, अने वली (उवरयजरमरणं के०) उपरत एटले निवृत्ति पास्यां ठे जरा अने मरण जेनां अथवा (उवरयजरं के०) उपरत ठे जरा जेने तथा वली (अरणं के०) नथी रण ते युद्धादिक क्लेश जेने एवा, वली (सुर के०) वैमानिक देवो, (असुर के०) नवनपति, (गरुल के०) सुवर्ण कुमार, (जुयग के०) नागकुमार, तेना (वइ

के०) पति जे इंडोः उपलक्षणयकी अन्य देवोना पण इंडो लेवा, तेमणें (पयय के०) रूडे प्रकारें जेम थाय तेम (पणिवश्यं के०) प्रणिप्रत्यं एटले नमस्कार कखो ठे जेने एवा, अथवा (सुर के०) वैमानिक, (असुर के०) जवनपति, (गरुल के०) ज्योतिषि, (जुयगा के०) जे वृद्धने विषे गा नाम चाले एवा जे व्यंतर, ते वनचर संझायें करीने तेनुं रूढपणुं ठे ए हेतु माटे. तेमना (वइ के०) पति तेमणें (पययं के०) शुद्धतायें करीने (पणिवश्यं के०) प्रणिपत्य कखुं ठे जेमने एवा ठे, वली केहेवा ठे ? तो के (अविश्य के०) अपिच एटले सर्व समीचीन एवां अन्य विशेषणोंयें युक्त एवा तथा (सुनय के०) शोजन एवा जे अनेकांत रूप नैगमादिक नय, तेमनुं (नय के०) प्रतीतिनुं पामवुं, तेने विषे (निउण के०) निपुण माह्या ठे, तथा (अजयकरं के०) निर्जय पणाना करनार अथवा नय रहित सुखना आपनारा, एवा जिनने (सरण के०) शरणने (उवसरिअ के०) उपसृत्य एटले शरणतायें करी प्रतिपादन करीने (जुवि के०) जुवि ज ते मनुष्यो, (दिविज के०) देवो तेमणें (महिअं के०) पूजित ठे एवा, (अजिअं के०) श्रीअजितनाथने (सययं के०) सततं एटले निरंतर (अहं के०) हुं स्तवन करनारो (उवणमे के०) उपनमे एटले सामिप्यें करीने नमस्कार करुं बुं ॥ ७ ॥ आ, संगतकनामा ठंद जाणवो.

हवे शांतिजिनने स्तवे ठे.

तं च जिणुत्तम मुत्तम नित्तम सत्तधरं, अऊव मद्दव
खंति विमुत्ति समाहि निहिं ॥ संतिकरं पणमामि दमु
त्तम तिब्बरं, संति मुणी मम संति समाहिवरं दि
सउ ॥ ८ ॥ सोवाणयं ॥

अर्थः— हुं (तं के०) ते जगत्प्रसिद्ध एवा (संतिमुणी के०) शांतिनां में जे मुनि, तेने (पणमामि के०) श्रद्धापूर्वक प्रणाम करुं बुं. (च के०) च ठे ते पादपूर्णांर्य ठे, ते शांतिमुनि केहेवा ठे ? तो के (जिण के०) सामान्य केवली तेने विषे (उत्तम के०) तीर्थकर पणायें करीने श्रेष्ठ ठे अने (उत्तम के०) प्रधान (नित्तम के०) निस्तम एटले अज्ञान रहित ठे

અથવા નિસ્તમ એટલે કાંદ્યા રહિત છે તથા (સત્ત્વરં કે૦) સત્ર એટલે જાવયજ્ઞ તેને ધારણ કરનારા છે, વલી (અઙ્ગવ કે૦) આર્જવ, તે નિર્માયિ કપણું (મદ્વ કે૦) માર્દવ, તે નિરહંકારતા, (સ્વંતિ કે૦) ક્રુમા, (વિમુક્તિ કે૦) નિર્જોનતા તથા (સમાહિ કે૦) સમાધિ તેના (નિહિં કે૦) નિધિ એવા છે, તથા (સંતિકરં કે૦) શાંતિક જે વિપત્તિનો ઉપશમ, તેને રં એટલે આપે છે એવા, વલી કહેવા છે ? તો કે (દમુત્તમ કે૦) દમ જે ઇંદ્રિય દમન એટલે ઇંદ્રિયનો જય, તેણે કરીને ઉત્તમ એટલે પ્રધાન છે, વલી (તિ હયરં કે૦) તીર્થ કરવાનું છે શીલ જેનું તેને તીર્થકર કહિયેં. એવા તે (મમ કે૦) મુઝને (સંતિ કે૦) શાંતિ અને (સમાહિવરં કે૦) પ્રધાન સમાધિ જે ચિત્તની સ્વસ્થતા, તેહીજ વર એટલે વાંઘિતપણું તેને (દિસવ કે૦) દ્યો, આપો ॥ ૬ ॥ આ, સોપાનકનામા બંદ જાણવો.

હવે શ્રી અજિતનાથને ગાથાયુગ્મે કરીને સ્તવે છે.

સાવલ્લિ પુવ પલ્લિવં ચ વર હલ્લિ મલ્લય પસલ્લ વિલ્લિ
ત્ર સંથિયં ॥ ધિર સરિલ્લ વલ્લં મયગલ લીલાયમા
ણ વર ગંધહલ્લિ પલ્લાણ પલ્લિયં સંથવારિહં ॥ હલ્લિ
હલ્લ બાહું ધંત કણગ રુચ્ચગ નિરુવહ્ય પિંજરં, પવર
લક્ષણો વચિય સોમ ચારુ રૂવં, સુહ સુહ મણાનિરા
મ પરમ રમણિય વર દેવ હંહિ નિનાય મહુર
યર સુહગિરં ॥ ૭ ॥ વેટુન ॥

અર્થ:- (સાવલ્લિ કે૦) શ્રાવલ્લિ શબ્દે કરીને અહીં અયોધ્યા ગ્રહણ કરવી, તે વિષે આગમનું પ્રમાણ છે, જેમ કે-“ ઇસ્કાગ જૂમિઉઘા, સાવલ્લે વિ ણિયં કોસલ પુરં ચ ” માટે તે અયોધ્યાને વિષે (પુવપલ્લિવં કે૦) પૂર્વ એટલે દીક્ષા ગ્રહણથી પહેલાં પાર્થિવ એટલે રાજા હતા અથવા પૂર્વે કહેલી એવી અયોધ્યા તેના પાર્થિવ એટલે રાજા, (ચ કે૦) ચકાર પાદપૂર્ણાર્થે છે. વલી (વર કે૦) શ્રેષ્ઠ એવો જે (હલ્લિમલ્લય કે૦) વન હસ્તી તેનું મસ્તક તેના સરહું (પસલ્લ કે૦) પ્રશસ્ત એટલે પ્રશંસા કરવા યોગ્ય અને (વિલ્લિ ત્ર કે૦) વિસ્તીર્ણ એવું છે શરીરનું (સંથિયં કે૦) શુભ સંસ્થાન જેમનું

एवा ठे तथा (थिर के०) स्थिर कठिन (सरिह के०) सरखुं अविष
म एवं (वहुं के०) वहु एटले हृदय ठे जेमनुं अथवा (थिर के०)
निश्चल एवं (सरिह के०) श्रीवत्सनामा लक्ष्मणविशेष ते (वहुं के०)
वहुस्थलने विषे ठे जेने एवा तथा (मयगल के०) मदोन्मत्त अने
(लीलायमाण के०) लीला करतो एवो (वर के०) प्रधान (गंधहृति
के०) गंधहस्ती तेनुं जे (पढाण के०) प्रस्थान एटले गमन तेनी पेरे
(पढिअं के०) पदसंक्रमण एटले गति ठे जेमनी एवा तथा (संथवारिहं के०)
संस्तव जे स्तुति ते वर्णन करवुं, तेने अर्ह एटले योग्य तथा (हृतिहृति के०)
हस्तीनो हस्त, जे शृंढादंम तेना सरखा सरल तथा लांबा ठे (बाहुं
के०) बाहु जेना एवा तथा (धंत के०) धमेजुं एवं जे (कणग के०)
कनक एटले सुवर्ण तेनुं (रुच्यग के०) रुचक एटले नाजन अथवा आ
नरणविशेष तेना सरखुं (निरुवह्य के०) निरुपहत एटले निष्कलंक
ठे (पिंजर के०) पीतवर्ण ठे जेनो एवा तथा (पवर के०) प्रवर एट
ले श्रेष्ठ एवा शंख, चक्र, अंकुशादिक (लक्ष्ण के०) लक्ष्णो तेणें क
रीने (उवचिय के०) सहित ठे व्याप्त ठे, तथा (सोम के०) सौम्या
कार एवं देखनाराने (चारु के०) मनोहर सुखदायक ठे (रूवं
के०) रूप जेमनुं एवा तथा (सुह के०) श्रुति जे कान, तेने (सुह
के०) सुखनी दायक तथा (मण के०) मनने (अनिराम के०) मनो
हर आढ्हादकारी (परम के०) अत्यंत (रमणिज्ज के०) रमणिक, अथ
वा (पर के०) उत्कृष्ट ठे (मा के०) लक्ष्मी जेने एवा श्रीमंत जनो तेने
अथवा (पर के०) दूर ठे (मा के०) लक्ष्मी जेनी एवा दरिडी जनो,
ते बेहुने (रमणीज्ज के०) रमाडनार एटले संतोष पमाडनार एवो, तथा
(वर के०) श्रेष्ठ एवी (देवडुंडुहि के०) देव डुंडुनि तेनो (निनाय के०) शब्द
तेना सरखी (मधुरयरसुह के०) मधुर तर शुच कल्याणकारिणी एवी ठे
(गिरं के०) वाणी जेमनी एवा ठे ॥ ए ॥ आ, वेष्टकनामा बंद जाणवो.

अजिअं जिआरिगणं, जिअ सव जयं जवो ह
रितं ॥ पण मामि अहं पयउ, पावं पसमेउ
मे जयवं ॥ १० ॥ रासालुद्धं युगमं ॥

अर्थः—(जिअरिगणं के०) जीत्या ठे, अष्टकर्म रूप शत्रुना समूह जेणें तथा (जिअसव्वजयं के०) जीत्या ठे सर्व जय जेणें, एम ए पदना अर्थ, पूर्वे गयेला पदनी पेरे करवो. तथा तेना पुनरुक्तिदोष परिहारने अर्थे आम पण अर्थ करवो, ते जेम केः—(जिय के०) जीव ते अहीं पंचे डिय जीव लेवा तेने (सब के०) अव्य एटले सांजलवा योग्य ठे (जयं के०) जग एटले जाग्य जेमनुं एवा, तथा (जवोहरितं के०) जव एटले संसार तेनो उघ जे प्रवाह तेना रिपु एटले शत्रु ठे, अर्थात् संसारनुं उद्देदकपणुं ठे जेमने एवा (अजिअं के०) श्रीअजितनाथ, ते प्रत्ये (पयउ के०) प्रयतः एटले मन, वचन अने कायायें करी उपयुक्त एवो बतो (अहं के०) हुं (पणमामि के०) प्रणाम करुं तुं. अने (जयवं के०) ते जगवान् (मे के०) महारुं (पावं के०) पाप जे ठे, तेने (पसमेउ के०) प्रशमनु एटले प्रकर्षे करी शमावो, कारण के पाप द्य बतेज मोहू ठे, ते विना नथी ॥१०॥ आ, रासालुब्धक नामा बंद जाणवो.

हवे बे गाथायेंकरी श्रीशांतिजिनने स्तवे ठे.

कुरु जण वय हठ्ठिणाउर, नरीसरो पढमं तउ महा च
कवट्टि जोए महप्पजावो ॥ जो बावत्तरि पुर वर सह
स्स वर नगर निगम जणवय वई, बत्तीसा राय वर
सहसाणुयाय मग्गो ॥ चउदस वर रयण नव महानि
हि चउसठि सहस्स पवर जुवईण सुंदरवइ, चुलसी
हय गय रह सय सहस्स सामी, बस्सवई गाम कोडि
सामी आसिज्जो चारहम्मि जयवं ॥ ११ ॥ वेटुउ ॥

अर्थः—(कुरु के०) कुरु नामें (जणवय के०) जनपद एटले देश, तेने विषे (हठ्ठिणाउर के०) हस्तिनापुर नगर, तेना (नरीसरो के०) राजा ते (पढमं के०) प्रथम थया (तउ के०) तेवार पढी (महा के०) महोटा (चक्कवट्टि के०) चक्रवर्ती तेनो (जोए के०) जोग जे राज्य, तेने विषे वर्त्तता हवा, एटले ठ खंमना राज्यना जोग जोगव्या (महप्पजावो

के०) महोदो जेनो प्रजाव एटले महिमा ठे, उत्सवोयें करी आत्माने प्रीति करनारो ठे, वली केहेवा ठे? तो के (जोबावत्तरिपुरवरसहस्स के०) जे बहोत्तेर हजार एवा पुरवर ते धरोयें करीने श्रेष्ठ ते पुरवर कहियें तथा (वरनगर के०) श्रेष्ठ नगर जे गजपुरादि, जेमां कर नहीं ते नगर कहियें अने (निगम के०) ज्यां महोटा रुद्रिवंत वणिक व्यवसाय करनारानी डुकानो होय, ते तथा (जणवय के०) जनपद ते देशविशेष जाणवा तेना (वई के०) अधिपति स्वामी अथवा प्रकारांतरें बत्रीश सहस्र पुरवर, नगर, निगम, जनपद, तेना स्वामी एवा अने (बत्तीसारा यवरसहसा के०) बत्रीश हजार एवा जे रायवर एटले मुकुटबद्ध राजा ते बत्रीश हजार देशना नायकें (अणुयायमगो के०) अनुयात मार्ग ठे जे मनो एटले ते बत्रीश हजार देशना मुकुटबद्ध बत्रीश हजार राजा ते सर्व श्रीशान्तिनाथनामा चक्रवर्त्तिनी पठवाडे चालनारा ठे जेने एवा, वली केहेवा ठे? तो के (चउदस के०) चउद ठे (वर के०) श्रेष्ठ एवा (रयण के०) रत्न जेने एवा तथा (नवमहानिहि के०) नव महोटा निधि एटले निधान जंमार अखूट ठे जेने वली (चउसहिसहस्स के०) जोशठ हजार (पवर के०) प्रवर एटले श्रेष्ठ एवी (जुवईण के०) युवती जे स्त्री तेना (सुंदरवइ के०) सुंदर पति एटले नत्तार ठे, वली (चुलसी के०) चोराशी (सयसहस्स के०) शत सहस्र एटले चोराशी शो हजार अर्थात् चोराशी लाख (हय के०) घोडा तथा चोराशी लाख (गय के०) गज ते हस्ती तथा चोराशी लाख (रह के०) रथ, तेना (सामी के०) स्वामी अधिपति जाणवा. वली कोइ ठेकार्णें अठार कोड घोडा पण कह्या ठे तथा वली (ठसुवइगामकोडि के०) ठनुं कोड गाम तेना. (सामी के०) स्वामी एवा (जयवं के०) जगवान् (नारहम्मि के०) नरतक्षेत्रने विषे (आसिझो के०) होता हवा ॥ ११ ॥ आ, वेष्टकनामा ठंड जाणवो.

तं संतिं संतिकरं, संतिष्णं सवजया ॥ संतिं थुणामि

जिणं, संतिं वेहेउ मे ॥ १२ ॥ रासानंदियं ॥ युग्मम् ॥

अर्थ:- (तं के०) ते पूर्वोक्त (संतिं के०) मूर्तिमान् उपशम रूप एवा तथा (संतिकरं के०) स्व एटले पोताना अंतिक समीप ते मोह

लक्षण, तेने (र के०) आपनार एवा अने (संतिस्मं के०) रूडे प्रकारें तयुं ठे (सत्र के०) सर्वोएं (नय के०) मृत्यु जेयकी, अर्थात् जे यकी सर्व मृत्युनय तरे ठे एवा (संति के०) श्रीशांतिनाथ (जिण के०) तीर्थकर तेने (शुणामि के०) स्तुति करुं बुं. श्या माटे स्तुति करुं बुं? तो के (मे के०) महारा उपसर्गनी (संति के०) शांति तेने (वेहेउ के०) विधातुं एटले करवाने अर्थे स्तुति करुं बुं ॥ १२ ॥ आ, रासानंदित ठंद ठे.

वली अजितनाथने स्तवे ठे.

इस्काग विदेह नरीसर, नर वसहा मुणि वसहा ॥ नव
सारय ससि सकलाणण, विगय तमा विहुअरया ॥
अजि उत्तम तेअ गुणेहिं, महा मुणि अमिअ बला
विउल कुला ॥ पणमामि ते नव नय मूरण, जग सर
णा मम सरणं ॥ १३ ॥ चित्तलेहा ॥

अर्थ:- (इस्काग के०) इश्वाकुकुलवंशमां उत्पन्न थया माटे हे इस्काग कुलवंश्य ! तथा (विदेह के०) विदेहनामा देश तेना (नरीसर के०) नरेश्वर एटले राजा माटे हे विदेहनरेश्वर ! तथा (नर के०) मनुष्य तेमां (वसहा के०) वृषन एटले श्रेष्ठ माटे हे नरवृषन ! तथा (मुणिवसहा के०) मुनिमांहे एक अद्वितीय एटले मुनिधर्ममां थोरी अथवा मुनींझोनी सजा तेने विषे ठे नवो स्तव जेमनो एवा, तेना संबोधनें हे मुनिवृषन ! तथा (नव के०) नवो उग्यो एवो जे (सारय के०) शारद एटले शरद् ऋतु संबंधि (ससि के०) चंडमा तेनी पेरें (सकल के०) शोनावंत ठे (आणण के०) आनन एटले मुख जेमनुं माटे हे नवशारदशशिसकलानन ! वली (विगयतमा के०) गयुं ठे तम ते अज्ञान रूप अंधकार जेना थकी माटे हे विगततम ! तथा (विहुयरया के०) विधुत एटले गयुं ठे फेडयुं ठे निकाचित कर्मरूप रज जेणें माटे हे विधुतरज ! तथा (अजि के०) रागादिकें न जीताय माटे हे अजित ! तथा (गुणेहिं के०) बाह्य अन्यंतर एवा गुणोयें करी (उत्तम के०) श्रेष्ठ ठे, (तेअ के०) तेज जेमनुं एवा माटे हे उत्तमतेज ! तथा (महामुणि के०) महातपस्वीउ जे

महोटा मुनिउ ठे, तेउथी पण (अमिअ के०) प्रमाण थइ न शकें एवुं ठे (बला के०) सामर्थ्य जेमनुं एटले अपरिमित बल ठे जेमनुं एवा माटे हे महामुन्यमितबल ! तथा (विज्जकुला के०) विपुल एटले विस्तीर्ण ठे कुल एटले वंश जेमनो माटे हे विपुलकुल ! तथा (नवजय के०) संसारनुं जय, तेने (मूरण के०) नांजनार माटे हे नवजयमूरण ! तथा (जगसरणा के०) जगत्तना शरण एटले रक्षण करनार माटे हे जगह्वरण ! तमें (मम के०) महारा पण (सरण के०) रक्षण करनार ठो, अथवा (अमम के०) ममत्व रहित ठो माटे हे अमम ॥१३॥ चित्रलेखा ठंद.

हवे शांतिजिनने स्तवे ठे.

देव दाणविंद चंद सूर वंद हठ तुठ जिठ परम ॥ लठ
रूव धंत रूप पट्ट सेय सुद्ध निद्ध धवल ॥ दंत पंति
संति सत्ति कित्ति मुत्ति जुत्ति गुत्ति पवर ॥ दित्त तेअ
वंद धेअ सब लोअ जाविअ प्पनाव ऐअ पइस
मे समाहि ॥ १४ ॥ नारायण ॥

अर्थ:- (देव के०) सुर, (दाणव के०) असुर, तेना (इंद के०) इंद्र, तथा (चंद के०) चंद्रमा अने (सूर के०) सूर्य, तेमने (वंद के०) वंद्यमान ठे पण जेना तथा (हठ के०) आरोग्य वंत (तुठ के०) प्रमोदवंत (जिठ के०) प्रशंसा करवा योग्य (परमलठ के०) अत्यंत कांति युक्त ठे (रूप के०) रूप जेमनुं, तथा (धंत के०) धमेलुं एवुं (रूप के०) रूपुं, तेनो (पट्ट के०) पाटो, तेनी पेरें (सेय के०) धन (सुद्ध के०) निर्मल (निद्ध के०) स्निग्ध अरूद्ध एवी (धवल के०) उज्ज्वल ठे (दंतपंति के०) दांतनी पंक्ति जेमनी तथा (सत्ति के०) शक्ति ते पराक्रम जो सर्व देवता एकठा मले, तो पण परमेश्वरनी पगनी टचली आंगुली चलावी न शके, अथवा मेरु पर्वतने टचली आंगुलीयें करी उपाडे, एटली शक्ति ठे, (कित्ति के०) कीर्त्ति ठे समुद्रांत जेहनी (मुत्ति के०) मुक्ति ते निर्लोचिता (जुत्ति के०) युक्ति ते न्यायोपेत वचन, (गुत्ति के०) गुप्ति ते त्रण प्रसिद्ध ठे, तेणें करीने (पवर के०) श्रेष्ठ ठे तथा (दित्ततेअ के०) दीप्त ठे तेजनुं (वंद के०)

वृंद जेमनुं अथवा (वंदधेय के०) सुरेंद्रादिकें वांदवा योग्य ठे गणधरादि कने ध्यान करवा योग्य ठे अथवा वांदवा योग्य जे महामुनिउं तेम ने ध्यान करवा योग्य ठे, स्मरण करवा योग्य एवा ठे, तथा (सब के०) सर्व एवा जे (लोअ के०) लोक तेणें (जाविअ के०) जावित ठे अबबु ६ ठे जाणेलो ठे (प्पजाव के०) प्रजाव जेमनो तेणें करी (ऐअ के०) झेय एटले जाणवा योग्य (संति के०) हे श्रीशांतिनाथ ! तमें (मे के०) मुऊने (समाहिं के०) समाधिने (पइस के०) प्रदिश एटले आपो ॥ १४ ॥ आ, नाराचक नामा ठंद जाणवो ॥

हवे गाथायुग्में करीने अजितनाथने स्तवे ठे.

विमल ससि कलाइरेअ सोमं, वितिमिर सूर
कराइरेअ तेअं ॥ तिअस वइ गणाइरेअ रूवं,
धरणिधर प्वराइरेअ सारं ॥ १५ ॥ कुसुमलया ॥

अर्थ:- (विमल के०) निर्मल एवी (ससिकला के०) चंडमानी कला तेयकी (अइरेअ के०) अतिरेक ते अधिक ठे (सोमं के०) सौम्यता जेनी तथा (वितिमिर के०) गयो ठे सेवनो अंधकार जे यकी एवा (सूरकर के०) सूर्यनां किरणो ते यकी पण (अइरेअ के०) अधिक ठे (तेअं के०) तेज जेनुं एवा ठे तथा (तिअसवइ के०) त्रिदश जे देवता तेना पति जे इइ तेना (गण के०) समूह, तेयकी पण (अइरेअ के०) अधिक ठे (रूवं के०) रूप जेनुं, जेमाटे सर्व देवता मली पोतानुं रूप एकत्र करी परमेश्वरनी टचली अंगुली पासें मूके, तोपण सुवर्ण अने त्रांबाना रूपमां जेटलो तंफावत होय, तेटलो तंफावत त्यां देखाय, एवुं तीर्थिक रनुं रूप वखाणुं ठे तथा (धरणिधर के०) पर्वतो तेमांहे (प्वर के०) प्रधान श्रेष्ठ एवो जे मेरु पर्वत, तेयकी पण (अइरेअ के०) अधिक ठे (सारं के०) स्थैर्य एटले धैर्य जेमनुं एवा ठे ॥ १५ ॥ आ, कुसुमलता नामा ठंद जाणवो ॥ आ श्लोक तथा आवता श्लोकनो संबंध एकत्र ठे ॥

सत्ते अ सया अजिअं, सारीरे अ बले अजि
अं ॥ तव संजमे अ अजिअं, एस थुणामि

जिणं अजिअं ॥ १६ ॥ जुअगपरिरंगिअं ॥

अर्थ:-तथा (सत्ते के०) सत्त्वने विषे (सया के०) निरंतर (अजिअं के०) अजित ठे एटले नहीं पराच्चवने पामेला एवा ठे, चकार पादपूर्णा र्थे ठे, तथा (अ के०) वली (सारीरे के०) देह संबंधि जे (बले के०) बल जे सामर्थ्य तेने विषे पण (अजिअं के०) बीजा पुरुषोत्थी न जीती शकाय एवा ठे तथा (तव के०) बार प्रकारनुं तप (अ के०) वली (सं जमे के०) सत्तर प्रकारनो संयम तेनो समूह तेणें करी पण (अजिअं के०) बीजा पुरुषोत्थी न जीताय एवा, (अजिअं के०) श्रीअजितनाथ नामें (जिणं के०) जिनवर तेमनी (एस के०) आ (शुणामि के०) स्तुति करुं बुं ॥ १६ ॥ आ जुअगपरिरंगित नामा ठंद जाणवो ॥

हवे विमलससी इत्यादिक कहेला अर्थने जंग्यंतरें करीने कहे ठे.

सोम गुणेहिं पावइ न तं, नव सरय ससी ॥ तेअ गु
णेहिं पावइ न तं, नव सरय रवी ॥ रूव गुणेहिं पा
वइ न तं, तिअस गण वई ॥ सार गुणेहिं पावइ न
तं, धरणि धर वई ॥ १७ ॥ खिज्जिअयं ॥

अर्थ:- (सोमगुणेहिं के०) सौम्य जे शांतिगुण तेणें करीने (नव के०) नवो उदयमान थयेलो (सरय के०) शरद काल संबंधि जे (ससी के०) चंडमा ते पण (तं के०) श्री अजितनाथना सौम्यता गुणने एटले सरखी सौम्यता प्रत्यें (नपावइ के०) पामी न शके, तथा (तेअगुणेहिं के०) तेज एटले शरीरनी कांतिना गुणें करीने (नवसरयरवी के०) नवो उगेलो एवो जे शरद कालनो सूर्य, एटले शरद ऋतुमां आकाश निर्मल होवाथी सूर्यनुं तेज श्रेष्ठ होय ठे, ते पण (तं के०) ते श्रीअजितनाथना कांतिगुण प्रत्यें तुलनाने (नपावइ के०) पामी न शके. तथा (रूव गुणेहिं के०) रूपगुणें करीने (तिअसगणवई के०) त्रिदश जे देवताना समूह, तेना पति जे इंद, ते पण (तं के०) ते श्रीअजितनाथनुं अनुपमान रूपत्व ठे माटे रूपगुणनी तुलना प्रत्यें (नपावइ के०) पामी न शके, तथा (सारगुणेहिं के०) स्थिरताना गुणोंयें करीने (धरणिधर के०)

पर्वतो तेनो (वई के०) पति एवो जे कनकाचल एटले मेरुपर्वत, ते पण (तं के०) ते जगवंतना स्थिरता गुणें करीने तुलना प्रत्यें (नपावइ के०) पामी शके नहीं, अर्थात् ए पूर्वोक्त सर्व पदार्थो जगवंतना गुणनी बराबरी करी शकता नथी ॥ १७ ॥ आ, खिज्जितक नामा ठंद जाणवो.

हवे श्री शांतिनाथजीने स्तवे ठे.

तिष्ठवर पवत्तयं तम रय रहियं धीर जण युअ च्चिअं चु
अ कलि कलुसं ॥ संति सुह पवत्तयं तिगरण पयउ सं
ति महं महामुणिं सरण मुवणमे ॥ १८ ॥ ललिअयं ॥

अर्थ:- (तिष्ठवर के०) तीर्थ जे चतुर्विध संघ, अथवा प्रथम गणधर तेना (पवत्तयं के०) प्रवर्त्तक अथवा तीर्थमां वर एटले श्रेष्ठ एवो जे धर्म तेने तीर्थवर कहियें ते धर्मरूप तीर्थना प्रवर्त्तक एवा तथा (तम के०) अज्ञान (रय के०) रज ते बध्यमानकर्म, उपलक्षणथी बंधातुं एवुं जे कर्म, तेणें करी (रहियं के०) रहित एवा तथा (धीर के०) बुद्धियें करी शोने, तेने धीर कहियें, एवा (जण के०) जन जे ठे, तेमणें (युअ के०) वाणीयें करी स्तुति कखा अने (अच्चिअं के०) फूलें करी अर्चन कखा एवा तथा (चुअ के०) ठामयुं ठे (कलि के०) वैर अथवा कलह तेनुं (कलुसं के०) कालुष्य एटले पाप जेणें एवा तथा (संति के०) मोक्ष, तेनुं जे (सुह के०) सुख तेने अर्थें (पवत्तयं के०) प्रवर्त्तता एवा जे साधुउ तेने दं एटले पालन करनार अथवा मोक्षसुखना प्रवर्त्तक एटले करनार एवा (महामुणिं के०) महोटा मुनि जे श्रीशांतिनाथ जी ते प्रत्यें (तिगरण के०) मन, वचन अने काया तेणें करी (पयउ के०) पवित्र ठतो एवो (अहं के०) हुं (सरणं के०) शरण प्रत्यें (उवणमे के०) उपनमे एटले जाउं बुं ॥ १८ ॥ आ ललितक नामा ठंद जाणवो ॥

हवे त्रण श्लोकें करी अजितनाथजीने स्तवे ठे.

विणन एय सिरि रइ अंजलि रिसिगण संयुअं यि
मिअं ॥ विबुहाहिव धण वइ नर वइ युय महि अच्चि
अं बहुसो ॥ अइ रुग्गय सरय दिवायर समहि अ

सप्पन्नं तवसा ॥ गयणं गण वियरण समुद्ध्य चारण
वंदिच्चं सिरसा ॥ १९ ॥ किसलयमाला ॥

अर्थः—(विणउणय के०) विनयें करी नत एटले नम्या एवा (सिरि के०) मस्तक तेने विषे (रइ के०) रची ठे जोडी ठे (अंजलि के०) करसंपुट जेणें एवा (रिसिगण के०) ऋषिउना समूह तेमणें (संशुअं के०) रूडे प्रकारें स्तुति करी ठे जेमनी एवा तथा (धिमिअं के०) स्ति मित एटले तरंग रहित एवो जे समुद् तेनो पेटें निश्चल ठे, कारण के कर्म कृत उंच नीच पणानो अनाव ठे तथा (विबुहाहिव के०) विबुधाधिप एटले विबुध जे देवता तेना अधिप जे इंडो तथा (धणवइ के०) धनपति जे धनद कुबेर लोकपाल, उपलक्षणी बीजा पण सर्व लोकपाल जे ठे, तेणें तथा (नरवइ के०) नरपति जे राजाउ चक्रवर्ती तेमणें (बहुसो के०) घणी वार (शुय के०) वाणीयें करी स्तव्या, (महिअ के०) प्रणामादिकें करी पूजन कख्या एवा तथा (अच्चिअं के०) पुष्पादिकें करी अर्चित कख्या एटले पूज्या एवा तथा (तवसा के०) तपें करीने (अइरुगय के०) अचिरोज्जत एट ले तत्कालनो उदय थयेजो (सरय के०) शरद् ऋतुनो (दिवायर के०) दि वाकर एटले सूर्य, ते थकी पण (समहिअ के०) समधिक एटले अत्यंत अधिक ठे (सप्पन्नं के०) पोतानी प्रजा एटले कांति जेमनी एवा तथा (गयणंगण के०) गगानांगण जे आकाश तेने विषे (वियरण के०) वि चरण एटले विचरवुं, चालवुं, तेणें करीने (समुद्ध्य के०) समुदित एटले एकठा थयेला एवा (चारण के०) जंघाचारणादिक मुनिउ तेमणें (सिर सा के०) मस्तकें करीने (वंदिअं के०) वंदन कखुं ठे जेमने एवा ठे ॥ ॥ १९ ॥ आ, किसलयमाला नामा ठंद जाणवो ॥

असुर गरुल परिवंदिअं, किंनरोरग एमंसिअं ॥ देवकोडि
सय संशुअं, समण संघ परिवंदिअं ॥ २० ॥ समुहं ॥

अर्थः—वली केहेवा ठे? तो के (असुर के०) असुर कुमार, (गरुल के०) सुवर्णकुमार, उपलक्षणी बीजा पण सर्व निकायना जवनपति देवो जे ठे, ते पण लेवा. तेमणें (परिवंदिअं के०) समस्त प्रकारें वंदन कख्या एवा

तथा (किन्नररोग के०) किन्नर अने उरग जे व्यंतरविशेष, तेमणें (एमंसि अ के०) नमस्कार कस्यो ठे जेमने एवा तथा (देव के०) वैमानिक देवो तेमना (कोडिसय के०) कोटिशत एटले शेंकडा गमे कोटित तेमणें (संश्रुत के०) स्तुति करी ठे जेमनी एवा तथा (समणसंघ के०) यतिना अथवा श्रमण एटले चतुर्विध संघ, तेणें (परिवंदित के०) परिसमं तात् एटले चोतरफ नावें करीने वंदन कस्यो ठे जेमने एवा ठे ॥ १० ॥ आ, सुमुखनामा ठंद जाणवो ॥

अजयं अणहं अरयं अरुयं अजियं अजिअं
पयउ पणमे ॥ ११ ॥ विज्जुविलसिअं ॥

अर्थ:- वली केहेवा ठे ? तो के (अजयं के०) सात प्रकारना जयें करी रहित एवा तथा (अणहं के०) अनव एटले जेने अथ जे पाप, ते अ एटले नथी तेने अनव कहियें एवा तथा (अरयं के०) अरत एटले वैरागपणायें करीने विषयासक्त पणुं नथी अथवा अरत एटले मैथुन रहित ठे एवा तथा (अरुयं के०) अरुज एटले रोगरहित ठे तथा (अजियं के०) बाह्य अने अन्त्यंतर वैरीउयें जेने पराजव पमाड्या नथी एवा (अजिअं के०) श्रीअजितनाथने (पयउ के०) सादर पणे (पण मे के०) प्रणाम करुं तुं ॥ ११ ॥ आ, विद्युत् विलसित् नामा ठंद जाणवो ॥

हवे चार श्लोकें करीने शांतिनाथजीने स्तवे ठे.

आगया वर विमाण, दिव कणग रह तुरय पहर सएहिं
हुलिअं ॥ ससंजमो अरण, खुजिअ लुलिअ चल कुंम
लं गय तिरीड सोहत मजलि माला ॥ १२ ॥ वेहउ ॥

अर्थ:- (आगया के०) आगता एटले आव्या ठे जे सुरसमुदाय श्री शांतिनाथने समीपें ते केवी रीतें आव्या ठे ? तो के (वरविमाण के०) श्रेष्ठ विमान तथा (दिव के०) मनोहर एवा (कणगरह के०) कनक मय रथ, (तुरय के०) तुरंग तेना (पहर के०) समूह तेना (सएहिं के०) शेंकडायें करीने (हुलिअं के०) शीघ्र उतावला वेगें तथा (ससंजम के०)

ससंच्रम एटले सत्वर (उत्थरण के०) आकाशयकी उतरवुं तेणें करीने
 (खुनिअ के०) हुनित एटले संचलित ठते (लुलिअ के०) जोलायमान
 अरहां परहां हालतां (चल के०) चंचल एवा (कुंमल के०) काननां
 आनरण तथा (अंगय के०) अंगद जे बाजुबंध (तिरीड के०) कि
 रोट जे मुकुट तेणें करी (सोहंत के०) शोनायमान अइ एवी ठे
 (मउलिमाला के०) मस्तकनी माला जेमनी एवा देवो ठे ॥ ११ ॥
 आ, वेष्टक नामा ठंद जाणवो.

जं सुरसंधा सासुरसंधा, वेर विनुता नति सुजुता ॥
 आयर नूसिअ संजम पिंदिअ, सुहु सुविमिहअ
 सब बलोघा ॥ उत्तम कंचण रयण परूविअ, नासुर
 नूसण नासुरिअंगा ॥ गाय समोणय नति वसागय,
 पंजलि पेसिअ सीस पणामा ॥ १३ ॥ रयणमाला ॥

अर्थ:- (जं के०) जे जगवंतने समियें (सुरसंधा के०) वैमानिक देवस
 मूह आव्या ठे. ते केहेवा ठे तो के (सासुरसंधा के०) असुर जे जवन
 पत्यादिक देव तेना संघ जे समूह तेणें करी सहित एवा ठे तथा (वेर
 विनुता के०) बैरविमुक्ता बैर रहित ठे तथा (नतिसुजुता के०) सन्न
 कियें करी बहुमानें करीने सहित एवा तथा (आयर के०) बाह्योपचार
 रूप आदर तेणें करी (नूसिय के०) नूपित एटले शोनित तथा (संजम
 के०) उतावळें करी (पिंदिअ के०) एकठा मळ्या एवा (सुहु के०) सुहु
 एटले अतिशयें करी (सुविमिहअ के०) सुविस्मित जेस होय, तेनी परें
 (सब के०) सर्व जे (बल के०) गज तुरंगमादिक कटक, तेनो (उघा
 के०) समूह तथा (उत्तम के०) श्रेष्ठ एवुं जे (कंचण के०) सुवर्ण
 अने (रयण के०) रत्न तेणें करीने (परूविअ के०) प्ररुष्टरूप युक्त
 कख्यां एवा (नासुर के०) दीप्तिमंत जलहलता जे (नूसण के०) जुजबंध
 कटकादि आनरण तेणें करी (नासुरिय के०) देदीप्यमान ठे (अं
 गा के०) अंगो जेमनां एवा तथा (गाय के०) गात्र ते शरीर, तेणें
 करीने (समोणय के०) समोनत एटले समवनत ते सम्यक् प्रकारें न

घीनूत थया थका तथा (नत्तिवसागय के०) नक्तिने वरों आवेला एट
ले नक्तिनी आधीनताने प्राप्त थया थका (पंजलि के०) वे हाथ ललाटें
लगाडीने (पेसिय के०) प्रेषित एटले कखो ठे (सीसपणामा के०)
मस्तकें करीने प्रणाम जेणें एवा ठे ॥ १३ ॥ आ रत्नमाला नामा ठंद जाणवो.

वंदिऊण थोऊण तो जिणं, तिगुणमेव य पुणो पया
ह्मिणं ॥ पणमिऊण य जिणं सुरासुरा, पमुइआ सन
वणाइं तो गया ॥ १४ ॥ खित्तयं ॥

अर्थ:- एवी रीतें (वंदिऊण के०) वंदन करीने (तो के०) तेवार पढी
(य के०) वली (तिगुणमेव के०) त्रण वारज करी ठे (पयाह्मिणं के०) प्रदक्षि
णा जेणें अर्थात् त्रण प्रदक्षिणायें करीने उपासित एवा देवो ते, (जिणं
के०) श्रीशांतिजिन, ते प्रत्यें (य के०) वली (थोऊण के०) वाणीयें करी
स्तुति करीने (पुणो के०) फरीने पोताना स्थानक प्रत्यें जवाना अवस
रें (जिणं के०) श्रीशांतिजिन प्रत्यें (पणमिऊण के०) प्रणाम करीने एटले
नमस्कार करीने (सुरासुरा के०) सुर अने असुर जे देवो ठे, ते (पमुइआ
के०) प्रमुदिता एटले हर्षित थया थका (सनवणाइं के०) पोताना न
वन जे सौधर्मादिक ते प्रत्यें (तो के०) ते स्थानकथकी (गया के०)
गता एटले जाता हवा ॥ १४ ॥ आ क्षिप्तकनामा ठंद जाणवो.

तं महामुणि महं पि पंजली, राग दोस जय
मोह वज्झियं ॥ देव दाणव नरिंद वंदिअं, संति
मुत्तम महातवं नमे ॥ १५ ॥ खित्तयं ॥

अर्थ:- (तं के०) ते (संति के०) श्रीशांतिजिन तेने (अहं पि के०)
हुं पण (पंजली के०) प्रांजली एटले जोड्या ठे हाथ जेणें एवो ठतो
(नमे के०) नमस्कार करुं हुं, ते शांतिजिन केहेवा ठे ? तो कें (महा
मुणिं के०) महोटा मुनिउ ठे शिष्य जेमना एवा ठे तथा (राग के०)
माया लोच रूप राग, अने (दोस के०) क्रोध, मान रूप द्वेष, (जय के०)
जीति ते उद्वेग, (मोह के०) अज्ञान, तेणें करी (वज्झियं के०) वर्जित ठे.

તથા (દેવદાણવનરિંદ કે૦) દેવ, દાનવ અને નરેંડ, તેમણે (વંદિત્ય કે૦) વંદિત છે એટલે વાંચ્યા એવા છે અથવા દેવ, દાનવ અને નરેંડ તથા તદાશ્રિત લોકોને (વંદિ કે૦) વંદીસ્વાનારૂપ જે સંસાર, તેને (અં કે૦) દં એટલે સ્વંમન કરે એવા છે તથા (ઉત્તમ કે૦) પ્રધાન એવું (મહાત્વં કે૦) મહોદું છે તપ જેમનું એવા છે ॥ ૨૫ ॥ આ દ્વિતક ભંદ છે.

હવે અજિતનાથને ચાર શ્લોકેં કરીને સ્તવે છે.

અંબરંતર વિચારણિઆહિં, લલિચ્ચ હંસ વદુ ગામિ
ણિઆહિં ॥ પીણ સોણિ યણ સાલિણિઆહિં, સકલ
કમલ દલ લોચણિઆહિં ॥ ૨૬ ॥ દીવયં ॥

અર્થ:- આ આગલના ભંદોમાં કહેશે એવા પ્રકારની દેવાંગનાઝયેં જેમનાં ચરણારવિંદને વંદન કયું છે તેમ ઠતાં પણ જેમનું મન કિંચિત્ પણ વિકારને પામ્યું નહીં, એવા જે શ્રીઅજિતનાથ જગવાન, તેમને હું નમસ્કાર કરું છું. હવે તે દેવાંગનાઝ કેહેવીં છે? તો કે (અંબરંતર કે૦) આ કાશમાર્ગના અંતરાલને વિષે (વિચારણિઆહિં કે૦) વિચરવાનું છે શીલ જેમનું તથા (લલિચ્ચ કે૦) રમણીય એવી જે (હંસવદુ કે૦) હંસવદુ જે હંસી તેની પેરેં (ગામિણિઆહિં કે૦) ગમન કરવાનું છે શીલ જેમનું તથા (પીણ કે૦) પુષ્ટ એવો જે (સોણિ કે૦) કટિપ્રદેશ તથા (યણ કે૦) સ્તન તે ઝરોજ તેણેં કરીને (સાલિણિઆહિં કે૦) શોજતી એવી તથા (સકલ કે૦) સંપૂર્ણ (કમલ કે૦) પદ્મ તેનાં (દલ કે૦) પત્રો, તે સમાન છે (લોચણિઆહિં કે૦) લોચન જેમનાં એવીં છે ॥ ૨૬ ॥ આ દીપકભંદ.

પીણ નિરંતર યણઞર વિણમિચ્ચ ગાયલઆહિં ॥
મણિ કંચણ પસિઠિલ મેહલ સોહિચ્ચ સોણિતડા
હિં ॥ વર સિંચિણિ નેઝર સતિલય વલય વિઞ્ઞસ
ણિઆહિં ॥ રઙ્ગ કર ચઝર મણોહર સુંદર દંસણિ
આહિં ॥ ૨૭ ॥ ચિત્તસ્કરા ॥

અર્થ:- વલી તે દેવસુંદરીં કેહેવીં છે? તો કે (પીણ કે૦) મહો

टा अने कामुक पुरुषना हृदयने आल्हाद कारक एवा अने (निरंतर के०) निर्व्य
वधान पणुं ठे ए हेतु माटे निविड गाढ एवा (थण के०) स्तन जे पयोधर
तेनो (जर के०) नार तेणें करीने (विणमिअ के०) विशेषें करीने
नमेला ठे (गायलआहिं के०) गात्रो जेमनां अर्थात् सुकुमार पणुं
तथा तनुपणुं ठे माटे लतावल्लीनी पेरें अत्यंत नमेलां ठे शरीर जेमनां
एवीउ, तथा (मणि के०) मणिउ माणको अने (कंचण के०) सुवर्ण,
तेनी करेली एवी अने (पसिठिल के०) प्रकर्षें करी शिथिल एवी जे
(मेहल के०) मेखला, तेणें करीने (सोहिअ के०) शोणित ठे (सोणि
तडाहिं के०) कटिनो प्रदेश जेमनो एवीउ तथा (वर के०) श्रेष्ठ
एवी (स्विंखणि के०) किंकिणी अने (नेउर के०) नेफुर वली (सति
लय के०) मनोहर तिलक तथा (वलय के०) कंकण, एवां जे आनूपण
तेणें करीने (विनूसणिआहिं के०) विशेषें करीने सुशोणित एवीउ तथा
(रइकर के०) रतिकर एटले प्रीति करनार एवुं तथा (चउरमणोहर के०)
चतुर पुरुषना मनने हरण करनारुं एवुं (सुंदरदंसणिआहिं के०) सुंदर
ठे दर्शन जेमनुं एवी देवीउ ठे ॥ १७ ॥ आ, चित्राक्षरानामा ठंद जाणवो.

देव सुंदरीहिं पाय वंदिआहिं वंदिया य जरस ते
सुविक्रमा कमा अप्पणो निडालएहिं मंणोमूण
पगारएहिं केहिं केहिंवी अवंग तिलय पत्तलेह ना
मएहिं चिल्लएहिं संगयं गयाहिं नति संनिविठ वंद
णागयाहिं हुंति ते वंदिआ पुणो पुणो ॥ १८ ॥ नारायउ ॥

अर्थ:- (पायवंदिआहिं के०) पोताना शरीरने विषे पहेरेलां नूपणोनां
अथवा शरीरनां पाद जे किरणो तेना वृंद ते समूह ठे जेमने एवीउ
देवांगनाउ ठे तेमणें (वंदिया के०) वंदन कखां (च के०) च पादपूर्णार्थ
ठे. ते शुं वंदन कखां ठे? तो के (जरस के०) जे जगवंतनां (ते के०) तौ
एटले ते प्रसिद्ध एवां अने (सुविक्रमा के०) रूडुं ठे पराक्रम जेनुं अथवा
गति जेमनी एवां (कमा के०) चरणारविंद, तेने वंदन कखां. ते चरणारविंद
शेणें करी वंदन कखां? तो के (अप्पणोनिडालएहिं के०) पोतानां लला

टोयें करीने. ते देवीउ केहेवीउ ठे? तो के जेमना शरीरने विषे (मंमण के०) आनूषण तेनी (उमूण के०) रचना तेना (पगारएहिं के०) प्रकारो, ते (केहिंकेहिंवी के०) केहेवा केहेवा अपूर्व प्रकारो? ते कहे ठे. (अवंग के०) अपांग जे नेत्र तेना प्रांतमां जे अंजननी रचना तथा (तिलय के०) तिलक एटले टीलां, (पत्तलेह के०) पत्रलेख ते कस्तूरिकादिकना शरीरने विषे करेलां जे टक्कां इत्यादिक (नामएहिं के०) नाम ठे जेनां एवा (चिल्लएहिं के०) देदीप्यमान मंमननी रचनायें करी (संगय के०) सहित ठे (अंगआहिं के०) शरीरना अवयव जेमनां एवी देवांगनाउ ते (जत्तिसंन्निविष्ठ के०) जक्तियें करीने व्याप्त थकी (वंदणा के०) वंदन ने माटे (आगयाहिं के०) आवेलीउ एवीउ ठे. ते देवीउयें (ते के०) ते पूर्वोक्त तमारां चरणारविंदने श्रद्धातिशयें करीने (पुणोपुणो के०) वारंवार (वंदिआ के०) वंदन करेलां एवां तमारा चरणारविंद (हुंति के०) ठे. अर्थात् तमारा चरणारविंदने श्रद्धातिशय थकी देवांगनाउ वारंवार वंदन करे ठे ॥ १७ ॥ आ, नाराचक नामा ठंद जाणवो.

तमहं जिणचंदं, अजिअं जिअ मोहं ॥ धुय सब
किलेसं, पयउ पणमामि ॥ १८ ॥ नंदिअयं ॥

अर्थ:- (तं के०) ते पूर्वोक्त (जिणचंदं के०) जिनोमध्ये चंडमा समान एवा तथा (जिअमोहं के०) जीत्यो ठे मोह एटले अज्ञान जेमणें एवा तथा (धुअ के०) टाट्या ठे (सब के०) समग्र एवां जे कर्मजनित शारीरिक अने मानसिक (किलेसं के०) क्लेश जेमणें एवा (अजिअं के०) श्रीअजितनाथनामा बीजा तीर्थकर तेने (पयउ के०) प्रयत्न ते मन, वचन अने कायाना उद्यमें करी युक्त थको एवो (अहं के०) हुं पण (पणमामि के०) प्रणमन करुं बुं, एटले नमस्कार करुं बुं ॥ १८ ॥ आ, नंदितक नामा ठंद जाणवो ॥

हवे गाथा युग्में करीने शांतिनाथने स्तवे ठे.

युअ वंदिअयस्सा रिसि गण देव गणोहिं, तो देव व
हूहिं पयउ पणमिअस्सा ॥ जस्स जगुत्तम सासण

યસ્સા, નત્તિ વસાગય પિંદિઅયાહિં દેવ વર હરસા
બહુયાહિં સુર વર રઙ્ગુણ પંદિયઆહિં ॥૩૦॥ નાસુરયં ॥

અર્થ:- શ્રીશાંતિનાથ જે તેનાં ચરણારવિંદને દેવનર્તકીડ જે છે, તેણે નૃત્ય કરી વંદન કહ્યાં, તેને હું પણ નમસ્કાર કરું હું. તે શાંતિનાથ કેહેવા છે? તો કે (રિસિગણ કે૦) રૂષિડના સમૂહ તથા (દેવગણેહિં કે૦) દેવતાડના સમૂહ, તેણે (યુઅવંદિઅયસ્સા કે૦) સ્તુતિ કરેલા અને વંદન કરેલા એવા અને (તો કે૦) તદનંતર (દેવવદ્દહિં કે૦) દેવવધૂ જે છે તેમ ણે (પળમિઅસ્સા કે૦) પ્રણામ કરેલા એવા (જસ્સજગુત્તમસાસણય સ્સા કે૦) જેથકી જગત્ સુક્તિ પામવાને શક્તિમાન્ થાય છે માટે ઉત્તમ છે શાસન જેમનું એવા છે. હવે તે દેવનર્તકીડ કેહેવી છે? તો કે (નત્તિવ સાગય કે૦) નત્તિવર્ણ કરીને દેવ લોકથકી જે આવવું તેણે કરીને (પિં દિઅયાહિં કે૦) મહેલી એવીયો અને (દેવવર કે૦) નર્તક વાદક દેવો અને નૃત્યકુશલ એવી (હરસા કે૦) અપ્સરાડ તેમના (બહુયાહિં કે૦) ઘણાડયે મહેલી એવીડ અને (સુરવરરઙ્ગ કે૦) દેવતાડને જે થકી પ્રીતિ થાય એવા (ગુણ કે૦) ગુણોને વિષે (પંદિયઆહિં કે૦) પંદિત ઇટલે માહી એવીડ છે ॥ ૩૦ ॥ આ, નાસુરકનામા ઠંદ જાણવો.

વંસ સદ્દ તંતિ તાલ મેલિએ તિગ્ગકરા નિરામ સદ્દ
મીસએ કએ અ સુઙ્ગ સમાણણે અ સુઙ્ગ સઙ્ગ ગીઅ
પાય જાલ ઘંટિઆહિં ॥ વલય મેહલા કલાવ ને
ગરાનિરામ સદ્દ મીસએ કએ અ દેવ નદ્દિઆહિં
હાવ નાંવ વિપ્રમ પ્પગારએહિં ॥ નદ્દિઊણ અંગ હા
રએહિં વંદિઆ ય જસ્સ તે સુવિક્કમા કમા તયં તિલો
ય સવ્વ સત્ત સંતિ કારયં ॥ પસંત સવ્વ પાવ દોસમે
સ હં નમામિ સંતિ મુત્તમં જિણં ॥ ૩૧ ॥ નારાયણ ॥

અર્થ:- હવે તે દેવનર્તકીડયે કેવા પ્રકારનાં ગીત, નૃત્ય કરતે ઢતે પ્ર
જ્ઞના ચરણનું વંદન કહ્યું? તે કહે છે. (વંસસદ્દ કે૦) વાંસનો શબ્દ ઇટલે

वेणुध्वनि, (तंति के०) वोणा, (ताल के०) चपटी, पटहादिक तेणें (मेलि
 ए के०) मले, एटले एकोरुत अये ठते (च के०) वली (तिउरकर के०)
 त्रिपुष्करनामा वाजित्रविशेष तेना (अनिराम के०) मनोहर एवा
 (सद के०) शब्दो तेणें करीने (मिसए के०) मिश्रित (कए के०) करे
 ठते, तथा वली (सु३ के०) श्रुति जे कान तेनुं (समा एणो के०) समा
 नन एटले ते सर्व शब्द सांजलवाने विषे काननुं समान करवुं, ते करे
 थके (सु६ के०) अनुनासिकादि दोष रहित एवो (सज्ज के०) पड्ज
 ते मयूर, केका, शंखादि ध्वनिविशेषें करीने अथवा सज्ज एटले अधिक
 गुण युक्त एवुं जे (गीय के०) गीत तेणें करीने सहित एवी जे (पा
 यजाल के०) पगने विषे जालना आकार वाली एवी (घंटिआहिं के०)
 घंटिका एटले घूघरीउं तेणें करीने उपलक्षित ठते तथा (वलय के०)
 सोनानां वलियां, कंकण, (मेहला के०) मेखला ते केडनुं आनरण,
 (कलाव के०) अलंकार विशेष, (नेउर के०) नेफुर तेमनो (अनिराम
 के०) मनोहर एवो जे (सद के०) शब्द तेणें करी (मिसएकए के०)
 मिश्रित करे ठते, (अ के०) वली (हाव के०) बहु कामविकार, (नाव
 के०) अल्पविकार अनिप्राय, (विघ्नम के०) विघ्नम एटले विलास तेम
 ना (पगारएहिं के०) प्रकारो ठे जेमने विषे एवा (अंगहारएहिं के०)
 नला अंगना विक्षेपें करीने (देवनट्टिआहिं के०) देवनर्तकी जे देवांगना
 उ तेमणें पूर्वोक्त प्रकारें (नच्चिऊण के०) नृत्यें करीने, (सुविक्रमा के०)
 सुष्टुविक्रमा एटले उत्तम जेमनुं पराक्रम ठे एवा (जस्स के०) जे श्रीशां
 तिनाथजीना (ते के०) ते जगद्धिदित पराक्रमें करी सहित एवा (कमा
 के०) चरणो तेने (वंदिआय के०) वंदन कखां ठे. चकारं पादपूर्णार्थी ठे.
 एवा (तयं के०) ते (तिलोय के०) त्रिभुवनना (सबसत्त के०) सर्व
 सत्त्व एटले प्राणीउं तेने (संतिकारयं के०) शांतिना करनार एवा अने (प
 संत के०) प्रशांत थया ठे (सबपावदोस के०) सर्व पाप तथा रागादिक
 दोष जे थकी एवा (उत्तमं के०) उत्तम जे (संति के०) श्रीशांति नामा
 (जिणं के०) जिन ते प्रत्ये (एस के०) आ प्रत्यह, (हं के०) हुं
 (नमामि के०) नमस्कार करुं ठुं ॥३१॥ आ, नाराचक नामा ठंद जाणवो.

हवे त्रण श्लोकें करी अजितनाथ अने शांतिनाथने स्तवे ठे.

उत्त चामर पडाग जूव जव मंदिआ ऊय वर मगर
तुरय सिरिवह सुलंगणा ॥ दीव समुद्र मंदर दिसा
गय सोहिआ सन्निअ वसह सीह रहचक्र वरंकि
या ॥ पाठांतर ॥ सिरिवह सुलंगणा ॥ ३१ ॥ ललिययं ॥

अर्थ:—(उत्त के०) उत्त, (चामर के०) चामर, (पडाग के०) पता
का, (जूव के०) यूप, (जव के०) यव, एवं लक्ष्णोयें करीने (मंदि
आ के०) मंदित सुशोभित एवा तथा (ऊयवर के०) सिंहादि रूपोपलक्षित
ध्वजवर, (मगर के०) मगरमह, जलजंतु, (तुरय के०) अश्व, (सिरिव
ह के०) श्रीवत्स, ते उत्तम पुरुषोना वक्षस्थजमां होय ठे, अने पगमां
पण थवानो संजव ठे (सुलंगणा के०) ते सर्व शोभायमान ठे लांठन
जेमने एवा तथा (दीव के०) द्वीप ते जंबूद्वीपादिक, (समुद्र के०) स
मुद्र, ते लवणोदधि प्रमुख, (मंदर के०) मेरु पर्वत अथवा प्रासाद पण
जाणवो. (दिसागय के०) दिग्गज, जे प्रधान हस्ती, एवा लक्ष्णों करी एटले
आकारें करीने (सोहिआ के०) शोभित एवा ठे तथा (सन्निअ के०)
स्वस्तिक, (वसह के०) वृषज, (सीह के०) सिंह, (सिरि के०) ल
क्ष्मी, (वह के०) वृद्ध, ते कल्पवृक्षादिक तेना (सुलंगणा के०) जलां
शोचन लांठनो ठे एटले लक्ष्णो ठे, श्री शांतिनाथना हाथ पगादिक अंगोने
विषे एवा ठे ॥ ३१ ॥ आ, ललितकनामा ठंद जाणवो.

सहाव लछा सम प्पइछा, अदोस डछा गुणेहिं जिह्वा ॥
पसाय सिछा तवेण पुछा, सिरीहिं इछा रिसीहिं जु
छा ॥ ३२ ॥ वाणवासिया ॥

अर्थ:—वली केहेवा ठे? तो के (सहाव के०) खजावें करीने (लछा
के०) लष्ट एटले शोभायमान ठे, तथा (समप्पइछा के०) समा ते अस्थ
पुट एटले विषमोन्नत रहित एवी नूमिकाने विषे प्रतिष्ठित एटले रह्या ठे
अथवा असम एटले निरुपम ठे प्रतिष्ठा जेमनी एवा ठे तथा (अदोसडछा

કે૦) રાગાદિક દોષેં કરી અહુષ્ઠ છે એટલે રાગાદિક વિકારેં કરી રહિત છે તથા (ગુણેહિં કે૦) કૂર્મોન્નતત્ત્વ રક્તાદિક જે ગુણ, તેણેં કરીને (જિહ્વા કે૦) જ્યેષ્ઠ એટલે મહોટા છે અથવા ગુણ જે સમ્યક્ જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર લક્ષણ તેણેં કરીને જ્યેષ્ઠ એટલે વૃદ્ધ છે તથા (પસાય કે૦) પ્રસાદ જે અનુગ્રહ અથવા રાગાદિકનો ક્ષય તેથી જે નિર્મલ પાણું તેણેં કરી (સિદ્ધા કે૦) શ્રેષ્ઠ છે તથા (તવેણપુષ્પા કે૦) બાર પ્રકારના તપેં કરીને પુષ્પ છે તથા (સિરીહિં કે૦) શ્રી જે લક્ષ્મી તેણેં કરીને (ઇષ્ઠા કે૦) ઇષ્ટ છે અથવા લક્ષ્મીનામક દેવીયેં જેને પૂજ્યા છે એવા છે તથા (રિસીહિં કે૦) રૂપિ જે મુનિયો, તેમણેં (જુષ્ઠા કે૦) જુષ્ઠા એટલે નિરંતર સેવ્યા છે, જેમ ને એવા છે ॥ ૩૩ ॥ આ વનવાસિકા નામા ઠંદ જાણવો.

તે તવેણ ધુય સવ પાવયા, સવ લોચ્છ હિચ્છ મૂલ
પાવયા ॥ સંયુયા અજિચ્છ સંતિ પાવયા, હુંતુ મે સિ
વ સુહાણ દાયયા ॥ ૩૪ ॥ અપરાંતિકા ॥

અર્થ:- (તે કે૦) તે પૂર્વે વર્ણન કહ્યા એવા તથા (તવેણ કે૦) તપેં કરીને (ધુય કે૦) ટાલ્યું છે અથવા નસ્મીનૂત કહ્યું છે (સવ કે૦) સર્વ એવું જે શુનાશુન કર્મ રૂપ (પાવયા કે૦) પાપ જેમણેં એવા, વળી કે હેવા છે? તો કે (સવલોચ્છ કે૦) સર્વ લોક તેને (હિચ્છ કે૦) હિતકારક એવો જે મોક્ષ, તેનું (મૂલ કે૦) મૂલ કારણ જે જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર તેને (પાવયા કે૦) પ્રાપ્તકા એટલે પમાડનારા છે, તથા જેને (સંયુયા કે૦) પૂર્વોક્ત પ્રકારેં શં, એટલે સુખ તેને અર્થે સ્તવન કહ્યું છે જેમનું એવા જે (અજિચ્છસંતિપાયયા કે૦) શ્રી અજિતશાંતિપાદ અહીં પાદ શબ્દ પૂજ્યવાચક છે તે પૂજ્ય, (મે કે૦) મને (સિવસુહાણદાયયા કે૦) શિવ સુખના દેનારા એવા (હુંતુ કે૦) થાઉં ॥ ૩૪ ॥ આ, અપરાંતિકા નામા ઠંદ જાણવો ॥

એવં તવ બલ વિઝલં, યુચ્ચં મણ અજિચ્છ સંતિ જિણ
જુચ્છલં ॥ વવગય કમ્મ રય મલં, ગઈ ગયં સાસયં
વિઝલં ॥ ૩૫ ॥ ગાહા ॥

अर्थ:- (एवं के०) ए प्रकारें (तवबलविजलं के०) तपोबलें करीने विपुल विस्तीर्ण विशाल एवं अने (ववगय के० (गयुं ठे (कम्मरयमलं के०) कर्मरूप रज अने मल जेमनें. एवं तथा (सासयं के०) शाश्वती एवी तथा (विजलं के०) विपुल विस्तीर्ण ठे सुख जेने विषे एवी (गइं के०) गति जे तेने (गयं के०) गत एटले प्राप्त ययुं, एवं (अजिअ संतिजिणजुअलं के०) अजितशांतिजिनयुगल एटले बीजा अने शोल मा तीर्थकरनुं युगल तेने (मए के०) में, (शुअं के०) स्तुति कयुं ठे ॥ ३५ ॥ आ, गाथा ठंद जाणवो.

तं बहु गुण पसायं, मुक्क सुहेण परमेण अविसायं ॥ ना
सेउ मे विसायं, कुणउ अ परिसा वि अ पसायं ॥ ३६ ॥ गाहा ॥

अर्थ:- वली (तं के०) ते पूर्वोक्त जिनयुगल केहेवुं ठे? तो के (बहु गुणपसायं के०) ज्ञानादिक अनेक गुणोनो ठे प्रसाद जेमने एवं तथा (परमेण के०) परम उत्कृष्ट एवा (मुक्कसुहेण के०) मोक्षसुख जे तेणें करी (अविसायं के०) नथी विषाद जेमने एवं जिनयुगल, ते (मे के०) मा हारा (विसायं के०) विषाद जे ठे तेने (नासेउ के०) नाश प्रत्यें (कुणउ के०) करो, (अ के०) वली (परिसावि के०) आ प्रस्तुत स्तव सांजलनारी जे विद्वानोनी सना ते पण महारी उपर गुणनुं ग्रहण अने दोषनो त्याग ते रूप, (पसायं के०) प्रसादने करो ॥ ३६ ॥ आ पण गाथा ठंद जाणवो.

हवे स्तवनना अंतमां मंगल शब्दोयें करीने प्रणिधान कहे ठे.

तं मोएउ अ नंदिं, पावेउ अ नंदिसेण मज्जिनंदिं ॥ परि
सावि य सुह नंदिं, मम य दिसउ संजमे नंदिं ॥ ३७ ॥ गाहा ॥

अर्थ:- (तं के०) ते अजितशांतियुगल ते, मनें (मोएउ के०) मोद एटले हर्ष तेने द्यो, आपो अने सर्व लोकोने (नंदिं के०) समाधिने (पावेउ के०) प्राप्त करो. (य के०) वली आ स्तवन करनार जे (नंदिसेण के०) नंदिषेण कवि, तेने (अजिनंदिं के०) सर्व प्रकारें समृद्धि सानंदने पमाडो, तथा (परिसावि के०) आ स्तवन सांजलनार जे श्रोता जनोनी पर्षदा,

तेने पण (सुहनंदिं के०) सुख वृद्धिने (दिसउ के०) आपो. (य के०) वली (मम के०) मुजने (संजमे के०) सत्तर प्रकारनो जे संयम तेने विषे (नंदिं के०) आनंद प्रत्ये (दिसउ के०) आपो ॥ ३७ ॥ आ गाथा ठंद.

अहीआं केटला एक वृद्ध पुरुष एम कहे ठे के श्रीशत्रुंजयनी गुफायें श्री अजित, शांति चोमासुं रह्या हता, पढी ते बने तीर्थकरना पूर्वाभिमुख देरां थयां, तिहां एकदा श्रीनेमिनाथना गणधर, श्रीनंदिषेण सूरि तीर्थयात्रायें आब्या थका श्रीअजित शांतिस्तवननी रचना कीधी, ते अही सुधी जाणवी. हवे एना माहात्म्यनी आगली गाथाउ अनेरा बहुश्रुतें कीधी, ते वखाणीयें ठैयें.

पस्किअ चाउम्मासे, संवहरिए अवस्स जणिअवो ॥

सोअवो सवेहिं, उवसग्ग निवारणो एसो ॥ ३८ ॥ गाथा ॥

अर्थ:- (पस्किअ के०) पाखीना पडिक्कमणाने विषे तथा (चाउम्मासे के०) चोमासीना पडिक्कमणाने विषे तथा (संवहरिए के०) सांवत्सरीना पडिक्कमणानी रात्रिने विषे (अवस्स के०) निश्चें (जणिअवो के०) जणवो, ते एक जणें जणेलो एवो जे आ स्तव, तेने (सवेहिं के०) सर्व संघें (सोअवो के०) सांजलवो कारण के सर्व जनो जो एकज अवसरें एकठा पाठ जणे तो तेमां कोलाहल थवानो संजव ठे माटे एकज जणें जणवो अने बीजा सर्व संघजनोएं सांजलवो. (एसो के०) ए स्तव जे ठे ते, (उवसग्गनिवारणो के०) उपसर्ग जे विघ्न, तेनो निवारण करनार ठे ॥ ३८ ॥ गाथा ठंद.

जो पढइ जो अ निसुणइ, उजउ कालंपि अजिअ
संति थयं ॥ न दु हुंति तस्स रोगा, पुवुप्पन्ना वि
नासंति ॥ ३९ ॥ गाथा ॥

अर्थ:- (जो के०) जे कोइ पुरुष, (अजिअसंतिथयं के०) श्रीअजित नाथ अने श्रीशांतिनाथ तेना स्तवनने (उजउकालंपि के०) प्रातःकाल तथा सायं काल अने अपि शब्द थकी त्रणे काल लेवा तेने विषे (पढइ के०) जणे ठे, तथा (जोअ के०) जे वली (निसुणइ के०) निरंतर श्रवण करे ठे, तो (तस्स के०) ते पठन करनार अने सांजलनार पुरुषने

(रोगाः के०) रोग जे ठे ते, (नहुहुंति के०) निश्चें होता नथी अने (पु
बुष्पन्ना के०) पूर्वोत्पन्न थयेला एवा जे रोगो ते पण (विनासंति के०)
विशेषें करीने नाश पामे ठे ॥ ३९ ॥ आ पण गाथा ठंद जाणवो.

जइ इब्दह परम पयं, अहवा कित्तिं सुविब्दं जुवणे ॥

ता तेलुकुद्धरणे, जिण वयणे आयरं कुणह ॥ ४० ॥ गाथा ॥

अर्थ:- (जइ के०) यदि एटले जो (परमपयं के०) परमपद जे मो
ह, तेनी (इब्दह के०) इब्दा करो ठो, (अहवा के०) अथवा (जुवणे
के०) त्रण जुवनने विषे (सुविब्दं के०) सुविस्तृत एटले विस्तार पामे
ली एवी (कित्तिं के०) कीर्त्ति, तेनी इब्दा करो ठो, (ता के०) तो (ते
लुकुद्धरणे के०) त्रण लोकना उद्धार करनारां एवां (जिणवयणे के०)
जिनवचनो जे ठे, तेने विषे (आयरं के०) आदर सत्कार तेने (कुणह
के०) करो ॥ ४० ॥ आ, गाथा ठंद ठे ॥ इति अजितशान्तिस्तवः समाप्तः ॥

॥ अथ ॥

॥ नक्तामरनामक सप्तम स्मरण प्रारंभः ॥

तेमां प्रथम बे काव्यें करीने देवतानुं नमस्कारात्मक मंगल करे ठे.

नक्तामरप्रणतमौलिमणिप्रज्ञाणा, मुद्योतकं द
लितपापतमोवितानं ॥ सम्यक् प्रणम्य जिन
पादयुगं युगादा, वालंबनं नवजले पततां जना
नाम् ॥ १ ॥ यः सस्तुतः सकलवाङ्मयतत्त्वबो
धा, डूतबुद्धिपटुभिः सुरलोकनाथैः ॥ स्तोत्रै
र्जगत्त्रितयचित्तरुदरैः, स्तोप्ये किलाहमपि
तं प्रथमं जिनेजम् ॥ २ ॥

अर्थ:- (नक्तामर के०) नक्तिमंत एवा अमर जे देवताउ तेना (प्रण
त के०) नमेला एवा जे (मौलि के०) मुकुट, तेने विषे रहेला जे (म
णि के०) मणिउ, तेनी (प्रज्ञाणां के०) कांतिउने (उद्योतकं के०) प्रका

શ કરનારું એવું, તથા (દલિત કે०) દલન કરી નાશ્યો છે (પાપ કે०)
 પાપરૂપ જે (તમો કે०) અંધકાર તેનો (વિતાનં કે०) સમૂહ જેણે એવું,
 તથા (નવજાલે કે०) સંસારસમુદ્ધને વિષે (પતતાં કે०) પડેલા એવા
 (જનાનાં કે०) નચ્ચ જનોને (યુગાદૌ કે०) યુગને આદેં એટલે ત્રીજા આરા
 ના અંતમાં (આલંબનં કે०) આલંબન તે આધારનૂત આશ્રયરૂપ એવું,
 (જિનપાદયુગં કે०) શ્રી તીર્થકરનું પાદયુગ, તેને મન, વચન તથા કાયા
 યેં કરી (સમ્યક્ કે०) રૂઢે પ્રકારેં (પ્રણમ્ય કે०) નમસ્કાર કરીને ॥ ૧ ॥
 (યઃ કે०) જે જગવાન્ તે, (સકલ કે०) સમસ્ત એવું (વાઙ્મય કે०)
 શાસ્ત્ર તેનું (તત્ત્વ કે०) રહસ્ય તેના (બોધાત્ કે०) જાણવાયકી (ઝ
 ક્રૂત કે०) ઉત્પન્ન થઈ એવી જે નિપુણ (બુદ્ધિ કે०) બુદ્ધિ તેણેં કરી (પટુજિઃ
 કે०) કુશલ એવા (સુરલોકનાથૈઃ કે०) દેવલોકના નાથ જે ઇંડો, તેણેં
 (જગત્રિતય કે०) ત્રણ જગતના જે પ્રાણી તેનાં (ચિત્તહરૈઃ કે०) ચિત્ત
 ને હરણ કરનારાં એવાં તથા (ઉદારૈઃ કે०) અર્થથકી અને શબ્દ થકી
 ઉદાર એવાં નિર્દોષ (સ્તોત્રૈઃ કે०) સ્તોત્રોયેં કરીને (સંસ્તુતઃ કે०) સ્તુતિ
 કરેલા છે. (તં કે०) તે ચોવીશ જિનની અપેક્ષાએં સર્વ જિનોમાં (પ્રથમં
 કે०) આદ્ય એવા (જિનેંદ્ર કે०) સામાન્ય કેવલીમાં ઇંડ સરિશ્વા શ્રી રૂપન
 સ્વામી તેને (અહમપિ કે०) હું પણ (કિલ કે०) નિશ્ચેં કરી (સ્તોષ્યે
 કે०) સ્તુતિ કરીશ ॥ ૨ ॥ આ, સર્વ સ્તોત્રના વસંતતિલકા હંદ છે.

હવે સ્તોત્રકર્તા શ્રી માનતુંગાચાર્ય, પોતાના ઉદ્ધતપણાનો ત્યાગ કરે છે.

બુદ્ધ્યા વિનાપિ વિબુધાર્ચિતપાદપીઠ, સ્તોતું સમુદ્ય
 તમતિર્વિગતત્રપોઽહં ॥ બાલં વિદ્યાય જલ્પસંસ્થિ
 તમિંહુદિંવ, મન્યઃ ક ઇત્થતિ જનઃ સહસા ગ્રહીતું ॥ ૩ ॥

અર્થઃ—(વિબુધ કે०) દેવતાઁ અથવા પંદિતો તેણેં (અર્ચિત કે०)
 અર્ચન એટલે પૂજન કરેલું એવું છે (પાદપીઠ કે०) પદાસન એટલે પગ રા
 ચવાનું આસન જેનું, તેના સંબોધનને વિષે હે વિબુધાર્ચિતપાદપીઠ ! (બુદ્ધ્યા
 વિનાપિ કે०) બુદ્ધિવિના પણ એટલે પાંદિત્ય વિના પણ (વિગતત્રપઃ કે०)
 વિશેષેં કરીને ગઈ છે ત્રપા એટલે લજ્જા જેની અર્થાત્ અશક્ય વસ્તુને વિષે

प्रवर्त्तनयकी गतलङ्का ठतो (स्तोतुं के०) स्तुति करवानी (समुद्यतमतिः के०) रूडे प्रकारें प्रयत्नवती करेली ते बुद्धि जेनी अर्थात् उद्यमवती थऽ ते बुद्धि जेनी एवो (अहं के०) हुं बुं. अहीं दृष्टांत कहे ते. जेम के (जलसंस्थितं के०) जलने विषे रूडे प्रकारें रह्युं एटले प्रतिबिंबित थयेलुं एवुं जे (इंद्रबिंबं के०) चंद्रमानुं प्रतिबिंब तेने (सहसा के०) तत्काल (ग्रहीतुं के०) ग्रहण करवाने (बालविहाय के०) बालक विना एटले बालक मूकीने (अन्यः के०) बीजो (कः के०) कयो (जनः के०) मनुष्य, (इष्टति के०) इष्टा करे ते? अर्थात् बालक विना बीजो कोइ पण बुद्धिमान् जन, जल प्रतिबिंबित चंद्रने ग्रहण करवाने इष्टतो नथी, तेम हुं पण तमारुं स्तोत्र करवाने अशक्य ठतो पण स्तुति करवाने अनिलाष करुं बुं. माटे मने गतलङ्का बालकज जाणवो ॥ ३ ॥

हवे नगवाननी स्तुति करवामां बीजाउनी डुष्करता देखाडे ते.

वक्तुं गुणान् गुणसमुद् शशांककांतान् कस्ते ह्रमः
सुरगुरुप्रतिमोपि बुद्ध्या ॥ कल्पांतकालपवनोद्धत
नक्रचक्रं, कोवा तरीतुमलमंबुनिधिं जुजाज्यां ॥ ४ ॥

अर्थः—(गुणसमुद् के०) गुणसमुद् एटले हे गुणरत्नाकर! (ते के०) तमारा (शशांककांतान् के०) शशांक जे चंद्रमा, तेना सरखा मनोहर उज्ज्वल एवा (गुणान् के०) गुणो जे ते तेने (वक्तुं के०) कहेवाने वर्णन करवाने (बुद्ध्या के०) बुद्धियें करीने (सुरगुरुप्रतिमोपि के०) बृहस्पति स मान एवो पण (कः के०) कयो पुरुष, (ह्रमः के०) समर्थ थाय ते? अर्थात् कोई पण समर्थ थतो नथी. अहीं दृष्टांत कहे ते के जेम (कल्पांत काल के०) प्रलयकाल ते संहारकाल, तेनो (पवन के०) वायु, तेणें करी (उद्धत के०) उड्या एटले उठली रहेला एवा ते (नक्रचक्रं के०) नक्र चक्र एटले मगरमडना समूह जेने विषे एवो जे (अंबुनिधिं के०) समुद् तेने (जुजाज्यां के०) बे हाथें करीने (अलं के०) परिपूर्ण (तरीतुं के०) तरवानें (कः के०) कोण (वा के०) वा ते दृष्टांतना अर्थ मां ते (ह्रमः के०) समर्थ थाय? अर्थात् एतादृश समुद्ने बे हाथें करी तरवाने कोइ पण समर्थ थ

તો નથી. તેમ તમારી સ્તુતિ કરવાને બુદ્ધિયેં કરી બૃહસ્પતિ સમાન પુરુષ
પણ સમર્થ થતો નથી ॥ ૪ ॥

હવે સ્તવન રચનાને વિષે પ્રયત્ન કરવાનું કારણ કહે છે.

સોઽહં તથાપિ તવ જક્તિવશાન્મુનીશ, કર્તું સ્તવં વિ
ગતશક્તિરપિ પ્રવૃત્તઃ ॥ પ્રીત્યાત્મવીર્યમવિચાર્ય મૃ
ગોમૃગેઙ્, નાન્યેતિ કિં નિજશિશોઃ પરિપાલનાર્થ ॥ ૫ ॥

અર્થ:- (મુનિ કે૦) મુનિ જે મુમુક્ષુ તેમના (ઈશ કે૦) સ્વામી, તેને
મુનીશ કહિયેં તેના સંબોધનને વિષે હે મુનીશ ! હું તમારું સ્તોત્ર કરવાને
અસમર્થ હું. (તથાપિ કે૦) તો પણ (તવ કે૦) તમારા (જક્તિવશાત્
કે૦) જક્તિના વશ થકી એટલે જક્તિવશપણાયેં કરી અસ્વતંત્ર થતો (વિ
ગતશક્તિરપિ કે૦) ગઈ છે શક્તિ જેની અર્થાત્ સ્તોત્ર કરવામાં ક્ષીણ છે
શક્તિ જેની એવો થતો પણ (સઃ કે૦) તે પૂર્વોક્ત બુદ્ધિવૃદ્ધિર્વાજિત એવો
(અહં કે૦) હું માનતુંગનામા આચાર્ય, તે (સ્તવં કે૦) તમારી સ્તુતિ તે
પ્રત્યેં (કર્તું કે૦) કરવાને (પ્રવૃત્તઃ કે૦) પ્રવૃત્ત થયો હું. ત્યાં ઉપમાન
કહે છે. જેમ (મૃગઃ કે૦) હરિણ તે, (પ્રીત્યા કે૦) સ્નેહેં કરીને (આ
ત્મવીર્ય કે૦) પોતાનું બલ તેને (અવિચાર્ય કે૦) અણવિચારીને (નિ
જશિશોઃ કે૦) પોતાના બાલકના (પરિપાલનાર્થ કે૦) રક્ષણ કર
વાને અર્થેં (મૃગેંઙ્ કે૦) સિંહપ્રત્યેં (કિં કે૦) શું (નાન્યેતિ કે૦)
સન્મુખ યુદ્ધ માટે ન જાય છે ? અર્થાત્ જાયજ છે. તેમ કવિ કહે છે
કે હું પણ તમારી જક્તિવશેં કરીને સ્તુતિ કરવાના સામર્થ્યને ન વિચારતો
થકો પણ તમારી સ્તુતિ કરવાને પ્રવર્તેલો હું ॥ ૫ ॥

હવે કવિ સ્તોત્ર કરવાને અસમર્થ થતો પણ સ્તોત્ર કરવાને
વાચાલપણાનું કારણ કહે છે.

અલ્પશ્રુતં શ્રુતવતાં પરિહાસધામ, ત્વજ્ઞકિરેવ મુખ
રીકુરુતે બલાન્માં ॥ યત્કોકિલઃ કિલ મધૌ મધુરં
વિરૌતિ, તદ્ધારુચૂતકલિકાનિકરૈકહેતુઃ ॥ ૬ ॥

અર્થ:- (અલ્પશ્રુતં કે૦) અલ્પ છે શ્રુત એટલે શાસ્ત્રજ્ઞાન અવધારણ જેનું એકારણ માટે (શ્રુતવતાં કે૦) શ્રુતજ્ઞાનવંત એવા પુરુષો એટલે બહુ શ્રુત જનો તેમને (પરિહાસધામ કે૦) હાસ્ય કરવાનું સ્થાનક રૂપ એવો (માં કે૦) મને (ત્વન્નક્તિરેવ કે૦) તમારી નક્તિજ (બલાત્ કે૦) બલાત્કાર થકી સ્તોત્ર કરવાને (મુખરીકુરુતે કે૦) વાચાલ કરે છે. ત્યાં દૃષ્ટાંત કહે છે. (યત્ કે૦) જે કારણ માટે (મધૌ કે૦) ચૈત્ર માસને વિષે (કોકિલ કે૦) કોકિલ જે છે, તે (કિલ કે૦) સત્ય (મધુરં કે૦) મનોહ્ર મધુર સ્વરને (વિરૌતિ કે૦) જલ્પે છે, બોલે છે, (તત્ કે૦) તે બોલવાને (ચારુચૂતકલિ કે૦) મનોહર એવી આઘકલિકા તેનો (નિકર કે૦) સમૂહ, તેજ (એક હેતુઃ કે૦) એક કારણ છે, તેમ મને તમારી નક્તિજ એક કારણ છે ॥ ૬ ॥

હવે સ્તવન રચનામાં જે ગુણ છે, તે કહે છે.

ત્વત્સંસ્તવેન નવસંતતિસન્નિવદ્ધં, પાપં ક્ષણાત્ક્રયમુપૈ
તિ શરીરનાજાં ॥ આક્રાંતલોકમલિનીલમશેપમા
શુ, સૂર્યાશુન્નિન્નમિવ શાર્વરમંધકારમ્ ॥ ૭ ॥

અર્થ:- હે જિન! (શરીરનાજાં કે૦) દેહને નજનારા એટલે દેહધારી જે જીવો છે, તેનું (નવસંતતિસન્નિવદ્ધં કે૦) નવ જે જન્મ, જરા અને મરણ રૂપ સંસાર તેની પરંપરાયેં કરી બંધાયેલું એવું જે (પાપં કે૦) પાપ તે, (ત્વત્સંસ્તવેન કે૦) તમારા રૂઢા સંસ્તવનેં કરીને (ક્ષણાત્ કે૦) થડીના ઠઠા જાગેં કરીને (ક્રયં કે૦) ક્રયને (ઉપૈતિ કે૦) પામે છે. કોની પેરેં પામે છે? તો કે (આક્રાંતલોકં કે૦) લોકમંઃ વ્યાપિ રહેલો એવો અને (અલિ કે૦) ધ્રમરાના સરખો (નીલં કે૦) શ્યામ કાલો અને (શાર્વરં કે૦) અંધારી રાત્રિ થકી ઉત્પન્ન થયો એવો જે (અશૈષં કે૦) સમસ્ત (અંધકારં કે૦) અધકાર જે છે તે, (આશુ કે૦) શીઘ્ર (ઇવ કે૦) જેમ (સૂર્યાશુ કે૦) સૂર્યનાં અંશુ જે કિરણો તેનો જે પ્રકાશ તેણેં કરીને (નિન્નં કે૦) નાશ પામેલો હોય છે, તેની પેરેં જાણી લેવું. એટલે તિમિર નાશમાં જેમ સૂર્યપ્રકાશ છે, તેમ પાપક્રયમાં તમારો સ્તવ છે ॥ ૭ ॥

हवे स्तवनारंज सामर्थ्येने दृढ करतो ठतो कहे ठे.

मत्वेति नाथ तव संस्तवनं मयेद, मारज्यते तनुधि
यापि तव प्रज्ञावात् ॥ चेतोहरिष्यति सतां नलिनीद
लेषु, मुक्ताफलद्युतिमुपैति ननूदबिंदुः ॥ ८ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे नाथ ! (इति के०) ए पूर्वोक्त प्रकारें पापनुं
हरण करनारा एवा आ स्तोत्रने (मत्वा के०) मानीने (तनुधियापि के०)
मंदबुद्धिवालो एवो पण (मया के०) हुं जे हुं, तेणें (तव के०) तमा
रुं (इदं के०) आ (संस्तवनं के०) स्तवन जे ठे, ते करवाने (आरज्य
ते के०) आरंज कराय ठे. ते (तव के०) तमारा (प्रज्ञावात् के०) प्र
ज्ञावथकी (सतां के०) संत पुरुषो एटले सज्जन पुरुषोनां (चेतः के०)
चित्तने (हरिष्यति के०) हरण करजे, परंतु खल पुरुषोनां चित्तने हरण
नहीं करे, एवी सूचना करवाने अर्थें (सतां) ए पद ग्रहण कयुं ठे. ति
हां उपमान कहे ठे, ते जेम केः—(नलिनीदलेषु के०) कमल पत्रने विषे पडे
लो एवो जे (उदबिंदुः के०) उदकनो बिंदु, ते कमलना प्रज्ञावें करीने
(मुक्ताफलद्युतिं के०) मुक्ताफलनी युति एटले कांति तेना जेवी शोचाने (न
नु के०) निश्चें (उपैति के०) पामे ठे, तेम तमारा प्रज्ञावथी आ माहारुं
करेलुं जे स्तवन, ते सत्कविविरचित काव्यनी ठायाने पामजे ॥ ८ ॥

हवे सर्वज्ञ एवा जगवाननुं स्तवन, ते तो सकलदोष हरणकारक हो,
परंतु ते श्रीसर्वज्ञसंबंधिनी कथा पण सकलदुरित हरे ठे, ते कहे ठे.

आस्तां तव स्तवनमस्तसमस्तदोषं, त्वत्संकथापि
जगतां दुरितानि हन्ति ॥ दूरे सहस्रकिरणः कुरुते प्र
चैव, पद्माकरेषु जलजानि विकाशजांजि ॥ ९ ॥

अर्थः—हे देव ! (अस्त के०) नाश पाय्या ठे (समस्तदोषं के०) समग्र
दोष जेथकी एवुं (तव के०) तमारुं (स्तवनं के०) स्तवन जे ठे ते,
(आस्तां के०) दूर रहो, परंतु (त्वत्संकथापि के०) तमारी मात्र आज्ञा
व तथा परजवना चरित्रनी कथा जे करवी, ते पण (जगतां के०) जग

तूवासी लोकोनां (डुरितानि के०) पाप जे ठे, तेमने (हंति के०) हणो ठे, तिहां उपमा कहे ठे. (सहस्रकिरणः के०) सूर्य जे ठे, ते तो (दूरे के०) दूर रहो, परंतु तेनी (प्रज्ञैव के०) प्रज्ञा जे ठे, तेज (पद्माकरेषु के०) पद्मना आकर एटले समूह ठे जेमां एवां सरोवरादिक तेने विपे, रहे लां एवां जे (जलजानि के०) कमल जे तेने (विकाशनांजि के०) विकश्वर एटले प्रकाशने नजनारां प्रत्ये (कुरुते के०) करे ठे, अर्थात् सूर्योदय थयाथी पूर्वे प्रवर्तनारी एवी सूर्यनी प्रजाज जेवारें कमलने विकश्वर कर नारी थाय ठे, तेवारें सूर्य पोतें तेनो विकाश करे, तेमां तो शुंज केहेवुं? तेम अहींथां पण नगवंतनी कथाज जेवारें डुरितनाशिनी ठे, तो नगवंतनुं स्तोत्र डुरित निवारण करे, तेमां शुंज केहेवुं? ॥ ए ॥

हवे नगवंतना गुणनी स्तुतिनुं फल कहे ठे.

नात्यद्भुतं नुवननूपणनूत नाथ, नूतैर्गुणैर्नुवि नवं
तमन्निष्ठवंतः ॥ तुल्यानवंति नवतोननु तेन किंवा,
नूत्याश्रितं यद्दह नात्मसमं करोति ॥ १० ॥

अर्थः—(नुवननूपणनूत के०) हे जगत्ने विपे नूषणरूप ! अर्थात् हे जगदानरणसमान ! (नूतैः के०) सत्य एटले असत्य नहीं एवा तमा रा. (गुणैः के०) गुणोयें करीने (नुवि के०) जगत्ने विपे (नवंतं के०) तमोने (अन्निष्ठवंतः के०) स्तुति करनारा एवा जे जनो ठे ते जनो, रूपें तथा गुणें करीने (नवतः के०) तमारी (तुल्याः के०) तुल्य एटले स मान (नवंति के०) थाय ठे. तेमां (नअत्यद्भुतं के०) अति आश्चर्य नथी. (ननु के०) प्रश्नमां, (नाथ के०) हे नाथ ! (यः के०) जे कोइ धनवान् स्वामी, (दह के०) आ लोकने विपे पोताने (आश्रितं के०) आश्रय करीने रह्यो एवो जे सेवक, तेने (नूत्या के०) संपत्तियें करीने, लक्ष्मीयें करीने, महत्त्वें करीने, (आत्मसमं के०) पोतानी तुल्य (नकरोति के०) नहिं करे ठे, तो (वा के०) अथवा (तेन के०) ते स्वामीयें करीने (किं के०) शुं? अर्थात् काहींज नहीं. तेम स्तवनकर्त्ता कहे ठे, केहुं पण तमारी स्तुति करतो ठतो तमारी पेटें तीर्थकर नामकर्मने संपादन करनारो थाइश ॥ १० ॥

હવે નગવદર્શનનું ફલ કહે છે.

દૃષ્ટ્વા જ્વંતમનિમેષવિલોકનીયં, નાન્યત્ર તોષમુપ
યાતિ જનસ્ય ચક્ષુઃ ॥ પીત્વા પયઃ શશિકરદ્યુતિહ્રદ્ય
સિંધોઃ, ક્ષારં જલં જલનિધેરસિતું કચ્છેત્ ॥ ૧૧ ॥

અર્થ:-હે નાથ! (અનિમેષવિલોકનીયં કે०) મિયોન્મિષરહિતપણે ક
રીને જોવા યોગ્ય, એટલે દર્શન કરવા યોગ્ય એવા (જ્વંતં કે०) તમોને (દૃષ્ટ્વા
કે०) જોઈને (જનસ્ય કે०) તે જોનારા લોકોનાં (ચક્ષુઃ કે०) ચ
ક્ષુરૂં જે છે, તે (અન્યત્ર કે०) તમારાથી વ્યતિરિક્ત જે અન્ય દેવો
છે, તેને વિષે (તોષં કે०) સંતોષ પ્રત્યે (નત્રપયાતિ કે०) ન પામે છે,
અર્થાત્ અનિમેષદૃષ્ટિયેં કરીને તમારા દર્શન કરનારા એવા જે જન્ય જ
નો, તે તમારે વિષેજ પ્રીતિને પામે છે પરંતુ અન્ય હરિહરાદિક દેવોને
વિષે પ્રીતિ પામતા નથી. ત્યાં દૃષ્ટાંત કહે છે. કે (શશિ કે०) ચંદ્રમા તેનાં
(કર કે०) કિરણો તેની (દ્યુતિ કે०) કાંતિ તેના સરસ્વી ઝજ્જવલ છે
કાંતિ જેની એવો જે (હ્રદ્યસિંધોઃ કે०) ક્ષીરસમુદ્ર તેનું (પયઃ કે०) પાણી,
તેને (પીત્વા કે०) પાન કરીને (કઃ કે०) કયો પુરુષ, (જલનિધેઃ કે०)
લવણસમુદ્ર જે છે, તેનું (ક્ષારંજલં કે०) ન પીવા યોગ્ય એવું અસ્વાદિમ પાણી
તેને (અસિતું કે०) પાન કરવાને (કચ્છેત્ કે०) કચ્છા કરે? અર્થાત્ ક્ષીરસમુ
દ્રના પાણી સદૃશ એવું જે તમારું દર્શન તેને ત્યાગ કરીને લવણસમુદ્રના પાણી
તુલ્ય એવું જે અન્ય દેવોનું દર્શન, તેને કોણ કરે? અર્થાત્ કોઈજ ન કરે ॥ ૧૧ ॥

હવે નગવાનના રૂપનું વર્ણન કહે છે.

યૈઃ શાંતરાગરુચિન્નિઃ પરમાણુન્નિસ્ત્વં, નિર્માપિતસ્ત્રિ
જુવનૈકલલામનૂત ॥ તાવંતેવ સ્વલુ તેપ્યણવઃ પૃ
થિવ્યાં, યત્તે સમાનમપરં નહિ રૂપમસ્તિ ॥ ૧૨ ॥

અર્થ:- (ત્રિજુવન કે०) ત્રણ જુવનને વિષે (એક કે०) અદિતીય એટલે
એકજ (લલામનૂત કે०) સુંદરનૂત તેના સંબોધનને વિષે હે ત્રિજુવનૈકલલામ
નૂત! (યૈઃ કે०) જે (શાંત કે०) શાંત નામા નવમો રસ, તેનો (રાગ કે०)
ગાવ તેની (રુચિન્નિઃ કે०) ઠાયા છે જેમને વિષે એવા (પરમાણુન્નિઃ કે०)

परमाणुउयें करीने (निर्मापितः के०) निर्माण करेला एवा शरीरवाला (त्वं के०) तमें ठो अने (तेपि के०) ते पण (अणवः के०) परमाणुउ (पृथिव्यां के०) जगतने विषे (तावन्तएव के०) जगवन्निर्मितमात्रज ठे, एट छे ते रागद्वेषनी शांतता रूप परमाणुउ पण जगतमां तेटलाज ठे, तेने विषे हेतु कहे ठे. (यत् के०) जे कारण माटे (पृथिव्यां के०) पृथिवीने विषे (ते के०) तमारा (समानं के०) सरखुं (अपरं के०) बीजुं कोइ (रूपं के०) रूप (नहि के०) नहिं (अस्ति के०) ठे ॥ १२ ॥

हवे प्रभुना मुखनुं वर्णन करे ठे.

वक्त्रं क ते सुरनरोरगनेत्रहारि, निःशेषनिर्जितजगत्रि
तयोपमानम् ॥ बिंबं कलंकमलिनं क निशाकरस्य,
यद्वासरे जवति पांडुपलाशकल्पम् ॥ १३ ॥

अर्थः—हे नाथ ! (सुर के०) देवताउ, (नर के०) मनुष्यो, (उरग के०) जुवनपति अथवा नागकुमार प्रमुख जे देवो तेना (नेत्र के०) चक्षु तेनें (हारि के०) हरण करवानुं ठे शील जेनुं एवुं ठे. वली केहेवुं ठे ? तो के (निःशेष के०) समस्त एवां जे (जगत्रितयोपमानं के०) त्रण जुवनने विषे जेनी उपमा देवाय एवा कमल, चंद्र, दर्पणादि पदार्थो ते सर्वना सौंदर्य ने (निर्जित के०) निःशेष पणायें करीने जीत्युं ठे जेणें एवुं (ते के०) तमारुं (वक्त्रं के०) मुख, ते (क के०) क्यां ? अने (कलंकमलिनं के०) लांठनें करी मलिन तथा (यत् के०) जे (वासरे के०) दिवसने विषे (पांडुपलाशकल्पं के०) खाखराना जाडनुं पांडुं जेवुं पीलुं पडी जाय, तेना सरखुं (जवति के०) थाय ठे एवुं (निशाकरस्य के०) चंद्रमा तेनुं (बिंबं के०) बिंब ते (क के०) क्यां ? अर्थात् तमारा मुखनुं अने चंद्रबिंबनुं उपमेयत्व घटतुं नथी ॥ १३ ॥

हवे जगवज्जुणोनी व्याप्ति कहे ठे.

संपूर्णमंजलशशांककलाकलाप, शुभ्रागुणास्त्रिजु
वनं तव लंघयन्ति ॥ ये संश्रितास्त्रिजगदीश्वर नाथ
मेकं, कस्तान्निवारयति संचरतोयथेष्टम् ॥ १४ ॥

अर्थः—(त्रिजगदीश्वर के०) त्रण जगतना ईश्वर एटले हे त्रिजग
नाथ ! (संपूर्णमंमल के०) संपूर्ण ठे मंमल जेनुं एवो जे पूर्णिमा
नो (शशांक के०) चंडमा तेनी (कला के०) कला तेनो (कलाप के०)
समूह तेना सरखा (शुभ्राः के०) शुभ्र एटले उज्ज्वल एवा (तव के०)
तमारा (गुणाः के०) गुणो ते (त्रिभुवनं के०) त्रण भुवनने (लंघयं
ति के०) उल्लंघन करे ठे, एटले तमारा जे ज्ञान, दर्शनादिक गुणो ठे, ते
त्रण भुवनथी उपरांत ठे, वली (ये के०) जे गुणो (एकं के०) अद्विती
य अने (नाथं के०) त्रण भुवनना स्वामी एवा जगवंतने (संश्रि
ताः के०) आश्रय करी रहेला ठे ते गुणो, (यथेष्टं के०) स्वेच्छायें यथाजि
प्रायें (संचरतः के०) सर्वत्र प्रकारें अस्खलन पणे संचरता एटले वि
चरता एवा ठे. (तान् के०) ते गुणोने (कः के०) कयो पुरुष, (निवारयति
के०) निवारण करी शके ? अर्थात् कोइ पण निवारण करी शके नहिं ॥ १४ ॥

हवे जगवाननु यथार्थ नामपणुं कहे ठे.

चित्रं किमत्र यदि ते त्रिदशांगनान्निर्नीतं मनागपि
मनोन विकारमार्गम् ॥ कल्पांतकालमरुता चलिता

चलेन, किं मंदराद्विशिखरं चलितं कदाचित् ॥ १५ ॥

अर्थः— हे प्रजो ! तद्वत्स्य अवस्थायें विचरता एवा तमोने (यदि के०)
जो (त्रिदश के०) देवताउ तेनी (अंगनानिः के०) स्त्रीउ जे तेणें (ते के०)
तमारुं (मनः के०) मन जे ठे ते (मनागपि के०) किंचित् मात्र पण
(विकारमार्ग के०) विकारना स्थानक प्रत्यें (ननीतं के०) न पमाड्युं
एटले तमारुं मन, ह्मोजने न पमाड्युं तो (अत्र के०) ए ठेकाणें (चित्रं
के०) आश्चर्य (किं के०) शुं ? अर्थात् एमां कांइ पण आश्चर्य नथी. त्यां
दृष्टांत कहे ठे. के (चलिताचलेन के०) चलायमान कख्या ठे अचल ए
टले महोटा महोटा पर्वतो जेणें एवो जे (कल्पांतकालमरुता के०) कल्पां
त कालनो वायु एटले प्रलय कालनो वायरो ते वायुयें करीने (कदाचि
त् के०) क्यारें पण (मंदराद्विशिखरं के०) मंदराचल एटले मेरुपर्वत तेनुं
जे शिखर, ते (किं के०) शुं (चलितं के०) चलायमान थाय ठे ? अ
र्थात् प्रलय कालना पवनें सर्व पर्वतोने तो चलाय मान कख्या, परंतु मेरु

पर्वतने चलायमान न कखो. तेम देवतानी स्त्रीउयें पण बीजा हरिहरादिक देवोंने तो चलायमान कखा; परंतु तमोने ह्योच पमाडी शकीउ नहीं ॥ १५ ॥

हवे जगवानने दीपनी उपमानी व्यर्थता कहे ठे.

निर्धूमवर्त्तिरपवर्जिततैलपूरः, कृत्स्नं जगत्रयमिदं
प्रकटीकरोपि ॥ गम्योन जातु मरुता चलताचला
नां, दीपोऽपरस्त्वमसि नाथ जगत्प्रकाशः ॥ १६ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे नाथ ! (त्वं के०) तमें (अपरः के०) विलक्षण एवो बीजो (जगत्प्रकाश के०) जगत्प्रकाशक रूप (दीपः के०) दीपक (असि के०) ठो. ते केवी रीतें ठो? त्यां कहे ठे. (निर्धूमवर्त्तिः के०) निर्गत एटले गयो ठे. दीप रूप धूम्र अने वर्त्ति एटले काम वशता रूप वाट्य जेयकी एवा अपूर्वदीपक तमें ठो. अने बीजा लौकिक दीपक जे ठे, ते तो धूम्र अने बत्ती तेणें करी सहित होय ठे, वली तमें केहेवा दीपक ठो? तो के (अपवर्जिततैलपूरः के०) वर्जित थयो ठे स्नेह प्रकाशरूप तैल नो पूर जेयकी एवा दीपक ठो अने बीजा लौकिक दीपक तो तैलपूरें करी सहित होय ठे. वली तमें केहेवा दीपक ठो? तो के (इदं के०) आ (कृत्स्नं के०) समग्र (जगत्रयं के०) त्रण जगतने (प्रकटीकरोपि के०) प्रगट करो ठो, एटले केवलज्ञानरूप उद्योतें करी प्रकाश करो ठो अने लौकिक दीपक तो केवल गृहमात्रनेज प्रकाश कारक ठे, वली तमें दीपक जे ठो, ते केहेवा ठो? तो के (अचलानां के०) पर्वतोने (चलता के०) चलायमान कर तो एवो (मरुता के०) वायरो जे ठे, तेणें करीने (जातु के०) क्यारें पण (गम्यः के०) जावा योग्य (न के०) नहीं ठो. अने लौकिक दीपक जे ठे, ते तो पवनयकी जावा योग्य ठे ॥ १६ ॥

हवे प्रभुने सूर्य साथें उपमानी व्यर्थता कहे ठे.

नास्तं कदाचिदुपयासि न राहगम्यः, स्पष्टीकरोपि
सहसा युगपद्भ्रंशंति ॥ नांनोधरोदरनिरुद्धमहाप्रचा
वः, सूर्यातिशायिमहिमासि मुनींश्च लोके ॥ १७ ॥

अर्थ:- (मुनींइ के०) हे मुनींइ ! तमो (लोके के०) जगतने विषे (सूर्यातिशायिमहिमा के०) सूर्यशकी अधिक महिमावाला एवा (असि के०) ठो. ते केवी रीतें सूर्यातिशायि ठो? तो के (कदाचित् के०) क्यारें पण (अस्तं के०) अस्तपणाने (नउपयासि के०) न पामो ठो एवा ठो अने सूर्य तो अस्त पामे ठे. तथा वली तमें (नराहुगम्यः के०) राहु यें ग्रसित होता नथी अने सूर्य तो राहुग्रस्त थाय ठे. वली तमें तो (युगपत् के०) समकालें (जगंति के०) त्रण जगतने (सहसा के०) सायेंज (स्पष्टीकरोषि के०) प्रकाश करो ठो, अने सूर्य तो एक जंबू द्वीपनेज प्रकाश करे ठे, तथा तमो तो (अंजोधर के०) ज्ञानावरणादिक पांच आवरण रूप मेघ तेनो (उदर के०) मध्यभाग तेथकी (निरुद्ध के०) रोकायो ठे (महाप्रजावः के०) मोहोटा महिमा जेनो एवा (न के०) नथी अने सूर्य तो मेघना वादजांनो मध्यभाग जे मेघ घटा तेणें रोकाय एवो ठे ॥ १७ ॥

हवे विशेषें करी चंडोपमान व्यर्थ करतो ठतो कहे ठे.

नित्योदयं दलितमोहमहांधकारं, गम्यं न राहुवदन
स्य न वारिदानां ॥ बिभ्राजते तव मुखाब्जमनल्प
कांतिं, विद्योतयद्गगदपूर्वशशांकबिंबम् ॥ १८ ॥

अर्थ:- हे नाथ ! (तव के०) तमारुं (मुखाब्जं के०) मुखरूप कमल जे ठे ते, (अपूर्व के०) विलक्षण एवुं (शशांक के०) चंडमा तेना (बिंबं के०) बिंबरूप (बिभ्राजते के०) शोने ठे. ते केवी रीतें? तो के तमारुं मुखरूप कमल तो (नित्योदयं के०) निरंतर उदय पामेलुं ठे अने चंडबिंब जे ठे ते तो निरंतर उदय थवा वालुं थतुं नथी तथा वली तमारुं मुखाब्ज केहेवुं ठे? तो के (दलितमोहमहांधकारं के०) मोह एटले अज्ञानरूप मोहोटा अंधकारने दली नाख्यो ठे जेणें एवुं ठे अने चंडबिंब तेवा गुणवालुं नथी ते तो मात्र अंधकारनोज नाश करे ठे. तथा वली तमारुं मुखकमल तो, डर्वादि जे कुतर्क करनारा वादिउ तडूप (राहुवदनस्य के०) राहुनुं जे मुख तेनें (नगम्यं के०) ग्रसवा योग्य नथी अने चंडने तो राहुनुं मुख ग्रसे ठे. तथा वली तमारुं मुखकमल तो (अनल्पकांतिं के०) अल्पकांति वालुं नथी थतुं अने चंडबिंब तो अल्पकांति वालुं पण क्यारेंक थाय ठे तथा

वली तमारा मुखवज्जने तो (नवारिदानां के०) मेघ आह्लादन करवाने
अशक्य ठे अने चंद्रबिंबने तो मेघ आह्लादन करवाने शक्तिमंत ठे अने
तमारुं मुखकमल तो (जगत् के०) त्रण जगतने (विद्योत्पत् के०) प्र
काश करे ठे अने चंद्रबिंब तो एक जंबुद्वीपनेज मात्र प्रकाश करे ठे, माटे
हे प्रजो! अपूर्व शशांकबिंबपणुं ते तमारा मुखकमलने योग्यज ठे ॥ १७ ॥

हवे प्रभुना मुखेंड पासें सूर्य, चंद्रमा पण निःप्रयोजन
वाला ठे, एवुं देखाडे ठे.

किं शर्वरीषु शशिनान्दि विवस्वता वा, युष्मन्मुखेंड
दलितेषु तमस्सु नाथ ॥ निष्पन्नशालिवनशालिनि
जीवलोके, कार्यं कियज्जलधरैर्जलचारनघैः ॥ १८ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे नाथ! (युष्मन्मुखेंड के०) तमारा मुख रूप
इंडु जे चंद्रमा तेणें (तमस्सु के०) अज्ञान रूप अंधकारोने (दलितेषु
के०) दलनकरे ठते पठी (शर्वरीषु के०) रात्रीयोने विषे उदय अ
नारा एवा (शशिना के०) चंद्रमा तेणें करीने (किं के०) शुं कार्य
अवानुं ठे? (वा के०) अथवा (अन्दि के०) दिवसने विषे उदय अनारा
एवा (विवस्वता के०) सूर्ये करीने (किं के०) शुं कार्य अवानुं ठे? त्यां दृ
ष्टांत कहे ठे. के जेम (निष्पन्न के०) पाकेलां एवां जे (शालिवन के०)
शालिनां वन तेणें करी (शालिनि के०) शोनायमान अयेला एवा (जी
वलोके के०) मृत्यु लोक तेने विषे (जलचारनघैः के०) जलनो जे चार
तेणें करी नघ अयेला एवा (जलधरैः के०) मेघो तेणें करी (कियत्कार्य
के०) शुं प्रयोजन? अर्थात् कांड पण कार्य सिद्धि नहीं ॥ १८ ॥

हवे ज्ञानद्वारायें करी अन्य देवोने तिरस्कार करतो ठतो कहे ठे.

ज्ञानं यथा त्वयि विज्ञाति कृतावकाशं, नैवं तथा ह
रिहरादिषु नायकेषु ॥ तेजः स्फुरन्मणिषु याति यथा
महत्त्वं, नैवं तु काचशकले किरणाकुलेपि ॥ १९ ॥

अर्थः— हे नाथ! (कृतावकाशं के०) अनंत पर्यात्मक जे पदार्थो
तेने विषे कस्यो ठे अवकाश एटले प्रकाश जेणें एवुं (ज्ञानं के०) केवल

જ્ઞાન તે (યથા કે૦) જેવી રીતે (ત્વયિ કે૦) તમારે વિષે (વિજ્ઞાતિ કે૦) શોજે છે, (તથા કે૦) તેવી રીતે (નાયકેષુ કે૦) પોતપોતાના શાસન ના સ્વામી એવા (હરિહરાદિષુ કે૦) હરિ હરાદિક જે દેવો છે, તેને વિષે (એવં કે૦) એ પ્રકારનું (ન કે૦) નથી શોજતું. ત્યાં દૃષ્ટાંત કહે છે. કે (યથા કે૦) જેવી રીતે (તેજઃ કે૦) પ્રકાશ જે છે, તે (સ્ફુરન્મણિષુ કે૦) દેદીપ્યમાન જાતિવંત મણિઝને વિષે (મહત્ત્વં કે૦) ગૌરવતાને (યાતિ કે૦) પામે છે (તુ કે૦) વલી (એવં કે૦) એ પ્રકારે (કિરણાકુલે પિ કે૦) કાંતિયેં કરીને વ્યાપ્ત એટલે ચલકતા એવા પણ (કાચશકલે કે૦) કાચના જે કટકા તેને વિષે ગૌરવતા ને (નૈવં કે૦) પ્રાપ્ત નથીજ થતું. અર્થાત્ જેવું તમારે વિષે જ્ઞાન છે. તેવું અન્ય દેવોમાં નથી ॥ ૨૦ ॥

હવે જગવાનની નિંદાસ્તુતિ કહે છે.

મન્યે વરં હરિહરાદયેષુ દૃષ્ટા, દૃષ્ટેષુ યેષુ હૃદયં
ત્વયિ તોષમેતિ ॥ કિં વીક્ષિતેન જવતા જુવિ યેન
નાન્યઃ, કશ્ચિન્મનોહરતિ નાથ જવાંતરેપિ ॥ ૨૧ ॥

અર્થ:- (મન્યે કે૦) હું વિચાર કરું હું કે, (હરિહરાદયઃ કે૦) હરિહરાદિક દેવો તે (દૃષ્ટા કે૦) દીઠા તે (વરંએવ કે૦) સારુંજ થયું કેમ કે? (યેષુ કે૦) જે દેવો (દૃષ્ટેષુ કે૦) દીઠે ઠતે મારું (હૃદયં કે૦) હૃદય જે ચિત્ત, તે (ત્વયિ કે૦) તમારે વિષે (તોષં કે૦) સંતોષને (એતિ કે૦) પામે છે. અને પ્રથમ (વીક્ષિતેન કે૦) દેખેલા એવા (જવતા કે૦) તમોયેં કરીને (કિં કે૦) શું થયું? તો કે (યેન કે૦) જે તમારા દર્શનેં કરીને (જુવિ કે૦) પૃથ્વીને વિષે (કશ્ચિત્ કે૦) કોઈ (અન્યઃ કે૦) અન્યદેવ, (નાથ કે૦) હે નાથ! (જવાંતરેપિ કે૦) અન્યજવને વિષે પણ (મનઃ કે૦) મારું મન, (નહરતિ કે૦) ન હરણ કરે છે ॥ ૨૧ ॥

હવે માતાની પ્રશંસા દ્વારાયેં કરીને જગ દર્શન કરે છે.

સ્ત્રીણાં શતાનિ શતશો જનયંતિ પુત્રાન્, નાન્યા સુતં
ત્વહુપમ જનની પ્રસૂતા ॥ સર્વાદિશો દધતિ જ્ઞાનિ
સહસ્રરશ્મિં, પ્રાચ્યેવ દિગ્જનયતિ સ્ફુરદંશુજાલમ્ ॥ ૨૨ ॥

अर्थ:-हे नाथ ! लोकने विषे (स्त्रीणांशतानि के०) स्त्रीउता शङ्कडा एटले घणी स्त्रीउ ठे ते स्त्रीयो, (शतशः के०) शङ्कडो गमे नाना प्रकारना स्वरूप वाला एवा (पुत्रान् के०) पुत्रोने (जनयन्ति के०) जन्म आपे ठे खरी, परंतु ते (अन्या के०) बीजी (जननी के०) माता जे ठे, ते (त्वदुपमं के०) तमारी उपमा देवाय एवा (सुतं के०) पुत्रने (नप्रसूता के०) उत्पन्न करी शकती नथी. त्यां दृष्टांत कहे ठे, के (सर्वादिशः के०) सर्वे मली आठ दिशाउ जे ठे, ते (जानि के०) अश्विन्यादि नक्षत्रोने (दधति के०) धारण करे ठे, परंतु (प्राच्येवदिक् के०) एक मात्र पूर्वदिशाज (स्फुरदंशुजालं के०) देदीप्यमान ठे किरणजाल जेनां एवो अने (सहस्र के०) हजार ठे (रश्मिं के०) किरणो जेमनां एवा सूर्यने (जनयति के०) उत्पन्न करे ठे. अर्थात् जेम एक पूर्वदिशि सूर्यनी जननी ठे, तेम एक तमारी माताज तमारा सरखा सुपुत्रनी जननी ठे ॥ ११ ॥

हवे प्रभुनी परमपुरुषत्वे करीने स्तुति करे ठे.

त्वामामनन्ति मुनयः परमं पुमांस, मादित्यवर्णमम

लं तमसः पुरस्तात् ॥ त्वामेव सम्यगुपलन्य जयं

ति मृत्युं, नान्यः शिवः शिवपदस्य मुनींश्च पंथाः ॥ १२ ॥

अर्थ:- (मुनींश्च के०) हे मुनींश्च ! जे (मुनयः के०) महर्षि एवा साधु जनो ठे, ते (त्वां के०) तमोने (तमसः के०) अंधकार रूप दुरित, तेनी (पुरस्तात् के०) आगल (आदित्य के०) सूर्यना सरखा (वर्ण के०) कांति वाला एवा अने रागद्वेष रहितपणे करीने (अमलं के०) निर्मल (परमपुमांसं के०) परम पुमान् एटले निःकर्म सिद्ध एवा (आमनन्ति के०) कहे ठे. तथा (त्वामेव के०) तमोने (सम्यक् के०) रूढे प्रकारें (उपलन्य के०) निश्चयत्वे करी जाणीने, ते महर्षियो (मृत्युं के०) मृत्युने (जयन्ति के०) जीते ठे. माटे (अन्यः के०) बीजो कोइ (शिवः के०) निरुपद्रव एवो (शिवस्य के०) मोक्षनो (पंथाः के०) मार्ग, (न के०) नथी ॥ १२ ॥

हवे सर्व देवना नामें करीने जिनने स्तवे ठे:

त्वामव्ययं विष्णुमर्चिंत्यमसंख्यमाद्यं, ब्रह्माण्मीश्व

रमनंतमनंगकेतुम् ॥ योगीश्वरं विदितयोगमनेकमे
कं, ज्ञानस्वरूपममलं प्रवदंति संतः ॥ १४ ॥

अर्थः— हे प्रभु ! (त्वां के०) तमोने (संतः के०) संत पुरुषो जे
हे, ते (प्रवदंति के०) कहे हे. जे तमें (१) (अव्यय के०) द्य रहि
त हो एटले सदास्थिरैकस्वजावी हो. वली (२) (विभु के०) परम ऐश्व
र्य करीने विशेषें शोनो हो, अथवा कर्मोन्मूलन समर्थ हो. (३) (अचिंत्य
के०) चितवन थइ शके नहीं एवा महिमावंत हो अथवा तमारुं स्वरूप
कोइसी कलाय नहीं एवा हो. (४) (असंख्य के०) गुणोनी संख्या रहित
हो, एटले तमारा गुणोनी संख्या थइ शके नहीं एवा हो, अथवा संख्य एटले
युद्ध ते जेने (अ के०) नथी एवा हो. (५) (आद्य के०) लोकसृष्टि
हेतुपणायें करी आद्यमां हो, अथवा आद्य तीर्थकर हो. अथवा पंच परमे
ष्टि मध्ये आद्य हो. (६) (ब्रह्माणं के०) निवृत्तिरूप हो. (७) (ईश्वरं
के०) ईश्वर शील हो, सर्व देवना ईश्वर हो. (८) (अनंत के०) अंत रहित हो.
(९) (अनंगकेतुं के०) कामदेवने ठेदवा पणायें करीने केतु हो. एटले जेम
जगतना नाश करवाने केतु जे पूंढोयो तारो कारणनूत हे, तेम तमें पण कं
दर्पनो नाश करवाने कारणनूत हो. (१०) (योगीश्वरं के०) योगी एटले मन,
वचन अने कायारूप व्यापारने जीतनारा एवा जे सामान्य केवली तेना ईश्वर
हो. (११) (विदितयोगं के०) विदित एटले ज्ञात हे, अवगत हे ज्ञान, दर्श
न, चारित्ररूप योग हस्तामलकवत् जेने अथवा ज्ञानी पुरुषोयें तमारा थकी
अष्टविध योग जाण्यो हे एवा हो, तथा (१२) (अनेक के०) सर्वव्यापक हो
माटे पर्यायथी अनेक हो. (१३) (एक के०) इव्यथकी एक हो अने अन
न्यस्वरूपपणुं हे. (१४) (ज्ञानस्वरूप के०) ह्यायिक केवलज्ञान स्वरूपी हो,
ज्ञायक स्वरूपी हो. (१५) (अमल के०) पापमल रहित हो ॥ १४ ॥

हवे बीजो अर्थ करी बीजा देवना नामें जिननी स्तुति करे हे.

बुद्धस्त्वमेव विबुधार्चितबुद्धिबोधात्, त्वं शंकरोसि नुवनत्र
यशंकरत्वात् ॥ धातासि धीर शिवमार्गविधोर्विधानात्, व्य
क्तं त्वमेव जगवन् पुरुषोत्तमोऽसि ॥ १५ ॥

अर्थः—हे नाथ ! (विबुधार्चितबुद्धिबोधात् के०) देवताउएं अर्चित एटले पूजित कस्यो ठे केवलज्ञाननो बोध जेमनो माटे (त्वमेव के०) तमेंज (बुद्धः के०) बुद्ध देवता ठो, एटले ज्ञानतत्वी ठो तथा (त्रुवनत्रयशंकर त्वात् के०) त्रण त्रुवनने सुखना करनार होवाथी (त्वं के०) तमें (शं करोसि के०) शंकर देवता ठो. अन्यपक्षमां जे शंकर देवता ठे ते तो नग्न, कपाली, जैरव, संहारक, तेणें करीने ते यथार्थनामा शंकर नथी. तथा (धीर के०) हे धीर ! तमेंज (शिवमार्ग के०) मोक्षमार्ग तेनो (विधेः के०) रत्नत्रययोगरूप क्रिया तेना (विधानात् के०) निःपादन करवा थकी (धाता के०) विधाता एटले संपन्न (असि के०) ठो. अर्थात् तमें ज ब्रह्मदेव ठो, अन्य पक्षमां जे ब्रह्मा ठे ते तो जड ठे, अने तेणें तो वेदोपदे शयकी नरकपथ उघाड्यो ठे माटे यथार्थ ते ब्रह्मा नथी. वली (जगवन् के०) हे जगवन् ! (त्वमेव के०) तमेंज (व्यक्तं के०) प्रगटपणे (पुरुषोत्तमः के०) पुरुषोत्तम ते नारायण देव, (असि के०) ठो. अन्य पक्षमां जे पुरुषोत्तम कृष्ण ठे, ते तो सर्वत्र कपटवशयकी यथार्थ पुरुषोत्तम नथी ॥ १५ ॥

हवे वली फरीने जिनने नमस्कार करतो ठतो कहे ठे.

तुभ्यं नमस्त्रिजुवनार्तिहराय नाथ, तुभ्यं नमः क्लिति
तलामलजूपणाय ॥ तुभ्यं नमस्त्रिजगतः परमेश्वराय,
तुभ्यं नमोजिन नवोदधिशोषणाय ॥ १६ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे नाथ ! (त्रिजुवनार्तिहराय के०) त्रण त्रुवननी आर्ति जे पीडा तेने हरण करनारा एवा (तुभ्यं के०) तमोने (नमः के०) नमस्कार हो तथा (क्लितितल के०) पृथिवीतल तेने विषे (अमल के०) निर्मल (जूपणाय के०) अलंकाररूप ठो अथवा पृथिवीतल जे पाताल अने अमल जे स्वर्ग तेना जूपणरूप एवा (तुभ्यं के०) तमोने (नमः के०) नमस्कार हो. तथा (त्रिजगतः के०) त्रण जगतना (परमेश्वराय के०) प्रकृष्ट प्रभु एवा (तुभ्यं के०) तमोने (नमः के०) नमस्कार हो तथा (जिन के०) हे श्रीवीतराग ! (नवोदधि के०) संसाररूप समुद्र, तेने (शोषणाय के०) शोषण करनारा एवा (तुभ्यं के०) तमोने (नमः

के०) नमस्कार हो. अहींआं तुयं ए एक वचन ग्रहण कछुं ठे, ते सर्व
अन्य देवोना निषेध सूचनार्थ कछुं ठे ॥ २६ ॥

हवे निंदास्तुति कहे ठे.

कोविस्मयोऽत्र यदि नाम गुणैरशेषै,स्त्वं संश्रितो
निरवकाशतया मुनीश ॥ दोषैरुपात्तविविधाश्रय
जातगर्वैः, स्वप्नांतरेपि न कदाचिदपीक्षितोसि ॥ २७ ॥

अर्थः—(मुनीश के०) हे मुनिउना ईश्वर! (नाम के०) नाम ए
पद जे ठे, ते कोमलामंत्रणमां ठे. (यदि के०) यदि शब्द अंगीकारा
र्थमां ठे, (त्वं के०) तमें (अशेषैः के०) समग्र एवा (गुणैः के०) गुणो
यें (निरवकाशतया के०) निरंतर पणे (संश्रितः के०) रूडा प्रकारें
आश्रय करायेला ठो (अत्र के०) एने विषे (कोविस्मयः के०) शुं आश्च
र्य? अर्थात् कांहिं नहीं अने (उपात्त के०) ग्रहण करेला एवा जे (वि
विधाश्रय के०) विविध आश्रयो, तेणें करीने (जात के०) उत्पन्न थया
एवा (गर्वैः के०) गर्वरूप जे अवगुण तेना (दोषैः के०) दोषें करीने सहित
तमो (स्वप्नांतरेपि के०) स्वप्नांतरने विषे पण (कदाचिदपि के०) क्यारें पण
(नईक्षितोसि के०) जोयेला नथी, अर्थात् गुणो जे ठे, ते तमारा अंगने आ
श्रय करीनै रह्या ठे, परंतु अवगुणनो तमारे विषे लेश पण नथी ॥ २७ ॥

हवे केटलाएक प्रातिहार्यने प्रकट करतो जिननी स्तुति करे ठे.

उच्चैरशोकतरुसंश्रितमुन्मयूख, माज्ञाति रूपमम
लं जवतोनितांतम् ॥ स्पष्टोल्लसत्किरणमस्ततमो
वितानं, विंबं रवेरिव पयोधरपार्श्ववर्त्ति ॥ २८ ॥

अर्थः—हे जिन! आव प्रातिहार्य मांहेलो प्रथम प्रातिहार्य, (उच्चैर
शोकतरु के०) प्रभुना अंगथकी बार गुणो उंचो एवो जे अशोकवृक्ष
तेने विषे (संश्रितं के०) आश्रय करीने रहेलुं अर्थात् अशोकने नीचें बे
ठेला ठो ते समयें (उन्मयूखं के०) उंचा ठे अधिक ठे मयूख एटले कि
रणो जेनां एवुं (जवतः के०) तमारुं (रूपं के०) शरीर ते (नितांत

के०) अत्यंत (अमलं के०) निर्मल (आनाति के०) शोने ठे. त्यां दृष्टांत कहे ठे, के (स्पष्टोद्धसत्किरणं के०) प्रगट उंचां गयेलां ठे किरणो जेनां एवुं (रवेः के०) सूर्य जे तेनुं (विंबं के०) विंब जे ठे, ते (पयोधर के०) मेघ, तेना (पार्श्ववर्त्ति के०) पार्श्वमां वर्त्ततुं एटले पासें रखुं अकुं (इव के०) जेम होय नहिं? एटले सूर्य पोतानां प्रकाशित किरणो वडे करीने (अस्ततमोवितानं के०) अंधकारना समूहने अस्त करी नाखीने एटले नाश करीने शोजाने पा मे ठे. तेम तमें अशोकवृद्धने नीचें बेठा थका शोजाने पामो ठो ॥ ३७ ॥

हवे वली पण नगवंतना शरीरनुं वर्णन करे ठे.

सिंहासने मणिमयूखशिखाविचित्रे, विभ्राजते तव
वपुः कनकावदातम् ॥ विंबं वियद्विलसिदंशुलता
वितानं, तुंगोदयाजिशिरसीव सहस्ररश्मेः ॥ ३८ ॥

अर्थः—हे देव ! (मणि के०) मणियो तेनां (मयूख के०) किरणो, तेनी (शिखा के०) पंक्तिउं, तेणें करीने (विचित्रे के०) चित्र विचित्र एवुं (सिंहासने के०) सिंहासलकृत आसन, तेने विषे (कनक के०) सुवर्ण तेना सरखुं (अवदातं के०) मनोझ एवुं (तव के०) तमारुं (वपुः के०) शरीर, ते (विभ्राजते के०) विशेषें करी शोने ठे. त्यां दृष्टांत कहे ठेः—(तुंग के०) उंचो एवो जे (उदयाजि के०) उदयाचल पर्वत तेना (शिरसि के०) शिर उपर जे (वियत् के०) आकाश तेने विषे जेनां (विलसत् के०) उद्योत मान (अंशु के०) किरणो तेनी (लता के०) शाखाउं तेनो (वितानं के०) समूह ठे जेने एवो (सहस्ररश्मेः के०) सूर्य जे तेनुं (विंबं के०) विंब ते (इव के०) जेम शोजाने पामे ठे, तेम प्रचुनुं शरीर सिंहासन उपर शोजाने पामे ठे ॥ ३८ ॥

हवे फरी पण प्रकारांतरें नगवानना शरीरनुं वर्णन करे ठे.

कुंदावदातचलचामरचारुशोभं, विभ्राजते तव वपुः
कलधौतकांतम् ॥ उद्यच्छांकशुचिनिर्जरवारिधार,
मुञ्चैस्तटं सुरगिरेरिव शातकौंजम् ॥ ३९ ॥

અર્થ:-હે નાથ ! (કુંદ કે૦) મોઘરાનાં પુષ્પ, તેના સરખાં (અવદાત કે૦) ઝ
જ્જ્વલ અને (ચલ કે૦) ચંચલ એટલે ડંડાદિકે વીંજેલાં એવાં જે (ચામર કે૦) બે
ચામરો તેણે કરીને (ચારુશોનં કે૦). મનોહર છે શોના જેની એવું, અને (કલ
ધૌતકાંતં કે૦) સુવર્ણના સરખું મનોહર એવું (તવ કે૦) તમારું (વપુઃ
કે૦) શરીર, તે (વિચ્રાજતે કે૦) વિશેષે કરી શોને છે, ત્યાં દૃષ્ટાંત કહે છે.
(ઉદયત્ કે૦) ઉદય પામેલો એવો (શશાંક કે૦) ચંડમા તેના સરખું
(શુચિ કે૦) નિર્મલ અને (નિર્ઝર કે૦) નિર્ઝરણાની (વારિધારં કે૦)
જલધારા જેને વિષે વહી રહે એવું (શાતકૌંચં કે૦) સુવર્ણમય જે (સુર
ગિરેઃ કે૦) મેરુપર્વત તેનું (ઉચ્ચૈઃ કે૦) ઉંચું એવું (તટ કે૦) તટ એટલે શિ
ખર તે જેમ શોને છે (શ્વ કે૦) તેની પેરેં તમારું શરીર પણ શોને છે ॥ ૩૦ ॥

હવે ઇત્રત્રય નામા પ્રાતિહાર્યને વર્ણન કરતો હતો કહે છે.

ઇત્રત્રયં તવ વિજ્ઞાતિ શશાંકકાંત, મુચ્ચૈઃસ્થિતં સ્થ
ગિતજ્ઞાનુકરપ્રતાપમ્ ॥ મુક્તાફલપ્રકરજાલવિવૃ
દ્વશોનં, પ્રસ્થાપયત્રિજગતઃ પરમેશ્વરત્વમ્ ॥ ૩૧ ॥

અર્થ:- હે પ્રજો ! (શશાંકકાંતં કે૦) ચંડમાના સરખું મનોહર એવું
(ઉચ્ચૈઃસ્થિતં કે૦) તમારા ઉપર રહ્યું અને (સ્થગિતજ્ઞાનુકરપ્રતાપં કે૦)
ઢાંકી દીધો છે સૂર્યના કિરણોનો પ્રતાપ જેણે એવું તથા (મુક્તાફલ કે૦)
કે૦) મોતી તેના (પ્રકર કે૦) સમૂહ તેની (જાલ કે૦) રચના, તેણે ક
રીને (વિવૃદ્વશોનં કે૦) વિશેષે કરી વૃદ્ધિ પામી છે શોના જેની એવું,
(ત્રિજગતઃ કે૦) ત્રણ જગત્ જે છે તેનું (પરમેશ્વરત્વં કે૦) પરમેશ્વર
પણું તેને (પ્રસ્થાપયત્ કે૦) પ્રકર્ષે કરીને જણાવનારું એવું (તવ કે૦) ત
મારું (ઇત્રત્રયં કે૦) ઇત્રત્રય જે છે, તે (વિજ્ઞાતિ કે૦) શોને છે એટલે તમોને
ઇત્રાતિઇત્ર એવાં ત્રણ ઇત્ર જે ધરાય છે, તે ત્રણ જગતનું પ્રચુત્વ પ્રસ્થા
પન કરે છે. તિહાં એક ઇત્રેં કરી પાતાલ લોકનું પ્રચુત્વ સૂચન કરાય છે,
બીજા ઇત્રેં કરી મૃત્યુલોકનું પ્રચુત્વ સૂચન કરાય છે, અને ત્રીજા ઇત્રેં
કરી દેવલોકનું સ્વામિત્વ સૂચન કરાય છે ॥ ૩૧ ॥

हवे अतिशय द्वारायें जिनने स्तुति करतो ठतो कहे ठे.

उन्निजहेमनवपंकजपुंजकांति, पर्युल्लसन्नखमयूख
शिखान्निरामौ ॥ पादौ पदानि तव यत्र जिनैज
धत्तः, पद्मानि तत्र विबुधाः परिकल्पयन्ति ॥ ३२ ॥

अर्थः—(जिनैज के०) हे जिनैज ! (उन्निज के०) विकसित (हेम के०) सुवर्णनां (नव के०) नवसंख्या ठे जेनी अथवा नवीन एवां (पंक ज के०) कमल, तेना (पुंज के०) समूह तेनी (कांति के०) द्युति तेणें करीने (पर्युल्लसत् के०) चारे तरफ उजलतां एवां, (नखमयूख के०) परमेश्वरना पगना नख तेनां जे किरणो तेनी (शिखा के०) प्रकाशपंक्ति जेने आसमंतात् जागमां फेली रही ठे. तेणें करीने (अन्निरामौ के०) मनोहर एवां (तव के०) तमारां (पादौ के०) चरणो ते, (यत्र के०) जे जूमिने विषे (पदानि के०) गमननां स्थानक प्रत्यें (धत्तः के०) धारण करे ठे, (तत्र के०) ते स्थलने विषे (विबुधाः के०) देवता उ (पद्मानि के०) कमलाने (परिकल्पयन्ति के०) रचना करे ठे. एटले वे कमल चरण नीचें अने सात कमल मार्गमां रचे ठे. अहीं नख कमल कांति दर्पण सदृश ठे, अने देवताउयें रचेलां एवां सुवर्ण कमलनी कांति पीत ठे, ते बेहुना मलवाथी चरणोनो विचित्र वर्ण थयो ॥ ३२ ॥

हवे एक अतिशयें करीने बीजाउने उत्क्षेप करता उपसंहार करे ठे.

इहं यथा तव विनूतिरनूज्जिनैज, धर्मोपदेशनवि
धौ न तथा परस्य ॥ यादृक्प्रज्ञादिनकृतः प्रहृतांध
कारा, तादृकुतो ग्रहगणस्य विकाशिनोपि ॥ ३३ ॥

अर्थः—(जिनैज के०) हे सामान्य केवलीने विषे इज तुल्य ! दुर्गतियें पड ता प्राणीनैं धरी राखे एवो जे श्रुतचारित्र लक्षण (धर्म के०) धर्म, ते धर्मना (उपदेशनविधौ के०) उपदेश विधिने विषे एटले उपदेश करवाना समयने विषे, (इहं के०) ए पूर्वे कही एवी (तव के०) तमारी (विनूतिः के०) अतिशयनी संपदा ते, (यथा के०) जे प्रकारें (अनूत् के०)

अइ (तथा के०) तेवी (परस्य के०) बीजा जे हरिहरादिक देवो ठे, तेनी (न के०) नथी अती. त्यां दृष्टांत कहे ठे. के जेम (प्रहृत के०) प्रकर्ष करी हएयो ठे (अंधकारा के०) अंधकार जेणें एवी (दिनकृतः के०) सूर्य जे तेनी (यादृक्प्रज्ञा के०) जेवी कांति ठे, (तादृक् के०) तेवी कांति, (विकाशिनोपि के०) प्रकाशित अयेला एवा (ग्रहगणस्य के०) नौमादिक ग्रहना समूह तेनी प्रज्ञा (कुतः के०) क्यांहांथी होय? एटले सर्वथा नज होय. अर्थात् देशनासमयें जे अशोक वृक्षादिक आठ महा प्रातिहार्य तथा चोत्रिश अतिशय वाली एवी तमारी जे समृद्धि ठे, तेवी हरिहर ब्रह्मादिकनी क्यांथी होय? कारण के एमने सरागपणाने लीधे कर्मकृत्यपणुं नथी ते कर्मकृत्य विना उत्तमोत्तमताने पमाय नहीं अने उत्तमोत्तमता विना प्रातिहार्यादिक समृद्धिनो अज्ञाव होय ठे ॥ ३३ ॥

हवे जिनने गजजयहर दर्शावतो उतो कहे ठे.

श्रयोतन्मदाविलविलोलकपोलमूल, मत्तभ्रमद्भ्रम
रनादविवृक्षकोपम् ॥ ऐरावताजमिन्नमुद्धतमापतंतं,
दृष्ट्वा जयं जवति नो जवदाश्रितानाम् ॥ ३४ ॥

अर्थः—हे नाथ! (श्रयोतत् के०) ऊरतो एवी (मद के०) मद तेणें करीने (आविल के०) कलुष अयेला एवा अने (विलोल के०) चंचल एवा जे (कपोलमूल के०) गंडस्थल ते गंडप्रदेश तेणें करीने (मत्त के०) मदोन्मत्त अयेलो एवो अने (भ्रमत् के०) अहिं तहिं भ्रमण करनारा एवा जे (भ्रमर के०) जमराउ तेना (नाद के०) ऊंकारशब्द तेणें करीने (विवृक्षकोपं के०) वृद्धि पास्यो ठे क्रोध जेने एवो अने (ऐरावताजं के०) ऐरावण हाथीना सरखी ठे आजा एटले कांति जेनी एवो अने (उद्धतं के०) अविनीत एटले अंकुशादिक शस्त्रने अवगणना करतो एवो जे (इजं के०) हस्ती, तेने (आपतंतं के०) सन्मुख आवता एवाने (दृष्ट्वा के०) जोइने (जवत् के०) तमारा (आश्रितानां के०) आश्रय करीने रहेला एवा जनोने अर्थात् तमारा जक्त जनो जे ठे तेने (जयं के०) जय जे ठे ते (नोजवति के०) नथी अतुं ॥ ३४ ॥

हवे सिंहनयापहारि नगवानने दर्शवतो ठतो कहे ठे.
जिन्नेनकुंनगलडुज्ज्वलशोणिताक्त, मुक्ताफलप्रक
रनूपितनूमिजागः ॥ बद्धक्रमः क्रमगतं हरिणाधि
पोऽपि, नाक्रामति क्रमयुगाचलसंश्रितं ते ॥ ३५ ॥

अर्थः—(जिन्न के०) जेदन करेला एवा जे (इन्नकुंन के०) हस्तिनां
कुंनस्थल, तेथकी (गलत् के०) नीचें खखा, पड्या एवा (उज्ज्वल
के०) उज्ज्वल ते रक्त श्वेत वर्ण युक्त एवा (शोणिताक्त के०) रुधिर
व्याप्त एटले लोहोथी खरडायेला एवा (मुक्ताफलप्रकर के०) मुक्ताफल
ना समूह, तेणें करीने (नूपित के०) शोनाव्यो ठे (नूमिजागः के०) पृ
थिवीनो जाग जेणें तथा (बद्धक्रमः के०) कीलित ठे क्रम एटले पाद जेना
एवो (हरिणाधिपोऽपि के०) अरण्य पशुउने अधिप जे सिंह ते पण (ते के०)
तमारा (क्रमयुगाचल के०) चरणयुगरूप पर्वत तेने (संश्रितं के०) आश्र
य करीने रह्यो एवो पुरुष, जो ते सिंहनी (क्रम के०) फाल तेने विषे (गतं
के०) प्राप्त थयो होय तो पण तेने ते सिंह (नाक्रामति के०) प्रहार
करवाने दोडतो नथी, एटले हे प्रजो ! तमारा आश्रित जनोने पूर्वोक्त विशेष
पणवालो सिंह पण पराजव करतो नथी ॥ ३५ ॥

हवे दावानल नयने दलन करतो ठतो स्तवे ठे.

कल्पांतकाल पवनोद्धतवन्हिकल्पं, दावानलं ज्वलित
मुज्ज्वलमुत्फुलिंगम् ॥ विश्वं जिघत्सुमिव संमुखमापतं
तं, त्वन्नामक्रीर्तनजलं शमयत्यशेषम् ॥ ३६ ॥

अर्थः—हे कर्मकाननाग्रे ! (कल्पांतकाल के०) प्रलय कालनो जे (पवन
के०) वायरो तेनी सहायतायें करीने (उद्धत के०) जोरमां आवी गये
लो एवो जे (वन्हिके०) अग्नि तेना (कल्पं के०) सदृश एवो अने (ज्व
लितं के०) जाज्वल्यमान थयेलो अने (उज्ज्वलं के०) उज्ज्वल अने (उ
त्फुलिंगं के०) उंचा गया ठे तणखा जेना एवो तथा (अशेषं के०) स
मस्त (विश्वं के०) जगत् तेने (जिघत्सुमिव के०) जाणो गली जवाने
इच्छा करतो होय नहीं ? एवो जे (दावानलं के०) वनमां लागेलो अग्नि, ते

अचानक (संमुखं के०) सन्मुख (आपतंतं के०) आवी प्राप्त थयो तेने (त्वन्नामकीर्त्तनजलं के०) तमारा नामनुं जे कीर्त्तन करवुं, ते रूप जल ते (अ शेषं के०) निरवशेष एवा अग्निने (शमयति के०) शांत करी मूके ठे. एटले वि श्वने बाली नाखवानी इहा करनारो एवो जे दावाग्नि, ते पण तमारा नामस्म रण रूप जलें करीने शांतताने पामे ठे. एवो तमारा कीर्त्तननो प्रभाव ठे, तेवारें तमारी आज्ञादिक पालवाथी शुं सर्वोत्कृष्टता प्राप्त न थाय? ॥ ३६ ॥

हवे उरगजय निवारण करतो ठतो कहे ठे.

रक्तेक्षणं समदकोकिलकंठनीलं, क्रोधोद्धतं फणिन
मुत्फणमापतंतं ॥ आक्रामति क्रमयुगेन निरस्तशंक,
स्त्वन्नामनागदमनी हृदि यस्य पुंसः ॥ ३७ ॥

अर्थः—(रक्तेक्षणं के०) रातां ठे नेत्र जेनां एवो अने (समद के०) मदोन्मत्त एवो तथा (कोकिल के०) कोकिल तेनो (कंठ के०) कंठ तेना सरखो (नीलं के०) श्यामवर्णवालो एवो अने (क्रोधोद्धतं के०) क्रोधें करीने उद्धत थयेलो तथा (उत्फणं के०) उंची करेली ठे फणा जे णें एवो जे (फणिनं के०) सर्प ते (आपतंतं के०) उतावलो सन्मुख आवतो होय तेने पण (निरस्तशंकः के०) शंका रहित थयो थको पोता ना (क्रमयुगेन के०) चरण युगलें करीने (आक्रामति के०) उल्लंघन करे ठे. ते कयो पुरुष उल्लंघन करे ठे? तोके (यस्य के०) जे (पुंसः के०) पुरुषना (हृदि के०) हृदयने विषे (त्वन्नाम के०) तमारा नाम रूप जे (नागदमनी के०) नागदमनीनामें औपधि नरेली ठे, ते तमा रा नामरूप नागदमनी औपधियें करीने उग्र सर्पना जयथकी पण निः शंकित थाय ठे ॥ ३७ ॥

हवे रणजयापहरण करतो ठतो कहे ठे.

वल्गुत्तुरंगगजगर्जित नीमनाद, माजौ बलं बलव
तामपि नूपतीनां ॥ उद्यद्दिवाकरमयूखशिखापविद्धं,
त्वत्कीर्त्तनात्तमश्वाशु जिदामुपैति ॥ ३८ ॥

अर्थः—जे (आजौ के०) संग्रामने विषे (वल्गुत् के०) युद्ध कर

ता एवा (तुरंग के०) घोडा ते जेने विषे दोडी रह्या ठे अने (गज के०) हस्ती तेनुं (गर्जित के०) गर्जना तेणें करी (जीम के०) न यंकर ठे (नादं के०) शब्दो जेने विषे एवुं (बलवतामपि नूपतीनां के०) अतिशय बलवान् राजाउ तेनुं पण (बलं के०) सैन्य ते (त्वत्कीर्त्ति नात् के०) तमारा नामना कीर्त्तनथकी (आशु के०) शीघ्र (निदां के०) जेदनने (उपैति के०) पामे ठे एटले तरत नाशी जाय ठे, ते कोनी पेठें ? तोके (उद्यद्दिवाकर के०) उदय थयेजो एवो जे सूर्य, तेनां (मयूख के०) किरणो तेनी (शिखा के०) शिखाउ तेणें करीने (अपविद्धं के०) उच्छिन्न एटले जेदन थयेजुं एवुं (तमः के०) अंधकार तेज (इव के०) जेम होय नहीं? अर्थात् सूर्यकिरणोयें करीने जेम अंधकार नाश पामे ठे, तेम तमारा नामग्रहणप्रज्ञावथकी शत्रुनुं सैन्य संग्रामने विषे पलायन थाय ठे ॥ ३८ ॥

हवे वली पण प्रकारांतरें करीने संग्रामनयने निरास करतो ठतो कहे ठे.

कुंताग्रनिन्नगजशोणित वारिवाह, वेगावतारतर
णातुरयोधजीमे ॥ युद्धे जयं विजितडुर्जयजेयपक्षा,
स्त्वत्पादपंकजवनाश्रयिणो लज्जन्ते ॥ ३९ ॥

अर्थ:- (कुंत के०) बरढी, तेमना (अग्र के०) अग्रजाग जे अणी तेणें करी (निन्न के०) जेदेजा एवा (गज के०) हस्ती तेना (शोणित के०) रुधिररूप (वारिवाह के०) जजना प्रवाह तेने विषे जे (वेगाव तार के०) उतावजुं प्रवेश थवुं एटले रुधिररूप पाणीमां तणाइ जवाने तैयार थयेजा तेमांथी (तरणातुर के०) फरी पाठा तरी नीकलवाने आतुर थयेजा एवा जे (योध के०) सुजटो तेणें करीने (जीमे के०) नयं कर देखातुं एवुं (युद्धे के०) युद्ध तेने विषे पण (त्वत्पाद के०) तमारा चरणारविंद ते रूप जे (पंकजवन के०) कमलवन तेने (आश्रयिणः के०) आश्रय करीने रह्या एवा जे पुरुष, ते (डुर्जय के०) नहीं जीताय एवा जे (जेयपक्षाः के०) शत्रुना वर्गो ते जेमणें (विजित के०) जीत्या ठे एवा ठता (जयं के०) जयने (लज्जन्ते के०) पामे ठे ॥ ३९ ॥

हवे समुद्धनय निरास करतो ठतो कहे ठे.

अंजोनिधौ क्षुजितजीपणनक्रचक्र, पाठीनपीठनय

દોલ્બણવાડવાગ્નૌ ॥ રંગતરંગશિખરસ્થિતયાન
પાત્રા, સ્ત્રાસં વિહાય નવતઃ સ્મરણાદ્વ્રજંતિ ॥ ૪૦ ॥

અર્થ:- (કુનિત કે૦) ક્ષોન પમાડ્યા છે (નીષણ કે૦) મહાનયંકર
એવા (નક્રચક્રપાઠીનપીઠ કે૦) નક્ર ચક્ર અને પાઠીનપીઠ એટલે મત્સ્ય
વિશેષ જીવ જેને વિષે એવા તથા (નયદ કે૦) નય ઉત્પન્ન કરનારો એવો
(ડલ્બણ કે૦) અસરાલ છે (વાડવાગ્નૌ કે૦) વાડવાગ્નિ જેને વિષે એવા (અં
જોનિધૌ કે૦) સમુદ્રને વિષે (રંગત્ કે૦) કલ્પોલ તેનાં (તરંગ કે૦) તરંગો
તેનાં (શિખર કે૦) શૃંગો તેની ઉપર (સ્થિત કે૦) રહ્યું છે (યાનપાત્રા કે૦)
વાહાણ જેમનું એવા પુરુષો જે છે, તે (નવતઃ કે૦) તમારા (સ્મરણાત્ કે૦)
સ્મરણથી (ત્રાસં કે૦) ત્રાસને (વિહાય કે૦) ત્યાગ કરીને સમુદ્ર પા
રને (વ્રજંતિ કે૦) પામે છે. એટલે ઇચ્છિત લીપાંતરને વિષે પહોંચે છે ॥ ૪૦ ॥

હવે રોગનયને નિવારણ કરતો હતો સ્તવે છે.

ઉદ્ભૂતનીષણજલોદરનારજુગ્નાઃ, શોચ્યાં દશામુ
પગતાશ્ચ્યુતજીવિતાશાઃ ॥ ત્વત્પાદપંકજરજોમૃતદિ
ગ્ધદેહા, મર્ત્યા નવંતિ મકરધ્વજતુલ્યરૂપાઃ ॥ ૪૧ ॥

અર્થ:- હે જગન્નાથ ! (ઉદ્ભૂત કે૦) ઉત્પન્ન થયો એવો (નીષણ કે૦)
નયંકર (જલોદર કે૦) જલયુક્ત હોય છે ઉદર જેણે કરીને તેને જલોદર
રોગ કહિયે અને તે જલોદર રોગના (નાર કે૦) નારે કરીને (જુગ્નાઃ કે૦)
વક્ર થયા એવા અને (ચ્યુતજીવિતાશાઃ કે૦) ત્યાગ કરી છે જીવિતની
આશા જેમણે એવા અને (શોચ્યાં દશામુપગતાઃ કે૦) શોક કરવા યોગ્ય એવી
દશાને પ્રાપ્ત થયા એવા અને (ત્વત્પાદપંકજરજોમૃતદિગ્ધદેહાઃ કે૦) તમા
રાં ચરણકમલનું જે રજ તે રૂપ જે અમૃત તેણે કરી લિપ્ત છે અંગ જેમનાં
એવા (મર્ત્યાઃ કે૦) જીવો જે છે તે, (મકરધ્વજતુલ્યરૂપાઃ કે૦) કામદે
વ સમાન છે રૂપ જેનું એવા (નવંતિ કે૦) હોય છે અર્થાત્ જેમ અમૃત
લિપ્તદેહી પુરુષ સકલ શારીરિક રોગનાર્ણ કરીને કામદેવ સમાન થાય છે.
તેમ તમારાં ચરણારવિંદરજે કરી લિપ્ત અંગ છે જેનાં એવા જીવ પણ સક
લ રોગહર્ત્રે કરીને કામદેવ તુલ્ય રૂપવાલા થાય છે ॥ ૪૧ ॥

हवे निगडादिबंधननुं नय टालतो ठतो कहे ठे.

आपादकंठमुरुशृंखलवेष्टितांगा, गाढं बृहन्निगड
कोटिनिघृष्टजंघाः ॥ त्वन्नाममंत्रमनिशं मनुजाः स्म
रंतः, सद्यः स्वयं विगतबंधनया नवंति ॥ ४२ ॥

अर्थः—हे कर्मबंधनरहित ! (आपादकंठं के०) जेना पगथी मांझीने
गला पर्यंत (उरुशृंखल के०) मोहोटी शृंखलाउं तेणें करी (वेष्टितांगा
के०) वेष्टित ठे एटले निबड ठे सर्व अंगो जेमनां एवा अने (गाढं के०
अत्यंत (बृहन्निगडकोटि के०) मोहोटी बेडीउं तेनी कोटियो जे जीणी अणी
तेणें करीने (निघृष्टजंघाः के०) निःशेष पणायें करी घसाती ठे जंघाउं जेमनी
एवा दुःखित अयेला पुरुषो ठतां (त्वन्नाम के०) तमारुं जे नाम ते रू
प (मंत्र के०) मंत्र जे ठे, तेने (अनिशं के०) रात्रि दिवस अर्थात् निरंत
र (स्मरंतः के०) स्मरण करता एवा (मनुजाः के०) मनुष्यो, ते (सद्यः
के०) तत्काल (स्वयं के०) पोतानी मेळें (विगतबंधनयाः के०) विशे
षें करी गयुं ठे बंधननय जेमने एवा (नवंति के०) थाय ठे ॥ ४२ ॥

हवे पूर्वोक्त सर्व नयने त्याग करतो ठतो संक्षेपथी कहे ठे.

मत्तर्दिपेंडमृगराजदवानलाहि, संग्रामवारिधिम
होदरबंधनोहं ॥ तस्याशु नाशमुपयाति नयं न्रिये
व, यस्तावकं स्तवमिमं मतिमानधीते ॥ ४३ ॥

अर्थः—हे प्रजो ! (यः के०) जे (मतिमान् के०) बुद्धिमान् पुरुष,
(तावकं के०) तमारुं (इमं के०) आ (स्तवं के०) स्तवन जे ठे तेने
(अधीते के०) नणे ठे, (तस्य के०) ते पुरुषने (मत्त के०) मदोन्मत्त
एवो (दिपेंड के०) महान् हस्ती अने (मृगराज के०) सिंह, तथा (द
वानल के०) वनाग्नि तथा (अहि के०) सर्प अने (संग्राम के०) सं
ग्राम, अने (वारिधि के०) समुद्र, तथा (महोदर के०) जलोदरादि रो
ग, अने (बंधन के०) बंधीखानुं ए आठ वानां ते थकी (उहं के०) उ
त्पन्न थयुं एवुं जे (नयं के०) नय ते (न्रियेव के०) बीकें करीनेज
जेम होय नहिं ? तेम (आशु के०) शीघ्र उतावलुं (नाशं के०) नाशने

(ઉપયાતિ કે૦) પામે છે. અર્થાત્ આ તમારા સ્તોત્રના પાઠ કરનારને પૂર્વોક્ત આઠ પ્રકારના નયનો નાશ થાય છે ॥ ૪૩ ॥

હવે સ્તવનપ્રજાવસર્વસ્વને કહે છે.

સ્તોત્રસ્ત્રજં તવ જિનેન્દ્ર ગુણૈર્નિબદ્ધાં, નક્ત્યા મયા
રુચિરવર્ણવિચિત્રપુષ્પાં ॥ ધત્તે જનો ય ઇહ કંઠ
ગતામજસ્રં, તં માનતુંગમવશા સમુપૈતિ લક્ષ્મીઃ
॥ ૪૪ ॥ ઇતિ નક્તામર નામકસ્તોત્રં સપ્તમ સ્મરણમ્ ॥ ૭ ॥

અર્થ:- (જિનેન્દ્ર કે૦) હે જિનેન્દ્ર ! (તવ કે૦) તમારી (ઇહ કે૦) આ જો કને વિષે (યઃ કે૦) જે (જનઃ કે૦) પુરુષ, (સ્તોત્રસ્ત્રજં કે૦) સ્તોત્ર તેજ પદ સંદર્જિત પાળે કરીને જાણે માલાજ હોય નહિં? તે સ્તોત્રરૂપ પુષ્પમાલાને (કંઠગતાં કે૦) પોતાના કંઠને વિષે (અમજસ્રં કે૦) નિરંતર (ધત્તે કે૦) ધારણ કરે છે, (તં કે૦) તે (માન કે૦) ચિત્તની ઉન્નતિ તેણે કરીને (તુંગં કે૦) અત્યંત ઉન્નત થયેલા એવા પુરુષ અથવા સ્તોત્રના કર્તા શ્રીમાનતુંગાચાર્ય છે તે (અવશા કે૦) અસ્વતંત્ર એવી જે (લક્ષ્મીઃ કે૦) સ્વર્ગાપવર્ગ સત્કાવ્યરૂપ લક્ષ્મી, (સમુપૈતિ કે૦) પામે છે. હવે તે સ્તોત્રરૂપસ્ત્રજ કેહેવી છે? તો કે માનતુંગાચાર્યનામક એવો (મયા કે૦) હું જે તેણે (નક્ત્યા કે૦) નક્તિ જે શ્રદ્ધા, અથવા પુષ્પમાલાપદ્ધે નક્તિ જે વિચિત્ર રચના તેણે કરીને અને (ગુણૈઃ કે૦) પ્રચુના ગુણે કરી ને અથવા પુષ્પમાલાપદ્ધે ગુણ જે સૂત્ર તેણે કરીને (નિબદ્ધાં કે૦) બાંધે લી છે, ગુંથેલી છે. વલી કહેવી છે? તો કે (રુચિર કે૦) મનોહર એવા (વર્ણ કે૦) બાવન અક્ષર તેજ છે (વિચિત્રપુષ્પાં કે૦) ચિત્ર વિચિત્ર પુષ્પો જેને વિષે અને પુષ્પમાલા પદ્ધમાં મનોહર છે વર્ણ જેનાં એવા વિચિત્ર પુષ્પો છે જેમાં એવી છે. આ સ્તોત્રના અંતમાં પુષ્પસ્ત્રજ શબ્દ જે છે તે અનીષ્ટ શકુનપણાયે કરી મહોત્સવના આનંદનો કારણનૂત છે અને લક્ષ્મી શબ્દ જે છે, તે માંગલ્યવાચિ છે, તેણે કરી આ સ્તોત્રના પાઠ કરનાર તથા શ્રવણ કરનાર પુરુષને આ સ્તોત્રની સમાપ્તિ પર્યંત કલ્યાણ પરંપરા આજો. એવો જાવ છે ॥ ૪૪ ॥ ઇતિ નક્તામર સ્તોત્રં સપ્તમં સ્મરણં સંપૂર્ણ ॥ ૭ ॥

॥ अथ ॥

॥ श्री कल्याणमंदिरस्तोत्रनामकं अष्टम स्मरणं लिख्यते ॥

॥ वसंत तिलकावृत्तम् ॥

कल्याणमंदिरमुदारमवद्यचेदि, जीताजयप्रदम
निंदितमंछिपद्मं ॥ संसारसागरनिमज्जदशेषजंतु,
पोतायमानमज्जिनस्य जिनेश्वरस्य ॥ १ ॥ यस्य
स्वयं सुरगुरुर्गरिमांबुराशोः, स्तोत्रं सुविस्तृतमति
र्न विचुर्विधातुं ॥ तीर्थेश्वरस्य कमठस्मयधूमकेतो,
स्तस्याहमेष किल संस्तवनं करिष्ये ॥ २ ॥ युग्मम् ॥

अर्थः—(एषः के०) आ प्रत्यक्ष मूर्ख एवो (अहं के०) हुं सिद्धसेन
दिवाकर नामा आचार्य ते (तस्य के०) ते श्रीपार्श्वनाथ (तीर्थेश्वरस्य के०)
तीर्थ जे चतुर्विध संघ तेना ईश्वर तेनुं (किल के०) निश्चै (संस्तवनं के०)
स्तवन ते प्रत्ये (करिष्ये के०) करीश, हवे ते श्रीपार्श्वनाथ तीर्थेश्वर क
हेवा ठे ? तो के (कमठ के०) दश जन्मनो ठे वैरजाव जेने एवो जे कम
ठनामा दैत्य तेनो (स्मय के०) अहंकार तेने विषे (धूमकेतोः के०)
पूठडीआ तारा सरखा ठे एटले कमठ दैत्यनो गर्व नाश करवाने धूमकेतु
सदृश ठे, वली कहेवा ठे ? तो के (सुविस्तृतमतिः के०) विस्तार पामी ठे
बुद्धि जेनी एवो (स्वयं के०) पोतें (सुरगुरुः के०) बृहस्पति जे ठे ते
पण (यस्य के०) जे श्रीपार्श्वनाथना (गरिमा के०) महिमा जे तेनो
(अंबुराशोः के०) समुद्र तेनुं जे (स्तोत्रं के०) स्तवन ते प्रत्ये (विधातुं के०)
करवाने (नविचुः के०) समर्थ थतो नथी, एवा श्रीपार्श्वनाथनी हुं स्तव
ना करवाने क्यांथी समर्थ थाउं ? तथापि स्तवना करुं हुं, ते शुं करीने स्तव
ना करुं हुं ? तो के (जिनेश्वरस्य के०) ते श्रीजिनेश्वर तेना (अंछिपद्मं के०)
चरणकमल तेने (अज्जिनस्य के०) नमस्कार करीने स्तवना करुं हुं. हवे
ते चरणकमल कहेवुं ठे ? तो के (कल्याणमंदिरं के०) कल्याण एटले
मांगलिक तेनुं मंदिर एटले घर ठे, वली कहेवुं ठे ? तो के (उदारं के०)

મહોટું છે અથવા નબ્બ જીવોના મનોવાંઠિત અર્થે દેવાને ડદાર છે તથા વલી કહેવું છે? તો કે (અવધ્ય કે૦) અસત્ય જે પાપ તેને (જેદિ કે૦) જેદનારું છે, તે માટે અવધ્યજેદિ છે, વલી કહેવું છે? તો કે (નીત કે૦) સંસારજયેં ત્રાસ પામતા જે જીવો તેને (અનય કે૦) મોહુ તે પ્રત્યેં (પ્રદં કે૦) પ્રકર્ષેં કરીને દેનારું એવું છે, વલી કહેવું છે? તો કે (અનિંદિતં કે૦) નિંદા રહિત છે અર્થાત્ જેને વિષે અણુમાત્ર પણ દોષનો સંજવ નથી, વલી કહેવું છે? તો કે (સંસારસાગર કે૦) સંસારરૂપ જે સમુદ્ તેને વિષે (નિમજ્જત્ કે૦) ડૂબતા એવા જે (અર્જોષજંતુ કે૦) સમગ્ર પ્રાણીં તેને (પોતાયમાનં કે૦) વાહાણ સરખું એવું જિનેશ્વરનું ચરણકમલ છે. આ સ્તોત્રના શ્લોક સર્વ વસંતતિલકાવૃત્તેં જાણવા. આ બે શ્લોકનો એકઠો અર્થ વચાણ્યો ॥ ૨ ॥

હવે જગવાનની સર્વ પ્રકારેં વિશેષેં કરીને સ્તુતિ કરવાને તો હું સમર્થ નથી પરંતુ સામાન્યેં કરીને પણ પ્રચુની સ્તુતિ કરવાને હું અસમર્થ હું, એમ દેખાડે છે.

સામાન્યતોઽપિ તવ વર્ણયિતું સ્વરૂપ,મસ્માદ્દશાઃ ક

થમધીશ જવંત્યધીશાઃ ॥ ધૃષ્ટોપિ કૌશિકશિશુર્યદિ

વાદિ વાંધોરૂપં પ્રરૂપયતિ કિં કિલ ધર્મરશ્મેઃ ॥ ૩ ॥

અર્થ:- (અધીશ કે૦) હે સ્વામિન્ ! (અસ્માદ્દશાઃ કે૦) માહારા સર સ્વા મંદમતિ પુરુષો જે છે, તે (સામાન્યતોપિ કે૦) સામાન્ય પણે એટલે વિર્જોષવિરહિત્વેં કરીને પણ (તવ કે૦) તમારું (સ્વરૂપં કે૦) સ્વરૂપ જે છે તે પ્રત્યેં (વર્ણયિતું કે૦) વર્ણન કરવાને (કથં કે૦) કેમ (અધી શાઃ કે૦) સમર્થ (જવંતિ કે૦) થાય છે? અર્થાત્ થાતા નથી. ત્યાં દૃષ્ટાંત કહે છે, જેમ કે:- (યદિવા કે૦) જો પણ (કૌશિકશિશુઃ કે૦) ઘૂડનો બાલક, તે (ધર્મરશ્મેઃ કે) સૂર્ય બિંબના (રૂપં કે૦) સ્વરૂપને (કિં કે૦) શું (પ્રરૂપયતિ કે૦) કહિશ કે છે? (કિલ કે૦) નિશ્ચેં અર્થાત્ નથી કહી શકતો. હવે તે કૌશિકશિશુ કેહેવો છે? તો કે (ધૃષ્ટોપિ કે૦) દૃઢ હૃદય પ ણાયેં કરીને પ્રગટ્ત છે તો પણ (દિવાંધઃકે૦) દિવસને વિષેઅંધ છે ॥ ૩ ॥

હવે હું તો મંદમતિ હું, તેથી મહારામાં સ્તુતિ કરવાનું સામર્થ્ય ન હોય, તે યોગ્યજ છે પરંતુ કેવલ જ્ઞાની પુરુષો, કેવલજ્ઞાનેં કરીને સર્વ જાણ તા હતા પણ જિનગુણોને કહેવાને સમર્થ થાતા નથી, તે કહે છે:

मोहहयादनुजवन्नपि नाथ मर्त्यो, नूनं गुणान् गण
यितुं न तव हमेत ॥ कल्पांतवांतपयसः प्रकटोऽपि
यस्मा, न्मीयेत केन जलधेर्ननु रत्नराशिः ॥ ४ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे नाथ ! (मोहहयात् के०) मोहनीयादिक क
र्मना ह्यथकी अथवा अज्ञानह्यथकी (अनुजवन्नपि के०) गुणोने
अनुजव करतो एटले तमारा गुणोने जाणतो ठतो पण (मर्त्यः के०)
मनुष्य जे ठे ते, (नूनं के०) निश्चै (तव के०) तमारा (गुणान्
के०) गुणो जे ठे तेने (गणयितुं के०) गणवाने एटले संख्या करवाने
(नहमेत के०) न समर्थ होय ठे. त्यां दृष्टांत केहे ठे, जेम केः— (ननु
के०) आशंकाने विपे (यस्मात् के०) जे कारण माटे (कल्पांत के०)
प्रलयकालने विपे (वांत के०) विहित थयुं ठे (पयसः के०) जल जेने
विपे एवो (जलधेः के०) समुद्र जे ठे तेनो (प्रकटोऽपि के०) प्रत्यक्ष एवो पण
(रत्नराशिः के०) रत्ननो समूह ते (केन के०) कोण पुरुषें (मीयेत के०)
मवी शकाय ? अर्थात् कोईथो पण प्रमाण करी शकाय नहीं ॥ ४ ॥

हवे जो पण जगवानना गुणो तो असंख्य ठे ते कहेवाने अशक्य
हुं, तो पण नक्तिवशथकी स्वशक्त्यनुसारें हुं स्तुति करुं हुं.

अन्युद्यतोस्मि तव नाथ जडाशयोऽपि, कर्तुं स्तवं ल
सदसंख्यगुणाकरस्य ॥ बालोऽपि किं न निजबाहुयुगं
वितत्य, विस्तीर्णतां कथयति स्वधियांबुराशेः ॥ ५ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे नाथ ! हुं (जडाशयोऽपि के०) मूर्खचित्तानि
प्राय एवो हुं, तो पण (तव के०) तमारुं (स्तवं के०) स्तवन जे ठे तेने
(कर्तुं के०) करवाने (अन्युद्यतोस्मि के०) उद्यम युक्त थयो हुं, एटले
सावधान थयो हुं. ते तमें केहेवा ठो ? तो के (लसत् के०) देदीप्यमान
एवा जे (असंख्यगुण के०) अनंत गुणो तेना (आकरस्य के०) स्था
नकरूप ठो. तेज अर्थने दृष्टांतें करीने दृढ करे ठे. (बालोऽपि के०) बाल
क पण (निजबाहुयुगं के०) पोताना बे हाथने (वितत्य के०) विस्तारी
ने (स्वधिया के०) पोतानी बुद्धियें करीने (अंबुराशेः के०) समुद्र जे ठे

तेनी (विस्तीर्णतां के०) विस्तारता जे ठे तेने (किं के०) शुं (नकथयति के०) नहिं कहे ठे, अर्थात् केहे ठेज, एटले जेम बालक पोताना बे हाथ पसारीने समुझनो विस्तार कहे ठे, जे समुझ आटलो महोठो ठे, तेम बालक नी पेरें हुं पण तमारुं स्तवन करवाने कखो ठे उद्यम जैणें एवो हुं ॥ ५ ॥

फरी पूर्वे कहेला बे श्लोकोनाज अर्थने दृढ करतो ठतो कहे ठे.

ये योगिनामपि न यांति गुणास्तवेश, वक्तुं कथं नव
ति तेषु ममावकाशः ॥ जाता तदेवमसमीक्षितकारि
तेयं, जलपंति वा निजगिरा ननु पक्षिणोऽपि ॥ ६ ॥

अर्थः—(ईश के०) हे स्वामिन्! (ये के०) जे (तव के०) तमारा (गुणाः के०) गुणो जे ठे ते (योगिनामपि के०) रत्नत्रय रूप योगाराधने करीने समुत्पन्न ठे ज्ञान जेमने एवा योगींइ पुरुषोने पण (वक्तुं के०) कहेवाने (नयांति के०) नथी पामता तो (तेषु के०) ते गुणोने विषे (मम के०) महारी (अवकाशः के०) बोलवानी शक्ति ते (कथं के०) केम (नवति के०) होय ठे? (तत् के०) ते कारण माटे (एवं के०) ए प्रकारें (इयं के०) आ प्रस्तुतस्तुतिविषया ते (असमीक्षितकारिता के०) अविचार्यकारी (जाता के०) यइ, केम के? अनवकाशने विषे जे स्तुति करवी ते अविचार्यकारीज क हेवाय ठे. अहिं दृष्टांत कहे ठे. (वा के०) अथवा (ननु के०) निश्चें (पक्षिणो पि के०) पक्षीयो पण यद्यपि मनुष्य वाणीयें करी बोलवाने असमर्थ ठे तो पण (निजगिरा के०) पोतानी वाणीयें करीने (नजलपंति के०) नथी बोलता शुं? अर्थात् बोलेज ठे, तेम हुं पण स्तुति करवाने प्रवर्त्यो हुं ॥ ६ ॥

हवे जगवत्स्तोत्रनुं तथा जगवन्नामग्रहणनुं माहात्म्य कहे ठे.

आस्तांमचिंत्यमहिमा जिन संस्तवस्ते, नामापि पा
ति नवतो नवतोजगंति ॥ तीव्रातपोपहतपांथजना
न्निदाघे, प्रीणाति पद्मसरसः सरसो निलोऽपि ॥ ७ ॥

अर्थः—(जिन के०) हे जिनेश्वर! (अचिंत्यमहिमा के०) नथी चिंतन करवा योग्य ठे महिमा जेनो एवो (ते के०) तमारो (संस्तवः के०) स्तव

जे ठे ते तो (आस्तां के०) दूर रहो, परंतु (नवतः के०) तमारुं (नामा पि के०) श्रीपार्श्वनाथ एवं नाम जे ठे ते पण (नवतः के०) संसारथकी (जगंति के०) त्रण जगतने (पाति के०) रक्षण करे ठे. त्यां दृष्टांत क हे ठे. (पद्मसरसः के०) कमलोपलक्षित एवा तलावनुं जे पाणी ते तो (आस्तां के०) दूर रहो, परंतु ते पद्मसरोवरनो (सरसः के०) सूक्ष्म वंमो जलशीकर युक्त एवो (अनिलोऽपि के०) वायरो पण (निदाघे के०) ग्रीष्मकालने विषे (तीव्र के०) आकरो एवो (आतप के०) त डको तेणें करीने (उपहत के०) हणाणा एवा (पांथजनान् के०) पंथी जनोने (प्रीणाति के०) संतोष करे ठे. अर्थात् पद्मसरोवरनो वा यरो पण पथिकोने प्रसन्न करे ठे, तेवारें जलनुं तो गुंज कहेवुं? तेम हे प्रनो! तमारुं नाम पण त्रण जगतने पवित्र करे ठे, तेवारें तमारा स्तोत्रनी तो शी वार्त्ता कहेवी? ॥ ७ ॥

हवे स्वामीना ध्याननुं माहात्म्य कहे ठे.

हृद्वर्त्तिनि त्वयि विन्नो शिथिलीज्वंति, जंतोः कृणेन
निविडाअपि कर्मबंधाः ॥ सद्योऽनुजंगममयाइव म
ध्यजाग, मध्यागते वनशिखंदिनि चंदनस्य ॥ ८ ॥

अर्थः—(विन्नो के०) हे स्वामिन्! (त्वयि के०) तमो (हृद्वर्त्तिनि के०) हृदयने विषे वर्त्तते ठते (जंतोः के०) प्राणीना (निविडाअपि के०) दृढ एवा पण (कर्मबंधाः के०) कर्मना जे बंध ते पण (कृणेन के०) कृणमात्रें करीने (शिथिलीज्वंति के०) शिथिल थइ जाय ठे, एटले निविडताने ठो डीने शिथिलताने नजे ठे, अर्हीं दृष्टांत कहे ठे. जेम केः—(वनशिखंदिनि के०) वननो मयूर ते (मध्यजागं के०) वनना मध्यजाग प्रत्यें (अग्न्यागते के०) आवे ठते (चंदनस्य के०) चंदनना वृक्षना जे (अनुजंगममयाइव के०) सर्पमयबंधन जे ठे तेज जेम (सद्यः के०) तत्काल शिथिल थइ जाय ठे, तेनी पेरें जाणी लेवुं. एटले जेम वनमयूर वनना मध्यजागें आवे ठते चंद नवृक्षनां सर्पवेष्टन शिथिल थइ जाय ठे, तेम तमें पण प्राणीना हृदय मध्ये आवे ठते ते प्राणीना दृढ कर्मबंध पण शिथिल थइ जाय ठे ॥ ८ ॥

હવે સ્વામીના દર્શનનું માહાત્મ્ય કહે છે.

મુચ્યંતેવ મનુજાઃ સહસા જિનેંડ, રૌંડૈરુપડવશ
તૈસ્ત્વયિ વીક્ષિતેપિ ॥ ગોસ્વામિનિ સ્ફુરિતતેજસિ
દૃષ્ટમાત્રે, ચૌરૈરિવાશુ પશવઃ પ્રપલાયમાનૈઃ ॥ ૯ ॥

અર્થ:- (જિનેંડ કે૦) હે સામાન્ય કેવલીના ઇંડ ! (ત્વયિ કે૦) તમો (વીક્ષિતેપિ કે૦) જોયે થતે પણ (મનુજાઃ કે૦) મનુષ્યો (સહસા કે૦) શીઘ્રપણે કરીને (રૌંડૈઃ કે૦) નયાનક બીહામણા એવા (ઉપડવશ તૈઃ કે૦) ઉપડવોના જે શેંકડા તે થકી (મુચ્યંતેવ કે૦) મુકાડ જાય તેજ. અહીં દૃષ્ટાંત કહે છે. જેમ કે:- (સ્ફુરિતતેજસિ કે૦) દેદીપ્યમાન છે તેજ જેનું એટલે જગત્માં પ્રકાશ કરવે કરીને વિસ્તૃત છે તેજ જેનું એવો (ગોસ્વામિનિ કે૦) ગો જે કિરણો તેનો સ્વામી જે સૂર્ય અથવા ગો જે પૃથિવી તેનો સ્વામી જે રાજા તે પણ સ્ફુરિત છે પ્રતાપ જેમનો એવો છે અથવા ગો એટલે પશુડ તેનો સ્વામી જે ગોવાલીડ તે પણ બલરૂપ સ્ફુરિત છે તેજ જેનું એવો છે. એવા એ ત્રણે જે છે તે, (દૃષ્ટમાત્રે કે૦) દૃષ્ટમાત્રે એટલે જોવાયે થકે (પ્રપલાયમાનૈઃ કે૦) પલાયન કરતા નાસતા એવા (ચૌરૈઃ કે૦) ચોરો થકી (શ્વ કે૦) જેમ (આશુ કે૦) શીઘ્ર ઉતાવળા (પશવશ્વ કે૦) પશુડ જે ગો મહીષાદિ ચોપગાં જનાવરો જેમ મૂકાય છે. તેમ જીવો! પણ તમો જોવાયે થકે શેંકડા ઉપડવોથકી મૂકાય છે, એ તાત્પર્ય છે ॥ ૯ ॥

હવે સ્વામીના ધ્યાનનું માહાત્મ્ય કહે છે.

ત્વં તારકોજિન કથં જવિનાં તૈવ, ત્વામુદ્વહંતિ હૃદયે
ન યજુત્તરંતઃ ॥ યદ્વા દૃતિસ્તરતિ યજ્ઞલમેપનૂન, મંતર્ગ
તસ્ય મરુતઃ સ કિલાનુજાવઃ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:- (જિન કે૦) હે જિનેશ્વર ! (ત્વં કે૦) તમે (જવિનાં કે૦) સંસારી જીવોના (કથં કે૦) કેમ (તારકઃ કે૦) તારક તો ? (યત્ કે૦) જે કારણ માટે ઝૂલતા (તૈવ કે૦) તે સંસારી જીવોજ (યજુત્તરંતઃ કે૦) સંસાર સ મુડને ડતરતા થતા (હૃદયેન કે૦) હૃદયે કરીને (ત્વાં કે૦) તમોને (ય

હાંતિ કે૦) વહન કરે છે, માટે તમે કેવી રીતે સંસારી જીવોના તારક થો? કારણ કે વાહ્ય વાહકમાં વાહ્યને તારક પણાનો અસંજવ છે, જેમ નાવ છે તે પોતાના મધ્યમાં રહેલા પુરુષોને તારે છે પરંતુ નાવમાં રહેલા પુરુષો કાંડ નાવને તારતા નથી, તેમ જન્ય જીવો પણ તમોને પોતાના હૃદયમાં રાખીને તારે છે પરંતુ તમે તે જન્ય જીવોને તારો, તે તો મોહોટું આશ્ચર્ય છે. હવે એવા તર્કનું સમાધાન કરે છે કે, હે પ્રનો! તમેજ જન્યોને તારો થો તે (યદા કે૦) યુક્ત છે. અહીં દૃષ્ટાંત કહે છે (યત્ કે૦) જે કારણમાટે જેમ (દૃતિ: કે૦) ચર્મમયપાત્ર એટલે ચામડાની મસક જે છે તે (નૂનં કે૦) નિશ્ચે (જલં કે૦) નદ્યાદિકના પાણી પ્રત્યે (તરતિ કે૦) તરે છે (સણ કે૦) તે આ પ્રત્યક્ષ (અંતર્ગતસ્ય કે૦) તે મસકની મધ્ય વર્તિયે આવ્યો એવો જે (મરુત: કે૦) પવન તેનોજ (કિલ કે૦) નિશ્ચે (અનુનાવ: કે૦) પ્રનાવ છે, એટલે ચર્મની મસકના મધ્યગત વાયુ છે તે જેમ મસકનો તારક છે, તેમ જન્યજીવોના હૃદયસ્થ તમે થો, માટે તમે પણ જન્યોના તારક થો, એમાં શું અયુક્ત છે? ॥ ૧૦ ॥

હવે ત્રણ શ્લોકે કરીને નગવંતનું રાગ દેષ વિરહિત પણું દેखाડે છે.

यस्मिन् हरप्रनृतयोऽपि हतप्रनावाः, सोऽपि त्वयार
तिपतिः कृपितः कृणेन ॥ विध्यापिता दुतनुजः पय
साथ येन, पीतं न किं तदपि दुर्धरवाडवेन ॥ ११ ॥

અર્થ:- (યસ્મિન્ કે૦) જે કામદેવને વિષે (હરપ્રનૃતયોઽપિ કે૦) હર હરિ વિરંચિ પ્રમુખ પણ (હતપ્રનાવા: કે૦) હણાણો છે પ્રનાવ જેમનો એવા થાય છે, અર્થાત્ જે કામદેવે હરહર્યાદિક દેવોને જીત્યા છે. (સોપિ રતિપતિ: કે૦) તે કામદેવ પણ (ત્વયા કે૦) તમોયે (કૃણેન કે૦) કૃણમાત્રે કરીને (કૃપિત: કે૦) કૃપ્ય પમડયો. એ અર્થ કહ્યો, પરંતુ દૃષ્ટાંત વિના પ્રતીત થાય નહીં, માટે અહીં દૃષ્ટાંત કહે છે. (અથ કે૦) અથ પદ દૃષ્ટાંત ઉપન્યાસાર્થ છે. (યેન કે૦) જે (પયસા કે૦) જલે (દુતનુ જ: કે૦) અગ્નિઉં (વિધ્યાપિતા: કે૦) બૂઝાવો દીધા (તદપિ કે૦) તો પણ તે પાણી જે છે તે (દુર્ધરવાડવેન કે૦) ડુસ્સહવડવાનલે (કિંનપી તં કે૦) શું ન પીધું? અર્થાત્ પીધુંજ, એટલે જે જલે અન્ય અગ્નિઉં બૂઝા

व्या एवं पण समुद्गत जे जल, ते वडवानलें शोषण कखुं, तेमज जे का मदेवें हरदह्यादिक जीत्या, तेज काम तमोयें जीत्यो ठे. आ श्लोक करे थके श्रीपार्श्वनाथनी मूर्ति प्रगट थडू ते, सर्वत्र प्रसिद्ध ठे ॥ ११ ॥

स्वामिन्ननल्पगरिमाणमपि प्रपन्ना, स्त्वां जंतवः कथ
महो हृदये दधानाः ॥ जन्मोदधिं लघु तरंत्यतिलाघवे
न, चिंत्यो न हंत महतां यदिवा प्रजावः ॥ १२ ॥

अर्थः—(स्वामिन् के०) हे स्वामिन् ! तमोने (प्रपन्नाः के०) स्वामी पणायें करी पाय्या एवा (जंतवः के०) प्राणीउ (अनल्पगरिमाणमपि के०) घणुं महोटापणुं ठे जेमनुं एवा पण (त्वां के०) तमोने (हृदये के०) हृदयने विषे (दधानाः के०) धारण करता थका (अहो के०) आश्चर्ये (अतिलाघवेन के०) थोडा पण नारना अजावें करीने (जन्मोदधिं के०) नवसमुद् प्रत्ये (लघु के०) शीघ्रपणे जेम होय तेम (कथं के०) केम (तरंति के०) तरे ठे ? अर्थात् अत्यंत नारें करीने युक्त एवा तमें ठो तेने हृदयने विषे धारण करता ठता जाणे थोडा पण नारें करीने रहितज होय नहिं ? एवा थका संसार समुद्थकी नव्यजीवो केम तरे ठे ? केम के जे अतिनार युक्त होय, ते तो तरवाने असमर्थ होय ठे. अहीं (यदिवा के०) सामाधान अर्थमां ठे माटे समाधान कहे ठे. (हंत के०) निश्चें (महतां के०) त्रण जगत्मां उत्तम एवा मोहोटा पुरुषोनो ए (प्रजावः के०) महिमाज ठे. माटे एमां (नचिंत्यः के०) चिंतवन करवा योग्य कांइ पण नथी, कारण के अत्यंत नार युक्त एवा जीवने पण पोताना प्रजावथी जाणे सर्वथा नार रहितज होय नहिं ? तेवी रीतें महोटा पुरुषो करे ठे माटें तमो नव्य जीवोने तारो ठो, तेमां आश्चर्य नहिं ? ॥ १२ ॥

क्रोधस्त्वया यदि विजो प्रथमं निरस्तो, ध्वस्तास्तदा
बत कथं किल कर्मचौराः ॥ श्लोपत्यमुत्र यदिवा शिशि

रापि लोके, नीलजुमाणि विपिनानि न किं हिमानी ॥ १३ ॥

अर्थः—(विजो के०) हे स्वामिन् ! (त्वया के०) तमोयें (यदि के०) ज्यारें (क्रोधः के०) क्रोध जे ठे, ते (प्रथमं के०) प्रथमज (निरस्तः के०) परास्त कखो एटले दूर कीधो (तदा के०). त्यारें पढी क्रोध विना

(बत के०) आश्चर्य ठे के (कर्मचौराः के०) कर्मरूप चोरो जे ठे ते (कथं ध्वस्ताः के०) केवी रीतें हएया ? (किल के०) निश्चे. अर्थात् तमें क्रोध वि नाज कर्मचोरोने हएया, ए मोहोटुं आश्चर्य ? (यदिवा के०) समाधान अर्थमां. जेम के:- (अमुत्र के०) आ (लोके के०) लोकने विषे (शिशि रापि के०) शीतल एवी पण (हिमानी के०) हिमसंहति जे बरफ ते (नीलडुमाणि के०) नीलां ठे वृद्धो जेने विषे एवां (विपिनानि के०) वन जे तेने (किं के०) गुं (नष्टोपति के०) न बाले ठे ? अर्थात् बाले ठेज. एटले जे शीतल एवी हिमसंहति ठे ते नीलां वृद्धनां वनोने दहन करे ठे, तेम क्रोध रहित एवा तमो पण कर्म चोरोने हणो ठो, ते युक्तज ठे ॥ १३ ॥

हवे योगियोयें ध्यान करवा योग्य जिनस्वरूपने कहे ठे.

त्वां योगिनो जिन सदा परमात्मरूप, मन्वेपयंति हृद
यांबुजकोशदेशे ॥ पूतस्य निर्मलरुचेर्यदिवा किम
न्य, दहस्य संजवि पदं ननु कर्णिकायाः ॥ १४ ॥

अर्थ:- (जिन के०) हे जिन ! (योगिनः के०) महर्षियो जे ठे ते (हृदयांबुजकोशदेशे के०) हृदयरूप जे कमल तेना कोश एटले मोहा ते ना मध्यप्रदेशने विषे (परमात्मरूपं के०) सिद्धस्वरूप एवा (त्वां के०) तमोने (सदा के०) निरंतर (मन्वेपयंति के०) ज्ञानचक्रुयें करीने जोवे ठे, ए अर्थ युक्त ठे. (यदिवा के०) अथवा जेम:- (ननु के०) निश्चें (निर्मलरुचेः के०) निर्मल ठे रुचि एटले कांति जेमनी एवुं अने (पूतस्य के०) पवित्र एवुं (अहस्य के०) कमलनुं बीज जे ठे तेनुं (कर्णिकायाः के०) कर्णिकायकी (अन्यत् के०) बीजुं एटले कमलमध्यप्रदेश टालीने बीजुं (पदं के०) स्थानक (किंसंजवि के०) गुं संजवे ठे ? ना संजवतुं नथी. त्थारें गुं संजवे ठे ? तो के कमलनी कर्णिकाज संजवे ठे. तेम तमें पण निर्मलरुचि युक्त तथा सकल कर्ममलना अपगमथकी पवित्र थयेला एवा ठो, एमाटे तमारुं पण योगींझोना हृदय कमल कर्णिकारूपस्थानकने विषे रहेवुं थाय ठे, ते योग्यज ठे ॥ १४ ॥

हवे तमारा ध्यान करनारा पण तमारी जेवाज थाय, ते कहे ठे.

ध्यानाज्जिनेश जवतो जविनः क्षणेन, देहं विहाय प

રમાત્મદશાં વ્રજંતિ ॥ તીવ્રાનલાહપલજાવમપા
સ્ય લોકે, ચામીકરત્વમચિરાદિવ ધાતુજેદાઃ ॥ ૧૫ ॥

અર્થ:- (જિનેશ કે૦) હે જિનેશ ! (જવિનઃ કે૦) જવ્ય પ્રાણીયો જે છે, તે (જવતઃ કે૦) તમારા (ધ્યાનાત્ કે૦) ધ્યાનથી અથવા સ્મરણથી (ક્ષણેન કે૦) એક ક્ષણ માત્રે કરીને (દેહં કે૦) શરીરને (વિહાય કે૦) ત્યાગ કરીને (પરમાત્મદશાં કે૦) સિદ્ધાવસ્થાને (વ્રજંતિ કે૦) પામે છે. કેહેલું છે કે, “ વીતરાગં યતોધ્યાયન્, વીતરાગોનવેદ્ભવી ॥ ઈલિકા ત્રમરીનીતા, ધ્યાયંતી ત્રમરી યથા ॥ ૧ ॥ ” એનો અર્થ એમ છે જે, વીતરાગનું ધ્યાન કરતો હતો જીવ, વીતરાગરૂપ થાય છે, કેની પેઠે? તો કે ત્રમરીથી બીક પામતી એવી જે ઈલ, તે ત્રમરીનું ધ્યાન કરતી હતી ત્રમરીરૂપ થાય છે. અહિં દૃષ્ટાંત કહે છે. તે જેમ કે:- (લોકે કે૦) લોકને વિષે (ધાતુજેદાઃ કે૦) મૃત્તિકા પાષાણ વિશેષો જે છે તે (તીવ્રાનલાત્ કે૦) પ્રબલ અગ્નિથી (ઉપલજાવં કે૦) પાષાણ જાવ જે છે તેને (અપાસ્ય કે૦) ટાલીને (અચિરાત્ કે૦) થોડા સમયમાં (ચામીકરત્વમિવ કે૦) સુવર્ણ પણાને જેમ (વ્રજંતિ કે૦) પામે છે, તેમ પ્રાણીયો જે છે, તે તમારા ધ્યાનથી દેહને ત્યાગ કરીને સિદ્ધાવસ્થાને પામે છે ॥ ૧૫ ॥

અંતઃસદૈવ જિન યસ્ય વિજ્ઞાવ્યસે ત્વં, જવ્યૈઃ કથં તદ
પિ નાશયસે શરીરં ॥ એતત્સ્વરૂપમથ મથ્યનિર્વાર્તિ
નોહિ, યદ્વિગ્રહં પ્રશમયંતિ મહાનુજાવાઃ ॥ ૧૬ ॥

અર્થ:- (જિન કે૦) હે જિન ! (જવ્યૈઃ કે૦) જવ્ય પ્રાણીયો જે છે તે મણે (યસ્ય કે૦) જે દેહ તેના (અંતઃ કે૦) મથ્યજાગ એટલે જે હૃદય તેને વિષે (સદૈવ કે૦) નિરંતર (ત્વં કે૦) તમો (વિજ્ઞાવ્યસે કે૦) વિશેષે કરી વિચારાડો, ચિંતવન થાડો, (તદપિ કે૦) તો પણ તમે તે જ વ્યના (શરીરં કે૦) શરીર જે તેને (કથં કે૦) કેમ (નાશયસે કે૦) દૂર કરો છો? અર્થાત્ તે જવ્ય જીવોને મુક્તિ પમાડીને શરીર રહિત કરો છો, માટે જે સ્થાનમાં જવ્ય જીવ તમોને ચિંતવન કરે છે તે સ્થાન તમારે નાશ કરવું યોગ્ય નહીં. અહીં દૃષ્ટાંત કહે છે, જેમ કે:- (અથ કે૦) અથ શબ્દ અર્થ ૩

पन्यासने माटे ठे. (महानुजावाः के०) महोटी ठे प्रनाव जेमनो एवा (मध्यवर्त्तिनः के०) मध्यस्थ अपरूपाति पुरुष जे ठे तेनुं (एतत्स्वरूपं के०) एवुंज स्वरूप ठे एटले स्वनाव ठे के (यत् के०) जे कारण माटे (विग्रह के०) वढवाड जे मांद्दो मांद्दे थता क्लेश, तेनो परस्पर विवाद तेने (प्रशमयंति के०) उपशमावे ठे. तेम तमें पण शरीर अने जीवनो परस्पर विग्रह टालवाने शरीरनो नाश करो ठो, ते युक्तज ठे, (हि के०) निश्चें ॥ १६ ॥

आत्मा मनीषिन्निरयं त्वदज्ञेदबुद्ध्या, ध्यातो जिनेंज न
वतीह नवत्प्रनावः ॥ पानीयमप्यमृतमित्यनुचिंत्य
मानं, किं नाम नो विषविकारमपाकरोति ॥ १७ ॥

अर्थः—(जिनेंज के०) हे जिनेंज ! (मनीषिनिः के०) पंढितो जे ठे ते मणें (अयं के०) आ (आत्मा के०) जीव ते, (त्वदज्ञेदबुद्ध्या के०) तमारी साथें अज्ञेद बुद्धियें करीने (ध्यातः के०) ध्यान कखो ठतो (नवत्प्रनावः के०) तमारा सरखो ठे महिमा जेनो एवो (इह के०) आ संसारने विषे (नवति के०) थाय ठे. त्यां दृष्टांत कहे ठे. जेम केः—(नाम के०) नामशब्द कोमलामंत्रणमां ठे अथवा प्रसिद्ध अर्थमां ठे. (पानीयमणि के०) जल जे ठे ते पण (अमृतं के०) अमृत ठे (इति के०) ए प्रकारें (अनुचिंत्यमानं के०) चिंतन कखुं ठतुं अथवा मणिमंत्रादिकें करी संस्कारित कखुं ठतुं (विषविकारं के०) विषना विकारने (किं के०) शुं (नो अपाकरोति के०) नथी दूर करतुं ? अर्थात् अमृत बुद्धियें चिंतन कखुं अथवा मंत्रित कखुं एवुं जल पण अमृत तुल्य अइने विषविकारने टालेज ठे ॥ १७ ॥

हवे अन्यदर्शनीयोर्ये पण नामांतर कल्पनायें करी श्री वीत
रागदेवज ध्यान करेला ठे, ते कहे ठे.

त्वामेव वीततमसं परवादिनोपि, नूनं विज्ञो हरिहरा
दिधिया प्रपन्नाः ॥ किं काचकामलिज्जिरीश सितोपि
शंखो, नो गृह्यते विविधवर्णविपर्ययेण ॥ १८ ॥

अर्थः—(विज्ञो के०) हे स्वामिन् ! (नूनं के०) निश्चें (परवादिनोपि

કે૦) પરતીર્થિક પણ (હરિહરાદિધ્યા કે૦) વિષ્ણુ, મહેશ્વર અને બ્રહ્માદિકની બુદ્ધિયેં કરીને (ત્વામેવ કે૦) તમોનેજ (પ્રપન્ના: કે૦) આશ્રય કરીને રહેલા છે, અર્થાત્ અન્યદર્શીની જે શૈવ, સાંખ્ય, નૈયાયિકાદિકો જે છે તે પણ નામાંતર પરાવર્તેં કરીને તમારું આરાધન કરે છે. તે તમે કહેવા છો? તો કે (વીતતમસં કે૦) અજ્ઞાન રહિત છો અહીં દૃષ્ટાંત કહે છે કે હે રૂપો! (કાચકામલિજિ: કે૦) કાચકામલિનામેં રોગ છે જેની આંખમાં એવા પુરુષો જે છે, તેણેં (સિતોપિ કે૦) શ્વેત એવો પણ (શંખ: કે૦) શંખ જે છે તે (વિવિધવર્ણવિપર્યયેણ કે૦) નીલ, પીતાદિક વિવિધ પ્રકારના વર્ણ પરાવર્તેં કરીને (કિંનગૃહ્યતે કે૦) ઘું નથી ગ્રહણ કરાતો? એટલે ગ્રહણ કરાયજ છે. અર્થાત્ જેમ કમલાના રોગવાળો પુરુષ ઝજ્જવલ શંખને પણ જૂદા જૂદા વર્ણેં કરી જૂવે છે, તેમ અન્ય તીર્થ પુરુષો પણ વીતરાગ એવા જે તમે તેને આ હરિ, આ હર, આ બ્રહ્મા, એવી બુદ્ધિયેં કરીને આરાધન કરાય છે ॥ ૧૭ ॥

હવે આઠ કાવ્યોયેં કરી આઠ મહાપ્રાતિહાર્ય સૂચનદ્વારા જગવાનને

સ્તુતિ કરે છે તેમાં પ્રથમ અશોકવૃદ્ધાતિશયને કહે છે.

ધર્મોપદેશસમયે સવિધાનુજાવા, દાસ્તાં જનો જવ
તિ તે તરુરપ્યશોક: ॥ અન્યુજતે દિનપતૌ સમહીરુ
હોપિ,કિં વા વિબોધમુપયાતિ ન જીવલોક:॥ ૧૮ ॥

અર્થ:-હે સ્વામિન! (ધર્મોપદેશસમયે કે૦) ધર્મદેશનાના અવસરને વિષે (તે કે૦) તમારા (સવિધાનુજાવાત્ કે૦) સમીપના પ્રજાવચકી (જન: કે૦) લોક જે છે તેતો (આસ્તાં કે૦) દૂર રહો, પરંતુ (તરુરપિ કે૦) વૃદ્ધ જે છે તે પણ (અશોક: કે૦) શોક રહિત (જવતિ કે૦) યાય છે. હવે એજ વાતને દૃષ્ટાંતેં કરીને સમર્થન કરે છે. (વા કે૦) અથવા (દિન પતૌ કે૦) સૂર્ય જે છે તે (અન્યુજતે કે૦) ઝડપ પામે થકે (સમહીરુહો પિ કે૦) વૃદ્ધાદિકેં સહિત એવો પણ (જીવલોક: કે૦) જીવલોક જે સમસ્ત જગત્ તે (વિબોધં કે૦) વિકાશત્વને (કિં કે૦) ઘું (નઉપયાતિ કે૦) ન પામે છે? અર્થાત્ પામેજ છે, એટલે જેમ સૂર્યોદય અયાથી કેવલ લોકજ નિષ્ઠાનો ત્યાગ કરીને વિબોધને પામે છે એટલુંજ નહીં પરંતુ વ નસ્પતિ જે છે તે પણ પત્રસંકોચાદિ લક્ષણ નિષ્ઠાનો ત્યાગ કરીને વિકાશ

पणाने पामे ठे, तेम तमारा समीपथकी केवल नविकलोकज अशोक थाय ठे एटलुंज नहीं परंतु वृक्ष पण अशोक थाय ठे ॥ १९ ॥

हवे सुरकृत पुष्पवृष्टिलक्षण द्वितीय प्रातिहार्यातिशय कहे ठे.

चित्रं विनो कथमवाङ्मुखवृंतमेव, विष्वक् पतत्यवि
रला सुरपुष्पवृष्टिः ॥ त्वज्जोचरे सुमनसां यदिवामुनी
श, गह्वंति नूनमधएव हि बंधनानि ॥ २० ॥

अर्थः—(विनो के०) हे स्वामिन् ! (अविरला के०) निरंतर (सुरपुष्प
वृष्टिः के०) देवताउंण करेली जे पुष्पनी वृष्टि ते (विष्वक् के०) चारे त
रफ (अवाङ् के०) नीचुं ठे (मुख के०) मुख जेनुं एवुं जे (वृंत के०)
बीट ते (एव के०) जेम होय तेमज (कथं के०) केम (पतति के०)
आकाशथकी जूमिने विषे पडे ठे. ए (चित्रं के०) आश्चर्य ठे. हवे (यदिवा
के०) एनुं दृष्टांतें करी समाधान करे ठे अथवा (मुनीश के०) हे मुनीश !
(त्वज्जोचरे के०) तमो प्रत्यक्ष ठेते तमारा समीपने विषे (सुमनसां
के०) शोभायमान ठे मन जेमनां एवा नव्यजनो तथा देवताउं तेउंना
(बंधनानिके०) निगडादिक बाह्य बंधन अने स्नेहादिक अन्तर बंधन
ते (नूनं के०) निश्चें (हि के०) यस्मात् जे कारण माटे (अधएव के०)
नीचेंज (गह्वंति के०) जाय ठे अर्थात् तमारा समीपें सुमनस जे फूल
तेना बीट जे बंधन ते अधोमुख थाय ठे, अने सुमनस जे नव्यजीव तेनां
बंधन पण नीचां थाय ठे ॥ २० ॥

हवे दिव्यध्वनिलक्षण तृतीय प्रातिहार्यातिशय कहे ठे.

स्थाने गंजीरहृदयोदधिसंज्ञवायाः, पीयूषतां तव
गिरः समुदीरयन्ति ॥ पीत्वा यतः परमसंमदसंगजा
जो, नव्या व्रजन्ति तरसाप्यजरामरत्वं ॥ २१ ॥

अर्थः—हे स्वामिन् ! (गंजीर के०) गंजीर एवो जे (हृदयोदधि के०) हृदय
रूपसमुद्ग तेथकी (संज्ञवायाः के०) उपनी एवी जे (तव के०) तमार
(गिरः के०) वाणी तेहुं (पीयूषतां के०) अमृतत्वने श्रोताउं (समुद्ग

रयंति के०) कहे ठे, ते (स्थाने के०) युक्तज ठे. कारण के अमृतनी उत्पत्ति तो समुद्र थकीज ठे अने आ वाणीरूप अमृतनी उत्पत्ति तो हे प्रजो! तमारा हृदयरूप समुद्रथकी थाय ठे. हवे ए वाणीने अमृतपणुं केम घटे? त्यां कहे ठे. (यतः के०) जे कारण माटे (परम के०) उत्कृष्ट (संमद के०) हर्ष तेनो (संग के०) संयोग तेना (जाजः के०) नज नार एवा (नव्याः के०) नव्य प्राणीउं जे ठे ते तमारी वाणीने (पीत्वा के०) पान करीने एटले कर्णेंडियें करी आदर सहित सांजलीने (तरसापि के०) सीघ्रपणे एटले वेगें करीने पण (अजरामरत्वं के०) अजरामरपणाने (व्रजंति के०) पामे ठे. अर्थात् जेम अमृतपान करे ठे, ते अजरामर थाय ठे, तेम तमारी वाणीना श्रवणथकी पण अजरामरपणुं प्राप्त थाय ठे, माटे तमारी वाणीने अमृतपणुं कसुं ते योग्यज ठे ॥ २१ ॥

हवे चामरलक्षण चोथो प्रातिहार्यातिशय कहे ठे.

स्वामिन् सुदूरमवनम्य समुत्पतंतो, मन्ये वदंति शु
चयः सुरचामरौघाः ॥ येऽस्मै नतिं विदधते मुनिपुंगवा
य, ते नूनमूर्धगतयः खलु शुद्धजावाः ॥ २२ ॥

अर्थः—वली स्तुति करतो ठतो कहे ठे के (स्वामिन् के०) हे स्वामिन् ! हुं (मन्ये के०) एम मातुं हुं जे (शुचयः के०) पवित्र एवा जे (सुरचामरौ घाः के०) देवताउयें वीजेला एवा जे चामरोना समूह, ते (सुदूरं के०) अत्यंत पणे (अवनम्य के०) नीचा नमीने फरी (समुत्पतंतः के०) उंचा उठलता ठता आ प्रकारें (वदंति के०) कहे ठे. के (ये के०) जे मनुष्यो (यस्मै के०) आ प्रत्यक्ष एवा (मुनिपुंगवाय के०) मुनिउने विषे प्रधान जे श्री पार्श्वनाथ स्वामी तेने (नतिं के०) नमस्कार प्रत्यें (विदधते के०) करे ठे, (ते के०) ते मनुष्यो (खलु के०) वाक्यालंकारमां ठे (नूनं के०) निश्चें थकी (उर्ध्वगतयः के०) उंची ठे गति जेनी एवा थाय ठे तथा (शुद्धजावाः के०) शुद्ध ठे जाव जेमनो एवा थाय ठे. अर्थात् चामरो कहे ठे के अमो पण प्रभु आगल नीचां नमीने पढी उंचां चडीयें ठैयें, तेम बीजा पण जे प्रभु ने नमस्कार करनारा जीवो ठे, ते ऊर्ध्वगतिने पामरो ॥ २२ ॥

हवे पांचमो सिंहासननामं प्रातिहार्यातिशय कहे ठे.

श्यामं गजीरगिरमुज्ज्वलहेमरत्न, सिंहासनस्थमिह
नव्यशिखंनिस्त्वां ॥ आलोकयंति रत्नसेन नदंत
मुत्रै, श्यामीकराजिशिरसीव नवांबुवाहम् ॥ १३ ॥

अर्थ:- हे स्वामिन्! आ संसारक्षेत्रने विषे (नव्यशिखंनिः के०)
नव्यरूप शिखंमी जे मोर ठे ते (इह के०) आ समवसरणनेविषे
(त्वां के०) तमोने (उज्ज्वल के०) निर्मल देदीप्यमान (हेमरत्न
के०) सुवर्ण तथा रत्न तेणें मिश्रित एवा (सिंहासनस्थं के०) सिंहास
नने विषे बेठा एवा अने (श्यामं के०) श्यामवर्ण युक्त तथा (गजीर
गिरं के०) गंजीर ठे वाणी जेमनी एवा तमोने (रत्नसेन के०) उत्सुक
पणायें करीने (आलोकयंति के०) जोवे ठे, ते केवी रीतें जोवे ठे? तो
के (चामीकराजि के०) मेरुपर्वत तेना (शिरसि के०) शिखर तेने विषे
(उच्चैः के०) उंचे स्वरें करी (नदंत के०) शब्द करतो एटले गर्जना करतो
एवो (नवांबुवाहं के०) नवीन मेघनेज (इव के०) जेम. अर्थात् अहिं
मेरुपर्वतने स्थानकें सिंहासन जाणवुं, अने मेघने स्थानकें प्रचुनुं श्याम
शरीर जाणवुं, तथा गर्जनाने स्थानकें प्रचुनी वाणी समजवी ॥ १३ ॥

हवे नामंमलाख्य षष्ठो प्रातिहार्यातिशय कहे ठे.

उज्ज्वता तव शितियुतिमंमलेन, लुप्तहृदहविरशो
कतरुर्बन्धूव ॥ सान्निध्यतोऽपि यदिवा तव वीतराग,
नीरागतां व्रजति कोन सचेतनोपि ॥ १४ ॥

अर्थ:- हे स्वामिन्! (तव के०) तमारुं (उज्ज्वता के०) उंचुं जा
तुं एवुं अथवा प्रसरतुं एवुं (शितियुतिमंमलेन के०) श्याम जे प्रजा
तेनुं जे मंमल अर्थात् नामंमल तेणें करीने (लुप्त के०) लोपाणी ठे
एटले आह्लादित थइ ठे (हृद के०) पानडानी (हविः के०) हवी एट
ले कांति अर्थात् रक्तता जेनी एवो (अशोकतरुः के०) अशोकवृक्ष ते
(बन्धूव के०) होतो हवो. ए अर्थ युक्तज ठे, केमके (यदिवा के०) अथ
वा (वीतराग के०) गयो ठे राग अने द्वेष जे थकी एवा हे वीतराग!

(तव के०) तमारा (सान्निध्यतोऽपि के०) सान्निध्ययकी पण एटले त
मारुं वचनश्रवण तथा तमारुं रूपदर्शन तो दूर रहो, परंतु तमारा सा
न्निध्ययकी पण (सचेतनोपि के०) चेतनार्ये करी सहित एवो पण एट
ले अचेतन अशोक तो दूर रहो पण चेतना सहित होय ते पण (कः
के०) कोण (नीरागतां के०) नीरागताने एटले निर्ममत्वने वैराग्यने
(न के०) नहीं (व्रजंति के०) पामे ठे, अर्थात् तमारा सान्निध्ययी जी
व अवश्य नीरागी आयज ॥ २४ ॥

हवे देवडुंडुनिजहण सातमो प्रातिहार्यातिशयने कहे ठे.

जोजोः प्रमादमवधूय नजध्वमेन, मागत्य निर्वृति
पुरिं प्रति सार्थवाहम् ॥ एतन्निवेदयति देवजगत्रया
य, मन्ये नदन्नजिनजः सुरडुंडुनिस्ते ॥ २५ ॥

अर्थः—(मन्ये के०) हुं एम मानुं हुं के, (देव के०) हे देव ! (ते
के०) तमारो (सुरडुंडुनिः के०) देवडुंडुनि जे ठे ते (अजिनजः के०)
आकाशने अनिव्यापीने (नदन् के०) शब्दायमान थयो ठतो (जगत्र
याय के०) त्रण जगत्ने (एतत् के०) आप्रकारें (निवेदयति के०) निवे
दन करे ठे जेम केः—(जोजोः के०) हे जगत्रयजनो ! तमें (प्रमादं के०)
आलस प्रत्ये (अवधूय के०) त्याग करीने (आगत्य के०) आवीने (ए
नं के०) ए जे श्रीपार्श्वप्रभु तेने (नजध्वं के०) नजो. ते केवा पार्श्वप्रभु
ठे ? तो के (निर्वृतिपुरिं प्रति के०) निर्वृत्तिपुरि जे मोक्षपुरि ते प्रत्ये (सा
र्थवाहं के०) मार्गवाहक एवा ठे. अर्थात् ते सुरडुंडुनि कहे ठे के हेलोको
तमे प्रमाद दूर करीने मोक्षदायक एवा प्रभुने नजो ॥ २५ ॥

हवे उत्रत्रयनामक आठमो प्रातिहार्यातिशय कहे ठे.

उद्योतितेषु नवता नुवनेषु नाथ, तारान्वितो विधुरयं
विहताधिकारः ॥ मुक्ताकलापकलितो ब्रूसितातप
त्र, व्याजात्रिधा धृततनु ध्रुवमन्युपेतः ॥ २६ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे स्वामिन् ! (अयं के०) आ तमारा उपर जे
त्रण उत्र ठे, ते त्रण उत्र नथो, परंतु गुं ठे ? तो के (मुक्ता के०) मोती

તેના (કલાપ કે०) સમૂહ, તેણે કરી (કલિત કે०) સહિત અને (ઝ
હુસિત કે०) ઘુહસિત એવા જે (આતપત્ર કે०) ત્રણ ઠત્ર તેના (વ્યા
જાત્ કે०) મીઝે કરીને (તારાન્વિતઃ કે०) તારામંદન સહિત ઠતો (ધ્રુ
વં કે०) નિશ્ચયથી (ત્રિધા કે०) ત્રણ પ્રકારનું (ધૃતતનુઃ કે०) ધારણ
કહ્યું છે શરીર જેણે એવો (વિધુઃ કે०) ચંડમા જે છે તે તમારી સેવા કર
વાને અર્થે જાણિયે (અન્યુપેતઃ કે०) તમારી પાસે આવ્યો હોય નહીં ? તે
ચંડમા કેહવો થકો આવ્યો છે તો કે (વિહતાધિકારઃ કે०) વિશેષે કરી
ને હણાણો છે જગત્ને વિષે ડ્યોત કરવા રૂપ અધિકાર એટલે વ્યાપાર જે
નો એવો છે. તે વ્યાપાર શા વાસ્તે હણાણો ? તો કે (જવતા કે०) ત
મોયે (જુવનેષુ કે०) ત્રણ જુવન જે છે તે (ડ્યોતિષુ કે०) પ્રકાશિત
કરે ઠતે એટલે તમે જગત્નો પ્રકાશ કહ્યો તેવારે ચંડમાને પ્રકાશ કરવા
નો અધિકાર વિફલિનૂત થયો ॥ ૨૬ ॥

હવે રત્નાદિનિર્મિત વપ્રત્રયને વિષે મધ્યસ્થાયિપણું તથા દેવેન્દ્રવંધ
ત્વ એવાં લોકોત્તર અતિશયદ્યને કાવ્યદ્યે કરીને કહે છે.

સ્વેન પ્રપૂરિતજગત્રયપિંદિતેન, કાંતિપ્રતાપ યશ
સામિવ સંચયેન ॥ માણિક્યદેમરજતપ્રવિનિર્મિતેન,
સાલત્રયેણ જગવન્નજિતોવિજાસિ ॥ ૨૭ ॥

અર્થ:- (જગવન્ કે०) હે જગવન્ ! તમે (અજિતઃ કે०) ચારે પાસે
(માણિક્ય કે०) નીલ રત્ન અને (દેમ કે०) સુવર્ણ તથા (રજત કે०)
રૂપું, તેણે કરીને (પ્રવિનિર્મિતેન કે०) પ્રકર્ષે કરીને નિર્મિત કરેજો એવો જે
(સાલત્રયેણ કે०) ત્રણ ગઢ ત્રિગઢો ગઢ તેણે કરીને (વિજાસિ કે०) શો
જો ઠો બિરાજો ઠો, એટલે એક ગઢ રત્નમય, બીજો સુવર્ણ મય, અને ત્રીજો રૌ
પ્યમય, એવા ત્રણ ગઢે કરીને તમે શોજો ઠો, તે કેની પેઠે શોજો ઠો તેની
ઊપર કવિ ઉત્પ્રેક્ષા કરે છે, તે જેમ કે:- (સ્વેન કે०) પોતાનાં એટલે પ્ર
જુનાં (પ્રપૂરિત કે०) પ્રકર્ષે કરીને પૂર્યું છે (જગત્રય કે०) ત્રણ જગત્
જેણે તેણે કરી (પિંદિતેન કે०) પિંદિનૂત થઈને રહ્યાં એવાં (કાંતિ કે०)
શરીરનો વર્ણ અને (પ્રતાપ કે०) પ્રતાપ તથા (યશસાં કે०) યશ તેમના
(સંચયેન કે०) સંચયે કરીનેજ એટલે સમૂહે કરીનેજ (ઇવ કે०) જા

णीयें होय नहीं? अर्थात् कांति, प्रताप, अने यश तेना समूहेंज शोने ठे केम के नीजरत्नना गढने प्रचुना श्यामवर्णनी सदृशता ठे. तथा सुवर्णना गढने जगवानना प्रतापनी सदृशता ठे, तथा रूपाना गढने जगवानना यशनी सदृशता ठे माटे ए उत्प्रेक्षा करी, ते योग्यज ठे ॥ २७ ॥

दिव्यसृजोजिन नमत्रिदशाधिपाना, मुत्सृज्य रत्न
रचितानपि मौलिवंधान् ॥ पादौ श्रयंति ज्वतो यदि
वा परत्र, त्वत्संगमे सुमनसो न रमंतएव ॥ २८ ॥

अर्थ:- (जिन के०) हे जिन! (दिव्यसृजः के०) मनोहर जे पुष्पनी मालाउ ठे ते (नमत्रिदशाधिपानां के०) तमारा चरणने नमेला एवा जे देवेंडो तेमना (रत्नरचितानपि के०) वैमूर्य मणिरत्नोयें रचित एवा पण (मौलिवंधान् के०) मुकुटो जे ठे तेने (मुत्सृज्य के०) त्याग करीने (ज्वतो के०) तमारा (पादौ के०) चरणारविंदने (श्रयंति के०) आश्रय करे ठे, एटले इंडोना मुकुटमां रहेलीउ जे पुष्पमालाउ ठे ते मुकुटनो त्याग करीने जगवानना चरणारविंदमां पडे ठे. अर्हीं दृष्टांत कहे ठे.- (यदिवा के०) अथवा (सुमनसः के०) पंक्ति अथवा देवताउ जे ठे ते (त्वत्संगमे के०) तमारा संगम ठते (परत्र के०) अन्य स्थानकें (नरमंतएव के०) नथीज रमता. कारण के तेउ तमारा संग ठतेज आनंद पामे ठे, तेम पुष्पनुं नाम पण सुमनस ठे माटे पुष्पमालायें जे तमारा चरणारविंदनो आश्रय कखो, ते युक्तज ठे ॥ २८ ॥

हवे जिनोक्तमार्गने आश्रय करीने रह्या ठे, तेने जिन तारे ठे ते कहे ठे.

त्वं नाथ जन्मजलधेर्विपराङ्मुखोपि, यत्तारयस्य
सुमतो निजपृष्ठलग्नान् ॥ युक्तं हि पार्थिवनिपस्य स
तस्तवैव, चित्रं विज्ञो यदसि कर्मविपाकशून्यः ॥ २९ ॥

अर्थ:- (त्वं के०) तमें (नाथ के०) हे स्वामिन्! (जन्मजलधेः के०) जवसमुद्भूतकी (विपराङ्मुखोपि के०) विशेषें करी पराङ्मुख थये ला ठता पण (निजपृष्ठलग्नान् के०) तमारी पोतानी वांसे बलगेला एवा (असुमतः के०) प्राणीउजे ठे ते प्रत्यें (यत् के०) जे कारण माटे

(तारयसि के०) तारो ठो, ते (पार्थिवनिपस्य के०) विश्वना स्वामी अने (सतः के०) सुद्ध एवा (तवैव के०) तमोनेज (हि के०) निश्चै (युक्तं के०) युक्त ठे. त्यां दृष्टांत कहे ठे. जेम पार्थिव जे पृथिविनी मृत्ति का तेथकी उत्पन्न थयेलो एवो (नीप के०) घट ठे ते पण पाणी उपर र ह्यो ठतो तेना पृष्ठदेशमां लागेला जनोने तारे ठे, तेम तमें पण पार्थिव नीप ठो माटे तमारी पुंठें वलगेला जनोने संसारसमुद्भयकी तारो ठो, ते युक्तज ठे परंतु अर्हीआं (चित्रं के०) एक आश्चर्य ठे, ते शुं आश्चर्य ठे? तोके (यत् के०) जे कारण माटे (विनो के०) हे स्वामिन्! तमो (कर्मविपाकशून्यः के०) ज्ञानावरणादिक आठ कर्मना विपाक जे फल तेथी शून्यः एटले रहित (असि के०) ठो अने पार्थिवनीप जे माटी मय घट ठे तेतो कुंनकारादिकृत पचनादिक क्रियायें करी युक्त ठे, तेथी ते कर्मविपाकशून्य नथी, माटे एटलुंज तमारांमां आश्चर्य ठे ॥ १ए ॥

हवे विरोधालंकारगर्जित एवुं जिननुं अचिंत्य स्वरूप कहे ठे.

विश्वेश्वरोऽपि जनपालक दुर्गतस्त्वं, किं वाह्वरप्रकृ
तिरपलिपिस्त्वमीश ॥ अज्ञानवत्यपि सदैव कथंचि
देव, ज्ञानं त्वयि स्फुरति विश्वविकाशहेतुः ॥ ३० ॥

अर्थः—(जनपालक के०) जन जे लोक तेनुं पालन करे, तेने जनपा लक कहियें. तेना संबोधनमां हे जनपालक! (त्वं के०) तमें (विश्वेश्वरो पि के०) विश्व जे त्रण जगत् तेना ईश्वर ठो तो पण (दुर्गतः के०) दरि डी ठो. अर्हीं जे विश्वनो ईश्वर होय ते दरिडी केम होय? ए विरोधालंकार ठे, ते विरोधनो परिहार करे ठे, के तमें विश्वेश्वर ठो तोपण (दुर्गतः के०) दुःखें करीने ज्ञात ठो जाणवा योग्य ठो. अथवा “जनपालकदुर्गतः” ए शब्दनां आवीरीतें पद काहाडीने अर्थ करवो, जेम केः—(जनप के०) हे जनप! तमें (अलक के०) केश तेणें करी (दुर्गतः के०) दरिडी ठो, ए टले तमारे दीक्षाग्रहणानंतर केशवृद्धिनो अजाव ठे (वा के०) अथवा पक्षांतर (त्वं के०) तमें (ईश के०) हे स्वामिन्! (किं के०) शुं (अ ह्वरप्रकृतिरपि के०) अह्वर एटले मोक्षस्वजावी ठो, तो पण (अलिपिः के०) ब्राह्मी आदिक लिपियें करी रहित वर्त्तो ठो एटले जे अह्वर स्वजा

વી હોય, તેતો લિપિરૂપજ હોય, એ પણ વિરોધ છે તે વિરોધનો પરિહાર કરે છે. (અક્ષર કે०) સ્થિર છે નિશ્ચલ છે (પ્રકૃતિ: કે०) સ્વનાવ જેનો તે અક્ષરપ્રકૃતિ કહિયે, અર્થાત્ શાશ્વત રૂપ ઠો, અથવા અક્ષર જે મોક્ષ તેજ છે પ્રકૃતિ એટલે સ્વનાવ જેનો એવા તથા (અલિપિ: કે०) નથી કર્મરૂપ લેપ જેને એવા તમે ઠો તથા (અજ્ઞાનવત્પિ કે०) અજ્ઞાનવાળા એવા પણ (ત્વયિ કે०) તમારે વિષે નિશ્ચેયકી (વિશ્વવિકાશહેતુ: કે०) ત્રણ જ ગત્તે પ્રકાશ કરવાનું હેતુનૂત એવું જે (જ્ઞાનં કે०) જ્ઞાન તે (સદૈવ કે०) નિરંતર (કયંચિત્ કે०) કેમજ (એવ કે०) નિશ્ચે (સ્ફુરતિ કે०) સ્ફુરે છે? એટલે જે અજ્ઞાનવાન હોય, તેને જ્ઞાન સ્ફુરે નહીં, એ વિરોધ છે, તે વિરોધ ના પરિહારને માટે કહે છે. અજ્ઞાન અને અવતિ એ બે પદ જૂદાં કરીને અર્થ કરવો, ત્યારે (અજ્ઞાન કે०) જ્ઞાન રહિત એવા જે મૂર્ખજન તેને (અવતિ કે०) સમ્યક્ બોધ કરે ઠતે (ત્વયિ કે०) તમારે વિષે જ્ઞાન સ્ફુરે છે ॥ ૩૦ ॥

હવે જે જિનની અવજ્ઞા કરે છે, તેને તે અવજ્ઞા અનર્થને માટે થાય છે, તે ત્રણ કાર્યેં કરી કહે છે.

પ્રાગ્જ્ઞારસંનૃતનન્નાંસિ રજાંસિ રોપા, હઠાપિતાનિ
કમઠેન શઠેન યાનિ ॥ ઢાયાપિ તૈસ્તવ ન નાથ હતા
હતાશો, ગ્રસ્તસ્ત્વમીનિરયમેવ પરં હુરાત્મા ॥૩૧॥

અર્થ:—(નાથ કે०) હે નાથ! (કમઠેન કે०) કમઠાસુર જે તેણે (રોપાત્ કે०) કોપયકી એટલે કષાયના ઉદયયકી (યાનિ કે०) જે (રજાંસિ કે०) રજો, તમારા ઉદ્દેશેં કરીને (હઠાપિતાનિ કે०) હઠાડીયો (તૈ: કે०) તે રજોયેં કરીને (તવ કે०) તમારી (ઢાયાપિ કે०) શરીરની ઢાયા એટલે કાંતિ તે પણ (નહતા કે०) ન હુણાણી, તે રજ કેવીયો છે? તો કે (પ્રાગ્જ્ઞાર કે०) અધિક પણાયેં કરીને (સંનૃત કે०) નહ્યાં છે વ્યાપ્યાં છે (નન્નાંસિ કે०) આકાશો જેણેં એવી છે. હવે તે કમઠાસુર કેહેવો છે? તો કે (શઠેન કે०) મૂર્ખ એવો છે. (પરં કે०) પરંતુ (હતાશા: કે०) હુણાણી છે આશા જેની એવો (હુરાત્મા કે०) હુણે આત્મા જેનો એવો (અયમેવ કે०) એજ કમઠાસુર તે પોતેંજ (અમીનિ: કે०) એજ રજોયેં કરીને (ગ્રસ્ત: કે०) વ્યાપ્ત થયો. અર્થાત્ રજ જે પાપરૂપ કર્મ તેણેં કરીને પોતેંજ વ્યાપ્ત થયો ॥ ૩૧ ॥

यज्जुर्जितघनौघमदध्रनीमं, भ्रश्यत्तडिन्मुसल
मांसलघोरधारम् ॥ दैत्येन मुक्तमथ दुस्तरवारि द
ध्रेतेनैव तस्य जिन दुस्तरवारिकृत्यम् ॥ ३२ ॥

अर्थ:- (जिन के०) हे जिन ! (दैत्येन के०) कमठासुर जे ठे तेणें
(दुस्तर के०) दुःखें तरवा योग्य एटले असह्य एवं (वारि के०) पाणी
ते (यत् के०) जे कारणें उपसर्ग करवाने माटे तमारा उपर (मुक्त के०)
मूक्युं वर्षायुं, (अथ के०) एटला थकी अनंतर हवे (तेनैव के०) तेज
पाणीयें (तस्य के०) ते कमठासुरने (दुस्तरवारिकृत्यं के०) जूंमी तरवा
रनुं कार्य (दध्रे के०) कीधुं एटले माठी तरवारें करी जेम ठेदन जेदन
थाय तेम संसारने विषे ठेदन जेदनादिक लक्षण जे कार्य ते कस्युं, अर्था
त् जगवाननी उपर जलप्रक्षेप जे कस्यो, ते सांसारिक दुःखहेतु ठे माटे
दुस्तर तरवारनी पेरें कमठासुरने पोतानेज ठेदन जेदन वधादिकनो
हेतु थयो, हवे ते दुस्तर पाणी वर्षायुं ते केहेवुं ठे ? तो के (गज्जत् के०)
गज्जना करतो अने (उज्जित के०) प्रबल बलवंत एवो ठे (घनौघं के०)
मेघनो समूह जेने विषे एवं ठे, तथा वली केहेवुं ठे ? तो के (अदध्रनीमं
के०) घणुं जयंकर एवं ठे, वली केहेवुं ठे ? तो के (भ्रश्यत् के०) आका
शथकी पडती एवी (तडित् के०) विजली ठे जेने विषे एवं ठे, वली के
हेवुं ठे ? तो के (मुसल के०) मुशजना सरखी (मांसल के०) पुष्ट ठे अने (घोर
के०) बीहामणी जयंकर एवी ठे (धारं के०) धारा जेने विषे एवं ठे ॥ ३२ ॥

ध्वस्तोर्ध्वकेशविकृताकृतिमर्त्यमुंढ, प्रालंबन्नयदव
क्रविनिर्धदग्निः ॥ प्रेतव्रजः प्रतिजवंतमपीरितोयः,
सोऽस्याऽनवत्प्रतिजवं नवदुःखहेतुः ॥ ३३ ॥

अर्थ:- हे स्वामिन् ! कमठ नामा दैत्य जे ठे, तेणें (यः के०) जे (प्रेत
व्रजः के०) दैत्यनो समूह (जवंतं के०) तमारी (प्रति के०) प्रत्यें (ई
रितः के०) प्रेक्ष्यो (सः के०) ते दैत्यसमूह (अपि के०) पण (अस्य
के०) ए कमठासुरनेज (प्रतिजवं के०) नवनवने विषे (नवदुःख
हेतुः के०) संसारनां जे दुःख तेनो कारण (अनवत् के०) होतो हवो.

હવે તે દૈત્યસમૂહ કેહેવો છે? તો કે (ધ્વસ્ત કે૦) નીચે પડ્યા એવા જે (ઋધ્વકેશ કે૦) ઊપરના કેશ તેણે કરીને (વિઠ્ઠાકૃતિ કે૦) વિરૂપ થઈ છે આકૃતિઊં જેની એવા જે (મર્ત્યમુંડ કે૦) મનુષ્યનાં માથાં તેનું (પ્રાલંબ કે૦) ફૂલતું એટલે હૃદય પર્યંત અવલંબિત એવું જે ઝુમણું તેને (નૃત્ કે૦) ધારણ કરે છે એવો પ્રેતવ્રજ છે, વળી કેહેવો છે? તો કે (નયદ કે૦) નયના દેનારાં એવાં જે (વક્ર કે૦) મુઠ્ઠા તેથી (વિનિર્ય દગ્નિઃ કે૦) નિકળતો છે અગ્નિ જેને એવો પ્રેતવ્રજ છે ॥ ૩૩ ॥

હવે જે પ્રાણી જિનનું આરાધન કરે છે, તેની પ્રશંસા કરે છે.

ધન્યાસ્તેવ યુવનાધિપ યે ત્રિસંધ્ય, મારાધયંતિ વિ

ધિવદ્ધિધુતાન્યકૃત્યાઃ ॥ નક્ત્યોલ્લસત્પુલકપદ્મલદેહ

દેશાઃ, પાદ્મયં તવ વિન્નો યુવિ જન્મજાજઃ ॥ ૩૪ ॥

અર્થઃ—(યુવનાધિપ કે૦) હે ત્રણ જગતના અધિપતિ ! તથા (વિન્નો કે૦) હે સ્વામિન્ ! (તદેવ કે૦) તેજ જનો (ધન્યાઃ કે૦) ધન્ય છે એટલે પ્રશંસનીય છે, તે કયા જનો ધન્ય છે? તો કે (યે કે૦) જે (જન્મજાજઃ કે૦) નવ્ય જનો (યુવિ કે૦) પૃથિવીને વિષે (વિધિવત્ કે૦) વિધિપૂર્વક એટલે જલે પ્રકારે કરી (ત્રિસંધ્યં કે૦) ત્રણે કાલે (તવ કે૦) તમારું (પાદ્મયં કે૦) ચરણયુગલ જે છે, તેને (આરાધયંતિ કે૦) આરાધન કરે છે એટલે સેવે છે તે જન ધન્ય જાણવા. તે કેવા જનો છે? તો કે (વિધુતાન્યકૃત્યાઃ કે૦) વિશેષે કરી ટાલ્યાં છે અન્યકૃત્યો એટલે બીજાં કાર્યો જેમણે એવા છે, વળી કેહેવા છે? તો કે (નક્ત્યોલ્લસત્ કે૦) નક્તિયે કરી ઝલ્લાસ પામતો એવો જે (પુલક કે૦) રોમાંચ તેણે કરી (પદ્મલ કે૦) વ્યાપ્ત છે (દેહદેશાઃ કે૦) શરીરના નાગ જેમના એવા છે ॥ ૩૪ ॥

હવે આઠ કાર્યે કરીને ગ્રંથકર્તા પોતાની વિકૃતિને કહે છે.

અસ્મિન્નપારજવવારિનિધૌ મુનીશ, મન્યે ન મે શ્ર

વણગોચરતાં ગતોઽસિ ॥ આકર્ણિતે તુ તવ ગોત્રપવિત્ર

મંત્રે, કિં વા વિપદ્ધિપધરી સવિધં સમેતિ ॥ ૩૫ ॥

અર્થઃ—(મુનીશ કે૦) હે મુનીશ ! (મન્યે કે૦) હું એમ માનું છું કે (અસ્મિન્ કે૦) આ (અપારજવવારિનિધૌ કે૦) નથી પાર જેનો એવો

जे संसाररूप पाणीनो समुद्र, तेने विषे तमें (मे के०) महारा (श्रवण गोचरतां के०) कानना विषय ते प्रत्ये (नगतः के०) न प्राप्त थयेजा एवा (असि के०) ठो, एटजे में आ संसार समुद्रने विषे तमोने कोइ वारें पण सांजव्या नथी. एज वातने समर्थन करे ठे, ते जेम के:- (वा के०) अथवा जो (तव के०) तमारा (गोत्रपवित्रमंत्रे के०) नामरूप जे पवित्रमंत्र ते (आकर्णितेतु के०) श्रवण करे ठते पण (विपद्दिपधरी के०) आपदा रूप जे सर्पिणी ठे ते (किं के०) शुं (सविधं के०) सामीप (समेति के०) आवे ठे ? अर्थात् तमारुं नाम सांजव्या पढी तो आपदा आवेज नही. अने मने तो आ संसाररूप आपत्तिउ आवेजी ठे तेथी एम मानुं ठुं, के में पूर्वजवोने विषे क्यारें पण तमारुं नाम सांजव्या नथी ॥ ३५ ॥

जन्मांतरेपि तव पादयुगं न देव, मन्ये मया महितमी
हितदानदहम् ॥ तेनेह जन्मनि मुनीश पराजवानां,
जातो निकेतनमहं मथिताशयानाम् ॥ ३६ ॥

अर्थ:- (देव के०) हे देव ! (मन्ये के०) हुं मानुं ठुं संजावना करुं ठुं के (मया के०) में (जन्मांतरेपि के०) जन्मांतरने विषे पण (तव के०) तमारुं (पादयुगं के०) चरणयुगल जे ठे तेने (नमहितं के०) न पूज्युं ते चरणयुगल केहेवुं ठे ? तो के (ईहित के०) वांछित तेनुं जे (दान के०) देवुं तेने विषे (दहं के०) चतुर एवुं ठे, हवे तेज कहे ठे. जे (मुनीश के०) हे मुनीश ! (तेन के०) ते कारण माटे (अहं के०) हुं (इह के०) आ (जन्मनि के०) जन्मने विषे (मथिताशयानां के०) मथन कखो ठे चित्तनो आशय जेमणें एवा (पराजवानां के०) पराजवो जे तेमनुं (निकेतनं के०) स्थानक (जातः के०) थयो, अर्थात् तमारुं चरणारविंद नो पूजक, पराजवनुं स्थानक होतो नथी, परंतु में पूर्व जवोने विषे तमारुं चरणारविंद क्यारें पण पूज्यां नथी, एम जासे ठे ॥ ३६ ॥

नूनं न मोहतिमिरावृतलोचनेन, पूर्वं विज्ञो सकृदपि
प्रविलोकितोऽसि ॥ मर्माविधो विधुरयंति हि मामन
र्याः, प्रोद्यत्प्रबंधगतयः कथमन्यथैते ॥ ३७ ॥

अर्थः—(विजो के०) हे स्वामिन् ! (नूनं के०) निश्चें में (पूर्व के०) प्रथम (सरुदपि के०) एकवार पण तमो (न के०) नहिं (प्रविलोकि तोसि के०) जोयेला ठो, ते हुं केहेवो ? तो के (मोहतिमिरावृतलोचनेन के०) मोहरूप तिमिर जे अंधकार तेणें आवृत थयां ठे नेत्र जेनां एवो बुं. शा माटे नथी जोया ? तो के (हि के०) जे कारण माटे (अन्यथा के०) जो तमारुं दर्शन कयुं हत तो (एते के०) आ, (अनर्थाः के०) अनर्थरूप कष्टो (मां के०) मुज प्रत्यें (कथं के०) केम ? (विधुरयंति के०) पीडे ठे. अर्थात् पूर्वे जो तमारुं दर्शन थयुं हत तो आ अनर्थो मुने पीडत नहीं. हवे ते अनर्थो केहेवा ठे ? तो के (मर्माविधः के०) मर्म स्थानने जेदनारा ठे तथा वली केहेवा ठे ? तो के (प्रोद्यत्प्रबोधगतयः के०) प्रकर्षें करी प्राप्त थइ ठे सविस्तर कर्म प्रबंध तेनी प्रवृत्ति जेने एवा ठे ॥ ३७ ॥

आकर्णितोऽपि महितोऽपि निरीक्षितोऽपि, नूनं न चेत
सि मया विधृतोऽसि नत्त्या ॥ जातोऽस्मि तेन जनबांधव
दुःखपात्रं, यस्मात्क्रियाः प्रतिफलंति न जावशून्याः ॥ ३८ ॥

अर्थः—(जनबांधव के०) जन जे लोक तेना बांधव एटले हितकर्ता अर्थात् हे जनहितकारिन् ! (मया के०) हुं जे तेणें कोइ जवनेविपे तमो (आकर्णितोऽपि के०) सांजव्या पण तथा (महितोऽपि के०) पूज्या पण तथा (निरीक्षितोऽपि के०) दीठा पण परंतु (नूनं के०) निश्चें (नत्त्या के०) नक्तियें करीने (चेतसि के०) चित्तने विपे (नविधृतो सि के०) धारण करेला नथी. (तेन के०) ते कारण माटें (दुःखपात्रं के०) दुःखनुं पात्र, हुं (जातोऽस्मि के०) उत्पन्न थयेजो ठुं. (यस्मात् के०) जे कारण माटे (क्रियाः के०) आकर्णितादिक क्रियाउ जे ठे, ते (जावशून्याः के०) जावें करी रहित एवो ठती (न के०) नहिं (प्रतिफलंति के०) विशिष्ट फल देवावाली थाय ठे ॥ ३८ ॥

त्वं नाथ दुःखजनवत्सल हे शरण्य, कारुण्यपुण्यव
सते वशिनां वरेण्य ॥ नत्त्या नते मयि महेश दयां
विधाय, दुःखांकुरोदलनतत्परतां विधेहि ॥ ३९ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे स्वामिन् ! (दुःखिजनवत्सल के०) दुख ठे जेने ते दुःखी कहियें, अने दुःखी एवा जे जनो तेने विषे वत्सल एटले कृपापर तेना संबोधनमां हे दुःखिजनवत्सल ! (देशरण्य के०) शरणे आवेला प्राणीने हितकारक तेना संबोधनमां हे शरण्य ! तथा (कारुण्यपुण्यवसते के०) कारुण्य जे दयापणुं तेनो पुण्य एटले पवित्र वसति एटले स्थानक तेना संबोधनने विषे हे कारुण्यपुण्यवसते ! अथवा कारुण्य जे दया अने पुण्य जे धर्म अर्थात् दया धर्मनी वसति एटले घर एवा तथा (वशिनांवरेण्य के०) वश ठे इंदियो जेमने एवा जितेंदिय पुरुषोमां वरेण्य एटले श्रेष्ठ तेना संबोधनने विषे हे वशिनांवरेण्य ! तथा (महेश के०) महोटा एवा ईश जे स्वामी ते महेश कहियें तेना संबोधनने विषे हे महेश ! (नक्त्या के०) नक्तियें करीने (नते के०) नमस्कार कखो ठे जेणें एवा (मयि के०) मारे विषे (दयां के०) कृपा जे तेने (विधाय के०) करीने (दुःखांकुर के०) दुःखनो अंकुर जे उत्पत्तिस्थानक तेनुं (उदलन के०) खंमन तेने विषे (तत्परतां के०) तत्परपणुं तेने (विधेहि के०) करो ॥ ३९ ॥

निःसंख्यसार शरणं शरणं शरण्य, मासाद्य सादि
तरिपुप्रथितावदातम् ॥ त्वत्पादपंकजमपि प्रणिधा
नबंध्यो, वध्योऽस्मि चेद्भुवनपावन हा हतोऽस्मि ॥ ४० ॥

अर्थः—हे स्वामिन् ! तथा (भुवनपावन के०) हे त्रण जगत्ने पवित्र करनार ! (त्वत्पादपंकज के०) तमारा चरणारविंदनो (शरणं के०) शरण तेने (आसाद्य के०) पामीने (अपि के०) पण (प्रणिधानबंध्यः के०) प्रणिधान जे तमारुं ध्यान करवुं तेणें करीने बांजीउं ययो एटले शून्य ययो एवो (अस्मिचेत् के०) जो हुं बुं तो (वध्यः के०) रागादिक शत्रुयें करी हणवा योग्य बुं, ए कारण माटे (हा के०) हा इति खेदे (हतोस्मि के०) इदैंवें मारेजो ठुं. हवे तमारुं पादपंकज कहेवुं ठे ? तो के (निःसंख्य के०) असंख्य एटले अनंत एवुं जे (सार के०) बल तेनुं (शरणं के०) घर एवुं ठे तथा (शरण्य के०) शरण करवा योग्य ठे, बली केहेवुं ठे ? तो के (सादित के०) कृप पमाड्या ठे (रिपु के०)

रागादिक वैरी जेणें, तेणें करीने (प्रथित के०) प्रसिद्ध ठे (अवदात के०)
प्रभाव जेनो एवुं ठे ॥ ४० ॥

देवेऽवंध विदिताखिलवस्तुसार, संसारतारक वि
जो जुवनाधिनाथ ॥ त्रायस्व देव करुणाहृद मां पुनी,
हि सीदंतमद्य जयदव्यसनांबुराशेः ॥ ४१ ॥

अर्थः—(देवेऽ के०) देवतानो जे इंद तेणें (वंध के०) वंदन करवा
योग्य तत्संबोधनें हे देवेऽवंध ! वली (विदित के०) जाण्यो ठे (अखि
ल के०) समग्र (वस्तु के०) वस्तुनुं (सार के०) रहस्य जेणें, तेना संवो
धनमां हे विदिताखिलवस्तुसार ! तथा (संसारतारक के०) हे संसारस
मुद्दकी तारनार ! (विजो के०) हे समर्थ ! तथा (जुवनाधिनाथ के०)
ए हे त्रिजुवनना नाथ ! तथा (देव के०) हे देव ! तथा (करुणाहृद
के०) करुणाना इह, उपलक्षणथी हे करुणाना समुद्र ! (अद्य के०) ह
मणां (सीदंत के०) सीदातो विषादने प्राप्त थयो एवो (मां के०) मु
जने (जयद के०) जयनो देनारो एवो जे (व्यसनांबुराशेः के०) व्य
सननो जे समुद्र तेथकी (त्रायस्व के०) रक्षण करो थने (पुनीहि के०)
पापनो नाश करी पवित्र करो ॥ ४१ ॥

यद्यस्ति नाथ जवदंछिसरोरुहाणां, जक्तेः फलं कि
मपि संततिसंचितायाः ॥ तन्मे त्वदेकशरणस्य शर
ण्य नूयाः, स्वामी त्वमेव जुवनेऽत्र जवांतरेऽपि ॥ ४२ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे नाथ ! (यदि के०) जो (जवदंछिसरोरुहा
णां के०) तमारां चरणारविंद संबंधी (जक्तेः के०) जक्तिनुं (किमपि
के०) काहिं पण (फलं के०) फल (अस्ति के०) ठे (तत् के०) तो
(शरण्य के०) हे शरणागतवत्सल ! (त्वदेकशरणस्य के०) जेने तमा
रुंज एक शरण ठे एवा (मे के०) मने (अत्र के०) आ (जुवने के०)
लोकने विषे तथा (जवांतरेपि के०) जवांतरने विषे (त्वमेव के०) त
मेज (स्वामी के०) स्वामी (नूयाः के०) थाउ. हवे पूर्वोक्त जक्ति केहेवी
ठे ? तो के (संततिसंचितायाः के०) निरंतर संताननी परंपरायें संचेली

एटले वृद्धिगत थइ एवी ठे. तथा अहिं चरणनुं तो युगज ठे तथापि
“अङ्घ्रिसरोरुहाणां” ए बहु वचन लख्युं ठे ते पुण्यत्वज्ञापनने माटे ठे ॥४१॥

हवे कवि स्तवननो उपसंहार करतो ठतो तथा पोताना नाम
ने प्रकाश करतो ठतो कहे ठे.

इहं समाहितधियोविधिवज्जिनेंज, सांजोल्लसत्पुल
कंकंचुकितांगजागाः ॥ त्वद्विंबनिर्मलमुखांबुजवद्
लक्षा, ये संस्तवं तव विनो रचयंति नव्याः ॥४३॥
जननयनकुमुदचंज, प्रजास्वराः स्वर्गसंपदो जुक्त्वा॥
ते विगलितमलनिचया, अचिरान्मोहं प्रपद्यंते
॥ युग्मम् ॥ ४४ ॥ इति श्रीकल्याणमंदिर नामक
अष्टमस्मरणं अर्थसहितं समाप्तम् ॥ ८ ॥

अर्थः—(जिनेंज के०) हे जिनेंज ! तथा (विनो के०) हे स्वामिन् !
तथा (जननयनकुमुदचंज के०) जन जे मनुष्य तेना नेत्ररूप जे चंजविका
शि कमल, तेने विषे चंजमा समान तेना संबोधनने विषे हे जननयनकु
मुदचंज ! अहिं अन्यंतरमां कवियें श्रीसिद्धसेन दिवाकराचार्यें दीक्षा समय
मां गुरुयें दीधेला कुमुदचंज एवा पोताना नामनुं पण सूचन कयुं ठे. (ये
के०) जे (नव्याः के०) नव्यप्राणीउ (इहं के०) एम पूर्वोक्त प्रकारें
(विधिवत् के०) विधिपूर्वक, (तव के०) तमारा (संस्तवं के०) स्तोत्रने
(रचयंति के०) रचे ठे (ते के०) ते नव्यप्राणीउ, (अचिरात् के०) थो
डाएक कालमां (मोहं के०) अनंतज्ञान, दर्शन, वीर्य, स्वरूप निःश्रेयसने
(प्रपद्यंते के०) पामे ठे. शुं करीने पामे ठे ? तो के (स्वर्गसंपदः के०) दे
वलोकनी संपदाना सुखने (जुक्त्वा के०) जोगवीने, ते केवी स्वर्ग संपदा ?
तो के (प्रजास्वराः के०) प्रकर्ष एटले अत्यंत नास्वर नाम देदीप्यमान ए
वीउ, तथा ते नव्यो केहेवा ठे ? तो के (समाहितधियः के०) समाधिवा
ली ध्यानयुक्त निश्चल ठे बुद्धि जेनी एवा ठे, वली केहेवा ठे ? तो के (सांजो
ल्लसत् के०) आकरो, उल्लास पामतो एवो (पुलक के०) रोमांच तेणें
(कंचुकित के०) कंचुकें करी सहित ठे (अंगजागाः के०) शरीरनो देश

જેનો એવા, વલી કેહેવા છે? તો કે (ત્વદ્વિંશ કે०) તમારું જે પ્રતિવિંશ તેનું (નિર્મલ કે०) મલરહિત એવું જે (મુખાંબુજ કે०) મુખકમલ તેને વિષે (બદ્ધલક્ષ્મી કે०) બાંધ્યું છે જ્ઞાન એટલે ધ્યાન જેમણે એવા, તથા વલી કેહેવા છે? તો કે (વિગલિત કે०) વિશેષે કરીને ગલી ગયો છે (મલનિચયાઃ કે०) કર્મરજોલક્ષ્ણ મલસમૂહ જેમનો એવા છે. અર્થાત્ આ પ્રકારના કહેલા એવા. જે નવ્યપ્રાણીંડ તમારું સંસ્તવન કરે છે. તે સ્વર્ગલોકમાં દેવતાં અને ત્યાં સ્વર્ગ સુખોને જોગવી ફરી મનુષ્ય જન્મ પામીને થોડાક કાલમાં શિવસુખને પામે છે ॥ આ સ્તોત્રમાં પ્રાયઃ દરેક શ્લોકમાં મંત્રો છે પરંતુ રૂઢી રીતે અહીં કહેલા નથી, માટે તે ગુરુના આમ્નાયથી જાણવા ॥૪૪॥ ઇતિ શ્રી કલ્પાણમંદિરનામકં અષ્ટમં સ્મરણં સંપૂર્ણમ્ ॥ ૬ ॥

॥ અથ ॥

॥ વૃહદ્ઞાંતિ સ્તવનામક નવમ સ્મરણં ॥

॥ પ્રાર્ચ્યતે ॥

નો નો નવ્યાઃ શૃણુત વચનં, પ્રસ્તુતં સર્વમેતત્, યે
યાત્રાયાં ત્રિજુવનગુરોરાર્હતાં નક્તિનાજઃ ॥ તેષાં શાં
તિર્જવતુ જવતામર્હદાદિપ્રજાવા, દારોગ્યશ્રીધૃતિમ
તિકરી ક્લેશવિધ્વંસદેતુઃ ॥ ૧ ॥

અર્થઃ—(નોનોનવ્યાઃ કે०) નોનો એ સંબોધને કરી હે નવ્યાઃ એટલે હે મુક્તિયોગ્ય પ્રાણીંડ! તમો (પ્રસ્તુતં કે०) પ્રસ્તાવ એટલે અવસરને યોગ્ય એવું અને (સર્વ કે०) સાચુંત એવું તથા (એતત્ કે०) આ સમીપતરવર્તિ એવું (વચનં કે०) વચન જે તેને (શૃણુત કે०) સાંજલો. તે સમીપતરવર્તિ એવું કયું વાક્ય? તો કે (આર્હતાં કે०) અર્હત જે વીતરાગ તે છે દેવ જેને એવા (તેષાં કે०) પ્રસિદ્ધ (જવતાં કે०) તમે તે તમારી (શાંતિઃ કે०) શાંતિ, (જવતુ કે०) હો. તે શાંતિ શોષે કરીને યાય? તો કે (અર્હદાદિપ્રજાવાત્ કે०) અર્હત, સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, સાધુ, તેમના માહાત્મ્ય ચક્રી, વલી તે કેહેવા તમો નવ્ય પ્રાણીંડ કે જેને શાંતિ યાય? તો કે (યે

के०) जे नव्यप्राणीउ (त्रिचुवनगुरो: के०) त्रिचुवनना गुरु जे नगवान ते मनी (यात्रायां के०) यात्राने विषे (नक्तिनाज: के०) नक्तिना नजना रा ठे. ते नव्य प्राणीउने शांति थाय. हवे ते शांति केहेवी ठे? तोके (आरोग्यश्रीधृतिमतिकरी के०) आरोग्य, श्री, धृति अने मति, ए चार वानाने करनारी एवी ठे तथा वली (क्लेशविध्वंसहेतु: के०) क्लेशना विध्वंसनी कारणनूत ठे ॥ १ ॥

वली पण कहे ठे.

॥ गद्यं ॥ नो नो नव्यलोका इह हि नरतैरावतविदेह
संजयानां समस्ततीर्थकृतां जन्मन्यासनप्रकंपानंतर
मवधिना विज्ञाय सौधर्माधिपतिः सुघोषाघंटाचाल
नानंतरं सकलसुरासुरेजैः सह समागत्य सविनय
मर्हद्भट्टारकं गृहीत्वा गत्वा कनकाजिशृंगे विहित
जन्माजिषेकः शांतिमुद्घोषयति यथा ततोऽहं कृ
तानुकारमिति कृत्वा महाजनोयेन गतः स पंथाः
इति नव्यजनैः सह समेत्य स्नात्रपीठे स्नात्रं विधाय
शांतिमुद्घोषयामितत्पूजायात्रास्नात्रादिमहोत्सवा
नंतरमिति कृत्वा कर्णं दत्वा निशम्यतां निशम्यतां स्वा
हा ॐ पुण्याहं पुण्याहं प्रीयतां प्रीयतां नगवतोर्हतः
सर्वज्ञाः सर्वदर्शिनस्त्रिलोकनाथास्त्रिलोकमहिता
स्त्रिलोकपूज्यास्त्रिलोकेश्वरास्त्रिलोकोद्योतकराः ॥

अर्थ:- (नोनोनव्यलोका: के०) हे नव्यलोको ! (हि के०) जेकारण माटे (इह के०) आ (नरतैरावतविदेहे के०) नरत, ऐरावत अने माहाविदेह तेने विषे (संजवानां के०) उत्पन्न थया एवा (समस्ततीर्थकृतां के०) समग्र तीर्थकरो जे ठे तेमना (जन्मनि के०) जन्म समयने विषे (आसन के०) सौधर्माधिपतिनां आसन, (प्रकंप के०) प्रकंपित थयां तेनी (अनंतरं के०) पठी (अवधिना के०) अवधिज्ञाने करीने

(विज्ञाय के०) जिनजन्मने जाणोने (सुघोषाघंटा के०) सुघोषानामा घंटा ना (चालनानंतरं के०) चलन एटले वगाडया पढी (सौधर्माधिपतिः के०) सौधर्मैऽ जे ठे ते, (सकल के०) समग्र (सुर के०) देवता, (असुर के०) पातालवासी देवो तेना (इंदैः सह के०) इंदोनो साथें एटले असुर सुरेंद्रोंयें युक्त ठतो (समागत्य के०) त्यां आवीने (सविनयं के०) विनय जे स्तुति तेणें करीने (अर्हद्भट्टारकं के०) अर्हतूरूप नट्टारक तेने (गृहीत्वा के०) करसंपुटमां ग्रहण करीने (कनकाङ्गिगंगे के०) मेरुपर्वतना शिखर उपर (गत्वा के०) जइने (विहित के०) निर्माण कखो ठे (जन्मा निषेकः के०) स्नात्र महोत्सव जेणें एवो ठतो ते स्नात्रनी समाप्ति थये ठते (शान्तिमुद्घोषयति के०) महोटा एवा शब्दें करीने शान्तिने पठन करे ठे. (ततः के०) ते कारण माटे (अहं के०) हुं पण (कृतानुकारं के०) ते मज अनुरुति (यथा के०) जेम थाय, (इति के०) ए प्रकारें (कृत्वा के०) करीने तथा विचारीने, शुं विचारीने? तां के (महाजनः के०) इन्द्रादिक देव समूह (येन के०) जे मार्गें (गतः के०) प्रवृत्त्यो (सः के०) तेज (पंथाः के०) मार्ग तेने आपणें पण अनुसरवुं. अर्थात् आपणें पण देवसमूहें कखुं तेम करवुं. (इति के०) ए कारण माटे (नव्यजनैः के०) नव्य प्राणीउ जिनालयने विषे (सहस्रमेत्य के०) रूडी रीतें एकठा मली साथें आवीने (स्नात्रपीठे के०) स्नात्र पीठने विषे (स्नात्रविधाय के०) श्रीजिनने स्नात्र करावीने (शान्ति के०) शान्तिना पाठने (उद्घोषयामि के०) उद्घोषणा करुं हुं ते (तत्पूजायात्रास्नात्रादिमहोत्सवानंतरं के०) तेनी पूजा, यात्रा, स्नात्रादि, महोत्सवानंतर (इतिकृत्वा के०) ए प्रकारें करीने शान्तिना म होत्सवनी उद्घोषणाने हे नव्यजनो! तमो (कर्णदत्त्वा के०) सांजलवा माटे कानने सावधान करीने (निशम्यतांनिशम्यतांस्वाहा के०) सांजलो स्वाहा ए मंत्राद्वर पूर्वक आहिं दिरुक्ति ठे, ते अत्यादर ख्यापनने माटे ठे. (ॐ के०) ॐ कारजे ठे ते पंच परमेष्ठिवाचक मंगलने माटे उच्चारण करीने कहे ठे, के हे नव्य प्राणीयो! (पुण्याहंपुण्याहं के०) आज पुण्यनो दिवस ठे, पुण्यनो दिवस ठे तथा (जगवतः के०) समग्र ऐश्वर्ययुक्त एवा (अर्हतः के०) तीर्थकरो ते (प्रीयंतांप्रीयंतां के०) अतिसंतुष्ट थाउं. अतिसंतुष्ट थाउं. ते अर्हत जगवान् केहेवा ठे? तो के (सर्वज्ञाः के०) सचराच

र जगत् जे तेने केवलज्ञानें करीने जाणे एवा ठे. वली केहेवा ठे? तो के (सर्वदर्शिनः के०) केवलदर्शनें करीने सर्वने जोवे ठे तथा (त्रिलोकनाथाः के०) लोकत्रय जे स्वर्ग, मृत्यु अने पाताल, तेना नाथ एवा, तथा (त्रिलोकमहिताः के०) पूर्वोक्त त्रण लोके पुष्पादिकें करी अर्चित एवा अने वली (त्रिलोकपूज्याः के०) त्रण लोकने पूजन करवा योग्य एवा तथा (त्रिलोकेश्वराः के०) त्रण लोकना ईश्वर एवा तथा (त्रिलोकोद्योतकराः के०) अज्ञानतिमिरनाशकत्वे करी त्रण लोकना प्रकाशकारक ठे.

ॐ कृष्ण अजित संनव अग्निनंदन सुमति पद्मप्र
न सुपार्श्व चंद्रप्रन सुविधि शीतल श्रेयांस वासुपू
ज्य विमल अनंत धर्म शांति कुंथु अर मल्लि मुनि
सुव्रत नमि नेमि पार्श्व वर्द्धमानांताजिनाः शांताः
शांतिकरा नवंतु स्वाहा ॐ मुनयोमुनिप्रवरा रिपु
विजयडुर्जिह्वाकांतारेषु दुर्गमार्गेषु रक्षंतु वोनित्यं स्वाहा ॥

अर्थः—वली ते केहेवा ठे? तोके (शांताः के०) क्रोधादिकना अनावयकी उपशांत थयेला एवा तथा (जिनाः के०) रागादिकना जय करनारा एवा श्री कृष्णदेवजी जेमां आदि ठे तथा (वर्द्धमानांताः के०) श्रीवीरस्वामी ठे अंतमां जेने एवा चोवीश (जिनाः के०) तीर्थिकरो ते (शांतिकराः के०) शांतिना करनारा एवा (नवंतु के०) हो (ॐ के०) ॐ कार मंगलार्थवाचक जाणवो तथा (मुनिप्रवराः के०) मुनिउने विषे श्रेष्ठ एवा (मुनयः के०) साधुउ जे ठे ते (रिपुविजय के०) शत्रुकृत परांनव, तथा (दुर्जिह्वा के०) दुष्काल तथा (कांतारेषु के०) चोर कंटकादिकें दूषितमार्गने विषे तथा (दुर्गमार्गेषु के०) अरण्यामार्गने विषे (वः के०) तमोने (नित्यं के०) निरंतर (रक्षंतु के०) रक्षण करो ॥

ॐ ह्रीं श्री धृति मति कीर्त्ति कांति बुद्धि लक्ष्मी मेधा
विद्यासाधन प्रवेशन निवेशनेषु सुगृहीत नामा
नो जयंतु ते जिनेंजाः ॥

अर्थः—(उँ के०) उँकार परमात्मवाचक प्रणव बीज ठे, (झी के०) झीकार मायाबीज ते वश करनार ठे, (श्री के०) श्रीकार लक्ष्मीबीज ते इव्यागमन कारण ठे तथा (धृति के०) धैर्य, (मति के०) बुद्धि, (कीर्ति के०) यश, (कांति के०) शोभा, (बुद्धि के०) वर्तमानें उपजती सां प्रतदर्शिनी बुद्धि, (लक्ष्मी के०) धनादि संपत्ति, (मेधा के०) धारण करवा नी बुद्धि, (विद्यासाधन के०) चौद विद्यानुं साधन, तथा (प्रवेशन के०) गृहप्रवेश तथा (निवेशनेषु के०) निवेशन जे सुकाम तेने विषे (सुगृहीतना मानः के०) शोचन ग्रहवा योग्य नाम ठे जेमनुं एवा (ते के०) ते पूर्वोक्त (जिनेंदाः के०) तीर्थकरो ते सदैव (जयंतु के०) जयवंता वर्तो ॥

उँ रोहिणी प्रहृष्टी वज्रशृंगला वज्रांकुशी अप्रति
चक्रा पुरुषदत्ता काली माहाकाली गौरी गांधारी
सर्वास्त्रामहाज्वाला मानवी वैरुट्या अहुता मान
सी माहामानसी षोडश विद्यादेव्यो रक्षंतु वो नित्यं
स्वाहा ॥ उँ आचार्योपाध्याय प्रभृति चातुर्वर्णस्य
श्री श्रमणसंघस्य शान्तिर्नवतु तुष्टिर्नवतु पुष्टिर्नवतु ॥

अर्थः—वली रोहिणीयी आरंजीने मूलमां लखेली एवी माहामानसी देवी पर्यंत (षोडश के०) शोल एवी (विद्यादेव्यः के०) विद्याधिष्ठात्रि देवीयो (वः के०) तमोने (नित्यं के०) निरंतर (रक्षंतुस्वाहा के०) रक्षण करो. ए ठेकाणें (स्वाहा के०) स्वाहा नणवुं. कारण के ते वृद्धनो आम्नाय ठे. कोइ ठेकाणे उँ स्वाहा एवो पण पाठ ठे. वली आहिं (उँ के०) उँकार ते मंगलार्थ बोलवो. पढी (आचार्योपाध्यायप्रभृति के०) आचार्य अने उपाध्याय प्रमुख (चातुर्वर्णस्य के०) आचार्य, उपाध्याय, साधु, साधवी, ए चार प्रकारवाला एवा (श्रीश्रमणसंघस्य के०) सुशोणित ए वा श्रमण जे श्रीवीर जगवान् तेना संघने (शान्तिर्नवतु के०) शान्ति हो, (तुष्टिर्नवतु के०) तुष्टि याउ (पुष्टिर्नवतु के०) धर्मनी पुष्टि याउ ॥

उँ ग्रहाश्रंज सूर्यीगारक बुध बृहस्पति शुक्र शनैश्चर
राहु केतु सहिताः सलोकपालाः सोम यम वरुण कु

बेर वासवादित्य स्कंद विनायकोपेताः येचान्येऽपि आ
मनगर क्षेत्र देवतादयस्ते सर्वे प्रीयंतां प्रीयंतां अह्नी
एकोशकोष्ठागारा नरपतयश्च जवंतु स्वाहा ॥

अर्थः— हवे वली पण पूर्वोक्त श्रीसंघने (उँ ग्रहाः के०) नव ग्रहो जे ठे
तेनां नाम कहे ठे. चंद्र, सूर्य, अंगारक, बुध, बृहस्पति, शुक्र, शनैश्वर, राहु
अने केतु (सहिताः के०) परस्पर मल्या ते सोम, यम, वरुण अने कुवे
र ए (सलोकपालाः के०) चार लोकपालें सहित तथा वासव ते इंद्र,
आदित्य ते बार प्रकारना सूर्य, स्कंद अने विनायक जे गणेश, तेणें करी
(उपेताः के०) मल्या एवा सर्व देवताउ (येचअन्येपि के०) वली अनेरा
पण जे ग्राम, नगर, क्षेत्रना (देवतादयस्तेसर्वे के०) देवतादिक ठे
ते सर्वे (प्रीयंतांप्रीयंतां के०) प्रसन्न थाउ, प्रसन्न थाउ तथा (अह्नी
के०) नथी क्षय पाय्या एवा (कोश के०) जंमार जेना तथा (कोष्ठागा
राः के०) धान्यनां गृह जेमनां एवा (नरपतयः के०) राजाउ जे ठे ते
(जवंतु के०) थाउ, (स्वाहा के०) स्वाहानो अर्थ पूर्ववत् जाणवो ॥

उँ पुत्र मित्र भ्रातृ कलत्र सुहृद् स्वजन संबंधि बंधु
वर्गसहिता नित्यं चामोद प्रमोदकारिणअस्मिँश्च
जूमंमलायतननिवासि साधु साध्वी श्रावक श्रावि
काणां रोगोपसर्गव्याधि दुःखदुर्निहदौर्मनस्योपश
मनाय शांतिर्भवतु ॥

अर्थः— पुत्र एटले सुत, मित्र एटले हितकारक, भ्रातृ एटले सहोदर, कलत्र
एटले स्त्री, सुहृद् एटले समान वयवाला, स्वजन एटले ज्ञाति, संबंधि
एटले श्वशुरपक्षवाला, बंधुवर्ग एटले सगोत्रीय ते (सहिताः के०) पर
स्पर मल्या, एवा ते सर्व (नित्यं के०) निरंतर (च के०) वली चामोद
एटले हर्ष अने प्रमोद एटले चित्तप्रसन्नता तेने कारिणः एटले करनारा
हो तथा (अस्मिन् के०) आ मृत्युलोकने विषे (जूमंमलायतन के०)
पृथिवीमां पोताना स्थानकोने विषे (निवासि के०) निवास करनारा एवा
साधु, साध्वी, श्रावक अने श्राविका तेमना रोग, उपसर्ग, व्याधि, दुःख, दुर्नि

હુ અને હર્મનપણું તેમના (ઉપશમનાય કે૦) ઉપશમને અર્થે શાંતિ જે
હે તે (જવંતુ કે૦) હો.

ૐ તુષ્ટિ પુષ્ટિ ક્ષદ્ધિ વૃદ્ધિ માંગલ્યોત્સવાઃ સદા પ્રાહર્ષૂતાનિ પા
પાનિ શામ્યંતુ હરિતાનિ શત્રવઃ પરાઙ્મુખા જવંતુ સ્વાહા ॥

અર્થ:- (ૐ કે૦) ૐ કાર જે હે તે મંગલાર્થજ હે (તુષ્ટિ કે૦) સંતોષ,
(પુષ્ટિ કે૦) શરીરાદિતોષ, અથવા પુરુષાર્થ સાધન સામર્થ્ય, (ક્ષદ્ધિ કે૦)
સંપત્તિ, એટલે ધનધાન્યાદિ બાહ્ય, (વૃદ્ધિ કે૦) પુત્ર પૌત્રાદિક પરિવારનો
વિસ્તાર, (માંગલ્ય કે૦) કલ્યાણ અને (ઉત્સવાઃ કે૦) પુત્રજન્મ વિવાહાદિ
મહોત્સવ તે સર્વ થાઉં, તથા (સદા કે૦) નિરંતર (પ્રાહર્ષૂતાનિ કે૦) ઉત્પન્ન
થયાં એવાં જે (પાપાનિ કે૦) પાપો, તે (શામ્યંતુ કે૦) શાંતિને પામો. (હરિતા
નિ કે૦) અશુભ ફલાગમરૂપ તે પણ શાંતિને પામો અને તમારા (શત્રવઃ
કે૦) વૈરીઓ જે હે તે સર્વ (પરાઙ્મુખા કે૦) અવળું હે મુખ જેનું એવા
(જવંતુ કે૦) થાઉં, (સ્વાહા કે૦) સુષ્ટુ એટલે રૂઢું આહ એટલે કહે હે ॥

હવે શાંતિને માટે શ્રી શાંતિનાથને નમસ્કાર કરતો હતો કહે હે.

શ્રીમતે શાંતિનાથાય, નમઃ શાંતિવિધાયિને ॥

ત્રૈલોક્યસ્યામરાધીશ, મુકુટાન્યર્ચિતાંહયે ॥ ૧ ॥

અર્થ:- (શાંતિનાથાય કે૦) શ્રીશાંતિનાથને (નમઃ કે૦) નમસ્કાર
થાઉં, તે શ્રીશાંતિનાથ કેહેવા હે? તો કે (શ્રીમતે કે૦) સમવસરણાદિ
ક્ષદ્ધિ તે હે જેને એવા અને વલી કેહેવા હે? તો કે (શાંતિવિધાયિને કે૦)
શાંતિ જે હુઃસ્વ હુરિતોપસર્ગનિવૃત્તિરૂપ, તેને કરનારા એવા, તે કોને કરના
રા? તો કે (ત્રૈલોક્યસ્ય કે૦) ત્રણે લોકને, તથા વલી તે કેહેવા હે? તો
કે (અમરાધીશ કે૦) ચોશઠ ઇંદ્રો તેમના (મુકુટ કે૦) મુકુટ તેમણે
(અન્યર્ચિત કે૦) પૂજિત હે (અંહયે કે૦) ચરણ જેમનું એવા હે ॥ ૧ ॥

શાંતિઃ શાંતિકરઃ શ્રીમાન્, શાંતિં દિશતુ મે ગુરુઃ ॥

શાંતિરેવ સદા તેષાં, યેષાં શાંતિર્ગૃહે ગૃહે ॥ ૨ ॥

અર્થ:- (શાંતિકરઃ કે૦) શાંતિને કરનાર એવા (શાંતિઃ કે૦) શ્રીશાંતિ

नाथ, (मे के०) मने (शांति के०) दुःखदुरितोपशान्तिने (दिशतु के०)
आपो कारण के (येषां के०) जेमना (गृहे के०) घरने विषे (गुरुः
के०) यथार्थोपदेशना करनार एवा (श्रीमान् के०) सुशोजित एवा (शांतिः
के०) श्रीशान्तिनाथनामा जिन जे ठे, तें पूजन थाय ठे, (तेषां के०) ते
मना (गृहे के०) घरने विषे (सदा के०) निरंतर (शांतिरेव के०)
शान्तिज थाय ठे ॥ ३ ॥

हवे श्री शान्तिनाथना केवल नामग्रहण मात्रनुं माहात्म्य कहे ठे.

उन्मृष्टरिष्टदुष्ट, ग्रहगति दुःस्वप्नदुर्निमित्तादि ॥

संपादितहितसंप, नामग्रहणं जयति शान्तेः ॥ ३ ॥

अर्थः—(शान्तेः के०) श्रीशान्तिनाथनुं (नामग्रहणं के०) नामग्रहण पण
(जयति के०) उत्कृष्ट वर्त्ते ठे. सेवातत्पर सेवकोने सुखश्रेयकारक
एवुं वर्त्ते ठे, हवे ते नामग्रहण केहेवुं ठे? तो के (उन्मृष्ट के०) दूर कखां
ठे (रिष्टदुष्टग्रहगति के०) उपद्रव तथा दुष्ट एवी ग्रहनी गति, तथा (दुः
स्वप्नदुर्निमित्तादि के०) खर, उंट, महिष, गेह, नदी, समुद्रादि तथा स्व
शिरनुं पडवुं, इत्यादिक स्वप्न जे दुःखोनां कारण ठे तेने, अने बली केहेवुं
ठे? तो के (संपादित के०) संपादन करी ठे (हितसंपत् के०) हित
नी संपत्ति जेणें एवुं ठे ॥ ३ ॥

हवे शान्तिना उद्घोषविशेष कहे ठे.

श्रीसंघजगज्जनपद, राजाधिपराज्यसन्निवेशानाम् ॥

गोष्टिकपुरमुख्यानां, व्याहरणैर्व्याहरेन्नांतिम् ॥ ४ ॥

अर्थः—(श्रीसंघजगज्जनपदराजाधिपराज्यसन्निवेशानां के०) ए सर्वना
(व्याहरणैः के०) नामग्रहणें करीने तथा (गोष्टिकपुरमुख्यानां के०)
गोष्टिकपुरप्रमुख जे नगरना मुख्य पुरुष तेना पण (व्याहरणैः के०) उप
करण नामसंग्रह जे तेणें करीने एटलें ए सद्गुना नाम लइ लइने (शांति
के०) शान्ति.जे तेने (व्याहरेत् के०) उंचे स्वरें करीने उद्घोषण करे ॥ ४ ॥

પૂર્વે કહેજા શ્લોકમાં નામગ્રહણ કરીને ઉદ્ધોષ કરવો એમ
જે કહ્યું, તેહીજ નામો કહે છે.

શ્રી શ્રમણસંઘસ્ય શાંતિર્નવતુ, શ્રીપૌરજનસ્ય શાંતિ
ર્નવતુ, શ્રીજનપદાનાં શાંતિર્નવતુ, શ્રીરાજાધિપાનાં
શાંતિર્નવતુ, શ્રીરાજ્યસન્નિવેશાનાં શાંતિર્નવતુ, શ્રી
ગોષ્ઠિકાનાં શાંતિર્નવતુ, શ્રીપુરમુખ્યાણાં શાંતિર્નવતુ,
શ્રીબ્રહ્મલોકસ્ય શાંતિર્નવતુ, ઈં સ્વાહા ઈં સ્વાહા
ઈં શ્રીપાર્શ્વનાથાય સ્વાહા ॥

અર્થ:- સુશોજિત એવા શ્રમણસંઘની વિઘ્નનિવૃત્તિરૂપ શાંતિ થાઉં,
તથા પુરને વિષે વસનારા લોકોની વિઘ્નોપશમરૂપ શાંતિ થાઉં, તથા જ
નપદ જે દેશ તેની વિઘ્નોપશમરૂપ શાંતિ થાઉં, તથા રાજા અને અધિપતિ
તેની શાંતિ થાઉં, તથા રાજાના ઉપદિશનસ્થાનક જે સન્નિવેશ, તેની વિઘ્નો
પશમરૂપ શાંતિ થાઉં તથા ગોષ્ઠિકાનાં એટલે ધર્મસન્નાસ્યજનો તેની કષા
યોદયોપશમરૂપ શાંતિ થાઉં તથા પુરના મુખ્ય પુરુષો તેની વિઘ્નોપશમરૂપ
શાંતિ થાઉં. બ્રહ્મલોક જે છે તેની વિઘ્નોપશમરૂપ શાંતિ થાઉં. પેહેલી વાર
નું ઈં સ્વાહા એ પદ છે, તે મંગલાર્થ છે તથા બીજી વારનું ઈં સ્વાહા જે પદ
છે તે રૂઢે પ્રકારે દેવોને કહે છે તથા (ઈં શ્રીપાર્શ્વનાથાય સ્વાહા કે ૦) કું
કુમ, ચંદન, વિલેપન, પુષ્પ, અદ્ભુત, ધૂપ, દીપાદિક, એ પૂજાનાં ઉપકર
ણ શ્રીપાર્શ્વનાથને સંતોષને માટે થાઉં.

હવે તે શાંતિપાઠ કઈ વખત જણવો? તે કહે છે.

એવા શાંતિપ્રતિષ્ઠા યાત્રાસ્નાત્રાયવસાનેષુ શાંતિકલ
શં ગૃહીત્વા કુંકુમચંદનકર્પૂરાગરુ ધૂપવાસકુસુમાંજ
લિસમેતઃ સ્નાત્રચતુષ્કિકાયાં શ્રીસંઘસમેતઃ શુચિશુ
ચિવપુઃ પુષ્પવસ્ત્ર ચંદનાન્નરણાલંકૃતઃ પુષ્પમાલાં કંઠે

કૃત્વા શાંતિમુદ્ધોષયિત્વા શાંતિપાનીયં મસ્તકે દાતવ્યમિતિ

અર્થ:- (એવા કે ૦) આ (શાંતિઃ કે ૦) શાંતિપાઠ, તે (પ્રતિષ્ઠા કે ૦)

प्रतिष्ठाना तथा (यात्रा के०) यात्राना तथा (स्नात्र के०) स्नात्रना (अ
वसानेषु के०) अवसान जे अंत तेने विषे नणवो. तथा (आदि के०) आ
दिशब्दें करी पाक्षिक, सांवत्सरिक प्रतिक्रमणना अंतमां अवश्य पाठ करवो
तथा बीजा पण धर्मकार्योनी समाप्तिमां मंगलार्थ ते शांतिपाठ अवश्य उद्
घोषण करवा योग्य ठे. हवे ते केहेवी रीतें उद्घोषण करवो? ते कहे ठे.
कोइ पण विशिष्ट गुणवान् श्रावक, उजो यइने (शांतिकलशं के०) शांति
ने माटे शुद्धजळें नरेला शांतिकलशने (गृहीत्वा के०) माबा हाथने विषे
ग्रहण करीने तेनी उपर दक्षिण कर स्थापन करीने (कुंकुमचंदनकर्पूरागरं
धूपवासकुसुमांजलिसमेतः के०) कुंकुम, चंदन, कर्पूर, अगुरु, धूप, वास,
कुसुमांजलि, तेषों समेत एटले युक्त ठतो (स्नात्रचतुष्किकायां के०) स्नात्र
मंमपमां (श्रीसंघसमेतः के०) चतुर्विध संघयुक्त ठतो (शुचिशुचिवपुः
के०) बाह्यान्तर मलिनता रहित ठे वपु एटले शरीर जेनुं एवो (पुष्प के०)
पुष्प, (वस्त्र के०) पवित्र देव पूजायोग्य जे वस्त्र. तथा (चंदन के०)
चंदन, (आनरण के०) वलयमुद्रिकादिक, तेमणें (अलंकृतः के०) सु
शोजित ठतो (पुष्पमालां के०) पुष्पनी जे माला तेने (कंठे के०) पोता
ना कंठने विषे (कृत्वा के०) करीने एटले धारण करीने (शांतिमुद्घोषयि
त्वा के०) मोहोटा शब्दें शांतिनो उद्घोष करीने पढी ते महान् पुरुषें तथा
बीजाउयें (शांतिपानीयं के०) शांतिकलशनुं जे जल तेने (मस्तके के०) मस्तक
ने विषे (दातव्यं के०) दूपण करवुं. (इति के०) इति ए समाप्तिना अर्थमां ठे ॥

हवे फरीने पण नव्यजनो स्नात्रप्रांतमां शुं करे ठे? ते कहे ठे.

नृत्यंति नित्यं मणिपुष्पवर्षं, सृजंति गायंति च मंग
लानि ॥ स्तोत्राणि गोत्राणि पठंति मंत्रान्, कल्याण
जाजोहि जिनाजिषेके ॥ १ ॥

अर्थ:- (जिनाजिषेके के०) जिनना अजिषेकने विषे एटले स्नात्रमहो
त्सवने विषे जे नव्यजनो (नित्यं के०) निरंतर (नृत्यंति के०) नृत्य
करे ठे, (मणि के०) रत्न, उपलक्षणथी मोतीउ अने (पुष्पवर्षं के०) पंच
वर्ण युक्त फूलो तेनी वृष्टिने (सृजंति के०) करे ठे. (च के०) वज्री
(मंगलानि के०) मंगल एवां गीत अने धवल तेने (गायंति के०)

ગાન કરે છે, તથા (સ્તોત્રાણિગોત્રાણિ કે०) સ્તોત્ર જે તેને તથા ગોત્ર જે તીર્થીકરના વંશ તેને (પઠંતિ કે०) પઠન કરે છે, વલી (મંત્રાન્ કે०) મંત્ર ગર્જિત એવા પાઠોને પઠન કરે છે, અને વલી બીજા જનોયે પઠન કરેલા એવા મંત્રોને સાંજણે છે, તે જન્ય જીવો, (કલ્યાણનાજઃ કે०) કલ્યાણને જ જ નારા એવા થાય છે. (હિ કે०) નિશ્ચે ॥ ૧ ॥

હવે આઠેકાળે આશીર્વાદ કહે છે.

શિવમસ્તુ સર્વજગતઃ, પરહિતનિરતા જવંતુ જૂતગણાઃ ॥

દોષાઃ પ્રયાંતુ નાશં, સર્વત્ર સુખીજવંતુ લોકાઃ ॥ ૨ ॥

અર્થઃ—(સર્વજગતઃ કે०) સમગ્ર જગત્ જે તેનું (શિવમસ્તુ કે०) કલ્યાણ થાઉં તથા (જૂતગણાઃ કે०) પ્રાણિસમૂહ જે છે તે (પરહિતનિરતાઃ કે०) પરહિત કરવામાં (જવંતુ કે०) સાવધાન થાઉં તથા (દોષાઃ કે०) દોષ જે આધિ, વ્યાધિ, દુઃખ, દુર્મેનપણું તે, (નાશં કે०) વિશેષે કરીને નાશને (પ્રયાંતુ કે०) પામો તથા (સર્વત્ર કે०) સર્વસ્થાનકને વિષે (લોકાઃ કે०) સમગ્રલોક, (સુખીજવંતુ કે०) સુખી થાઉં ॥ ૨ ॥

અહં તિહયરમાયા, સિવા દેવી તુમ્હ નયર નિવાસિની ॥

અમ્હ સિવં તુમ્હ સિવં, અસિવોવસમં સિવં જવતુ સ્વાહા ॥૩॥

અર્થઃ—(અહં કે०) હું, (તિહયરમાયા કે०) તીર્થીકર જે શ્રી નેમિ નાથ તેમની માતા, જે શિવા દેવી હું, તે કેવી હું? તો કે (તુમ્હ કે०) તમારા (નયર કે०) નગરને વિષે (નિવાસિની કે०) નિવાસ કરનારી હું, એટલે સાન્નિધ્યકારી હું. એ કારણ માટે (અમ્હ કે०) અમારું (સિવં કે०) કલ્યાણ હો અને (તુમ્હ કે०) નામોચ્ચારમાત્રે કરી તમારું (સિવં કે०) કલ્યાણ હો. (અસિવોવસમં કે०) અશિવનો છે ઉપશમ જેમાં એવું (સિવં કે०) કલ્યાણ (જવતુ કે०) હો, સ્વાહા એ પદનો અર્થ પૂર્વવત્ જાણવો ॥૩॥

उपसर्गाः क्लयं यांति, विघ्नंते विघ्नवत्क्षयः ॥

मनः प्रसन्नतामेति, पूज्यमाने जिनेश्वरे ॥ ४ ॥

અર્થઃ—(જિનેશ્વરે કે०) જિનેશ્વર તે (પૂજ્યમાને કે०) પૂજે ઠટે (વિઘ્નવત્ક્ષયઃ કે०) વિઘ્નની વલ્લિયો જે છે, તે (હિયંતે કે०) ઠેદાય છે અને (મનઃ

के०) मन जे ठे ते, (प्रसन्नतां के०) प्रसन्नताने (एति के०) पामे ठे अने
(उपसर्गाः के०) उपसर्गो (क्यंयांति के०) क्यने पामे ठे ॥ ४ ॥

सर्वमंगलमांगल्यं, सर्वकल्याणकारणम् ॥ प्रधानं

सर्वधर्माणां, जैनं जयति शासनम् ॥ ५ ॥ इति ॥ ९ ॥

अर्थः—(सर्वमंगल के०) सर्व लौकिक मंगल पदार्थ तेने विषे (मांग
ल्यं के०) मंगल करनारुं तथा (सर्वकल्याणकारणं के०) संपूर्ण आरोग्य
तानुं कारण, (सर्वधर्माणां के०) सर्वधर्मोने विषे (प्रधानं के०) श्रेष्ठ, एवं
(जैनं के०) जिनसंबंधि (शासनं के०) शासन ते (जयति के०) सर्वोत्कृ
ष्ट वर्त्ते ठे ॥ ५ ॥ इति बृहद्वांतिनामक नवम स्मरणं समाप्तम् ॥ ९ ॥

॥ अथ प्रत्याख्यानाधिकार प्रारंभः ॥

हवे गुरुवंदनाना अधिकार मध्ये परञ्चस्काण घणा विस्तार जणी कहां
नहीं, ते जणी हमणां वखाणीयें हैंयें. ते पञ्चस्काण बे जेदें ठे, एक मूल
गुण पञ्चस्काण, बीजुं उत्तरगुण पञ्चस्काण, तिहां मूलगुण पञ्चस्काण वली
बे जेदें ठे, एक देशथी, बीजुं सर्वथी, तेमां सर्वथी मूलगुण पञ्चस्काण ते
पंच महाव्रतरूप ते साधुने होय अने देशथी मूलगुण पञ्चस्काण पंच
अणुव्रतरूप आवकने होय, तेमज उत्तरगुण पञ्चस्काण पण देशथी अने
सर्वथी एवा बे जेदें ठे, तिहां साधुने सर्वथी उत्तरगुण पञ्चस्काण जे ठे, ते
पिंमविशुद्धि, पांच समिति, बार जावना, बार प्रकारनुं तप, बार प्रतिमा,
अनिग्रह, ए आर्दे देइने अनेक प्रकारें ठे तथा आवकने देशथी उत्तरगुण
पञ्चस्काण जे ठे ते सात शिक्षाव्रत प्रमुखरूप ठे.

हवे पहेजुं पडिक्कमणुं करतां ठ मासी तपना काउस्सग्गमांहे जे आज
अमुक पञ्चस्काण करशुं, पढी चौद नियम यथाशक्तियें लेइ गुरुमुखें प
ञ्चस्काण उच्चरे अने जो गुरु प्रत्यक्ष न होय तो स्थापनाचार्य समक्ष, अ
थवा देवपूजा करे तेवारें देवनी समक्ष पञ्चस्काण उच्चरे, अने जो प्रजातनुं
पडिक्कमणुं गुरुमांमले, पोशालें न कीधुं होय, तो उपाशरे जइ गुरुने पगे बे
वांदणां दइ गुरुमुखें अथवा गुरुने आदेशें कोइ साधुने मुखें पञ्चस्काण करे.

अहींआं गुरु अने पञ्चस्काणना लेनार आवकआश्री चार जांगा उ
पजे, ते कहे ठे. एक तो गुरु पण पञ्चस्काणनो जाण, अने आवक पण

पञ्चस्काणनो जाण, ए प्रथम नांगो शुद्ध जाणवो. बीजो गुरु जाण अने श्रावक अजाण होय, तेवारें गुरु तेने पञ्चस्काणनुं स्वरूप संक्षेपें समजावी ने करावे, तेशी ए नांगो पण शुद्ध जाणवो, त्रीजो गुरु अजाण ठे, पण पञ्चस्काणनो करनार श्रावक जाण ठे, माटे ए नांगो पण नलो जाणवो, चोथो गुरु अजाण अने श्रावक पण अजाण ए नांगो अशुद्ध जाणवो.

हवे ते पञ्चस्काण संक्षेपी जोइयें तो त्रण जेदें ठे, एक अक्षापञ्चस्काण, बीजुं सांकेतिक पञ्चस्काण अने त्रीजुं अनिग्रह पञ्चस्काण. हवे तिहां अक्षा एटले काल तेनुं पञ्चस्काण. ते पोरसी, साढपोरसी, पुरिमड्डु अवड्डु, पद्मरूपण, मासरूपणादिक, ए सर्व अक्षापञ्चस्काणमां कहेवाय. तथा बीजुं सांकेतिक पञ्चस्काण, ते जिहां संकेत कीधो होय, जेम गंठसहिअं, मुठसहिअं, वींटीसहिअं प्रमुख एटले ए पञ्चस्काण बीजा पञ्चस्काणनी वच्चें थाय ठे. जेम के कोइ एक श्रावकें पोरसी प्रमुख पञ्चस्काण कीधुं होय, पढी क्षेत्रादिकें गयो अथवा घेर बेठांज पोरसी पूर्ण अइ, परंतु हजी नोज ननी सामग्री तैय्यार अइ नथी तेवारें विचारे जे अटलो काल वच्चमां अपञ्चस्काणी पणे श्रावकने रहेवुं नहीं? माटे अंगुष्ठसहिअं पञ्चस्कामि एटले ज्यां सुधी मुठमां अंगुठो राखुं ठुं, तिहां सुधी महारे वलो पण पञ्चस्काण नी सीमा ठे, एमज बीजी मूर्ति बांधी राखे, तेने मुठसहिअं पञ्चस्कामि कहीयें. त्रीजुं गांठ बांधवी ते गंठसहिअं कहीयें, चोथुं घरसहिअं, पांचमुं अंगना परसेवानो बिंडु निकले त्यां सुधी, सेउसहियं कहीयें. ठडुं उस्सास सहित, सातमुं पाणीना बिंडुआ जाजनादिकें शूके त्यां सुधी थिबुक सहिअं कहीयें, तथा आठमुं दीवाप्रमुखनी ज्योति सहित ते, जोइसहिअं कहीयें. ए पञ्चस्काण जेम बीजा पञ्चस्काणनी वच्चें थाय ठे तेम जो बीजा पोरसीयादिक पञ्चस्काण न करे, अने केवल एवो अनिग्रहज करे, के गांठो प्रमुख न ठोडुं, तिहां सुधी महारे अमुक पञ्चस्काण ठे, एम अनिग्रहने विषे पण ए पञ्चस्काण थाय ठे, तथा साधुने पण कोइक स्थानकें मांन व्यादिकें गुरुवादिक आख्या नथी अथवा सागारिकादिकनुं कांइ कारण होय, तो पण अनिग्रहें सांकेतिक पञ्चस्काण थाय ठे. एने सांकेतिक पञ्चस्काण कहीयें. अने त्रीजुं अनिग्रह प्रत्याख्यान ते विगय, नीवी, आर्यबिल, प्रमुख करवां, ए सर्व अनिग्रह प्रत्याख्यान जाणवां.

हवे विस्तारें जोइयें, तो साधुने अने श्रावकने उत्तरगुणपञ्चस्काण दश जेदें ठे, एक नवकारसहिअ, बीजुं पोरिसी, त्रीजुं पुरिमद्व, चोथुं एकासण, पांचमुं एकलगाणुं, षष्ठुं विगइ, सातमुं आर्यबिल, आठमुं उपवास, नवमुं दिवसचरिम, दशमुं अजिग्रह, ए दश पञ्चस्काण तथा तेने लगता बीजा पण पञ्चस्काणना विचार अने आगारनी युक्ति कहियें ठैयें. बीजी पञ्चस्का ण संबंधि सविस्तर वातो प्रवचनसारोद्धार तथा बीजा ग्रंथांतरथी जाणवी.

॥ प्रथम नमुक्कार सहिअनुं पञ्चस्काण ॥

उग्गए सूरें नमुक्कार सहिअं पञ्चस्काइ चउविहंपि
आहारं असणं पाणं खाइमं साइमं अन्नञ्जणानोगे
णं सहसागारेणं वोसिरे ॥ इति ॥ १ ॥

अर्थः—(उग्गएसूरें के०) सूर्यना उदयथी मांझीने बे घडी प्रमाण एटले रात्रिनोजननो दोष निवारवाने अर्थे, बे घडी पढी (नमुक्कार सहिअं के०) नवकार कहिने पारुं तिहां सुधी (पञ्चस्कामि के०) पञ्चस्काण करुं ठुं, एटले नियम लउं ठुं. अहींआं नवकार कहिने पञ्चस्काण पारवुं ठे, माटे ए पञ्चस्काणनुं नाम नवकारसी कहेवाय ठे, अहींआं गुरु पञ्चस्काइ कहे, तेवारें शिष्य पञ्चस्कामि कहे, एम सर्व पञ्चस्काणोने विषे जाणी लेवुं. ए नवकारसीनुं पञ्चस्काण बे घडी प्रमाण काल पर्यंत चउविहारज होय, एवो आम्नाय ठे, एटले रात्रिना चार पहोर जे रात्रिनोजननो नियम कखो हतो. तेना तीरण रूप एटले शिष्टारूप ए पञ्चस्काण ठे, अहीं कोइ पूठे जे नवकारसीनुं मान तो एक मुहूर्त्तज लीधुं ठे, तेने बदलें जो मुहूर्त्तद्वयादिक लीधां होय, तो शी हरकत ठे, कारण के ते काल पण पोरसीना कालथी अल्प ठे? हवे तेने एम कहेवुं जे सर्वथी स्तोत्र काल अक्षा पञ्चस्काणनो एक मुहूर्त्तज ठे, माटे एक मुहूर्त्तज लेवो, ए नवकारसी पञ्चस्काण सूर्योदय पहेलां करवुं अने पंचपरमेष्ठि नमस्कारें करी पारवुं अ न्यथा जंगदोष लागे. ए नवकारसी कख्या पढी आगलें पोरसियादिक थाय परंतु नवकारसि विना पोरसीयादिक न थाय; तथा कोइ कहेशे के सार्य काल पर्यंतमां गमे ते वखत नवकार कहिने पारीयें अथवा एक घडी पढी नवकार कहियें, पालीयें, तो पञ्चस्काण पढोचे किंवा न पढोचे? तेने

कहियें के नवकारसी ए शब्दनो अर्थज आवो ठे के बे घडी पुठें नवकार न एणियें त्यारेंज पहोचे परंतु बीजे वखतें न पहोचे, ए पञ्चस्काणमां बे घडी सुधी चउविहार होय, माटे बे घडी वीत्या पठी नवकार गणे, तो पहोचे पण बे घडी वीत्यानी अगाउ नवकार गणे, तो न पहोचे. तथा जो पहेली बे घडी नी अंदर अने पाठली बे घडीनी पठी जमे, तो तेने रात्रिनोजननो दोष लागे.

हवे शानुं पञ्चस्काण करे? ते कहे ठे. (चउविहंपिआहारं के०) चार प्रकारनो आहार न करवो, तेनुं पञ्चस्काण करे, ते आहारनां नाम कहे ठे.

एक (असणं के०) अशन एटले शालि, ज्वार, गोधूम, बंटी प्रमुख तथा सर्व जातिना उदन एटले जात तथा मग, मठ अने तूवर प्रमुख, सर्व कगोल तथा साधुआदिक सर्व जातना लोट, तथा मोदकादिक सर्व जातनां पकान्न तथा सूरणादिक सर्व जातनां कंद, तथा मांदा प्रमुख सर्व जातनी केलवी वस्तु, ए सर्वने अशन कहियें. तेमज वेशण, वरियाली, धाणा, सूआ एने पण अशनज कहियें.

बीजो (पाणं के०) पाणी ते कांजी, यव, चोखा अने काकडी प्रमुखनां धोयण तथा नदी प्रमुख सर्व जलाशयनां पाणी, ए सर्व पाणी कही यें. तथा शाकरवाणी, डाहवाणी, आंबिलवाणी अने शेंजडीरस प्रमुख ए सर्व, पाणीमांहे आवे ठे, परंतु एने व्यवहारथी अशनज कहियें.

त्रीजो (खाश्मं के०) खादिम ते खारेक, बदाम, शिंगोडां, खजूर, को परां, डाह, तथा अखोडादिक सर्व जातनो मेवो, तथा काकडी, आंबां, फणस अने नालियर प्रमुख सर्व जातनां फल तथा शेकेलां धान्य, जेवां के धाणी, पहुआ प्रमुख तथा पापड प्रमुख सर्व खादिम कहियें.

चोथो (साश्मं के०) स्वादिम ते दंतकाष्ठ, गुंठ, हरडे, पीपरी, मरी, अजमो, जायफल, कसेलो, काथो, खसखस, जेठीमध, तज, तमाजपत्र, एलची, लविंग, जावंत्री, सोपारी, पान, बीडलवण, आजो, अजमोद, कलिंजण, पिंपलीमूल, चिणिकबाब, कचूरो, मोथ, कांटासेलीउ, कपूर, संचल, बेहेडां, आमलां, हिंगलाष्टक, हिंग, त्रिविंसी, पुष्करमूल, जवासामूल, बाबची, बाउलठाल, धवठाल, खेरठाल, खिजडाठाल, पान, पंचकूज, तुलसी, जीरूं, ए जीराने पञ्चस्काणजाण्य तथा प्रवचनसारोधारमां स्वादिम कह्युं ठे अने श्रीकटपवृत्तिमांहे खादिम कह्युं ठे, तथा अजमाने पण केटला एक

खादिम कहे ठे. तथा कोठपत्र, कोठवडी, आमलगंठी, लिंबुइपत्र, आंबा गोटली प्रमुखने स्वादिम कहियें. ए चार प्रकारना आहार कया.

हवे अनाहार वस्तु कहियें ठैयें. तेमां लिंबडानां पांच अंग, ते मूल, ठाल, पत्र, फूल, फल, तथा गोमूत्र, गजो, कडू, करियातुं, अतिविष, सुखड, राख, हलदर, रोहिणी, उपलेट, वज, त्रिफला, धमासो, नाही, आसंधि, रिंगणी, एलीउं, गुगल, वोणि, बदरी, कंथेरमूल, करीरमूल, पुआड, आठी, मजीठ, बोल बीउं, कुंआरी, चित्रो, कुंदरू, तमाकु, बाउलठाजी प्रमुख अनिष्ट स्वाद वाली वस्तु तथा स्वाद विना रोगादिक कारणें चतुर्विध आहारादिक कल्पे, अफिण प्रमुख पण एमज जाणवां. एटले जे वस्तु खातां थकां जीवने अरु चि उपजे, अलखामणा लागे, ते सर्व अनाहार वस्तु जाणवी. ए वस्तु अहींआं प्रसंगें लखी हवे ते पूर्वोक्त चारे प्रकारना आहारनो हुं नियम लउं हुं. हवे ए नियमजंग थवाना जयने लीधे अहींआं नोकारसीना प च्चस्काणने विषे वे आगार मोकलां मूके ठे, ते कहे ठे.

१ (अन्नहणानोगेणं के०) अन्यत्रानानोगात् एटले विसरवा थकी ते अ हींआं पञ्चस्काणनो उपयोग विसरवा थकी अजाणपणे अनुपयोगें कोइ वस्तु मुखमां प्रक्षेप कयाथी पञ्चस्काण जंग न थाय परंतु वच्चमां पञ्चस्काण सांजरे, तेवारें तरत मुखथी त्याग करे, थूकी नाखे तो पञ्चस्काण न जांगे, अथवा अजाण पणे मुखथकी हेतुं उतखुं पठी कालांतरें सांजखुं अथवा तु रत सांजखुं, तो पण पञ्चस्काण न जांगे, पण शुद्ध व्यवहार माटे फरी निःशंक न थाय तेमाटे यथायोग्य प्रायश्चित्त लेवुं, ए रीतें सर्व आगारोने विषे जाणी लेवुं.

२ (सहसागारेणं के०) जे पञ्चस्काण कखुं ठे तेनो उपयोग तो विस खो नथी, पण कार्य करवामां प्रवर्ततां योग्य लक्षण सहसात्कार एटले स्व नावेंज मुखमध्ये प्रवेश थाय, जेम दधि मथतां ठांटो उडी मुखमां पडे अ थवा गाय, जेश प्रमुख दोहोतां थकां तथा घृतादिक मथतां तथा घृतादि कनो तोल करतां अचानक ठांटो मुखमां पडे, अथवा चउविहार उपवासें वर्षाकालें मेघना ठांटा मुखमां पडे, तेथी पञ्चस्काण जंग न थाय, ए रीतें उक्त बे प्रकारना आगारें करी (वोसिरामि के०) बे घडी सुधी चारे आहा रने वोसिरावुं हुं एटले अपञ्चस्काणी आत्माने ठांहुं हुं. अहींआं वोसिरे ए गुरुनुं वचन ठे, अने वोसिरामि ए शिष्यनुं वचन ठे ॥ इति ॥ १ ॥

॥ अथ नमुक्कारसहिअं मुठसहिअं पञ्चस्काण ॥

॥ उग्गए सूरे नमुक्कारसहिअं मुठसहिअं पञ्चस्काइ
चउविहंपि आहारं असणं पाणं खाइमं अन्नठणा
जोगेणं सहसागरेणं महत्तरागारेणं सबसमाहिव
त्तिआगारेणं वोसिरे ॥ इति ॥ १ ॥

अर्थः—एना अर्थमां (मुठसहिअं के०) मूति सहित, एटले ज्यां सुधी
मूति होय, त्यां लगे पञ्चस्काण अने नोकार गणी मूति मोकली मूकुं, तेवारें प
ञ्चस्काण मोकलुं थाय. एना आगारोनो अर्थ बीजा पञ्चस्काणोथी जाणवो ॥ १ ॥

॥ अथ पोरिसि साढु पोरिसिनुं पञ्चस्काण ॥

॥ उग्गए सूरे नमुक्कार सहिअं पोरिसिं साढुपोरिसिं
मुठसहिअं पञ्चस्काइ ॥ उग्गए सूरे चउविहंपि आहा
रं असणं पाणं खाइमं साइमं अन्नठणाजोगेणं स
हसागारेणं पढन्नकालेणं दिसामोहेणं साढुवयणेणं
महत्तरागारेणं सबसमाहिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥ ३ ॥

अर्थः—(पोरिसिं के०) प्रहर दिवस सुधी अने (साढुपोरिसिं के०)
साढु पोरिसि एटले अर्ध प्रहर सहित एक प्रहर अर्थात् दोढ प्रहर सुधी
(पञ्चस्काइ के०) नियम लउं तुं. इहां पुरुष प्रमाण शरीरनी ढाया ज्यां
होय, पण अधिक न्यून न होय तेने पोरिसि कहिएं, अथवा पुरुष जम
णे काने सूर्यनुं बिंब राखीने, दक्षिणायनना प्रथम दिवसें ढीचणनी ढाया
जे वखतें बे पगलां होय, ते वखतें पोरिसि थाय. जेमाटे श्री उत्तराध्यय
नमां कहुं ते के ॥ आसाढि पुस्सिमाए, डु पया पोसे मासे चउ पया चित्ता ॥
सुएए मासेसु, ति पया हवइ पोरिसी ॥ १ ॥ हवे हानि वृद्धि ते आ प्रमाणें
जाणवी, ते जेम केः—अंगुलं सत्तरत्तेणं, पस्केणं तु डुअंगुलं ॥ वढुए हाय एवा
वि, मासेण चउरंगुलं ॥ २ ॥ अर्थः— बार अंगुलनुं एक पगलुं कहियें. हवे पुरु
षे उनो रही जमणे काने सूर्यमंजलनुं बिंब राखीने ढीचणनी ढाया जोवी.
तिहां आषाढी पूर्णिमायें कर्कसंक्रांतिना प्रथम दिवसें जे वखत ते ढाया

बे पग प्रमाण होय ते वखत पोरिसि कहियें. तेवार पढी ठ महीना पर्यंत मास मासनी संक्रांतियें चार चार अंगुल वधारता जइयें, तेवारें पोप मासनी मकर संक्रांतियें चार पगनी ठायायें पोरिसि आय. तेवार पढी वली मास मासनी संक्रांतियें चार चार अंगुलनी हानि करीयें, तो फरी आपा ठ महीने बे पगनी ठाया आय, तेमज आश्विन अने चैत्रमासें त्रण त्रण पगनी ठाया जाणवी तथा तेवीज रीतें अषाढनी संक्रांति थकी सात दिवसें एक अंगुल अने पखवाडे बे अंगुल ठायानी वृद्धि करवी अने पोप मासनी संक्रांतियेकी सात दिवसें एक अंगुल अने पखवाडीये बे अंगुल ठायानी हानि करवी, तेमज महीने चार अंगुलनी हानि वृद्धि करवी एट ले पोरिसि एक प्रहरनी अइ. अने मुठसहिअंनो अर्थ तो पूर्वे लख्यो ठे.

(असणंपाणंखाइमंसाइमं के०) अशन, पान, खादिम अने स्वादिम, ए चार प्रकारना आहारनो नियम करुं तुं. हवे आगार कहे ठे, एक (अन्नब्रणानोगेणं के०) अनाजोगें ते अजाणते विसारवा थकी, बीजो (सहसागारेणं के०) सहसात्कारें, बीजो (पञ्चन्नकालेणं के०) कालनी प्रवृत्त ता ते मेवादि, ग्रहादि. दिग्दाह, रजोवृष्टि तथा पर्वत अने वादल प्रमुखें करी सूर्य टंकाइ जाय, तेणें करी वखतनी बराबर खबर न पडे. एवां अजाण पणाएं करी अधूरी पोरिसियें पण पोरिसि पूर्ण अइ, एवुं समजीने पञ्चस्काण पालवामां आवे. तो तेथी जंग नहीं, अने कदापि ए रीतें अधूरी पोरिसिएं जमवा बेठा एटलामां तावडो जोयो अने जाणुं जे हजीस वार ठे, पोरिसिनो वखत पूर्ण थयो नथी, तेवारें जे मुखमां कोलीउ होय, ते राखमां परतवीने बेसी रहे, अने यावत् पोरिसि पूर्ण थया पढी जमवा बेसे, तो पञ्चस्काण जांगे नहीं.

चोथो (दिसामोहेणं के०) दिशिने मूढपणे एटले दिशिविपर्यास थया थी अजाणते पूर्वने पश्चिम अने पश्चिमेने पूर्व करी जाणे. एम अजाणतां वेहेलुं पलाय तो पञ्चस्काण जंग नहीं, अने थोडुं जम्या पढी कोइना क ह्याथी जाणवामां आवे. तो, मुखमांनो कोलीउ थूकी नाखे. ए रीतें दिङ्मोह टळ्या पढी, अर्ध. जम्यो बेसी रहे तो जंग नहीं.

पांचमो (साधुवयणेणं के०) उध्याड पोरिसि एवा साधुना वचनें करी पोरिसि नणी, सांजजीने पाले, तो पञ्चस्काण जंग नहीं, पढी ज्यारें जाणवामां

આવે કે સાધુ તો ઠ ઘડીની પોરસિ નણે ઢે, તેવારેં પૂર્વજી રીતેં તેમજ બેસી રહે, તો પચ્ચસ્કાણ જાંગે નહીં. એ પાઠલા બે આગાર ચ્રમતાના ઢે.

ઠછો (સવસમાહિવત્તિઆગારેણં કે૦) સર્વ પ્રકારેં શરીરમાં અસમાધિ રહે, એટલે પચ્ચસ્કાણ કહ્યા પઠી, તીવ્ર શૂલાદિક રોગ ઉપને થકે અથવા સર્પાદિકેં મશ્યો હોય, તે વેદનાથી જીવ આર્તિમાં પડે અથવા જેવારેં અકસ્માત્ કષ્ટ થાય, તેવારેં સર્વ ઇન્દ્રિયની સમાધિને અર્થે અપૂર્ણ પચ્ચસ્કાણે પળ પથ્ય ઔષધાદિક લેવાં પડે તો તેથી પચ્ચસ્કાણ જંગ ન થાય અને સમાધિ થયા પઠી તેમજ પાઠલો વિધિ કરે. ઇહાં પળ ગુરુ કહે વોસિરે, અને શિષ્ય જે પચ્ચસ્કાણનો કરનાર તે વોસિરામિ કહે.

એ પચ્ચસ્કાણમાં મુઠ્ઠસહિત્રં સાથેં લોધું ઢે તેથી મહત્તરાગારેણં એ આગાર વધ્યો ઢે, તેનો અર્થ આમ ઢે, કે (મહત્તર કે૦) મહોટે કાર્યેં એટલે જેટલો પચ્ચસ્કાણમાં નિર્ક્કરાનો લાજ થાય ઢે, તે કરતાં પળ અત્યંત મહોટો નિર્ક્કરાનો લાજ જે કાર્યમાં થતો હોં, અર્થાત્ કોઈ ગ્લાન, પ્રાસાદ, સંઘ અથવા દેવના વૈયાવચ્ચને અર્થે કોઈ બીજા પુરુષથી તે કાર્ય ન થઈ શકતું હોય, ત્યારેં ગુરુ તથા સંઘના આદેશથી મુઠ્ઠસહિત્રંનો વચ્ચત પૂર્ણ થયા વિના પળ જો પાલવામાં આવે, તો પચ્ચસ્કાણજંગ ન થાય. અને તે કાર્ય પૂર્ણ થયા પઠી પાઠલોજ વિધિ સમજવો ॥ ૩ ॥

॥ અથ પુરિમઢ્ઠ અવઢ્ઠનું પચ્ચસ્કાણ ॥

॥ સૂરે ઝગ્ગે નમુક્કારસહિત્રં પુરિમઢ્ઠ અવઢ્ઠ મુઠ્ઠસહિત્રં પચ્ચસ્કા઼ સૂરે ઝગ્ગે ચઝવિહંપિ આહારં અસણં પાણં સ્વા઼મં સા઼મં અન્નઢ્ઠણાનોગેણં સહસાગારેણં પચ્ચન્નકાલેણં દિસામોહેણં સાહુવયણેણં મહત્તરાગારેણં સવસમાહિવત્તિઆગારેણં વોસિરે ॥ ૪ ॥

અર્થ:- (સૂરેઝગ્ગે કે૦) સૂર્યના ઉદયથી માંનીને (પુરિમઢ્ઠ કે૦) પહેલા બે પ્રહર સુધી પુરિમાર્ઢ્ઠ કહીયેં, અને જો અવઢ્ઠનું પચ્ચસ્કાણ લેવું હોય, તો ઉપર સૂત્રમાં અવઢ્ઠનું નામ કહીયેં. અવઢ્ઠ એટલે ત્રીજા પ્રહર સુધી અશનાદિક ચાર આહાર પચ્ચસ્કું, એના આગારોના અર્થે પ્રથમ લખાઈ ગયા ઢે ॥ ૪ ॥

॥ અથ વિગ઼ નિવિગ઼નું પચ્ચસ્કાણ ॥

॥ વિગ઼઼ નિવિગ઼઼ પચ્ચસ્કા઼ અન્નઢ્ઠણાનોગેણં સહસાગારેણં લેવાલેવે

અં ગિહ્નસંસઠેણં ઉક્તિવિવેકેણં પદુચ્ચ મસ્કિણં પારિઠાવણિયાગારેણં મહત્તરાગારેણં સઘસમાહિવત્તિયાગારેણં વોસિરે॥ ૫ ॥

અર્થ:—જોજન કરતાં જે થકી કામાદિક ઉન્માદરૂપ વિકાર થાય, તેને વિગડ કહીએ, તે વિગડ સર્વે દશ છે. તેમાં માંસ, મદિરા, માંસ, અને મધ, એ ચાર તો અનદ્યજ છે. બાકી નદ્ય વિગડ પ્રકારની છે. એક દૂધ, બીજું દહીં, ત્રીજું ઘૃત, ચોથું તેલ, પાંચમો ગોલ અને ઠંડું પકાન્ન, એ ઠ પ્રકારની વિગડમાંથી એક પણ વિગડનું જે પચ્ચસ્કાણ કરવું, તેને વિગડ પચ્ચસ્કાણ કહિયે અને સમસ્ત વિગડનું જે પચ્ચસ્કાણ કરવું તેને (નિવિગડપચ્ચસ્કામિ કે૦) નિવિ પચ્ચસ્કું હું એટલે નિવિનું પચ્ચસ્કાણ કહીએ.

ત્યાં શ્રાવકમે નિવિમાંહે નિવિઆતા લીધા કલ્પે નહીં, જો લાગત તપ માં મધું હોય, તો તેમાંહે ત્રણ દિવસ પઠી નિવિઆતા લીધા કલ્પે.

અને સાધુને તો એક નિવિમાંહે નિવિઆતા લીધા કલ્પે છે અને વિગડ આતા તથા નિવિઆતાનો નિયમ લીધે તો, તેવારેં આર્યબિલ પચ્ચસ્કે, તેથી આર્યબિલમાંહે જે કલ્પે, તે વસ્તુ ટાલીને બીજી સર્વ વસ્તુનો નિયમ લીધે. હવે પચ્ચસ્કાણ જંગના જયથી જે આગાર મોકલાં મૂકે છે, તે કહે છે.

એક અન્નજ્ઞાણોગેણં, બીજો સહસાગારેણં. એ વેના અર્થ લેવાડ ગયા છે.

ત્રીજું (લેવાલેવેણં કે૦) લેપાલેપ તે આવી રીતેં કે ઘૃત પ્રમુખ જે વિગડનો નિયમ સાધુને હોય તેવી ઘૃતાદિક વિગડથી ગૃહસ્થનો હાથ ચરડા ચેલો હોય, પઠી તેને લૂંઠી નાચ્યો હોય, તેવા હાથથી અથવા ચરડાચેલા ચાટુવાને લૂંઠીને તે ચાટુવાથી વહોરાવે અથવા પીરસે, તો પચ્ચસ્કાણ જંગ ન થાય.

ચોથું (ગિહ્નસંસઠેણં કે૦) ગૃહસ્થનું જે વાટકો પ્રમુખ નાજન તે વિગડ પ્રમુખેં ચરડયું હોય, તેવા નાજનથી જે ગૃહસ્થ અન્ન આપે, તે અન્ન વિગડ પ્રમુખેં મિષ્ટ હોય અને તે અન્ન જમે, તો પચ્ચસ્કાણ જાંગે નહીં.

પાંચમું (ઉક્તિવિવેકેણં કે૦) ગાઢી વિગડ જે ગોલ પકાન્નાદિક છે તેના કટકા રોટલી ઉપર નાચી કરી પઠી ઉપાડી પરહા કચ્ચા હોય, તેવી રોટલી પ્રમુખ લેતાં પણ પચ્ચસ્કાણ જંગ ન થાય.

ઠઠો (પદુચ્ચમસ્કિણં કે૦) રોટલા પ્રમુખને લગારેક સુંહાલા રાખવાને અર્થે મોણ દીધું હોય, અથવા લગારેક હાથ ચોપડી કીધી હોય, તે

રેચવાલી રોટલી પ્રમુખ તથા પુડ્ડાદિક લેતાં પચ્ચસ્કાણ જંગ ન થાય.

સાતમું પારિષ્ઠાવણિયાગારેણં, આઠમું મહત્તરાગારેણં, નવમું સવસમા હિવત્તિઆગારેણં, એ ત્રણ આગારનો અર્થ, બીજા પચ્ચસ્કાણોથી જાણવો ॥ ૫ ॥

॥ અથ વે આસણાં તથા એકાસણાંનું પચ્ચસ્કાણ ॥

॥ ઝગ્ગે સૂરે નમુક્કારસહિઅં પોરિસિં સાઢ્ઢપોરિસિં પુરિમઢં મુઠ્ઠસહિઅં પચ્ચસ્કા ૬ ॥ ઝગ્ગે સૂરે ચઝવિહંપિ આહારં અસણં પાણં સ્વાઈમં સાઈમં અન્નઢ્ઢણાજોગે ણં સહસાગારેણં પચ્ચન્નકાલેણં દિસામોદેણં સાઢ્ઢુવયણેણં મહત્તરાગારેણં સવ સમાહિવત્તિઆગારેણં વેઆસણં પચ્ચસ્કા ૬. તિવિહંપિ આહારં અસણં સ્વાઈમં સાઈમં અન્નઢ્ઢણાજોગેણં સહસાગારેણં સાગારિઆગારેણં આઝટણ પસારેણં ગુ રુ અપ્પુઢ્ઢાણેણં પારિષ્ઠાવણિઆગારેણં મહત્તરાગારેણં સવસમાહિવત્તિયાગારેણં પાણસ્સ લેવેણ વા અલેવેણ વા અઢ્ઢેણ વા બઢ્ઢુલેણ વા સસિઢ્ઢેણ વા અ સિઢ્ઢેણ વા વોસિરે ॥ એકાસણાંનું પચ્ચસ્કાણ કરવું હોય તો વેઆસણાંને ઠામેં એકાસણં પચ્ચસ્કા ૬ એવો પાઠ કહેવો ॥ ૬તે ॥ ૬ ॥ ૭ ॥

અર્થ:—ઝગ્ગે સૂરે ઇત્યાદિકનો અર્થ પ્રથમના પચ્ચસ્કાણોમાં લખાઈ ગ યોઢે અને જ્યાં એકવાર (અશન કે ૦) નોજન કરવું તેને એકાસણું કહિ ં; અથવા જ્યાં એકજ આસન ઢે તે એકાસણું કેહેવાય ઢે, અને વે વાર અ શન એટલે નોજન કરીયેં, તેને વેઆસણું કહિયેં, તે (પચ્ચસ્કામિ કે ૦) પ ચ્ચસ્કું ઢું એટલે નિયમ લેવું ઢું. ઇહાં જો ડુવિહંપિઆહારં કરે તો વે આ હાર તે એક અશન અને બીજો સ્વાદિમ ઠામે, એટલે જમ્યા પઢી એક પાણી અને બીજું સોપારી પ્રમુખ સ્વાદિમ વસ્તુ લીએ, તેવારેં અસણં સ્વાઈમંનો પાઠ કહિયેં, અને જો તિવિહંપિ આહારં કરે, તો ત્રણ આહાર તે અશન, સ્વાદિમ અને સ્વાદિમ, એ ત્રણ આહારનું પચ્ચસ્કાણ કરે. અને જમ્યા પઢી એક પાણી મોકલું રાખે, તેવારેં અસણં સ્વાઈમં સાઈમંનો પાઠ કહિયેં. તથા ચઝવિહંપિ આહારં કરે તો જમ્યા પઢી ચારે પ્રકારના આહારનો ત્યાગ કરે. હવે એનાં આગાર કહે ઢે. ત્યાં એક અન્નઢ્ઢણાજોગેણં અને બીજો સહસાગારેણં, એ વે આગારના અર્થ તો પ્રથમ લખાઈ ગયા ઢે.

ત્રીજો (સાગારિઆગારેણં કે ૦) સાધુ જમવા, બેઠા પઢી ત્યાં કોઈ સા ગારિક જે ગૃહસ્થ આચ્યો પઢી તે ચાચ્યો જતો હોય તો કૃણ એક સબૂર કરે, બેશી રહે અને જો તેને ત્યાં સ્થિર રહેતો જાણે, અને તે ગૃહસ્થની નજર

पडे तो साधु त्यांथी उठीने बीजे स्थानकें जइ आहार लीये. केम के गृहस्थ नी देखतां जमे तो प्रवचनोपघातादिक महादोष सिद्धांतमां कह्या ठे, ते लागे ए साधु आश्री कह्यो, अने गृहस्थ आश्री तो गृहस्थ एकासणुं करवा बेठा पढी जेनी दृष्टि पडतां अन्न पचे नहीं, एवा कोइ पुरुषनी दृष्टि पडे अथवा सर्प आवे, चोर आवे, बंदीवान आवी उजो रहे, अकस्मात् अग्नि लागे, घर पडवा मांमे तथा अकस्मात् पाणीनी रेल आवे, इत्यादिक कारणें ते स्थानकथी उठीने बीजे स्थानकें जइ एकासणुं करतां पञ्चस्काण जांगे नहीं,

चोथुं (आउटणपसारेणं के०) जमवा बेठा पढी हाथ पग जंघादिक अंगोपांग पसारतां तथा संकोचतां कांइ आसन चलायमान थाय तो पञ्च स्काण जंग न थाय. पांचमुं (गुरुअप्पुछाणेणं के०) पञ्चस्काणें जमवा बेठां ठतां गुरु जे आचार्य, उपाध्याय तथा साधु ते आवे थके तेमनो विनय साचववाने अर्थे बे पगने ठामें राखी उठवुं पडे, तो पञ्चस्काण जंग न थाय.

ठठुं (पारिष्ठावणियागारेणं के०) विधियें निर्दोषपणे ग्रहण करेलुं अने विधियें वहेंचो आप्युं जे अन्न तेने साधुयें विधियें जुक्त कखां थकां काहिं उगखुं एवुं पारिष्ठापन योग्य जे अधिक अन्न ते स्निग्ध अन्नने परठ वतां जीव विराधनादि घणा दोष उपजे ठे एवुं जाणीने तेवुं अन्न तथा विगयादिकने गुरुनी आज्ञायें एकाशणादिकथी मांमीने उपवास पर्यंत पञ्च स्काण वालाने ते वधेला आहारने जमतां पञ्चस्काण जंग न थाय, पण तिहां एटलुं विशेष जे चउव्विहार उपवासमांहे पाणीनुं पारिष्ठावणियागारेणं थाय अने तिविहार उपवासना पञ्चस्काणें अन्नादिकनुं पारिष्ठावणियागारेणं थाय ए आगार यतिने होय पण श्रावकने न होय तथापि आलावो त्रूटे माटे गृहस्थने एकज पाठ संलग्न कहेतां दोष नथी. सातमुं महत्त रागारेणं, अने आठमुं सबसमाहिवत्तिआगारेणं एना अर्थे लखाइ गया ठे.

हवे पाणस्सना आगार कहीयें ठैयें. जो तिविहारें तथा चउव्विहारें करी एकासणुं प्रमुख पञ्चस्काण कखुं होय, तो अवश्य पाणस्सना आगार कही यें तथा जो डुविहारें करी एकासणुं प्रमुख पञ्चस्काण कखुं होय, अने ते मां अचित्त नोजी अचित्तपाणी पीवामां लीए तो पण पाणस्सना आगार कहीएं. अने डुविहार पञ्चस्काणमांहे सचित्त आहार लीए तथा सचित्त पाणी पीए, तेवारें पाणस्सना आगार न कहीएं. (पाणस्स के०) पाणी,

ते पाणी केहेवुं? तो के (लेवेणवा के०) जे अन्नादिकें करी नाजनादिक खरडाय, ते लेपकृतआचाम्न उसामण गलीने पीये आदिशब्द थकी झाकादिक आम्लकादिक पानकादिक जाणव्वां. ते पीवाथकी पञ्चस्काण जंग न थाय.

बीजुं (अलेवेणवा के०) अलेपकृत पाणी ते सौवीर, कांजी, धोयण, आदिशब्दथकी गमूलजरवाणी प्रमुखने पीये तो पञ्चस्काण न जांगे.

त्रीजुं (अन्नेणवा के०) अन्न ते उल्लजल तथा बीजां पण निर्मल उकाढ्यां पाणी, नीतखुं फलादिकनुं धोयण प्रमुख तेने पीए तो पञ्चस्काण जंग न थाय.

चोथुं (बहुलेवेणवा के०) बहुलेप एटले मोहोळुं चोखा प्रमुखनुं धोवण तेने गलीने पीए तो पञ्चस्काण न जांगे.

पांचमुं (ससिन्हेणवा के०) सिन्धसहित अन्नादिक दाणांना स्वाद विना धोवण तथा दाथरादिकनुं धोवण तेने गलीने पीए, तो पञ्चस्काण न जांगे.

वहुं (असिन्हेणवा के०) सिन्धरहित कणक प्रमुखें हाथ खरडयो होए, तेनुं धोवण गली पीए, तो पञ्चस्काण जांगे नहीं, ए ठ आगार पाणीना कहा, ते टाली बीजा पाणीने (वोसिरामि के०) वोसिरावुं तुं ॥ ६ ॥ ७ ॥

अथ एकलछाणानुं पञ्चस्काण पण एकासणा प्रमाणें ठे परंतु तेमां सात आगार ठे, माटे एक आउटणपसारेणं ए आगार न कहेवो ॥ ८ ॥

॥ अथ आयंबिलनुं पञ्चस्काण लिख्यते ॥

॥ उग्गए सूरे नमुक्कारसहिअं पोरिसिं साढपोरिसिं मुट्टसहिअं पञ्चस्काइ. उग्गए सूरे चउव्विहंपि आहारं असणं पाणं खाइमं साइमं अन्नञ्जणानोगेणं सहसागारेणं पञ्चन्नकालेणं दिसामोहेणं साहुवयणेणं महत्तरागारेणं सव्व समाहिवत्तियागारेणं आयंबिलं पञ्चस्काइ अन्नञ्जणानोगेणं सहसागारेणं लेवालेवेणं गिह्वसंसंसेणं उखित्तविवेगेणं पारिछावणिअगारेणं महत्तरागारेणं सव्वसमाहिवत्तियागारेणं एगासणं पञ्चस्काइ. तिविहंपि आहारं असणं खाइमं साइमं अन्नञ्जणानोगेणं सहसागारेणं सागारिआगारेणं आउटणपसारेणं गुरुअप्पुठाणेणं पारिछावणिआगारेणं महत्तरागारेणं सव्वसमाहिवत्तियागारेणं पाणस्स लेवेण वा अलेवेण वा अन्नेण वा बहुलेवेण वा ससिन्हेण वा असिन्हेण वा वोसिरे ॥ इति आयंबिलपञ्चस्काण समाप्त ॥ ९ ॥

अर्थः—(आयंबिलपञ्चस्कामि के०) आंबिलपञ्चस्कं तुं. एक अन्नञ्जणानोगेणं बीजुं सहस्सागारेणं एवे आगारना अर्थ आगल लखाई गया ठे.

ત્રીજું (લેવાલેવેણં કે૦) તેમાં જે વિગય તથા શાકાદિકને સસ્નેહલેં આંગુલી તથા નાજનાદિક સ્વરડયું હોય, તેને લેપ કહિયેં, પઠી તેનેજ ઘણી સારી રીતે લુંઠી નાચીને જેમાં વિગયાદિકના અવયવ કાંડ પળ દેસાય નહીં એવું કહ્યું હોય તેને અલેપ કહિયેં. એવાં લેપ અલેપવાલાં નાજન હોય અથવા હાથ લેપાલેપ વાલા હોય, એવા કાંડ લેપ અલેપવાલા નાજનેં તથા હાથે પીરસવાયકી પચ્ચસ્કાણ જંગ ન થાય. એને લેપાલેપ આગાર કહિયેં.

ચોથું (ગિહ્વસંસષ્ટેણં કે૦) ગૃહસ્થે પોતાને અર્થે હાથ તથા ચાટુઆ દિકને વિગયેં કરી સ્વરડયા હોય, તેવા હાથે અથવા ચાટુવાદિકેં અન્ન આપે, તે અન્ન જમતાં થકાં આંચિલ જંગ ન થાય. પાંચમું (ઝક્ષિત્તવિવેગેણં કે૦) ગાઢી વિગય જે ગોલ પક્કાન્નાદિક છે તેને રોટલી ઉપર મૂકીને ફરી પરહિં કરી હોય, તેવી રોટલી નિવિ આંચિલમાં લેતાં પચ્ચસ્કાણ જંગ ન થાય.

ઠઠું (પારિઘ્ણિઆગારેણં કે૦) પરઠવતો આહાર લેતાં એટલે કોડ સા ધુયેં અધિક વોહોયું હોય પઠી તે તેને પરઠવવાનું હોય, તે પરઠવતાં તેને ઘણીજ અજયણા લાગે અને તેજ વિગય પ્રમુખનું પોતાને પચ્ચસ્કાણ પળ હોય, અથવા પોતેં ઉપવાસાદિક તપ કહ્યું હોય તેમ ઠતાં પળ, ગુરુની આજ્ઞાયેં તેવા આહારને લેવા થકી પળ પચ્ચસ્કાણ જંગ ન થાય.

સાતમું (મહત્તરાગારેણં કે૦) મોહોટી નિર્ક્કારાને લાજે પચ્ચસ્કાણ નાં ગે નહીં. આઠમું (સ્વસમાહિવત્તિઆગારેણં કે૦) સર્વ પ્રકારેં શરીર અ સમાધિએં પચ્ચસ્કાણ નાંગે નહીં, વોસરામિ એનો અર્થ સુત્તજ છે ॥ ૯ ॥

॥ અથ ચત્તવિહાર ઉપવાસનું પચ્ચસ્કાણ ॥

॥ સૂરે ઝગ્ગે અજત્તઠં પચ્ચસ્કાં ચત્તવિહંપિ આહારં અસણં પાણં સ્વા ઇમં સાંસમં અન્નહ્ણાજોગેણં સહસાગારેણં પારિઘ્ણવણિયાગારેણં મહત્તરાગારેણં સ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં વોસિરે ॥ ૬તિ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:-સૂર્યના ઉદયથી માંનીને (અજત્તઠંપચ્ચસ્કામિ કે૦) અજત્તાર્થે એટલે જાત પાણીનો નિયમ લઉં હું, (ચત્તવિહંપિઆહારં કે૦) ચારે આહારનો નિયમ લઉં હું, તે ચાર આહારનાં નામ કહે છે. એક અશન, બીજો પાન, ત્રીજો સ્વાદિમ, અને ચોથો સ્વાદિમ, હવે એના આગાર કહે છે. એક અન્નહ્ણાજોગેણં, બીજો સહસાગારેણં, ત્રીજો પારિઘ્ણવણિઆગારેણં, ચોથો મહત્તરાગારેણં, અને પાંચમો સ્વસમાહિવત્તિઆગારેણં એના અર્થે લખાઈ ગયા છે.

तथापि पारिष्ठावणिआगारेणं विंशे एटलुं ठे के, पाणी अने आहार ए बे वानां कोइ परवतो होय तो गुरुनी आझायें आहार कीधो कल्पे पण एकलो आहारज कोइ परवतो होय तो ते आहार कीधो कल्पे नहीं, केम के चउविहारमां पाणीनो नियम ठे अने पाणी विना मुख शुद्ध न था य माटे पाणी अने आहार ए बे वानां कोइ परवतो होय तो चउविहार उपवासमां लीधा कल्पे अने तिविहार उपवासमां तो पाणी मोकलुं ठे, माटे एकलो आहार कोइ परवतो होय तो पण गुरुनी आझायें लीधो कल्पे ॥१॥

॥ अथ तिविहार उपवासनुं पञ्चस्काण ॥

॥ सूर उगए अनत्तठं पञ्चस्काइ तिविहंपि आहारं असणं खाइमं साइमं अन्नञ्जणानोगेणं सहसागारेणं पारिष्ठावणिआगारेणं महत्तरागारेणं सवसमाहिवत्तियागारेणं पाणहार पोरिसिं साढपोरिसिं मुछसहिअं धरसहिअं पञ्चस्काइ. उगए सूर पुरिमठं अवट्ठं पञ्चस्काइ अन्नञ्जणानोगेणं सहसागारेणं पञ्चकालेणं दिसामोहेणं साढुवयणेणं महत्तरागारेणं सवसमाहिवत्तियागारेणं पाणस्स लेवेण वा अलेवेण वा अहेण वा बहुलेवेण वा ससिहेण वा असिहेण वा वोसिरें ॥ इति ॥ ११ ॥

अर्थः—(सूर उगए के०) सूर्यना उदयथी प्रारंजीने (अनत्तठं के०) अनत्तार्थ एटले उपवास प्रत्ये (पञ्चस्कामि के०) पञ्चस्कं ठुं, ए तिविहारमां एक पाणीनो आहार मोकलो, बाकीना (असणं के०) अशन अने (खाइमं के०) खादिम, तथा (साइमं के०) स्वादिम ए (तिविहंपिआहारं के०) त्रण आहार न करवा, तेनो नियम लउं ठुं. हवे एना आगार कहे ठे.

एक अन्नञ्जणानोगेणं, बीजो सहसागारेणं, त्रीजो पारिष्ठावणिआगारेणं, चोथो महत्तरागारेणं, पांचमो सवसमाहिवत्तियागारेणं. एना अर्थ लखाणा ठे ए पञ्चस्काणमां (पाणहार के०) पाणीनो आहार मोकलो ठे तेनो अवधि तथा आगार कहे ठे. (उगएसूर के०) सूर्यना उदयथी प्रारंजीने (पोरिसिं के०) प्रहर लगें (साढपोरिसिं के०) मोठ प्रहर लगें (मुछसहिअं के०) नोकार गणी मुठि मोकली मूके तेवारें पञ्चस्काण मोकलुं थाय. (धरसहिअं के०) पोताने घेर जई नवकार गणि पञ्चस्काण पारुं. (उगएसूर के०) सूर्योदयथी प्रारंजीने (पुरिमठ के०) बे प्रहर लगें (अवट्ठ के०) अवट्ठ लगें (पञ्चस्कामि के०) पञ्चस्कं ठुं. हवे पाणी न

પીવાના વચ્ચત સુધીના આગાર કહે છે. એક અન્નજ્ઞાનાગેણં, બીજો સહ સાગારેણં, ત્રીજો પચ્ચન્નકાલેણં, ચોથો દિસામોદેણં, પાંચમો સાદુવચ્ચેણં, ષષ્ઠો મહત્તરાગારેણં, સાતમો સવસમાહિવૃત્તિઆગારેણં. એના અર્થ લખાયા છે.

હવે (પાણસ્સ કે) પાણી પીવાના ઠ આગાર છે, તે કહે છે, (લેવેણ વા કે) લેપજલ તે સ્વજૂરનું તથા આઠણ, બીજું (અલેવેણવા કે) અ લેપજલ તે ધોયણ પ્રમુખ, ત્રીજું (અઠેણવા કે) નિર્મલ ઝણ પાણી, ચોથું (બહુલેવેણવા કે) મોહનું તાંદૂલનું ધોયણ પ્રમુખ, પાંચમું સસિ ઠેણવા કે) સીથ સહિત પીઠનું ધોયણ, ષષ્ઠું (અસિઠેણવા કે) સીથ રહિત ફાસૂંજલ, એટલાં ટાલી બાકીનાં પાણીને (વોસિરામિ કે) વોસિરાવું બું.

॥ અથ ચત્તઠ ષષ્ઠ નત્તાદિકનું પચ્ચસ્કાણ આવી રીતે કહેવું ॥

॥ સૂરેઝગ્ગે ચત્તઠનત્તં અનત્તઠં પચ્ચસ્કામિ સૂરે ઝગ્ગે ષષ્ઠનત્તં અનત્તઠં પચ્ચસ્કામિ, સૂરે ઝગ્ગે અઠમનત્તં અનત્તઠં પચ્ચસ્કામિ. ઇત્યાદિપ્રકારે આગાર સહિત કહેવું એના અર્થ સુલભ છે ॥ ૧૨ ॥

હવે એ પચ્ચસ્કાણને પ્રસંગે દશ વિગયમાંહેલા ઠ નક્ક વિગય છે, તે પ્રત્યેકના પાંચ પાંચ નિવિયાતા કરતાં ત્રીશ નિવિયાતા થાય છે તે કહે છે.

પ્રથમ દૂધ વિગયના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. ત્યાં એક જે દૂધ ઘણું હોય, અંને ચોખા થોડા હોય, તેને પેયા કહે છે, બીજો ચાટી ઠાશ સહિત જે દૂધ, અર્થાત્ દૂધમાં ચટાશ નાચી પચાવીયેં અથવા ત્રણ દિવસની પ્રસૂત ગાયનું દૂધ ઝકાલીયેં તેને ડુઘ્ઠી કહે છે. ત્રીજું ડાઘ ટોપરાદિક નાચીને રાંધેલું જે દૂધ, તેને પયસાડી કહે છે. ચોથું ચોખાનો થોડો જોટ નાચીને રાંધેલું જે દૂધ, તેને અવલેહી કહે છે. પાંચમો ચોખા ઘણા અંને દૂધ થોડું, એ રીતે જે રાંધેલું હોય તેને સ્વીર કહે છે. જેદાંતરેં વલી એના પણ જેદ થાય છે.

હવે દહીંનાં પાંચ નિવિયાતા કહે છે. એક દહીંને ઘોલીને અથવા ઝકાલી ને તેમાં વડાં ઘાલે, તેને ઘોલવડાં કહે છે. બીજું દહીં ઘોલીને વસ્ત્રમાંથી ગાલીયેં તેને મથ્યું અથવા ઠાણું દહીં કહે છે. ત્રીજું દહીંને હાથથી મચ ન કરી તેમાં સ્વાંમ અથવા શાકર જેલીયેં તેને શિશ્વરણી અથવા શિશ્વંમ કહે છે. ચોથું દહીં અંને રાંધેલા ચોખા એકઠા કરીયેં, તેને કરબો કહે છે, પાંચમું લૂણ નાચીને જે દહીં મચન કરેલું હોય તેને સલવણ કહે છે.

હવે ઘૃતના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. એક ઔષધિયેં કરી પકાવેલું ઘૃત તેને

પકઘૃત કહે છે. બીજું ઘૃતની કીટી જે મેલ થાય છે તે વધારિ પ્રમુખ. ત્રીજું જે ઘૃતમાં કોઈ ઔષધિ પકાવી હોય તેના ઉપરનો તરીનું ઘૃત, સ્વંનાદિક સહિત તેને પકૌષધિ ઘૃત કહે છે. ચોથું પકાન્ન તરતાં બલેનું ઘૃત તેને નિ પ્રંજન કહે છે એટલે ત્રણ ઘાણ તથ્યા પઠીનું રહેલું ઘૃત અથવા સીરાદિક ઉપરનું ઘૃત જાણવું. પાંચમું દહીંની તરીમાં ગઢૂનો લોટ નાચીને જે તાવ છે પકાવીયેં તેને વિસંદણ કહે છે. એના પળ જેદાંતર જેદ ઘણા થાય છે.

હવે તેલના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. એક તિલકુટી તે ઘાળીમાંહે તિલ પીલેલાની સાડી તે માંહે સ્વંનાદિક નાચે તે. બીજી તેલની મલી, ત્રીજું લાઠાદિક ઇચ્છેં કરી પકાવેલું તેલ, ચોથું પાકેલા ઔષધની તરી. પાંચ મું ઘાણ પઠવાડેનું બલેનું તેલ. એના પળ જેદાંતરેં જેદ ઘણા થાય છે.

હવે ગોલ વિગયના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. એક અર્ધો કાઢેલો ગોલડીનો રસ, બીજું ગોલવાણું, ગોલની રાવ, ગોલના પાળીમાં લોટ નાચે તે, ત્રીજો શાકરની જાત, ચોથો સ્વાંનની જાત સર્વ જાણવી, પાંચમો ગોલની પાતી જાણવી. એના પળ જેદાંતરેં જેદ ઘણા થાય છે.

હવે કઢાવિગયના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. જો એક સ્વાજાં વડે કઢાઈ જરાઈ ગઈ હોય તો તેથી બીજું સ્વાજું નિવિયાતું થાય છે, પણ તેમાં માત્ર બીજું ઘૃત નાચવું ન જોઈયેં, તેજ ઘૃત વડે પકાવીયેં, તેને પ્રથમ નિવિયાતો કહીયેં. બીજું એકની ઉપર એક નાચીયેં એમ ત્રણ ઘાણ ઉપરાંત તેજ ઘૃત માં જે ચોથો પકાવીયેં, તે બીજો નિવિયાતો જાણવો. ત્રીજો ગોલધાણી, ગો લપાપડી પ્રમુખનો નિવિયાતો જાણવો. ચોથો પાળી, ગોલ, ઘૃત, એકઠાં ડ કાલી પઠી તે પાળીમાં લોટ નાચી રાંધેલી લાપશી કરીયેં, તે નિવિયાતો જાણવો. પાંચમો નિવિયાતેં કરી ચોપડી કાઢાડેલા તાવડાની ઉપર પુડજા પ્રમુખ કરે, તે પાંચમો નિવિયાતો જાણવો એના પળ જેદાંતર ઘણા થાય છે.

॥ અથ ઠઠ અઠમાદિક તપ કરે અને બીજા દિવસાદિકેં પાળી વાવ રવું હોય, ત્યારેં પાણહારનું પચ્ચસ્કાણ કરે, તે કહે છે.

॥ પાણહાર પોરિસિં મુઠસહિચ્ચં પચ્ચસ્કાઈ અન્નઢણાજોગેણં સહસાગારે ણં મહત્તરાગારેણં સવસમાહિવત્તિઆગારેણં પાણસ્સ લેવેણ વા અલેવેણ વા અઢેણ વા બહુલેણ વા સસિઢેણ વા અસિઢેણ વા વોસિરે ॥ ઇતિ ॥ ૧૩ ॥

॥ अथ गंतसहिअं आदि अनिग्रहोनुं पञ्चस्काण ॥

॥ गंतसहिअं वेढसहिअं दिवसहिअं थिबुगहिसअं मुठसहिअं पञ्चस्काइ अन्न
ब्रणानोगेणं सहसागारेणं महत्तरागारेणं सबसमाहिवत्तियागारेणं वोसिरे १ ४

॥ अथ चउदनियमधारनारने देसावगासिकनुं पञ्चस्काण ॥

॥ देसावगासिअं उवजोगं परिजोगं पञ्चस्काइ अन्नब्रणानोगेणं सहसा
गारेणं महत्तरागारेणं सबसमाहिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥ इति ॥ १ ५ ॥

अर्थः—(देसावगासिअं के०) दिशिना अवकाशनुं व्रत अथवा वक्षा
नियम आश्री तो (देस के०) थोडामां अवकाश आणे, तेने देशावकासिक
व्रत कहियें. एटले इहां जे एकली दिशिनुंज पञ्चस्काण करे, तेवारें उवजोग
परिजोगनो पाठि न कहियें तेने देसावगासिअं पञ्चस्कामिज कहियें. (उव
जोग के०) एकवार जोगवीयें एवा आहार तथा विलेपनादिक तेने उप
जोग कहियें. अने (परिजोग के०) वारंवार जोगवियें एवी वस्तु जे आ
जरण वस्त्रादिक तेनुं प्रमाण करे, एटले जे चौद नियम संजारे, तेने ए
उपजोग परिजोगनो पाठ कहियें; एना आगारोनो अर्थ सुजने ठे ॥ १ ५ ॥

॥ अथ चउदनियमनी गाथा कहे ठे ॥

॥ सचित्त दव विगई, वाणह तंबोल वड कुसुमेसु ॥ वाहण सयण
विलेवण, बंन दिसि न्हाण जत्तेसु ॥ १ ॥

अर्थः— पेहेनुं (सचित्त के०) पाणी, फल, बीज, दातण, कण प्रमु
ख सचित्त चीजनुं प्रमाण करे. बीजुं (दव के०) जे वस्तुनो निन्न स्वाद
ते इव्य कहियें, तेनुं मान करे. त्रीजुं (विगई के०) घृत प्रमुख ठ विगय
मां जेटली खावाने मोकली राखवी होय, तेनुं मान करे, उपरांत निषेध
करे. चौथा (वाणह के०) उपानह ते पगरखानुं मान करे. पांचमुं (तं
बोल के०) पान सोपारी प्रमुख सर्वने तंबोल कहियें तेनुं मान करे. ठहुं
(वड के०) वस्त्र जे पोताना शरीरें वापरवानां होय, तेनुं मान करे. सा
तमुं (कुसुमेसु के०) फूलनुं मान करे. आठमुं (वाहण के०) वाहन ते
अश्व, पालखी, मोली, गामां प्रमुख जे वाहन, तेनुं मान करे. नवमुं (स
यण के०) शय्या तथा आसन प्रमुखनुं मान करे, दशमुं (विलेवण के०)
चंदन तेल प्रमुख विलेपन करवानी वस्तुनुं मान करे. अगीआरमुं (बंन
के०) ब्रह्मचर्य पालवाने मैथुननी मर्यादा करे. बारमुं (दिसि के०) दि

શિવિદિશિનું માન કરે. તેરમું (ન્હાણ કે૦) સ્નાન કંકોડી પ્રમુખેં નાનું તથા અંગોલીનું માન કરે. ચૌદમું (નત્તેસુ કે૦) જાત પાણીનું માન કરે. અહીંયાં બીજા પણ નિયમ છે, તે પ્રસંગેં લખીયેં ઠેયેં. પન્નરમું પૃથ્વીકાય આશ્રી માટી, મીતું, સ્વડી પ્રમુખ પોતાને નિમિત્તે વાવરે, તો તેનું પ્રમાણ કરે. શોલમું અપ્પકાય આશ્રી પાણી પીવામાં અથવા ન્હાવા પ્રમુખમાં વાપરવામાં આવે, તેનું પ્રમાણ કરે. સત્તરમું તેવકાય આશ્રી પોતાના શરીરના જોગોપજોગમાં ચૂલા, ચાડી, સઘડી, અંગીઠી પ્રમુખનું રાંધ્યું, નીપજ્યું, તપાવ્યું, શેક્યું તેનું પ્રમાણ કરે. અઠારમું વાયુકાય આશ્રી પંખા, હિંચોલા, પડદા તથા લુગડાદિકથી પવન કરવાનું પ્રમાણ કરે. ઝગણીશમું વનસ્પતિકાય આશ્રી લીલાં ફલ, ફૂલ, શાક, દાતણ પ્રમુખ સ્વાવાનું તથા વાવરવાનું પ્રમાણ કરે. વીશમું ત્રસકાય જે ત્રાસ પામે એવા જીવ તે કીડી, કોડા, વિંઢી, ગાય, મત્સ્ય, પક્ષી, મનુષ્ય, દેવ નારકાદિક માંહેલા કોઈ જીવને વિના અપરાધેં સંકલ્પ કરી મારું નહા, તેનો નિયમ કરે. એકવીશમું અસિ તે તરવાર, જાલા. તીર, ભુરી, કોશ, કોદાલ, પાવડા, ઘંટી પ્રમુખ જીવઘાત કરનાર વસ્તુનો નિયમ કરે. બાવીશમું મસી તે શાંના સ્વડીઆ કલમ પ્રમુખ વાપરવાનું પ્રમાણ કરે. ત્રેવીશમું કૃષિ તે જમીન સ્વોદવાદિક ઘર, હાટ, ક્ષેત્ર પ્રમુખ તલાવ કૂપાદિકને સ્વોદવા તથા તેના શસ્ત્રનો નિયમ કરે, એ ચૌદે નિયમાદિક ત્રેવીશ બોલ જે છે, તે જેવી રીતે પોતાથી પલે, તેવી રીતે અવશ્ય પાલે ॥ ૧૫ ॥

॥ અથ સાંજનાં પચ્ચસ્કાણ ॥

॥ બેઆસણ, એકાસણ, નિવિગડ, આયંબિલ, ઉપવાસ, ઠઠ અઠમાદિ તપ કરનાર ઝભ્મજલ વાવરે, તે સાંજે પાણહારનું પચ્ચસ્કાણ લીધે, તે કેહે છે.

॥ અથ પાણહાર દિવસચરિમનું પચ્ચસ્કાણ ॥

॥ પાણહાર દિવસચરિમં પચ્ચસ્કાડ અન્નઢળાજોગેણં સહસાગારેણં મહત્ત રાગારેણં સઘસમાહિવત્તિયાગારેણં વોસિરે ॥ ઇતિ ॥ ૧૬ ॥

॥ અથ રાતેં ચઝવિહાર કરવો, તેનું પચ્ચસ્કાણ ॥

॥ દિવસચરિમં પચ્ચસ્કાડ ચઝવિહંપિ આહારં અસણં પાણં સ્વાડમં સાડમં અન્ન ઢળાજોગેણં સહસાગારેણં મહત્તરાગારેણં સઘસમાહિવત્તિયાગારેણં વોસિરે ॥

અર્થ:- (દિવસચરિમં કે૦) દિવસના ઢેડાથી માંમીને નવો 'સૂર્ય' ઝગે

त्यां सुधी (पञ्चस्कामि के०) पञ्चस्कुतुं. (चउविहंपिआहारं के०) चउविहार ते चार प्रकारना आहारने पञ्चस्कुतुं. बीजो अर्थ सुजन ठे ॥ १७ ॥

॥ अथ रात्रें तिविहार ते एक पाणी मोकलुं राखे, तेनुं पञ्चस्काण ॥

॥ दिवसचरिमं पञ्चस्काइ तिविहंपि आहारं असणं खाइमं साइमं अन्नढणानोगेणं सहसागारेणं महत्तरागारेणं सवसमाहिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥

॥ अथ रात्रें डुविहार ते पाणी अने स्वादिम मोकलुं राखे, तेनुं पञ्चस्काण ॥

॥ दिवसचरिमं पञ्चस्काइ डुविहंपि आहारं असणं खाइमं अन्नढणानोगेणं सहसागारेणं महत्तरागारेणं सवसमाहिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥ इति ॥ १८ ॥

॥ अथ पञ्चस्काणना आगारनी गाथा ॥

॥ दोचेव नेमुक्कारे, आगारा ठचेव पोरसिए ॥ सत्तेवइ पुरिमठ्ठे, एकासणगंमि अछेव ॥ १ ॥ सत्तेगठाणेसु अ, अछेव य अंबिलंमि आगारा ॥ पंचेव य नत्तछे, ठप्पाणे चरिमचत्तारि ॥ २ ॥ पंचचउरो अजिगहे, निवीए अछनव आगारा ॥ अप्पाउरणे पंचचउ, हवन्ति सेसेसु चत्तारि ॥ ३ ॥

॥ हवे ठ प्रकारें पञ्चस्काण सुइ थाय ठे, ते कहे ठे ॥

॥ फासिअं, पालिअं, सोहिअं, तीरिअं, किट्ठिअं, आराहिअं, जंच न आराहिअं, तस्स मिड्डामि डुक्कडं ॥ इति ॥

अर्थ:-पञ्चस्काण विधे कछुं, उचित वेलायें जे प्राप्त थयुं, तेने फासिअं कहियें. पञ्चस्काण वारं वार उपयोग देइने संनारवुं, तेने पालिअं कहियें. प्रथम गुरुने आहार पाणी देइ थाकतुं नोजन करवुं तथा अतिचार न ल गाडवो तेने शोजित कहियें. (तीरिअं के०) पञ्चस्काण पूगा पठी पण थो डा अधिक काल थये पालवुं, निर्मल करवुं. (किट्ठिअं के०) नोजन वे लाएं अमुक माहारे पञ्चस्काण ठे, एम संनारवुं. (आराहिअं के०) पञ्चस्काण जे रीतें कीधुं, ते रीतें आराधवुं. ए ठ सुधी जाणती. (जंचनाराहिअं के०) जे में पञ्चस्काण न आराध्युं होय, अतिचार लगाडया होय. (तस्समिड्डामिडुक्कडं के०) ते माहारुं पाप मिथ्या थाउ. एवा पञ्चस्काणोने विषेज विवेकी पुरुषें उद्यम करवो; केम के सुइ धर्मेने प्रजावें जीव मोक्ष प्रमुखनां सुखें पामे.

॥ अथ साधुजीने चौद. प्रकारना दाननी निमंत्रणा करवी, ते कहे ठे ॥

॥ पञ्चस्काण कछा पठी बे ढींचण अने मस्तंक नूमिएं लगाडी, माबे हाथे मुखें मुहपत्ती देइ. जमणो हाथ गुरुने पगें लगाडी आवी रीतें कहे.

॥ इष्ठाकारि जगवन् पसाय करी फासुअं एसणिक्केणं असणं पाणं खाइमं साइमेणं वड्ड पडिग्गह कंबल पायपुड्डणेणं पाडिहारिअ पीठ फलग सिखा संथारएणं उंसह जेसक्केणं जयवं अणुग्गहो कायवो ॥

अर्थ:-इष्ठाकारि जगवन्, पसाय करी प्राशुक एटले अचित्त (एसणि क्केणं के०) ऐषणिक ते सुजतो एटले जे साधुने कल्पे, एवो आधाकर्मादिक दोषें रहित अशन, पाणी, (खाइमं के०) सुखडी, (साइमं के०) शूठ, हलदर प्रमुख (वड्ड के०) वस्त्र चोलपटादिक, (पडिग्गह के०) पढगा दिक पात्रां प्रमुख, (कंबल के०) कांबली, (पायपुड्डणेणं के०) बेसवा नुं पोठणं, (पाडिहारि के०) अणवोहोरी वस्तु जे गृहस्थनी थकां वावरीने पढी गृहस्थने पाढी अपाय ठे, तेवी वस्तु (पीठ के०) बाजो ठ, (फलग के०) पाटीउं, (सिखा के०) वस्ति, एटले रहेवानो उपाश्रय, (संथारएणं के०) पाट अथवा मान प्रमुख, वली (उंसह के०) औषध जे काय, चूर्ण, गोली प्रमुख एकज वस्तु होय ते (जेसक्केणं के०) त्रिग हू, त्रिफला प्रमुख, ए पूर्वोक्त वस्तुयें करी (जयवं के०) हे जगवन् गुरु जी! (अणुग्गहोकायवो के०) अनुग्रह करवो, एटले जे जोश्यें ते वोहोरजो.

॥ अथ पञ्चस्काण पारवानो विधि ॥

॥ प्रथम इरियावहियाए पडिक्कमीयें. यावत् जगचिंतामणिनुं चैत्यवंदन ज यवीयराय सुधि करवुं. पढी मन्हजिणाणंती सप्पाय कही, मुहपत्ती पडि लेहवी. इष्ठाभि० इष्ठाका० पञ्चस्काण पारुं, यथाशक्ति इष्ठाभि० इष्ठाका० पञ्चस्काण पाखुं, तहति एम कही जमणो हाथ कटासणां चवला उपर थापी, एक नवकार गणी पञ्चस्काण कखुं होय ते कही पारवुं, ते लखीयें ठैयें.

॥ उग्गए सूरे नमुक्कारसहिअं पोरिसिं साडूपोरिसिं गंतसहिअं मुठसहिअं प च्चस्काण कखुं चउविहार, आंबिल, निवि, एकासणं, बेआसणं कखुं, तिविहार पञ्चस्काण फासिअं, पालिअं, सोहिअं तीरिअं, किट्ठिअं, आराहिअं जंचन आ राहिअं तस्स मिहामि डुक्कडं ॥ इति ॥

॥ अथ सामायिक लेवानो विधि ॥

॥ प्रथम उंचें आसनें पुस्तक प्रमुख मुकीनें आवंक, आविका कटासणं, मुहपत्ती चवलो लेइ, शुद्ध वस्त्र जग्या पुंजी, कटासण उपर बेसी, मुहपत्ती मावा हाथमां मुखपासैं राखी, जमणो हाथ थापनाजी सन्मुख राखी, एक

सामायिक पारवानो तया पडिलेहण करवानो विधि. ३६ए

नवकार गणि पंचिंदिय कही, इहामि खमासमण देइ इरियावहिया, त
स्सुत्तरी, अन्नउत्तरी कही, एक लोगस्स नो अथवा चार नवकारनो
काउस्सग करी, पारी, प्रगट लोगस्स कही, खमासमण देइ, इहामि
संदिसह जगवन्, सामायिक मुहपत्ती पडिलेहुं? इहं एम कहि मुहपत्ती त
या अंगनी पडिलेहणना पचाश बोल कही, मुहपत्ती पडिलेहीये. खमासम
ण देइ० इहामि संदिसह जगवन् सामायिक संदिसाहुं? इहं. वली
खमासमण देइ, इहामि सामायिक ठाउं? इहं. एम कही बे हाथ जोडी
एक नवकार गणी, इहामि जगवन्, पसाय करी सामायिक मंमक उच्चरा
वोजी. वडिल करेमिजंते कहे. पठी खमासमण देइ इहामि बेसणे संदिसा
हुं ॥ खमा० ॥ इहामि ॥ बेसणे ठाउं. खमा० ॥ इहामि ॥ सवाय संदिसा
हुं ॥ खमा० ॥ इहामि ॥ सजाय करुं ॥ इहं ॥ एम कही त्रण नवकार
गणवा, पठी बे घडी सजाय धर्म ध्यान करवुं ॥ इति ॥

॥ अथ सामायिक पारवानो विधि ॥

॥ खमासमण देइ इरियावहि पडिक्कमवाथी जावत् लोगस्स सुधी कही ख
मा० ॥ इहामि ॥ मुहपत्ती पडिलेहुं कही, मुहपत्ती पडिलेहि, खमासमण
देइ ॥ इहामि ॥ सामायिक पारुं. यथाशक्ति वली खमासमण देइ, इहामि ॥
सामायिक पाछुं; तहत्ती कही, पठी जमणो हाथ चवला उपर अथवा क
टासणां उपर थापी, एक नवकार गणी, सामाइयवयजुत्तो कहिये. पठी
जमणो हाथ थापना सन्मुख सवलो राखीने एक नवकार गणीये ॥ इति ॥

॥ अथ पडिलेहण करवानो विधि ॥

॥ नवकार पंचिंदिय कही इरियावहि पडिक्कमी स्थापना होय तो नवकार
पंचिंदिय न कहेवुं. पठी तस्सुत्तरी कही, एक लोगस्स अथवा चार नवकार
नो काउस्सग करी, प्रगट लोगस्स कही उजे पगें बेसी मुहपत्ती, कटासणुं,
चवलो, उत्तरासण, धोतीउं, कंदोरो, आदें पडिलेहवां, पठी काजो काहाडी,
जीव कलेवर सचित्त आदे जोवुं. पठी काजो काहाडनार थापनाजी स
न्मुख उजो रही इरियावहि पडिक्कमे, पठी काजो परतववा जम्मा शोधि
त्रण वार अणुजाणह जस्सगो कही, काजो परतवे, पठी त्रण वार बोसि
रे कहे ॥ इति पडिलेहण करवानो विधि ॥

॥ अथ देव वांदवानो विधि ॥

॥ प्रथम इरियावहि पडिक्कमवाथी मांमीने जावत् लोगस्स कही, पठी उत्तरासण नाखीने चैत्यवंदन नमुत्तुणं कही, जयवीअराय आनवमखंमा सुधी अर्द्धो कहे. वली बीजुं चैत्यवंदन करी, नमुत्तुणं कही जावत् चार थो थो कहीयें, वली नमुत्तुणं कही जावत् बीजी चार, थोथो कहियें ठैयें. त्यांसुधी बधुं केहेवुं, पठी नमुत्तुणं तथा वे जावंती कही, एटले जावंति चेइआइं तथा जावंत केविसाहु ए वे कही. उवसग्गहरं अथवा स्तवन कही अर्द्धो जय वीअराय आनव मखंमासुधी कही, पठी चैत्यवंदन कही नमुत्तुणं कही संपूर्ण जय वीअराय केहेवा. प्रजाते देववांदवा तेमां मन्हजिणाणंणी सज्जाय केहेवी, अने मथ्यान्हे तथा सांजे देव वांदे तेमां सज्जाय न कहेवी ॥ इति ॥

॥ अथ देवसि प्रतिक्रमण विधि प्रारंभः ॥

॥ प्रथम सामायिक लिजें. पठी पाणी वावखुं होय तो मुहपत्ती पडिलेहवी, अने आहार वावखो होय तो वांदणां वे देवां, त्यां बीजा वांदणामां आवसीआए ए पाठ न कहेवो. यथाशक्ति पच्चस्काणं करवुं. खमासमण देइ इहाकारेण कही, वडेरा अथवा पोतें चैत्य वंदन कहिने पठी जिंकिंचि नमुत्तुणं कही, उजा थईने अरिहंतचेइयाणं कहिने एक नवकारनो काउस्सग्ग करी नमोऽर्हत्तुं कहिने प्रथम थोय कहेवी. पठी लोगस्स, सबलो ए, अरिहंत चेइयाणं कहिने एक नवकारनो काउस्सग्ग पारीने बीजी थोय कहेवी. पठी पुस्करवरदी कही, सुअस्स जगवउं करेमि काउस्सग्गं वंदणं एक नवकारनो काउस्सग्ग पारी त्रीजी थोय कहेवी. पठी सिद्धाणं बुद्धाणं कही वेयावच्च गराणं करेमि काउस्सग्गं अनन्नत्तुं ॥ पठी एक नवकारनो काउस्सग्ग पारी, नमोऽर्हत्तुं कही, चोथी थोय केहेवी. पठी बेसीने नमुत्तुणं केहेवुं. पठी चार खमासमण देवा पूर्वक जगवान्, आचार्य, उपाध्याय सर्वसाधु प्रत्ये थोच वंदन करीयें. पठी इहाकारेण ॥ देवसि प्रतिक्रमणे ठाउं, एम कहि, जमणो हाथ चवला कटासणा उपर थापीनें इहं सबसवी देवसिअं केहेवुं. पठी उजा थइ करेमिजंते इहामि ठामि काउस्सग्गं जमे देवसिउं तस्सउत्तरीं कही, पठी आठ गाथानो काउस्सग्ग करवो. आठ गाथा न आवडे तो आठ नवकारनो काउस्सग्ग करवो ते पारीने, पठी लोगस्स कहेवो. पठी बेसीनें त्रीजा आवश्यकनी मुहपत्ती पडि

लेहीने वांदणां बे देवां. पढी उजा यइने इत्ताका० देवसिअ आलोउं इत्तं
 आलोएमि जोमे देवसिउं कहीने, पढी सात लाख कहेवा. पढी अठार पाप
 स्थानक आलोइने सबस्सवि देवसिअ कहीने बेसवुं. बेसीने एक नवकार
 गणी पढी करेमिजंते इत्तामि पडिक्कमिउं कहीने, वंदित्तु कहेवुं, पढी वांद
 णां बे देवां. पढी अण्णुठित्तं अण्णितर देवसिअ खामीने वांदणां बे देवां.
 पढी उजा यइ आयसिय उवझाए कहीने, करेमिजंते इत्तामि ठामि काउस्स
 ग्गं जोमे देवसिउं० तस्सउत्तरी० कही, पढी बे लोगस्सनो अथवा आठ
 नवकारनो काउस्सग्ग करी लोगस्स प्रगट कहेवो पढी सबलोए, अरिहंतचेई
 याणं, वंदणवत्तिआए कही, एक लोगस्स अथवा चार नवकारनो काउस्सग्ग
 पारीने, पुस्करवरदी० सुअस्सजगवउं० करेमि० वंदण० एक लोगस्स अ
 थवा चार नवकारनो काउस्सग्ग पारीने, सिद्धाणं बुद्धाणं० कही सुअ देव
 याए करेमि काउस्सग्गं एक नवकारनो काउस्सग्ग पारी नमोऽर्हत्० कही,
 पुरुषं सुअदेवयानी पेहेली थोय कहेवी, अने स्त्रीयें कमजदलनी पेहेली
 थोय कहेवी. पढी खेत्रदेवयाए करेमि काउस्सग्गं० एक नवकारनो काउस्स
 ग्ग पारी नमोऽर्हत्० कही क्षेत्र देवयानी बीजी थोय स्त्रीयें तथा पुरुषं वने
 ने कहेवी. पढी प्रगट एक नवकार गणी बेसीने, ठछा आवश्यकनी मुहपत्ती
 पडिल्लेहि, बे वांदणां आपीएं. पढी सामायिक चउविसठो, वंदनक, पडिक्क
 मणुं, काउस्सग्ग अने पच्चस्काण ए ठ आवश्यक संचारवां. पढी इत्तामि
 अणुसठिं कही नमो खमासमणाणं कही, नमोऽर्हत्० कहीने पुरुष. नमोस्तु
 वर्द्धमानाय कहे, अने स्त्री संसार दावानी त्रण गाथा कहे. पढी नमुबुणं
 कही स्तवन कहेवुं. पढी वरकनक कही जगवान् आदें वांदवा. पढी जम
 णो हाथ उपधी, उपर थापी अट्ठाईज्जेसु कहेवुं. पढी देवसिअ पायवित्तनो
 काउस्सग्ग चार लोगस्सनो अथवा शोल नवकारनो करवो पढी ते काउस्स
 ग्ग पारी, प्रगट लोगस्स कही, बेसीने खमासमण बे देइ सयायनो आदेश
 मागी एक नवकार गणी, सयाय कहीएं, पढी वली एक नवकार गणीएं,
 पढी डुक्ककउं कम्मस्कउंनो काउस्सग्ग चार लोगस्सनो संपूर्ण अथवा शोल
 नवकारनो करवो एक वंडेरे अथवा पोतें पारीने नमोऽर्हत् कही लघुशांति
 कहेवी, पढी प्रगट लोगस्स कहेवो, पढी इरियावही तस्सउत्तरी कही एक
 लोगस्स अथवा चार नवकारनो काउस्सग्ग करी प्रगट लोगस्स कहेवो. प

ठी चउक्कसाय कही, नमुबुणं, जावंति बे कही, उवसग्गहरं, जयवीयराय कही, मुहपत्ती पडिलेहवी. इहामि० ॥ इह्वाका० ॥ सामायक पारुं. यथा शक्ति इहामि० ॥ इह्वाका० ॥ सामायिक पाखुं तहत्ति कही, पठी जमणो हाथ उपधी उपर थापी एक नवकारं गणीने सामाइय वयज्जुत्तो कहेवो: पठी थापना होय तो एक नवकार गणी उठे ॥ इति ॥ देवसि प्रतिक्रमण विधि कह्यो, बाकी अंतरविधि वढेराथी समजवो.

॥ अथ राइ प्रतिक्रमण विधि ॥

॥ प्रथम पूर्वनी रीतें सामायिक लीजें, पठी कुसुमिण डुसुमिणनो काउस्स ग्ग चार लोगस्सनो अथवा शोल नवकारनो करी, पारी प्रगट लोगस्स कहे वो, पठी खमासमण देइ जगचिंतामणिनुं चैत्यवंदन जयवीयराय सुधी करुं. पठी चार खमासमण पूर्वक जगवान्, आचार्य, उपाध्याय, सर्व साधु प्रत्ये वांदवा, खमासमण बे देइ, सझायनो आदेश मागी एक नवकार गणीने जरहेसरनी सझाय कहीने फरी एक नवकार गणवो. पठी इह्वाकार सुहराइनो पाठ कहेवो. पठी इह्वाका० राइ प्रतिक्रमणे ठाउं कहीने जमणो हाथ उपधी उपर स्थापीने इहंसवसवी राइय डुच्चितिय० कही ॥ नमुबुणं तथा करेमि जंते कही, इहामिठामि काउस्सग्गं० तस्सउत्तरी कही एक लोगस्स अथवा चार नवकारनो काउस्सग्ग पारीने. प्रगट लोगस्स कही, सवलोए अरिहंत० कही, एक लोगस्स अथवा चार नवकारनो काउस्सग्ग पारी पुस्करवरदी० सुअस्स० वंदण० कही, अतिचारनी आठ गाथानो अथवा आठ नवकारनो काउस्सग्ग पारी, सिद्धाणं बुद्धाणं कहीने, त्रीजा आवश्यकनी मुहपत्ति पडिलेही वांदणां बे देवां. त्यांथी ते अणुच्छिउं स्वामि वांदणां बे दीजें, त्यां सुधी देवसिनी रीतें जाणवुं. पण जे ठामें देवसिअं आवे ते ते ठामें राइयं केहेवुं. पठी आयरिअ उवझाए० करेमिजंते इहामि ठामि काउस्सग्गं तस्सउत्तरी कही, तप चिंतामणि करतां न आवडे तो चार लोगस्सनो अथवा शोल नवकारनो काउस्सग्ग करवो. ते पारी प्रगट लोगस्स कही, पठी ठाठा आवश्यकनी मुहपत्ती पडिलेहीने वांदणां बे देवां, ते पठी तीर्थवंदन करवुं, पठी यथाशक्तियें पञ्चस्काण करवुं. पठी इह्वाकारेण संदिसह जगवन् सामायिक, चउविसठो, वंदण, पडिक्रमणं, काउस्सग्ग अने पञ्चस्काण ए ठ आवश्यक संनारवां. पञ्चस्काण कयुं होयतो कयुंते जी?

कहेवुं, अने धाखुं होय तो धाखुं ठे जी? एम कहेवुं. पढी इहामोअणुसंठि, नमो खमासमणाणं० नमोऽर्हत्तु०, विशाल लोचन, नमुहुणं, अरिहंतचेईया णं एटला कही एक नवकारनो काउसग्ग पारीने नमोऽर्हत्तु० कही कट्या एकंदनी प्रथम थोय कहेवी. पढी लोगंस्स, पुस्करवरदी, सिद्धाणंबुद्धाणं, कही अनुक्रमे चार थोयो कहीयें ठैए त्थां सुधी सर्व कहेवुं. पढी नमुहुणं कही, जगवान् आदि चारने चार खमासमणे वांदवा. पढी जमणो हाथ उपधी उपर थापी अट्ठाइक्केसु कहेवुं. पढी श्रीसीमंधर स्वामीनुं चैत्यवंदन, स्तवन, जयवीयराय, काउस्सग्ग थोय पर्यंत करवुं. पढी खमासमण पूर्वक श्री सिद्धाचलजीनुं चैत्यवंदन, स्तवन, जयवीयराय, काउस्सग्ग थोय सुधीकरवुं. पढी सामायिक पारवाना विधीनी रीते सामायिक पारवा सुधी कहेवुं ॥ इति ॥

॥ अथ पस्कि प्रतिक्रमणनो विधि लिख्यते ॥

॥ देवसि प्रतिक्रमणमां वंदितुं कहियें ठैये त्थां सुधी कहेवुं, पण चैत्य वंदन सकलाऽर्हत्तुं केहेवुं ने थोयो स्नातस्यानी कहेवी. पढी खमासमण देइने इह्हा कारेण संदिस्सह जगवन्, देवसिअ आलोइअ पडिक्कंता इह्हा का० पस्कि मुहपत्ती पडिलेहुं, एम कही मुहपत्ती पडिलेहिये. पढी वांदणां बे दीजे, पढी इह्हाका० संबुद्धा खामणेणं अप्पच्छित्तं अप्पित्तर पस्किअं खा मेउं इहं खामेमि पस्किअं पन्नरस दिवसाणं पन्नरसराइआणं जंकिंचि अप तिअ० कही इह्हाका० कही पस्किअं आलोएमि इहं आलोएमि जो मे प स्किउं अइआरो कउं कही इह्हाका० कही पस्कि अतिचार आलोउं, एम कहीने अतिचार कहिये. पढी एंवकारें श्री श्रावक तणें धर्मे श्रीसमकित मूल बा र व्रत एकशो चोवीश अतिचार मांहे जे कोइ अतिचार पद्द, दिवस मांहे सूक्क, बादर जाणतां अजाणतां दुउं होय, ते सवि हुं मनै, वचने का याए करी मिह्हामिड्कडं. सवस्सवि, पस्किअ, डुच्चिंतिअ, डुप्पासीअ, डुच्चिचि अ, इह्हाकारेण संदिसह जगवन्, तस्समिह्हामि ड्कडं इह्हाकारि जगवन् पसाउं करी पस्कि तप प्रसाद करोजी. एम उच्चार करीने आवी रीतें क हिए. चउठेणं एक उपवास, बे आर्यबिल त्रण निवि, चार एकाशणा, आठ बियासणां, बे हजार सजाय, यथाशक्ति तपकरी प्रवेश कखो होय तो पइ छी कहिए. करवो होय तो तहत्ति कहिये. अने न करवो होय तो अण बोल्या रहिबें. पढी बे वांदणां दीजे; पढी इह्हाका० पत्तेय खामणेणं अप्प

ઠિઠંદં અગ્નિંતર પસ્કિઅં સ્વામેઝં ઇહં સ્વામેમિ પસ્કિઅં પન્નરસ દિવસાણં
 પન્નરસ રાઙ્ઞાણં જંકિંચિ અપત્તિઅં ० પઠી વાંદણાં બે દીજેં, પઠી દેવસિઅં
 આલોઙ્ઞ પઢિક્કંતા ઇહાકારેણ સંદિસહ જગવન્, પસ્કિઅ પઢિક્કમું સમં
 પઢિક્કમામિ ઇહં એમ કહી કરેમિજંતે સામાઙ્યં કહી, ઇહામિ પઢિક્કમિઝં
 જોમે પસ્કિઝં કહ્યા પઠી સ્વમાસમણ દેઙ્ઠ ઇહાકારેણ કહી પસ્કિસૂત્ર પઠું,
 એમ કહી ત્રણ નવકાર ગણી સાધુ હોય તો પસ્કિસૂત્ર કહે, અને સાધુ ન
 હોય તો ત્રણ નવકાર ગણીને શ્રાવક વંદિતું કહે. પઠી સુઅ દેવયાની
 યોય કહેવી. પઠી હેઠા બેસી જમણો ઢીચણ ઝજો કરવો. એક નવકાર
 ગણી કરેમિજંતે ઇહામિ પઢિક્કમિઝં કહી, વંદિતુ, કેહેવું. પઠી કરેમિજં
 તે, ઇહામિઠામિ કાઝસ્સગ્ગં, જોમે પસ્કિઝં, તસ્સઝત્તરી, અન્નહ ० કહીને બાર
 લોગસ્સનો કાઝસ્સગ્ગ કરવો. તે લોગસ્સ ચંદેસુ નિમ્મલયરા સુધી કહેવા,
 અથવા અડતાલીશ નવકારનો કાઝસ્સગ્ગ કરીને પારવો. પારીને પ્રગટ લો
 ગસ્સ કેહવો. પઠી મુહપત્તી પઢીલેહિને, વાંદણાં બે દીજેં. પઠી ઇહાકા ०
 સમાપ્ત સ્વામણેણં અપ્પઠિઠંદં અગ્નિંતર પસ્કિઅં સ્વામેઝં ઇહં સ્વામેમિ પસ્કિઅં
 એક પસ્કાણં પન્નરસ દિવસાણં પન્નરસ રાઙ્ઞાણં જંકિંચિ અપત્તિઅં ० કહી
 પઠી સ્વમાસમણ દેઙ્ઠ ને ઇહાકા ० કહી, પસ્કિસ્વામણા સ્વામું એમ કહીને
 સ્વામણાં ચાર સ્વામવાં. પઠી દેવસિ પ્રતિક્રમણમાં વંદિતું કહ્યા પઠી વાંદ
 ણાં બે દેઙ્ઠને ત્યાંથી સામાયિક પારિયેં, ત્યાં સુધી દેવસિની પેઠે જાણવું;
 પણ સુઅદેવયાની યોયોને ઠેકાણે જ્ઞાનાદિકની યોયો કહેવી, સ્તવન અ
 જિતશાંતિતું કહેવું, સઘાયને ઠેકાણે ઝવસગ્ગહરં તથા સંસાર દાવાની
 ચાર યોયો કહેવી. અને લઘુશાંતને ઠેકાણે મોહોટી શાંત કહેવી ॥ ઇતિ ॥

॥ અથ ચઝમ્માસી પ્રતિક્રમણ વિધિ ॥

॥ એ ઉપર લખેલા પસ્કિના વિધિ પ્રમાણેજ છે, પણ એટલું વિશેષ જે
 બાર લોગસ્સના કાઝસ્સગ્ગને ઠેકાણે વીશ લોગસ્સનો કાઝસ્સગ્ગ કરવો,
 અને પસ્કિના આગારને ઠેકાણે ચોમાસીના કહેવા. તથા તપને ઠેકાણે ઠ
 ઠેણં બે ઉપવાસ, ચાર આંબિલ, ઠ નિવી, આઠ એકાસણાં, શોલ વિઆસ
 ણાં, ચાર હજાર સજાય, એ રીતે કહેવું ॥ ઇતિ ચઝમ્માસી પ્રતિક્રમણવિધિ ॥

॥ અથ સંવત્સરી પ્રતિક્રમણ વિધિ ॥

॥ એ પણ ઉપર લખેલા પસ્કિના વિધિ પ્રમાણે છે, તથાપિ બાર લોગ

सामायक बत्रीश दोष तथा मुहपत्तीना बोल. ३७५

स्सना काउसग्गने ठेकाणे चालीश लोगस्स अथवा एकशोने शाठ वनका रनो काउस्सग्ग करवो, अने तपने ठेकाणे अछम नत्त एटले त्रणउपवास, ठ आंबिल, नव निवि, बार एकासणां, चोवीश बेआसणां, अने ठ हजार सज्जाय, ए रीतें कहेवुं. तथा पस्किना आगारने ठेकाणें संवत्सरीना आगार कहेवा ॥ इति ॥

॥ अथ सामायिकना बत्रीश दोष लिख्यते ॥

॥ तेमां प्रथम मनना दश दोष कहे ठे, १ वैरीदेखी रीश करे, २ अ विवेक चिंतवे, ३ अर्थ न चिंतवे, ४ मनमां उद्देग धरे, ५ यशनी वांठा करे, ६ विनय न करे, ७ नय चिंतवे, ८ व्यापार चिंतवे, ९ फज्जनो संदेह राखे, १० नियाणुं करे. हवे वचनना दश दोष कहे ठे, १ कुंवचन बोले, २ हुकारा करे, ३ पाप आदेश दीए, ४ लवारो करे, ५ कलह करे, ६ आवा जाउं कहे, ७ गाल बोले, ८ बालक रमाडे, ९ विकथा करे, १० हांसी करे. हवे कायाना बार दोष कहे ठे. १ आसन चपल, २ चारे दिशाएं जुवे, ३ सावद्य काम करे, ४ आलस मरडे, ५ अविनयें बोले, ६ उठुं लेइ बेसे, ७ मेल उतारे, ८ खरज खणे, ९ पग उपर पग चढावे, १० अंग उघाडुंमूके, ११ अंग ढांके, १२ उंघे ॥ ए सर्व मली बत्रिशदोष जे ठे, ते सामायिकमां अयत्ताए लागे ठे, ते निवारवानो खप करवो एजविनंति ठे.

॥ अथ मुहपत्तीनी पच्चीश तथा शरीरनी पच्चीश मलीने पच्चाश ॥

॥ पडिलेहेणानी गाथाउ अर्थसहित लिखिये ठैयें ॥

॥ सुत्तउ तत्तदिछी, दंसण मोहय तिगं च रागतिगं ॥ देवाई तत्ततिगं, तह य अदेवाइ तत्ततिगं ॥ १ ॥ नाणाइतिगं च तद्धि, राहणयंतिन्नि गुत्ति दंमति गं ॥ इअमुहणंतिग पडिले, हणाइ कमसो विचिंतिज्जा ॥ २ ॥ हासो रइ अ रइतिगं, नय सोग डुगंठयाय वज्जिज्जा ॥ जुअजुअज पेहंतो, सीसेअ पसउ लेसतिगं ॥ ३ ॥ गारवतिगं च वयणे, उअरि सलतिगं कसाय चउ पिछे ॥ पयजुअल ठ जीव वहं ॥ तणु पेहाए विजाणविणं ॥ ४ ॥ जइवि पडिले हणाए, हेउ ज्जिअरक्खणं जणास्साय ॥ तहवि इमं मणमक्कड निज्जं तणुं मुणिंबिंति ॥ ५ ॥

अर्थः—(सुत्तउ के०) मुहपत्तीने पहेले पासें सूत्र अने बीजे पासे अर्थ तेनुं (तत्त के०) तत्त्व सम्यक् प्रकारे हृदयने विषे धरु; ए प्रथम मुहप

તિ ઝલેહીને સર્વત્ર જોવી તે (દિઠી કે૦) દૃષ્ટી પડિલેહણ જાણવી.

તેવાર પઠી ફેરવીને નચાવવારૂપ ત્રણ ત્રણ ઝંચાપલ્લોડા કરવા ત્રણ ત્રણવાર સ્વંચેરિયે, ત્યાં શું ચિંતવીયે ? તે કહે ઢે. (દંસણમોહ્યતિગં કે૦) સમ્યક્ત્વ મોહની, મિશ્રમોહની અને મિથ્યાત્વ મોહની, એ ત્રણ મોહની ઠાંઠું. (રાગતિગં કે૦) કામરાગ, સ્નેહરાગ અને દૃષ્ટિરાગ, એ ત્રણ રાગ ઠાંઠું. એવં સાત થઈ. પઠી મુહપત્તીયેં એક પડ વાલીને આંગુલની વચ્ચેનાં આંતરામાં મુહપત્તી નરાવીને હાથ ઉપર અલ્લોડા પલ્લોડા કરે, ત્યાં જે ચિંતવે તે કહેઢે. (દેવાસ્તત્તિગં કે૦) દેવાદિક તત્ત્વ ત્રણ એટલે દેવતત્ત્વ, ગુરુતત્ત્વ અને ધર્મતત્ત્વ. એ ત્રણને આદરું, એ ત્રણ અલ્લોડા હાથ ઉપર ત્રણ વાર મુહપત્તી હાથને અણલાગતે સ્વંચેરીયે, એવં દશ થઈ. (તહ્ય કે૦) તેમજ વલી (અદેવાસ્તત્તિગં કે૦) અદેવાદિક તત્ત્વ ત્રણ એટલે કુદેવ, કુગુરુ ને કુધર્મ, એ ત્રણ તત્ત્વ ઠાંઠું, એ ત્રણપલ્લોડા હાથ ઉપર પુંજીયેં, પ્રમાર્જન કરી પસલી માંહેંથી કાઢીયેં એવં તેર થઈ. (નાણસ્તિગં કે૦) જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર એ ત્રણને આદરું, એ ત્રણ અલ્લોડા હાથ ઉપર ત્રણ વાર સ્વંચેરીયે. (ચ કે૦) વલી (તલિરાહણયં કે૦) તેનીજ વિરાધના એટલે જ્ઞાન વિરાધના, દર્શન વિરાધના અને ચારિત્ર વિરાધના, એ ત્રણની વિરાધના ઠાંઠું. એ ત્રણ પલ્લોડા હાથ ઉપર મુહપત્તીયેં કરી ત્રણ વાર પુંજીયે; એવં ઝંગળી શ થઈ. (તિન્નિગુત્તિ કે૦) મનગુપ્તિ, વચનગુપ્તિ અને કાયગુપ્તિ એ ત્રણગુપ્તિ, આદરું એ ત્રણ અલ્લોડા હાથ ઉપર ત્રણવાર સ્વંચેરીયે. (દંમતિગં કે૦) મનદંમ, વચનદંમ અને કાયદંમ એ ત્રણ દંમ ઠાંઠું. એ ત્રણ પલ્લોડા હાથ ઉપર ત્રણવાર મુહપત્તીયેં કરી પૂજીયેં એવં પચીશ થઈ (ઇઅમુહણંતગપડિલે હણાઈ કે૦) એ મુખાનંતક એટલે મુહપત્તી તેની પચીશ. પડિલેહણા કહી તે (કમસોવિચિંતિજ્ઞા કે૦) પૂર્વોક્ત અનુક્રમે કરી મનમાં ચિંતવવી.

હવે શરીરની પચીશ પડિલેહણા કહેઢે. તેમાં પ્રથમ બે જુજાની પડિલેહણા કહે ઢે; (હાસોરઈઅરસ્તિગં કે૦) હાસ્ય, રતિ અને અરતિ, એ ત્રણ પરિહરું. અહીં માબા હાથની જુજા ત્રણવાર પુંજીયેં અને (નયસોગડુગંઠ યાયવક્તિજા કે૦) નય, શોકને ડુગંઠા એ ત્રણ વર્જુ. અહીં જમણા હાથની જુજા ત્રણવાર પુંજીયેં. એ (જુઅજુઅલં કે૦) જુજા જુગલને (પેહં તો કે૦) પડિલેહંતો થકો એ ઢ બોલ કહ્યા, તે ચિંતવે. હવે (સિસે કે૦)

મસ્તકની ત્રણ પડિલેહણા કરતો થકો (અપસહ્જેસતિગં કે૦) અપ્રશ
સ્ત જે ત્રણ લેશ્યાઢે એટલે કુલ્લ, નીલ અને કાપોત, એ ત્રણ માઠી લેશ્યાને
ઠાંધું; એવં નવ અઙ. હવે (વયણે કે૦). વદન જે મુખ તેની પડિલેહણા
કરતો થકો (ગારવતિગંચ કે૦) કુદિગારવ, રસગારવ અને શાતાગારવ,
એ ત્રણ ગારવને ઠાંધું અને (ઝચ્ચરિ કે૦) હૃદયની પડિલેહણા કરતો
થકો હૃદયથકી (સહ્જતિગં કે૦) માયાશલ્ય, નિયાણાંશલ્ય અને મિ
થ્યાત્વશલ્ય, એ ત્રણ શલ્ય કાઢું; એવં પંદર અઙ. તથા (કસાયચઝ કે૦)
ક્રોધ, માન, માયા અને લોન, એ ચાર કપાય જે ઢે તે (પિઠે કે૦) પૂંઢે બે
પાસાંની પડિલેહણા કરતો થકો ઠાંધું, અને (પયજુઅલ કે૦) બે પગને
પડિલેહતો થકી (ઠજીવવહં કે૦) પૃથ્વીકાયાદિક જીવોની જે ઠ નિકા
ય ઢે, તેનો વધ કરવાની જયણા કરું, એવં પચ્ચીશ. એ (તણુ કે૦) શરીરની
(પેહાએ કે૦) પડિલેહણા કરતો થકો (વિજાણવિણં કે૦) મન ઠામેં
રાખવાને એવી રીતેં મનમાં ચિંતવે. (જઙ્વિપડિલેહણાએ કે૦) જો પણ એ
પડિલેહણા જે ઢે, તે (જિઅરરક્કણં કે૦) જીવ રક્ષાની (હેઝ કે૦) કા
રણ નચ્ચજીવને ઢે, એમ (જિણાણાય કે૦) તીર્થંકરની આજ્ઞા ઢે, (ત
હવિ કે૦) તોપણ એ પડિલેહણા તે (મણમક્કડ કે૦) મનરૂપ માંકડા
ને (નિજંતણહં કે૦) વશ રાખવાને અર્થેં ઢે, (ડમં કે૦) એ રીતેં (મુ
ણિવિંતિ કે૦) પૂર્વાચાર્ય કહે ઢે. એ શરીરની જે પચ્ચીશ પડિલેહણા કહી,
તેમાંથી સ્ત્રીનું મસ્તક ઢાંકયું હોય માટે મસ્તકની ત્રણ તથા હૃદય ઢાંકયું
હોય, માટે હૃદયની ત્રણ તથા બે પાસાં ઢાંક્યાં હોય માટે બે પાસાંની
ચાર, એ રીતેં દશ પડિલેહણા શરીરની ઝઠી યાય ઢે અને સાધ્વીનું તો મ
સ્તક ઝઘાહું હોય. માટે મસ્તકની ત્રણ પડિલેહણા કરે, તેવારેં સાધ્વીના
શરીરની અઢાર પડિલેહણા અઙ ॥ ઇતિ મુહપત્તી પડિલેહણાવિચારઃ સમાપ્તઃ ॥

હવે પડિક્કમણામાં દેવવાંદવાના બાર અધિકાર ઢે, તેનાં નામ કહે ઢે.

૧ નમુહુણંથી માંઢી જિયનયાણં લગેં સમોસરણને વિષે બિરાજમાન તી
ર્થંકર જે નાવજિન ઢે, તેને વાંદે. ૨ જેઅ અઈઆ સિહા એ ગાથાયેં કરી અ
તીત અનાગતના ડ્વ્યજિનને વાંદે. એ બે અધિકાર ચઝવિસહા મધ્યેના જા
ણવા. ૩ અરિહંત ચેઙ્ચાણં એ ગાથાયેં “ ડ્ગચેઙ્ચંઠવણજિણે ” ઇતિ વચનાત્
ઇહાં યાપનાં જિનને વાંદે. ૪ લોગસસમાંહે રૂપનાદિક વર્તમાન નામજિ

નને વાંદે. ૫ સવલોએ અરિહંતચેડાણમાંહે ત્રણ લોકની શાશ્વતી અશાશ્વતી જિનપ્રતિમાને વાંદે, એ બે અધિકાર લોગસમધ્યેના જાણવા. ૬ પુસ્ક સ્વરદીની પ્રથમગાથામાંહે વીશ વિહરમાન જિનને વાંદે. ૭ તમતિમિરાદિ ત્રણ ગાથામાંહે શ્રીસિદ્ધાંતને વાંદે. ૮ સિદ્ધાણં બુદ્ધાણંમાંહે સર્વ સિદ્ધને વાંદે. ૯ જો દેવાણવિ દેવો એ ગાથાયેં કરી, શ્રીવીરપ્રજુ જે વર્તમાન શાસન ના નાયક છે, તેમને વાંદે. ૧૦ ઝઙ્ઙંત સેલસિદ્ધરેં એ ગાથાયેં શ્રીનેમીશ્વર જગવાનના કલ્યાણકનું સ્થાનક જે શ્રીગિરનાર તીર્થ છે, તેહની સ્તુતિ કરે. ૧૧ ચત્તારિ અષ્ટ દસ એ ગાથાયેં કરી અષ્ટાપદ ઉપરેં જરત મહારાજેં કરાવે જા પ્રાસાદની સ્તુતિ કરે. ૧૨ વેઆવજ્ઞગરાણંમાંહે મુનિ, સંઘ તથા ચૈત્યોના વૈચ્યાવજ્ઞ કરનારા સમ્યક્દૃષ્ટિ દેવોને સંજારે ॥ ઇતિ ॥

॥ હવે ઠ આવશ્યકનાં નામ કહે છે ॥

॥ એક કરેમિ જંતે એ સામાયિકનામા પહેલું આવશ્યક, બીજું ચત્તવિસજો નામા આવશ્યક, ત્રીજું મુહપત્તી પડિલેહીતે વાંદણાં બે દેવાં, તે વંદનાવશ્યક, ચોથું દેવસિયં આલોડ એ સૂત્ર કહી યાવત્ અપ્પુઠિત્ત સ્વામીયેં, તે પડિક્કમણાં આવશ્યક, પાંચમું બે વાંદણાં દેડને આયરિય ઉવચ્ચાયના ત્રણ કાઝ સ્સગ્ગ કીધે કાઝસ્સગ્ગ નામેં આવશ્યક યાય. ઠહું પચ્ચસ્કાણનું સંજારવું. તે પચ્ચસ્કાણનામા આવશ્યક, એઠ આવશ્યકનાં નામ કહ્યાં. અહીં પાંચી, ચોમાસી અને સંવત્સરી, એ પડિક્કમણાનામેં ચોથા આવશ્યકમાંહે અંતર્જૂત યાય છે.

॥ હવે એ ઠ આવશ્યકના સંદેપેં અર્થ કહે છે ॥

॥ જે અવશ્ય કરવું તેહને આવશ્યક કહીયેં અને સર્વજીવો સાથેં જે સમતાજાવ તથા સર્વ સાવધ વ્યાપારથી વિરમવું, તે સામાયિક કહીયેં, “સમઆયાતિ સામાયક” ઇતિ વચનાત્. બીજું ચોવીશ જિનના સ્તવનથી દર્શન મોહનીયકર્મનો ક્લયોપશમ થડને સમકેત શુદ્ધ યાય, તે ચત્તવિસજો. ત્રીજું ગુરુવંદનથી જ્ઞાન, દર્શન નિર્મલ યાય. તે વંદનાવશ્યક. ચોથું પડિક્કમણથી શ્રાવકના એકશોને ચોવીશ અતિચારની આલોચણા યાય. પાંચમું કાઝસ્સગ્ગથી સબલ કષાયનું જીતવું યાય અને જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રાદિકની શુદ્ધિ યાય. ઠહું પચ્ચસ્કાણ આવશ્યકથી તપ પચ્ચસ્કાણનું સંજારવું, તથા પચ્ચસ્કાણનું લેવું યાય. એ ઠ આવશ્યકના સંદેપેં અર્થ કહ્યા, વિસ્તારેં ગ્રંથાંતરથી જાણવા.

હવે એ ઠ આવશ્યકેં સાત નય ફલાવીયેં ઠેયેં.

॥ ત્યાં પ્રથમ સામાયિક આવશ્યકેં સાત નય ફલાવે ઠે ॥

૧ નૈગમનયેં એક જીવ અથવા ઘણા જીવ તેને સામાયિક કહીં અને મોક્ષના કારણ ઠે તેથી મોક્ષ પણ કહીયેં ; કેમ કે કારણેં કાર્યોપચાર ઠે માટે.

૨ સંગ્રહનયેં જીવનો ગુણ તેજ સામાયિક, તદન્નૈદ આત્મા એ આશ્રી જે આત્મા, તેજ સામાયિક. ૩ વ્યવહારનયેં સમતા અને યત્નાયેં પ્રવર્તે, તે વારેં સામાયિકવંત આત્મા જાણવો. ૪ રુઝુસૂત્રનયેં ઉપયોગ રહિત બાહ્ય યત્ના હોય, તે સમયનો જે સામાયિકવંત આત્મા, તે સ્થૂલ રુઝુસૂત્રનયનો મત ઠે અને ઉપયોગયુક્ત બાહ્ય યત્નાવંતને તે સમય જે સામાયિક કહેવું, તે સૂક્ષ્મ રુઝુસૂત્રનો મત જાણવો. ૫ શબ્દનયેં પાંચ સમિતિ તથા ત્રણ ગુપ્તિ પાલે અને સાવચથી નિવર્તે, ક્રોધાદિકનો ત્યાગ કરે, તેવારેં તે આત્મા ને સામાયિક માને ઠે. ૬ સમનિરૂઢ નયમતેં તો જીવને અપ્રમાદિ થકા જે જે ગુણ ઉત્પન્ન થાય ઠે તે તે ગુણને વાક્યજેદેં કરી એ નય નિત્ર સામાયિક માને ઠે. ૭ એવંનૂતનયમતેં ત્રિવિધ ત્રિવિધેં મન, વચન, કાયાના અશુદ્ધ જાવ જે સાવચયોગ, તેને નિપેધીને જે નિશ્ચલ શુદ્ધસ્વનાવ તે સામાયિક જાણવો.

॥ હવે બીજા ચત્તવિસઢા નામા આવશ્યક ઉપર સાત નય ફલાવે ઠે.

૧ નૈગમનયમતેં અનુપયોગી સર્વ દ્વ્યાત્માની સ્તુતિ કીધે મોક્ષ હોય તે સામાન્ય નૈગમનો મત ઠે અને અરિહંતના ચાર નિરૂપાને સ્તવને મોક્ષ માનવો અથવા ચત્તવિસઢો માનવો, તે વિશેષ નૈગમનો મત ઠે. ૨ સંગ્રહનયમતેં આત્માનું સ્તવન કીધે મોક્ષ પ્રાપ્તિ ઠે. ૩ વ્યવહારનયમતેં નૂત જાવિ જે ચોવીશ જિનમાંહે વ્યક્ત ગુણ ઠે, માટે તેહની સ્તવનાયેં મોક્ષ હોય. ૪ રુઝુસૂત્રનયમતેં વર્તમાનકાલેં ચોવીશ જિનનાં કીર્તન, વંદન, પૂજન, જે સમય કરવાં તે સમય, મોક્ષનું કારણ ઠે, એ સ્થૂલ રુઝુસૂત્રનો મત, તથા ચોવીશ જિન જે સમય મોક્ષેં ગયા તે સમયનું જે કાલદ્વય, તે સૂક્ષ્મરુઝુસૂત્રનો મત ઠે. ૫ શબ્દનયમતેં સમોસરણેં બિરાજમાન અરિહંતને અથવા સિદ્ધ અવસ્થા પામ્યા તેહને પણ જાવિજિન કહિં. માટે તેની સ્તવનાં ચત્તવિસઢો જાણવો. ૬ સમનિરૂઢ નયમતેં જે જીવ મોક્ષના પર્યાય અનુજવે, તેહની સ્તવના કરવે ચત્તવિસઢો જાણવો. ૭ એવંનૂતનય મતેં અરિહં

તપણું તીર્થકરની રુદ્ધિ જોગવી, સંસારથી નીકળી, અઘાતિ ચાર કર્મ ક્ષય કરી સિદ્ધશિલાઉપર રહ્યા, તેમની સ્તુતિયેં મોક્ષ છે.

॥ હવે ત્રીજા વંદનાવશ્યક ઉપર સાત નય ફલાવે છે ॥

૧ નૈગમ અને સંગ્રહ. એ બે નયને મતેં સર્વ જીવમાંહે જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્રાદિકની સત્તા છે માટે જીવને વાંદવાથીજ મોક્ષ હોય, એ વિનયવાદીનો મત છે. ૨ વ્યવહારનયમતેં જેહમાં સાધુની આચરણા દેખીયેં, તેહને વાંદવા. તે વંદન છે. ૪ રુજુસૂત્રનયમતેં તો જે કાયાયેં કરી ચારિત્ર પાલે, તે વાંદવા યોગ્ય. એ સ્થૂલ રુજુસૂત્રનો મત છે અને જે સમય શ્રુતજ્ઞાન સહિત ક્રિયા પાલે, તે સમય વાંદવાથી મોક્ષપ્રાપ્તિ થાય, એ સૂક્ષ્મ રુજુસૂત્રનો મત છે. ૫ શબ્દાદિક ત્રણ નયમતેં તો શુદ્ધ જ્ઞાન, દર્શનના અનુભવ કરનારને વાંદવાથી મોક્ષપ્રાપ્તિ છે.

॥ હવે ચોથા પ્રતિક્રમણાવશ્યક ઉપરેં સાત નય ફલાવે છે ॥

૧ નૈગમ તથા સંગ્રહને મતેં જે જીવ, તે પડિક્કમણું. ૨ વ્યવહારનયમતેં પડિક્કમણાની ક્રિયા કરતો હોય, તે જીવને પડિક્કમણું કહીયેં. ૪ રુજુસૂત્રનયમતેં ઉપયોગ વિના જે સમય ઇચ્છ્ય પડિક્કમણું કરવું, તે સ્થૂલ રુજુસૂત્રમતેં પડિક્કમણું છે અને ઉપયોગ સહિત જે સમયેં પડિક્કમણાની ક્રિયા કરવી, તે સૂક્ષ્મ રુજુસૂત્રનયમતેં પડિક્કમણું જાણવું. ૫ શબ્દાદિક ત્રણે નયમતેં જે શુદ્ધ જ્ઞાન, દર્શન, તેજ પડિક્કમણું જાણવું.

॥ હવે પાંચમા કાઉસ્સગ્ગનામા આવશ્યક ઉપર નય ફલાવે છે ॥

૧ નૈગમ તથા સંગ્રહનયમતેં જીવ તે કાઉસ્સગ્ગ. ૨ વ્યવહારનયમતેં શુદ્ધ ક્રિયાએં, કાયા સ્થિર મુઢાયેં રાખવી, તેને કાઉસ્સગ્ગ કહે છે. ૪ રુજુસૂત્રનયમતેં જે સમયેં ઉપયોગ વિના કાઉસ્સગ્ગ કરવો, તે સ્થૂલ રુજુસૂત્રનો મત છે, અને જે સમયેં ઉપયોગ સહિત કાઉસ્સગ્ગ કરવો, તે સૂક્ષ્મ રુજુસૂત્રનો મત છે. ૫ શબ્દાદિક ત્રણ નયમતેં જે જ્ઞાન તેહીજ કાઉસ્સગ્ગ જાણવો.

॥ હવે ષષ્ઠા પચ્ચસ્કાણ આવશ્યક ઉપર સાત નય ફલાવે છે ॥

૧ નૈગમ તથા સંગ્રહનયમતેં જે આત્મા તેજ પચ્ચસ્કાણ. ૨ વ્યવહારનયમતેં અશનાદિક ચારનું લોકલાજેં જે પચ્ચસ્કાણ કરવું. તેને પચ્ચસ્કાણ કહેવું. ૪ રુજુસૂત્રનયમતેં જે ઉપયોગ વિના પચ્ચસ્કાણ લેવું, તે સ્થૂલ રુજુસૂત્રના મતેં પચ્ચસ્કાણ છે, તથા ઉપયોગ સહિત શુદ્ધ પચ્ચસ્કાણ, તે સૂ

ક્રમ રુજુસૂત્રના મતેં પચ્ચસ્કાણ છે. ૫ શબ્દાદિક ત્રણ નયમતેં તો જ્ઞાન, દર્શનરૂપ પરિણામ, તેને પચ્ચસ્કાણ કહિંએ.

॥ હવે એ ષડાવશ્યકેં કાલાદિક પાંચ કારણ ઉતારે છે ॥

૧ જે કાલેં ઠ આવશ્યકની ક્રિયા કરવાથી ઠ આવશ્યક નિપજે, તે પ્રથમ કાલકારણ. ૨ જીવને પડિક્કમણું કરવાનો સ્વનાવ છે, માટેજ પડિક્કમણું કરે છે. તે બીજું સ્વનાવકારણ. ૩ જેથકી આવશ્યક કાર્ય થાય, તે ત્રીજું નિશ્ચયકારણ, એટલે એ ઠ આવશ્યક નિશ્ચય થવાનાં હોય તો થાય. ૪ પુણ્યપાપાદિક તે કર્મ કહેવાય છે, તે અહીં મોહાદિક કર્મનો ક્લયોપશમ હોય તો ઠ આવશ્યકનો ઉદય આવે; તે ચોથું કર્મનામા કારણ. ૫ તે બધાં કારણ મળે પણ એ ઠ આવશ્યકમાંહે જે ઉદયમ ફોરવવો, તે ઉદયમનામા પાંચમું કારણ છે.

॥ હવે ઠ આવશ્યકેં ઉત્પાદ, વ્યય અને ધ્રુવનું દ્વાર દેખાડે છે ॥

૧ સામાયિક કરવાથી સાવચયોગથી વિરમવા પણાનો ગુણ ઉપજે, ચત્તવિ સજ્ઞાથી સમ્યક્ત્વગુણ ઉપજે, વંદનાથી વિનયગુણ ઉપજે, પડિક્કમણાથી પાપથી ઉપરાંતો થવા રૂપ ગુણ ઉપજે, કાઉસ્સગ્ગથી જ્ઞાન દર્શનરૂપ શુદ્ધગુણ ઉપજે, પચ્ચસ્કાણથી આશ્રવ નિરોધગુણ ઉપજે, એ વ્યવહારનયેં કરી ગુણનું ઉત્પાદકપણું દેખાડ્યું. ૨ એ ઠ આવશ્યકથી અશુભકર્મનો નાશ થાય છે, તે માટે અહીં અશુભ કર્મનો વ્યય જાણવો. ૩ એ ઠ આવશ્યકથી જીવ નિર્મલસ્વનાવમાંહે ધ્રુવપણે રહે છે, તે અહીં ધ્રુવપણું જાણવું.

॥ હવે ષડાવશ્યકેં હેય, ફેય અને ઉપાદેય દેખાડે છે ॥

૧ ઠ આવશ્યકને વિષે જે નય નિરૂપેપાનું જ્ઞાન તે ફેય છે, એટલે જાણવા યોગ્ય છે. કેમ કે ક્લપક શ્રેણી ચઢવાને અનુપયોગી છે, કામ નાવે માટે. ૨ નામ, સ્થાપના અને ડ્વય, એ ત્રણ નિરૂપેપા મોહાર્થેં હેય છે એટલે ઠાંનવા યોગ્ય છે. ૩ ચોથો જાવનિરૂપો તે મોહાર્થેં ઉપાદેય છે માટે તે આદરવા યોગ્ય છે.

॥ હવે ઠ આવશ્યકેં પડ્ડવ્યનો વ્યવહાર આત્મા સાથેં અશુ

દ્ધ નિશ્ચય નયમતેં યુક્તિ દેખાડે છે.

॥જે વેલાયેં જીવ ચાલે, તેવારેં ધર્માસ્તિકાયં પોતાની સાથેં બાંધ્યો, આયત કીધો પણ બીજાં ડ્વય ટૂટાં છે. એમ અધર્માસ્તિકાય, આકાશ તથા

काल अने पुजल जाणवा. पण शुद्ध निश्चयनयमते तो आत्मा बंधाय, ठो डाय नहीं, पुजल, बंधाय ठोडाय ठे.

हवे ए ठ आवश्यकमांहे कयुं, कयुं आवश्यक, नवतत्त्वमांहेला

कया कया तत्त्वमां ठे? ते देखाडवानुं ढार कहे ठे.

॥ सामायिकमांहे जे शुजाश्रव आय, तेहनो संवर तत्त्वमांहे अंतर्भाव आय ठे, माटे सामायिक संवरतत्त्व ठे. चउविसठो ते मोक्षतत्त्वमां अंतर्नूत ठे तथा वंदना, पडिक्कमणुं, काउस्सग्ग अने पञ्चस्काण, ए चार आवश्यक क यद्यपि शुजाश्रवमध्ये ठे, तथापि विशेषेण आत्मानी परिणतिएं षडावश्य क साचवतां निर्झरातत्त्वमांहे अंतर्नूत आय ठे.

॥ हवे ए ठ आवश्यकें सप्तजंगी कहे ठे ॥

१ सामायिक संवररूपें अस्ति ठे, चउविसठो किर्त्तनरूपें अस्ति ठे, वांढां गुणवंत प्रतिपत्तिरूपें अस्ति ठे, पडिक्कमणुं आलोयणारूपें अस्ति ठे, काउस्सग्ग, ज्ञान, दर्शन अने चारित्र, आराधनरूपें स्यात् अस्ति ठे, अने पञ्चस्काण ते व्रत धारणरूपें अस्ति ठे, ए पूर्वोक्त गुणरूप षडावश्यक स्यात् अस्तिरूपें ठे, ए प्रथम जंग जाणवो.

२ ए षडावश्यक अशुज बंधपणे नथी, माटे एमां अशुज बंधीनी नास्ति ठे तेथी स्यात् नास्तिपणुं ठे, ए बीजो जंग जाणवो.

३ ए षडावश्यक स्वकीय एटले पोताने इव्व, क्षेत्र, कालजावें अस्ति रूपें ठे, ते अस्ति जांगो ठे, अने एहीज इव्व ते परइव्वनां इव्व, क्षेत्र, काल, जावपणे नथी ते नास्तिनामें जांगो ठे, माटे जे समय अस्ति ठे ते समयेंज नास्ति जंग पण ठे; ए स्यात् अस्ति नास्ति नामें त्रीजो जंग जाणवो.

४ ए पूर्वोक्त त्रिजंगीएं करी ठ आवश्यकनुं स्वरूप जाणीयें, पण ए समय समकालें कहेवाय नहीं, केम के वचननुं तोक्रमें प्रवर्त्तन ठे तेथी एक समयमां सर्व धर्म कहेवाय नहीं माटे ए अवक्तव्य नामा चोथो जंग जाणवो.

५ ए षडावश्यकमांहे एक समयने विषे अस्तिपणाना अनंता धर्म रह्या ठे, ते जाणे खरो, पण एक समयें कहेवाय नहीं, केम के एक अक्षर नो उच्चार करतां पण असंख्याता समय लागे ठे; माटे ए स्यात् अस्ति अवक्तव्य एवे नामें पांचमो जंग जाणवो.

६ ए षडावश्यकमांहे एक समयने विषे नास्तिपणाना अनंता धर्म र

હ્યા ઢે, તે જાણે સ્વરો, પણ એક સમયમાંહે વચનેં કરી કહ્યા જાય નહીં; માટે એ સ્યાત્નાસ્તિ અવક્તવ્ય નામા ઠઠો જંગ જાણવો.

૭ એ પઢાવશ્યકમાં પોતાના રૂપેં અસ્તિપણે એક સમયને વિષે અનંતા ધર્મે ઢે અને પરરૂપેં નાસ્તિપણેં પણ અનંતાધર્મે એક સમયને વિષે ઢે, પણ તે એક સમયેં વચનેં કરી કહ્યા જાય નહીં; માટે એ સ્યાત્ અસ્તિ, સ્યાત્ નાસ્તિ યુગપત્ અવક્તવ્ય નામા સાતમો જંગ જાણવો.

હવે એ પ્રત્યેક આવશ્યકેં ચાર નામાદિક નિદ્દેષા તથા ક્ષેત્ર અને કાલ એ ઠ વાનાં જૂદાં જૂદાં વિવરીને કહે ઢે.

. ॥ ત્યાં પ્રથમ સામાયિકાવશ્યકેં ઠ વાનાં કહે ઢે ॥

૧ સામાયિક એહવું નામ, તે નામ સામાયિક. ૨ સામાયિકની ક્રિયા, રચના, વિશેષ સૂત્રની સ્થાપના, તે સ્થાપનાસામાયિક એ બે જેદેં ઢે. ૩ સૂત્રના શુદ્ધ અક્ષરનો ઉચ્ચાર, તે ડ્વ્યસામાયિક. ૪ સંકલ્પ વિકલ્પ રહિત શુ જ જાવના જે આત્માના અધ્યવસાય તેહને જાવસામાયિક કહીયેં. ૫ જે ક્ષેત્રેં સામાયિક કરિયેં, તે ક્ષેત્ર સામાયિક, ૬ અને એનો અંતરમુદ્દત્ત પ્રમાણ કાલ, તે કાલસામાયિક.

॥ હવે ચત્તવિસઠ્ઠાનામા બીજા આવશ્યક ઉપર ઠ વાનાં ॥

૧ રૂપનાદિક ચોવીશ જિનનાં નામ તે નામચત્તવિસઠ્ઠો કહીયેં. ૨ જિનની કાષ્ઠમય ચિત્રિત પુતલી તથા પિત્તલાદિકની મૂર્તિ તે સ્થાપના નામા ચત્તવિસઠ્ઠો; તેના બે જેદ ઢે. એક જે સ્થાપનાનાં અંગોપાંગ તાદૃશ દેશ્વાય તે સન્નાવ સ્થાપના જાણવી, અને બીજી શંખ પ્રમુખેં જે ગુરુની સ્થાપના કરીયેં, તે અસદ્જાવસ્થાપના. એ બે જેદેં સ્થાપનાચત્તવિસઠ્ઠો જાણવો. ૩ જીવજિન તે ડ્વ્ય ચત્તવિસઠ્ઠો કહીયેં. ૪ સમવસરણસ્ય જિન તે જાવ ચત્તવિસઠ્ઠો. ૫ જે ક્ષેત્રેં તે સ્વેત્રચત્તવિસઠ્ઠો. ૬ જે કાલેં તે કાલચત્તવિસઠ્ઠો.

॥ હવે વંદનાવશ્યક નામા ત્રીજા આવશ્યક ઉપર ઠ વાનાં ॥

૧ વાંદણાં એહવું નામ, તે નામ વાંદણું. ૨ કોડ્ક વાંદણાને કાષ્ઠ ચિત્રાદિકને વિષે સ્થાપે, જે આ મેં વાંદણું સ્થાપ્યું ઢે, તે સ્થાપનાવાંદણું. ૩ આવર્તેં બાર તથા પચ્ચીશ આવશ્યકાદિક શુદ્ધ ઉપયોગ વિના કરવાં, તે ડ્વ્યવંદન કહીયેં. ૪ જાવપૂર્વક ઉપયોગ સહિત વાંદવું, તે જાવવંદન. ૫ જે ક્ષેત્રેં વાંદવું, તે ક્ષેત્રવંદન. ૬ જે કાલેં વાંદવું, તે કાલવંદન.

॥ हवे पडिक्कमणां आवश्यक उपर ठ वानां ॥

१ पडिक्कमण एवुं नाम, ते नामपडिक्कमणुं. २ जीवाजीवनी इहायें काष्ठादिक स्थापीयें, ते स्थापनापडिक्कमणुं. ३ जे उपयोग विना करवुं, ते इव्वपडिक्कमणुं. ४ नावथी उपयोग सहित करवुं, ते नावपडिक्कमणुं. ५ जे क्षेत्रें पडिक्कमणुं करवुं. ते क्षेत्रपडिक्कमणुं. ६ जे कालें पडिक्कमणुं करवुं, ते कालपडिक्कमणुं. ए पडिक्कमणानी परेंज काउस्सग्ग तथा पच्चस्का ए ए बन्ने आवश्यकना नामादिक ठए बोल जाणी लेवा.

अथ वडी नीति लघुनीत्यादि परठवण, योग्य जग्या प्रतिक्षेपण निमित्तें पोसहमां चोवीश मंमल करवां, ते कहे ठे. त्यां प्रथम संथारा पासेंनी जग्यायें.

१ आघाडे आसन्ने उच्चारे पासवणे अणहियासे. २ आघाडे आसन्ने पासवणे अणहियासे. ३ आघाडे मळे उच्चारे पासवणे अणहियासे. ४ आघाडे मळे पासवणे अणहियासे. ५ आघाडे दूरे उच्चारे पासवणे अणहियासे. ६ आघाडे दूरे पासवणे अणहियासे.

॥ हवे उपाश्रयना बारणांना मांहेनी तरफनां ॥

१ आघाडे आसन्ने उच्चारे पासवणे अणहियासे. २ आघाडे आसन्ने पासवणे अणहियासे. ३ आघाडे मळे उच्चारे पासवणे अणहियासे. ४ आघाडे मळे पासवणे अणहियासे. ५ आघाडे दूरे उच्चारे पासवणे अणहियासे. ६ आघाडे दूरे पासवणे अणहियासे.

॥ हवे उपाश्रयनां बारणां बाहिर नजिक रहींने करे ॥

१ अणघाडे आसन्ने उच्चारे पासवणे अणहियासे. २ अणघाडे आसन्ने पासवणे अणहियासे. ३ अणघाडे मळे उच्चारे पासवणे अणहियासे. ४ अणघाडे मळे पासवणे अणहियासे. ५ अणघाडे दूरे उच्चारे पासवणे अणहियासे. ६ अणघाडे दूरे पासवणे अणहियासे.

॥ हवे उपाश्रयथी शो हाथ आशरे दूरें रहे, ते करवां ॥

१ अणघाडे आसन्ने उच्चारे पासवणे अणहियासे. २ अणघाडे आसन्ने पासवणे अणहियासे. ३ अणघाडे मळे उच्चारे पासवणे अणहियासे. ४ अणघाडे मळे पासवणे अणहियासे. ५ अणघाडे दूरे उच्चारे पासवणे अणहियासे. ६ अणघाडे दूरे पासवणे अणहियासे ॥ इति मंमल बोल चोवीश समाप्त ॥

॥ अथ चैत्यवंदनानि लिख्यते ॥

॥ तत्र प्रथम सिद्धाचल चैत्यवंदनं ॥

॥ विमल केवल ज्ञान कमला, कलित त्रिभुवन हितकरं ॥ सुरराज सं
स्तुत चरण पंकज, नमो आदिजिनेश्वरं ॥ १ ॥ विमल गिरिवर शृंग
मंमण, प्रवर गुणगणनूधरं ॥ सुर असुर किन्नर कोडि सेवित ॥ नमो०
॥ २ ॥ करत नाटिक किन्नरीगण, गाय जिनगुण मनहरं ॥ निर्झरा
वली नमे अहनिश ॥ नमो० ॥ ३ ॥ पुंमरिक्क गणपति सिद्धि साधो,
कोडी पण मुनि मनहरं ॥ श्री विमल गिरिवर शृंगसिद्धा ॥ नमो० ॥ ४ ॥
निज साध्य साधन सुर मुनिवर, कोडीनंत ए गिरिवरं ॥ मुक्ति रमणी
वस्था रंगें ॥ नमो० ॥ ५ ॥ पाताल नर सुरलोक मांही, विमल गिरिवर
तो परं ॥ नहिं अधिक तीरथ तीर्थपति कहे ॥ नमो० ॥ ६ ॥ एम वि
मल गिरिवर शिखरमंमण, दुःखविहंमण ध्याइये ॥ निजशुद्ध सत्ता साध
नार्थ, परम ज्योतिने पाइये ॥ ७ ॥ जित मोह कोह विमोह निडा, परमपदस्थि
त जयकरं ॥ गिरिराज सेवा करण तत्पर, पद्मविजय सुहितकरं ॥ ८ ॥ इति ॥ १ ॥

॥ अथ श्रीशत्रुंजय चैत्यवंदनं ॥

॥ श्री शत्रुंजय सिद्ध खेत्र, दीठे दुर्गति वारे ॥ नाव धरीने जे चढे, तेने
नव पार उतारें ॥ १ ॥ अनंत सिद्धनो एह ठाम, सकल तीर्थनो राय ॥ पूर्व
नवाणुं रिखनदेव, ज्यां ठविआ प्रभु पाय ॥ २ ॥ सूरजकुंम शोहामणो, कविड
जह्नु अनिराम ॥ नानिराया कुलमंमणो, जिनवर करुं प्रणाम ॥ ३ ॥ इति ॥ २ ॥

॥ अथ पंचतीर्थी चैत्यवंदनं ॥

॥ आज देव अरिहंत नमुं, समरुं तारुं नाम ॥ ज्यां ज्यां प्रतिमा जिनत
णी, त्यां त्यां करुं प्रणाम ॥ १ ॥ शत्रुंजय श्रीआदिदेव, नेम नमुं गिरिना
र ॥ तारंगे श्री अजित नाथ, आबु रिखन जुहार ॥ २ ॥ अष्टापदगिरि
उपरें, जिनचोवीशी जोय ॥ मणिमय मूरति मानशुं, जरतें जरावी सोय
॥ ३ ॥ समेत शिखर तीरथ वडुं, ज्यां वोशे जिन पाय ॥ वैजार्कगिरि उ
परें, श्री वीरजिनेश्वर राय ॥ ४ ॥ मांमवगढनो राजीयो, नामें देव सुपा
स ॥ रिखन कहे जिन समरतां, पोहोचे मननी आश ॥ ५ ॥ इति ॥ ३ ॥

॥ अथ चोवीश जिननुं चैत्यवंदन ॥

॥ पद्मप्रजने वासुपूज्य, दोय राता कहीएं ॥ चंद्रप्रजने सुविधिनाथ, दो

प्रतिक्रमणसूत्र.

३८६

उज्ज्वल लहीएं ॥ १ ॥ मल्लीनाथ ने पार्श्वनाथ, दो नीला निरख्या ॥ मुनि सुव्रत ने नेमनाथ, दो अंजन सरिखा ॥ २ ॥ शोले जिन कंचन समा ए, एवा जिन चोवीश ॥ धीरविमल पंमित तणो, ज्ञान विमल कहे शिष्य ॥ ३ ॥ इति ॥ ४ ॥

॥ अथ श्रीजिन चोविश समकितनवगणतीनुं चैत्यवंदन ॥

॥ प्रथम तीर्थंकर तणा हुवा, नव तेर कहीजें ॥ शान्तितणा नव बार सार, नव नव नेम लहीजें ॥ १ ॥ दश नव पासजिणंदने, सत्तावीश श्री वीर ॥ शेष तीर्थंकर त्रिहुं नवें, पाम्या नवजल तीर ॥ २ ॥ ज्यांथी सम कित फरसीयुं, त्यांथी गणीएं तेह ॥ धीरविमल पंमित तणो, ज्ञानविमल गुण गेह ॥ ३ ॥ इति ॥ ५ ॥

॥ अथ चउदर्शे बावन गणधरनुं चैत्यवंदन ॥

॥ गणधर चोराशी कहा, वली पंचाणुं ठेक ॥ दोय अधिक इग सय ग णा, शोल अधिक शत एक ॥ १ ॥ शत सुमति ने गणधरा, एक सहस अघि का सात ॥ पंचाणुं त्राणुं तथा, अडसी इगसी व्रात ॥ २ ॥ ठोहोंतेर ठा शठ सगवन, पंचास तेंतालीश ॥ ठत्तिस पणतिस कुंथुने, अर गणधर ते त्रीश ॥ ३ ॥ अडवीस अष्टादश कहा, नमि सत्तर गणधार ॥ एकादश दश शिव गया, वीर तणा अगीयार ॥ ४ ॥ रिखनादिक चोवीशना, एक सहस सय चार ॥ अधिकेरा बावन कहा, सर्व मली गणधार ॥ ५ ॥ अक्य पद वरिया सवे, सादि अनंत निवास ॥ करीएं गुन चैत्य वंदना, जब लग घटमां शास ॥ ६ ॥ इति ॥ ६ ॥

॥ अथ पंच परमेष्टि चैत्यवंदन ॥

॥ बार गुण अरिहंत देव, प्रणमीजें नावें ॥ सिद्ध आठ गुण समरतां, ड.ख दोहग जावे ॥ १ ॥ आचारज गुण ठत्रीस, पंचवीश उवजाय ॥ सत्तावी श गुण साधुना, जपतां सुख थाय ॥ २ ॥ अष्टोत्तर सय गुण मली ए, एम समरो नवकार ॥ धीरविमल पंमित तणो, नय प्रणमे नित सार ॥ ३ ॥ इति ॥ ७ ॥

॥ अथ सीमंधरजिन चैत्यवंदन ॥

॥ श्री सीमंधर वीतराग, त्रिभुवन तुमें उपगारी ॥ श्री श्रेयांसपिताकुलें, बहु शोना तुमारी ॥ १ ॥ धन्य धन्य माता सत्यकी, जेणें जायो जयकारी ॥ वृषज लंठनें विराजमान, वंदे नर नारी ॥ २ ॥ धनुष पांचशें देहडी ए, सोहीयें सोवन वान ॥ कीर्तिविजय उववायनो, विनय धरे तुम ध्यान ॥ ३ ॥

॥ अथ सीमंधर जिन चैत्यवंदनं ॥

॥ सीमंधर परमात्मा, शिव सुखना दाता ॥ पुष्कलवद् विजयेंजयो, सर्व
जीवना त्राता ॥ १ ॥ पूर्वविदेह पुंमरीगिणी, नयरीयें शोहे ॥ श्रीश्रेयांस
राजा तिहां, नवियणनां मन मोहे ॥ २ ॥ चउद सुपन निर्मल लही, स
त्यकी राणी मात ॥ कुंशुअर जिन अंतरे, श्री सीमंधर जात ॥ ३ ॥ अ
नुक्रमें प्रभु जनमीया, वली यौवन पावे ॥ मात पिता हरखें करी, रूकमि
णी परणावे ॥ ४ ॥ नोगवी सुख संसारनां, संजम मन लावे ॥ मुनिसु
व्रत नमि अंतरे, दीक्षा प्रभु पावे ॥ ५ ॥ घाती कर्मनो कृप करी, पाम्या
केवल नाण ॥ रिखन लंठनें शोजता, सर्व नावना जाण ॥ ६ ॥ चोराशी
जस गणधरा, मुनिवर एकशो कोड ॥ त्रण भुवनमां जोयतां, नहीं कोय
एहनी जोड ॥ ७ ॥ दश लाख कह्या केवली, प्रभुजीनो परिवार ॥ एक स
मय त्रण कालना, जाणे सर्व विचार ॥ ८ ॥ उदयपेढाल जिनांतरे ए, याशे
जिनवर सिद्ध ॥ जसविजय गुरु प्रणमतां, शुचवंडित फल लीध ॥ ९ ॥ १० ॥

॥ अथ सीमंधरचैत्यवंदनं ॥

॥ श्रीसीमंधर जगधणी, आ नरतें आवा ॥ करुणावंत करुणा करी, अम
ने वंदावो ॥ १ ॥ सकल नक्त तुमो धणी ए, जो होवे अपनाथ ॥ नवो
नव हुं हुं ताहरो, नहीं मेहेहुं हवे साथ ॥ २ ॥ सयल संग ठंढी करी ए,
चारित्र लेइशुं ॥ पाय तुमारा सेवीने, शिव रमणी वरीशुं ॥ ३ ॥ ए अलजो
मुजने घणो ए, पूरो सीमंधरदेव ॥ इहां थकी हुं विनवुं, अवधारो मुजसेव ॥ ४ ॥

॥ अथ वीशस्थानकनुं चैत्यवंदन ॥

॥ पेहेले पद अरिहंत नमुं, बीजे सर्व सिद्ध ॥ त्रीजे प्रवचन मन धरो,
आचारज सिद्ध ॥ १ ॥ नमोथेराणं पांचमे, पाठक गुण ठेठे ॥ नमो लोए
सबसाहुणं, जे ठे गुण गरिठे ॥ २ ॥ नमो नाणस्स आठमे, दर्शन मन जा
वो ॥ विनय करो गुणवंतनो, चारित्रपद ध्यावो ॥ ३ ॥ नमो बंजवयधा
रीणं, तेरमे किरियाणं ॥ नमो तवस्स चौदमे, गोयम नमो जिणाणं ॥ ४ ॥
चारित्र ज्ञान सुअस्सने ए, नमो तीढस्स जाणी ॥ जिन उत्तमपद पद्यने,
नमतां होय सुखखाणी ॥ ५ ॥ इति ॥ ११ ॥

॥ अथ वीसथानकनवना काउस्सगनुं चैत्यवंदनं ॥

॥ चोवीश पंदर पिसतालीशनो, ठत्रीशनो करीयें ॥ दश पचवीश सत्ता वीशनो, काउस्सग मन धरीयें ॥ १ ॥ पंच सडसठ दश वली, सीत्तेर नव पचवीश ॥ बार अडवीस लोंगस्स तणो, काउस्सग धरो गुणीश ॥ २ ॥ वीश सत्तर इगवन, ढादश ने पंच ॥ एणी परें काउस्सग जो करे, तो जाये नव संच ॥ ३ ॥ अनुक्रमें काउस्सग मन धरो, गुणी लेजो वीश ॥ वीशथानक एम जाणीयें, संहेपथी लेश ॥ ४ ॥ जाव धरी मनमां घणो ए, जो एकपद आराधे ॥ जिन उत्तमपद पद्मने, नमी निज कारज साधे ॥ ५ ॥

॥ अथ रोहिणीतप चैत्यवंदनं ॥

॥ रोहिणी तप आराधीयें, श्रीश्री वासुपूज्य ॥ दुःख दोहण दूरें टले, पूज क होये पूज्य ॥ १ ॥ पेहेला कीजें वासखेप, प्रह उठीने प्रेम ॥ मध्यान्हें करी धोतीआं, मन वच काया खेम ॥ २ ॥ अष्ट प्रकारनी रचीयें, पूजा नृत्य वाजित्र ॥ जावें जावना जावीयें, कीजें जन्म पवित्र ॥ ३ ॥ त्रिहुं कालें लेइ धूप दीप, प्रभु आगल कीजें ॥ जिनवर केरी नक्तिगुं, अविचल सुख लीजें ॥ ४ ॥ जिनवर पूजा जिन स्तवन, जिननो कीजें जाप ॥ जिनवर पदने ध्याइयें, जिम नावे संताप ॥ ५ ॥ कोड कोड गुण फल दीये, उत्तर उत्तर जेद ॥ मान कहे ए विध करो, ज्युं होवे नवनो ठेद ॥ ६ ॥

॥ अथ विचरता जिननुं चैत्यवंदन ॥

॥ सीमंधर प्रमुख नमुं, विहरमान जिन वीश ॥ रिखनादिक वली वंदीयें, संपइ जिन चोवीश ॥ १ ॥ सिद्धाचल गिरनार आबु, अष्टापद वली सार ॥ समेतशिखर ए पंचतीर्थ, पंचमी गति दातार ॥ २ ॥ ऊर्ध्व लोकें जिन हर नमुं, ते चोराशी लाख ॥ सहस सत्ताणुं उपरें, त्रेवीश जिनवर जांख ॥ ३ ॥ एक शो बावन कोड वली, लाख चोराणुं सार ॥ सहस चुम्माली सातर्जो, शाठ जिन पडिमा उदार ॥ ४ ॥ अधोलोकें जिननवन नमुं, सात कोड बोहोतेर लाख ॥ तेरर्जो कोड नेव्याशी कोड, शाठ लाख चित्त राख ॥ ५ ॥ व्यंतर ज्योतिषीमां वली ए, जिन जुवन अपार ॥ ते नवि नित्य वंदन करो, जेम पामो नवपार ॥ ६ ॥ तिर्ठा लोकें शाश्वतां, श्रीजिनजुवन विशाल ॥ बत्रीशर्जो ने उगणशाठ, वंदूं थइ उजमाल ॥ ७ ॥ लाख त्रण ए काणुं सहस, त्रणर्जो वीश मनोहार ॥ जिनपडिमा ए शाश्वती, नित्य नित्य

करुं जुहार ॥ ८ ॥ त्रण जुवनमांही वली ए, नामादिक जिन सार ॥
सिद्ध अनंता वंदीयें, महोदय पद दातार ॥ ९ ॥ इति ॥ १४ ॥

॥ अथ बीजनुं चैत्यवंदन ॥

॥ इविध धर्म जिणें उपदिश्यो, चांथा अजिनंदन ॥ बीजें जन्म्या ते
प्रभु, नवदुःख निकंदन ॥ १ ॥ इविध ध्यान तुम्हें परिहरो, आदरो दोय
ध्यान ॥ एम प्रकाश्युं सुमति जिनें, ते चविया बीज दिन ॥ २ ॥ दोय वं
धन राग द्वेष, तेहनें नवि तजीयें ॥ मुक्त परें शीतल जिन कहें, बीजदि
न शिव नजीयें ॥ ३ ॥ जीवाजीव पदार्थनुं, करो नाण सुजाण ॥ बीज दिनें
वासुपूज्य परें, लहो केवल नाण ॥ ४ ॥ निश्चय नय व्यवहार दोय, एकां
त न ग्रहीयें ॥ अर जिन बीज दिनें चवी, एम जन आगल कहीयें ॥ ५ ॥
वर्तमान चोवीशीयें, एम जिन कल्याण ॥ बीजदिनें केइ पामीया, प्रभु
नाण निर्वाण ॥ ६ ॥ एम अनंत चोवीशीयें ए, दुआं बहु कल्याण ॥ जिन
उत्तम पद पद्मनें, नमतां होय सुख खाण ॥ ७ ॥ इति ॥ १५ ॥

॥ अथ ज्ञानपंचमीनुं चैत्यवंदन ॥

॥ त्रिगडे बेठा वीरजिन, नांखे नविजन आगें ॥ त्रिकरणशुं त्रिहुं लोक
जन, निसुणो मन रागें ॥ १ ॥ आराहो नलि जातसें, पांचम अजुवा
ली ॥ ज्ञान आराधन कारणें, एहज तिष्ठि निहाली ॥ २ ॥ ज्ञान विना
पशु सारिखा, जाणो एणें संसार ॥ ज्ञान आराधनथी लक्षुं, शिवपद
सुख श्रीकार ॥ ३ ॥ ज्ञान रहित क्रिया कही, काश कुसुम उपमान ॥ लो
कालोक प्रकाशकर, ज्ञान एक परधान ॥ ४ ॥ ज्ञानी सासो सासमें, करे
कर्मनो खेह ॥ पूर्व कोडी वरसां लगे, अज्ञानें करे तेह ॥ ५ ॥ देश आरा
धक क्रिया कही, सर्व आराधक ज्ञान ॥ ज्ञान तणो महिमा घणो, अंग पांच
मे जगवान ॥ ६ ॥ पंच मास लघु पंचमी, जावज्जीव उत्कृष्टी ॥ पंच वरस
पंच मासनी, पंचमी करो गुनदृष्टि ॥ ७ ॥ एकावनही पंचनो ए, काउ
स्सग लोगस्स केरो ॥ उजमणुं करो जावशुं, टालें नव फेरो ॥ ८ ॥
एणी परें पंचमी आराहीयें ए, आणी जाव अपार ॥ वरदत्त गुणमंजरी
परें, रंगविजय लहो सार ॥ ९ ॥ इति ॥ १६ ॥

॥ अथ अष्टमीनुं चैत्यवंदन ॥

॥ माहा शुद्धी आठिमने दिनें, विजया सुत जायो ॥ तेम फागुण शुद्धि

आठमे, संजव चवि आयो ॥ १ ॥ चइतर वदनी आठमें, जनम्या कृषन
जिणंद ॥ दीक्षा पण ए दिन लही, दुआ प्रथम मुनिचंद ॥ २ ॥ माध
व शुदि आठम दिनें, आठ कर्म कखां दूर ॥ अजिनंदन चोथा प्रभु, पा
म्या सुख नरपूर ॥ ३ ॥ एहीज आठम उजली, जन्म्या सुमतिजिणंद ॥
आठ जाति कलशें करी, न्हवरावे सुर इंद ॥ ४ ॥ जन्म्या जेठ वदि आठ
में, मुनिसुव्रत स्वामी ॥ नेम आषाढ शुदि आठमें, अष्टमी गति पामी ॥
॥ ५ ॥ श्रावण वदनी आठमें, नमि जन्म्या जग जाण ॥ तिम श्रावण शु
दि आठमे, पासजीनुं निर्वाण ॥ ६ ॥ नाइवा वदि आठमदिनें, चविया
स्वामी सुपास ॥ जिन उत्तमपद पद्मनें, सेव्याथी शिववास ॥ ७ ॥ इति ॥ १ ॥ ७ ॥

॥ अथ एकादशीनुं चैत्यवंदन ॥

॥ शासन नायक वीरजी, प्रभु केवल पायो ॥ संघ चतुर्विध थापवा,
महसेन वन आयो ॥ १ ॥ माधव सीत एकादशी, सोमल बीज यज्ञ ॥
इंद्रजित आर्दे मव्या, एकादश विग्र ॥ २ ॥ एकादशसें चउ गुणा, तेह
नो परिवार ॥ वेद अर्थ अवलो करे, मन अजिमान अपार ॥ ३ ॥ जीवा
दिक संशय हरी ए, एकादश गणधार ॥ वीरें थाप्या वंदीयें, जिन शासन
जयकार ॥ ४ ॥ मल्ली जन्म अर मल्ली पास, वर चरण विलासी ॥ कृषन
अजित सुमति नमी, मल्ली घनघाति विनाशी ॥ ५ ॥ पद्मप्रन शिववास
पास, नवचवना तोडी ॥ एकादशी दिन थापणी, रुद्रि सघली जोडी ॥ ६ ॥
दश खेत्रें त्रिहुं कालनां, त्रणशें कल्याण ॥ वरस अग्यार एकादशी, आरा
धो वर नाण ॥ ७ ॥ अगीयार अंग लखावीयें, एकादश पाठां ॥ पूंजणी ठ
वणी विंढणी, मसी कागल काठां ॥ ८ ॥ अगीयार अव्रत ठामवां ए, वहो
पडिमा अगियार ॥ खिमाविजय जिन शासनें, सफल करो अवतार ॥ ९ ॥

॥ अथ चोवीश तिर्थकरनी राशिनुं चैत्यवंदन ॥

॥ शांति नमी मल्ली मेष ठे, कुंभु अजित वृषजाति ॥ संजव अजिनंदन
मिथुन, धर्म करक सिंह सुमति ॥ १ ॥ कन्या पद्मप्रन नेम वीर, पास
सुपास तुला ए ॥ शशी वृश्चिक धन कृषनदेव, सुविधि शीतल जिनराय ॥ २ ॥
मकर सुव्रत श्रोयांसनें ए, बारमा घट मीन लील ॥ विमल अनंत अर ना
मथी, सुखीया श्री गुनवीर ॥ ३ ॥ इति ॥ १ ॥ ९ ॥

॥ अथ श्री परमात्मानुं चैत्यवंदन ॥

॥ परमेश्वर परमात्मा, पावन परमिष्ठ ॥ जय जग गुरु देवाधिदेव,
नयणें में दिष्ट ॥ १ ॥ अचल अकल अविकार सार, करुणा रस सिंधु ॥
जगतीजन आधार एक, निःकारण बंधु ॥ २ ॥ गुण अनंत प्रभु ताहराए,
किमही कव्या न जाए ॥ राम प्रभु जिन ध्यानथी, चिदानंद सुख थाय ॥ ३ ॥

॥ अथ श्रीजिनपूजानुं चैत्यवंदन ॥

॥ निजरूपें जिननाथ के, इव्यें पण तिमही ॥ नाम थापना जेदथी, प्र
गट जगमांहि ॥ १ ॥ अथातमथी जोडीयें, निस्केपा चार ॥ तो प्रभुरूप
समान जाव, पामे निरधार ॥ २ ॥ पावन आतमनें करे ए, जन्म जरादिक
दूर ॥ ते प्रभु पूजा ध्यानथी, राम कहे सुख पूर ॥ ३ ॥ इति ॥ २१ ॥

॥ अथ श्री चंदकेवलीना रासमांथी चैत्यवंदन ॥

॥ अरिहंत नमो जगवंत नमो, परमेसर जिन राज नमो ॥ प्रथम जि
नेसर प्रेमें पेखत, सिद्धां सघलां काज नमो ॥ अ० ॥ १ ॥ प्रभु पारंगत
परम महोदय, अविनाशी अकलंक नमो ॥ अजर अमर अद्भुत अतिश
यनिधि, प्रवचन जलधिमयंक नमो ॥ अ० ॥ २ ॥ तिहुयण नवियण
जण मण वंठिय, पूरण देव रसाल नमो ॥ ललि ललि पाय नमुं हुं नालें,
कर जोडीनें त्रिकाल नमो ॥ अ० ॥ ३ ॥ सिद्ध बुद्ध तूं जग जन सज्जन,
नयनानंदन देव नमो ॥ सकल सुरासुर नर वर नायक, सारे अहोनिश
सेव नमो ॥ अ० ॥ ४ ॥ नूं तीर्थकर सुखकर साहिब, तूं निःकारण बंधु
नमो ॥ शरणागत नविने हितवत्सल, तुंही रुपारससिंधु नमो ॥ अ०
॥ ५ ॥ केवलज्ञानादर्शें दर्शित, लोकालोकस्वजाव नमो ॥ नाशित सक
लकलंककलुषण, दुरित उपडवजाव नमो ॥ अ० ॥ ६ ॥ जगचिंता
मणि जगगुरु जगहित, कारक जगजननाथ नमो ॥ घोर अपार नवो
दधि तारण, तूं शिवपुरनो साथ नमो ॥ अ० ॥ ७ ॥ अशरण शरण
नीराग निरंजन, निरुपाधिक जगदीश नमो ॥ बोधि दीउ अनुपम दानेस
र, ज्ञान विमल सूरिश नमो ॥ अ० ॥ ८ ॥ इति ॥ २२ ॥

॥ अथ श्री शंखेश्वर पार्श्व जिन वंद ॥

॥ सेवो पास संखेसरो मन्न शुद्धें, नमो नाथ निश्चें करी एक बुद्धें ॥
देवी देवलां अन्यने शुं नमो ठो, अहो नव्यलोको जुला कां नमो ठो ॥ १ ॥

त्रिलोकना नाथने शुं तजो ठो, पड्या पाशमां नूतने कां नजो ठो ॥ सु
 रधेनु ठंमी अजा शुं अजो ठो, महा पंथ मूकी कुपंथें ब्रजो ठो ॥ १ ॥
 तजे कोण चिंतामणि काचमाटे, ग्रहे कोण रासजने हस्ती साटे ॥ सुर
 डुम उपाडी कुण आक वावे, महा मूढ ते आकुला अंत पावे ॥ २ ॥
 किहां कांकरो ने किहां मेरुशृंगं, किहां केशरीने किहां ते कुरंगं ॥ किहां
 विश्वनाथं किहां अन्य देवा, करो एकचित्तें प्रभु पास सेवा ॥ ४ ॥ पूजो
 देव प्रजावती प्राणनाथं, सहू जीवने जे करे ठे सनाथं ॥ महा तत्त्व
 जाणी सदा जेह ध्यावे, तेनां दुःख दारिद्र्य दूरें पलावे ॥ ५ ॥ पामी मानु
 षोने वृथा कां गमो ठो, कुशीलें करी देहनें कां दमो ठो ॥ नहीं सुक्तिवासं
 विना वीतरागं, नजो नगवंतं तजो दृष्टिरागं ॥ ६ ॥ उदयरत्न जांखे सदा
 हेत आणी, दयाभाव कीजें प्रभु दास जाणी ॥ आज माहरे मोतीडे मेह
 बुछा, प्रभु पास संखेश्वरो आप तूठा ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ पार्श्वजिन स्तोत्र लिख्यते ॥

॥ कल्याणकेलिसदनाय नमोनमस्ते, श्रीमत्सरोजवदनाय नमोनम
 स्ते ॥ रागारिवारकदनाय नमोनमस्ते, वज्रानिरामरदनाय नमोनमस्ते
 ॥ १ ॥ अंजोधराजकरणाय न० ॥ लोकातिरिक्तवरणाय न० ॥ संसार
 वार्द्धितरणाय न० ॥ त्रैलोक्यसारशरणाय न० ॥ २ ॥ सन्निर्मितांहि
 महनाय न० ॥ रागोरुदारुदहनाय न० ॥ विध्वस्तकृत्स्नकुहनाय न० ॥
 पुण्यडुमालिगहनाय न० ॥ ३ ॥ संसारतापशमनाय न० ॥ निर्दाह्य
 दाहदमनाय न० ॥ सुव्यक्तमुक्तिगमनाय न० ॥ रुपानिजूनूतकमनाय
 न० ॥ ४ ॥ पापौघपांसुपवनाय न० ॥ सेवापरत्रिभुवनाय न० ॥ क्रो
 धांशुशुक्लिवनाय न० ॥ संसृत्युदन्वद्ववनाय न० ॥ ५ ॥ नेत्राजिजूनूत
 कमलाय न० ॥ शक्रार्चितांहिकमलाय न० ॥ निर्नाशिताखिलमलाय
 न० ॥ पद्मोद्धसत्परिमलाय न० ॥ ६ ॥ श्री अश्वसेनतनयाय न० ॥ सर्वा
 द्रुतैकविनपाय न० ॥ विख्यातनिश्चितनयाय न० ॥ निर्णीतनूर्युपनयाय
 न० ॥ ७ ॥ श्रीसंघदर्पसुविनेयकधर्मसिंह, पादारविंदमधुलिण्मुनिरत्नसिंहः
 पार्श्वप्रजोर्नगवतः परमं पवित्रं, स्तोत्रं चकार जनतानिमित्तार्थसिद्धयै ॥ ८ ॥

॥ अथ श्री महावीरजिन उद ॥

॥ सेवो वीरने चित्तमां नित्य धारो, अरि क्रोधने मन्त्रथी दूर वारो ॥

संतोष वृत्तिधरो चितमाहिं, रागवेषथी दूर थाउं उच्चाहिं ॥१॥ पडघा मोह
ना पासमां जेह प्राणी, शुद्ध तत्त्वनी वात तेणें न जाणी ॥ मनु जन्म पामी
वृथा कां गमो ठो, जैनमार्ग ठंभी चुला कां नमो ठो ॥२॥ अलोनी अमानी
नीरागी तजो ठो, सलोनी समानी सरागी नजो ठो ॥ हरि हरादि अन्य
थी शुं रमो ठो, नदी गंग मूकी गलीमां पडो ठो ॥३॥ केइ देव हाथें अस्ति
चक्रधारा, केइ देव घाले गले रुंढ माला ॥ केइ देव उत्संगें राखे ठे वामा,
केइ देव साथें रमे वृंद रामा ॥ ४ ॥ केइ देव जपे लेइ जपमाला, केइ
मांसनह्नी महावीकराला ॥ केइ योगिणी नोगिणी नोग रागें, केइ रुडाणी
ठागनो होम मागे ॥५॥ इसा देव देवीतणी आश राखे, तदा मुक्तिनां सु
खने केम चाखि ॥ जदा लोचना थोकनो पार नाव्यो, तदा मधनो बिंडुउ
मन्न जाव्यो ॥ ६ ॥ जेह देवजां आपणी आश राखे, तेह पिंमने मन्नशुं
लेअ चाखे ॥ दीन हीननी जोड ते केम नांजे, फुटो ढोल होए कहो के
म वाजे ॥ ७ ॥ अरे मूढ ज्ञाता नजो मोह दाता, अलोनी प्रचुने नजो
विश्वख्याता ॥ रत्न चिंतामणि सारिखो एह साचो, कलंकी काचना पिंम
शुं मत राचो ॥ ८ ॥ मंदबुद्धिशुं जेह प्राणी कहे ठे, सवि धर्म एकत्व नू
लो नमे ठे ॥ कीहां सर्षवाने कीहां मेरु धीरं, कीहां कायराने कीहां शूरवी
रं ॥ ९ ॥ कीहां स्वर्णधालं कीहां कुंजखंमं, कीहां कोइवाने कीहां खीर
मंमं ॥ कीहां खीरसिंधु कीहां द्वारनोरं, कीहां कामधेनु कीहां ठागखीरं
॥ १० ॥ कीहां सत्यवाचा कीहां कूडवाणी, कीहां रंकनारी कीहां राय
राणी ॥ कीहां नारकीने कीहां देवजोगी, कीहां इंद्र देही कीहां कुष्टरोगी
॥ ११ ॥ कीहां कर्म घाती कीहां कर्म धारी, नमो वीर स्वामी नजो अन्य
वारी ॥ जिसी सेंजमां स्वप्नथी राज्य पामी, राचे मंदबुद्धि धरी जेह स्वा
मी ॥ १२ ॥ अपिर सुख संसारमां मन माचे, ते जना मूढमां श्रेष्ठशुं इष्ट
ठाजे ॥ तजो मोह माया हरो दंज रोशी, सजो पुण्य पोशी नजो ते अ
रोशी ॥ १३ ॥ गति चार संसार अपार पामी, आव्या आशधारी प्रचु पाय
स्वामी ॥ तुहीं तुहीं तुहीं प्रचु पर्मे रागी, नव फेरनी शृंखला मोह नांगी
॥ १४ ॥ मानीयें वीरजी अर्ज ठे एक मोरी, दीजे दांसकुं सेवना चरण तोरी ॥
पुण्य उदय दुडुं गुरु आज मेरो, विवेकें लह्यो में प्रचु दर्श तेरो ॥ १५ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री गौतमाष्टक ठंड ॥

॥ वीर जिणोसर केरो शिष्य, गौतम नाम जपो निशदिश ॥ जो कीजें गौतमनुं ध्यान, तो घर विलसे नवे निधान ॥ १ ॥ गौतम नामें गिरिवर चढे, मनवांठित हेला संपजे ॥ गौतम नामें नावे रोग, गौतम नामें सर्व संजोग ॥ २ ॥ जे वैरी विरूआ वंकडा, तस नामें नावे हुंकडा ॥ जूत प्रेत नवि भंमे प्राण, ते गौतमनां करुं वखाण ॥ ३ ॥ गौतम नामें निर्मल काय, गौतम नामें वाधे आय ॥ गौतम जिनशासन शणगार, गौतम नामें जय जयकार ॥ ४ ॥ शाल दाल सुरहा घत गोल, मनवांठित का पड तंबोल ॥ घरशुं घरणी निर्मल चित्त, गौतम नामें पुत्र विनोत ॥ ५ ॥ गौतम उदयो अविचल जाण, गौतम नाम जपो जग जाण ॥ मोहोटां मंदिर मेरु समान, गौतम नामें सफल विहाण ॥ ६ ॥ घर मयगल घोडा नी जोड, वारू पोहोंचे वंठित कोड ॥ महीयल माने मोहोटा राय, जो तू ठे गौतमना पाय ॥ ७ ॥ गौतम प्रणम्यां पातक टले, उत्तम नरनी संग त मले ॥ गौतम नामें निर्मल ज्ञान, गौतम नामें वाधे वान ॥ ८ ॥ पुण्य वंत अवधारो सहु, गुरु गौतमना गुण ठे बहु ॥ कहे लावण्य समय कर जोड, गौतम नूठे संपत्ति कोड ॥ ९ ॥ इति ॥

॥ अथ नवकारनो ठंड ॥

॥ डहा ॥ वंठित पूरे विविध परें, श्री जिन शासन सार ॥ निश्चें श्री नवकार नित्य, जपतां जय जयकार ॥ १ ॥ अडशठ अक्षर अधिक फल, नव पद नवे निधान ॥ वीतराग श्री मुख वदे, पंच परमेष्टि प्रधान ॥ २ ॥ एकज अक्षर एक चित्त, समख्या संपत्ति आय ॥ संचित सागर सातनां, पातक दूर पलाय ॥ ३ ॥ सकल मंत्र शिर मुकुट मणि, सजुरु जाणित सार ॥ सो जवियां मन शुद्धशुं, नित्य जपीएं नवकार ॥ ४ ॥ ठंड ॥ नवकारथकी श्रीपाल नरेशर, पाम्यो राज्य प्रसिद्ध ॥ समशान विषे शिव नाम कुमरनें, सोवन पुरि सो सिद्ध ॥ नव लाख जपंता नरक निवारे, पामे जवतो पार ॥ सो जवियां जनें चोखें चित्तें, नित्य जपीयें नवकार ॥ ५ ॥ बांधि वडशाखा शिंकें बेसि, हेवल कुंम दुताश ॥ तस्करनें मंत्र समर्थीं आवकें, ऊडयो ते आकाश ॥ विधिरीतें जपंता विषधर विष टाले, ढाले अमृत धार ॥ सो ० ॥ ६ ॥ बीजोरा कारण राय महाबल, व्यंतर डष्ट वि

रोध ॥ जेणें नवकारें हल्या टाली, पाम्यो यहु प्रतिबोध ॥ नव लाख जप
तां थाए जिनवर, इस्यो ठे अधिकार ॥ सो० ॥ ७ ॥ पछिपति शिख्यो मु
निवर पासें, महा मंत्र मन शुद्ध ॥ परजव ते राजसिंह पृथिवीपति, पाम्यो
परिगल रिद्ध ॥ ए मंत्रयकी अमरापुर पोहोतो, चारुदत्त सुविचार ॥ सो०
॥ ८ ॥ संन्यासी काशी तप साधंतो, पंचाग्नि परजाले ॥ दीगो श्रीपास
कुमारें पन्नग, अधबलतो ते टाले ॥ संनलाव्यो श्री नवकार स्वयंमुख,
इंद्रचुवन अवतार ॥ सो० ॥ ९ ॥ मनशुद्धे जपतां मयणासुंदरी, पामी
प्रिय संयोग ॥ इण ध्यानयकी कष्ट टळ्युं उंबरतुं, रगत पित्तनो रोग ॥
निश्चेशुं जपतां नवनिध थाये, धर्म तणे आधार ॥ सो० ॥ १० ॥ घट
मांही कृष्ण जुर्जगम घाढ्यो, घरणी करवा घात ॥ परमेष्टि प्रजावें हार फू
लनो, वसुधामांही विख्यात ॥ कलावतीयें पिंगल कीधो, पाप तणे परि
हार ॥ सो० ॥ ११ ॥ गयणांगण जाति राखी ग्रहीनें, पाडी बाण प्रहा
र ॥ पद पंच सुणंतां पांरुपति घर, ते थड कुंता नार ॥ ए मंत्र अमूजक
महिमा मंदिर, नवडुःख जंजणहार ॥ सो० ॥ १२ ॥ कंबल संबलें कादव
काढ्यां, शकट पांचजें मान ॥ दीधे नवकारें गया देवलोकें, विलसे अम
र विमान ॥ ए मंत्रयकी संपत्ति वसुधामां लही, विलसे जैन विहार ॥
॥ सो० ॥ १३ ॥ आगें चोवीशी दुइ अनंती, होशे वार अनंत ॥ नवकार
तणी कोइ आद्य न जाणे, एम नांखे अरिहंत ॥ पूरव दिशि चारे आदि
प्रपंचें, समरे संपत्ति थाय ॥ सो० ॥ १४ ॥ परमेष्टि सुरपद ते पण पा
मे, जे कृत कर्म कठोर ॥ पुंमरगिरि उपर प्रत्यह पेख्यो, मणिधरने एक
मोर ॥ सह गुरु सन्मुख विधि समरंतां, सफल जनम संसार ॥ सो० ॥
॥ १५ ॥ पंच परमेष्टि ज्ञानज पंचह, पंच दान चारित्र ॥ पंच सहाय महा
व्रत पंचह, पंच सुमति समकित ॥ पंच प्रमादह विषय तजो पंच, पालो
पंचाचार ॥ सो० ॥ १६ ॥ कलश ॥ ठप्पय ॥ नित्य जपीयें नवकार, सार
संपत्ति सुखदायक ॥ सिद्ध मंत्र एंशाश्वतो, एम जपे श्री जगनायक ॥
श्री अरिहंत सुसिद्ध, शुद्ध आचार्य गणीजें ॥ श्री उववाय सुसाधु, पंच
परमेष्टि शुणीजें ॥ नवकार सार संसार ठे, कुशल लाज वाचक कहे ॥ एक
चित्तें आराधतां विविध रुद्धि वंढित लहे ॥ १७ ॥

॥ अथ श्री शोल सतीनो वंद ॥

॥ आदि नाथ आर्दे जिनवर वंदी, सफल मनोरथ कीजियें ए ॥ प्रजातें
उठी मांगलिक कामें, शोल सतीनां नाम लीजियें ए ॥ १ ॥ बाल कुमारी
जग हितकारी, ब्राह्मी जरतनी बेहेनडी ए ॥ घट घट व्यापक अक्षर रूपें,
शोल सतीमांहि जे वडी ए ॥ २ ॥ बाहुबल जगिनी सतीय शिरोमणि, सुंद
री नामें रिषज सुता ए ॥ अंक स्वरूपी त्रिभुवन मांहे, जेह अनुपम गु
णजुता ए ॥ ३ ॥ चंदनबाला बालपणायी, शीयलवती शुद्ध आविका ए ॥
अडदना बाकुला वीर प्रतिलान्या, केवल लही व्रत जाविका ए ॥ ४ ॥ उ
ग्रसेन धुआ धारिणी नंदन, राजिमती नेम वल्लजा ए ॥ जोवन वेजें कामनें
जीत्यो, संजम लेइ देव डल्लजा ए ॥ ५ ॥ पंच जरतारी पांढव नारी, डुप
दतनया वखाणीएं ए ॥ एक शो आठे चीर पूराणां, शीयल महिमा तस
जाणीएं ए ॥ ६ ॥ दशरथ नृपनी नारी निरुपम, कौशल्या कुलचंडिका
ए ॥ शीयल सलूणी राम जनेता, पुण्य तणी प्रनालिका ए ॥ ७ ॥ कोशं
बिक ठामें संतानिक नामें, राज्य करे रंग राजीयो ए ॥ तस घर घरणी मृ
गावती सती, सुरभुवनें जश गाजीयो ए ॥ ८ ॥ सुलसा साची शीयलेंन
काची, राची नहीं विषयारसें ए ॥ सुखडुं जोतां पाप पलाए, नाम लेतां
मन उल्लसे ए ॥ ९ ॥ राम रघुवंशी तेहनी कामनी, जनकसुता सीता सती
ए ॥ जग सहू जाणे धीज करंतां, अनल शीतल अयो शीयलथी ए ॥ १० ॥
काचे तांतणे चालणी बांधी, कूवाथकी जल काढीयुं ए ॥ कलंक उतारी
सतीय सुजडा, चंपा बार उघाडीयुं ए ॥ ११ ॥ सुरनर वंदित शीयल अखंमित,
शीवा शिवपदगामिनी ए ॥ जेहने नामें निर्मल अश्यें, बलिहारी तस नामनी
ए ॥ १२ ॥ हस्तीनागपुरें पांमुरायनी, कुंता नामें कामिनी ए ॥ पांढव माता दसे
दसारनी, बेहेन पतिव्रता पद्मनी ए ॥ १३ ॥ शीयलवती नामें शीलव्रत धारि
णी, त्रिविधें तेहने वंदीयें ए ॥ नाम जपंतां पातक जाए, दरिसण डुरित नि
कंदीयें ए ॥ १४ ॥ निषिधा नगरी नलह नरिंदनी, दमयंती तस गेहिनी ए ॥ सं
कट पडतां शीयलज राख्युं, त्रिभुवन कीर्ति जेहनी ए ॥ १५ ॥ अनंग अतीता
जगजन पूजिता, पुष्पचूलाने प्रजावती ए ॥ विश्वविख्याता कामित दाता, शो
लमी सती पदमावती ए ॥ १६ ॥ वीरें जांखी शास्त्रें शाखी, उदयरतन जांखे मु
दा ए ॥ बाहाणुं वातां जे नर जणजे, ते लेशे सुख संपदा ए ॥ १७ ॥ इति ॥

॥ अथ मंगल चार ॥

॥ सिद्धार्थ जूपति शोहे कृत्रियकुंभें, तस घेर त्रिशला कामिनी ए ॥
 गजवर गामिनी पोढीय जामिनी, चउद सुपन लहे जामिनी ए ॥ त्रुटक ॥
 जामिनी मध्ये शोजतां रे, सुपन देखे बाल ॥ मयगल रिखननें केसरी, कमला
 कुसुमनी माल ॥ इंडु दिनकर ध्वजा सुंदर, कलश मंगल रूप ॥ पद्म सर
 जलनिधि उत्तम, अमर विमान अनूप ॥ रत्ननो अंबार उज्ज्वल, वन्हि
 निर्धूम ज्योत ॥ कल्याण मंगलकारी माहा, करत जग उद्योत ॥ चउद
 सुपन सूचित विश्व पूजित, सकल सुख दातार ॥ मंगल पेहेजुं बोली
 ऐं, श्री वीर जगदाधार ॥ १ ॥ मगध देशमां नयरी राजगृही, श्रेणिक
 नामें नरेशरूप ॥ धनवर गोवर गाम वसे तिहां, वसुनूति विप्र मनोहर ए
 ॥ त्रुटक ॥ मनोहर तस मानिनी, पृथ्वी नामें नार ॥ इंडुनूति आदेश ठे, त्रण
 पुत्र तेहने सार ॥ यज्ञकर्म तेणें आदखुं, बहु विप्रने समुदाय ॥ तेणें स
 मे तिहां समोसखा, चोवीशमा जिनराय ॥ उपदेश तेहनो सांजजी, लीथो
 संजम नार ॥ अगीयार गणधर आपीया, श्री वीरें तेणी वार ॥ इंडुनूति
 गुरुजगतें थयो, माहा लब्धिनो जंमार ॥ मंगल बीजुं बोलीयें, श्री गौतम
 प्रथम गणधार ॥ २ ॥ नंद नरिंदनो पामली पुरवरें, सकमाल नामें मं
 त्रीसरूप ॥ लाठलदे तस नारी अनुपम, शीयलवती बहुसुखकरूप ॥ त्रुटक ॥
 सुखकरूप संतान नव दोय, पुत्र पुत्री सात ॥ शीयलवंतमां शिरोम
 णि, शूलिजड जग विख्यात ॥ मोह वशें वेश्या मंदिर, वस्या वर्ष
 ज बार ॥ जोग नली पेरें जोगव्या, ते जाणे सहु संसार ॥ शुद्ध संजम
 पामी विषय वामि, पामि गुरु आदेश ॥ कोश्याआवासें रह्यो निश्चल, म
 ग्यो नहीं लवलेश ॥ शुद्ध शीयल पाळे विषय टाळे, जगमां जे नर नार ॥
 मंगल त्रीजुं बोलीएं, श्री शूलिजड अणगार ॥ ३ ॥ हेम मणि रूप मय
 घडित अनुपम, जडित कोशोसां तेजें जगे ए ॥ सुरपति निर्मित त्रण गढ
 शोजित, मध्ये सिंहासन जगमगे ए ॥ त्रुटक ॥ जगमगे जिन सिंहासने ए, वा
 जित्र कोडा कोड ॥ चार निकायना देवता, ते सेवे बेहु कर जोड ॥ प्राणिहा
 रज आठगुं रे, चोत्रीश अतिशयवंत ॥ समवसरणें विश्वनायक, शोने
 श्री जगवंत ॥ सुर नर किन्नर मानवी, बेठी तें पर्षदा बार ॥ उपदेश दे
 अरिहंतजी, धर्मना चार प्रकार ॥ दान शीयल तप जावना रे, टाळे सघलां

कर्म ॥ मंगल चोखुं बोलीये, जगमाहे श्री जिनधर्म ॥ ए चार मंगल गावशे जे, प्रजातें धरी प्रेम ॥ ते कोडि मंगल पामशे, उदयरत्न जांखे एम ॥ ४ ॥

॥ अथ श्री वीतरागाष्टकं ॥ जुजंग प्रयात ठेद ॥

॥ शिवं शुद्ध बुद्धं परं विश्वनाथं, न देवो न बंधुर्न कर्म न कर्त्ता ॥
न अंगं न संगं न चेच्छा न कामं, चिदानंदरूपं नमो वीतरागं ॥ १ ॥ न
बंधो न मोहो न रागादि लोकं, न योगं न जोगं न व्याधिर्न शोकं ॥ न
क्रोधं न मानं न माया न लोचं ॥ चि० ॥ १ ॥ न हस्तौ न पादौ न घ्राणं
न जिह्वा, न चक्षुर्न कर्णं न वक्त्रं न निद्रा ॥ न स्वामी न नृत्यं न दे
वो न मर्त्यं ॥ चि० ॥ २ ॥ न जन्मं न मृत्युर्न मोदं न चिंता, न क्रुद्धो
न जीतो न कुर्यं न तुंष्टा ॥ न स्वेदं न खेदं न वर्णं न मुष्टा ॥ चि०
॥ ४ ॥ त्रिदंमे त्रिखंमे हरे विश्वनाथं, कृष्णकेश विध्वस्त कर्मारिजालं, न पु
ण्यं न पापं न चाह्लादि प्राणं ॥ चि० ॥ ५ ॥ न बालो न वृद्धो न तुल्यो न
मूढो, न खेदं न जेदं न मूर्त्तिर्न मेहा, न कृष्णं न शुक्लं न मोहं न तंष्टा ॥ चि०
॥ ६ ॥ न आद्यं न मध्यं न अंतं न मान्या, न इव्यं न क्षेत्रं न दृष्टो न
जावा ॥ न गुर्वो न शिष्यो न हीनं न दीनं ॥ चि० ॥ ७ ॥ इदं ज्ञान
रूपं स्वयं तत्त्व वेदी, न पूर्णं न शून्यं न चैत्य स्वरूपी ॥ न अन्योऽन्य जिन्नं
न परमार्थमेकं ॥ चि० ॥ ८ ॥ शार्दूलविक्रीडितं वृत्तं ॥ आत्मारामगुणाकरं
गुणनिधिं, चैतन्यरत्नाकरं, सर्वे जूतगतागते सुखदुःखे ज्ञाते त्वया स
र्वगे ॥ त्रैलोक्याधिपते स्वयं स्वमनसा, ध्यायंति योगीश्वरा, वंदे तं हरिवंशह
र्षहृदयं श्रीमान् हृदान्युद्यतं ॥ ए ॥ इति ॥

॥ अथ स्तुतयो लिख्यते ॥

॥ तत्र प्रथम श्री सीमंधरजिन थोय ॥

॥ सीमंधर जिनवर, सुखकर साहेब देव ॥ अरिहंत सकलनी, जाव
धरी करुं सेव ॥ सकल आगम पारग, गणधर जांखित वाणी ॥ जयवंती
आणा, ज्ञानविमल गुणखाणि ॥ १ ॥ ए थोय चार वखत पण कहेवाय ठे.

॥ अथ सीमंधर जिननी थोय ॥

॥ श्रीसीमंधर देव सुहंकर, मुनि मन पंकज हंसा जी ॥ कुंथुअर जिन
अंतर जनम्या, तिहुअण जश परशंसा जी ॥ सुव्रत नमि अंतर वरी दीक्षा,
शिद्धा जगत निरासं जी ॥ उदय पेढाल जिनांतरमां प्रभु, जाशे शिववहू

पासैं जी ॥१॥ बत्रीश चउसठि चउसठि मलिया, इग सय सठि उक्किछा जी ॥
चउ अड अड मली मध्यम कालें, वीश जिनेश्वर दिछा जी ॥ दो चउ चार
जयन्य दश जंबु, धायई पुस्कर मोजारें जी ॥ पूजो प्रणमो आचारांगें, प्रव
चन सार उझारें जी ॥ २ ॥ सीमंधर वर केवल पामी, जिनपद खवण
निमित्तें जी ॥ अर्थनी देशन वस्तु निवेशन, देतां सुणत विनीतें जी ॥ ढाद
श अंग पूरवयुत रचियां, गणधर लब्धि विकसियां जी ॥ अपङ्गवसिय जि
नागम वंदो, अक्षर पदना रसियां जी ॥३॥ आणा रंगी समकित संगी, वि
विध जंग व्रतधारी जी ॥ चउविह संघ तीरथ रखवाली, सहु उपइव हर
नारी जी ॥ पंचांगुजी सूरि शासन देवी, देती तस जश रुद्धि जी ॥ श्रीछुन
वीर कहे शिव साधन, कार्य सकलमां सिद्धि जी ॥ ४ ॥

॥ अथ आदिजिनस्तुति प्रारंभः ॥

॥ आदिजिनवर राया जास सोवन्न काया, मरुदेवी माया धोरी लंठन
पाया ॥ जगत स्थिति निपाया शुद्ध चरित्र पाया, केवल सिरियाया मोह
नगरें सधाया ॥ १ ॥ सवि जन सुखकारि मोह मिथ्या निवारी, डुरगति
दुःख नारी शोक संताप वारी ॥ श्रेणि रूपकसुधारी केवलानंतधारी, नमि
यें नर नारी जेह विश्वोपकारी ॥ २ ॥ समवसरण बेठा लागे जे जिन
मीठा, करे गणप पइछा इंड चंडादि दिछा ॥ ढादशांगी वरिछा गुंथता टाळे
रिछा, नविजन होय हिछा देखि पुणें गरिछा ॥ ३ ॥ सुर समकितवंता
जेह रुद्धें महंता, जेह सुजनसंता टाजियें मुक्त चिंता ॥ जिनवर सेवंता
विघ्न वारे डुरंता, जिन उत्तम शुणंता पद्मनें सुख दिंता ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ शाश्वतजिनस्तुति ॥

॥ रूपन चंडानन वंदन कीजें, वारिखेण दुःख वारे जी ॥ वर्द्धमान जिनव
र वली प्रणमो, शाश्वत नाम ए चारे जी ॥ नरतादिक खेत्रें मली होवें,
चार नाम चित्त धारे जी ॥ तेणें चारे ए शाश्वत जिनवर, नमीयें नित्य स
वारें जी ॥ १ ॥ ऊर्ध्व अधो तीर्थें लोकें थइ, कोडी पन्नरशें जाणो जी ॥
उपर कोडी बेंतालीश प्रणमो, अडवन्न लख मन आणो जी ॥ ठत्रीश स
हस एंशो ते उपर, बिंब लणो परिमाणो जी ॥ असंख्यात व्यंतर ज्योतिषी
मां, प्रणमुं ते सुविहाणो जी ॥ २ ॥ रायपश्रेणी जीवाजिगमें, जगवती
सूत्रें नांखो जी ॥ जबू द्वीपपन्नत्ती ठाणांगें, विवरीने घणुं दाखी जी ॥ वलीय

अशाश्वती ज्ञाता कल्पमां, व्यवहार प्रमुखें आखी जी ॥ ते जिन प्रतिमा लोपे पापी, जिहां बहु सूत्र ठे साखी जी ॥ ३ ॥ ए जिन पूजाथी आराध क, ईशानइंइ कहाया जी ॥ तिम सूरियाज प्रमुख बहु सुरवर, देवी तणा समुदाया जी ॥ नंदीसर अछाइ महोत्सव, करे अति हर्ष जराया जी ॥ जिन उत्तम कल्याणक दिवसें, पद्मविजय नमे पाया जी ॥ ४ ॥

॥ अथ श्रीसिद्धचक्रस्तुति ॥

॥ जिन शाजन वंछित, पूरण देव रसाल ॥ जावें नवि नणीयें, सिद्धचक्र गुण माल ॥ त्रिहुं कालें एहनी, पूजा करे उजमाल ॥ ते अमर अमर पद, सुख पामे सुविशाल ॥ १ ॥ अरिहंत सिद्ध वंदो, आचारिज उवझाय, मु निदरिशनानाण, चरण तप ए समुदाय ॥ ए नवपद समुद्धि, सिद्धचक्र सु खदाय ॥ ए ध्यानें नविनां, नव कोटिदुःख जाय ॥ २ ॥ आसो चैत्रीमां, शुद्धि सातमथी सार ॥ पूनम लगें कीजें, नव आंबिल निरधार ॥ दोय स हस गणोबुं, पद सम साढा चार ॥ एकशी आंबिल तप, आगमने अनुसा र ॥ ३ ॥ सिद्धचक्रनो सेवक, श्री विमलेश्वर देव ॥ श्रीपाल तणी परें, सु ख पूरे स्वयमेव ॥ दुःख दोहग नावे, जे करे एहनी सेव ॥ श्रीसुमति सुगु रनो, राम कहे नित्य मेव ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ सिद्धचक्र स्तुति ॥

॥ अरिहंत नमो वली सिद्ध नमो, आचारजवाचक साहु नमो ॥ दर्शन ज्ञान चारित्र नमोतप, ए सिद्धचक्र सदा प्रणमो ॥ १ ॥ अरिहंत अनंत थया आशे, वली जाव निरूपेण गुण गाशे ॥ पडिक्कमणां देववंदन विधिगुं, आंबिल तप गणणुं गणो विधिगुं ॥ २ ॥ ठरिपाली जे तप करशे, श्रीपाल तणी परें नव तरशे ॥ सिद्ध चक्रने कुण आवे तोलें, एहवा जिन आगम गुण बोले ॥ ३ ॥ साढाचारे वरसें तप पूरूं, ए कर्म विदारण तप शूरूं ॥ सिद्धचक्र मनमंदिर आपो, नयविमलेश्वर वर आपो ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ बीज तिथिनी स्तुति ॥

॥ दिन सकल मनोहर, बीज दिवस सु विशेष ॥ राय राणा प्रणमे, चंड तणी ज्यां रेख ॥ तिहां चंडविमानें, शाश्वत जितवर जेह ॥ हुं बीज तणे दिन, प्रणमुं आणी नेह ॥ १ ॥ अजिनंदन चंदन, शीतल शीतल नाथ ॥ अरनाथ सुमतिजिन, वासुपूज्यशिव साथ ॥ इत्यादिक जिनवर, जन्म

ज्ञान निरवाण ॥ हुं बीज तणे दिन, प्रणमुं तेसुविहाण ॥ १ ॥ परकाश्यो
बीजें, डुविध धर्म जगवंत ॥ जेम विमला कमला, विजल नयन विकसंत
॥ आगम अति अनुपम, जिहां निश्चय व्यवहार ॥ बीजें सधि कीजें, पात
कनो परिहार ॥ ३ ॥ गजगामिनी कामिनी, कमल सुकोमल चीर ॥ च
क्केसरी केशरी, सरस सुगंध शरीर ॥ कर जोडी बीजें, हुं प्रणमुं तस पाय ॥
एम लब्धिविजय कहे, पूरो मनोरथ माय ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ पंचमीनी स्तुति ॥

॥ श्रावण शुद्धिदिन पंचमी ए, जनम्या नेम जिणंद तो ॥ श्यामवरण
तन शोजतुं ए, मुखशारदको चंद तो ॥ सहस वरस प्रभु आयुखुं ए, ब्रह्मचा
री जगवंत तो ॥ अष्ट करम हेले हणि ए, पोहोता मुक्ति महंत तो ॥ १ ॥ अ
ष्टापद आदि जिन ए, पढोता मुक्तिमोहार तो ॥ वासुपूज्य चंपापुरी ए, नेम
मुक्तिगिरनार तो ॥ पावा पुरी नगरीमां वलि ए, श्री वीरतणुं निर्वाण तो ॥
समेत शिखर वीश सिद्ध दुआ ए, शिर वहुं तेहनी आण तो ॥ २ ॥ नेमना
थ ज्ञानी हुवा ए, जांखे सार वचन तो ॥ जीवदया गुण वेलडी ए, कीजें तास
जतन तो ॥ मृषा न बोलो मानवी ए, चोरी चित्त निवार तो ॥ अनंत तीर्थकर
एम कहे ए, परहरियें परनार तो ॥ ३ ॥ गोमेद नामें जहू नलो ए, देवीश्री
अंबिका नाम तो ॥ शासन सानिध्य जे करे ए, करे वलि धर्मनां काम तो ॥
तपगह्व नायक गुण निलो ए, श्री विजयसैन्य सूरिराय तो ॥ रिखन दास
पाय सेवतां ए, सफल करो अवतार तो ॥ ४ ॥ इति श्री पंचमीस्तुति संपूर्णा ॥

॥ अथ अष्टमिनी स्तुति ॥

॥ मंगल आठ करी जस आगल, जाव धरि सुरराज जी ॥ आठ जातिना
कलश करीने, न्हवरावे जिनराज जी ॥ वीर जिनेश्वर जन्म महोत्सव, क
रतां शिव सुख साधे जी ॥ आठमनुं तप करतां अम घर, मंगल कमला वाधे
जी ॥ १ ॥ अष्ट करम वयरी गजगंजन, अष्टापदपरें बलीया जी ॥ आठमे आ
ठ सुरूप विचारी, मद आठे तस गलीया जी ॥ अष्टमी गतिपरें पढोता जि
नवर, फरस आठ नहिं अंग जी ॥ आठमनुं तप करतां अम घर, नित्य
नित्य वाधे रंग जी ॥ २ ॥ प्रातिहारज आठ बिराजे, समवसरण जिन राजे
जी ॥ आठडे आठ शो आगम जांखी, नवि मन संशय जांजे जी ॥ आठे
जे प्रवचननी माता, पाळे निरतिचारो जी ॥ आठमने दिन अष्ट प्रकारें,

जीवदया चित्त धारो जी ॥ ३ ॥ अष्ट प्रकारी पूजा करीने, मानव जवफल लीजें जी ॥ सिद्धाई देवी जिनवर सेवी, अष्टमहासिद्धि दीजेंजी ॥ आठमनुं तप करतां लीजें, निर्मल केवल ज्ञान जी ॥ धीर विमल कवि सेवक नय कहे, तपथी कोड कल्याण जी ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ एकादशीनी स्तुति ॥

॥ एकादशी अतिरूअडी, गोविंद पूढे नेम ॥ कोण कारण ए पर्वमोहो टुं, कहो मुळगुं तेम ॥ जिनवर कल्याणक अतिघणां, एकशोने पंचाश ॥ तेणें कारण ए पर्व मोहोटुं, करो मौन उपवास ॥ १ ॥ अगिअार श्रावक त णी प्रतिमा, कहे ते जिनवर देव ॥ एकादशी एम अधिक सेवो, वन गजा जिमरेव ॥ चोवीश जिनवर सयल सुखकर, जेसा सुरतरु घंग ॥ जेम गंग निर्मल नीर जेहबुं, करो जिनगुं रंग ॥ २ ॥ अगीअार अंग लखावियें, अगीअार पाठांसार ॥ अगिअार कवली विंटणां, ठवणी पूंजणी सार ॥ चा बखी चंगी विविधरंगी, शास्त्र तणे अनुसर ॥ एकादशी एम ऊजवो, जेम पामियें जवपार ॥ ३ ॥ वर कमलनयणी कमलवयणी, कमल सुकोम ल काय ॥ झुजमंम चंम अखंम जेहने, समरतां सुख थाय ॥ एकादशी एम मन वशी, गणि हर्ष पंढित शिष्य ॥ शासन देवी विघ्न निवारो, संघ तणां निशदिश ॥ ४ ॥ इति स्तुति ॥

॥ अथ वीश स्थानकना तपनी ॥

॥ पूढे गौतम वीरजिणंदा, समवसरण बेठा सुखकंदा, पूजित अमर सूरिंदा ॥ केम निकाचे पद जिनचंदा, किण विध तप करतां जवफंदा, टाळे डुरितह दंदा ॥ तव जांखे प्रभुजी गतनिंदा, सुण गौतम वसुनूतिनंदा, निर्मल तप अरविंदा ॥ वीश थानक तप करत महिंदा, जिम तारक समुदा ये वृंदा, तिम ए सवि तप इंदा ॥ १ ॥ प्रथम पदे अरिहंत नमीजें, बीजे सिद्ध पवयण पद त्रीजे, आचारज थेर ठविजें ॥ उपाध्यायने साधु ग्रही जें, नाणदंसण पद विनय वहीजें, अगीअारमे चारित्र लीजें ॥ बंनवय धारीणं गणीजें, किरियाणं तवस्स करीजें, गोयम जिणायणं लहीजें ॥ चारित्र नाण श्रुत तिब्बस्स कीजें, त्रीजे जव तप करत . सुणीजें ॥ ए सवि जिन तप लीजें ॥ २ ॥ आदि नमो पद सघळे ठवीश, बार पन्नर बार वली ठ त्रीश, दश पणवीश सगवीश ॥ पांचने सडशठ तेर गणीश, संत्तर नव कि

रिया पञ्चवीश, बार अष्टावीश चउवीश ॥ सीत्तेर इगवन्न पीस्तालीश, पांच
लोगस्स काउस्सग्ग रहीश, नोकरवाली वीश ॥ एक एक पदे उपवासज
वीश, मास खटे एक उली करीश, इम सिद्धांत जगीश ॥ ३ ॥ शक्ति ए
कासणुं तिविहार, ठठ अठम मास खमण उदार, पडिक्कमणां दोय वार
॥ इत्यादिक विधि गुरुगम धार, एक पद आराधन नव पार, उजमणुं वि
विध प्रकार ॥ मातंग यद्ध करे मनोहार, देवी सिद्धाद् शासन रखवाल, सं
घविघन अपहार ॥ खिमाविजय जस उपर प्यार, शुन नवियण धर्मी
आधार, वीरविजय जयकार ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ पर्येषण स्तुति ॥

॥ सत्तरजेदीजिन पूजा रचीने, स्नात्र महोत्सव कीजें जी ॥ ढोल ददा
मा नेरी न फेरी, ऊह्वरी नाद सुणीजें जी ॥ वीरजिन आगल जावना जा
वी, मानवजव फल लीजें जी ॥ पर्व पञ्चसण पूर्व पुण्ये, आव्यां इम जा
णीजें जी ॥ १ ॥ मास पास वली दसम डुवालस, चत्तारी अठ कीजें जी ॥
उपर वली दश दोय करीने, जिन चोवीश पूजीजें जी ॥ वडा कट्पनो ठठ
करीने, वीर वखाण सुणीजें जी ॥ पडवेने दिन जन्म महोत्सव, धवल मं
गल वरतीजें जी ॥ २ ॥ आठ दिवस लगे अमर पलावी, अठमनुं तप
कीजें जी ॥ नागकेतुनी परें केवल लहीयें, जो शुन जावें रहीयें जी ॥
तेलाधर दिन त्रय कट्याणक, गणधर वाद वदीजें जी ॥ पास नेमीसर
अंतर त्रीजे, रुषन चरित्र सुणीजें जी ॥ ३ ॥ बारशें सूत्रने सामाचारी,
संवत्सरी पडिक्कमियें जी ॥ चैत्यप्रवाडी विधिगुं कीजें, सकलजंतुने खामी
जें जी ॥ पारणाने दिन सामीवत्सल, कीजें अधिक वडाइ जी ॥ मानवि
जय कहे सकल मनोरथ, पुरो देवी सिद्धाइ जी ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ रोहिणी तपनी स्तुति ॥

॥ नद्धत्र रोहिणी जे दिन आवे, अहोरत पौषध करी शुन जावें, च
उविहार मन लावे ॥ वासुपूज्यनी नक्ति कीजें, गणणुं पण तस नाम जपी
जें, वरस सत्तावीश लीजें ॥ थोडी शक्ते वरस ते सात, जाव जीव अथवा
विख्यात, तप करी करो कर्म घात ॥ निजशक्ति उजमणुं आवे, वासुपू
ज्यनुं बिब नरावे, लाल मणिमय ठावे ॥ १ ॥ इम अतीत अने वर्तमा
न, अनागत वंदो जिन बहुमान, कीजें तस गुण गान ॥ तपकारकनी

नक्ति आदरीयें, साधर्मिक वली संघनी करियें, धर्म करी नव तरीयें ॥ रोग
सोग रोहिणी तपें जाय, संकट टले तसु जस बहु थाय, तस सुर नर गुण
गाय ॥ नीराशांस पणे तप एह, शंका रहित पणे करो तेह ॥ नवनिधि
होय जिम गेह ॥ १ ॥ उपधान आनक जिनकल्याण, सिद्धचक्र शत्रुंजय
जाण, पंचमी तप मन आण ॥ पडिमातप रोहिणी सुखकार, कनकावली
रत्नावली सार, मुक्तावली मनोहार ॥ आठम चउदशने वर्द्धमान, इत्यादिक
तपमांहे प्रधान, रोहिणी तप बहु मान ॥ इणीपरें जांखे जिनवर वाणी,
देशना मीठी अमिय समाणी, सूत्रें तेह गुंथाणी ॥ ३ ॥ चंदा जरुणी यरु
कुमार, वासुपूज्य शासन सुखकार, विघ्न मिटावण हार ॥ रोहिणीतप क
रता जिन जेह, इह नव परनव सुख लहे तेह, अनुक्रमें नवनो गेह ॥
आचारी पंढित उपकारी, सत्य वचन जांखे सुख कारी, कपूरविजय व्रत
धारी ॥ खिमाविजय शिष्य जिन गुरु राय, तस शिष्य गुरु मुज उत्तम
थाय, पद्मविजय गुण गाय ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ स्तवनोनो समुमुदाय लिख्यते ॥

॥ तत्र श्री सीमंधरजिन स्तवन ॥ इमर आंबाआंबली रे ॥ ए देशी ॥

॥ पुस्कलवड विजयें जयो रे, नयरी पुंढरीणिणी सार ॥ श्री सीमंधर सा
हिबा रे, रायश्रेयांस कुमार ॥ जिणंदराय ॥ धरज्यो धर्म सनेह ॥ १ ॥ ए
आंकणी ॥ मोहोटा न्हाना अंतरो रे, गिरुआ नवि दाखंत ॥ शशि दरिसण
सायर वधे रे, कैरव वन विकसंत ॥ जि० ॥ २ ॥ ठाम कुठाम न लेखवे रे,
जग वरसंत जलधार ॥ कर दोय कुसुमें वासियें रे, ठाया सवि आधार ॥
॥ जि० ॥ ३ ॥ रायने रंक सरिखा गणे रे, उद्योतें शशि सूर ॥ गंगाजल ते
बिहुं तणा रे, ताप करे सवीदूर ॥ जि० ॥ ४ ॥ सरिखा सहुने तारवा रे,
तिम तुमें ठो महाराज ॥ मुजशुं अंतर किम करो रे, बांहे ग्रह्यानी लाज ॥
जि० ॥ ५ ॥ मुख देखी टीलुं करे रे, ते नवि होय प्रमाण ॥ मुजरो माने
सवि तणो रे, साहिब तेह सुजाण ॥ जि० ॥ ६ ॥ वृषनलंठन माता स
त्यकी रे, नंदन रुकमणी कंत ॥ वाचकजस एम वीनवे रे, नयजंजन जग
वंत ॥ जि० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ सीमंधरजिन स्तवन ॥

॥ सुणो चंदाजी, सीमंधर परमात्म पासें जाजो ॥ मुज धिनतडी, प्रेम

धरीने एणी परें तुमें संजलावजो ॥ ए आंकणी ॥ जे त्रएण सुवननो नाय
क ठे, जस चोशठ इंड पायक ठे, नाए दरिसण जेहनें खायक ठे ॥ सु
णो० ॥ १ ॥ जेनी कंचन वरणी काया ठे, जस धोरी लंठन पाया ठे,
पुंमरीगिणि नगरीनो राया ठे ॥ सुणो० ॥ २ ॥ बार पर्षदामाहि बिराजे
ठे, जस चोत्रीश अतिशय ठाजे ठे, गुण पांत्रीश वाणीयें गाजे ठे ॥ सु
णो० ॥ ३ ॥ नविजननें ते पडिबोहे ठे, तुम अधिक शितल गुण शोहे ठे,
रूप देखी नविजन मोहे ठे ॥ सुणो० ॥ ४ ॥ तुम सेवा करवा रसीउ
हुं, पण नरतमां दूरें वसीउ हुं, माहामोहराय कर फसीउ हुं ॥ सुणो०
॥ ५ ॥ पण साहिब चित्तमां धरीयो ठे, तुम आणा खड्ग कर ग्रहीयो
ठे, पण कांइक मुजथी मरीयो ठे ॥ सुणो० ॥ ६ ॥ जिन उत्तम पुंठ हवे
पूरो, कहे पद्मविजय थाउं शूरो, तो वाधे मुजमन अति नूरो ॥ सु० ॥ ७ ॥

॥ अथ श्री तीर्थमाला स्तवन लिख्यते ॥

॥ शत्रुंजे कृष्ण समोसखा, जला गुण नखा रे ॥ सिद्धा साधु अनंत, ती
रथ ते नमुं रे ॥ तिन कल्याणक तिहां अयां, मुगतें गया रे ॥ नेमीसर गिर
नार ॥ ती० ॥ १ ॥ अष्टापद एक देहरो, गिरि सेहरो रे ॥ नरतें नराव्यां
बिंब ॥ ती० ॥ आबु चौमुख अतिजलो, त्रिचुन तिलो रे ॥ विमल वसे वस्तु
पाल ॥ ती० ॥ २ ॥ समेतशिखर सोहामणो, रलीयामणो रे ॥ सिद्धा तीर्थ
कर वीश ॥ ती० ॥ नयरी चंपा निरखीयें, हैये हरखीयें रे ॥ सिद्धा श्री वासु
पूज्य ॥ ती० ॥ ३ ॥ पूर्वदिशें पावा पुरी, रुद्धें नरी रे ॥ मुक्ति गया महावीर
॥ ती० ॥ जेशलमेर जुहारीयें, दुःख वारीयें रे ॥ अरिहंत बिंब अनेक ॥ ती०
॥ ४ ॥ विकानेरज वंदीयें, चिरनंदीयें रे ॥ अरिहंत देहरां आठ ॥ ती० ॥ सो
रिसरो संखेश्वरो पंचासरो रे, फलोधी अंजणपास ॥ ती० ॥ ५ ॥ अंतरिक
अजावरो, अमीजरो रे ॥ जीरावलो जगनाथ ॥ ती० ॥ त्रैलोक्य दीपक देह
रो, जात्रा करो रे ॥ राणपुरें रिसहेस ॥ ती० ॥ ६ ॥ श्रीनाहुलाइ जादवो, गोडि
स्तवो रे ॥ श्रीवरकाणो पास ॥ ती० ॥ नंदीश्वरनां देहरां, बावन जलां रे ॥ रू
चक कुंमलें चार चार ॥ ती० ॥ ७ ॥ शाश्वती अशाश्वती, प्रतीमा भति रे ॥
स्वर्ग मृत्यु पाताल ॥ ती० ॥ तीरथ जात्रा फल तिहां, होजो मुज इहां रे ॥
समयसुंदर कहे एम ॥ ती० ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री सिद्धाचलजीनुं स्तवन लिख्यते ॥

॥ आखडीयें रे में आज शत्रुंजय दीतो रे, सवा लाख टकानो दाहाडो रे,
लागे मुने मीतो रे ॥ सफल थयो रे माहारा मननो उमाहो, वाहाला मारा
नवनो संशय जांग्यो रे ॥ नरक तिर्येच गति दूर निवारी, चरणे प्रभुजीने
लाग्यो रे, शत्रुंजय दितो रे ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ मानव नवनो लाहो लीजें
॥ वा० ॥ देहडी पावन कीजें रे ॥ सोना रूपाने फूलडे वधावी, प्रेमें प्रदहि
णा दिजें रे ॥ शत्रुं० ॥ २ ॥ डुधडे पखालीने केशरें घोली ॥ वा० ॥ श्री
आदीश्वर पूज्या रे ॥ श्री सिद्धाचल नयणें जोतां, पाप मेवासी धूज्या रे
॥ शत्रुं० ॥ ३ ॥ श्री मुख सौधर्मा सुरपति आगें ॥ वा० ॥ वीर जिणंद ए
म बोले रे ॥ त्रय्य जवनमां तीरथ महोटुं, नहिं कोइ शत्रुंजय तोले रे ॥ शत्रुं०
॥ ४ ॥ इंसरीखा ए तीरथनी ॥ वा० ॥ चाकरी चित्तमां चाहे रे ॥ का
यानी तो काह्यर काढी, सूरजकुंममां नाहे रे ॥ शत्रुं० ॥ ५ ॥ कांकरे काकरे
श्री सिद्ध क्षेत्रें ॥ वा० ॥ साधु अनंता सिद्धा रे ॥ ते माटे ए तीरथ महोटुं, उ
द्धार अनंता कीधा रे ॥ शत्रुं० ॥ ६ ॥ नाजि राया सुत नयणें जोतां ॥ वा० ॥
मेह अमीरस वूठा रे ॥ उदय रत्न कहे आज म्हारे पोतें, श्री आदेशर तूठा रे
॥ शत्रुं० ॥ सवा० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ सिद्धाचल स्तवन ॥

॥ विमलाचल नित्य वंदीयें, कीजें एहनी सेवा ॥ मानुं हाथ ए धर्मेनो,
शिवतरुफल लेवा ॥ वि० ॥ १ ॥ उक्कल जिनगृहमंजली, तिहां वीपे उ
त्तंगा ॥ मानुं हिमगिरि विन्नमें, आइ अंबर गंगा ॥ वि० ॥ २ ॥ कोइ
अनेरुं जग नहीं, ए तीरथ तोलें ॥ इम श्रीमुख हरि आगलें, श्रीसीमंधर
बोले ॥ वि० ॥ ३ ॥ जे सघलां तीरथ कखां, जात्रा फल लहीयें ॥ तेहथी
ए गिरि जेटतां, शतगणुं फल लहीयें ॥ वि० ॥ ४ ॥ जनम सफल होय ते
हनो, जे ए गिरि वंदे ॥ सुजस विजय संपद लहे, ते नर चिर नंदे ॥ वि० ॥ ५ ॥

॥ अथ सिद्धाचलजीनुं स्तवन ॥ ॥ देशी लालननी ॥

॥ सिद्धगिरि ध्यावो नविका, सिद्धगिरि ध्यावो ॥ घेर बेठां पण बहु
फल पावो नविका, बहु फल पावो ॥ ए आंकणी ॥ नंदीसर जात्रायें जे
फल होवे, तेथी बमणेरुं फल पुंमरगिरि होवे ॥ ज० ॥ पुं० ॥ १ ॥ तिग
णुं रुचकगिरि चोगणुं गजदंता, तेथी बमणेरुं फल जंबु महंता ॥ ज० ॥

जं०॥ खटगणुं धातकी चैत्य जुहारें, ठत्रीश गणेरुं फल पुस्कल विहारे ॥
 न०॥ पु०॥१॥ तेथी तेरशगणुं फल मेरु चैत्य जुहारें, सहस गणेरुं फल
 समेत सिखरे ॥ न० ॥ स० ॥ लाख गणेरुं फल अंजन गिरि जूहारें, द
 श लाख गणेरुं फल अष्टापद गिरनारें ॥ न०॥ अ०॥ ३ ॥ कोडि गणेरुं
 फल श्री सिद्धाचल जेटें, जेम रे अनादिनां डुरित उमेटें ॥ न० ॥ ड० ॥
 नाव अनंतें अनंत फल पावे, ज्ञान विमल सूरि एम गुण गावे ॥ न०॥४॥

॥ अथ श्री समेतशिखर गिरिनुं स्तवन ॥ क्रीडा करी घेर

आविउ ॥ ए देशी ॥

॥ समेत शिखर जिन वंदियें, महोटुं तीरथ एह रें ॥ पार पमाडे नव
 तणो, तीरथ कहियें तेह रे ॥ स०॥१॥ अजितथी सुमति जिणंद जगें, सहस
 मुनि परिवार रें ॥ पद्मप्रभु शिव सुख वखा, त्रणजों अड अणगार रे ॥ स०
 ॥ २ ॥ पांचजों मुनिपरिवारगुं, श्री सुपास जिणंद रें ॥ चंडप्रभु श्रेयांस
 जगें, साथें सहस मुणींद रे ॥ स० ॥ ३ ॥ ठ हजार मुनिराजगुं, विमल
 जिनेश्वर सिद्धा रे ॥ सात सहसगुं चउदमा, निज कारज वर कीधारे ॥
 ॥ स० ॥ ४ ॥ एकशो आठगुं धर्मजी, नवजोंगुं शांतिनाथ रे ॥ कुंथु अ
 र एक सहसगुं, साचो शिवपुर साथ रे ॥ स० ॥ ५ ॥ मल्लिनाथ शत पां
 चगुं, मुनि नमि एक हजार रे ॥ तेत्रीश मुनियुत पास जी, वरिया शिव
 सुख सार रे ॥ स० ॥ ६ ॥ सत्तावीश सहस त्रणजों, उपर उंगणपंचाश रे ॥
 जिन परिकर बीजा केइ, पाम्या शिवपुर वास रे ॥ स० ॥ ७ ॥ ए बीजो
 जिन एणें गिरि, सिद्धा अणसण लेइ रे ॥ पद्मविजय कहे प्रणमीनें, पास
 शामलनुं चेइ रे ॥ स० ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ अथ समेत शिखरजीनुं स्तवन ॥

॥ जइ पूजो लाल, समेत शिखरगिरि उपर पासजी शामला ॥ जिन न
 क्ति लाल, करतां जिनपद पावे टले नव शामला ॥ ए आंकणी ॥ ठरी पाली
 दर्शन करियें, नव नव संचित पातक हरियें, निज आतम पुण्यरसें जरि
 यें ॥ जइ० ॥ १ ॥ ए गिरिवर नित्य सेवा कीजें, जिम शिव सुखडां कर
 मां लीजें, चिदानंद सुधारस नित्य पीजें ॥ जइ० ॥ २ ॥ जिहां शिवरम
 णी वरवा आव्या, अजितादिक बीजो जिनराया, बहु मुनिवर युत शिव
 वधू पाया ॥ जइ० ॥ ३ ॥ तेणें ए उत्तम गिरि जाणो, करो सेवा आतम

करी साणो, ए फरी फरी नहीं आवे टाणो ॥ ज५० ॥ ४ ॥ तुमें धनकन
कंचननी माया, करतां अशुचि कीनी काया, किम तरशो विण ए गिरिराया
॥ ज५० ॥ ५ ॥ इम शुनमति वचन सुणी ताजां, ए नजो जगगुरु आ
तम राजा, गिरि फरसे धरी मन शुचि माजा ॥ ज५० ॥ ६ ॥ संवत सर
रिषि गज चंद समे, फागुणशुद्धि त्रीज बुधवार गमे, गिरि दर्शन करतां चित्त
रमे ॥ ज५० ॥ ७ ॥ प्रभु पद पद्म तणी सेवा, करतां नित्य लहियें शिव
मेवा, कहे रूपविजय मुज ते देवा ॥ ज५० ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री गिरनार नूषण नेमनाथजीनुं स्तवन ॥

॥ गोवाठरडां चारवां, आहिरनो अवतार ॥ रूढुं गोकुलीउं ॥ ए देशी ॥
॥ राजुल उनी मालीये, जंपे जोडी हाथ ॥ साहेब शामलीआ ॥ कामणगारा
कंथजी, उरा आवो नाथ ॥ सा० ॥ १ ॥ मुख मटकाजुं ताहरुं, अणिआलां लोचन
॥ सा० ॥ मोहनगारी मूरति, मोह्युं माहरुं मन्न ॥ सा० ॥ २ ॥ वाहाला केम रह्या
वेगला, तोरण उजा आय ॥ सा० ॥ पूरव पुण्यें में लह्यो, एवो आज बनाव
॥ सा० ॥ ३ ॥ एवे सहु पशुयें मली, कीधो सबलो शोर ॥ सा० ॥ ठोडावी पाठा
वह्या, राजुल चित्तडुं चोर ॥ सा० ॥ ४ ॥ सहसावनमांहे ज५, सहस पुरुष संघात
॥ सा० ॥ सर्व विरति नारी वरी, आपण सरखी जात ॥ सा० ॥ ५ ॥ पंचावनमें
दाहाडले, पाम्या केवल नाण ॥ सा० ॥ लोकालोकप्रकाश तुं, जाणी उग्यो
जाण ॥ सा० ॥ ६ ॥ राजुल आवी रंगशुं, लागी प्रभुने पाय ॥ सा० ॥ सु
जने मूकी एकली, केम शिवमंदिर जाय ॥ सा० ॥ ७ ॥ वीतराग जावें वह्या,
संजम ल५ जिनहाथ ॥ सा० ॥ शिवमंदिर जेला थयां, अविचल वेहुनो
साथ ॥ सा० ॥ ८ ॥ वाचक रामविजय कहे, सुण स्वामी अरदास ॥ सा० ॥
राजुल जेम तारी तुमें, तेम तारो हुं दास ॥ सा० ॥ ९ ॥ इति ॥

॥ अथश्री अष्टापदजीनुं स्तवन ॥ कुंअर गंजारो नजरें ॥

॥ देखतां जी ॥ ए देशी ॥

॥ चउ अठ दस दोय वंदीयें जी, वर्तमान जगदीश रे ॥ अष्टापद गिरि उ
परें जी, नमतां वाधे जगीश रे ॥ च० ॥ १ ॥ नरत नरतपति जिन मुखें जी,
उच्चरियां व्रत बार रे ॥ दर्शन शुद्धिने कारणें जी, चोवीश प्रभुनो विहार रे
॥ च० ॥ २ ॥ उंचपणे कोश तिग कह्युं जी, थोजन एक विस्तार रे ॥ नि
ज निज मान नरावीयां जी, बिंब स्वपर उपगार रे ॥ च० ॥ ३ ॥ अजि

तादिक चउ दाहिएँ जी, पष्ठिमे पठमाइ आठ रे ॥ अनंत आदें दश उ
त्तरें जी, पूर्वेँ रिखन वीर पाठ रे ॥ च० ॥ ४ ॥ रिखन अजित पूर्वेँ रह्या
जी, ए पण आगम पाठ रे ॥ आत्म शक्तें करे जातरा जी, ते नवि मुक्ति वरे
हणी आठ रे ॥ च० ॥ ५ ॥ देखो अचंजो श्री सिद्धाचलें जी, दुवा असंख्य
उद्धार रे ॥ आज दिनेँ पण एणें गिरि जी, जगमग चैत्य उद्धार रे ॥ च० ॥
॥ ६ ॥ रद्देशे उत्तर पणी लगें जी, देव महिमा गुण दाखि रे ॥ सिंहनि
षयादिक थिरपणे जी, वसुदेव हिंमनी शाख रे ॥ च० ॥ ७ ॥ केवली जि
नमुख में सुण्युं जी, एणे विधेँ पाठ पठाय रे ॥ श्री गुजवीर वचन रसें जी,
गायो रिखन शिव गाय रे ॥ च० ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री आबुजीनुं स्तवन ॥ चित्त चेतोरे ॥ ए देशी ॥

॥ आदि जिणेसर पूजतां, दुःख मेटो रे ॥ आबु गढ दृढ चित्त ॥ नवि
जइ जेटो रे ॥ देलवाढे देहरां नमी ॥ दु० ॥ चार परिमित नित्य ॥ न० ॥
॥ १ ॥ वीश गज बल पदमावती ॥ दु० ॥ चक्केसरी इव्य आण ॥ न० ॥
शंख दिए अंबी सूरि ॥ दु० ॥ पंच कोश वहे बाण ॥ न० ॥ २ ॥ बार पा
तसा जींतीने ॥ दु० ॥ विमल मंत्री आल्हाद ॥ न० ॥ इव्य नरी धरती
कीयो ॥ दु० ॥ ऋषज देव प्रासाद ॥ न० ॥ ३ ॥ बिहुंतर अधिका आठरों
॥ दु० ॥ बिंब प्रमाण कहाय ॥ न० ॥ पन्नरजें कारीगरें ॥ दु० ॥ वर्ष
त्रिकें ते थाय ॥ न० ॥ ४ ॥ इव्य अनुपम खरचियुं ॥ दु० ॥ लाख त्रेपन
बार कोड ॥ न० ॥ संवत दश अठ्याशीयें ॥ दु० ॥ प्रतिष्ठा करी मन
होड ॥ न० ॥ ५ ॥ देराणी जेठाणीना गोखडा ॥ दु० ॥ लाख अठार प्र
माण ॥ न० ॥ वस्तुपाल तेजपालनी ॥ दु० ॥ ए दोइ कांता जाण
॥ न० ॥ ६ ॥ मूल नायक नेमीसरु ॥ दु० ॥ चारजें अडशठि बिंब ॥ न० ॥
ऋषज धातु मइ देहरे ॥ दु० ॥ एकशो पीस्तालीश बिंब ॥ न० ॥ ७ ॥
चौमुख चैत्य जूहारियें ॥ दु० ॥ काउस्सग्गीया गुणवंत ॥ न० ॥ बाणुं मित
तेहमां कहुं ॥ दु० ॥ अगन्यासी अरिहंत ॥ ८ ॥ अचल गढें प्रभुजी घणा
॥ दु० ॥ जात्रा करो दुशियार ॥ न० ॥ कोडितपें फल जे लहे ॥ दु० ॥
ते प्रभु नक्ति विचार ॥ न० ॥ ९ ॥ सालंबन निरालंबनें ॥ दु० ॥ प्रभु ध्या
नें नव पार ॥ न० ॥ मंगललीला पामियें ॥ दु० ॥ वीरविजय जय
कार ॥ न० ॥ १० ॥ इति ॥

॥ अथ श्री अर्बुदगिरिनुं स्तवन ॥

॥ चालो चालोने राज, गिरिधर रमवा जइयें ॥ ए वेशी ॥

॥ आबो आबोने राज, श्री अर्बुद गिरि जइयें ॥ श्री जिनवरनी नक्ति करीने, आतम निर्मल अइयें ॥ आ० ॥ ए आंकणी ॥ विमलवसइना प्रथम जिणेसर, मुख निरखे सुख पइयें ॥ चंपक केतकी प्रमुख कुसुमवर, कंठें टो मर उवीयें ॥ आ० ॥ १ ॥ जमणे पासें लूणवसई, श्री नेमीसर नमीयें ॥ राजिमती वर नयणें निरखी, दुःख दोहग सवि गमीयें ॥ आ० ॥ २ ॥ सिद्धाचल श्री कृष्ण जिनेश्वर, रैवतनेम समरीयें ॥ अर्बुद गिरिनी यात्रा करतां, चिहुं तिर्थ चित्त धरीयें ॥ आ० ॥ ३ ॥ मंमप मंमप विविध कोरणी, निरखी हियडे उरीयें ॥ श्रीजिनवरनां बिंब निहाली, नर नव सफलो करीयें ॥ आ० ॥ ४ ॥ अविचल गढ आदीश्वर प्रणमी, अशुन कर्म सवि हरीयें ॥ पास शांति निरखी जब नयणें, मन मोह्युं मुंगरीये ॥ आ० ॥ ५ ॥ पाजें चढतां उजम बाधे, जेम घोडे पाखरीए ॥ सकल जिनेसर पूजी केसर, पाप पमल सवि हरीयें ॥ आ० ॥ ६ ॥ एक ध्यानें प्रभुने ध्यातां, मन मांहि नवि मरीयें ॥ ज्ञानविमल कहे प्रभु सुपसायें, सकल संघ सुख करीयें ॥ आ० ॥

॥ अथ श्री राणकपूरजीनुं स्तवन ॥

॥ श्री राणकपुर रलीयामणुं रे लाल ॥ श्री आदीसर देव ॥ मन मोह्युं रे ॥ उत्तंग तोरण देहरुं रे ला० ॥ नीरखीजें नित्यमेव ॥ म० ॥ १ ॥ चउ विश्व मंमप चिहुं दिशें रे ला० ॥ चउमुख प्रतिमा चार ॥ म० ॥ त्रिभुवन दीपक देहरुं रे ॥ ला० ॥ समोवड नहीं संसार ॥ म० ॥ श्री० ॥ २ ॥ देहरी चोराशी दीपती रे ला० ॥ मांमयो अष्टापद मेर ॥ म० ॥ जलें जुहायां नों यरां रे ला० ॥ सूतां उठी सवेर ॥ म० ॥ श्री० ॥ ३ ॥ देश जाणीतुं देहरुं रे ला० ॥ मोटो देश मेवाड ॥ म० ॥ लख नवाणुं लगावीया रे ला० ॥ धन्न धरणें पोरवाड ॥ म० ॥ श्री० ॥ ४ ॥ खरतर वसइ खांतशुं रे ला० ॥ निरखंतां सुख थाय ॥ म० ॥ पांच प्रासाद बीजां वली रे ला० ॥ जोतां पा तक जाय ॥ म० ॥ श्री० ॥ ५ ॥ आज कृतारथ हुं थयो रे ला० ॥ आज थयो आणंद ॥ म० ॥ यात्रा करी जिनवर तणी रे ला० ॥ दूरें गयुं दुःख दंद ॥ म० ॥ श्री० ॥ ६ ॥ संवत शोलने ठोंतरे रे ला० ॥ मागशिर मास मोजार ॥ म० ॥ राणकपुरें यात्रा करी रे ला० ॥ समयसुंदर सुखंकार ॥ म० ॥

॥ अथ श्रीसिद्धचक्रजीनुं स्तवन ॥ देशी आढेलालनी ॥

॥ समरी शारदा माय, प्रणमी निजगुरु पाय ॥ आढे लाल ॥ सिद्धचक्र गुण गायशुं जी ॥ ए सिद्धचक्र आधार, नवि उत्तरे नव पार ॥ आ० ॥ ते नणी नवपद ध्यायशुं जी ॥ १ ॥ सिद्धचक्र गुणगेह, जस गुण अनं त अहेह ॥ आ० ॥ समखां संकट उपशमे जी ॥ लहियें वंछित जोग, पा मी सवि संजोग ॥ आ० ॥ सुर नर आवी बहु नमेजी ॥ २ ॥ कष्ट निवा रे एह, रोगरहित करे देह ॥ आ० ॥ मयणा सुंदरी श्रीपालने जी ॥ ए सिद्धचक्र पसाय, आपदा दूरें जाय ॥ आ० ॥ आपे मंगल मालनें जी ॥ ३ ॥ ए सम अवर नहीं कोय, सेवे ते सुखीउ होय ॥ आ० ॥ मन वच काया व श करी जी ॥ नव आंबिल तप सार, पडिक्कणुं दोय वार ॥ आ० ॥ देववं दन त्रण टंकनां जी ॥ ४ ॥ देव पूजो त्रण वार, गरणुं ते दोय हजार ॥ आ० ॥ स्नान करी निर्मल पणे जी ॥ आराधे सिद्धचक्र, सान्निध्य करे ते नी शक्र ॥ आ० ॥ जिनवर जन आगें नणे जी ॥ ५ ॥ ए सेवो निश दी स, कहियें वीसवा वीश ॥ आ० ॥ आल जंजाल सवि परीहरो जी ॥ ए चिं तामणि रत्न, एहनां कीजें जत्न ॥ आ० ॥ मंत्र नहीं एह उपरें जी ॥ ६ ॥ श्री विमलेश्वर जगद्, होजो मुकुटपरतद् ॥ आ० ॥ हुं किंकर हुं ताहरो जी ॥ पाम्यो तुंहीज देव, निरंतर करुं हवे सेव ॥ आ० ॥ दिवस वढ्यो हवे माहरो जी ॥ ७ ॥ विनति करुं हुं एह, धरजो मुजशुं नेह ॥ आ० ॥ तमनें गुं कहियें वली वली जी ॥ श्रीलक्ष्मीविजय गुरु राय, शिष्य केसर गुण गाय ॥ आ० ॥ अमर नमे तुज लली लली जी ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री संजवनाथजीनुं स्तवन ॥

॥ साहिब सांजलो रे, संजव अरज हमारी ॥ नवोनव हुं नम्यो रे, न लहि सेवा तुमारी ॥ नरय निगोदमां रे, तिहां हुं बहु नव नमीउ ॥ तु म विना दुःख सह्यां रे, अहोनिश क्रोधें धमधमियो ॥ सा० ॥ १ ॥ इंडिय वश पड्यो रे, पाट्यां व्रत नवि सुसैं ॥ त्रस पण नवि गल्या रे, हणीया आवर दुंशे ॥ व्रत चित्त नवि धर्यां रे, बीजुं साचुं न बोढ्युं ॥ पापनी गोठडी रे, तिहां में हड्डलुं खोढ्युं ॥ सा० ॥ २ ॥ चोरी में करीरे, चउ विह अदत्त न टाढ्युं ॥ श्री जिन आणशुं रे, में नवि संजम पाढ्युं ॥ म धुकर तणी परें रे, शुद्ध न आहार गवेख्यो ॥ रसना लालचें रे, नीरस

पिंम उवेख्यो ॥ सा० ॥ ३ ॥ नर जव दोहिलो रे, पामि मोह वश पडि
 यो ॥ परखी देखीने रे, मुऊ मन तिहां जइ अडिउ ॥ काम न को सखां
 रे, पापें पिंम में जरीउ ॥ सुध बुद्ध नवि रही रे, तेणें नवि आतम तरी
 उ ॥ सा० ॥ ४ ॥ लक्ष्मीनी लालचें रे, में बहु दीनता दाखी ॥ तोपण
 नवि मली रे, मली तो नवि रही राखी ॥ जे जन अनिलखे रे, ते तो ते
 हथी नासे ॥ तृण सम जे गणे रे, तेहनी नित्य रहे पासे ॥ सा० ॥ ५ ॥
 धन धन ते नरा रे, एहनो मोह विठोडी ॥ विषय निवारीने रे, जेहने ध
 र्ममां जोडी ॥ अजह्य ते में जख्यां रे, रात्रिनोजन कीधां ॥ व्रत ठ नवि
 पालियां रे, जेहवां मूलथी लीधां ॥ सा० ॥ ६ ॥ अनंत जव हुं जम्यो
 रे, जमतां साहिब मलियो ॥ तुम विना कोण दिये रे, बोध रयण मुऊ
 बलियो ॥ संजव आपजो रे, चरण कमल तुम सेवा ॥ नय एम विनवे रे,
 सुणजो देवाधिदेवा ॥ सा० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री शंखेश्वरजीनुं स्तवन ॥

॥ सहजानंदी शीतल सुख जोगी तो, हरि डुःख हरियें सतावरी ॥
 केशर चंदन घोली पूजो रे कुसुमें ॥ अमृतवेलिना वैरीनी बेटी तो, कंत
 हार तेहनो अरि ॥ के० ॥ १ ॥ तेहना स्वामिनी कांतानुं नाम तो, एक
 वरणें लक्षण जरी ॥ के० ॥ ते धुर थापोने आगल उवियें तो, उष्माण
 चडक खंधारी ॥ के० ॥ २ ॥ फरसनो वरण तेनयन प्रमाणे तो, मात्रा सुंदर
 शिर धरी ॥ के० ॥ वीसराज सुत दाहक नामें तो, तिगवरणादि दूरें करी ॥
 के० ॥ ३ ॥ एकवीशमे फरसे धरी करण तो, अर्थानिध ते सम हरी
 ॥ के० ॥ अंतस्थें बीजो स्वर टाली तो, शिवगामी गति आचरी ॥ के०
 ॥ ४ ॥ वीश फरस वली संयम माने तो, आदिकरण धरी दिल धरी ॥
 के० ॥ एणें नामें जिनवर नित्य ध्याउं तो, जिनहर जिनकुं परिहरी ॥ के० ॥
 ५ ॥ त्र्यंबकें दाह्यो वृष जन बोले तो, वात ए दिलमें न उतरी ॥ के० ॥
 अज ईश्वर पण सीतानी आगें तो, जास विवश नटता दरी ॥ के० ॥ ६ ॥
 ते जिन तस्कर तूं जिन राजा तो, हरि प्रणमे तुज पाउं परी ॥ के० ॥ बा
 ल पणे उपगारें हरिपति, सेवन बल लंछन हरि ॥ के० ॥ ७ ॥ प्रभु प्र
 त्ययक जशलीहोत रहियें तो, जव जवमां नहीं शली कली ॥ के० ॥
 मन मंदिर महाराज पधारे तो, हरि उदयें न विजावरी ॥ के० ॥ ८ ॥ सा

रंगमां संपा जीउं ऊरकत, ध्यान अनुजव लेहरी ॥ के० ॥ श्री शुजवीर वि
जय शिववहूने तो, घर तेडंतां दोय घरी ॥ के० ॥ ९ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री शंखेश्वरजीनुं स्तवन ॥

॥ अंतरजामी सुण अजवेसर, महिमा त्रिजग तुमारो ॥ सांजलीने आ
व्यो हुं तीरें, जनम मरण दुःख वारो ॥ १ ॥ सेवक अरज करे ठे राज,
अमने शिवसुख आपो ॥ ए आंकणी ॥ सहुकोनां मनवंडित पूरो, चिंता
सहुनी चूरो ॥ एहवुं बिरुद ठे राज तुमारुं, केम राखो ठो दूरें ॥ से० ॥ १ ॥
सेवकने बलबलतो देखी, मनमां महेर न धरशो ॥ करुणासागर केम केहे
वाशो, जो उपगार न करशो ॥ से० ॥ २ ॥ लटपटनुं हवे काम नहीं
ठे, प्रत्यक्ष करिसण दीजें ॥ धुंआडे धीजुं नहीं साहिब, पेट पड्यां पती
जें ॥ से० ॥ ३ ॥ श्री शंखेश्वर मंगण साहिब, विनतडी अवधारो ॥ कहे
जिनहर्ष मया कर मुजने, नवसायरथी तारो ॥ से० ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री पार्श्वनाथजीनुं स्तवन ॥

॥ सजनी मोरी पास जिणोसर पूजो रे ॥ स० ॥ जगमां देव न दूजो रे
॥ स० ॥ सारंग पुर शणगार रे ॥ स० ॥ पूजा दोय प्रकार रे ॥ १ ॥ स० ॥
जिनपडिमा जयकार रे ॥ स० ॥ वारी जाउं वार हजार रे ॥ ए आंकणी ॥
स० ॥ गणधर सूत्रें वखाणी रे ॥ स० ॥ सिद्धनी उपमा आणी रे ॥ स० ॥
समकितनी वृद्धिकारी रे ॥ स० ॥ ते केम जाशे निवारी रे ॥ स० ॥ २ ॥
॥ स० ॥ जगवइ अंगें धारो रे ॥ स० ॥ चारण मुनि अधिकारो रे ॥ स० ॥
जिनपडिमा जिनसरखी रे ॥ स० ॥ सूत्र उववाई निरखी रे ॥ स० ॥ ३ ॥
॥ स० ॥ रायपसेणी जांखी रे ॥ स० ॥ जीवाजिगमें दाखी रे ॥ स० ॥
व्यवहारें पण आखी रे ॥ स० ॥ शुद्धि पडिमा साखी रे ॥ स० ॥ ४ ॥
स० ॥ जंबूपन्नति ठाणांग रे ॥ स० ॥ बोले दशमुं अंग रे ॥ स० ॥ माहा
निशीथें विचारो रे ॥ स० ॥ पूजानो अधिकारो रे ॥ स० ॥ ५ ॥ स० ॥
सातमे अंगें विख्यात रे ॥ स० ॥ आणंद श्रावक वात रे ॥ स० ॥ अनउ
डी पडिमा वारी रे ॥ स० ॥ सुधा समकित धारी रे ॥ स० ॥ ६ ॥ स० ॥
ज्ञाता पाठ देखावे रे ॥ स० ॥ कुमति नरम न जावे रे ॥ स० ॥ ७ ॥ स० ॥
नेक सूत्र साख रे ॥ स० ॥ कहो हवे केहनो वाँक रे ॥ स० ॥ ८ ॥ स० ॥
अर्चा अरोचक याशो रे ॥ स० ॥ नव दंमकमां जाशो रे ॥ स० ॥ जीव

करम वश जाणो रे ॥ स० ॥ कुण डुमक कुण राणो रे ॥ स० ॥ ८ ॥
 स० ॥ जिनवर सेवा सारो रे ॥ स० ॥ विषय करो परिहारो रे ॥ स० ॥
 सेवा श्रबंधक जाव रे ॥ स० ॥ नवजल तरवा नाव रे ॥ स० ॥ ९ ॥ स० ॥
 मणि उद्योत प्रभु साचो रे ॥ स० ॥ जेहवो हीरो जाचो रे ॥ स० ॥ शंका
 मन नवि लावो रे ॥ स० ॥ शुं जाजुं केहेवडावो रे ॥ स० ॥ इति ॥

॥ अथ श्री दीवालीनुं स्तवन ॥

॥ वाढ्हाजीनी वाटडी अमें जोतां रे ॥ ए देशी ॥

॥ जय जिनवर जग हितकारी रे, करे सेवा सुर अवतारी रे, गौतम प
 मुहा गणधारी ॥ १ ॥ सनेही वीरजी जयकारी रे ॥ अंतरंग रिपुने त्रासे
 रे, तप कोपाटोपें वासे रे, लखुं केवल नाण उद्घासें ॥ २ ॥ स० ॥ कटि
 लंकें वाद वदाय रे, पण जिनसाथें न घटाय रे, तेणें हरिलंठन प्रभु पाय
 ॥ स० ॥ ३ ॥ सवि सुरवहू थेइ थेइ कारा रे, जलपंकजनी परें न्यारा
 रे, तजी तृष्णा जोग विकारा ॥ स० ॥ ४ ॥ प्रभुदेशना अमृत धारा रे,
 जिनधर्म विषे रथकारा रे, जेणे ताच्या मेघ कुमारा ॥ स० ॥ ५ ॥ गौ
 तमने केवल आली रे, वखा स्वांतियें शिव वरमाली रे, करे उत्तम लोक
 दीवाली ॥ स० ॥ ६ ॥ अंतरंग अलक्ष निवारी रे, गुन सङ्गाने उपगारी
 रे, कहे वीर विभु हितकारी ॥ स० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री महावीर स्वामीनी जन्म कुंमलीनुं स्तवन ॥ देशी केरबानी ॥

॥ सेवधी संचउ घेरियां, अलबेले सांइ, क्युरे लगाउ अति बेरियां ॥ ए
 आंकणी ॥ दीये बिनां न चले, ठोरुन पिठे वले, बाबत आप उहेरियां
 ॥ अलबे ॥ क्युं ॥ जाग्य अतुल बली, मागत अटकली, जन्म बलि ग्रह
 चारीया ॥ अ० ॥ क्युं ॥ १ ॥ संवत पास ईश, दो शत अडतालीश ॥
 उज्ज्वल चैतर तेरजें ॥ अ० ॥ क्युं ॥ शाठ घडी न ऊणी, उत्तरा फाल
 गुणी, मंगल वार निशावजें ॥ अ० ॥ क्युं ॥ २ ॥ सिद्धि योग घडी, पन्न
 र चारें चरी, वेला मुहूर्त त्रेवीशमे ॥ अ० ॥ क्युं ॥ लग्न मकर वहे,
 स्वामी जनम लहे, जीव सुखी सद्गु ते समे ॥ अ० ॥ क्युं ॥ ३ ॥ त्रिश
 ला राणीयें जायो, देव देवीयें गायो, सुत सिद्धारथ नूपको ॥ अ० ॥ मंग
 ल केतु लग्न, रवि बुध चोर्थे नवनें, दशमे शनिश्वर उंचको ॥ अ० ॥ क्युं
 ॥ ४ ॥ पंथमें जीव राहु, सातमे वेद साहु, केंड जुवन ग्रह मंमली ॥ अ०

॥ क्युं० ॥ जाग्य जुवन शशी, शुक्र संतान वसी, मेघ धुआ एक बीजली ॥ अ० ॥
 क्युं० ॥ ५ ॥ चंडदशा विपाकी, मास जुवन बाकी, जन्म दिशा शनि
 संजमी ॥ अ० ॥ गुरु महादिशामें, केवल ज्ञान पामे, तामुख बानी मेरे
 दिल रमी ॥ अ० ॥ क्युं० ॥ ६ ॥ यावर विगलमें, काल अनंत जमे, मेंबी
 निकलीया साथमें ॥ अ० ॥ नारक तिरि गति, सुख न एक रति, काल
 निगमियो अनाथमें ॥ अ० ॥ क्युं० ॥ ७ ॥ बहोत में नाच नचे, चिहुं गति
 चोक बिचे, नेक न मिलिएं नाथ जी ॥ अ० ॥ पोतप्रकाश दिए, आश
 निराश किये, अलग किया में आजयी ॥ अ० ॥ क्युं० ॥ ८ ॥ मानव गण
 लही, तुम सन्मुख रही, बेर बेर शिव मागते ॥ अ० ॥ बात न उर कहुं,
 लीए बिना न रहूं, बाल हृदयो रस लागते ॥ अ० ॥ क्युं० ॥ ९ ॥ नाथ
 नजर करी, बेर न एक घड़ी, सदा मगन सुख लेहेरसें ॥ अ० ॥ मंगल
 तुरवरा, गावत अपठरा, श्री गुनवीर प्रभु महेरसें ॥ अ० ॥ क्युं० ॥ १० ॥

॥ अथ श्री सिद्ध जगवाननुं स्तवन ॥

॥ सिद्धनी शोना रे शी कहुं ॥ ए आंकणी ॥ सिद्ध जगत शिर शोन्ता,
 रमता आतमराम ॥ लक्ष्मी लीलानी लेहेरमां, सुखिया ठे शिव ठाम ॥ सि०
 ॥ १ ॥ माहानंद अमृतपद नमो, सिद्धि कैवल्य नाम, अपुनर्नव ब्रह्मपद वली,
 अद्भुत सुख विशराम ॥ सि० ॥ २ ॥ संश्रेय निश्रेय अक्षरा, दुःख समस्त
 नी हाण ॥ निवृत्ति अपवर्गता, मोक्ष मुक्ति निरवाण ॥ सि० ॥ ३ ॥ अच
 ल महोदय पद लखुं, जोतां जगतना ठाठ ॥ निज निज रूपें रे जूजूआ,
 वीत्यां कर्म ते आठ ॥ सि० ॥ ४ ॥ अगुरु लघु अवगाहना, नामें विकसे
 वदन्न ॥ श्री गुनवीरने वंदतां, रहियें सुखमां मगन्न ॥ सि० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ वर्द्धमान स्वामीजीनुं स्तवन ॥

॥ राग धन्याश्री ॥ गीरुआ रे गुण तुम तणा, श्री वर्द्धमान जिन राया रे ॥
 सुणतां श्रवणे अमी ऊरे, माहरी निर्मल थाये काया रे ॥ गी० ॥ १ ॥ तुम गुण
 गण गंगाजलें ॥ हुं जीली निर्मल थाउं रे ॥ अवर न धंधो आदरुं, निश दिन
 तोरा गुण गाउं रे ॥ गी० ॥ २ ॥ जीव्या जे गंगाजलें, ते ठील्लरजल नवि
 पेसे रे ॥ जे मालती फूलें मोहीआ, ते बावल जइ नवि बेसे रे ॥ गी० ॥
 ॥ ३ ॥ एम अमें तुम गुण गोठहुं ॥ रंगें राच्याने वली माच्या रे ॥ ते केम
 पर सुर आदरुं, जे परनारी वश राच्या रे ॥ गी० ॥ ४ ॥ तुं गति तुं मति आ

शरो, तुं आलंबन मुज प्यारो रे ॥ वाचक जस कहे माहरे, तुं जीवन जीव आधारो रे ॥ गी० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री समकितनुं स्तवन ॥

॥ ढाल पहेली ॥ ते मुज मिहामि डुकडं ॥ ए देशी ॥

॥ सांजल रे तुं प्राणीया, सदगुरु उपदेशो ॥ मानव नव दोहिलो लह्यो, उत्तमकुल एसो ॥ १ ॥ सां० ॥ देवतत्त्व नवि उलख्यो, गुरुतत्त्व न जा एयो ॥ धर्मतत्त्व नवि सईह्यो, हियडे ज्ञान न आएयो ॥ २ ॥ सां० ॥ मिथ्यात्वी सुर जिन प्रत्ये, सरखा करी जाएया ॥ गुण अवगुण नवि उलख्या, वयणें वखाएया ॥ ३ ॥ सां० ॥ देव थया मोहें ग्रह्या, पासें रहे नारी ॥ कामणो वशें जे पड्या, अवगुण अधिकारी ॥ ४ ॥ सां० ॥ केइ क्रोधी देवता, वली क्रोधना वाह्या ॥ के कोईथी बीहता, हथीयार सवाह्या ॥ ५ ॥ सां० ॥ क्रूर नजर जेहनी धणुं, देखंतां मरीयें ॥ मुडा जेहनी एहवी, तेहथी छुं तरीयें ॥ ६ ॥ सां० ॥ आठ करम सांकल जड्यां, जमे नवही मजारो ॥ जनम मरण नव देखीयें, पाम्या नहीं पारो ॥ ६ ॥ सां० ॥ देव थइ नाटक करे, नाचे जण जण आगें ॥ वेष करी राधा कृष्णनो, वली जिह्वा मागे ॥ ७ ॥ सां० ॥ मुखें करी वाये वांसली, पेहेरे. तन वाघा ॥ नावतां जोजन करे, एहवा भ्रम लागा ॥ ८ ॥ सां० ॥ देखो दैत्य संहारवा, थयो उद्यमवंतो ॥ हरि हरणाकश मारीयो, नरसिंह बलवंतो ॥ ९ ॥ सां० ॥ मल्ल कल्ल अवतार लै, सहु असुर विदाह्या ॥ दश अवतारें जूजू आ, दश दैत्य संहारवा ॥ १० ॥ सां० ॥ माने मूढ मिथ्यामति, एहवा पण देवो ॥ फरी फरी अवतार ले, देखो कर्मनी टेवो ॥ ११ ॥ सां० ॥ स्वामी सोहे जेहवो, तेहवो परिवारो ॥ एम जाणीने परिहरो, जिन हर्ष विचारो ॥ १२ ॥ सां० ॥ इति ॥

॥ ढाल बीजी ॥ उंधव माधवने केहेजो ॥ ए देशी ॥

जग नायक जिनराजने, दाखवियें सही देव ॥ मुकाणा जे कर्मथी, सारे सुरपति सेव ॥ १ ॥ ज० ॥ क्रोध मान माया, नहीं, नहीं लोन अज्ञान ॥ रति अरति वेदे नहीं, ठाम्या मद थान ॥ २ ॥ ज० ॥ निडा शोक चोरी नहीं, नहीं वयणें अलीक ॥ मल्लर नय वध प्राणनो, न करे ते हेकीक ॥ ३ ॥ ज० ॥ प्रेम क्रीडा न करे कदी, नहीं नारी प्रसंग ॥ हा

स्यादिक अठार ए, नहीं जेहनें अंग ॥ ४ ॥ ज० ॥ पद्मासन पूरी करी,
बेठा अरिहंत ॥ निश्चल लोचन तेहनां, नासाग्र रहंत ॥ ५ ॥ ज० ॥
जिनमुझा जिनराजनी, दीठा परम उद्भास ॥ समकित थाये निर्मलुं,
तपे ज्ञान उजास ॥ ६ ॥ ज० ॥ गति आ गति सहु जीवनी, देखे लोका
लोक ॥ मनःपर्याय सवी तणा, केवलज्ञान आलोक ॥ ७ ॥ ज० ॥ मू
र्ति श्रीजिनराजनी, समता जंझार ॥ शीतल नयन सुहामणां, नहीं वांक
लगार ॥ ८ ॥ ज० ॥ हसत वदन हरखे हैयुं, देखी श्री जिनराय ॥ सुंदर
ठबि प्रभु देहनी, शोभा वरणी न जाय ॥ ९ ॥ ज० ॥ अवर तणी ए हवी
ठबि, किहां एम दीसंत ॥ देवतत्त्व ए जाणीयें, जिनहर्ष कहंत ॥ १० ॥ ज० ॥

• ॥ ढाल त्रीजी ॥ जत्तणीनी देशी ॥

॥ श्री जिनवर प्रवचन जाख्या, जे कुगुरु तणा गुण दाख्या ॥ पासञ्चादि
क पांचे ५, पाप श्रमण कहा साचे ५ ॥ १ ॥ गृहीना मंदिरथी आणी,
आहार करे जात पाणी ॥ सुए उंचे निश दीस, परमादी विश्वा वीश ॥ २ ॥
किरिया न करे किरि वार, पडिक्कमणुं सांज सवार ॥ न करे पञ्चस्काण
सखाय, विकथा करतां दिन जाय ॥ ३ ॥ घृत दूध दहीं अप्रमाण, खाए
न करे पञ्चस्काण ॥ ज्ञान दर्शनने चारित्र, मूकी दीधां सुपवित्र ॥ ४ ॥ सु
विहित मुनि सामाचारी, पाले नहीं ते अणगारी ॥ आहारना दोष बाया
ल, टाले नहीं किरिही काल ॥ ५ ॥ धव धव धसमसतो चाजे, काचे
जले देह पखाले ॥ अर्चा रचना वंदावे, वस्त्रादिक शोभा बनावे ॥ ६ ॥
परिग्रह वली जाजां राखे, वली वली अधिकाने धाखे ॥ माठी करणी जे
कहीयें, ते सघली जिणमें लहीयें ॥ ७ ॥ एहवा जे कुगुरु आरंजी, मुनि
साधु कहेवाये दंजी ॥ किं कम्मप्रशंसा करीयें, जवनव गृहमां अवतरियें
॥ ८ ॥ लोहानी नावा तोले, जवसायरमां जे बोले ॥ जिनहर्ष जलो
अहि कालो, पण कुगुरुनी संगति टालो ॥ ९ ॥

॥ ढाल चोथी ॥ कर जोडी आगल रही ॥ ए देशी ॥

॥ गुण गिरुआ गुरु उलखो, हियडे सुमति विचारी रे ॥ गुरु सुपरीक्षा दोहि
ली, जूल पडे नर नारी रे ॥ १ ॥ गु० ॥ पांचे इंडिय वश करे, पांच महा
व्रत पाले रे ॥ चार कषाय तजी जेणें, पांचे किरिया टाले रे ॥ २ ॥ गु० ॥
पांच समिति सुमता रहे, तिन गुपति जे धारे रे ॥ दोष बैतालीश टालीने,

पाणी जात आहारे रे ॥ ३ ॥ गु० ॥ ममता ठांजी देहनी, निर्जोनी निर्मायी रे ॥
 नवविध परिग्रह परिहरे, चित्तमें चिंते न कांइ रे ॥ ४ ॥ गु० ॥ धर्मतणा
 उपगरण धरे, संजम पालवा काजें रे ॥ नूमि जोई पगलां नरे, लोक वि
 रोधयी लाजें रे ॥ ५ ॥ गु० ॥ पडिलेहण निरतिविधें, करे प्रमाद निवा
 री रे ॥ कालें शुद्ध क्रिया करे, इहा जोग निवारी रे ॥ ६ ॥ गु० ॥ व
 स्त्रादिक शुद्ध एषणी, जे देखी सुविशेषें रे ॥ काल प्रमाणें खप करे, दूषण ट
 लतां देखे रे ॥ ७ ॥ गु० ॥ कुस्की संबल जे कह्यां, सान्निध्य केमही न राखे
 रे ॥ दे उपदेश यथास्थितें, सत्यवचन मुख जांखे रे ॥ ८ ॥ गु० ॥ तन
 मेहेलां मन कजलां, तप करी खीणी देही रे ॥ बंधन बे छेदी करी, विचरे
 जन निःसनेही रे ॥ ९ ॥ गु० ॥ एहवा गुरु जोई करी, आदरीयें शुच
 नावें रे ॥ बीजुं तत्त्व सुगुरु तणुं, ए जिन हर्ष कहावे रे ॥ १० ॥ गु० ॥

॥ ढाल पांचमी ॥ कर्म न बूटे रे प्राणीआ ॥ ए देशी ॥

॥ नवसायर तरवा जणी, धर्म करे हो सारंन ॥ पन्नर नावें रे बेसीने,
 तरवो समुद्र दुर्जन ॥ १ ॥ ज० ॥ आपे गोकुल गायनां, आपे कंव्या रे
 दान ॥ आपे खेत्र पुण्यार्थें, ब्राह्मणने देइ मान ॥ २ ॥ ज० ॥ लूटावे घाणी
 वली, पृथिवी दान सुप्रेम ॥ गोला कलशा रे मोरीया, आपे हल तिल हे
 म ॥ ३ ॥ ज० ॥ वली खणावे रे खांतशुं, कूआ सुंदर वाव ॥ पुष्करि
 णी करणी जली, सरवर सखर तलाव ॥ ४ ॥ ज० ॥ कंद मूल मूके नहीं,
 अग्यारशने हो दीस ॥ आरंन ते दिन अति घणो, धर्म कीहां जगदीश
 ॥ ५ ॥ ज० ॥ याग करे होमे तिहां, घोडा नरने रे ढाग ॥ होमे जलचर
 मीनकां, धर्म किहां वीतराग ॥ ६ ॥ ज० ॥ करे सदाए रे नोरतां, जीवत
 णा आरंन ॥ हणो महिषने बोकडा, जेहथी नरक सुजंन ॥ ७ ॥ ज० ॥
 सारे सरावे ब्राह्मण कने, पूर्वजनां रे सराध ॥ तेडी पोषे रे कागडा, देखो
 एह उपाध ॥ ८ ॥ ज० ॥ तीरथ जाए गोदावरी, गंगा गया प्रयाग ॥ नाये अण
 गल नीरमें, धर्म तणो नहीं लाग ॥ ९ ॥ ज० ॥ इत्यादिक करणी करे, परनवें
 सुखनें रे काज ॥ कहे जिनहर्ष मिले नहीं, एहथी शिवपुर राज ॥ १० ॥ ज० ॥

॥ दल ठछी ॥ रे जाया तुज विन घडी रे त मास ॥ ए देशी ॥

॥ धर्म खरो जिनवर तणो जी, शिव सुखनो दातार ॥ श्री जिनराजें प्रका
 शीयो जी, जेहना चार प्रकार ॥ १ ॥ नविक जन, ज्ञान विचारी रे जोय ॥

दुर्गति पडता जीवने जी, धारे ते धर्म होय ॥ न० ॥ ए आंकणी ॥ पंच
महाव्रत साधुनां जी, दशविध धर्म विचार ॥ हित करीने जिनवर कह्यां जी,
श्रावकनां व्रत बार ॥ १ ॥ न० ॥ पंचुंबर चारे विगय जी, विष सहु माटी
रे होम ॥ रात्रिनोजनने कह्यां जी, बंधु बीजनो नीम ॥ २ ॥ न० ॥
घोलवडां वली रींगणां जी, अनंत काय बत्रीश ॥ अणजाण्यां फल फूल
डां जी, संधाणां निश दीस ॥ ४ ॥ न० ॥ चलित अन्न वाशी अयुं जी,
तुळ सहु फल दह ॥ धर्मा नर खाये नहीं जी, ए बावीश अन्नद्वय ॥ ५ ॥
न० ॥ न करे निवंधस पणे जी, घरना पण आरंज ॥ जीवतणी जयणा
घणी जी, न पीये अणगल नीर ॥ ६ ॥ न० ॥ घृत परें पाणी वावरे जी,
बीये करतो पाव ॥ सामायिक व्रत पोषधें जी, टाळे जवना ताप ॥ ७ ॥
न० ॥ सुगुरु सुदेव सुधर्मनी जी, सेवा जक्ति सदीव ॥ धर्मशास्त्र सुणतां
थकां जी, समजे कोमल जीव ॥ ८ ॥ न० ॥ मास मासनें आंतरे जी,
कुश अग्र जुंजे वाल ॥ कला न पोहोंचे शोलमी जी, श्री जिनधर्म विशा
ल ॥ ९ ॥ न० ॥ जिनधर्म मुक्तिपुरी दीये जी, चउगति त्रमण मिथ्यात्व ॥
एम जिनहर्ष प्रकाशियें जी, त्रीजुं तत्त्व विख्यात ॥ १० ॥ न० ॥ इति ॥

॥ ढाल सातमी ॥ मधुकर आज रहो रे मत चलो ॥ ए देशी ॥

॥ श्रीजिन धर्म आराधियें जी, करी निज समकित शुद्ध ॥ नवियण ॥
तप जप किरिया कीधली जी, लेखे पडे विशुद्ध ॥ १ ॥ न० ॥ श्री० ॥ कंचन
कशी कशी लीजीयें जी, नाणुं लीजें परीख ॥ न० ॥ देव धर्म गुरु जोडनें जी,
आदरियें सुणी शीख ॥ २ ॥ न० ॥ श्री० ॥ कुगुरु कुदेव कुधर्मने जी, पर
हरियें विष जेम ॥ न० ॥ सुगुरु सुदेव सुधर्मनें जी, ग्रहीयें अमृत तेम
॥ ३ ॥ न० ॥ श्री० ॥ मूल धर्म तो जिन कह्यो जी, समकित सुरतरु एह
॥ न० ॥ जवजव सुख संपत्तिथकी जी, समकितजुं धरी नेह ॥ ४ ॥
न० ॥ श्री० ॥ सत्तरसें ठत्रीश समे जी, नन शुदि दशमी दीस ॥ न० ॥ स
मकित सीत्तरी ए रची जी, पुर पाटण सुजगीश ॥ ५ ॥ न० ॥ श्री० ॥ जण
जो गुणजो जावजुं जी, तो लेशो अविचल श्रेय ॥ न० ॥ शांतिहर्ष वाचक तणो
जी, कहे जिनहर्ष विनेय ॥ ६ ॥ न० ॥ श्री० ॥ इति समकित सीत्तरी संपूर्णा ॥

॥ अथ श्री आराधनानुं स्तवन प्रारंज ॥

॥ दोहा ॥ सकल सिद्धि दायक सदा, चोवीशे जिनराय ॥ सहगुरु सा

मिनी सरसती, प्रेमें प्रणमुं पाय ॥ १ ॥ त्रिचुवनपति त्रिशला तणो, नंदन गुण
गंजीर ॥ शासन नायक जग जयो, वर्द्धमान वड वीर ॥ २ ॥ एक दिन वी
रजिणंदने, चरणे करि परणाम ॥ नविक जीवना हित नणी, पूढे गौतम
स्वामि ॥ ३ ॥ मुक्तिमार्ग आराधियें, कहो किण परें अरिहंत ॥ सुधा स
रस तव वचन रस, नांखे श्री नगवंत ॥ ४ ॥ अतिचार आलोश्यें, व्रत ध
रीयें गुरु साख ॥ जीव खमावो सयल जे, योनि चोराशी लाख ॥ ५ ॥
विधिशुं वली वोसिरावियें, पापस्थान अढार ॥ चार शरण नित्य अनुस
रो, निंदो डुरित आचार ॥ ६ ॥ शुनकरणी अनुमोदियें, नाव नलो
मन आणि ॥ अणसण अवसर आदरी, नवपद जपो सुजाण ॥ ७ ॥
शुनगति आराधन तणा, ए ठे दश अधिकार ॥ चित्त आणीने आद
रो, जेम पामो नवपार ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ ढाल पहेली ॥ ए ठिंनि किहां राखी ॥ ए देशी ॥

॥ ज्ञान दरिसण चारित्र तप वीरज, ए पांचे आचार ॥ एह तणा एह
नव परजवना, आलोश्यें अतिचार रे ॥ १ ॥ प्राणी ज्ञान नणो गुणखा
णी ॥ वीर वदे एम वाणी रे ॥ प्रा० ॥ गुरु उजवीयें नहिं गुरु विनयें,
कालें धरी बहुमान ॥ सूत्र अर्थ तडुनय करी सूधां, नणीयें वही उप
धान रे ॥ २ ॥ प्रा० ॥ ज्ञानोपगरण पाटी पोथी, उवणी नोकरवा
ली ॥ तेह तणी कीधी आशातना, ज्ञान नक्ति न संजाली रे ॥ ३ ॥ प्रा० ॥
इत्यादिक विपरीतपणायी, ज्ञान विराध्युं जेह ॥ आ नव परजव वजिय
नवोनवें, मिह्ताडुक्कड तेह रे ॥ ४ ॥ प्रा० ॥ समकित ल्यो शुद्ध जाणी ॥
जिनवचनें शंका नवि कीजें, नवि परमत अनिलाख ॥ साधुतणी निंदा प
रिहरजो, फलसंदेह म राख रे ॥ ५ ॥ प्रा० ॥ स० ॥ मूढपणुं ठंमो परशंसा, गुण
वंतने आदरियें ॥ सामीनें धर्मे करी थिरता, नक्ति प्रजावना करीयें रे ॥ ६ ॥
प्रा० ॥ स० ॥ संघचैत्य प्रासादतणो जे, अवर्णवाद मन लेख्यो ॥ इव्य
देवको जे वणसाडयो, विणसंतां उवेख्यो रे ॥ ७ ॥ प्रा० ॥ स० ॥ इत्यादिक
विपरीत पणायी, समकित खंमयुं जेह ॥ आनवण ॥ मिह्ताण ॥ ८ ॥ प्रा० ॥ चारित्र
ल्यो चित्त आणी ॥ पांच समिति त्रण गुप्ति विराधि, आठे प्रवचन माय
॥ साधुतणो धर्मे परमादें, अंशुद्ध वचन मन काय रे ॥ ९ ॥ प्रा० ॥ चा० ॥
आवकने धर्मे सामायिक, पोसहमां मन वाली ॥ जे जयणापूर्वक जे आठे,

प्रवचनमाय न पाली रे ॥ १० ॥ प्रा० ॥ चा० ॥ इत्यादिक विपरीतपणाथी,
चारित्र मोढ्युं जेह ॥ आ नव० ॥ मिह्ता० ॥ ११ ॥ प्रा० ॥ चा० ॥
बारें जेदें तप नवि कोधुं, ठते योगें निज शक्तें ॥ धर्मे मन वच काया वी
रज, नवि फोरविउं नगर्ते रे ॥ १२ ॥ प्रा० ॥ चा० ॥ तपवीरज आचारें
एणी परें, विविध विराध्या जेह ॥ आ नव० ॥ मिह्ता० ॥ १३ ॥ प्रा० ॥ चा० ॥
वलीय विशेषें चारित्र केरा, अतिचार आलोश्यें ॥ वीर जिणेसर वयण
सुणीने, पाप मयल सवि धोश्यें रे ॥ १४ ॥ प्रा० ॥ चा० ॥ इति ॥

॥ ढाल बीजी ॥

॥ पृथिवी पाणी तेउ, वाउ वनस्पति ॥ ए पांचे आवर कल्यां ए ॥ करि
करसण आरंभ, खेत्र जे खेडीयां ॥ कूवा तलाव खणावीया ए ॥ १ ॥
घर आरंभ अनेक, टांकां जोंयरां ॥ मेडी माल चणावीया ए ॥ लिपण धुं
ए काज, एणी परें परपरें ॥ पृथिवीकाय विराधीया ए ॥ २ ॥ धोयण नाह
ए पाणी, जीलण अपकाय ॥ ठोती धोती करी दूहव्यां ए ॥ जाठीगर कुंजा
र, लोह सोवनगरा ॥ जाडजुंजा जिहालागरा ए ॥ ३ ॥ तापण शेकणकाजें,
वस्त्र निखारण ॥ रंगण रांधण रसवती ए ॥ एणी परें कर्मादान, परें परें के
लवी ॥ तेउ वाउ विराधीया ए ॥ ४ ॥ वाडी वन आराम, वावी वनस्पति ॥
पान फूल फल चूंटीयां ए ॥ पोंहक पापडी शाक, शेक्यां शूकव्यां ॥ ठेद्यां
हुंद्यां आथीयां ए ॥ ५ ॥ अलसीने एरंभ, घाणी घालीनें ॥ घणा तिलादिक
पीलीया ए ॥ घाली कोलुं मांदि, पीली शेजडी ॥ कंद मूल फल वेचीयां ए
॥ ६ ॥ एम एकेंडिय जीव, हण्या हणावीया ॥ हणतां जे अनुमोदीया ए ॥
आनव परनव जेह ॥ वलिण॥ ते मुज० ॥ ७ ॥ क्रमी सरमीयां कीडा, गामर गं
मोला, एल पूरा अलशीयां ए ॥ वाला जलो चूडेल, विचलित रसतणा ॥
वली अथाणां प्रमुखनां ए ॥ ८ ॥ एम बेइंडिय जीव, जे में दूहव्या ॥ ते मुज० ॥
उदेही जूलीख, मांकड मंकोडा ॥ चांचड कीडी कंथुआ ए ॥ ९ ॥ गदही
यां घीमेल, कानखजूरडा ॥ गींगोडा धनेडीयां ए ॥ एम ते इंडिय जीव, जे में डूह
व्या ॥ ते मुज० ॥ १० ॥ माखी मत्सर मांस, मसा पतंगीया ॥ कंसारी
कोलिया वडा ए ॥ ठोंकण वींभु तीड, नमरा नमरीयो ॥ कोंताबग खड
मांकडी ए ॥ ११ ॥ एम चौरिंडिय जीव ॥ जे में दू० ॥ ते मुज० ॥ जलमां
नाखी जाल, जलचर दूहव्या ॥ वनमां मृग संतापीया ए ॥ १२ ॥ पीडघा

पंखी जीव, पाडी पासमां ॥ पोपट घाव्या पांजरे ए ॥ एम पंचेंडिय जीव ॥
जे में ॥ ते मुऊ ॥ १३ ॥ इति ॥

॥ ढाल त्रीजी ॥ वाणी वाणी हितकरी जी ॥ ए देशी ॥

॥ क्रोध लोच नय हासथी जी, बोल्यां वचन असत्य ॥ कूड करी धन
पारकां जी, लीधां जेह अदत्त रे ॥ जिनजी ॥ १ ॥ मिह्नाडुकड आज,
तुम साखें महाराज रे ॥ जिनजी ॥ देइ सारुं काज रे ॥ जिनजी ॥ मि० ॥
॥ ए आंकणी ॥ देव मनुज तिर्येचनां जी, मैथुन सेव्यां जेह ॥ विषयारस
लंपटपणे जी ॥ घणुं विटंब्यो देह रे ॥ जि० ॥ २ ॥ मि० ॥ परिग्रहनी मम
ता करी जी, नव नव मेली आथ ॥ जेह जिहांनी ते तिहां रही जी ॥ कोइ न आ
वी साथ रे ॥ जि० ॥ ३ ॥ मि० ॥ रयणी नोजन जे कखां जी, कीधां नदय अ
नदय ॥ रसना रसनी लालचें जी, पाप कखां प्रत्यह रे ॥ जि० ॥ ४ ॥
॥ मि० ॥ व्रत लेइ विसारीयां जी, वली नांग्यां पच्चस्काण ॥ कपट हेतु कि
रिया करी जी, कीधां आप वखाण रे ॥ जि० ॥ ५ ॥ मि० ॥ त्रण ढाल
आठे डुहे जी, आलोया अतिचार ॥ शिवगति आराधनतणो जी, ए पहे
लो अधिकार रे ॥ जि० ॥ ६ ॥ मि० ॥ इति ॥

॥ ढाल चोथी ॥ साहेलडीनी देशी ॥

॥ पंच महाव्रत आदरो ॥ साहेलडी रे ॥ अथवा द्यो व्रत बार तो ॥ य
थाशक्ति व्रत आदरी ॥ सा० ॥ पालो निरतिचार तो ॥ १ ॥ व्रत लीधां संजारी
यें ॥ सा० ॥ हियडे धरीय विचार तो ॥ शिवगति आराधन तणो ॥ सा० ॥ ए
बीजो अधिकार तो ॥ २ ॥ जीव सवे खमावियें ॥ सा० ॥ योनि चोराशी लाख
तो ॥ मन गुदें करो खामणां ॥ सा० ॥ कोइशुं रोष न राख तो ॥ ३ ॥ सर्व मित्र
करी चिंतवो ॥ सा० ॥ कोइ न जाणो शत्रु तो ॥ राग द्वेष, एम परिहरो ॥
सा० ॥ कीजें जन्म पवित्र तो ॥ ४ ॥ सामी संघ खमावियें ॥ सा० ॥ जे उपनी
अप्रीति तो ॥ सज्जन कुटुंब करी खामणां ॥ सा० ॥ ए जिनशासन रीति तो ॥
॥ ५ ॥ खमियें अने खमावियें ॥ सा० ॥ एहज धर्मनो सार तो ॥ शिवगति
आराधनतणो ॥ सा० ॥ ए त्रीजो अधिकार तो ॥ ६ ॥ मृषावाद हिंसा चोरी
॥ सा० ॥ धन मूर्खा मेहुन्न तो ॥ क्रोध मान माया तृष्णा ॥ सा० ॥ प्रेम द्वेष
पैशून्य तो ॥ ७ ॥ निंदा कलह न किजीयें ॥ सा० ॥ कूडां न दीजें आल
तो ॥ रति अरति मिथ्या तजो ॥ सा० ॥ माया मोस जंजाल तो ॥ ८ ॥ त्रिविध

त्रिविध वोसिरावियें ॥ सा० ॥ पापस्थान अठार तो ॥ शिवगति आराधना
तणो ॥ सा० ॥ ए चोथो अधिकार तो ॥ ए ॥

॥ ढाल पांचमी ॥ हवे निसुणो इहां आवीया ए ॥ ए देशी ॥

॥ जनम जरा मरणें करी ए, ए संसार असार तो ॥ कखां कर्म सहु
अनुजवे ए, कोइ न राखणहार तो ॥ १ ॥ शरण एक अरिहंतनुं ए, शर
ण सिद्ध जगवंत तो ॥ शरण धर्म श्रीजैननो ए, साधु शरण गुणवंत तो
॥ २ ॥ अवर मोह सवि परिहरी ए, चार शरण चित्त धार तो ॥ शिवगति
आराधन तणो ए, ए पांचमो अधिकार तो ॥ ३ ॥ आ नव परनव जे
कखां ए, पापकर्म केइ लाख तो ॥ आत्मसाखें ते निंदीयें ए, पडिक्क
मीयें गुरु साख तो ॥ ४ ॥ मिथ्यामति वर्त्ताविआं ए, जे नांख्यां उत्सूत्र
तो ॥ कुमति कदाग्रहने वशें ए, वली आप्यां उत्सूत्र तो ॥ ५ ॥ घड्यां
घडाव्यां जे घणां ए, घरटी हल हथीआर तो ॥ नव नव मेली मूकीआं
ए, करता जीव संहार तो ॥ ६ ॥ पाप करीनें पोषिआं ए, जनम जनम
परिवार तो ॥ जनमांतर पोहोता पढी ए, कोइ न कीथो सार तो ॥ ७ ॥
आ नव परनव जे कखां ए, एम अधिकरण अनेक तो ॥ त्रिविधें त्रिवि
धें वोसरावीयें ए, आणी हृदय विवेक तो ॥ ८ ॥ दुःकृत निंदा एम करी ए,
पाप कखां परिहार तो ॥ शिवगति आराधन तणो ए, ए ठाँ अधिकार तो ॥ ए ॥

॥ ढाल ठाँ ॥ आदि तुं जोइने आपणी ॥ ए देशी ॥

॥ धन्य धन्य ते दिन माहरो, जिहां कीथो धर्म ॥ दान शीयल तप
आदरी, टाव्यां दुष्कर्म ॥ ध० ॥ १ ॥ शत्रुंजादिक तीर्थनी, जे कीथो या
त्र ॥ युगतें जिनवर पूजीया, वली पोख्यां पात्र ॥ ध० ॥ २ ॥ पुस्तक
ज्ञान लखावीयां, जिणहर जिणचैत्य ॥ संघ चतुर्विध साचव्या, ए साते
खेत्र ॥ ध० ॥ ३ ॥ पडिक्कमणां सुपरें कखां, अनुकंपा दान ॥ साधु सूरि
उवजायनें, दीधां बहुमान ॥ ध० ॥ ४ ॥ धर्मकाज अनुमोदियें, एम वारो
वार ॥ शिवगति आराधनतणो, ए सातमो अधिकार ॥ ध० ॥ ५ ॥ नाव
नलो मन आणीयें, चित्त आणी ठाम ॥ समता नावें नावीयें, ए आतम
राम ॥ ध० ॥ ६ ॥ सुख दुःख कारण जीवने, कोइ अवर न ह्येय ॥ कर्म
आप जे आचख्यां, जोगवियें सोय ॥ ध० ॥ ७ ॥ समता विण जे अनुस
रे, प्राणी पुंण्य काम ॥ ठारि उपर ते लीपणुं, जांखर चित्राम ॥ ध० ॥ ८ ॥

जाव जली परें जावीयें, ए धर्मनो सार ॥ शिवगति आराधनतणो, ए आठमो अधिकार ॥ ४० ॥ ए ॥ इति ॥

॥ ढाल सातमी ॥ रेवतगिरि उपरें ॥ ए देशी ॥

॥ हवे अवसर जाणी, करीयें संक्षेपण सार ॥ अणसण आदरीयें, पञ्चस्की चार आहार ॥ ललुता सवि मूकी, ठांफी ममता अंग ॥ ए आतम खेले, समता ज्ञान तरंग ॥ १ ॥ गति चारे कीधा, आहार अनंत निःशंक ॥ पण तृप्ति न पाय्यो, जीव लालचीउ रंक ॥ डुलहो ए वली वली, अणसणनो परिणाम ॥ एथी पामीजें, शिवपद सुरपद ठाम ॥ २ ॥ धन धना शाली नइ, खंधो मेघकुमार ॥ अणसण आराधी, पाय्या जवनो पार ॥ शिवमं दिर जाशें, करी एक अवतार ॥ आराधन केरो, ए नवमो अधिकार ॥ ३ ॥ दशमे अधिकारें, महामंत्र नवकार ॥ मनथी नवि मूको, शिवसुख फल स हकार ॥ ए जपतां जाए, दुर्गति दोष विकार ॥ सुपरें ए समरो, चउद पू रवनो सार ॥ ४ ॥ जन्मांतरें जातां, जो पामे नवकार ॥ तो पातक गाली, पामे सुर अवतार ॥ ए नव पद सरिखो, मंत्र न कोई सार ॥ इह जवने परजवें, सुख संपत्ति दातार ॥ ५ ॥ जुउ नील नीलडी, राजा राणी थाय ॥ नवपद महिमाथी, राजसिंह महाराय ॥ राणी रतनवती बेहु, पाय्या ठे सुरजोग ॥ एक जवथी लेशें, सिद्धवधू संयोग ॥ ६ ॥ श्रीमतीने ए वली, मंत्र फल्यो ततकाल ॥ फणिधर फीटीने, प्रगट थइ फूलमाल ॥ शिवकुमरें योगी, सोवनपुर सो कीध ॥ एम एणे मंत्रे, काज घणानां सिद्ध ॥ ७ ॥ ए दश अधिकारें, वीर जिणेसर नांख्यो ॥ आराधन केरो, विधि जेणें चित्तमां राख्यो ॥ तेणें पाप पखाली, जवजय दूरें नाख्यो ॥ जिन वि नय करंतां, सुमति अमृतरस चाख्यो ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ ढाल आठमी ॥ नमो नवि जावशुं ए ॥ ए देशी ॥

॥ सिद्धारथ राय कुलतिलो ए, त्रिशला मात मद्धार तो ॥ अवनीतलें तुमें अवतस्था ए, करवा अम उपगार ॥ १ ॥ जयो जिन वीरजी ए ॥ में अपराध कखा घणा ए, केहेतां न लहुं पार तो ॥ तुम चरणें आब्या न एी ए, जो तारें तो तार ॥ २ ॥ ज० ॥ आश करीने आवीउ ए, तुम चरणें महाराज तो ॥ आब्याने उवेखशो ए, तो केम रहेजो लाज ॥ ३ ॥ ज० ॥ कर्म अलूजण आकरां ए, जन्म मरण जंजाल तो ॥ हुं हुं एहधी उजग्यो

ए, ठोडवी देवदयाल ॥ ४ ॥ ज० ॥ आज मनोरथ मुज फट्या ए, नाठां
डुःख दंदोल तो ॥ तूतो जिन चोवीशमो ए, प्रगटयो पुण्य कल्लोल ॥ ५ ॥
ज० ॥ नवनव विनय तुमारडो ए, जाव नक्ति तुम पाय तो ॥ देव दया
करी दीजीयें ए, बोधबीज सुपसाय ॥ ६ ॥ ज० ॥ इति ॥

॥ कलश ॥ इय तरण तारण सुगति कारण, डुःखनिवारण जग जयो ॥ श्री
वीर जिनवर चरण शुणतां, अधिक मन उलट थयो ॥ १ ॥ श्री विजयदेव सू
रिंद पटधर, तीरथ जंगम एणी जगें ॥ तप गह्वपति श्रीविजयप्रन सूरि, सूरि
तेजें जगमगे ॥ २ ॥ श्रीहीरविजय सूरि शिष्य वाचक, कीर्त्तिविजय सुरगुरु समो
॥ तस शिष्य वाचक विनयविजयें, शुण्यो जिन चोवीशमो ॥ ३ ॥ सइ सत्तर
संवत उगणत्रीजें, रही रांदेर चौमास ए ॥ विजय दशमी विजय कारण,
किउ गुणअन्यास ए ॥ ४ ॥ नरनव आराधन सिद्धि साधन, सुकृत लीलवि
लास ए ॥ निर्जरा हेतें तवन रचियुं, नामें पुण्य प्रकाश ए ॥ ५ ॥ इति श्री
वीरजिन आराधना रूप पुण्य प्रकाशस्तवन संपूर्ण ॥ श्लोक संख्या ॥ १ २७ ॥

॥ अथ श्री ज्ञानपंचमीनुं स्तवन ॥

॥ पुण्य प्रशंसीयें ॥ ए देशी ॥ सुत सिद्धारथ नूपनो रे, सिद्धारथ जग
वान ॥ बारह परखदा आगलें रे, जांखे श्री वर्द्धमानो रे ॥ १ ॥ नविय
ए चित्त धरो ॥ मन वच काय अमायो रे, ज्ञान जगति करो ॥ ए आंक
णी ॥ गुण अनंत आतम तणा रे, मुख्यपणे तिहां द्योय ॥ तेमां पण
ज्ञानज वडूं रे ॥ जिणथी दंसण द्योय रे ॥ २ ॥ ज० ॥ ज्ञानें चारित्र गुण
वधे रे, ज्ञानें उद्योत सहाय ॥ ज्ञानें थिविरपणुं लहे रे, आचारज उवजा
य रे ॥ ३ ॥ ज० ॥ ज्ञानी श्वासोद्वासमां रे, कठिण करम करे नाश ॥ व
न्हि जेम इंधण.दहे रे, ह्णमां ज्योति प्रकाशो रे ॥ ४ ॥ ज० ॥ प्रथम
ज्ञान पठें दया रे, संवर मोह विनाश ॥ गुण ठागंग पग थालीयें रे, जेम
चढे मोह आवासो रे ॥ ५ ॥ ज० ॥ मइ सुअ उहि मणपङ्कवा रे, पंच
म केवल ज्ञान ॥ चउ मुंगा श्रुत एक ठे रे, स्वपर प्रकाश निदान रे ॥ ६ ॥
ज० ॥ तेहनां साधन जे कहां रे, पाटी पुस्तक आदि ॥ लखे लखावें सा
चवे रे, धर्मी धरी अप्रमादो रे ॥ ७ ॥ ज० ॥ त्रिविध आशात्मन जे करे
रे, जणतां करे अंतराय ॥ अंधा बेहेरा बोबंडा रे, मुंगा पांगुला थाय रे
॥ ८ ॥ ज० ॥ जणतां गुणतां न आवडे रे, न मळे वल्लन चीज ॥ गुण

मंजरी वरदत्त परें रे, ज्ञान विराधन बीज रे ॥ ए ॥ न० ॥ प्रेमैं पूछे परखदा रे, प्रणमी जगगुरु पाय ॥ गुणमंजरी वरदत्तनो रे, करो अधि कार पसायो रे ॥ १० ॥ न० ॥ इति ॥

॥ ढाल बीजी ॥ कपूर होये अति उजलो रे ॥ ए देशी ॥

॥ जंबु द्वीपना नरतमां रे, नयर पदम पुर खास ॥ अजितसेन राजा तिहां रे, राणी यशोमती तास रे ॥ १ ॥ प्राणी आराधो वर ज्ञान ॥ एहज मुक्ति निदान रे ॥ प्राणी० ॥ ए आंकणी ॥ वरदत्त कुंवर तेहनो रे, विनया दिक गुणवंत ॥ पितरें जणवा मूकिउ रे, आठ वरस जब हुंत रे ॥ २ ॥ प्रा० ॥ पंढित यत्न करे घणो रे, ठात्र जणावण हेत ॥ अक्षर एक न आवडे रे, ग्रंथतणी शी चेत रे ॥ ३ ॥ प्रा० ॥ कोठें व्याप्पी देहडी रे, राजा राणी सचिंत ॥ श्रेष्ठी तेहीज नयरमां रे, सिंहदास धनवंत रे ॥ ४ ॥ प्रा० ॥ कपूरतिलका गेहिनी रे, शीलें शोजित अंग ॥ गुणमंजरी तस बेटडी रे, मुंगी रोगें व्यंग रे ॥ ५ ॥ प्रा० ॥ शोल वरषनी सा अइ रे, पामी यौवन वेश ॥ दुर्जग पण परणे नहीं रे, मात पिता धरे खेद रे ॥ ६ ॥ प्रा० ॥ तेणें अवसरें उद्यानमां रे, विजयसेन गणधार ॥ ज्ञान र यण रयणायरू रे, चरण करण व्रतधार रे ॥ ७ ॥ प्रा० ॥ वनपालक नू पालने रे, दीध वधाई जाम ॥ चतुरंगी सेन्या सजी रे, वंदन जावे ताम रे ॥ ८ ॥ प्रा० ॥ धर्मदेशना सांजले रे, पुरजन सहित नरेश ॥ विकसित नयण वदन मुदा रे, नहिं प्रमाद प्रवेश रे ॥ ९ ॥ प्रा० ॥ ज्ञान विराधन परजवें रे, मूरख परआधीन ॥ रोगें पीड्या टलवले रे, दीसे दुःखीया दी न रे ॥ १० ॥ प्रा० ॥ ज्ञान सार संसारमां रे, ज्ञान परम सुखहेत ॥ ज्ञान विना जग जीवडा रे, न लहे तत्त्व संकेत रे ॥ ११ ॥ प्रा० ॥ श्रेष्ठी पूछे मुणिंदने रे, जांखो करुणावंत ॥ गुणमंजरी मुज अंगजा रे, कवण कर्म विर तंत रे ॥ १२ ॥ प्रा० ॥ इति ॥

॥ ढाल त्रीजी ॥ सूरती महिनानी देशीमां ॥

॥ धातकी खंमना नरतमां, खेटक नयर सुगम ॥ व्यवहारी जिन देव ठे, घरणी सुंदरी नाम ॥ १ ॥ अंगज पांच सोह्यामणा, पुत्री चतुरा चार ॥ पंढित पासैं शीखवा, तातें मूक्या कुमार ॥ २ ॥ बालस्वजावें राम तें, करतां दाहाडा जाय ॥ पंढित मारे त्यारें, मा आगल कहे आंय ॥ ३ ॥

सुंदरी सुखिणी शीखवे, नणवानुं नहीं काम ॥ पंढरो आवे तेडवा, तो त
स हणज्यो ताम ॥ ४ ॥ पाटी खडिया लेखणा, बाली कीधां राख ॥ शठ
ने विद्या नवि रुचे, जेम करहाने डाख ॥ ५ ॥ पाडापरें मोहोटा थया, कं
न्या न दीये कोय ॥ शठ कहे सुण सुंदरी, ए तुज करणी जोय ॥ ६ ॥
त्रटकी नांखे जामिनी, बेटा बापना होय ॥ पुत्री होये मातनी, जाणे ठे
सद्दु कोय ॥ ७ ॥ रेरे पापिणी सापिणी, सामा बोल म बोल ॥ रीसाली
कहे ताहरो, पापी बाप निटोल ॥ ८ ॥ शठें मारी सुंदरी, काल करी तत
खेव ॥ ए तुज बेटा उपनी, ज्ञानविराधन हेव ॥ ९ ॥ मूर्खगत गुणमं
जरी, जातिसमरण पामि ॥ ज्ञान दीवाकर साचो, गुरुने कहे शिर नामि
॥ १० ॥ शठ कहे सुणो स्वामी, केम जाये ए रोग ॥ गुरु कहे ज्ञान आराधो,
साधो वंढित योग ॥ ११ ॥ उज्ज्वल पंचमी सेवो, पंच वरस पंच मास ॥
नमो नाणस्स गणणुं गणो, चोविहार उपवास ॥ १२ ॥ पूरव उत्तर सन्नु
ख, जपियें दोय हजार ॥ पुस्तक आगल ठोश्यें, धान्य फलादि उदार ॥
॥ १३ ॥ दीवो पंच दीवट तणो, साधित मंगल गेह ॥ पोसहमां न करी
शके, तेणविधि पारण एह ॥ १४ ॥ अथवा सौजाग्य पंचमी, उज्जल
कात्ति मास ॥ जावळीव लगें सेवीयें, उजमणा विधि खास ॥ १५ ॥ इति ॥

॥ ढाल चोथी ॥ एकवीशानी देशीमां ॥

॥ ढाल ॥ पांच पोथी रे, ठवणी पाठां विटांगणां ॥ चाबखी दोरा रे, पाटी पाट
ला वरतणां ॥ मसी कागल रे, कांबी खडीया लेखिणी ॥ कवली माबली
रे, चंडुआ ऊरमर पुंजणी ॥ १ ॥ त्रुटक ॥ प्रासाद प्रतिमा तास नूखण,
केसरचंदन माबली ॥ वासकूपि वालाकूंची, अंगलुहणां ठाबडी ॥ कलश
थाली मंगलदीवो, आरतिने धूपणां ॥ चरवला मुहपत्ती सामीवहल, नो
करवाली थापना ॥ २ ॥ ढाल ॥ ज्ञान दरिसण रे, चरणनां साधन जे
कह्यां ॥ तप संयुत रे, गुणमंजरीएं सदह्यां ॥ नृप पूढे रे, वरदत्त कुंश्चरनें अं
ग रे ॥ रोग उपनो रे, कवण करमना जंग रे ॥ ३ ॥ त्रुटक ॥ मुनिराज नासे
जंबु द्वीपें, नरत सिंदूर गाम ए ॥ व्यवहारी वसु तास नंदन, वसु सार
वसुदेव नाम ए ॥ वनमांहे रमतां दोय बंधव, पुण्य योगें गुरु मळ्या ॥ वै
राग्य पामी जोग वामी, धर्म धामि संवखा ॥ ४ ॥ ढाल ॥ लघु बांधव रे,
गुणवंत गुरु पदवी लहे ॥ पणसय मुनिनी रे, सारण वारण नितु दिए ॥

कर्मयोगें रे, अशुन उदय अयो अन्यदा ॥ संघारे रे, पोरिसी जणी पोढयो य
 दा ॥ ५ ॥ त्रुटक ॥ सर्वघाति निंद व्यापी, साधु मागे वायणां ॥ वंघमां अंत
 राय आतां, सूरि हूआ दूमणा ॥ ज्ञान ऊपर द्वेष जाग्यो, लाग्यो मिथ्या
 नूतडो ॥ पुण्य अमृत ढोली नारखुं, नख्यो पाप तणो घडो ॥ ६ ॥ ढाल ॥
 मन चिंतवे रे, कां मुज लागुं पाप रे ॥ श्रुत अन्यासो रे, तो एवडो संताप
 रे ॥ मुज बांधव रे, जोयण सयण सुखें करे ॥ मूरखना रे, आठ गुण
 मुख उच्चरे ॥ ७ ॥ त्रु० ॥ बार बासर कोइ मुनिने, वायणा दीधी न
 हीं ॥ अशुन ध्यानें आयु पूरी, नूप तुज नंदन सही ॥ ज्ञानविराधन मूढ
 जडपणुं, कोढनी वेदन लही ॥ वृद्धबांधव मानसरवर, हंसगति पाम्यो
 सही ॥ ८ ॥ ढाल ॥ वरदत्तने रे, जातिसमरण उपनुं ॥ नवद्दीगो रे, गुरु प्र
 णमी कहे शुनमनो ॥ धन्य गुरुजी रे, ज्ञानजगत्रय दीवडो ॥ गुण अवगुण
 रे, नासन जे जग परवडो ॥ ९ ॥ त्रु० ॥ ज्ञानपावन सिद्धि साधन, ज्ञा
 न कहो केम आवडे ॥ गुरु कहे तपर्थी पाप नासे, टाढ जेम घन तावडे ॥
 नूप पनणे पुत्रने प्रभु, तपनी शक्ति न एवडी ॥ गुरु कहे पंचमी तप आ
 राधो, संपदा ह्यो बेवडी ॥ १० ॥ इति ॥

॥ ढाल पांचमी ॥ मेंदी रंग लागो ॥ ए देशी ॥

॥ सजुरु वयण सुधारसें रे, जेदी साते धात ॥ तपछुं रंग लागो ॥
 गुणमंजरी वरदत्तनो रे, नागो रोगमिथ्यात्व ॥ त० ॥ १ ॥ पंचमी तप
 महिमा घणो रे, पसखो महीयल मांही ॥ त० ॥ कन्यासहस सयंवरा
 रे, वरदत्त परण्यो त्यांही ॥ त० ॥ २ ॥ नूपें कीधो पाटवी रे, आप अयो
 मुनि नूप ॥ त० ॥ नीम कांति गुणें करी रे, वरदत्त रवि शशि रूप ॥ त०
 ॥ ३ ॥ राज रमा रमणी तणा रे, जोगवे जोग अखंम ॥ त० ॥ वरसें व
 रसें उजवे रे, पंचमी तेज प्रचंम ॥ त० ॥ ४ ॥ श्रुतजोगी अयो संजमी
 रे, पाले व्रत खट काय ॥ त० ॥ गुणमंजरी जिनचंडने रे, परणावे नि
 ज ताय ॥ त० ॥ ५ ॥ सुख विलसी अइ साधवी रे, वैजयंत दोय देव
 ॥ त० ॥ वरदत्त पण उपनो रे, जिहां सीमंधर देव ॥ त० ॥ ६ ॥ अ
 मरसेन राजा घरें रे, गुणवंत नारी पेट ॥ त० ॥ जह्ण लक्षित रायनें रे,
 पुण्यें कीधो जेट ॥ त० ॥ ७ ॥ शूरसेन राजा अयो रे, शो कन्या जरतार
 ॥ त० ॥ सीमंधर सामी कने रे, सुणि पंचमी अधिकार ॥ त० ॥ ८ ॥

तिहां पण ते तप आदछुं रे, लोक सहित नूपाल ॥ त० ॥ दश हजार
वरसां लगे रे, पाले राज्य उदार ॥ त० ॥ ए ॥ चार माहाव्रत चौपछुं रे,
श्रीजिनवरने पास ॥ त० ॥ केवलधर मुक्ति गयो रे, सादि अनंत निवा
स ॥ त० ॥ १० ॥ रमणीविजय शुजापुरी रे, जंबु विदेह मजार ॥ त० ॥
अमरसिंह महीपालने रे, अमरावती घरनार ॥ त० ॥ ११ ॥ वैजयंत
थकी चवी रे, गुणमंजरीनो जीव ॥ त० ॥ मान सरस जेम हंसलो रे,
नाम धछुं सुग्रीव ॥ त० ॥ १२ ॥ वीशे वरसें राजवी रे, सहस चोराशी
पुत्र ॥ त० ॥ लाख पूरव समता धरे रे, केवल ज्ञान पवित्र ॥ त० ॥ १३ ॥
पंचमीतप महिमा विषे रे, जांखे निज अधिकार ॥ त० ॥ जेणें जेहथी
शिवपद लछुं रे, तेने तस उपकार ॥ त० ॥ १४ ॥ इति ॥

॥ ढाल ठछी ॥ करकंठुने करुं वंदणा ॥ ए देशी ॥

॥ चोवीश दंमक वारवा ॥ हुं वारी लाल ॥ चोवीशमो जिनचंद रे ॥ हुं वारी
लाल ॥ प्रगटयो प्राणंत स्वर्गथी ॥ हुं० ॥ त्रिशला उरसुबकंद रे ॥ हुं० ॥ १ ॥
माहावीरने करुं वंदना ॥ हुं० ॥ ए आंकणी ॥ पंचमी गतिने साधवा ॥ हुं० ॥
पंचम नाण विलास रे ॥ हुं० ॥ माहानिशीथ सिद्धांतमां ॥ हुं० ॥ पंचमी
तप प्रकाश रे ॥ हुं० ॥ २ ॥ अपराधी पण उदखो ॥ हुं० ॥ चंमकोशिउ
साप रे ॥ हुं० ॥ यज्ञ करता बांजणा ॥ हुं० ॥ सरखा कीधा आप रे ॥
॥ हुं० ॥ ३ ॥ देवानंदा ब्राह्मणी ॥ हुं० ॥ रिखनदत्त वली विप्र रे ॥ हुं० ॥
व्याशी दिवस संबंधथी ॥ हुं० ॥ कामित पूखो द्विप्र रे ॥ हुं० ॥ ४ ॥ कर्म
रोगने टालवा ॥ हुं० ॥ सवि औपधनो जाण रे ॥ हुं० ॥ आदखो में आशा
धरी ॥ हुं० ॥ मुज उपर हित आण रे ॥ हुं० ॥ ५ ॥ श्रीविजयसिंह सूरी
सनो ॥ हुं० ॥ सत्यविजय पन्यास रे ॥ हुं० ॥ शिष्य कपूरविजय कवि ॥ हुं० ॥
चंदकिरण जस जास रे ॥ हुं० ॥ ६ ॥ पास पंचासरा सान्निध्यें ॥ हुं० ॥
खिमाविजय गुरु नाम रे ॥ हुं० ॥ जिनविजय कहे मुज हजो ॥ हुं० ॥
पंचमी तप परिणाम रे ॥ हुं० ॥ ७ ॥ कलश ॥ इय वीर लायक विश्वना
यक, सिद्धि दायक संस्तव्यो ॥ पंचमी तप संस्तवन टोमर, गुंथी जिन कं
ठें ठव्यो ॥ पुण्य पाटण खेत्रमांहे, सत्तर त्राणुं संवत्सरें ॥ श्री पार्श्व जन्म
कल्याण दिवसें, सकल नवि मंगल करे ॥ ८ ॥ इति श्रीपंचमीदिनस्तवनं ॥

॥ अथ आदिजिन स्तवन ॥ गरबानी देशीमां ॥

॥ आदिजिणंद अरिहंत जी ॥ प्रभु अमने रे ॥ तुमें द्यो दरिसन महारा
ज ॥ शुं कहुं तुमने रे ॥ आठ पहोरमां एक घडी ॥ प्र० ॥ लाग्युं तमारुं
ध्यान ॥ शुं० ॥ १ ॥ मधुकरने मनं मालती ॥ प्र० ॥ जिम मोराने मन
मेह ॥ शुं० ॥ सीताने मन रामजी ॥ प्र० ॥ तेम वाध्यो तुमशुं नेह ॥ शुं०
॥ २ ॥ रोहिणीने मन चंदजी ॥ प्र० ॥ वली रेवार्ये गजराज ॥ शुं० ॥ स
मय समय प्रभु सांजरे ॥ प्र० ॥ मनडामां महाराज ॥ शुं० ॥ ३ ॥ निःस्ने
ही थइ नवि बूटीयें ॥ प्र० ॥ करुणानंद कहाउ ॥ शुं० ॥ गुण अवगुण
जोता रखे ॥ प्र० ॥ तो तारक केम कहाउ ॥ शुं० ॥ ४ ॥ रठ लागी प्रभु
रूपनी ॥ प्र० ॥ मुने न गमे बीजी वात ॥ शुं० ॥ वाह्ये वात बमे नहीं ॥ प्र० ॥
मलीयें मूकी आंत ॥ शुं० ॥ ५ ॥ सेवे चिंतामणि फले ॥ प्र० ॥ तूंतो त्रि
भुवन नाथ ॥ शुं० ॥ शो वातें ठोडुं नहीं ॥ प्र० ॥ हवे आव्या मुज हाथ
॥ शुं० ॥ ६ ॥ मुहनी वात मूको परी ॥ प्र० ॥ जिम जाणो तिम तार
॥ शुं० ॥ सहगुरु सुंदर कविरायनो ॥ प्र० ॥ पद्मने प्रभुशुं प्यार ॥ शुं० ॥ ७ ॥

॥ अथ सिद्धचक्र स्तवन ॥

॥ अवसर पामीने रे, कीजें नव आंबिलनी उली ॥ उली करतां आपद
जाये, रुदिसिद्धि लहियें बहुली ॥ अ० ॥ १ ॥ आशोने चैत्रें आदरशुं, सा
तमथी संजाली रे ॥ आलस मेहेली आंबिल करशे, तस घर नित्य दीवा
ली ॥ अ० ॥ २ ॥ पूनमने दिन पूरी आते, प्रेमेशुं पखाली रे ॥ सिद्धचक्र
ने शुद्ध आराधि, जाप जपे जप माली ॥ अ० ॥ ३ ॥ देहेरे जइने देव
जुहारो, आदेसर अरिहंत रे ॥ चोवीशे चाहीने पूजो, जावेशुं जगवंत
॥ अ० ॥ ४ ॥ बे टंकें पडिक्कमणुं बोल्या, देव वंदन त्रण काल रे ॥ श्री श्रीपा
ल तणी परें समजी, चित्तमां राखो चाल ॥ अ० ॥ ५ ॥ समकित पामी
अंतर जामी, आराधो एकांत रे ॥ स्यादादपंथें संचरतां, आवे जवनो अंत
॥ अ० ॥ ६ ॥ सत्तर चोराणुयें शुद्धि चैत्रीयें, बारशें बनावी रे ॥ सिद्धचक्र गातां
सुख संपत्ति, चालीने घेर आवी ॥ अ० ॥ ७ ॥ उदयरतन वाचक उपदेशें, जे
नर नारी चले रे ॥ जवनी जावठ ते जांजीने, मुक्ति पुरिमां माले ॥ अ० ॥ ८ ॥

॥ अथ पूजाविधि आश्रयी श्रीसुविधिजिन स्तवन ॥

॥ चोपाइनी देशीमां ॥ सुविधिनाथनी पूजा सार, करतां सघले जय जय का

र ॥ पूजानी विधि धारो सही, श्रीनगवंतें शास्त्रें कही ॥ १ ॥ पूर्व सन्मुख स्नान
आदरो, पश्चिमदिशि रही दातण करो ॥ उत्तरें वस्त्र पहेरो सही, पूजो उत्तर पू
रव मुख रही ॥ २ ॥ घरमां पेसतां वामें नाग, देरासर करवानो लाग ॥
दोढ हाथ नूमिथी कीजीयें, उंचुं नीचुं सहुथी वरजीयें ॥ ३ ॥ पूरव उत्तर
मुख पूजा जाए, बीजी दिशें दुए करतां हाण ॥ नवांग पूजानो विधि एह,
विधि करतां होय निर्मल देह ॥ ४ ॥ पग जंधाने हाथ बे तणी, खंजा म
स्तकनी पांचमी जणी ॥ जाल कंठ हृदय ए जाए, उदरें नवमुं तिलक व
खाण ॥ ५ ॥ चंदन विण पूजा नवि होय, वासपूजा प्रजातें जोय ॥ कु
सुमपूजा मध्यान्हें करो, सांजे धूप दीप आदरो ॥ ६ ॥ धूप उखेवो माबे
पास, जमणे पासें दीप प्रकाश ॥ ढोणुं आंगल मूको सही, चैत्यवंदन करो
दक्षिण रही ॥ ७ ॥ हाथयकी जे नूमियें पडे, पग लागे मलीन आनडे
॥ मस्तकथी उंचुं परिहरो, नानीयकी नीचुं मत करो ॥ ८ ॥ कीडे खाधुं त
जीयें फूल, एम फलादिक ढोश्यें अमूल ॥ फूल पांखडी नवि ठेदीयें, क
लिका कदिये नवि जेदीयें ॥ ९ ॥ गंध धूप आखे आणीयें, फूल दीप बलि
फल जाणीयें ॥ पाणी आठमुं सुंदर सही, आठ प्रकारी पूजा कही ॥ १० ॥
शांति कारण उज्ज्वल वस्त्र, लाज कारणें पीत पवित्र ॥ वयरी जीपवा पहे
रो श्याम, रातुं वस्त्र ते मंगल काम ॥ ११ ॥ पंच वरण वस्त्रें होय सिद्ध,
खंडित सांध्यां वस्त्र निषिद्ध ॥ पद्मासनने मौनैं रही, मुखकोश पूजाविधि
कही ॥ १२ ॥ ए विधि पूजा कीजें सदा, जिम पामीजें सुख संपदा ॥ आनं
दविमल पंडितनो दास, प्रीतिविजय प्रणमे उद्भास ॥ १३ ॥ इति ॥

॥ अथ अष्टापद तीर्थ स्तवन ॥

॥ तीरथ अष्टापद नित्य नमीयें, ज्यां जिनवर चउवीश जी ॥ मणिमय बिंब
जराव्यां जरतें, ते वंदूं नित्य दीस जी ॥ ती० ॥ १ ॥ निजनिज देह प्रमा
णें मूरति, दीठडे मनडुं मोहे जी ॥ चत्तारि अठ दस दोय इणी परें, जिन
चोवीशें सोहे जी ॥ ती० ॥ २ ॥ बत्रीश कोशनो पर्वत उंचो, आठ तिहां
पावडीयो जी ॥ एकेकी चउकोश प्रमाणे, नवि जाये कोइ चडीयो जी ॥ ती०
॥ ३ ॥ गौतमस्वामी चडीया लब्धें, वांद्या जिन चोवीश जी ॥ जगचिंताम
णि स्तवन त्यां कीधुं, पूर्गी मननी जगीश जी ॥ ती० ॥ ४ ॥ तद्भवमोक्ष
गामी जे मानव, ए तीरथने वांदे जी ॥ जंघा विद्याचारण वांदे, तेतो लब्धि

प्रसादें जी ॥ ती० ॥ ५ ॥ शाठ सहस सुत सगर चक्रीना, ए तीरथ सेवं
ता जी ॥ बारमा देवलोकें. ते पोहोता, लेहेशे सुख अनंता जी ॥ ती० ॥ ६ ॥
कंचनमय प्रासाद इहां ठे, वंदन करवा योग्य जी ॥ ए अधिकार ठे आव
श्यकसूत्रें, जो जो दइ उपयोग जी ॥ ती० ॥ ७ ॥ जिहां आदेसर मुक्तें पो
होता, अविचल तीरथ एह जी ॥ जशवंतसागर शिष्य पर्यपे, जिनेंइ वध
ते नेह जी ॥ ती० ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ अथ समेत शिखर गिरिनुं स्तवन ॥ क्रीडा करी घरे आ ॥

॥ वियो ॥ ए देशी ॥

॥ समेत शिखर जिन वंदियें, महोदुं तीरथ एह रे ॥ पार पमाडे नव तणो,
तीरथ कहियें तेह रे ॥ समे० ॥ १ ॥ अजितथी सुमति जिणंद लगें, सहस
मुनि परिवार रे ॥ पद्मप्रज शिवसुख वखा, त्रणशें अड अणगार रें ॥ समे०
॥ २ ॥ पांचशें मुनि परिवारशुं, श्रीसुपास जिणंद रे ॥ चंडप्रज श्रेयांस लगें,
साथें सहस मुणंद रे ॥ समे० ॥ ३ ॥ ठ हजार मुनिराजशुं, विमल जिने
श्वर सिद्धा रे ॥ सात सहस्सशुं चौदमां, निज कारज वर कीधां रे ॥ समे०
॥ ४ ॥ एक शो आठशुं धर्मजी, नवशेंशुं शांतिनाथ रे ॥ कुंथु अर एक स
हस्सशुं, साचो शिवपुर साथ रे ॥ समे० ॥ ५ ॥ मल्लिनाथ. शत पांचशुं,
मुनि नमि एक हजार रे ॥ तेत्रीश मुनियुत पासजी, वरिया शिवसुख सार
रे ॥ समे० ॥ ६ ॥ सत्तावीश सहस्स त्रणशें, उपर उंगण पंचाश रे ॥
जिन परिकर बीजा केई, पास्या शिवपुर वास रे ॥ समे० ॥ ७ ॥ ए बीशे
जिन एणें गिरि, सिद्धा अणशण लेइ रे ॥ पद्मविजय कहे प्रणमीयें, पास
सामलनुं चेइ रे ॥ समे० ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ अथ समवसरणनुं स्तवन ॥ एक वार गोकुल आवजो ॥

॥ गोविंदजी ॥ ए देशी ॥

॥ एक वार वल्लभदेस आवजो, जिणंद जी ॥ एक वार वल्लभदेश आवजो ॥
दर्शन नयन ठेहेरावजो ॥ जिणंद जी, एक वार वल्लभदेश आवजो ॥ जयंती
ने पाय नमावजो ॥ जि० ॥ एक० ॥ वली समोसरण देखावजो ॥ जि० ॥
एक० ॥ ए आंकणी ॥ समोवसरण शोना जे बीठी, कृणकृण सांजरी
आवशे ॥ जि० ॥ एक० ॥ नूतल सुगंधि जल वर्षावे, फूलना पगर जरावशे
॥ जि० ॥ एक० ॥ १ ॥ कनक रतननो पीठ करीने, त्रिगडानी शोना रचा

वर्षे ॥ जि० ॥ एक० ॥ रूपानो गढने कनक कोशीशां, विज्ञे रतन जडाव
 शे ॥ जि० ॥ एक० ॥ २ ॥ रतनगढें मणिनां कोशीशा, ऊगमग ज्योति
 दीपावजो ॥ जि० ॥ एक० ॥ चार डुवारें ऐंशी हजार, शिव सोपान चढा
 वजो ॥ जि० ॥ एक० ॥ ३ ॥ देव चार कर आयु ६ धारी, द्वारें खडा करे
 चाकरी ॥ जि० ॥ एक० ॥ दूर पासथी एक समयें वंदे, जरंतीने लघु ठोक
 री ॥ जि० ॥ एक० ॥ ४ ॥ सहस्र योजन ध्वज चार ते उंचा, तोरण चउ अठ
 वावडी ॥ जि० ॥ एक० ॥ मंगल आठने धूप घटाडी, फूलमाल कर पूत
 ली ॥ जि० ॥ एक० ॥ ५ ॥ आठ सुरी बीजे गढद्वारें, रत्न गढे चउ दे
 वता ॥ जि० ॥ एक० ॥ जातिवैर ठंढी पशु पंखी, तुज पद कमलने सेवतां
 ॥ जि० ॥ एक० ॥ ६ ॥ पंचवरणमयी जल यल केरां, फूल अमर वरसा
 वतां ॥ जि० ॥ एक० ॥ परखदा सात ते उपर बेसे, मुनि नर नारी देवता
 ॥ जि० ॥ एक० ॥ ७ ॥ आवश्यक टीकायें पण उत्तर, थाये न कुसुम कि
 लामणी ॥ जि० ॥ एक० ॥ साधवी वैमानिकनी देवी, उनी सुणे दोय तु
 रणी ॥ जि० ॥ एक० ॥ ८ ॥ बत्रीश धनुष अशोक ते उंचो, चामर ठंत्र ध
 रावजो ॥ जि० ॥ एक० ॥ चउमुख रयण सिंहासन बेसी, अमृत वयण
 सुणावजो ॥ जि० ॥ एक० ॥ ९ ॥ धर्मचक्र नामंमल तेजें, मिथ्या तिमिर
 हरावजो ॥ जि० ॥ एक० ॥ गणधर वाणी जब अमें सुणीयें, तव देव
 ठंदे सुहावजो ॥ जि० ॥ एक० ॥ १० ॥ देवतासुर कवि साचुं बोले, जिहां
 जाशो तिहां आवशे ॥ जि० ॥ एक० ॥ रंजादिक अपह्वरनी टोली, वंदी
 नमी गुण गावशे ॥ जि० ॥ एक० ॥ ११ ॥ अंतरजामी दूरें विचारो, मुज
 चित्त नीनुं ज्ञानशुं ॥ जि० ॥ एक० ॥ हृदयथकी जो दूरें जाउ, तो कौ
 तुक अमें मानशुं ॥ जि० ॥ एक० ॥ १२ ॥ सुनसादिक नव जिनपद
 दीधो, अमशुं अंतर एवडो ॥ जि० ॥ एक० ॥ वीतराग जो नाम धरावो,
 सद्गुणे सरिखा तेवडो ॥ जि० ॥ एक० ॥ १३ ॥ ज्ञाननजरथी वात विचा
 रो, रागदशा अम रूअडी ॥ जि० ॥ एक० ॥ सेवक रागें साहेब रीजे, धन
 धन त्रिशला मावडी ॥ जि० ॥ एक० ॥ १४ ॥ तुज विण सुरपति सघला
 तूसे, पण अमें आमण दूमणा ॥ जि० ॥ एक० ॥ श्रीशुनवीरहजूरें रहे
 तां, उत्सव'रंग वधामणां ॥ जि० ॥ एक० ॥ १५ ॥ इति समवसरण स्तवनं ॥

॥ अथ सीमंधरजिन स्तवन ॥ रासूडाना रागमां ॥

॥ रुपैय्योते आनुं रोकडो, महारा वालाजी रे ॥ ए देशी ॥

॥ मनडुंते महारुं मोकले, महारा वालाजी रे ॥ ससिहर साथें संदेश,
जइने कहेजो महारा वालाजी रे ॥ ए आंकणी ॥ नरतना नक्तने तारवा ॥
महा० ॥ एकवार आवोने आदेश ॥ जइ० ॥ १ ॥ प्रचुजी वसो पुष्कला
वती ॥ महा० ॥ महाविदेह खेत्र मऊार ॥ जइ० ॥ पुरी राजें पुंमरिणिणी
॥ महा० ॥ जिहां प्रचुनो अवतार ॥ जइ० ॥ २ ॥ श्रीसीमंधर साहेबा
॥ मा० ॥ विचरंता वीतराग ॥ जइ० ॥ पडिबोहो बहु प्राणीने ॥ महा० ॥
तेहनो पामे कुण ताग ॥ जइ० ॥ ३ ॥ मन जाणे उडी मलुं ॥ महा० ॥
पण पोतें नहीं पांख ॥ जइ० ॥ जगवंत तुम जोवा नणी ॥ महा० ॥ अल
जो धरे ठे आंख ॥ जइ० ॥ ४ ॥ दुर्गम महोटा मूंगरा ॥ महा० ॥ नदी
नालानो नहीं पार ॥ जइ० ॥ घाटीनी आंटी घणी ॥ महा० ॥ अटवी पंथ
अपार ॥ जइ० ॥ ५ ॥ कोडी सोनैये काशीदी ॥ महा० ॥ करनारो नहीं
कोय ॥ जइ० ॥ कागलीठ केम मोकलुं ॥ महा० ॥ होंश तो नित्य नवजो
होय ॥ जइ० ॥ ६ ॥ लखुं जे जे लेखमां ॥ महा० ॥ लाख गमे अजिजाष ॥
जइ० ॥ तमें लेजामां ते लहो ॥ महा० ॥ मुऊ मन पूरे ठे साख ॥ ज
इ० ॥ ७ ॥ लोकालोक सरूपना ॥ महा० ॥ जगमां तुमें ठो जाण ॥ ज
इ० ॥ जाण आगें गुं जणावीयें ॥ महा० ॥ आखर अमें अजाण ॥ ज
इ० ॥ ८ ॥ वाचक उदयनी विनति ॥ महा० ॥ ससिहर कट्या संदेश ॥
जइ० ॥ मानी लेजो माहेरी ॥ महा० ॥ वस्ति दूर विदेश ॥ ज० ॥ ९ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री युगमंधर जिन स्तवन ॥ मधुकरनो देशीमां ॥

॥ काया पामी अति कूडी, पांख नहीं रे आबुं उडी, लब्धि नहीं कोये
रूडी रे ॥ श्रीयुगमंधरने केजो ॥ के दधिसुत विनतडी सुणजो रे ॥ श्री
युग० ॥ ए आंकणी ॥ तुम सेवामांहे सुर कोडी, ते इहां आवे एक दोडी,
आश फले पातक मोडी रे ॥ श्रीयुग० ॥ १ ॥ दुखम समयमां एणें नरतें,
अतिशय नाणी नवि वरते, कहीयें कहां कोण सांजलते रे ॥ श्रीयुग० ॥
॥ ३ ॥ श्रबणें सुखीया तुम नामें, नयणां दरिसण बवि पामे, ए तो जगडा
नो ठामें रे ॥ श्रीयुग० ॥ ४ ॥ चार आंगल अंतरं रहेवुं, शोकडलीनी परें
दुःख सहेवुं, प्रचु विना कोण आगल कहेवुं रे ॥ श्रीयुग० ॥ ५ ॥ महोटा

मेल करी आपे, बेहुने तोल करी आपे, सङ्गन जस जगमां व्यापे रे ॥ श्री
युग० ॥ ६ ॥ बेहुनो एक मतो आवे, केवल नाण जुगल पावे, तो सवि
वात बनी आवे रे ॥ श्रीयुग० ॥ ७ ॥ गजलंघन गजगतिगामी, वि
चरे विप्रविजय स्वामी, नयरी विजयां गुणधामी रे ॥ श्रीयुग० ॥ ८ ॥
मात सुतारायें जायो, सुदृढ नरपति कुल आयो, पंक्ति जिनविजयें गा
यो रे ॥ श्रीयुग० ॥ ९ ॥ इति ॥

॥ अथ नेमिजिनस्तवन ॥ गरबानी देशीमां ॥

॥ जइने रहेजो माहारा वालाजी रे, श्रीगिरनारने गोंख ॥ जइने० ॥
अमें पण तिहां आवीशुं ॥ माहारा० ॥ जिहारें पामीशुं जोख ॥ जइ०
॥ १ ॥ जान लेइ जूने गढें ॥ माहा० ॥ आव्यां तोरण आप ॥ जइ० ॥ पशु
आं पेखी पाठा बड्या ॥ माहा० ॥ जातां न दीधो जबाप ॥ जइ० ॥ २ ॥
सुंदर आपण सारिखा ॥ माहा० ॥ जोतां नहीं मले जोड ॥ जइ० ॥ बो
ल्या अणबोल्या करो ॥ माहा० ॥ ए वातें तमने खोड ॥ जइ० ॥ ३ ॥ हुं
रागी तुं वैरागीउ ॥ माहा० ॥ जगमां जाणे सहु कोय ॥ जइ० ॥ राभी तो
लागी रहे ॥ माहा० ॥ वैरागी रागी न होय ॥ जइ० ॥ ४ ॥ वर बीजो हुं
नवि वरुं ॥ माहा० ॥ सघला मेहेली सवाद ॥ जइ० ॥ मोहनीयाने जइ
मली ॥ माहा० ॥ महोटा साथें श्यो वाद ॥ जइ० ॥ ५ ॥ गढतो एक गिर
नार ठे ॥ माहा० ॥ निरतो ठे एक श्री नेम ॥ जइ० ॥ रमणी एक राजीम
तो ॥ माहा० ॥ पूरो पाडयो जेणें प्रेम ॥ जइ० ॥ ६ ॥ वाचक उदयनी
वंदना ॥ माहा० ॥ मानी लेजो महाराज ॥ जइ० ॥ नेम राजुल मुकें म.
दया ॥ माहा० ॥ साखां आतमकाज ॥ जइ० ॥ ७ ॥ इति ॥

अथ बीजनुंस्तवन ॥ फलमल पाणीडाने जाय ॥ ए देशी ॥

॥ प्रणमी शारद माय, शासन वीर सुहं करुं जी ॥ बीज तिथि गुण
गेह, आदरो नवियण सुंदरु जी ॥ १ ॥ एह दिन पंच कव्याण, विवरीने
कहुं ते सुणो जी ॥ माहा शुदि बीजें जाण, जन्म अजिनंदन तणो जी
॥ २ ॥ श्रावण शुदिनी हो बीज, सुमति चव्या सुरलोकथी जी ॥ तारण न
वोदधि तेह, तस पद सेवे सुरलोकथी जी ॥ ३ ॥ समेतशिखर शुन
ठाण, दशमा शीतल जिन गणुं जी ॥ चैत्र वंदिनी हो बीज, वखा मुक्ति
तस सुख घणुं जी ॥ ४ ॥ फावुन मासनी बीज, उत्तम उज्ज्वल मासनी

जी ॥ अरनाथ तस च्यवन, कर्मक्षयें तव पासनी जी ॥ ५ ॥ उत्तम माघ
ज मास, शुद्धि बीजें वासुपूज्यनो जी ॥ एहिज दिन केवल नाण, शरण
करो जिनराजनो जी ॥ ६ ॥ करणीरूप करो खेत, समकित रूप रोपो
तिहां जी ॥ खातर किरिया हो जाण, खेड समता करी जिहां जी ॥ ७ ॥
उपशम तडूप नीर, समकित ठोड प्रगट होवे जी ॥ संतोष करी अहो
वाड, पञ्चस्काण व्रत चोकी सोहे जी ॥ ८ ॥ नासे कर्म रिपु चोर, समकित
वृद्ध फल्यो तिहां जी ॥ मांजर अनुजव रूप, उतरे चारित्र फल जिहां जी
॥ ९ ॥ शांति सुधारस वारी, पान करी सुख लीजीएं जी ॥ तंबोल सम व्यो
स्वाद, जीवने संतोष रस किजीएं जी ॥ १० ॥ बीज करो बावीश मास, उ
त्कृष्टी बावीश मासनी जी ॥ चोविहार उपवास, पालियें शीज वसुधासनी
जी ॥ ११ ॥ आवश्यक दोय वार, पडिलेहण दोय लीजीयें जी ॥ देववंदन
त्रण काल, मन वच कायायें कीजीयें जी ॥ १२ ॥ उजमणुं गुन चित्त,
करी धरीयें संयोगथी जी ॥ जिन वाणी रस एम, पीजीयें श्रुत उपयो
गथी जी ॥ १३ ॥ एणि विध करियें हो बीज, रागने द्वेष दूरें करी जी ॥
केवल पद लहि तास, वरे मुक्ति उलट धरी जी ॥ १४ ॥ जिनपूजा गुरुन
क्ति, विनय करी सेवो सदा जी ॥ पद्मविजयनो शिष्य, चक्ति पामे सुख
संपदा जी ॥ १५ ॥ इति ॥

॥ अथ पंचमीनुं लघु स्तवन लिख्यते ॥

॥ पंचमीतप तमें करो रे प्राणी, जेम पामो निर्मल ज्ञान रे ॥ पहेलुं
ज्ञानने पढी किया, नहिं कोइ ज्ञान समान रे ॥ पंचमी० ॥ १ ॥ नंदीसूत्र
मां ज्ञान वखाणुं, ज्ञानना पांच प्रकार रे ॥ मति श्रुत अवधि ने मनःपर्य
व, केवल एक उदार रे ॥ पंचमी० ॥ २ ॥ मति अछावीश. श्रुत चउदह वी
श, अवधि ठे असंख्य प्रकार रे ॥ दोय जेदें मनः पर्यव दाख्युं, केवल एक
उदार रे ॥ पंचमी० ॥ ३ ॥ चंड सूर्य ग्रह नक्षत्र तारा, एकथी एक अपा
र रे ॥ केवल ज्ञान समुं नहिं कोइ, लोकालोक प्रकाश रे ॥ पंचमी० ॥ ४ ॥
पारसनाथ प्रसाद करीने, म्हारी पूरो उमेद रे ॥ समय सुंदर कहे हुं पण
पामुं, ज्ञाननो पांचमो जेद रे ॥ पंचमी० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री अष्टमीनुं स्तवन लिख्यते ॥

॥ हारे मारे ठाम धरमना, साडा पचवीश देश जो ॥ दीपे रे त्यां देश म

गध सहुमां शिरें रे लो ॥ हारे मारे नगरी तेहमां, राजग्रही सुविशेष जो ॥
 राजे रे त्यां श्रेणिक, गाजे गजपरें रे लो ॥ १ ॥ हारे मारे गाम नगर पुर
 पावन करता नाथ जो ॥ विचरंता तिहां आवी वीर समोसखा रे लो ॥
 हां० ॥ चउद सहस्स मुनिवरना साथें साथ जो ॥ सुधारे तप संयम शिय
 ले अलंकखां रे लो ॥ २ ॥ हां० ॥ फूल्या रस जर फूल्या अंब कदंबजो ॥
 जाणुं रे गुणशील वन हसि रोमंचीउ रे लो ॥ हां० ॥ वाया वाय सुवाय
 तिहां अविलंब जो ॥ वासैं रे परिमल चिहुं पासे संचिउ रे लो ॥ ३ ॥
 हां० ॥ देव चतुर्विध आवे कोडा कोड जो ॥ त्रिगडुं रे मणि हेम रजतनुं
 ते रचे रे लो ॥ हां० ॥ चोशठ सुरपति सेवे होडाहोड जो ॥ आगें रे रस लागे
 इंझाणी नचे रे लो ॥ ४ ॥ हां० ॥ मणिमय हेम सिंहासन बेठा आप जो ॥
 ढाले रे सुर चामर मणि रत्न जडयां रे लो ॥ हां० ॥ सुणतां डुंडुनि नाद
 टले सवि ताप जो ॥ वरसे रे सुर फूल सरस जानू अडयां रे लो ॥ ५ ॥
 हां० ॥ ताजे तेजे गाजें घन ज्येम लुंब जो ॥ राजे रे जिनराज समाजे धर्मेने रें
 लो ॥ हां० ॥ निरखी हरखी आवे जनमन लुंब जो ॥ पोषे रे रस न पडे
 घोषें नर्ममां रे लो ॥ ६ ॥ हां० ॥ आगम जाणी जिननो श्रेणिक राय
 जो ॥ आव्यो रे परिवरियो हय गय रय पायगें रे लो ॥ हां० ॥ दइ प्रद
 क्षिणा वंदि बेगो ठाय जो ॥ सुणवा रे जिनवाणी मोटे जायगें रे लो
 ॥ ७ ॥ हां० ॥ त्रिभुवन नायक लायक तव जगवंत जो ॥ आणी रे जन
 करुणा धर्मकथा कहे रे लो ॥ हां० ॥ सहज विरोध विसारी जगना जं
 त जो ॥ सुणवा रे जिनवाणी मनमां गह गहेरे लो ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ ढाल बीजी ॥ वालिम वहेला रे आवजो ॥ ए देशी ॥

॥ वीरजिनवर एम उपदिशे, सांजलो चतुर सुजाण रे ॥ मोहनी निंदमां
 कांपडो, उलखो धर्मनां ठाण रे ॥ विरति ए सुमति धरी आदरो ॥ १ ॥
 एआंकणी ॥ परिहरो विषय कषाय रे, बापडा पंच परमादथी ॥ कां पडो
 कुगतिमां धाय रे ॥ वि० ॥ २ ॥ करी शको धर्म करणी सदा, तो करो ए
 उपदेश रे ॥ सर्वकालें करी नवि शको, तो करो पर्व सुविशेष रे ॥ वि० ॥ ३ ॥ जू
 जूआ पर्व षटनां कह्यां, फल घणां आगमें जोय रे ॥ वचन अनुसारें आ
 राधतां, सर्वथा सिद्धि फल होय रे ॥ वि० ॥ ४ ॥ जीवने आयु परजव
 तणुं, तिथिदिनें बंध होय प्राय रे ॥ तेह नणि एह आराधतां, प्राणिउ स

जति जाय रे ॥ वि० ॥ तेहवे अष्टमी फल तिहां, पूढे गौतम स्वाम रे ॥
 नविक जीव जाणवा कारणे, कहे वीर प्रभु ताम रे ॥ वि० ॥ ६ ॥ अष्ट
 महा सिद्धि होय एहथी, संपदा आठनी वृद्धि रे ॥ बुद्धिना आठ गुण सं
 पजे, एहथी आठ गुण सिद्धि रे ॥ वि० ॥ ७ ॥ लाज होय आठ पडिहार
 नो, अठ पवयण फल होय रे ॥ नाश आठ कर्मनो मूलथी, अष्टमीनुं
 फल जोय रे ॥ वि० ॥ आदि जिन जन्म दीक्षा तणो, अजितनो जन्म
 कल्याण रे ॥ च्यवन संजव तणो एह तिथें, अजिनंदन निर्वाण रे ॥ वि०
 ॥ ८ ॥ सुमति सुव्रत नमि जनमीया, नेमनो मुक्तिदिन जाणरे ॥ पास
 जिन एह तिथें सिद्धला, सातमा जिन च्यवन माणरे ॥ वि० ॥ १० ॥
 एह तिथि साधतो राजिउ, दंभ वीरज लह्यो मुक्तिरे ॥ कर्म हणवा नणो
 अष्टमी, कहे सूत्र निर्युक्ति रे ॥ वि० ॥ ११ ॥ अतित अनागत कालना,
 जिन तणां केइ कल्याणरे ॥ एह तिथें वली घणा संयमी, पामजो पद नि
 र्वाणरे ॥ वि० ॥ १२ ॥ धर्मवासित पशु पंखिया, एह तिथें करे उपवा
 स रे ॥ व्रतधारि जीव पोसो करे, जेहने धर्म अन्यास रे ॥ वि० ॥ १३ ॥
 नांखियो वीरे आठम तणो, नविकहित एह अधिकार रे ॥ जिन मुखें उ
 च्चरे प्राणिया, पामजो जव तणो पार रे ॥ वि० ॥ १४ ॥ एहथी संपदा
 सवि लहे, टले कष्टनी कोड रे ॥ सेवजो शिष्य बुध प्रेमनो, कहे कांति
 कर जोड रे ॥ वि० ॥ १५ ॥ कलश ॥ एम त्रिजग नासण अचल शास
 न, वर्धमान जिनेश्वरू ॥ बुध प्रेम गुरु सुपसाय पामी, संयूष्यो अलवेस
 रू ॥ जिन गुण प्रसंगें नणो रंगें, स्तवन ए आठम तणो ॥ जे नविक
 नावें सुणे गावे, कांति सुख पावे घणो ॥ १ ॥ श्लोक संख्या ॥ ४३ ॥

॥ अथ एकादशीनुं स्तवन लिख्यते ॥

॥ जगपति नायक नेमि जिणंद, द्वारिका नगरी समोसखा ॥ जगपति
 वंदवा कृष्ण नरिंद, जादव कोडशुं परिवखा ॥ १ ॥ जगपति धीगुण फूल
 अमूल, नक्ति गुणें माला रची ॥ जगपति पूजी पूढे कृष्ण, द्वायिक सम
 कित शिवरुचि ॥ २ ॥ जगपति चारित्र धर्म अशक्त, रक्त आरंज परिग्रहे ॥
 जगपति मुज आतम उदार, कारण तुम विण कोण कहे ॥ ३ ॥ जगप
 ति तुम सरिखो मुज नाथ, माथे गाजे गुणनिलो ॥ जगपति कोय उपाय

बताव, जेम करे शिववधू कंतलो ॥ ४ ॥ नरपति उज्ज्वल मागशिर मा
स, आराधो एकादशी ॥ नरपति एकशोर्ने पंचाश, कल्याणक तिथि उद्ध
सी ॥ ५ ॥ नरपति दश क्षेत्रे त्रण काल, चोवीशी त्रीशे मली ॥ नरपति
नेवुं जिननां कल्याण, विवरी कहुं आगल वली ॥ ६ ॥ नरपति अर दी
हा नमि नाण, मल्लीजन्म व्रत केवली ॥ नरपति वर्त्तमान चोवीशि, मां
हे कल्याण कहां वली ॥ ७ ॥ नरपति मौन पणो उपवास, दोढ शो जप
माला गणो ॥ नरपति मन वचकाय पवित्र, चरित्र सुणो सुव्रत तणो ॥ ८ ॥
नरपति दाहिण धातकीखंम, पश्चिम दिशि इंदुकारथी ॥ नरपति विजय
पाटण अनिधान, साचो नृप प्रजापालथी ॥ ९ ॥ नरपति नारी चंडावती
तास, चंडमुखी गजगामिनी ॥ नरपति श्रेष्ठी शूर विख्यात, शीयल सली
ला कामिनी ॥ १० ॥ नरपति पुत्रादिक परिवार, सार नूषणचीवर धरी ॥
नरपति जाए नित्य जिनगेह, नमन स्तवन पूजा करे ॥ ११ ॥ नरपति पो
पे पात्र सुपात्र, सामायिक पोषध वरे ॥ नरपति देववंदन आवश्यक,
काल वेलायें अनुसरे ॥ १२ ॥ इति ॥

॥ ढाल बीजी ॥ एकदिन प्रणमी पाय, सुव्रत साधु तणारी ॥ विनयें
विनवे शेठ, मुनिवर करी करुणा री ॥ १ ॥ दाखो मुज दिन एक, थोडो
पुण्य कीयो री ॥ वाधे जिम वड बीज, गुन अनुबंधी थयो री ॥ २ ॥ मुनि
जासे महा जाग्य, पावन पर्व घणां री ॥ एकादशी सुविशेष, तेहमां सुण
सुमना री ॥ ३ ॥ सित एकादशी सेव, मास अग्यार लगे री ॥ अथवा वर
स इग्यार, उजवी तपशुवगे री ॥ ४ ॥ सांजलि सदगुरु वेण, आनंद.
अति उद्धस्यो री, तप सेवी उजविय, आरण स्वर्ग वश्यो री ॥ ५ ॥ एकवी
श सागर आय, पाली पुण्य वसे री ॥ सांजल केशवराय, आगल जेह थशे
री ॥ ६ ॥ सोरी पुरमां शेठ, समृद्धदत्त वडो री ॥ प्रीतिमति प्रिया तास,
पुण्यें जोग जडयो री ॥ ७ ॥ तस कुखें अवतार, सूचित गुन स्वपने री ॥
जनम्यो पुत्र पवित्र, उत्तम ग्रह शकुने री ॥ ८ ॥ नाजनिक्षेप निधान, सु
मिथी प्रगट हवो री ॥ गर्जदोहद अनुजाव, सुव्रत नाम उव्यो री ॥ ९ ॥
बुद्धि उद्यम गुरु जोग, शास्त्र अनेक जण्यो री ॥ यौवनवय अग्निआर, रूप
वती परण्यो री ॥ १० ॥ जिन पूजन मुनिदान, सुव्रत पञ्चस्काण धरे री ॥
अग्निआर कंचन कोड, नायक पुण्य नरे री ॥ ११ ॥ धर्मघोष अणगार,

तिथि अधिकार कहे री ॥ सांजलि सुव्रत श्रेष्ठ, जातिस्मरण लहे री ॥ १ ॥
जिनप्रत्यय मुनि शाख, जूके तप उचरे री ॥ एकादशी दिन आठ, पो
होरो पोसो धरे री ॥ १३ ॥ इति ॥

॥ ढाल त्रीजी ॥ पत्नी संयुते पोसह लीधो, सुव्रत श्रेष्ठे अन्यदा जी ॥
अवसर जाणी तस्कर आख्या, घरमां धन जुंटे तदा जी ॥ १ ॥ शासन
जुके देवी शक्ते, थंजाणा ते बापडा जी ॥ कोलाहल सुणि कोटवाल
आव्यो, नूप आगल धव्या रांकडा जी ॥ २ ॥ पोसह पारी देव जुहारी, द
यावंत लेई नेटणां जी ॥ रायने प्रणमी चोर मूकावी, श्रेष्ठे कीधां पारणां
जी ॥ ३ ॥ अन्य दिवस विश्वानल लागो, सोरीपुरमां आकरो जी ॥ श्रेष्ठ
जी पोसह समरस बेठा, लोक कहे हठ कां करो जी ॥ ४ ॥ पुण्ये हाट व
खारो श्रेष्ठनी, उगरी सौ प्रशंसा करेजी ॥ हरखे श्रेष्ठजी तप उजमणुं, प्रे
मदा साथे आदरे जी ॥ ५ ॥ पुत्रने घरनो नार नलावी, संवेगी शिर सेह
रो जी ॥ चवनाणी विजयशेखर सूरि, पासं तपव्रत आदरें जी ॥ ६ ॥ एक
खट मासी चार चौमासी, दोसय ठठ सो अठम करे जी ॥ बीजां तप
पण बहुश्रुत सुव्रत, मौन एकादशी व्रत धरे जी ॥ ७ ॥ एक अधम सुर
मिथ्यादृष्टि, देवता सुव्रत साधुने जी ॥ पूर्वोपार्जित कर्म उदेरी, अंगें वधा
रे व्याधिने जी ॥ ८ ॥ कर्म नडीउं पापें जडीउं, सुर कहे जाउं औषध न
णीजी ॥ साधु न जाये रोष नराये, पाटु प्रहारें हण्यो मुनि जी ॥ ९ ॥
मुनि मन वचन काय त्रियोगें, ध्यान अनल दहे कर्मने जी ॥ केवल पामी
जितपद रामी, सुव्रतनेम कहे श्यामने जी ॥ १० ॥

॥ ढाल चौथी ॥ कान पर्यपे नेमने ए, धन्यधन्य यादव वंश ॥ जिहां प्रभु
अवतल्याए ॥ मुज मनमानस हंस, जयोजिन नेमने ए ॥ १ ॥ धन्य शिवा
देवी मावडी ए, समुद्र विजय धन्यतात ॥ सुजात जगतगुरुए, रत्न त्रयी अव
दात ॥ जयो० ॥ १ ॥ चरण विराधी उपनो ए, हुं नवमो वासु देव ॥ जयो० ॥
तिणें मन नवि उल्लसेए, चरण धरमनी सेव ॥ जयो० ॥ ३ ॥ हाथीजेम का
दव गल्यो ए, जाणुं उपादेय हेय ॥ ज० ॥ तो पण हुं न करी शकुं ए, दुष्ट कर्म
नो नेय ॥ जयो० ॥ ४ ॥ पण सरणो बलियातणो ए, कीजें सीजे काज
॥ ज० ॥ एहवां वचनने सांजली ए ॥ बांहे ग्रह्यानी लाज ॥ जयो०
॥ ५ ॥ नेम कहे एकादशिए, समकित युक्त आराध ॥ ज० ॥ याईश जि

नवर बारमो ए, जावि चोवीशियें लक्ष ॥ जयो० ॥ ६ ॥ ॥ कलश ॥ इय
नेमि जिनवर, नित्य पुरंदर, रेवताचल मंमणो ॥ बाण नव मुनि, चंद वरसें,
राजनगरें संशुण्यो ॥ संवेगरंग, तरंग जलनिधि, संत्यविजय गुरु अनुसरी ॥
कपूरविजय कवि, कृमाविजय गणि, जिनविजय जयसिरि वरी ॥ १ ॥ इति ॥

॥ अथ श्रीवीरप्रभुनुं दीवालीनुं स्तवन लिख्यते ॥

॥ मारग देसक मोहूनो रे, केवल ज्ञाननिधान ॥ जाव दया सागर
प्रभु रे, पर उपगारी प्रधानो रे ॥ १ ॥ वीर प्रभु सिद्ध यया ॥ संघ सकल
आधारो रे, हवे इण जरतमां ॥ कोण करशे उपगारो रे ॥ वीर० ॥ २ ॥
नाथ विद्वणुं सैन्य जुं रे, वीर विद्वणा रे जीव ॥ साधे कोण आधारथी
रे, परमानंद अजंगो रे ॥ वीर० ॥ ३ ॥ मात विद्वणो बाल जुं रे, अरहो
परहो अथडाय ॥ वीर विद्वणा जीवडा रे, आकुल व्याकुल थाय रे
॥ वीर० ॥ ४ ॥ संशय ठेदक वीरनो रे, विरह ते केम खमाय ॥ जे दीठे
सुख उपजे रे, ते विण केम रहेवायो रे ॥ वीर० ॥ ५ ॥ निर्यामक नव
समुझनो रे, नवअडवि सडवाह ॥ ते परमेश्वर विण मळे रे, केम वाधे
उत्साहो रे ॥ वीर० ॥ ६ ॥ वीरथकां पण श्रुत तणो रे, हतो परम आ
धार ॥ हवे इहां श्रुत आधार ठे रे, अहो जिनमुझ सारो रे ॥ वीर० ॥ ७ ॥
त्रण कालें सवि जीवनें रे, आगमथी आणंद ॥ सेवो ध्यावो नवि जना रे,
जिनपडिमा सुखकंदो रे ॥ वीर० ॥ ८ ॥ गणधर आचारज मुनि रे, सहूने एणी
परें सिद्धि ॥ नव नव आगम संगथी रे, देवचंड पद लीध रे ॥ वीर० ॥ ९ ॥

॥ अथ आंबील तप श्री सिद्धचक्रजीनुं स्तवन ॥

॥ जीहो कुंअर बेठा गोंखडे ॥ ए देशी ॥

॥ जीहो प्रणमुं दिन प्रत्यें जिनपति ॥ लाला ॥ शिव सुखकारी अशे
ष ॥ जीहो आशोई चैत्री जणी ॥ लाला ॥ अछाड विशेष ॥ १ ॥ नवि
कजन, जिनवर जग जयकार ॥ जीहो जिहां नवपद आधार ॥ न० ॥ ए
आंकणी ॥ जीहो तेह दिवस आराधवा ॥ लाला ॥ नंदीसर सुर जाय ॥ जीहो
जीवाणिगममांहे कथुं ॥ ला० ॥ करे अड दिन महिमाय ॥ २ ॥ न० ॥
जीहो नवपद केरा यंत्रनी ॥ ला० ॥ पूजा कीजें रे जाप ॥ जीहो रोग शोक
सवि आपदा ॥ ला० ॥ नासे पापनो व्याप ॥ ३ ॥ न० ॥ जीहो अरिहं
त सिद्ध आचारजा ॥ ला० ॥ उवजाय साधु ए पंच ॥ जीहो दंसण नाण

चरित्र तवो ॥ ला० ॥ ए चउ गुणनो प्रपंच ॥ ४ ॥ न० ॥ जीहो ए न
व पद आराधतां ॥ ला० ॥ चंपापति विख्यात ॥ जीहो नृप श्रीपाल सुखी
यो थयो ॥ ला० ॥ ते सुणजो अवदात ॥ ५ ॥ न० ॥ इति ॥

॥ ढाल बीजी ॥ कोइलो पर्वत धूंधलो रे लो ॥ ए देशी ॥

॥ मालवधुर उजेणीयें रे लो, राज्य करे प्रजापाल रे ॥ सुगुण नर ॥
सुरसुंदरी मयणासुंदरी रे लो, वे पुत्री तस बाल रे ॥ सु० ॥ १ ॥ श्री
सिद्धचक्र आराधीयें रे लो, जेम होय सुखनी माल रे ॥ सु० ॥ श्री०
॥ ए आंकणी ॥ पेहेली मिथ्या श्रुतजणी रे लो, बीजी जिन सिद्धांतरे
॥ सु० ॥ बुद्धि परीक्षा अवसरें रे लो, पूढी समस्या तुरंतरे ॥ सु० ॥ २ ॥
श्री० ॥ तूगो नृप वर आपवा रे लो, पेहेली करे ते प्रमाण रे ॥ सु० ॥
बीजी कर्म प्रमाणथी रे लो, कोप्यो ते तव नृपनाण रे ॥ सु० ॥ ३ ॥
श्री० ॥ कुष्टी वर परणावियो रे लो, मयणां वरे धरी नेह रे ॥ सु० ॥ रा
मा हजीय विचारीयें रे लो, सुंदरी विणसं तुऊ देह रे ॥ सु० ॥ ४ ॥ श्री० ॥
सिद्धचक्र प्रजावथी रे लो, नीरोगी थयो जेह रे ॥ सु० ॥ पुण्यपसायें क
मला लही रे लो, वाढ्यो घणो ससनेह रे ॥ सु० ॥ ५ ॥ श्री० ॥ माउ
ले वात जसलही रे लो, वंदवा आव्यो गुरु पास रे ॥ सु० ॥ निज घर तेडी
आवियो रे लो, आपे निज आवास रे ॥ सु० ॥ ६ ॥ श्री० ॥ श्रीपाल
कहे कामिनी सुणो रे लो, में जावुं परदेश रे ॥ सु० ॥ माल मता बहु
लावणुं रे लो, पूरणुं तुम तणी खांतरे ॥ सु० ॥ ७ ॥ श्री० ॥ अवधि
करी एक वरसनी रे लो, चाढ्यो नृप परदेश रे ॥ सु० ॥ जेठ धवल
साथें चढ्यो रे लो, जलपंथें सुविशेष रे ॥ सु० ॥ ८ ॥ श्री० ॥ इति ॥

॥ ढाल त्रीजी ॥ इमर आंबा आंबली रे ॥ ए देशी ॥

॥ परणी बबर पति सुता रे, धवल मूकाव्यो ज्यांह ॥ जिनहर बार उ
घाडतें रे, कनककेतु बीजी त्यांह ॥ चतुरनर, श्री श्रीपाल चरित्र ॥
॥ ए आंकणी ॥ परणी वस्तुपालनी रे, समुद्र तटे आवंत ॥ मकरकेतु
नृपसुता रे, वीणा वादे रीजंत ॥ च० ॥ १ ॥ पांचमी त्रैलोक्य सुंदरी रे,
परणी कुब्जा रूप ॥ ठळी समस्या पूरती रे, पंच सखीणुं अनुप ॥ च० ॥
॥ ३ ॥ राधा वेधी सातमी रें, आठमी विष उतारं ॥ परणी आव्यो निज
घरें रे, साथें बहु परिवार ॥ च० ॥ ४ ॥ प्रजापालें सांजली रें, परदल

केरी वात ॥ खंधें कुंहाडो लेइ करीरे, मयणां दुइ विख्यात ॥ च० ॥ ५ ॥
चंपाराज्य लेइ करीरे, नोगवी कामित नोग ॥ धर्म आराधी अवतस्यो रे,
पोहोतो नवमे सुरलोग ॥ च० ॥ ६ ॥ इति ॥

॥ ढाल चोथी ॥ कंत तमाकु परिहरो ॥ ए देशी ॥

॥ एम महिमा सिद्धचक्रनो, सुणि आराधे सुविवेक ॥ मोरे लाल
॥ १ ॥ श्री सिद्धचक्र आराधीयें ॥ ए आंकणी ॥ अडदल कमलनी आप
ना, मध्यें अरिहंत उदार ॥ मो० ॥ चिहुं दिजें सिद्धादिक चक्र, चत्र दि
जें तुं गुण धार ॥ मो० ॥ २ ॥ श्री० ॥ बे पडिक्कमणा जंत्रनी, पूजा देव
वंदन त्रिकाल ॥ मो० ॥ नवमे दिन सविशेषथी, पंचामृत कीजें पखाल
॥ मो० ॥ ३ ॥ श्री० ॥ नूमिशयन ब्रह्मविध धारणा, रुंधी राखो त्रण
जोग ॥ मो० ॥ गुरु वैय्यावच्च कीजीयें, धरो सदहणानोग ॥ मो० ॥ ४ ॥
श्री० ॥ गुरु पडिलानी पारीयें, सामीवडल पण होय ॥ मो० ॥ उजम
णां पण नव नवां, फल धान्य रयणादिक ढोय ॥ मो० ॥ ५ ॥ श्री० ॥ इह
नव सवि सुख संपदा, परनवें सवि सुख थाय ॥ मो० ॥ पंढित शांति
विजय तणो, कहें मानविजय उवजाय ॥ मो० ॥ ६ ॥ श्री० ॥ इति ॥

॥ अथ रोहिणीतपनुं स्तवन ॥

॥ हारे मारे वासुपूज्यनो नंदन, मघवा नाम जो ॥ राणी तेहनी कम
ला, पंकजलोयणी रे लो ॥ हारे मारे आठ पुत्रने, उपर पुत्री एक जो ॥ मात
पिताने वाहाली, नामें रोहिणी रे लो ॥ १ ॥ हारे मारे देखी यौवन, वय
निजपुत्री नूप जो ॥ स्वयंवर मंढप मांदि, नृप तेडाविया रे लो ॥ हारे मारे
अंग वंग ने, मरुधर केरा राय जो ॥ चतुरंगी फोजाथी चंपायें, आविया रे लो
॥ २ ॥ हारे मारे. पूरव नवना रागें, रोहिणी ताम जो ॥ नूप अशोकने कंठें,
वरमाला धरे रे लो ॥ हारे मारे गजरथ घोडा, दान अने बहु मान जो ॥
देइ वोलावी बेटी, बहु आमंवरें रे लो ॥ ३ ॥ हारे मारे रोहिणी राणी,
नोगवतां सुख नोग जो ॥ आठ पुत्रने पुत्री चार, सोहामणी रे लो ॥ हारे
मारे आठमा पुत्रनुं, लोकपाल ठे नाम जो ॥ ते खोले लेइ बेठी, गोंखे नामिनी
रे लो ॥ ४ ॥ हारे मारे एवे कोइएक, नगर वणिकनो पुत्र जो ॥ आयुः कृयें
थी बालक, मरणदशा लहें रे लो ॥ हारे मारे मात पितादिक, सहु तेनो
परिवार जो ॥ रडतो पडतो गोंख तले, अशने वहे रे लो ॥ ५ ॥ हारे मारे ते

देखी अति हरखी, रोहिणी ताम जो ॥ पिउने जांखे ए नाटक, कृण जातिनुं
रे लो ॥ हारे मारे दीप कहे ए, पूरव पुण्य संकेत जो ॥ जन्मथकी नवि
दीतुं दुःख, केइ जातनुं रे लो ॥ ६ ॥ इति ॥

॥ ढाल बीजी ॥

॥ पिउ कहे जोबन मदमाती, सहुने सरखी आशा ॥ ए बालकना दुः
खथी रोवे, तुजने होवे तमासा ॥ बोलो बोल विचारी राज, एम केम कीजें
हांसी ॥ १ ॥ तव राणीने रोश करी खोलेथी, पुत्रने खूंची लीधो ॥ रोहि
णी राणी नजरें जोतां, गोंखथी नाखि दीधो ॥ बो० ॥ २ ॥ ते देखी
सहु अंतेउरमां, सज्जनें पोकार ते कीधो ॥ रोहिणी एम जाणे जे बालक,
कोइकें रमवा लीधो ॥ बो० ॥ ३ ॥ नगर तणे रखवाले देवें, अधर ग्रहो
तिहां आवी ॥ सोनाने सिंहासण थाप्यो, आनूषण पेहेरावी ॥ बो० ॥ ४ ॥
नगरलोक सहु नाग्य वखाणे, राजा विस्मय आवे ॥ दीप कहे जस पुण्य
सखाइ, तिहां सहु नव निधि आवे ॥ बो० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ ढाल त्रीजी ॥ रूडो मास वसंत ॥ ए देशी ॥

॥ एक दिन वासुपूज्य जिनवरना, अंतेवासी मुनिराय वाला ॥ रूप
कुंजने सुवर्णकुंजजी, चउ झानी नव ऊहाज वाला ॥ १ ॥ रोहिणी तप फल
जग जयवंतुं ॥ ए आंकणी ॥ पाउधास्या प्रभु नयर समीपें, हरख्यो रोहिणी
कंत वाला ॥ सहु परिवाशुं पदजुग वंदे, निसुण्यो धर्म एकंत ॥ रो० ॥ २ ॥
कर जोडी नृप पूढे गुरुने, रोहिणी पुण्यप्रबंध वाला ॥ शुं कीधुं प्रभु
सुरुत एणें, जांखो ते सयल संबंध वाला ॥ रो० ॥ ३ ॥ गुरु कहे पूर्व
नवमां कीधुं, रोहिणी तप गुणखाण वाला ॥ तेथी जन्मथकी नवि
दीतुं, सुख दुःख जाण अजाण वाला ॥ रो० ॥ ४ ॥ जांखो गुरु हवे पू
र्व नवनो, रोहिणीनो अधिकार वाला ॥ दीप कहे सुणजो एक चित्तें, कर्म
प्रपंच विचार वाला ॥ रो० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ ढाल चौथी ॥

॥ गुरु कहे जंबू खेत्र नरतमां, सिद्धपुर नगर मजार रे ॥ पृथिवीपाल
नरेसर राजा, सिद्धमती तस नार ॥ राजन सुणजो रे ॥ कांइ पूरव नव
अधिकार, दिलमां धरजो रें ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ एक दिन आव्या चंड उ
द्यानें, राणी ने वली राय रे ॥ खेले क्रीडा नव नव जातें, जोजो कर्म नि

दान ॥ रा० ॥ १ ॥ एवे कोइएक मुनि तिहां आब्यो, गुणसागर तस नाम रे ॥
 राजा ते मुनिवरने देखी, राणीने कहे ताम ॥ रा० ॥ ३ ॥ कठो ए मुनिने व
 होरावो, जे होय सुजतो आहार रे ॥ निसुणी राणीने मुनि उपर, उपनो क्रोध
 अपार ॥ रा० ॥ ४ ॥ विषयथकी अंतराय थयो ते, मनमां बहु दुःख
 लावे रे ॥ रीजें बलती कडबुं तुंबडुं, ते मुनिने वहोरावे ॥ रा० ॥ ५ ॥
 मुनिने आहारथकी विष व्याप्युं, कालधर्म तिहां कीधो रे ॥ राजायें
 राणीने ततहण, देशनिकालो दीधो ॥ रा० ॥ ६ ॥ सातमे दिन मुनि ह
 त्यापापें, गलत कोढ थयो अंगें रे ॥ काल करीने ठी नरकें, उपनी पा
 प प्रसंगें ॥ रा० ॥ ७ ॥ नारकीने तिर्यंच तणा नव, नटकी काल अनंत
 रे ॥ दीप कहे हवे धर्मजोगनो, कहीछुं सरस वृत्तांत ॥ रा० ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ ढाल पांचमी ॥

॥ ते राणी मुनि पापथी ॥ केशरीया लाल ॥ फरती नवचक्र फेर रे ॥ केश
 रीया लाल ॥ तारा नयरमां उपनी ॥ के० ॥ वनमित्र शेठने घेर रे ॥ के० ॥
 ॥ १ ॥ जूठ जूठ कर्म विटंबना ॥ के० ॥ धनवती कुखें उपनी ॥ के० ॥ डुर्ग
 धा तस नाम रे ॥ के० ॥ नगर वाणिकना पुत्रने ॥ के० ॥ परणावी बहु
 मान रे ॥ के० ॥ २ ॥ जू० ॥ सुखशय्यानी उपरें ॥ के० ॥ आवी कंतनी
 पास रे ॥ के० ॥ बहु डुर्गधता उडली ॥ के० ॥ स्वामी पाय्यो त्रास रे ॥
 ॥ के० ॥ ३ ॥ जू० ॥ मूकी परदेशें गयो ॥ के० ॥ जुठ जुठ कर्म स्वजाव
 रे ॥ के० ॥ एक दिन कन्यानो पिता ॥ के० ॥ ज्ञानीने पूढे जाव रे ॥ के०
 ॥ ४ ॥ जू० ॥ ज्ञानीएं पूर्वजव कह्यो ॥ के० ॥ जांख्यो सहु अवदात रे
 ॥ के० ॥ फरी पूढे गुरु रायने ॥ के० ॥ केम होवे सुख शात रे ॥ के० ॥
 ॥ ५ ॥ जू० ॥ गुरु कहे रोहिणीतप करो ॥ के० ॥ सात वर्ष सात मा
 स रे ॥ के० ॥ रोहिणी नहुत्रने दिनें ॥ के० ॥ चोविहारो उपवास रे
 ॥ के० ॥ ६ ॥ जू० ॥ वासुपूज्य जगवंतनी ॥ के० ॥ पूजा करो शुद्ध जाव
 रे ॥ के० ॥ एम ए तप आराधतां ॥ के० ॥ प्रगटे शुद्ध स्वजाव रे
 ॥ के० ॥ ७ ॥ जू० ॥ करजो तप पूरण थये ॥ के० ॥ उजमणुं जली जा
 त रे ॥ के० ॥ तेथी एक नव आकरे ॥ के० ॥ लेशो ज्योति. महंत रे
 ॥ के० ॥ ८ ॥ जू० ॥ एम मुनि मुखथी सांजली ॥ के० ॥ आराधी ते सा
 र रे ॥ के० ॥ ए तारी राणी थई ॥ के० ॥ रोहिणी नामें नार रे ॥ के० ॥

॥ ए ॥ जू० ॥ एम निसुणी हरखां सहु ॥ के० ॥ रोहिणीने वली राय रे
॥ के० ॥ दीप कहे मुनि कुंनने ॥ के० ॥ प्रणमी थानक जाय रे ॥ ए ॥ जू० ॥

॥ ढाल ठठी ॥

॥ एक दिन वासुपूज्यजी ए, समोसखा जिनराज ॥ नमो जिन राज
ने रे ॥ रायने रोहिणी हरखीयां रे, सीधां सघलां काज ॥ न० ॥ १ ॥ बहु
परिवारकुं आवीयां ए, वंदे प्रभुना पाय ॥ न० ॥ प्रभुमुखयी वाणी सुणी
यें, आणंद अंग न माय ॥ न० ॥ २ ॥ रायने रोहिणी बेहु जणां ए, लीधो
संजम खास ॥ न० ॥ धन्य धन्य संजमधर मुनि ए, सुर नर जेना दास ॥ न०
॥ ३ ॥ तप तपी केवल जही ए, ताखां बहु नर नार ॥ न० ॥ शिवपद अ
विचल पद जह्युं ए, पाम्या जवनो पार ॥ न० ॥ ४ ॥ एम जे रोहिणी तप
करे ए, रोहिणीनी परें तेह ॥ न० ॥ मंगलमाला ते जहे ए, वली अज
रामर गेह ॥ न० ॥ ५ ॥ धन्य वासुपूज्यना तीर्थने ए, धन्य धन्य रोहिणी नार
॥ न० ॥ ए तप जे जावें करे ए, पामे ते जय जय कार ॥ न० ॥ ६ ॥ संवत
अठार उगणशाठनो ए, उज्ज्वल जाडव मास ॥ न० ॥ दीपविजय तस गा
इयें ए, करी खंजात चोमास ॥ न० ॥ ७ ॥ कलश ॥ वासुपूज्य जगन्नाथ
साहेब, तास तीर्थे ए थयां ॥ चार पुत्रने आठ पुत्रीयी, दंपती मुग
तें गया ॥ तपगह विजयाणंद पटधर, विजय देवेंडू सूरिसरु ॥ तास
राज्यें तवन कीधुं, सकल संघ सोहंकरुं ॥ सकल पंढितप्रवर नूषण, प्रे
मरत्न गुरु ध्याइयें ॥ कवि दीपविजयें पुण्य हेतें, रोहिणी गुण गाइयें ॥ १ ॥

॥ अथ श्री विनयविजयजीकृत आदिजिनने विनति ॥

॥ पामी सुगुरु पसाय रे, शत्रुंजय धणी ॥ श्रीरिसहेसर विनवुं ए ॥ १ ॥
त्रिभुवननायक देव रे, सेवक विनति ॥ आदीश्वर अवधारीयें ए ॥ २ ॥
शरणें आव्यो स्वामी रे, हुं संसारमां ॥ विरुए वैरीयें नड्यो ए ॥ ३ ॥
तार तार मुज तात रे, वात किशी कहुं ॥ नव नव ए जावठ तणी ए
॥ ४ ॥ जन्म मरण जंजाल रे, बाल तरुणपणुं ॥ वली वली जरा दहे घ
णुं ए ॥ ५ ॥ केम न आव्यो पार रे, सार हवे स्वामी ॥ इयें न करो एक
माहरी ए ॥ ६ ॥ ताखा तुमें अनंत रे, संत सुगुण वली ॥ अपराधी पण
उदखा ए ॥ ७ ॥ तो एक दीनदयाल रे, बाल दयामणो ॥ हुं शा माटे
वीसखो ए ॥ ८ ॥ जे गिरुआ गुणवंत रे, तारो तेहने ॥ ते माहे अचरि

ज किश्युं ए ॥ ९ ॥ जे मुज सरिखो दीन रे, तेहने तारतां ॥ जग विस्तरशे
जश घणो ए ॥ १० ॥ आपदें पडियो आज रे, राज तुमारडे ॥ चरणे हुं
आव्यो वही ए ॥ ११ ॥ मुज सरिखो कोइ दीन रे, तुज सरिखो प्रभु ॥
जोतां जग लाजे नहीं ए ॥ १२ ॥ तोये करुणा सिंधु रे, बंधु जुवन त
णा ॥ न घटे तुम उवेखवुं ए ॥ १३ ॥ तारणहारो कोइ रे, जो बीजो
हुवे ॥ तो तुम्हने शानें कहुं ए ॥ १४ ॥ तुंहिज तारीश नेट रे, पहिला
ने पठें ॥ तो एवडी गाढिम कीसी ए ॥ १५ ॥ आवी लाग्यो पाय रे, ते
केम ठोडशो ॥ मन मनाव्या विण हवे ए ॥ १६ ॥ सेवक करे पोकार रे,
बाहिर रह्या जशे ॥ तो साहिब शोना कीसी ए ॥ १७ ॥ अतुल बल अ
रिहंत रे, जग्ने तारवा ॥ समरथ ठो स्वामी तुमें ए ॥ १८ ॥ गुं आवे
ठे जोर रे, मुजने तारतां ॥ के धन बेसे ठे किश्युं ए ॥ १९ ॥ केहेशो तुमें
जिणंद रे, नक्ति नथी तेहवी ॥ तो ते नक्ति मुजने दीयो ए ॥ २० ॥ व
ली केहेशो जगवंत रे, नहीं तुज योग्यता ॥ हमणां मुक्ति जावा तणी ए
॥ २१ ॥ योग्यता ते पण नाथ रे, तुमहीज आपशो ॥ तो ते मुजने दी
जियें ए ॥ २२ ॥ वली कहेशो जगदीश रे, कर्म घणां ताहरे ॥ तो तेहज
टालो परां ए ॥ २३ ॥ कर्म अमारां आज रे, जगपति वारवा ॥ वली
कोण बीजो आवशे ए ॥ २४ ॥ वली जाणो अरिहंत रे, एहने विनति ॥
करतां आवडती नथी ए ॥ २५ ॥ तो तेहीज माहाराज रे, मुजने शीख
वो ॥ जेम ते विधिगुं वीनवुं ए ॥ २६ ॥ माय ताय विण कोण रे, प्रेमें
शीखवे ॥ बालकने कहो बोलवुं ए ॥ २७ ॥ जो मुज जाणो देव रे, एह
अपावन ॥ खरडयो ठे कलिकादवें ए ॥ २८ ॥ केम लेउं उत्संग रे, अंग
जसुं एहनं ॥ विप्रय कषाय अशुचिगुं ए ॥ २९ ॥ तो मुज करो पवित्र
रे, कहो कोण पुत्रने ॥ विण मावित्र पखालशे ए ॥ ३० ॥ कृपा करी मु
ज देव रे, इहां लगें आणीउं ॥ नरग निगोदादिकथकी ए ॥ ३१ ॥ आ
व्यो हवे हजूर रे, उजो अइ रह्यो ॥ सामुं श्ये जूउ नहीं ए ॥ ३२ ॥ आ
डो मांझी आज रे, बेगो बारणें ॥ मावित्र तुमें मनावशे ए ॥ ३३ ॥ तु
में ठो दयासमुद् रे, तो मुजने देखी ॥ दया नथी श्ये आणता. ए ॥ ३४ ॥
उवेखश्यो अरिहंत रे, जो आणी वेला ॥ महारी शीपरें यशे ए ॥ ३५ ॥
उजा ठे अनेक रे, मोहादिक वैरी ॥ ठल जुए ठे माहरां ए ॥ ३६ ॥

तेहने वारो वेगें रे, देव दया करी ॥ वली वली जे वीनबुं ए ॥ ३७ ॥ म
 रुदेवी निजमाय रे, वेगें मोकली ॥ गज बेसारी मुक्तिमां ए ॥ ३८ ॥ नर
 तेसर निज नंद रे, कीधो केवली ॥ आरीसा अवलोकतां ए ॥ ३९ ॥ अ
 छाणुं निज पुत्र रे, प्रतिबोध्या प्रेमें ॥ जुळ करंता वारीया ए ॥ ४० ॥
 बाहुबलने नेट रे, नाण केवल तमें ॥ सामी साहामुं मोकळ्युं ए ॥ ४१ ॥ इ
 त्यादिक अवदात रे, सघला तुम तणा ॥ हुं जाणुं हुं मूलगा ए ॥ ४२ ॥ मा
 हारी वेला आज रे, मौन करी बेठा ॥ उत्तर शें आपो नहीं ए ॥ ४३ ॥ वीतराग
 अरिहंत रे, समता सागरु ॥ माहारां ताहारां शुं करो ए ॥ ४४ ॥ एक वार महा
 राज रे, मुजने श्रीमुखें ॥ बोलावो सेवक कही ए ॥ ४५ ॥ एटले सिद्धां काज
 रे, सघलां माहारां ॥ मनना मनोरथ सवि फट्या ए ॥ ४६ ॥ खमजो मुज
 अपराध रे, आसंगो करी ॥ असमंजस जे वीनबुं ए ॥ ४७ ॥ अवसर पा
 मी आज रे, जो नवि वीनबुं ॥ तो पठतावो मन रहे ए ॥ ४८ ॥ त्रिभुव
 न तारण द्वार रे, पुण्यें माहरे ॥ आधी एकांतें मिट्या ए ॥ ४९ ॥ बाल
 क बोले बोल रे, जे अविगतपणे ॥ माय तायने ते रुचे ए ॥ ५० ॥ नय
 णें निरख्यो नाथ रे, नाजि नरिंदनो ॥ नंदन नंदनवन जिस्थो ए ॥ ५१ ॥
 मरुदेवी उरहंस रे, वंश इस्कागनो ॥ सोहाकर शोहामणो ए ॥ ५२ ॥
 माय ताय प्रभु मित्र रे, बंधव माहरो ॥ जीव जीवनतुं वाल्हो ए ॥ ५३ ॥
 अवर न को आधार रे, एणें जग तुज विना ॥ त्राण शरण तुं मुज धणी
 ए ॥ ५४ ॥ वलि वलि करुं प्रणाम रे, चरणे तुम तणे ॥ परमेश्वर सन्मुख
 जूठ ए ॥ ५५ ॥ नव नव तुम पाय सेव रे, सेवकने देजो ॥ हुं मागुं हुं एट
 लुं ए ॥ ५६ ॥ श्री किर्त्तिविजय उवजाय रे, सेवक एणि परें ॥ विनय विनय करी
 वीनवे ए ॥ ५७ ॥ इति श्री आदि जिन विनतिः समाप्ता ॥ श्लोक संख्या ॥ ४८ ॥

॥ अथ श्री गौतमस्वामीनो रास प्रारंभः ॥

॥ जाषा ॥ वीर जिणोसर चरणकमल, कमला कय वासो ॥ पणमवि पज
 णिछुं सामिसाल, गोयम गुरु रासो ॥ मण तणु वयण एकंत करवि, निसु
 णो जो नवियां ॥ जिम निवसे तुम्ह देह गेह, गुण गण गहगहिया ॥ १ ॥
 जंबूदीव सिरि नरह खित्त, खोणीतल मंमण ॥ मगधदेस सेणिय नरीसर, रिउ
 दल बल खंमण ॥ धणवर गुवर गाम नाम, जिहां जणगुणसज्जा ॥ विण्य वसे
 वसुचूइ तळ, जसु पुहवी नज्जा ॥ २ ॥ ताण पुत्त सिरि इंदनूइ, नूवल्य

पसिद्धो ॥ चउदह विद्याविविह रूव, नारीरस विद्धो ॥ विनय विवेक वि
 चार सार, गुण गणह मनोहर ॥ सात हाथ सुप्रमाण देह, रूपें रंजावर
 ॥ ३ ॥ नयण वयण कर चरण जिण, विपंकज जल पाडिय ॥ तेजें
 ताराचंद सूर, आकास जमाडिय ॥ रूवें मयण अनंग करवि, मेढ्हिउ नि
 रधाडिय ॥ धीरमें मेरु गंजीर सिंधु, चंगमचयचाडिय ॥ ४ ॥ पेखवि निरु
 वम रूव जास, जिण जंपे किंचिय ॥ एकाकी किल नीत इह, गुण मेढहा
 संचिय ॥ अहवा निश्चें पुव जम्म, जिणवर इण अंचिअ ॥ रंजा पउमा
 गौरी गंगा, रतिहा विधि वंचिय ॥ ५ ॥ नहिं बुध नहिं गुरु कवि न कोइ,
 जसु आगल रहिउ ॥ पंचसया गुणपात्र ठात्र, हींमे परवरिउ ॥ करे निरंत
 र यज्ञकर्म, मिष्यामति मोहिय ॥ इण ठज होशे चरम नाण, दंसण
 ह विसोहिय ॥ ६ ॥ वस्तु ठंद ॥ जंबूदीवह जंबूदीवह जरह वासंमि, खो
 णीतल मंमणो ॥ मगध देस सेणिय नरेसर, वरगुब्बर गाम तिहां ॥ विष्य
 वसे वसुनूइ सुंदर, तसु नज्जा पुहवी सयल, गुण गण रूव निहाण ॥
 ताण पुत्त विद्यानिलउ, गोयम अतिहि सुजाण ॥ ७ ॥ जाषा ॥
 चरम जिणोसर केवलनाणी, चउद्विह संघपइछा जाणी ॥ पावापुर सा
 मी संपत्तो, चउद्विह देवनिकायें जुत्तो ॥ ८ ॥ देवें समवसरण तिहां
 कीजें, जिण दीठे मिष्यामति खीजें ॥ त्रिचुवनगुरु सिंहासण बइछो, तत
 खिण मोह दिगंतें पइछो ॥ ९ ॥ क्रोध मान माया मद पूरा, जाये नाठा
 जिम दिन चोरा ॥ देवइंडुहि आकाशें वाजी, धर्म नरेसर आविउ गाजी
 ॥ १० ॥ कुसुमवृष्टि विरचे तिहां देवा, चोशठ इंड जसु मागे सेवा ॥ चा
 मर ठत्र सिरोवरि सोहे, रूपेंहिं जिणवर जग सद्गु मोहे ॥ ११ ॥ उवसम
 रसनर नरी वरसंता, जोजन वाणी वखाण करंता ॥ जाणवि वरुमाण
 जिण पाया, सुर नर किन्नर आवे राया ॥ १२ ॥ कंतिसमूहें ऊजऊलकं
 ता, गयण विमाणें रण रणकंता ॥ पेखवि इंदनूइ मन चिंते, सुर आवे
 अम्ह जगन होवेंते ॥ १३ ॥ तीर तरंगक जिम ते वहता, समवसरण
 पुहता गहगहता ॥ तो अनिमानें गोयम जंपे, इणि अवसरें कोपें तणु
 कंपे ॥ १४ ॥ मूढ लोक अजाणितं बोले, सुर जाणंता इम कांइ मोले ॥
 मू आगल कोइ जाण जंणीजें, मेरु अवर किम उपमा दीजें ॥ १५ ॥
 ॥ वस्तु ठंद ॥ वीर जिणवर वीर जिणवर नाण संपन्न ॥ पावा पुरिसुर म

हिय पत्तनाह संसार तारण ॥ तिहिं देवेहिं निम्मविय समवसरण बहु
 सुक्ककारण ॥ जिणवर जग उक्कोय करे तेजें करि दिनकार ॥ सिंहा
 सण सामिय ठविउं दुउं सुजय जयकार ॥ १६ ॥ जापा ॥ तो चढि
 उं घणमाण गजें, इंदनूइ नूयदेव तो ॥ हुंकारो करी संचरिउं, क
 वण सुजिणवर देव तो ॥ जोजन नूमि समोसरण, पेखवी प्रथमारंज
 तो ॥ दहदिसि देखे विबुधवहू, आवंती सुररंज तो ॥ १७ ॥ मणिम
 य तोरण दंम धजा, कोसीसैं नव घाट तो ॥ वैर विवर्जित जंतुगण, प्राती
 हारज आव तो ॥ सुर नर किन्नर असुरवर, इंद इंडाणीराय तो ॥
 चित्तें चमक्किय चिंतवे ए, सेवंता प्रचुपाय तो ॥ १८ ॥ सहसकिरण सम
 वीर जिण, पेखवी रूप विसाल तो ॥ एह असंजव संजव ह, साचो ए इंद
 जाल तो ॥ तो बोलावे त्रिजग गुरु, इंदनूई नामेण तो ॥ श्रीमुख
 संसय सामि सवे, फेडे वेदपण तो ॥ १९ ॥ मान मेळिह मद ठेलि करे,
 नगते नामे सीस तो ॥ पंचसयाशुं व्रत लिउं ए, गोयम पहिजो सीस तो ॥
 बंधव संजम सुणवि करे, अगनिनूइ आवेइ तो ॥ नाम लेइ आजाप करे,
 तं पुण प्रतिबोधेइ तो ॥ २० ॥ इणि अनुक्रमें गणहररण, आप्या वीर इ
 ग्यार तो ॥ तो उपदेशें जुवन गुरु, संजमशुं व्रत बार तो ॥ बिहु उपवा
 सें पारणुं ए, आपणपें विहरंत तो ॥ गोयम संजम जग सयल, जय
 जयकार करंत तो ॥ २१ ॥ वस्तु ठंद ॥ इंदनूई इंदनूई चढिय बहुमा
 न ॥ हुंकारो करि संचरिउं समवसरण पुहतो तुरंतो ॥ इह संसा सा
 मि सवे चरमनाह फेडे फुरंतो ॥ बोधबीज सक्काय मने गोयम नवह
 विरत्त ॥ दिक्क लेइ सिक्का सहिय, गणहर पय संपत्त ॥ २२ ॥
 जापा ॥ आज हुउं सुविहाण, आज पचेलिमां पुसु जरो ॥ दीठा गोय
 म सामि, जो नियनयणें अमिय जरो ॥ सिरिगोयम गणहार, पंच
 सया मुनि परवरिय ॥ नूमिय करय विहार, नवियां जन पडिबोह करे
 ॥ समवसरण मजार, जे जे संसा उपजे ए ॥ ते ते पर उपगार,
 कारण पूढे मुनिपवरो ॥ २३ ॥ जिहां जिहां दीजें दिक्क, तिहां तिहां के
 वल उपजे ए ॥ आप कन्हे अण हुंत, गोयम दीजें दान इम ॥
 गुरु उपर गुरुजत्ति, सामीय गोयम उपनिय ॥ ईण ठल केवल नाण, राग
 ज राखे रंगजरें ॥ २४ ॥ जो अष्टापद शैल, वंदे चढि चउवीस जिण ॥

आतम लब्धि वसेण, चरमसरीरी सोइ मुनि ॥ इअ देसण निसु
 णोइ, गोयम गणहर संचलिउ ॥ तापस पन्नरस एण, तो मुनि दीठो आब
 तो ए ॥ १५ ॥ तवसोसिय निय अंग, अम्ह सक्ति नवि उपजे ए ॥ किम
 चढशे दृढकाय, गज जिम दीसे गाजतो ए ॥ गिरुउ ए अजिमान,
 तापस जो मन चिंतवे ए ॥ तो मुनि चढिउ वेग, आलंबवि दिनकर किर
 ए ॥ १६ ॥ कंचण मणि निष्पन्न, दंम कलस धज वड सहिय ॥ पेखवि
 परमाणंद, जिणहर जरहेसर महिअ ॥ निय निय काय प्रमाण,
 चउदिसि संविअ जिणहबिंब ॥ पणमवि मन उल्लास, गोयम गणहर ति
 हां वसिय ॥ १७ ॥ वयर सामोनो जीव, तीर्यक जृंचक देव तिहां ॥ प्र
 तिबोधे पुंमरीक, कंमरीक अथ्ययन जणी ॥ वलता गोयम सामी, सवि
 तापस प्रतिबोध करे ॥ लेइ आपणे साथी, चाले जिम जूयाधिपति ॥ १८ ॥
 खीर खंम घृत आणि, अमिअ वूठ अंगुठ ठवे ॥ गोयम एकण पात्र, क
 रावे पारणुं सवे ॥ पंचसया सुन जाव, उल्लल जरिउ खीरमीसें ॥
 साचा गुरुसंजोग, कवल ते केवल रूप दुउ ॥ १९ ॥ पंचसया जिणना
 ह, समवसरण प्राकार त्रय ॥ पेखवि केवल नाण, उप्पन्नो उल्लोय करे
 ॥ जाणे जिणह पीयूष, गाजंती घण मेघ जिम ॥ जिणवाणी निसुणोइ,
 नाणी दूआ पंचसया ॥ २० ॥ वस्तु ठंद ॥ इणे अनुक्रमे इणे अनुक्रमे
 नाण संपन्न ॥ पन्नरह सय परवरिय हरिय डुरिय जिणनाह वंदइ ॥ जाण
 वि जग गुरुवयण तिह नाण अप्पाण निंदइ ॥ चरम जिणोसर इम जण
 इ गोयम म करिस खेउ ॥ ठेह जइ आपण सही होसुं तुल्ला बेउ ॥ २१ ॥
 नाषा ॥ सामिउ ए वीर जिणंद, पूनिम चंद जिम उल्लसिअ ॥ विहरिउ ए
 जरहवासम्मि, वरिस बहुत्तर संवसिअ ॥ ठवतो ए कणय पउमेव, पायक
 मल संघें सहिअ ॥ आविउ ए नयणाणंद, नयर पावापुरिसुर महिय ॥ २२ ॥
 पेखिउ ए गोयम सामी, देवशर्मा प्रतिबोध करे ॥ आपण ए त्रिशला देवि,
 नंदन पढोतो परम पए ॥ वलतो ए देव आकास, पेखवि जाणिय जिण
 समे ए ॥ तो मुनि ए सन विखवाद, नाद जेद जिम उपनो ए ॥ २३ ॥
 कुण समो ए सामिय देखि, आप कन्हें हुं टालिउ ए ॥ जाणंतो ए तिहु
 अण नाह, लोक विवहारं न पालिउ ए ॥ अति जलुं ए कीधलुं सामि,
 जाणिउं केवल मागशे ए ॥ चिंतविउं ए बालक जेम, अहवा केडें लागशे

ए ॥ ३४ ॥ हुं किम ए वीर जिणंद, जगतें जोलो जोलविउं ए ॥ आपणो
 ए अविहल नेह, नाह न संपे सूचव्यो ए ॥ साचो ए इह वीतराग, नेह न
 जेणें लालिउं ए ॥ इण समे ए गोयमचित्त, राग वैरागें वालिउं ए ॥ ३५ ॥
 आवतो ए जो ऊजट, रहेतो रागें साहिउं ए ॥ केवलु ए नाण उप्पन्न, गो
 यम सेहेजें उमाहिउं ए ॥ तिहुअण ए जय जयकार, केवल महिमा सुर
 करे ए ॥ गणहरु ए करय वखाण, नवियण नव इम निस्तरे ए ॥
 ॥ ३६ ॥ वस्तु ठंड ॥ पढम गणहर पढम गणहर वरस पंचास ॥ गि
 हिवासें संवसिय तीस वरिस संजम विनूसिय ॥ सिरिकेवल नाण पुण
 बार वरिस तिहुयण नमंसिय ॥ रायगिहि नयरीहिं ठविअ बाणवइ वरि
 साउं ॥ सामी गोयम गुण निलो होशे शिवपुर ठाउं ॥ ३७ ॥ जाषा ॥
 जिम सहकारें कोयल टडुके, जिम कुसुमवनें परिमल बहके, जिम चं
 दन सुगंधनिधि ॥ जिम गंगाजल लहेरें लहके, जिम कणयाचल तेजें
 ऊलके, तिम गोयम सौभाग्य निधि ॥ ३८ ॥ जिम मानसरोवर निवसे हं
 सा, जिम सुरवर सिरि कणयवतंसा, जिम महुयर राजीववनी ॥ जिम र
 यणायर रयणें विलसे, जिम अंबर तारागण विकसे, तिम गोयम गुण के
 लिवनी ॥ ३९ ॥ पूनिम निसि जिम ससिहर सोहे, सुरतरु महिमा जिम
 जग मोहे, पूरव दिसि जिम सहसकरो ॥ पंचानन जिम गिरिवर राजे,
 नरवइ घर जिम मयगल गाजे, तिम जिनशासन मुनि पवरो ॥ ४० ॥ जि
 म सुरतरुवर सोहे शाखा, जिम उत्तम मुख मधुरी जाखा, जिम वनकेत
 की महमहे ए ॥ जिम जूमिपति जुयबल चमके, जिम जिनमंदिर घंटा र
 णके, तिम गोयम लब्धें गहगहे ए ॥ ४१ ॥ चिंतामणि कर चढिउं आ
 ज, सुरतरु सारे वंठिय काज, कामकुंज सवि वश दुउं ए ॥ कामगवी पूरे
 मनकामिय, अष्ट महासिद्धि आवें धामिय, सामिय गोयम अणुसरो ए ॥
 ॥ ४२ ॥ पणवस्कर पहेलो पनणीजें, मायाबीज श्रवण निसुणीजें, श्रीम
 ती शोभा संनवे ए ॥ देवहधुरि अरिहंत नमीजें, विनयपहु उवप्राय शु
 णीजें, इण मंत्रें गोयम नमो ए ॥ ४३ ॥ पुर पुर वसतां कांइ करीजें,
 देश देशांतर कांइ नमीजें, कवण काज आयास करो ॥ प्रह ऊठी गोय
 म समरीजें, काज समग्रह ततखण सिजे, नवंनिधि विलसे तास घरे
 ॥ ४४ ॥ चउदह सय बारोत्तर वरसैं, गोयम गणहर केवल दिवसैं,

किउं कवित उपगार करो ॥ आदेहिं मंगल एह पनणीजें, परव महोच्चव
पहिलो लीजें, रुद्रि वृद्धि कल्याण करो ॥ ४५ ॥ धन्य माता जिणें उयरें
धरिया, धन्य पिता जिण कुल अवतरिया, धन्य सह गुरु जिणें दिस्क्रिया
ए ॥ विनयवंत विद्याचंमार, जस गुण कोइन लप्ते पार, विद्यावंत गुरु वि
नवे ए ॥ गौतम स्वामीनो रास नणीजें, चउविह संघ रलियायत कीजें,
रुद्रि वृद्धि कल्याण करे ॥ ४६ ॥ इतिश्री गौतम स्वामीनो रास संपूर्ण ॥

॥ अथ गणधर स्तवन प्रारंभः ॥ चोपाइनी देशी ॥

॥ एकादश गणधरनां नाम, प्रह उठीनैं करूं प्रणाम ॥ इंचूति पहेजो
ते जाण, अग्रिचूति बीजो गुणखाण ॥ १ ॥ वायुचूति त्रीजो जग सार,
गणधर चोथो व्यक्त उदार ॥ शासनपति सुधर्मा सार, मंझितनामें बछो
धार ॥ २ ॥ मौर्यपुत्र ते सातमो जेह, अकंपित अष्टम गुणगेह ॥ मुनिव
रमांहे जे परधान, अचल त्रात नवमो ए नाम ॥ ३ ॥ नामथकी होय कोडी
कल्याण, दशमो मेतारज अविरल वाण ॥ एकादशमो प्रजास कहेवाय, सु
खसंपत्ति जस नामें थाय ॥ ४ ॥ गाया वीर तणा गणधार, गुणमणि रयण
तणा चंमार ॥ उत्तमविजय गुरुनो शिष्य, रत्नविजय वंदे निशदिस ॥ ५ ॥

॥ अथ गौतमाष्टक प्रारंभः ॥

॥ राग प्रजाती ॥ मात पृथ्वीसुत प्रात ऊठी नमो, गणधर गौतम नाम
गेलें ॥ प्रह समे प्रेमशुं जेह ध्यातां सदा, चढती कला होय वंशवेले ॥
मा० ॥ १ ॥ वसुचूति नंदन विश्वजन वंदन, डुरित निकंदन नाम जेनुं ॥
अजेद बुद्धें करी नविजन जे नजे, पूर्ण पोतें सही जाग्य तेहनुं ॥ मा०
॥ २ ॥ सुरमणि जेह चिंतामणि सुरतरु, कामित पूरण काम धेनु ॥ तेह
गौतमनुं ध्यान हृदयें धरो, जेहथकी अधिक नहीं माहात्म्य केनुं ॥ मा० ॥
॥ ३ ॥ प्रणव आर्दे धरी, माया बीजें करी, स्वमुखें गौतमनाम ध्याये ॥
कोड मनकामना सफल वेगें फले, विघन वैरी सवे दूर जाये ॥ मा० ॥ ४ ॥
ज्ञान बल ने जस सकल सुखसंपदा, गौतमनामथी सिद्धि पामे ॥ अखंम
प्रचंम प्रताप होय अवनिमां, सुरंनर जेहनें शीश नामे ॥ मा० ॥ ५ ॥
डुष्ट दूरें टले स्वजन मेजो मले, आधि उपाधिने व्याधि नासे ॥ नूतनां प्रे
तनां जोर नांजे वली, गौतमनाम जपतां उल्लासैं ॥ मा० ॥ ६ ॥ तीर्थ
अष्टापदे आप लब्धें जइ, पन्नरसैं त्रणने दीक्ष दीधी ॥ अठम पारणो ताप

स कारणों, क्षीरलब्धे करी अखुट कीधी ॥ मा० ॥ ४ ॥ वरस पञ्चास
जगें गृहवासें वस्या, वरस वली त्रीश करी वीरसेवा ॥ बार वरसां जगें
केवल जोगय्युं, जक्ति जेहनी करे नित्य देवा ॥ मा० ॥ ५ ॥ महियल गो
तम गोत्रमहिमा निधि, गुणनिधि रिद्धिने सिद्धि दाई ॥ उदय जस नाम
थी अधिक लीला लहे, सुजस सौजाग्य दोलत सवाई ॥ मा० ॥ ६ ॥

॥ निश्चय व्यवहार गर्जित श्री शांतिजिन स्तवन ॥

॥ शांति जिणोसर केसर, अर्चित जग धणी रे ॥ अ० ॥ सेवा कीजें
साहिव, नित्य नित्य तुम तणी रे ॥ नि० ॥ तुज विण दूजो देव, न कोइ दया
लुउ रे ॥ न० ॥ मन मोहन जवि बोहन, तुंही मायालुउ रे ॥ तुं० ॥
॥ १ ॥ छुरित अपासन शासन, तुं जगपावनो रे ॥ तुं० ॥ सुकृत उल्लास
न कर्म, निकासन जावनो रे ॥ नि० ॥ सिंहासन पदमासन, बेगो जे चवे रे
॥ बे० ॥ जग जासन पर शासन, वासन खेपवे रे ॥ वा० ॥ २ ॥ वाण। गंग
तरंग, सुरंग ते उडले रे ॥ सु० ॥ नयगन जंग प्रमाण, प्रवाह घणा जले
रे ॥ प्र० ॥ निश्चय नय व्यवहार, तिहां जमरी जमे रे ॥ ति० ॥ बुद्धि नाव
जस चाले, तेहने सहु नमे रे ॥ ते० ॥ ३ ॥ निश्चयने व्यवहार, तणी
चर्चा घणी रे ॥ त० ॥ जाणो पण जन ताणो, दिलरुचि आपणी रे ॥ दि० ॥
स्यादवाद घरमांही, घडया दोय घोडला रे ॥ घ० ॥ देखे पकू उवेखे, ते
जग थोडला रे ॥ ते० ॥ ४ ॥ मांहोमांहे ते बेहु जेम, नय चरचा करे रे
॥ न० ॥ जरत क्षेत्रना जाविक, आवक मन धरे रे ॥ आ० ॥ तेम हुं कोइ
क ढाल, रसालें दाखवुं रे ॥ र० ॥ पण तुज वचन प्रमाण, तिहां मुज जां
खवुं रे ॥ ति० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ ढाल ॥ बीजी हो मतवाले साजनां ॥ ए देशी ॥

॥ निश्चय नयवादी कहे, एक जाव प्रमाण ठे साचो रे ॥ वार अनं
ती जे लही, ते क्रियामां मत राचो रे ॥ चतुर सनेही सांजलो ॥ १ ॥
जरत नूप जावें तखो, वली परिणामें मरुदेवा रे ॥ ग्रैवेयक उपर नहीं, फ
ले इव्य क्रियानी सेवा रे ॥ च० ॥ २ ॥ नय व्यवहार कहो तुमें, केम
जावक्रिया विण लेहेशो रे ॥ रत्न शोध शतपुट परें, क्रिया ते साची केहे
शो रे ॥ च० ॥ ३ ॥ एक सहेजें एक अन्यथी, जेम फल केरो परिपा
को रे ॥ तेम क्रिया परिणामनो, जगजिन्न जिन्न ठे वाको रे ॥ च० ॥ ४ ॥

सहेजें फल अमें पामगुं, एम गलीआ बजद जे थाए रे ॥ सहेजें तृपता ते होशे, कां अन्न कवल करी खाए रे ॥ च० ॥ ५ ॥ विण व्यवहारें नाव जे, तेतो कृण तोलो कृण मासो रे ॥ तेहथीं हांसी उपजे, वली देखे लोक तमासो रे ॥ च० ॥ ६ ॥ गुरुकुलवासी गुण नीजो, व्यवहारें थिर परिणामो रे ॥ त्रिविध अवंचक जोगथी, होए सुजस महोदय कामो रे ॥ च० ॥ ७ ॥

॥ ढाल त्रीजी ॥ मोतीडानी देशी ॥

॥ निश्चय कहे कुण गुरु कुण चेला, खेले आपहीं आप अकेला ॥ मोहना रंगीला हमारा, सोहना सुख संगी ॥ जास प्रकाशें जग सवि जासैं, नवनिधि अष्टमाहा सिद्धि पासैं ॥ मो० ॥ १ ॥ कर्म विनाव शक्तिशुं जोडे, ते स्वनाव शक्ति नवि तोडे ॥ जांगो नरम मरम सवि जाण्यो, पूर्ण ज्ञान निजरूप पिठाण्यो ॥ मो० ॥ २ ॥ करता दुइ हाथी परें जूजे, साखी निऊ गुण मांहे सलूजे ॥ करता ते क्रिया दुःख वेदे, साखी नवतरु कंद उहेवे ॥ मो० ॥ ३ ॥ ज्ञानीने करणी सवि थाकी, दुइ रह्यो नरम करम स्थिति पाकी ॥ माला अण देखे जे नमतो, ते देखे होए निज गुण रमतो ॥ मो० ॥ ४ ॥ नाव अगुह जे पुजल केरा, ते तो जाण्यो सबहीं अनेरा ॥ मोकरूप अमें निजगुण वरिया, ते अथें करशे कुण किरिया ॥ मो० ॥ ५ ॥ हवे व्यवहार कहे सुणो प्यारा, ए मीठा तुम बोल डुचारा ॥ नणतां ने अण करतां नासो, वचन वीर्य करी आप विमासो ॥ मो० ॥ ६ ॥ जे अजिमान रहित ते साखी, शक्ति क्रियामां ते ठे आखी ॥ क्रिया जे शुन जोगें मांमे, खेदादिक दूषण सवि ठांमे ॥ मो० ॥ ७ ॥ नख न जांजे जोजन दीठे, विण खांमे तुष ब्रीहीन नीठे ॥ मांज्या विण जेम पात्र न आबुं, क्रिया विण तेम साधन पाबुं ॥ मो० ॥ ८ ॥ मोकरूप आतम निरधारी, नवि थाका जिएवर गणधारी ॥ क्रिया ज्ञान जे अनुक्रमें सेवे, सुजस रंग तेहने प्रभु देवे ॥ मो० ॥ ९ ॥

॥ ढाल चोथी ॥ बेडले नार घणो ठे राज ॥ ए देशी ॥

॥ निश्चय कहे विण नाव प्रमाणे, किरिया काम न आवे ॥ आण्यो नावतो क्रिया थाकी, धायां जमण न जावे ॥ मानो बोलहमारो राज, ताणो ताण न कीजें ॥ १ ॥ श्रमण दुइ गणधर प्रवज्या, मजे ते नाव प्रमाणें ॥ लिंग प्रयोजन जन मन रंजन, उत्तराध्ययनें वखाणो

॥ मा० ॥ १ ॥ निजपरिणामज नाव प्रमाण्यो, वली उघनिर्युक्तें ॥ आ
तम सामायिक जगवईमां, जांख्युं ते जुठ जुगतें ॥ मा० ॥ २ ॥ नय व्यव
हार कहे सवि श्रुतमां, नाव कहाये ते साचो ॥ पण क्रियाथी ते होए जा
चो, क्रिया विण ते होए काचो ॥ मा० ॥ ३ ॥ नाव नवो क्रियाथी आवे,
आव्यो.ते वली वाधे ॥ नवि पडे चढे गुण श्रेणें, तेणें मुनि क्रिया साधे
॥ मा० ॥ ४ ॥ निश्चयथी निश्चय नवि जाण्यो, जेणें क्रिया नवि पाली ॥
वचन मात्र निश्चय सुविचारें, उघवचन जुठ जाली ॥ मा० ॥ ५ ॥ जेम
जेम नाव क्रियामां जलशे, साकर जेम पयमांहे ॥ तेम तेम स्वाद होशे
अधिकेरो, सुजस विलास उहाहें ॥ मा० ॥ ६ ॥ इति ॥

॥ ढाल पांचमी ॥ बटाउनी देशी ॥

॥ निश्चय नयवादी कहे रे, खट दर्शनमांही सार ॥ समता साधन मो
कनुं, एहेवो कीधो निरधार रे, मनमांही धरीजें प्यार रे, अमें कहुं तुं तु
म उपगार रे ॥ १ ॥ बलिहारी गुण गोठनी मेरे लाल ॥ पन्नर जेद जे
सिद्धना रे, नावालिंग तिहां एक ॥ इव्य लिंगजजना कही, शिवसाधन स
मता ठेक रे, तेहमां ठे सबल विवेक रे, तिहां लागी मुज मन टेक रे, ना
मा ठे अवर अनेक रे ॥ २ ॥ ब० ॥ जिहां मारग जांजे सवे रे, धारणने
असराल ॥ जोग नाली समता तिहां, मांमो दाखे ततकाल रे ॥ होए
जोग अजोग विचाल रे, लघुपण अक्षर संजाल रे ॥ पोहोचे शिवपद दे
फाल रे ॥ ३ ॥ ब० ॥ अविरेकल्प जिन कल्पनी रे, किरिया ठे बहु रूप ॥
सामाचारी जूजू रे, कोइ न मळे एक सरूप रे, तिहां दठ ठे उंमो कूपरे ॥
तिहां पास धरे मोह नूप रे, ते तो विरुठ विषम विरूप रे ॥ ४ ॥ ब० ॥
नयव्यवहार कहे हवे रे, गुं बोदया ए मित्त ॥ समता तुमने वालही, अम
ने पण तिहां दृढ चित्त रे ॥ अमें संजारुं नित्य नित्य रे, किरिया पण तास
निमित्त रे, एम वधजे बेहुने हित रे ॥ ५ ॥ ब० ॥ पन्नर जेद जे सिद्धि
ना रे ॥ राजपंथ तिहां जेह ॥ ते मारग अनुसारिणी, किरिया तेहगुं
धरो नेह रे, कृणमांही न दाखो बेह रे, आलस हांमो निज बेह रे, आ
लसु ने घणा संदेह रे ॥ ६ ॥ ब० ॥ थापे नावज जे कही रे, जरतादिक
दिष्टत ॥ आवश्यक मांहे कही, ते तो पासठा एकंत रे, तेतो प्रवच
न लोपे तंत रे, तस मुख नवि देखे संत रे, एम जांखे श्री जगवंत रे ॥ ७ ॥

ब० ॥ किरिया जे बहु विध कही रे, तेहज कर्म प्रतिकार ॥ रोग घणा
औषध घणां, कोइने कोइथी उपगार रे ॥ जिन वैद्य कहे निरधार रे, तेणें
कष्टुं ते कीजें सार रे, एम जांखे अंग आचार रे ॥ ८ ॥ ब० ॥ राजपंथ
जागे नहीं, रे, जागे ते नाहनां शहेर ॥ ए पण मनमां धारजो, ए एक
गांठो सो पेर रे, शुं फूजी थाउ ठो जेर रे, जो मजे बेहु एक वेर रे, तो
जांजे प्रांति उकेर रे ॥ ९ ॥ ब० ॥ सूत्र परंपरशुं मले रे, सामाचारी शुद्ध ॥
विनयादिक मुद्राविधें, ते बहुविध पण अविरुद्ध रे ॥ मुज ते जो होये जे
मुद्ध रे, नवि मुंजे ते प्रतिबुद्ध रे, वली सुजस अलुद्ध अकुद्ध रे ॥ १० ॥ ब० ॥

॥ ढाल ठही ॥ राग धन्याश्री ॥

॥ वाद वदंतां आविया, तुज समवसरण जब दीतुं रे ॥ ते बेहुनो
ऊगडो टढ्यो, तुज दर्शन लागुं मीतुं रे ॥ १ ॥ बजिहारी प्रभु तुम तणी ॥ ए
आंकणी ॥ स्याद वाद आगल करी, तुमें बेहुने मेल कराव्यो रे ॥ अंतरंग रंगें
मढ्या, दुर्जननो दाव न फाव्यो रे ॥ २ ॥ ब० ॥ परघर जंजक खल घणा, ते चित्त
मांहे खांचा घाले रे ॥ पण तुम सरिखा प्रभु जेहने, तेहशुं तेणे कांहि
न चाले रे ॥ ३ ॥ ब० ॥ जेम ए बेहुनी प्रीतडी, तुमें करी आपी थिर जावें रे
॥ तेम मुज अनुनव मित्तशुं, करी आपो मेल स्वनावें रे ॥ ४ ॥ ब० ॥
तुज शासन जाण्या पढी, तेहशुं मुज प्रीति ठे जाजी रे ॥ पण ते कहे म
मता तजो, तेणें नवि आवे ठे बाजी रे ॥ ५ ॥ ब० ॥ काल अनादि सं
बंधिनी, ममता ते केड न मूके रे ॥ रीसाये अनुनव तदा, पण चित्तथी
हित नवि चूके रे ॥ ६ ॥ ब० ॥ एहवा मित्रशुं रूपणुं, ए तो मुज मन
लागे मातुं रे ॥ तेम कीजें ममता परी, जिम ठांमुं चित्त करी कातुं रे ॥ ७ ॥ ब० ॥
चरण धर्म नृप तुम वशे, तस कन्या समता रूडी रे ॥ अचिरा सुत ते मेल
वो, जेम ममता जाये उडी रे ॥ ८ ॥ ब० ॥ साहिबें मानी विनति, म
ढ्यो अनुनव मुज अंतरंगें रे ॥ उडवरंग वधामणां, दुआ सुजस महोदय
संगें रे ॥ ९ ॥ ब० ॥ कलश ॥ एम सयल सुखकर, डरित नय हर, शां
ति जिनवर, में स्तव्यो ॥ युग जुवन संजम मानवरषे, (१७३२) चित्त हर्षे
विनव्यो ॥ श्रीविजय प्रनं सूरि राजराजें, सुकृत काजें नय कही ॥ श्री
नय विजयं विबुध शिष्य वाचक, जशविजय जय सिरि लही ॥ इति ॥

॥ अथ दीवालीनुं स्तवन ॥

॥ प्रभु कंठें ठवि फूलनी माला ॥ ए देशी ॥

॥ रमती ऊमती अमुन साहेली, बेहु मली लीजीयें एक ताली रें ॥
सखि आज अनोपम दीवाली ॥ लील विलासें पूरण मासें, पोष दशम
निशि रढीयाली रे ॥ स० ॥ पशु पंखी वसीयां वनवासें, ते पण सुखी
यां समकाली रे ॥ स० ॥ एणी रात्रें घेर घेर उठव होशे, सुखीयां जगत
मां नर नारी रे ॥ स० ॥ १ ॥ उत्तम ग्रह विशाखा जोगें, जन्म्या प्रभु
जी जयकारी रे ॥ स० ॥ साते नरकें अयां अजवालां, थावरने पण सु
खकारी रे ॥ स० ॥ ३ ॥ माता नमी आवे दिगकुमरी, अधोलोकनी वस
नारी रे ॥ स० ॥ सूती घर ईशानें करती, जोजन एक अशुचि टाली रे
॥ स० ॥ ऊर्ध्व लोकनी आठज कुमरी, वरसावे जल कुसुमाली रे ॥ स० ॥
पूरव रुचक आठ दर्पण धरती, दक्षिणनी अड कलशाली रे ॥ स० ॥ ५ ॥ अड
पञ्चमनी पंखा धरती, उत्तर आठ चमर ढाली रे ॥ स० ॥ विदिशीनी चउ
दीपक धरती, रुचक द्वीपनी चउ बाली रे ॥ स० ॥ केजतणां घर त्रण
करीने, मर्दन स्नान अलंकारी रे ॥ स० ॥ रक्षा पोटली बांधी बेहुने, मं
दिर मेहेदियां शणगारी रे ॥ स० ॥ ७ ॥ प्रभु मुख कमलें अमरी नमरी,
रास रमंती लटकाली रे ॥ स० ॥ प्रभु माता तुं जगतनी माता, जन दी
पकनी करनारी रे ॥ स० ॥ ८ ॥ माजी तुज नंदन घणुं जीवो, उत्तम
जीवने उपगारी रे ॥ स० ॥ ठप्पन दिगकुमरी गुण गाती, श्री गुनवीर
वचन शाली रे ॥ स० ॥ ९ ॥

॥ अथ आमलकी क्रीडानुं स्तवन ॥

॥ आब्यो आषाढो मास, नाब्यो धूतारो रे ॥ ए देशी ॥

॥ माता त्रिशला नंदकुमार, जगतनो दीवो रे ॥ मारा प्राण तणो आधा
र, वीर घणुं जीवो रे ॥ ए आंकणी ॥ आमलकी क्रीडायें रमतां, हाखो
सुर प्रभु पामी रे ॥ सुणजोने स्वामी आतमरामी, वात कहुं शिर नामी रे ॥
वीर घणुं जीवो रे ॥ १ ॥ मा० ॥ सौधर्मा सुरलौकें रेहेतां, अमो मि
थ्यात नराणा रे ॥ नागदेवनी पूजा करतां, शिरं न धरी प्रभु आणा रे
॥ वि० ॥ २ ॥ मा० ॥ एक दिन इंड सनामां बेठा, सोहमपति एम

बोले रे ॥ धैरजबज त्रिचुवननुं नावें, त्रिशजा बालक तोलें रे ॥ वी० ॥ ३ ॥
 मा० ॥ साचुं साचुं सहु सुर बोझ्या, पण में वात न मानी रे ॥ फणिधर
 ने लघु बालक रूपें, रमत रमीयो ठानी रे ॥ वी० ॥ ४ ॥ मा० ॥ वर्द्धमान तुम
 धैरज मोटुं, बजमां पण नहीं काचुं रे ॥ गिरुआना गुण गिरुआ गावे,
 हवे में जाणुं साचुं रे ॥ वी० ॥ ५ ॥ मा० ॥ एकज मुष्टि प्रहारें मारूं
 मिथ्यात जाणुं जाय रे ॥ केवल प्रगटे मोहरायने, रेहेवानुं नहीं थाय रे
 ॥ वी० ॥ ६ ॥ मा० ॥ आजयकी तुं साहेब मारो, हुं हुं सेवक ताहरो
 रे ॥ खिण एक स्वामी गुण न विसारूं, प्राणयकी तुं प्यारो रे ॥ वी०
 ॥ ७ ॥ मा० ॥ मोह हरावे समकित पावे, ते सुर सरग सधावे रे ॥ मा
 हावीर प्रभु नमि धरावे, इंसना गुण गावे रे ॥ वी० ॥ ८ ॥ मा० ॥
 प्रभु मजपता निज घेर आवे, सरखा मित्र सोहावे रे ॥ श्री गुनवीरनुं
 मुखडुं देखी, माताजी सुख पावे रे ॥ वी० ॥ ९ ॥ इति स्तवन संपूर्ण ॥

॥ अथ नेमिनाथनुं स्तवन ॥ आवो हरि कुंकुमने पगले ॥ ए देशी ॥

॥ सुणो सखि सज्जन ना विसरे ॥ आव नवंतर नेहनी वाही, नवमे
 केम विठडे ॥ सु० ॥ नेह विनुआ आ डनीयामां, जंपापात करे ॥ सु० ॥
 ॥ १ ॥ घर ठंढी परदेशें फरतां, पूरण प्रेमें ठरे ॥ सु० ॥ जान सजी करी
 जादव आए, नयनसें नयन मले ॥ सु० ॥ तोरण देख गये गिरना रे, चा
 रित्र लेइ विचरे ॥ सु० ॥ दुःखण जरियां डुरिजन लोकां, दयिता दोष नरे
 ॥ सु० ॥ माता शिवा सुत सांजल सज्जन, साचा एम ठरे ॥ सु० ॥ तोर
 ण आवी मुज समजावी, संजम शान करे ॥ सु० ॥ ४ ॥ राजुज रागविरा
 गें रेहेतां, ग्यान वधाइ वरे ॥ सु० ॥ प्रीतम पासें संजम वासे, पातक
 दूर हरे ॥ सु० ॥ ५ ॥ सहसावनकी कुंज गजनमें, ज्ञानसें ध्यान धरे
 ॥ सु० ॥ केवल पामी शिवगति गामी, आ संसार तरे ॥ सु० ॥ ६ ॥ नेम
 जिनेश्वर सुखसन्नायें, पोढीया शिवनगरें ॥ सु० ॥ श्री गुनवीर अखंड स
 नेही, कीर्ति जग पसरे ॥ सु० ॥ ७ ॥ इति श्री नेमीनाथस्तवन संपूर्ण ॥

॥ अथ श्री नेमीनाथनुं स्तवन ॥

॥ सुण गोवालणी, गोरसडावाली रे उनी रेहेने ॥ ए देशी ॥

॥ शामलीआ लाज, तोरणथी रथ फेछो, कारण कोहोने ॥ गुण गरुवा

लाल, मुजने मूकी चाव्या दरिसन द्योने ॥ ए आंकणी ॥ हुं हुं नारी तमा
री, तुमशेप्रीत मूकी अमारी, तुमें संजमखी मनमां धारी ॥ शा० ॥
गु० ॥ १ ॥ तुमें पशुआ उपर कृपा आणी, तुमें मारी वात को नव
जाणी, तुम विण परणुं नहीं को प्राणी ॥ शा० ॥ गु० ॥ २ ॥ आठ न
वानी प्रीतडी, मूकीने चाव्या रीतडी, नहीं सज्जननी ए रीतडी ॥ शा०
॥ गु० ॥ ३ ॥ नवि कीधो हाथ उपर हाथे, तो कर मूकावुं हुं माथे, पण
जावुं प्रभुजोनी साथें ॥ शा० ॥ गु० ॥ ४ ॥ एम कही प्रभु हाथे व्रत
लीधो, पोतानो कारज सवि कीधो, पकड्यो मारग एणें शिव सीधो ॥ शा०
॥ गु० ॥ ५ ॥ चोपन दिन प्रभुजोएं तप करीउ, पण पोतें केवल वर ध
रीउ, पणसत ठत्रीशकुं शिव वरीउ ॥ शा० ॥ गु० ॥ ६ ॥ एम त्रण
कल्याणक गिरनारें, पाम्या ते जिन उत्तम तारें, जो पद पद्म तस
शिर धारे ॥ शा० ॥ गु० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री सिद्धाचलनुं स्तवन ॥ सेलुंगर तुं शीदने आव्यो ॥ ए देशी ॥

॥ आवो गिरि सिद्धाचल जइयें, पाप हरी निरमल अइयें, कुमति क
दाग्रहने तजीयें ॥ आवो गिरि सिद्धाचल जइयें ॥ १ ॥ तारण तीरथ दो
कहीएं, आवर जंगमने लहीएं, लोकोत्तरने नित्य नजीयें ॥ आ० ॥ २ ॥ पद
अणवाणे पथ चरियें, पुण्य घणो जानें नरीयें, सिद्ध अनंता कांकरीयें
॥ आ० ॥ ३ ॥ सोना रूपाने फूलें, मुक्ताफल अमुलक मूलें, पूजीने
नाम नहीं जूले ॥ आ० ॥ ४ ॥ चडीयें गिरिवर अनुकरमें, अंतर ध्यान
रसें रमीएं, मरुदेवा नंदनने नमीयें ॥ आ० ॥ ५ ॥ रायण हेवल जिन
राया, पूर्व नवाणुं इहां आव्या, लली लली तस प्रणमुं पाया ॥ आ०
॥ ६ ॥ सूरज कुंदमां जलें नाहाकुं, पेरण क्षीरोदक आवुं, आंगी रची
जिनगुण गाकुं ॥ आ० ॥ ७ ॥ तीरथ दरसनें फरीयें, जोग उपाधि दूरें
करीयें, लाल अनंतो एणें गिरियें ॥ आ० ॥ ८ ॥ गाम बगोदरेथी आवे,
संघवी संघवण मन जावे, जिन गुण माला कंठें ठावे ॥ आ० ॥ ९ ॥ उगणीश
बीजोत्तर वरधें, कजल पोसनी ठठ दिवसें, जिनवर जेटी मन उद्वसे ॥
आ० ॥ १० ॥ देवकीनंदन अनुसरीयें, उलखा जोळे जल नरीयें, सिद्ध शिला
काउस्सग धरीयें ॥ आ० ॥ ११ ॥ जावें मूंगर चित्त लाया, सिद्ध वडनी शी
तल ठाया, जाणुं मावडली माया ॥ आ० ॥ १२ ॥ विमलाचल फरसे प्राणी,

जीव नविक होवे नाणी, रिखन कहे वरे शिवराणी ॥ आ० ॥ १३ ॥

॥ अथ श्रीसिद्धाचल स्तवन ॥ गरबांनी देशीमां ॥

॥ श्रीसिद्धाचल मंमण स्वामी रे, जगजीवन अंतर जामी रे, एतो प्र
णमुं हुं शिर नामी ॥ जात्रीडा जात्रा नवाणुं करीयें रे ॥ करियें तो नवज
ल तरियें ॥ जात्री० ॥ १ ॥ श्रीरूपन जिनेश्वरराया रे, जिहां पूर्व नवा
णुं आव्या रे, प्रभु समवसखा सुखदाया ॥ जात्री० ॥ २ ॥ चैत्री पूनम
दीन वखाणुं रे, पांच कोडी पुंमरिक जाणुं रे, जे पाय्या पद निरवाणुं ॥
जात्री० ॥ ३ ॥ नमि विनमि राजा सुख सातें रे, बे कोडी साधु संघातें रे,
एतो पहोता पद लोकांतें ॥ जात्री० ॥ ४ ॥ कांति पूनिमें करमने तोडी
रे, जिहां सिद्धा मुनि दश कोडी रे, तेतो वंदो बे कर जोडी ॥ जात्री० ॥
॥ ५ ॥ एम जरतेसरने पाटें रे, असंख्याता मुनिवाटें रे, पाय्या मुगति र
मणी ए वाटें ॥ जात्री० ॥ ६ ॥ दोय सहस मुनि परिवार रे, थावच्चा सुत
सुखकार रे, सयपंच सैलग अणगार ॥ जात्री० ॥ ७ ॥ वली देवकीसुत
सुजगीस रे, सिद्धा बहु जादव वंश रे, ते प्रणमो रे मन हंस ॥ जात्री०
॥ ८ ॥ पांचे पांढव एणें गिरि आव्या रे, सिद्धा नव नारद ऋषि राया रे,
वली सांब प्रद्युम्न कहाया ॥ जात्री० ॥ ९ ॥ ए तीरथ महिमावंत रे, जि
हां सिद्धा साधु अनंत रे, इम जांखे श्रीजगवंत ॥ जात्री० ॥ १० ॥ उज्ज्व
लगिरि समो नहीं कोय रे, तीरथ सघला में जोय रे, जे फरस्यां पाप न
होय ॥ जात्री० ॥ ११ ॥ एकल (१) आहारी (२) सचित्त परिहारी (३) रे, पद चा
रीने नूमि संथारी (४) रे, शुद्ध समकित (५) ने ब्रह्मचारी (६) ॥ जात्री० ॥ १२ ॥
एम ठहरी जे नर पाले रे, बहुदान सुपात्रें आले रे, ते जनम मरण नय टाले
॥ जात्री० ॥ १३ ॥ धन्य धन्य ते नर नारी रे, जेठे विमलाचल एक तारी
रे, जाऊं तेहनी हुं बलिहारी ॥ जात्री० ॥ १४ ॥ श्रीजिनचंडसूरि सुपसायें
रे, जिनहर्ष होय उढायें रे, इम विमलाचल गुण गाये ॥ जात्री० ॥ १५ ॥

॥ अथ श्रीपांच कारणनुं स्तवन ॥

॥ दोहा ॥ सिद्धारण्यसुत वंदीएं, जगदीपक जिनराज ॥ वस्तुतत्त्व सवि
जाणीएं, जस आगमथी आज ॥ १ ॥ स्याद्वादथी संपजे, सकलवस्तु
विख्यात ॥ सप्तजंगरचनां विना, बंधन बेसे बात ॥ २ ॥ वाद घदे नय जू
छुआ, आप आपणे गम ॥ पूरण वस्तु विचारतां, कोइ न आवे काम ॥ ३ ॥

अंध पुरुषे एह गज, ग्रही अवयव एकेक ॥ दृष्टिवंत लहे पूर्णगज, अवयव मिली अनेक ॥ ४ ॥ संगति सकलनयें करी, जुगतियोग शुद्ध बोध ॥ धन्य जिन शासन जगजयो, जिहां नहीं किशो विरोध ॥ ५ ॥

॥ ढाल पहेली ॥ राग आशावरी ॥

॥ श्रीजिनशासन जगजयकारी, स्यादादशुद्धरूप रे ॥ नयएकांत मिथ्यात निवारण, अकल अजंग अनूप रे ॥ श्री० ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ कोइ कहे एक कालतणें वश, सकल जगत गति होय रे ॥ कालें ऊपजे काले विणसे, अवर न कारण कोय रे ॥ श्री० ॥ २ ॥ कालें गर्न धरे जगवनिता, कालें जनमे पूत रे ॥ कालें बोले कालें चाले, कालें जाले घरसूत रे ॥ श्री० ॥ ३ ॥ कालें दूधयकी दही आये, कालें फल परिपाक रे ॥ विविध पदारथ काल उपाए, कालें सहु आये खाकरे ॥ श्री० ॥ ४ ॥ जिनचो वीरो बारें चक्रवर्ती, वासुदेव बलदेव रे ॥ काले कवलित कोई न दीसे, जसु करता सुरसेव रे ॥ श्री० ॥ ५ ॥ उत्सर्पणी अवसर्पिणी आरा, ठए जूर्जूर्जनात रे ॥ षट्कृतु कालविशेष विचारो, निन्न निन्न दिन रात रे ॥ श्री० ॥ ६ ॥ कालें बाल विलास मनोहर, यौवनकाला केश रे ॥ वृद्धपण वली पली वपु अतिडुर्बल, शक्ति नहीं लवलेश रे ॥ श्री० ॥ ७ ॥ इति कालविवाद

॥ ढाल बीजी ॥ गिरुआ गुणवीरजी ॥ ए देशी ॥

॥ तव स्वनाववादी वदे जी, काल किस्थुं करे रंक ॥ वस्तुस्वनावें नीप जे जी, विणसे तिमज निःशंक ॥ सुविवेक विचारी जूठ जूठ वस्तुस्वनाव ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ ठते योग जोबनवती जी, वांजणी न जणे बाल ॥ मूठ नहीं महिलामुखें जी, करतल ऊगे न वाल ॥ सु० ॥ २ ॥ विणस्वनाव नवि नीपजे जी, केम पदारथ कोय ॥ अंब न लागे लींबडे जी, वाग वसंतें जोय ॥ सु० ॥ ३ ॥ मोरपिह कुण चीतरे जी, कुण करे सध्यारंग ॥ अंग विविध सवि जीवनां जी, सुंदरनयन कुरंग ॥ सु० ॥ ४ ॥ कांटा बोर बबुलनां जी, कोणें अणीयालां कीध ॥ रूपरंग गुण जुजुआ जी, तरु फल फूल प्रसिद्ध ॥ सु० ॥ ५ ॥ विषधर मंस्तक नित्य वसे जी, मणि हरे विष ततकाल ॥ पर्वत थिर चल वायरो जी, उर्ध्व अग्निनी जाल ॥ सु० ॥ ६ ॥ महु तुंब जलमां तरे जी, बूडे काग पाहाण ॥ पंखिजांत गयणे फिरे जी, इणि परे सयल विन्नाण ॥ सु० ॥ ७ ॥ वायु गुंठथी उपशमे जी, हरडेकरे विरेच ॥

सीजे नहीं कण कांगडु जी, शक्तिस्वनाव अनेक ॥ सु० ॥ ७ ॥ देशविशेषे
काष्ठनुं जी, जुयमां थायपाहाण ॥ शंख अस्थिनो नीपजे जी, क्षेत्रस्वनाव प्र
माण ॥ सु० ॥ ८ ॥ रवि तातो शशि शीतलो जी, नव्यादिक बहुनाव ॥ ठए
इव्य आप आपणां जी, न तजे कोयं स्वनाव ॥ सु० ॥ ९ ॥ इति स्वजावादि
॥ ढाल त्रीजी ॥ कपूर होए अति उजलो रे ॥ ए देशी ॥

॥ कालकिशुं करे बापडो जी, वस्तु स्वनाव अकज्ज ॥ जो नवि होये नवि
तव्यता जी, तो किम सीजे कड्डा रे ॥ प्राणी म करो मन जंजाल, नावि
नाव निहाल रे ॥ प्राणी० ॥ म० ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ जलनिधि तरे जंगल
फरे जी, कोड जतन करे कोय ॥ अणजावी होवे नहीं जी, नावि होय
ते होय रे ॥ प्रा० ॥ २ ॥ आंवे मोर वसंतमां जी, मालें मालें केइ लाख ॥
केइ खखां केइ खाखटी जी, केइ आंवा केइ साख रे ॥ प्रा० ॥ ३ ॥ वाउल
जिम नवितव्यता जी, जिण जिण दिसि ऊजाय ॥ परवश मन माणस त
एं जी, तृण जिम पूंठे धाय रे ॥ प्रा० ॥ ४ ॥ नियत वसें विणचिंतव्युं
जी, आवि मले तत्काल ॥ वरसा सोनुं चिंतव्युं जी, नियति करे विसराल
रे ॥ प्रा० ॥ ५ ॥ ब्रह्मदत्त चक्रीतणां जी, नयण हणो गोवाल ॥ दोय सह
स्स जस देवता जी, देह तणा रखवाल रे ॥ प्रा० ॥ ६ ॥ कोकूहो कोयल
करे जी, किम राखी शके प्राण ॥ आहेडी शरताकीयो जी, उपर नमे शीं
चाण रे ॥ प्रा० ॥ ७ ॥ आहेडी नागें मश्यो जी, बाण लाग्यो शींचाण ॥
कोकूहो कडी गयो जी, जूउ जूउ नियत प्रमाण रे ॥ प्रा० ॥ ८ ॥ शस्त्र
हण्यो संग्राममां जी, रानें पड्या जीवंत ॥ मंदिरमांथी मानवी जी, राख्या
ही नरहंत रे ॥ प्रा० ॥ ९ ॥ इति नवितव्यतावाद कथितं ॥

॥ ढाल चोथी ॥ राग मारुणी ॥ मनोहर हीरजी रे ॥ ए देशी ॥

॥ काल स्वजावनियतमतिकूडी, कर्म करे ते थाय ॥ कर्म निरय तिरि
य नरसुरगति जी, जीव नवंतरे जाय, चेत न चेतियें रे ॥ १ ॥ कर्म समो नहीं
कोइ ॥ चेतन० ॥ ए आंकणी ॥ कर्म राम वश्या वनवासें, सीता पामे आल ॥
कर्म लंकापति रावणनुं, राज थयुं विसराल ॥ चे० ॥ २ ॥ कर्म कीडी
कर्म कुंजर, कर्म नर गुणवंत ॥ कर्म रोग शोग दुःख पीडित, जनम
जाय विलपंत ॥ चे० ॥ ३ ॥ कर्म वरस लगें रिसहेसर, उदक न पामे
अन्न ॥ कर्म वीरने जूउ योगमां रे, खीला रोप्या कन्न ॥ चे० ॥ ४ ॥ कर्म

एक सुखपालें बेसे, सेवक सेवे पाय ॥ एक हय गय रय चढ्या चतुर नर,
 एक आगल उजाय ॥ चे० ॥ ५ ॥ उद्यम मानी अंध तणी परें, जग हींमे हा
 दूतो ॥ करम बली ते लंहे सकल फल, सुख जर सेजें सूतो रे ॥ चे०
 ॥ ६ ॥ उंदर एकें कीधो उद्यम, करंमीयो करकोले ॥ मांहे घणा दिवस
 नो नूख्यो, नाग रह्यो दुःख मोले रे ॥ चे० ॥ ७ ॥ विवर करी मूखक त
 स मुखमां, दिये आपणो देह ॥ माग लही वन नाग पधाच्या, कर्म मर्म
 जूउं एह ॥ चे० ॥ ८ ॥ इति कर्म विवादं कृत्यं ॥

॥ ढाल पांचमी ॥

॥ हवे उद्यमवादी जणे ए, ए च्यारे असमर्थतो ॥ सकल पदारथ सा
 धवा ए, एक उद्यम समर्थ तो ॥ उद्यम करतां मानवी ए, कुं नवि सीजे का
 ज तो ॥ रामें रयणायर तरी ए, लीधुं लंका राज तो ॥ १ ॥ करम नियत ते
 अनुसरे ए, जेहमां शक्ति न होय तो ॥ देउल वाघ मुखें पंखीयां ए, पिउ
 पेसंता जोय तो ॥ २ ॥ विण उद्यम किम निकले ए, तिल मांहेथी तेल तो ॥
 उद्यमथी उंची चढे ए, जुउं एकेंडिय वेल तो ॥ ३ ॥ उद्यम करतां एक समे ए,
 जेह नवि सीजे काज तो ॥ तेफिरि उद्यमथी हुवे ए, जो नवि आवे वाज तो
 ॥ ४ ॥ उद्यम करी उखा विनाए, नवि रंथाये अन्न तो ॥ आवी न पडे को
 लीउं ए, मुखमां पखे जतन्न तो ॥ ५ ॥ कर्म पूत उद्यम पिता ए, उद्यमें
 कीधां कर्म तो ॥ उद्यमथी दूरे टलें ए, जुउं कर्मनो मर्म तो ॥ ६ ॥ दढप्रहा
 री हत्या करी ए, कीधां पाप अनंत तो ॥ उद्यमथी षटमासमां ए, आप
 थया अरिहंत तो ॥ ७ ॥ टीपे टीपे सरजरे ए, कांकरे कांकरे पाल तो ॥
 गिरि जेहवा गढ नीपजे ए, उद्यम शक्ति निहाल तो ॥ ८ ॥ उद्यमथी ज
 ल बिंडुउं ए, करे पाखाणमां ठाम तो ॥ उद्यमथी विद्या जणे ए, उद्यम
 जोडे दाम तो ॥ ९ ॥ इति उद्यमविवादं ॥

॥ ढाल बछी ॥ ए ठंमी किहां राखी ॥ ए देशी ॥

॥ ए पांचे नयवाद करतां, श्रीजिन चरणे आवे ॥ अमिय सरस जिन
 वाणी सुणीनें, आनंद अंग न मावे रे ॥ प्राणी० ॥ समकित मतिमन आ
 णो, नय एकांत मताणो रे प्राणी ॥ ते मिथ्यामूर्ति जाणो रे प्राणी ॥ स०
 ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ ए पांचे समुदाय मिढ्या विण, कोई काज न सीजे ॥
 अंगुलियोगें करतणी परें, जे बूजे ते रीजे रे प्राणी ॥ स० ॥ २ ॥

आग्रह आणी कोई एकने, एहमां दीजें वडाई ॥ पण सेना मिलि सकल र
 णांगण, जीते सुनट लडाइ रे प्राणी ॥ सम० ॥ ३ ॥ तंतु स्वनावें पट उप
 जावे, काल क्रमें रे वणाए ॥ नवितव्यता होय. तो निपजे, नहिं तो विघ
 न घणां रे प्राणी ॥ सम० ॥ ४ ॥ तंतुवाय उद्यम जोक्तादिक, जाग्य
 सकल सहकारी ॥ इम पांचे मलि सकल पदारथ, उत्पत्ति जुउ विचारी रे
 प्राणी ॥ सम० ॥ ५ ॥ नियतिवशें हलुकरमो यइने, निगोदथकी निक
 लीयो ॥ पुणें मनुज नवादिक पामी, सजुरुने जई मलियो रे प्राणी
 ॥ सम० ॥ ६ ॥ नव यितिनो परिपाक थयो तव, पंढितवीर्य उल्लसित ॥ नव्य
 स्वनावें शिवगति पामी, शिवपुर जइने वसीउ रे प्राणी ॥ सम० ॥ ७ ॥ वर्द्धमान
 जिन इणि परें. विनयें, शासन नायक गायो ॥ संघ सकल सुख होये जेह
 थी, स्यादवादरस पायो रें प्राणी ॥ सम० ॥ ८ ॥ कलश ॥ इय धर्म नायक
 मुक्ति दायक, वीरजिणवर संशुण्यो ॥ सय सतर सवंत बन्दि लोचन,
 वर्ष हर्ष धरी घणो ॥ श्रीविजय देव सूरिंद पटधर, श्रीविजय प्रनमुणिंद ए ॥
 श्री कीर्त्तिविजय वाचक शिष्य इणिपरें, विनय कहे आणंद ए ॥ ए ॥ इति ॥

॥ अथ श्रीमाहावीर स्वामीनुं पालणुं प्रारंज ॥

॥ माता त्रिशलायें पुत्र रत्न जाइउ, चोशठ इंडनां आसन कंपे सार ॥
 अवधिज्ञानें. जोइ धायो श्रीजिन वीरने, आवे कृत्रियकुंम नयर मुजार ॥
 माता० ॥ १ ॥ वीर प्रतिबिंब मूकी माता कने, अवसरपिणी निडा दीए
 सार ॥ एम मेरु शिखरें जिनने लावे नक्तिशुं, हरि पंचरूप करी मनोहार
 ॥ माता० ॥ २ ॥ एम असंख्य कोटा कोटी मली देवता, प्रचुने उडव मं
 माणें लइ जाय ॥ पांरुक वन शिलायें जिनने लावे नक्तिशुं, हरि अंगें आ
 पे इंड घणुं उडाय ॥ माता० ॥ ३ ॥ एक कोडी शाठ लाख कलशें करी,
 वीरनो सनात्र मंहोडव करे सार ॥ अनुक्रमें वीर कुमरने लावे जननी मं
 दिरें, दासी प्रियंवदा जाए तेणी वार ॥ माता० ॥ ४ ॥ राजा सिद्धारथने
 दीधी वधामणी, दासीने दानने मान दिए मनोहार ॥ कृत्रीकुंममांहे उड
 व मंदाविउ, प्रजा लोकने हरख अपार ॥ माता० ॥ ५ ॥ घर घर श्रीफल
 तोरण त्राटज बांधिआं, गोरी गावे मंगल गीत रसाल ॥ राजा. सिद्धारथें
 जन्म महोडव कखो, मांता त्रिशला थई उजमाल ॥ माता० ॥ ६ ॥ माता
 त्रिशला जूसावे पुत्र पारणे, जूजे लाडकडा प्रचुंजी आनंद जेर ॥ हरखी

निरखिने इंडाणीयों जाए वारणें, आज आनंद श्रीवीरकुमरने घेर ॥ मा
 ता० ॥ ७ ॥ वीरना मुखड़ा उपर वारुं कोटी चंद्रमा, पंकज लोचन सुंदर
 विशाल कपोल ॥ शुक चंचू सरखी दीसे निर्मल नासिका, कोमल अधर
 अरुण रंग रोल ॥ माता० ॥ ८ ॥ उखधि सोवन मढी रे शौंजे हाल
 रे, नाजुक आजरण सघलां कंचन मोतीहार ॥ कर अंगुठो धावे
 वीरकुमर हर्षे करी, कांइ बोलावतां करे किलकार ॥ माता० ॥ ९ ॥
 वीरने निलाडे कीधो ठे कुंकुम चांदलो, शौंजे जडित मरकत मणिमां दीसे
 लाल ॥ त्रिशलायें जुगतें आंजी अणियाली बेहु आंखडी, सुंदर कस्तू
 रीनुं टबकुं कीधुं गाल ॥ माता० ॥ १० ॥ कंचन शोले जातनां रत्नें ज
 डीयुं पालणुं, फूलावती वेला थाए घूघरनो घमकार ॥ त्रिशला विविध वच
 नें हरखी गाए हालरुं, खेंचे फूमतिआली कंचन दोरी सार ॥ माता० ॥
 ॥ ११ ॥ मारो लाडकडो सरखा संगें रमवा जशे, मनोहर सुखडली
 हुं आपीश एहने हाथ ॥ नोजन वेला राऊम रमऊम करतो आवशे, हुं
 तो धांइने जीडावीश हृदया साथ ॥ माता० ॥ १२ ॥ हंस कारंमव कोकिल
 पोपट पारेवडां, मांही बणैयाने सारस चकोर ॥ मेनां मोर मेव्यां रमकडां
 रमवा तणां, घम घम घूघरा बजावे त्रिशला किशोर ॥ माता० ॥ १३ ॥ मा
 रो वीरकुमर निशालें जणवा जायशे, साथें सज्जन कुटुंब परिवार ॥
 हाथी रथ घोडा पालायें जलुं शोजतुं, करी निशाल गरणुं अति मनो
 हार ॥ माता० ॥ १४ ॥ मारा वीर समाणी कन्या सारी लावणुं, मारा
 कुमरने परणावीश मोहोटे घेर ॥ मारो लाडकडो वर राजा घोडे बेसशे,
 मारो वीर करशे सदाय लीला लहेर ॥ माता० ॥ १५ ॥ माता त्रिशला गावे
 वीर कुमरनुं हालरुं, मारो नंदन जीवजो कोडी वरस ॥ ए तो राजराजे
 सर थाशे जलो दीपतो, मारा मनना मनोरथ पूरशे जगीश ॥ माता० ॥
 ॥ १६ ॥ धन्य धन्य कृत्रीकुंम गाम मनोहर, जिहां वीर कुमरनो जनम ग
 वाय ॥ राजा सिद्धारथना कुलमांहे दिन्नमणी, धन्य धन्य त्रिशला राणी जे
 हनी माय ॥ माता० ॥ १७ ॥ एम सैयर टोली जोली गावे हालरुं, थाशे मन
 ना मनोरथ तेहने घेर ॥ अनुक्रमें महोदय पदबी रूपविजय पद पामशे,
 गाए अमिय विजय कहे थाशे लीला लहेर ॥ माता० ॥ १८ ॥ इति पालणुं ॥

॥ अथ श्री महावीर स्वामीनुं हालरिउं प्रारंज ॥

॥ माता त्रिशला फूलावे पुत्र पालणे, गावे हालो हालो हालरुवानां
गीत ॥ सोना रूपाने वली रत्नें जडिउं पालणुं, रेशम दोरी घूघरी वागे
बुम बुम रीत ॥ हालो हालो हालो हालो मारा नंदने ॥ १ ॥ जिनजी
पास प्रभुथी वरस अढीशें अंतरें, होशे चोवीशमो तीर्थंकर जित परमाण ॥
केशी स्वामी मुखथी एवी वाणी सांजली, साची साची दुइ ते मारे अमृत
वाण ॥ हा० ॥ २ ॥ चौदे स्वपनें होवे चक्री के जिनराज, बीता वारे च
क्री नहिं हवे चक्री राज, जिनजी पास प्रभुना श्री केशी गणधार,
तेहने वचनें जाण्या चोवीशमा जिन राज, मारी कुखें आब्या तारण तर
ण जिहाज, मारी कुखें आब्या त्रण्य भुवन शिर ताज, मारी कुखें आ
ब्या संघ तीरथनी लाज, हुंतो पुण्य पनोती इंडाणी थइ आज ॥ हा०
॥ ३ ॥ मुऊने दोहोलो उपन्यो जे बेसुं गज अंबाडीयें, सिंहासन पर बेसुं
चामर ठत्र धराय ॥ ए सद्गु लक्ष्ण मुजने नंदन ताहारा तेजनां, ते दिन
संजारुं ने आनंद अंग न माय ॥ हा० ॥ ४ ॥ करतल पगतल लक्ष्ण
एक हजारने आठ ठे, तेहथी निश्चय जाण्या जिनवर श्री जगदीश ॥ नंद
न जमणी जंघें लंठन सिंह बिराजतो, में पहेले सुपनें दीठो विशवा वीश
॥ हा० ॥ ५ ॥ नंदन नवला बंधव नंदीवर्द्धन ना तमें, नंदन जोजाइयोना
देयर ठो सुकुमाल ॥ हसशें जोजाइयो कही दीयर माहारा लाडका, ह
सशें रमशें ने वली चुंटी खणशें गाल, हसशें रमशें ने वली तुंसा देशें गा
ल ॥ हा० ॥ ६ ॥ नंदन नवला चेडा राजाना जाणेज ठो, नंदन नवला
पांचशें मामीना जाणेज ठो, नंदन मामलीआना जाणेजा सुकुमाल ॥ ह
सशें हाथे उडाली कहीने नाहाना जाणेजा, आंख्यो आंजी ने वली टब
कुं करशें गाल ॥ हा० ॥ ७ ॥ नंदन मामा मामी लावशें टोपी आंगलां,
रतने जडीआं जालर मोती कशबी कोर ॥ नीलां पीलां ने वली रातां स
रवे जातिनां, पहेरावशें मामी मारा नंद किशोर ॥ हा० ॥ ८ ॥ नंदन मा
मा मामी सूखडली सद्गु लावशें, नंदन गजुवे जरशें लाडु मोतीचूर ॥ नंद
न सुखडां जोइने लेशें मामी नामणां, नंदन मामी केहेशें जीवो सुख जर
पूर ॥ हा० ॥ ९ ॥ नंदन नवला चेडा मामानी साते सती, मारी नत्रीजी
ने बेन तमारी नंद ॥ ते पण गुंजे जरवा लाखणसाइ लावशें, तुमने जो

इ जोइ होशे अधिको परमानंद ॥ हा० ॥ १० ॥ रमवा काजें लावशे ला
 ख टकानो घूघरो, वली शूडा मेनां पोपट ने गजराज ॥ सारस हंस
 कोयल तीतरने वली मोर जी, मामी लावशे रमवा नंद तमारे काज ॥
 हा० ॥ ११ ॥ ठप्पन कुमरी अमरी जलकलशें नवरावीआ, नंदन तमने
 अमने केलीघरनी मांहे ॥ फूलनी वृष्टि कीधी योजन एकने मंमलें, बहु
 चिरं जीवो आशीष दीधि तुमने त्यांहे ॥ हा० ॥ १२ ॥ तमने मेरु गिरि पर
 सुरपतियें नवराविआ, निरखी निरखी हरखी सुकृत लाज कमाय ॥
 सुखडा उपर वारुं कोटी कोटी चंडमा, वली तन पर वारुं ग्रहगणनो स
 मुदाय ॥ हा० ॥ १३ ॥ नंदन नवला जणवा नीशालें पण मूकशुं, गजपर अं
 वाडी बेसाडी मोहोटे साज ॥ पसली नरशुं श्रीफल फोफज नागरवेलशुं,
 सखडली लेशुं नीशालीआने काज ॥ हा० ॥ १४ ॥ नंदन नवला मोहोटा
 यशोने परणावशुं, वढूवर सरखी जोडी लावशुं राज कुमार ॥ सरखा वेवाइ
 वेवाणुंने पधरावशुं, वरवढू पोंखी लेशुं जोइ जोइने देदार ॥ हा० ॥ १५ ॥
 पीअर सासर मारा बेहु पद्द नंदन वजला, माहारी कुखें आख्या तात प
 नोता नंद ॥ माहारे आंगण वूठा अमृत दूर्ध्मे मेहुला, माहारे आंगण फ
 लिआ सुरतरु सुखना कंद ॥ हा० ॥ १६ ॥ इणि परें गायुं माता त्रिश
 ला सुतनुं पारणुं, जे कोइ गाशे लेशें पुत्र तणा साम्राज ॥ बीलीमोरा नगरें
 वरणयुं वीरनुं हालरुं, जय जय मंगल होजो दीपविजय कविराज हा० ॥ १७ ॥

॥ अथ सीताजीनी सद्याय प्रारंभ ॥

॥ जनक सुता हुं नाम धरावुं, राम ठे अंतरजामी ॥ पालव अमारो
 मेलने पापी, कुलने लागे ठे खामी ॥ अडशो मांजो, मांजो मांजो मांजो
 ॥ अ० ॥ माहारो नाहलीउं डुहवाय ॥ अ० ॥ मने संग केनो न सुहाय
 ॥ अ० ॥ माहारुं मन मांहेथी अकुलाय ॥ अ० ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ मे
 रु महीधर ताम तजे जो, पन्नर पंकज उगे ॥ जो जलधि मर्यादा मूके, पांगलो
 अंबर पूगे ॥ अ० ॥ २ ॥ तो पण तुं सांजलने रावण, निश्चय शील न खंडुं ॥
 प्राण अमारो परलोक जाये, तो पण सत्य न ठंडुं ॥ अ० ॥ ३ ॥ कुण
 मणिधरना मणि लेवाने, दैयडे घाले हाम ॥ सती संघातें स्नेह करीने,
 कहो कुण साधे काम ॥ अ० ॥ ४ ॥ परदारानो संग करीने, आखो कोण उग
 रियो ॥ उंडुं तो तुं जोए आलोची, सही तुज दाहाडो फरियो ॥ अ० ॥

॥ ५ ॥ जनकसुता हुं जग सद्गु जाणे, नामंमल ठे जाइ ॥ दशरथ नंदन
शिर ठे स्वामी, लखमण करशे लडाइ ॥ अ० ॥ ६ ॥ हुं धणीयाती पीठ
गुणराती, हाथ ठे महारे ठाती ॥ रहे अलगो तुंज वयणें न चलुं, कां कु
लें वाये ठे काती ॥ अ० ॥ ७ ॥ उदयरतनं कहे धन्य ए अबला, सीता जेहनुं
नाम ॥ सतीयांमांहे शिरोमणि कहियें, नित्य नित्य होजो प्रणाम ॥ अ० ॥ ८ ॥

॥ अथ आंबिल तपमां आहार लेवाना विधिनो स्वाध्याय ॥

प्रारंज ॥ चोपाइनी देशीमां ॥

॥ समरी श्रुतदेवी शारदा, सरस वचन वर आपो सदा ॥ आंबिल त
पनो महिमा घणो, नविजन जावथकी ते सुणो ॥ १ ॥ विगय सकलनो
जिहां परिहार, अशनमांहे पण जेद विचार ॥ विदल सर्व तिल तूअर विना,
अलसी कोइव कांगनी मना ॥ २ ॥ खडधान्य पूंढक डुकट फल सर्व, व
जीजें आंबिलने पर्व ॥ उंसामण परें जो जल जले, तो आंबिल अंबिल
रस टले ॥ ३ ॥ बिलवन शूठ मिरचने सुआ, मेथी संचल रामठ कहा ॥
अजमादिक जेला रंधाय, तो आंबिलमां लेवा पाय ॥ ४ ॥ जीहं जले ते
जे वडी कही, ते सूजे पण जीहं नहीं ॥ गोमूत्र विना अठे अणाहार, ते
सवि लेवानो व्यवहार ॥ ५ ॥ सात जाति जे तंडुल तणी, ते सूजती आं
बिलमां जणीं ॥ शेकेल धान्य अपकी दाल, मांमा खाखर लेवा टाल ॥ ६ ॥
हलदर लविंग पिंपर पींपली, हरडे सैंधव वेशण वली ॥ खादिम स्वादि
म जे कहेवाय, ते आंबिलमां नवि लेवाय ॥ ७ ॥ उत्कृष्ट विधें उष्ण ज
ल नीर, जघन्यविधें कांजीनुं नीर ॥ इम निर्दूषण आंबिल करे, मुख धोवण
दातण नवि करे ॥ ८ ॥ जे निर्दूषण लिये आहार, उदननो तेने व्यव
हार ॥ आटो लिगट पाणी विनुं, ते पण आंबिलमांहे सूजतुं ॥ ९ ॥ अ
शठ गीतारथ अण मञ्जरी, जे जे विधि बोले ते खरी ॥ लाजालाज वि
चारे जेह, विधि गीतारथ कहियें तेह ॥ १० ॥ आंबिल तप उत्कृष्टं कथुं,
विघ्न विदारण कारण लखुं ॥ वाचक कीर्तिविजय सुपसाय, जांखे विनय
विजय उवसाय ॥ ११ ॥ इति आंबिल तपनी स्वाध्याय ॥

॥ अथ नोकरवालीनी सद्याय ॥

॥ बार जपुं अरिहंतनी, जगवंतनारे गुण हुं निश दीस ॥ सिद्ध आठ गुण
जाणियें, वखाणीयें रे गुण सूरि ठत्रोश ॥ नोकरवाली वंदीयें ॥ १ ॥ चिर नंदियें

रे उठी गणीयें सवेर ॥ सूत्र तणा गुण गूंथिया, मणीआ मोहन रे मह मोटो मेर ॥ नोक० ॥ १ ॥ पंचवीश उवघायना, सत्तावीश रे गुण श्री अणगार ॥ एक शो आठे गुणें करी, इम जपीयें रे नवियण नवकार ॥ नोक० ॥ २ ॥ मोह जाप अंगुठडे, वैरी जूठडे रे तर्जनी अंगुली जोय ॥ बहु सुख दायक मध्यमा, अनामिका रे वझारथ होय ॥ नोक० ॥ ४ ॥ आकर्षण टची अंगुली, वली सुणजो रे गणवानी रीति ॥ मेरु उलंघन म म करो, म म करजो रे नख अंग्रे प्रीति ॥ नोक० ॥ ५ ॥ निश्चल चित्तें जे गणे, जे गणे संख्यादिकथी एकांत ॥ तेहने फल होए अतिघणुं, इम बोले रे जिनवर सिद्धांत ॥ नोक० ॥ ६ ॥ शंख प्रवाल फटिक मणि, पत्ता जीव रतांजली मोती सार ॥ रूप सोवन रयण तणी, चंदन अवर अग्रने घन सार ॥ नोक० ॥ ७ ॥ सुंदर फल रुद्राक्षनी, जपमालिका रे रेशमनी अपार ॥ पंच वरण सम सूत्र नी, वली वस्तुविशेष तणी उदार ॥ नोक० ॥ ८ ॥ गौतम पूढेंतें कह्यो, महावीरें रे ए सयल विचार ॥ लब्धि दहे नवियण सुणो, गणजो नण जो रे नित्य नित्य नवकार ॥ नोक० ॥ ९ ॥ इति ॥

॥ अथ वणजारानी सञ्ज्ञाय ॥

॥ नरनव नयर सोहामणुं ॥ वणजारा रे ॥ पामीने करजे व्यापार ॥ अहो मोरा नाय करे ॥ सत्तावन संवर तणी ॥ व० ॥ पोठी नरजे उदार ॥ अ० ॥ १ ॥ छुन परिणाम विचित्रता ॥ व० ॥ करियाणा बहु मूल ॥ अ० ॥ मोह नगर जावा नणी ॥ व० ॥ करजे चित्त अनुकूल ॥ अ० ॥ २ ॥ क्रोध दावानल उलवे ॥ व० ॥ मान विषम गिरिराज ॥ अ० ॥ उलंघजे हलवें करी ॥ व० ॥ सावधान करे काज ॥ अ० ॥ ३ ॥ वंशजाल माया तणी ॥ व० ॥ नवि करजे विशराम ॥ अ० ॥ खांडी मनोरथ नट तणी ॥ व० ॥ पूरणनुं नहीं काम ॥ अ० ॥ ४ ॥ रागद्वेष दोय चोरटा ॥ व० ॥ वाटमां करजे हेरान ॥ अ० ॥ विविध वीर्य उल्लासथी ॥ व० ॥ ते हण जे रे ठाय ॥ अ० ॥ ५ ॥ एम सवि विघन विदारीने ॥ व० ॥ पढोंचजे शि वपुर वास ॥ अ० ॥ खय उपशम जे जावना ॥ व० ॥ पोठें नखा गुण राश ॥ अ० ॥ ६ ॥ खायक जावें ते थजे ॥ व० ॥ लान्न होजे ते अपार ॥ अ० ॥ उत्तम वणज जे एम करे ॥ व० ॥ पद्म नमे वारं वार ॥ अ० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ सोदागरनी सखाय ॥

॥ लावो लावोने राज, मोँघां मुलनां मोती ॥ ए देशी ॥

॥ सुण सोदागर बे, दिलकी बात हमेरी ॥ तें सोदागर दूर विदेशी,
सोदा करनकुं आया ॥ मोसम आये माल सवाया, रतन पुरीमां ठाया
॥ सु० ॥ १ ॥ तिनुं दलालकुं हर समजाया, जिनसें बहोत नफाया ॥
पांचुं दीवानुं पाकं जडाया, एककुं चोकी बिठाया ॥ सु० ॥ २ ॥ नफा देख
कर माल विहरणां, चुआ कटेन खुं धरनां ॥ दोनुं दगाबाजी दूर करनां, दी
पकी ज्योतें फिरनां ॥ सु० ॥ ३ ॥ उरदन वली मेहेलमें रहनां, बंदरकुं
न हलानां ॥ दश सहेरसें दोस्तिहिं करनां, उनसें चित्त मिलानां ॥ सु० ॥
॥ ४ ॥ जनहर तजनां जिनवर नजनां, सजना जिनकुं दलाइ ॥ नवसर
हार गलेमें रखनां, जखनां लखकी कटाइ ॥ सु० ॥ ५ ॥ शिरपर सुगट
चमर ढोलाइ, अम घर रंग वधाइ ॥ श्रीगुनवीर विजय घर जाइ, होत
सताबी सगाइ ॥ सु० ॥ ६ ॥ इति ॥

॥ अथ आपस्वनावनी सखाय ॥

॥ आप स्वनावमां रे, अबधू सदा मगनमें रहेनां ॥ जगत जीव हे कर
माधीना, अचरिज कबुअ न लीना ॥ आ० ॥ १ ॥ तुम नहीं केरा कोइ
नहीं तेरा, क्या करे मेरा मेरा ॥ तेरा हे सो तेरी पास, अवर सबे अने
रा ॥ आ० ॥ २ ॥ वपु विनाशी तुं अविनाशी, अब हे इनकुं विजासी ॥
वपु संघ जब दूर निकासी, तब तुम शिवका वासी ॥ आ० ॥ ३ ॥ राग
ने रीसा दोय खबीसा, ए तुम दुःखका दीसा ॥ जब तुम उनकुं दूर करी
सा, तब तुम जगका ईसा ॥ आ० ॥ ४ ॥ परकी आसा सदा निरासा,
ए हे जग जन पोसा ॥ ते काटनकुं करो अन्यासा, लहो सदा सुखवासा
॥ आ० ॥ ५ ॥ कबहींक काजी कबहींक पाजी, कबहींक दुआ अप
प्राजी ॥ कबहींक जगमें कीर्ति गाजी, सब पुजलकी बाजी ॥ आ०
॥ ६ ॥ गुह उपयोग ने समता धारी, ज्ञान ध्यान मनोहारी ॥ कर्म क
लंककुं दूर निवारी, जीव वरे शिव नारी ॥ आ० ॥ ७ ॥ इति सखाय ॥

॥ अथ सहजानंदीनी सखाय ॥ बीजी असरण नावना ॥ ए देशी ॥

॥ सेहेजानंदी रे आत्मा, सूतो कांइ निश्चित रे ॥ मोह तणा रणीया

नमे, जाग जाग मतिवंत रे, लूँटे जगतना जंत रे, नाखी वांक अत्यंत
 रे, नरकावास उवंत रे, कोइ विरला उगरंत रे ॥ से० ॥ १ ॥ राग वेष
 परिणति नजी, माया कपट कराय रे ॥ काश कुसम परें जीबडो, फोगट
 जनम गमाय रे, माथे नय जम रांय रे, श्यो मन गर्व धराय रे, सहु एक
 मारग जाय रे, कोण जग अमर कहाय रे ॥ से० ॥ २ ॥ रावण सरिखा
 रे राजवी, नागा चाढ्या विण धाग रे ॥ दश माथां रण रडवड्यां, चांच
 दीए शिर काग रे, देव गया सवि जाग रे, न रह्यो माननो ठाग रे, हरि
 हाथें हरिनाग रे, जोजो नाइउना राग रे ॥ से० ॥ ३ ॥ केइ चाढ्या केइ
 चालशे, केता चालणहार रे ॥ मारग बहेतो रे नित्य प्रत्ये, जोतां लग्न
 हजार रे, देश विदेश सधार रे, ते नर एणें संसार रे, जातां जम दरबार
 रे, न जुवे वार कुवार रे ॥ से० ॥ ४ ॥ नारायण पुरी वारिकां, बलती
 मेली निराश रे ॥ रोता रणमां ते एकला, नाठा देव आकाश रे, किहां तरु
 ठाया आवास रे, जल जल करी गयो सास रे, बलनइ सरोवर पास रे,
 सुणी पांमव शिववास रे ॥ से० ॥ ५ ॥ राजी गाजीने बोलता, करता दु
 कम हेरान रे ॥ पोढ्या अग्निमां एकला, काया राख समान रे, ब्रह्मद
 त्त नरक प्रयाण रे, ए रुद्रि अशिर निदान रे, जेवुं पीपल पान रे,
 मधरो जूठ गुमान रे ॥ से० ॥ ६ ॥ बालेसर विना एक घडी, नवि सोहातुं
 लगार रे ॥ ते विना जनमारो वही गयो, नहीं कागल समाचार रे, नहीं
 कोइ कोइनो संसार रे, स्वारथीयो परिवार रे, माता मरुदेवी सार रे, पो
 होतां मोह मोजार रे ॥ से० ॥ ७ ॥ मात पिता सुत बांधवा, अधिको
 राग विचार रे ॥ नारी असारो रे चित्तमां, वंठे विषय गमार रे, जुवो
 सूरि कांता जे नार रे, विख देती जरतार रे, नृप जिन धर्म आधार रे,
 सज्जन नेह निवार रे ॥ से० ॥ ८ ॥ हसी हसी देता रें तालीयो, शय्या
 कुसुमनी सार रे ॥ ते नर अंतें माटी थया, लोक चणे घर बार रे, घड
 ता पात्र कुंनार रे, एहवुं जाणी असार रे, ठोडयो विषय विकार रे,
 धन्य तेहनो आवतार रे ॥ से० ॥ ९ ॥ थावच्चासुत शिव वखा ॥ बली ए
 लाची कुमार रे ॥ धिक् धिक् विषया रे जीवने, लैइ वैराग्य रसाल रे,
 मेहेजी मोह जंजाल रे, घर रमे केवल बाल रे, धन्य करकंनू नृपाल रे
 ॥ से० ॥ १० ॥ श्री गुनविजय सुगुरु लही, धर्मरण धरो ठेकरे ॥ वीर

वचन रस शेलडी, चाखे चतुर विवेक रे, न गमे ते नर जेक रे, धरता धर्म
मी टेक रे, नवजल तरिया अनेक रे ॥ से० ॥ १ ॥ इति ॥

॥ अथ चेतन शिखामणनी सखाय ॥

॥ चेतन अब कबु चेतीयें, ज्ञान नयन उघाडी ॥ समता सहजपणुं
नजो, तजो ममता नारी ॥ चे० ॥ १ ॥ या डुनीयां हे बाउरी, जेसी बा
जीगर बाजी ॥ साथ कीसीके नां चले, ज्युं कुजटा नारी ॥ चे० ॥ २ ॥
माया तरुणाया परें, न रहे थिरकारी ॥ जानत हे दिलमें जनी, पण क
रत बिगारी ॥ चे० ॥ ३ ॥ मेरी मेरी तुं क्या करे, करे कोणहुं यारी ॥
पजटे एकण पलकमें, ज्युं घन अंधीयारी ॥ चे० ॥ ४ ॥ परमात्म अविच
ल नजो, चिदानंद आकारी ॥ नय कहे नियत सदा करो, सब जन सुख
कारी ॥ चे० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ आत्मबोधनी सखाय ॥

॥ हो सुण आतमा मत, पड मोह पंजर मांहे माया जाल रे ॥ धन राज्य
जोवन रूप रामा, सुत सुता घरबार रे ॥ हुकम होदा हाथी घोडा, का
रिमो परिवार ॥ माया जाल रे ॥ हो० ॥ १ ॥ अतुन बज हरि चक्री रा
मा, तुं जो उर्जित मदमत्त रे ॥ क्रूर जमबल निकट आवे, गजित जावे स
त्त ॥ माया० ॥ हो० ॥ २ ॥ पुहवीने जे ठत्र परें करे, मेरुनो करे दंम
रे ॥ ते पण गया हाथ घसता, मूकी सर्व अखंम ॥ मा० ॥ हो० ॥ ३ ॥
जे तखत बेसी हुकम करता, पेहेरी नवजा वेश रे ॥ पाघ सेहेरा धरत
टेढा, मरी गया जमदेश ॥ मा० ॥ हो० ॥ ४ ॥ मुख तंबोजने अधर रा
ता, करत नव नव खेल रे ॥ तेह नर बज पुण्य घाठे, करत परघर टे
ल ॥ मा० ॥ हो० ॥ ५ ॥ नज सदा जगवंत चेतन, सेव गुरुपदपद्म रे ॥
रूप कहे कख धर्मकरणी, पामे शाश्वत सद्म ॥ मा० ॥ हो० ॥ ६ ॥ इति ॥

॥ अथ सांजल सयणानी सखाय ॥

॥ सांजल सयणा साची सुणावुं, पूरव पुण्यें तुं पाम्यो रे जाइ ॥ नरक
निगोदमां नमतां नरज्व, तें निःफल केम वाम्यो रे जाइ ॥ सां० ॥ १ ॥
जैनधर्म जयवंतो जगमां, धारी धर्म न साध्यो रे जाइ ॥ मेघघटा सरि
खा गज साटे, गर्दन घरमां बांध्यो रे जाइ ॥ सां० ॥ २ ॥ कल्पवृक्ष कू
हांडे कापी, धंतुरो घेर धारे रे जाइ ॥ चिंतामणि चिंतित पूरण ते, काग

उमाडण मारे रे जाइ ॥ सां० ॥ ३ ॥ एम जाणी जावा नवि दीजें, नर ना
री नर नवनें रे जाइ ॥ उलखी खुद धर्मने साधो, जे मान्यो मुनि मन
नें रे जाइ ॥ सां० ॥ ४ ॥ जे विजाव परजावमां नजीयें, रमण स्वजाव
मां करीयें रे जाइ ॥ उत्तमपदपद्मने अवलंबी, नवियण नव जल तरी
यें रे जाइ ॥ सां० ॥ ५ ॥ इति आत्म हित सखाय ॥

॥ अथ रात्रिजोजननी सखाय प्रारंभ ॥

॥ पुण्य संजोगें नरनव लाधो, साधो आत्म काज ॥ विषया रस जाणो
विष सरिखो, एम नांखे जिनराज रे प्राणी ॥ रात्रिजोजन वारो ॥ आगम
वाणी साची जाणी, समकित गुण सही नाणी रे प्राणी ॥ रात्रि० ॥ १ ॥
॥ ए आंकणी ॥ अजह्य बावीशमां रयणीजोजन, दोष कल्या परधान ॥
तेणें कारण रातें मत जमजो ॥ जो हुवे हड्डे शान रे ॥ प्रा० ॥ २ ॥
दान स्नान आयुधने जोजन, एटलां रातें न कीजें ॥ ए करवां सूरजनी
साखें, नीतिवचन समजीजें रे ॥ प्रा० ॥ ३ ॥ उत्तम पशु पंखी पण
रातें, टाले जोजन टाणो ॥ तुमें तो मानवी नाम धरावो, केम संतोष न
आणो रे ॥ प्रा० ॥ ४ ॥ माखी जू कीडी कोलीआवडो, जोजनमां जो
आवे ॥ कोठ जलोदर वमन विकलता, एवा रोग उपावे रे ॥ प्रा० ॥ ५ ॥
ठुनुं नव जीवहत्या करतां, पातक जेह उपार्थु ॥ एक तलाव फोडंतां ते
टलुं, दूषण सुगुरु बतायुं रे ॥ प्रा० ॥ ६ ॥ एकलोत्तर नव सर फोड्या
सम, एक दव देतां पाप ॥ अठलोत्तर नव दव दीधा जिम, एक कुवणज
संताप रे ॥ प्रा० ॥ ७ ॥ एक शो ने चुम्मालीश नव लगें, कुवणजना जे
दोष ॥ कूडुं एक कलंक दिपंतां, तेहवो पापनो पोष रे ॥ प्रा० ॥ ८ ॥
एक शो एकावन नव लगें दीधां, कूडां कलंक अपार ॥ एक वार शीज खं
मया जेवो, अनर्थनो विस्तार रे ॥ प्रा० ॥ ९ ॥ एक शो नवाणुं नव लगें
खंमयां, शीयल विषय संबंध ॥ एक रात्रिजोजन तेहवो, कर्म निकाचित
बंध रे ॥ प्रा० ॥ १० ॥ रात्रिजोजनमां दोष घणा ठे, श्यो कहीयें विस्तार ॥
केवली केहतां पार न पावे, पूरव कोडी मजार रे ॥ प्रा० ॥ ११ ॥ रातें
नित्य चोविहार करीने, छुन परिणाम धरीजें ॥ मासें मासें पासखमण
नो, लाज एणे विधें लीजें रे ॥ प्रा० ॥ १२ ॥ मुनि वसतानी एह शिखाम

ए, जे पाळे नर नारी ॥ सुर नर सुख विजसीनें होवे, मोक्ष तणा अ
धिकारी रे ॥ प्रा० ॥ १३ ॥ इति रात्रिनोजननी सन्धाय ॥

॥ अथ जोवन अस्थिरनी सन्धाय ॥ राग प्रजाती ॥

॥ जोवनीयांनी मोजां फोजां, जाय नगरां देती रे ॥ घडी घडी घडी
याजां वाजे, तोही न जागे तेथी रे ॥ जो० ॥ १ ॥ जरा राहसी जोर
करे ठे, फेजावे फजेती रे ॥ आवी अवधें उशंके नहीं, जखपतिने लेती
रे ॥ जो० ॥ २ ॥ माळें बेगो मोज करे ठे, खातें जोवे खेती रे ॥ जमरो न
मरो ताणी लेशे, गोफण गोला सेंती रे ॥ जो० ॥ ३ ॥ जिनराजाने शर
णें जाठ, जोरालो कोन जेथी रे ॥ डुनीयामां दूजो दीसे नहीं, आखर तर
शो तेथी रे ॥ जो० ॥ ४ ॥ दंत पडयाने मोसो थयो, काज सधुं नहीं
केथी रे ॥ उदयरत्न कहे आपें समजो, कहीयें वातो केती रे ॥ जो० ॥ ५ ॥

॥ अथ निंदावारक सन्धाय ॥

॥ निंदा म करजो कोइनी पारकी रे, निंदानां बोल्यां महा पाप रे ॥ व
यर विरोध वाधे घणो रे, निंदा करतां न गणे माय बाप रे ॥ निं० ॥ १ ॥
दूर बलंती कं देखो तुम्हें रे, पगमां बलती देखो सहु कोय रे ॥ परना म
लमां धोयां लूगडां रे, कहो केम ऊजलां थाय रे ॥ निं० ॥ २ ॥ आप सं
जालो सहुको आपणो रे, निंदानो मूको पडी टेव रे ॥ थोडे घणे अवगुणें
सहु नखा रे, केहनां नलीयां चुए केहेनां नेव रे ॥ निं० ॥ ३ ॥ निंदा
करे ते थाये नारकी रे, तप जप कीधुं सहु जाय रे ॥ निंदा करो तो कर
जो आपणी रे, जेम बुटकबारी थाय रे ॥ निं० ॥ ४ ॥ गुण ग्रहजो सहु
को तणो रे, जेहमां देखो एक विचार रे ॥ कृष्णपरें सुख पामशो रे, स
मयसुंदर सुखकार रे ॥ निं० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ शीयलविषे पुरुषने शिखामणनी सन्धाय ॥

॥ चाल ॥ सुण सुण कंता रे, शीख सोहामणी ॥ प्रीत न कीजें रे, पर
नारी तणी ॥ उथलो ॥ परनारी साथें प्रीत पिठडा, कहो किण परें कीजी
यें ॥ उंव वेची आपणी, उजागरो केम लीजीयें ॥ काढडीबूटो कहे लंपट,
लोकमांहे लाजीयें ॥ कुन विषय खंपण रखे लागे, सगामां केम गाजीयें
॥ १ ॥ चाल ॥ प्रीति करंतां रे, पेहेजां बीहाजीयें ॥ रखे कोइ जाणो रे, मन
शुं धूजीयें ॥ उ० ॥ धूजीयें मनशुं फूरीयें पण, जोग मजवो ठे नहीं ॥

रात दिन विलपंतां जाये, अवटाइ मरवुं सही ॥ निज नारिथी संतोष न
 वढ्यो, परनारिथी कहो छुं हरो ॥ जो नरे जाणे तृप्ति न वली तो, एव चाटे
 छुं हरो ॥ १ ॥ चाल ॥ मृग तृष्णाथी रे, तृष्णा नवि टले ॥ वेलु पीढ्यां रे, तेल
 न नीसरे ॥ ३० ॥ न नीसरे पाणी वलोवतां, लव लेश मांखणनो वलो ॥
 बूडतां बाचक नरीयां केणें ते, तखा वात न सांजली ॥ तेम नार रमतां
 पर तणी, संतोष न वढ्यो एक घडी ॥ चित्त चटपटी उच्चाट लागे, नयणें
 नावे निडडी ॥ ३ ॥ चाल ॥ जेवो खोटो रे, रंग पतंगनो ॥ तेवो चटको रे,
 परस्त्री संगनो ॥ ३० ॥ परनारी साथें प्रेम पिउडा, रखे तुं जाणे खरो ॥
 दिन चार रंग सुरंग रूडो, पढी नहीं रहे निर्धरो ॥ जे घणा साथें नेह मांमे,
 ठांम तेहछुं प्रीतडी ॥ एम जाणी म म कर नाहला, परनारि साथें प्रीतडी
 ॥ ४ ॥ चाल ॥ जे पति बाहालो रे, वंचे पापिणी ॥ परछुं प्रेमें रें, राचे सा
 पिणी ॥ ३० ॥ सापिणी सरखी वेंण निरखी, रखे शीयलथकी चले ॥ आं
 खने मटके अंग लटके, देव दानवन ठले ॥ ए मांहे काली अति
 रसाली, वाणी मीठी शेजडी ॥ सांजली रे जोला रखे जूलो, जाणजो विष
 वेलडी ॥ ५ ॥ चाल ॥ संग निवारो रे, पररामा तणो ॥ शोक न कीजें रे,
 मन मिलवा तणो ॥ ३० ॥ शोक शाने करो फोगट, देखवुं पण दोहिलुं ॥
 द्विण मेडियें द्विण सेरीयें नमतां न लागे सोहिलुं ॥ उह्वासने निःश्वास
 आवे, अंग जांजे मन जमे ॥ वली कामिनी देखी देह दाजे, अन्न
 दीतुं नवि गमे ॥ ६ ॥ चाल ॥ जाये कलामी रे, मनछुं कल मले ॥ उन्मत्त
 थडनें रे, अलल पलल लवे ॥ ३० ॥ लवे अलल पलल जाणो,
 मोहयेलो मन रडे ॥ महामदन वेदन कठिन जाणी, मरण वारु त्रेवडे ॥ ए
 दश अवस्था काम केरी, कंत कायाने दहे ॥ एम चित्त जाणी तजे प्राणी,
 पारकी ते सुख लहे ॥ ७ ॥ चाल ॥ परनारीना रे, पराजव सांजलो ॥
 कंता कीजें रे, जाव ते निर्मलो ॥ ३० ॥ निर्मलें जावें नाह समजो, परव
 धू रस परिहरो ॥ चांपीउ कीचक जीमसेनें, शिला हेंवल सांजलो ॥ रण
 पडयां रावण दरो मस्तक, रडवडयां ग्रंथें कहां ॥ तेम मूंजपति दुःख पुंज
 पाम्यो, अण्णजश जगमांहे लह्या ॥ ८ ॥ चाल ॥ शीअल सलूणा रे, माणस
 सोहीयें ॥ विण आनरणें रे, जग मन मोहीयें ॥ ३० ॥ मोहीयें सुर नर
 करे सेवा, विष अमीय थड संचरे ॥ केसरी सिंह शीयाल थाए, अनल अति

शीतल करे ॥ साप थाए फूलमाला, लहरी घर पाणी नरे ॥ परनारि परि
हरी, शीयल मन धरी, मुक्ति वधू हेला वरे ॥ ए ॥ चाल ॥ ते माटे हुं
रे, वालम वीनहुं ॥ पाए लागीनें रे, मधुर वयण स्चवुं ॥ उ० ॥ वयण
माहारुं मानीये, परनारीथी रहो वेगला ॥ अपवाद माथे चढे मोटा,
नरकें थड्यें दोहिला ॥ धन्य धन्य ते नर नारि जे जग, शीयल पाले कुल
तिलो, ते पामरो यश जगत मांही, कुमुद चंद सम उजलो ॥ १० ॥ इति ॥

॥ अथ शीयलविषे नारीने शिखामणनी सखाय ॥

॥ चाल ॥ एक अनोपम, शिखामण खरी ॥ समजी लेजो रे, सघली
सुंदरी ॥ उ० ॥ सुंदर सेहेजे हृदय हेजे, परसेजे नवि बेसीये ॥ चित्तथकी
चूकीलाज मूकी, पर मंदिर नवि पेसीये ॥ बहु घेर हींमी नार निर्जेज, शास्त्र
पण तजवीकही ॥ जेम प्रेत दृष्टे पड्युं जोजन, जमहुं ते जुगतुं नही ॥ १ ॥
चाला ॥ परछुं प्रेमें रे, हसीय न बोलीये ॥ दांत देखाडी रे, गुह्य न खोलीये ॥ उ०
गुह्य घरनुं परनी आगे, कहोने केम प्रकाशीये ॥ वली वात जे विपरीत जासे,
तेहथी दूरें नाशीये ॥ असुर सवारा अने अगोचर, एकलां नवि जाइये ॥ सह
सातकारें काम करतां, सहेजे शीज गमावीये ॥ २ ॥ चाला ॥ नट विट नरछुं रे,
नयण न जोडीये ॥ मारग जातां रे, आधुं उढीये ॥ उ० ॥ आधुं ते उढी वात
करतां, घणुंज रूडां शोनीये ॥ सासू अने माना जण्या विण, पलक पास न
थोनीये ॥ सुख दुःख सरज्युं पामीये पण, कुलाचार न मूकीये ॥ परवश वस
तां प्राण तजतां, शीयलथी नवि चूकीये ॥ ३ ॥ चाला ॥ व्यसनी साथें रे, वात
न कीजीये ॥ हाथो हाथे रे, ताली न लीजीये ॥ उ० ॥ ताली न लीजे न
जर न दीजे, चंचल चाल न चालीये ॥ एक विषय बुद्धे वस्तु केहनी, हाथे
पण नवि जालीये ॥ कोटि कंदर्प रूप सुंदर, पुरुष पेखी न मोहिये ॥ तृणखलां
तोले गणी तेहने, फरिय सामुं न जोइये ॥ ४ ॥ चाल ॥ पुरुष पीयारो रे,
वलि न वखाणीये ॥ वृद्ध ते पिता रे, सरखो जाणीये ॥ उ० ॥ जाणी
ये पीयु विण पुरुष, सघला सहोदर सम वडे ॥ पतिव्रतानो धर्म जोतां, नावे
कोइ तडोवडे ॥ कुरूप, कुष्टी कूबडां ने, दुष्ट दुर्बल निर्गुणो ॥ नरतार पामी
नामिनी, ते इंध्यी अधिको गुणो ॥ ५ ॥ चाल ॥ अमर कुमारें रे, तजी
सुर सुंदरी ॥ पवनंजये रें, अंजना परिहरी ॥ उ० ॥ परिहरी सीता रामें
वनमां, नलें दमयंती वली ॥ महा सती माथे कष्ट पड्या पण, शीयलथी

ते नवि चञ्जी॥ कसोटीनी परें कसीअ जोतां, कंतछुं विहडे नहीं ॥ तन मन्न
वचनें शीयल राखे, सती ते जाणो सही ॥ ६ ॥ चाल ॥ रूप देखाडी रे, पुरुष
न पाडोयें ॥ व्याकुल अइने रे, मन न बगाडीयें ॥ ७ ॥ मन न बगाडीयें पर
पुरुषनुं, जोग जोतां नवि मलें ॥ कलंक माथे चढे कूडां, सगां सहु दूरें टले ॥
अणसरज्यो उच्चाट थाये, प्राण तिहां लागी रहे ॥ इह लोक पामे आपदा,
परलोक पीडा बहु सहे ॥ ८ ॥ चाल ॥ रामने रूपें रे, शूर्पनखा मोही ॥ काज
न सीधुं रे, अने इजत खोइ ॥ ९ ॥ इजत खोइ देख अनया, शेठ सुदर्शन
नवि चख्यो ॥ नरतार आगल पडी जौंठी, अपवाद सघले उहल्यो ॥ काम
नी बुद्धि कामिनी ए, वंकचूल वाह्यो धणुं ॥ पण शीयलथो चूकी नहीं,
दृष्टांत एम केतां नणुं ॥ १० ॥ चाल ॥ शीयल प्रनावें रे, जुवो शोले सती ॥
त्रिभुवनमांहे रे, जेह अइ ठती ॥ ११ ॥ सती अइने शीयल राख्युं, कल्प
ना कीधी नहीं ॥ नाम तेहनां जगत जाणे, विश्वमां उगी रही ॥ विवि
ध रत्नें जडित नूपण, रूपसुंदरि किन्नरी ॥ एक शीयल विण शोने नहीं,
ते सव्यं गणजो सुंदरी ॥ १२ ॥ चाल ॥ शीयल प्रनावें रे, सहु सेवा करे ॥ नव
वाडें रे, जेह निर्मल धरे ॥ १३ ॥ धरे निर्मल शीयल उज्जल, तास की
र्ति जजहले ॥ मनकामना सवि सिद्धि पामे, अष्ट नय दूरें टले ॥ धन्य
धन्य ते जाणो धरा, जे शीयल चोखुं आदरे, आनंदना ते उव पामे, उदय
महा जस विस्तरे ॥ १४ ॥ इति नारीने शिखामणनी सजाय ॥ ६ ॥

॥ अथ धोबीडानी सज्ञाय ॥

॥ धोबीडा तुं धोजे मननुं धोतीयुं रे, रखे राखतो मेल लगार रे ॥
एणे रें मेलें जग मेलो कखो रे, विण धोयुं न राखे लगार रे ॥ धो०
॥ १ ॥ जिनशासन सरोवर शोहामणुं रे, समकित तणी. रूडी पाल रे ॥
दानादिक चार बारणां रे, मांही नव तत्त्व कमल विशाल रे ॥ धो० ॥ २ ॥
तिहां जीजे मुनिवर हंसला रे, पीये ठे तप जप नीर रे ॥ शम दम आदें
जे शिल रे, तिहां खाले आपणुं चीर रे ॥ धो० ॥ ३ ॥ तपवजे तप त
डके करी रे, जालवजे नव तत्त्व वाड रें ॥ ठांटा उमाडे पाप अठारना रे,
एम उजलुं. होशे ततकाल रे ॥ धो० ॥ ४ ॥ आलोयण साबूडो सूधो
करे रे, रखे आवे माया शेवांल रे ॥ निश्चें पवित्रपणुं राखजे रे, पठें आ
पणी नोमी संजाल रे ॥ धो० ॥ ५ ॥ रखे मूकतो मन मोकलुं रे, चंल मेलोने

संकेल रे ॥ समय सुंदरनी शीखडी रे, सुखडी अमृतवेल रे ॥ धो० ॥ ६ ॥

॥ अथ नरतचक्रीनी सशाय ॥

॥ मनहीमें वैरागी नरतजी, मनहीमें वैरागी ॥ सहस बत्रीश मुकुट
बंध राजा, सेवा करे वडनागी ॥ चोशठ सहस अंतेवरी जाके, तोहि न
हुवा अनुरागी ॥ न० ॥ १ ॥ लाख चोराशी तुरंगम जाके, ठनुं कोड हे
पागी ॥ लाख चोराशी गज रथ सोहीयें, सुरता धर्मशुं लागी ॥ न०
॥ २ ॥ चार करोड मण अन्नज उपडे, लूण दश लाख मण लागे ॥ तिन को
ड गोकुल दूजे, एक कोड हल सागी ॥ न० ॥ ३ ॥ सहस बत्रीश देश वडनागी,
जये सरवके त्यागी ॥ ठनुं कोड गामके अधिपति, तोहे न हुआ सरागी ॥
न० ॥ ४ ॥ नव निधि रतन चोगडा बाजे, मन चिंता सब जांगी ॥ कनक
कीरत मुनिवर वंदत हे, देजो मुक्ति में मागी ॥ न० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ बाहुबलजीनी सशाय ॥

॥ बहेनी बोले हो, बाहुबल सांजलो जी ॥ रूडा रूडा रंगनिधान ॥
गयवर चढिया हो, केवल केम हुवे जी ॥ जाण्युं जाण्युं पुरुष प्रथंन ॥
ब० ॥ १ ॥ तुज सम उपशम जगमां कुण गणे जी, अकल निरंजन देव
॥ जाइ नरतेसर वाहाला वीनवे जी, तुज करें सुरनर सेव ॥ ब० ॥ २ ॥
नरवरसालो हो, वनमां वेठीउं जी ॥ जिहां घणां पाणीनां पूर ॥ ऊरमर
वरसे हो, मेहुजो घणुं जी, प्रगट्या पुण्य अंकूर ॥ ब० ॥ ३ ॥ चहु दिसी
वींठयो हो, वेलडीएं घणुं जी ॥ जेम वादल ठायो सूर ॥ श्री आदिनाथें
हो, अमने मोकट्यां जी ॥ तुम प्रतिबोधन नूर ॥ ब० ॥ ४ ॥ वर संवेगर
सैं हो, मुनि नखा जी ॥ पाम्युं पाम्युं केवल नाण ॥ माणकमुनि जस ना
में हो, हरख्यो घणुं जी ॥ दिन दिन चढतो ठे वान ॥ ब० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ ढंढण रुषिजीनी सशाय ॥

॥ ढंढण रुषिजीने वंदणा ॥ हुं वारी लाल ॥ उंत्कृष्टो अणगार रे ॥ हुं वारी
लाल ॥ अनिग्रह लीधो आकरो ॥ हुं वारी ॥ लब्धें लेखुं आहार रे ॥ हुं वा
री लाल ॥ ढं० ॥ १ ॥ दिन प्रति जावे गोचरी ॥ हुं० ॥ न मळे शुद्ध आ
हार रे ॥ हुं० ॥ न लीए मूल असूजतो ॥ हुं० ॥ पींजर दूवो ग्रात रे ॥
हुं० ॥ ढं० ॥ २ ॥ हरि पूजे श्री नेमने ॥ हुं० ॥ मुनिवर सहस अठार रे
॥ हुं० ॥ उंत्कृष्टो कोण एहमें ॥ हुं० ॥ मुजने कदो कृपाल रे ॥ हुं० ॥

ढं० ॥ ३ ॥ ढंढण अधिको दाखीउ ॥ हुं० ॥ श्रीमुख नेम जिणंद रे ॥ हुं० ॥
 कृष्ण उमाह्यो वांदवा ॥ हुं० ॥ धन्य जादवकुज चंद रे ॥ हुं० ॥ ढं० ॥ ४ ॥
 गलीआरें मुनिवर मढ्या ॥ हुं० ॥ वांदे कृष्ण नरेश रे ॥ हुं० ॥ किणही
 मिय्याखी देखीने ॥ हुं० ॥ आव्यो जाव विशेष रे ॥ हुं० ॥ ढं० ॥ ५ ॥
 आवो अम घर साधुजी ॥ हुं० ॥ ह्यो मोदक ठे शुद्ध रे ॥ हुं० ॥
 रुषिजी लेइ आवीया ॥ हुं० ॥ प्रभुजी पास विशुद्ध रे ॥ हुं० ॥ ढं०
 ॥ ६ ॥ मुजलब्धें मोदक मढ्या ॥ हुं० ॥ पूढे ठे कहो कृपाल रे ॥ हुं० ॥
 लब्धि नहीं वत्स ताहरी ॥ हुं० ॥ श्रीपति लब्ध निहाल रे ॥ हुं० ॥
 ॥ ढं० ॥ ७ ॥ तो मुजने लेवो नहीं ॥ हुं० ॥ चाव्यो परतण काज रे ॥
 हुं० ॥ इंट निंनाढे जाइने ॥ हुं० ॥ चूरे कर्म समाज रे ॥ हुं० ॥ ढं० ॥ ८ ॥
 आवी सूधी जावना ॥ हुं० ॥ पाम्यो केवल नाण रे ॥ हुं० ॥ ढंढण रुषि
 मुगतें गया ॥ हुं० ॥ कहे जिनहर्ष सुजाण रे ॥ हुं० ॥ ढं० ॥ ९ ॥ इति ॥

॥ अथ अश्मंताजीनी सन्धाय ॥

॥ श्री अश्मंता मुनिवरजूकी, करणीकी बलिहारी वे ॥ खट वर्षनके संज
 म लीनो, वीरवचन चित्त धारी वे ॥ श्री० ॥ १ ॥ विजय नृपति श्री देवी
 नंदन, पोलासपुर अवतारी वे ॥ अंग अग्यार पढे गुण आदर, त्रिविध त्रि
 विध अविकारी वे ॥ श्री० ॥ २ ॥ तप गुण रयण संवहर आदिक, करकें
 काय उद्दारी वे ॥ प्रभु आदेशें विपुलाचल परें, करी अणसण अति नारी
 वे ॥ श्री० ॥ ३ ॥ केवल पाय मुक्ति गये मुनिवर, कर्म कलंक निवारी वे ॥
 अठार अडताले तिहिं गिरि, कीनी आपना सारी वे ॥ श्री० ॥ ४ ॥ वाचक
 अमृत धर्म सुगुरुके, सुपसायें सुविचारी वे ॥ शिष्य कृमा कढ्याण हरख
 धर, गुण गावे अति जयकारी वे ॥ श्री० ॥ ५ ॥ इति अश्मंता मुनिनी सन्धाय ॥

॥ अथ करकंमू प्रत्येक बुधजीनी सन्धाय ॥

॥ चंपा नगरी अति नली ॥ हुं वारी लाल ॥ दधिवाहन नूपाल रे ॥ हुं
 वारी लाल ॥ पद्मावती कूखें उपनो ॥ हुं० ॥ कर्म कीधो चंमाल रे ॥ हुं०
 ॥ १ ॥ करकंमूने करु वंदणा ॥ हुं० ॥ पहिलो प्रत्येक बुध रे ॥ हुं० ॥
 गिरुवाना गुण गावतां ॥ हुं० ॥ समकित आये शुद्ध रे ॥ हुं० ॥ २ ॥
 लाधी वांशनी लाकडी ॥ हुं० ॥ अयो कंचनपुर रायं रे ॥ हुं० ॥ बापछुं संग्राम
 मांमोउ ॥ हुं० ॥ साधवी लीउ समजाय रे ॥ हुं० ॥ ३ ॥ वृषज रूपं

देखी करी ॥ हुं० ॥ प्रतिबोध पाय्यो नरेश रे ॥ हुं० ॥ उत्तम संजम आ
दख्यो ॥ हुं० ॥ देवता दीधो वेश रे ॥ हुं० ॥ ४ ॥ कर्म खपाय मुगते
गया ॥ हुं० ॥ करकंठू रुषि राय रे ॥ हुं० ॥ समयसुंदर कहे साधुने
॥ हुं० ॥ प्रणम्यां पातक जाय रे ॥ हुं० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ मनोरमा सतीनी सञ्ज्ञाय ॥

॥ मोहनगारी मनोरमा, शेट सुदर्शन नारी रे ॥ शील प्रजावें शासनसू
री, थड जस सान्निध्यकारी रे ॥ मो० ॥ १ ॥ दधिवाहन नृपनी प्रिया,
अनया दीए कलंक रे ॥ कोप्यो चंपापति कहे, शूली रोपण वंक रे ॥ मो०
॥ २ ॥ तेनी सुणीने मनोरमा, करे काउस्सग धरी ध्यान रे ॥ दंपती शी
ल जो निर्मलुं, तो वधो शासन माम रे ॥ मो० ॥ ३ ॥ शूली सिंहासन
थड, शासन देवी हजूर रे ॥ संजम ग्रही थयां केवली, दंपती दोय सनूर
रे ॥ मो० ॥ ४ ॥ ज्ञानविमल गुण शीलथी, शासन शोन चढावें रे ॥ सुर
नर सवि तस किंकर, शिवसुंदरी ते पावे रे ॥ मो० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ शोल सतीनी सञ्ज्ञाय प्रारंज ॥

॥ चोपाई०॥ सरसती माता प्रणमुं मुदा, तुं तूठी आपे संपदा ॥
शोल सतीनां लीजें नाम, जेम मनवांठित सिजे काम ॥ १ ॥ ब्राह्मी सुंद
री सुलसा सती, जपतां पातक न रहे रती ॥ कौशल्या कुंती सति सार,
प्रजावती नामें जयकार ॥ २ ॥ जगवती शोलवती जय हरे, सुखसंपत्ति
पद्मावती करे ॥ झोपदी पांढव घरणी जेह, शियल अखंड वखाणुं तेह
॥ ३ ॥ चूला दमयंती दुःख हरे, शिवा देवी नित्य सान्निध्य करे ॥ चंदन
बाजा चढती कला, वीरपात्र दीधा बाकुला ॥ ४ ॥ राजिमती नवि परण्या
नेम, तोहे राख्यो अविहड प्रेम ॥ सीतातणुं शील जग जयो, अग्नि टलीने
पाणी थयो ॥ ५ ॥ धन्य धन्य सती सुनडा धीर, काचे तांतणे चालणी नीर
॥ चंपापोली उघाडी चंग, मृगावती प्रणमुं मनरंग ॥ ६ ॥ प्रह उठी सती
जपियें शोल, जिम लहियें रुद्रि वृद्धि घृत गोल ॥ श्रीविनयविजय वाच
क सुपसाय, रूपविजय जावें गुण गाय ॥ ७ ॥ इति शोल सतीनी सञ्ज्ञाय ॥

॥ अथ जीवदयानी सञ्ज्ञाय ॥ चोपाईनी देशी ॥

॥ आदि जिणेसर पाय पणमेव, सरसती स्वामिनी मन धरेव ॥ जीव
दया पालों नर नार, जेम तरो निश्चें संसार ॥ १ ॥ पाणी गलतां जयणा

करो, खारां मीठां जूदां धरो ॥ जेहने मनें दया परधान, ते घर दीसे बहु
 संतान ॥ २ ॥ मारे जूने फोडे लीख, नर नारीनें एहज शीख ॥ तेहनें
 घरे नहिं संतान, दुःख देखे ते मेरु समान ॥ ३ ॥ पक्षी उंदर माणसनां
 बाल, जे पापी मारे चिर काल ॥ तेहने परजवें एहज दुःख, ठोरु तणां
 नवि होये सुख ॥ ४ ॥ माखण मधु बीली अथाण, आदूं सूरण वर्जे
 जाण ॥ गाजर मूला रतालु जेह, शुद्ध आवक ते ठंमे एह ॥ ५ ॥ फोग
 ट फूले माया करे, कहो केम ते नवसागर तरे ॥ जेहने देव गुरुचुं देष,
 रूप न पामे ते लव लेश ॥ ६ ॥ बहु दाहाडानुं मेली करी, माखण तावे
 अग्रियें धरी ॥ ते मरीने नरकें जाय, मानव होय तो दाघज्वर थाय ॥ ७ ॥
 दूध तणे वली लोनें जेह, पामा नूखें मारे जेह ॥ फरता ठोरमां गया
 वली, तेह नूखें तरशें मरे टलवली ॥ ८ ॥ आख्य फूटी दीये जे गाल, प
 रजव आंधो थाये बाल ॥ मरो फीटो दीये जे गाल, परजव सुख न पामे
 बाल ॥ ९ ॥ पाट पाटलानें वस्त्र दान, सवजोकुं वली रांध्युं धान ॥ मुनि
 वरनें दे मन उल्लास, तस घर लक्ष्मी रहे थिरवास ॥ १० ॥ देतां दान वि
 मासण करे, देइ दान मन चिंता धरे ॥ सुखसंपत्ति पामे अनिराम, तेह
 डे न होये वसवा ठाम ॥ ११ ॥ धन्य थोडुंने दिये दान, महिअल तेहने
 वाधे वान ॥ ऋषिने देइ करे रंगरोल, तस घर लखमी करे कल्लोल ॥ १२ ॥
 सुखसंपत्ति जो आवी मली, मोसाने देवा मति टली ॥ धन उपर राखे
 जे नेह, परजव सापपणे थाय तेह ॥ १३ ॥ अधिको उठो बांधे तोल, दे
 वाचा नवि पाळे बोल ॥ तेहनी लोकमां न होय लाज, परजव तेहनां न
 सरे काज ॥ १४ ॥ पोथी बाळे बोळे जेह, परजव मूरख थाये तेह ॥
 जणे गुणे दे पोथीदान, परजव नर ते विद्यावान ॥ १५ ॥ नाना महोटा
 कुवला हरि, खातें चूटे लीला करी ॥ कीथां कर्म नवि ठेलाय, मरीने नर
 ते कोढीयो थाय ॥ १६ ॥ पांख पंखीनी काढे जेह, परजव तूंगो थाये
 तेह ॥ पग कापे ने करे गल गलो, मरी नर ते थाय पांगलो ॥ १७ ॥ पा
 डोशीचुं वढे दिन रात, परजवें तेसो न पामे संघात ॥ मात पिता सुत
 बड्अर धणी, परजव तेहने वढावढ घणी ॥ १८ ॥ अण दीतुं अण सां
 नव्युं कहें जेह, परजव बड्हेरो थाये तेह ॥ पारकी निंदा करे नर नार,
 यश नवि पामे तेह लगार ॥ १९ ॥ परना अवगुण ठांके जेह, नर नारी

यश पामे तेह ॥ निंदा करे ने दीये जे गाल, परजव नर ते पामे आल
॥ १० ॥ रात्रिनोजन करे नर नार, ते पामे घूअड अवतार ॥ रातें पंखी
न खाये धान, माणस हैये न दोसे शान ॥ ११ ॥ सूर्य सरखो आयमे
देव, मानवने खावानी टेव ॥ धर्मी लोकज होये जेह, रात्रिनोजन टाळे
तेह ॥ १२ ॥ गौतम प्रिष्ठाने अनुसार, ए सझाय करी श्रीकार ॥ पंढित
हर्षसागर शिष्य सार, शिवसागर कहे धर्मविचार ॥ १३ ॥ इति सझाय संपूर्ण

॥ अथ क्रोधनी सझाय ॥

॥ कडुवां फल ठे क्रोधनां, झानी एम बोले ॥ रीशतणो रस जाणीयें,
हलाहल तोळें ॥ क० ॥ १ ॥ क्रोधें क्रोड पूरव तणुं, संजम फल जाय ॥
क्रोध सहित तप जे करे, ते तो लेखें न थाय ॥ क० ॥ २ ॥ साधु घणो
तपोयो हुतो, धरतो मन वैराग ॥ शिष्य न क्रोधथकी थयो, चंदकोशी
यो नाग ॥ क० ॥ ३ ॥ आग उठे जे घरथकी, ते पहेलुं घर बाळे ॥ जल
नो जोग जो नवि मळे, तो पासेंनुं परजाळे ॥ क० ॥ ४ ॥ क्रोधतणी गति
एहवी, कहे केवलनाणी ॥ हाण करे जे हेतनी, जालवजो एम जाणी ॥
॥ क० ॥ ५ ॥ उदयरतन कहे क्रोधने, काढजो गळे साही ॥ काया कर
जो निरमली, उपशम रस नाहीं ॥ क० ॥ ६ ॥ इति क्रोधनी सझाय ॥

॥ अथ माननी सझाय ॥

॥ रे जीव मान न कीजीयें, मानें विनय न आवे रे ॥ विनय विना
विद्या नहीं, तो किम समकित पावे रे ॥ रे० ॥ १ ॥ समकित विण
चारित्र नहीं, चारित्र विण नहीं मुक्ति रे ॥ मुक्तिनां सुख ठे शाश्वतां, ते
केम लहियें जुक्ति रे ॥ रे० ॥ २ ॥ विनय वडो संसारमां, गुणमां अधि
कारी रे ॥ मानें गुण जाये गजी, प्राणी जो जो विचारी रे ॥ रे० ॥ ३ ॥
मान कखुं जो रावणें, ते तो रामें माखो रे ॥ दुर्योधन गरवें करी, अंतें
सवि हाखो रे ॥ रे० ॥ ४ ॥ शूकां लाकडां सारिखो, दुःखदायी ए खोटो
रे ॥ उदयरत्न कहे मानने, देजो देशवटो रे ॥ रे० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ मायानी सझाय ॥

॥ समकितनुं मूल जाणीयें जी, सत्य वचन साहात ॥ साचामां सम
कित वसे जी, मायामां मिथ्यात्व रे ॥ प्राणी म करीश माया लगार ॥ १ ॥
ए आंकणी ॥ मुख मीठो जूठो मनैं जी, कूड कपटनो रे कोट ॥ जीनें तो जी

जी करे जी, चित्तमाहे ताके चोट रे ॥ प्रा० ॥ ३ ॥ आप गरजे आघो पडे जी, पण न धरे विश्वास ॥ मनचुं राखे आंतरो जी, ए मायानो पास रे ॥ प्रा० ॥ ३ ॥ जेहचुं बांधे प्रीतडी जी, तेहचुं रहे प्रतिकूल ॥ मेल न ठंमे मन तणो जी, ए मायांतुं मूल रे ॥ प्रा० ॥ ४ ॥ तप कीधुं माया करी जी, मित्रचुं राख्यो रे जेद ॥ मल्ली जिनेश्वर जाणजो जी, तो पाम्या स्त्री वेद रे ॥ प्रा० ॥ ५ ॥ उदयरत्न कहे सांजलो जी, मेलो माया नी बुद्ध ॥ मुक्ति पुरी जावा तणो जी, ए मारग ठे शुद्ध रे ॥ प्रा० ॥ ६ ॥

॥ अथ लोचनी सञ्ज्ञाय ॥

॥ तुमें लक्षण जो जो लोचनां रे, लोचें जन पामे क्षोचना रे ॥ लोचें माह्या मन मोह्या करे रे, लोचें दुर्घट पंथें संचरे रे ॥ तु० ॥ १ ॥ तजे लोच तेहनां लेउं जामणां रे, वली पाये नमी ने करुं खामणां रे ॥ लोचें मरजादा न रहे केहनी रे, तुमें संगत मेलो तेहनी रे ॥ तु० ॥ २ ॥ लोचें घर मेहेली रणमां मरे रे, लोचें उंच ते नीचुं आचरे रे ॥ लोचें पाप जणी पगलां जरे रे, लोचें अकारज करतां न उंसरे रे ॥ तु० ॥ ३ ॥ लोचें मनहुं न रहे निर्मलुं रे, लोचें सगपण नासे वेगलुं रे ॥ लोचें न रहे प्रीतिने पावतुं रे, लोचें धन मेले बहु एकतुं रे ॥ तु० ॥ ४ ॥ लोचें पुत्र प्रत्ये पिता हणो रे, लोचें हत्या पातक नवि गणो रे ॥ ते तो दामं तणो लोचें करी रे, उपर मणिधर आये ते मरी रे ॥ तु० ॥ ५ ॥ जोतां लोचनो थोच दिसे नहीं रे, एवुं सूत्र सिद्धांतें कथुं सही रे ॥ लोचें चक्री संक्षुम नामें जुउ रे, ते तो समुद्र माहे मूबी सुवो रे ॥ तु० ॥ ६ ॥ एम जाणीने लोच ने ठंमजो रे, एक धर्मचुं ममता मंजो रे ॥ कवि उदयरत्न नांखे मुदा रे, वंदूं लोच तजे तेहने सदा रे ॥ तु० ॥ ७ ॥ इति लोचनी सञ्ज्ञाय ॥

॥ अथ श्री श्रावक करणीनी सञ्ज्ञाय ॥

॥ चोपाई ॥ श्रावक तुं कठे परजात, चार घडी ले पाठली रात ॥ मन मां समरे श्री नवकार, जेम पामे जव सायर पार ॥ १ ॥ कवण देव कवण गुरु धर्म, कवण अमारुं ठे कुलकर्म ॥ कवण अमारो ठे व्यवसाय, एवुं चिंतवजे मन मांय ॥ २ ॥ सामायिक लेजे मन शुद्ध, धर्मनी हैडे धरजे बुद्ध ॥ पडिक्कमणुं करे रयणी तणुं, पातक आलोई आपणुं ॥ ३ ॥ कायाशक्तें करे पञ्चस्काण, सूधि पाळे जिननी आण ॥ नणजे गणजे स्त

वन सञ्जाय, जिण हुंति निस्तारो थाय ॥ ४ ॥ चितारे नित्य चउदे नीम,
 पाले दया जीवतां सीम ॥ देहरे जाइ जुहारे देव, इव्यनावथी करजे से
 व ॥ ५ ॥ पोशालें गुरु वंदजे जाय, सुणो वखाण सदा चित्त लाय ॥ नि
 र्दूषण सुजतो आहार, साधुने देजे सुविचार ॥ ६ ॥ सामिवत्सल करजे
 घणुं, सगपण मोहोटुं सामितणुं ॥ दुःखीया हीणा दीनने देख, करजे ता
 स दया सुविशेष ॥ ७ ॥ घर अनुसारें देजे दान, मोहोटाळुं म करे अजिमा
 न ॥ गुरुने मुख लेजे आखडी, धर्म न मूकीश एके घडी ॥ ८ ॥ वारु शुद्ध
 करे व्यापार, उठा अधिकानो परिहार ॥ म नरजे केनी कूडी साख, कूडा
 जनहुं कथन म जांख ॥ ९ ॥ अनंतकाय कही बत्रीश, अजह्य बाविशे
 विश्वावीश ॥ ते नरुण नवि कीजें किमे, काचां कूणां फल मत जिमे
 ॥ १० ॥ रात्रिजोजनना बहु दोष, जाणीने करजे संतोष ॥ साजी साबू
 लोहने गली, मधु धावडी मत वेचो वली ॥ ११ ॥ वली म करावे रंगण
 पास, दूषण घणां कल्यां ठे तास ॥ पाणी गलजे बे बे वार, अणगल पीतां
 दोष अपार ॥ १२ ॥ जीवाणीनां करजे यत्न, पातक ठंढी करजे पुण्य ॥
 ठांणां इंधण चूलो जोय, वावरजे जिम पाप न होय ॥ १३ ॥ घृतनी परें वा
 वरजे नीर, अणगल नीर म धोइश चीर ॥ ब्रह्मव्रत सूधुं पालजे, अतिचा
 र सघला टालंजे ॥ १४ ॥ कल्यां पन्नरे कर्मादान, पापतणी परहरजे खा
 ए ॥ कीहुं म लेजे अनरथ दंढ, मिथ्या मेल म नरजे पिंढ ॥ १५ ॥ स
 मकित शुद्ध हैडे राखजे, बोल विचारीने जांखजे ॥ पांच तिथि म करजे
 आरंज, पालो शीयल तजो मन दंज ॥ १६ ॥ तेल तक्र घृत दूधने दहिं,
 उघाडां मत मेलो सही ॥ उत्तम ठामें खरचो वित्त, पर उपगार करो शु
 नचित्त ॥ १७ ॥ दिवस चरिम करजे चोविहार, चारे आहार तणो परि
 हार ॥ दिवस तंणां आलोए पाप, जिम जांजे सघला संताप ॥ १८ ॥
 संध्यायें आवश्यक साचवे, जिनवर चरण शरण नवचवे ॥ चारे शरण करी
 दृढ होय, सागारी अणसण ले सोय ॥ १९ ॥ तरे मनोरथ मन एहवा,
 तीरथ शत्रुंजे जायवा ॥ समेतशिखर आबू गिरनार, जेटीश हुं धन्य धन्य
 अवतार ॥ २० ॥ श्रावकनी करणी ठे एह, एहथी थाय नवनो ठेह ॥
 आठे कर्म पढे पातलां, माप तणा बूटे आमला ॥ २१ ॥ वांरुं लहियें
 अमर विमान, अनुक्रमें पामे शिवपुरधाम ॥ कंहे जिनहर्ष घणो ससनेह,

करणी दुःखहरणी ठे एह ॥ ११ ॥ इति श्री श्रावकनी करणीनी सञ्ज्ञाय ॥

॥ अनाथी मुनिनी सञ्ज्ञाय ॥

॥ श्रेणिक रयवाडी चढ्यो, पेखीयो मुनि एकांत ॥ वर रूप कांतें मोहीउ, राय पूढे ए कहोनें विरतंत ॥ श्रेणिक राय, हुंरे अनाथी निर्धैय ॥ तिण में लीधो रे साधुजीनो पंथ ॥ श्रेणिक ० ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ इणें कोसंबी नयरी वसे, मुज पिता परिगल धन ॥ परिवार पूरें परिवस्यो, हुं हुं तेहनो रे पुत्ररतन ॥ श्रे ० ॥ २ ॥ एक दिवस मुजनें वेदना, उपनी में न खमाय ॥ मात पिता फुरी मरे, पण समाधि किण नवि थाय ॥ ॥ श्रे ० ॥ ३ ॥ गोरडी गुण मणिउरडी, चोरडी अबला नार ॥ कोरडी पी डा में सही, न कोणें कीधी मोरडी सार ॥ श्रे ० ॥ ४ ॥ बहु राज्यें वैद्य बोलाविया, कीधला कोड उपाय ॥ बावना चंदन चरचिया, तोही पण रे समाधि न थाय ॥ श्रे ० ॥ ५ ॥ जगमांहि को केहनो नहीं, ते जणी हुं रे अनाथ ॥ वीतरागना धर्म सरिखो, नहिं कोइ बीजो रे मुक्तिनो साथ ॥ श्रे ० ॥ ६ ॥ वेदना जो मुज उपशमे, तो लेउं संजम जार ॥ इम चिंत वतां वेदना गइ, व्रत लीधुं में हर्ष अपार ॥ श्रे ० ॥ ७ ॥ कइ जोडी राजा गुण स्तवे, धन्य धन्य एह अणगार ॥ श्रेणिक समकित पामीयो, वांदी पोह तो रे नगर मजार ॥ श्रे ० ॥ ८ ॥ मुनि अनाथी गावतां, तूटे कर्मनी को ड ॥ गणि समयसुंदर तेहना, पाय वंदे रे बे कर जोड ॥ श्रे ० ॥ ९ ॥

॥ श्री नेम राजुलनी सञ्ज्ञाय ॥

॥ नदी जमुनांके तीर, उमे दोय पंखीयां ॥ ए देशी ॥

॥ पिउजी पिउजी रे नाम, जपुं दिन रातियां ॥ पिउजी चाव्या परदे श, तपे मोरी ठातीयां ॥ पग पग जोती वाट, वालेसर कब मिजे ॥ नीर विठोयां मीन, के ते ज्युं टलवले ॥ १ ॥ सुंदर मंदिर सेज, साहिब विण न वि गमे ॥ जिहां रे वालेसर नेम, तिहां मारुं मन जमे ॥ जो होवे सज्जन दूर, तोही पासें वसे ॥ किहां पंकज किहां चंद, देखो मन उल्लसे ॥ २ ॥ निःस्नेहीशुं प्रीतम, करज्यो को सही ॥ पतंग जलावे देह, दीपक मनमें नहीं ॥ वाहाला माणसनो विजोग म, होजो केहनें ॥ साले रे साल समान, हइआमां तेहने ॥ ३ ॥ विरह वृथानी पीड, जोबन वय अति दहे ॥ जेनो पीयु परदेश, ते माणस दुःख सहे ॥ फुरी फुरी पंजर कीध, काया कमल

ज जसी ॥ हजिअ न आब्यो नेम, मलि न नयणें हसी ॥४॥ जेने जेहणुं
राग, टाढ्यो ते नवि टले ॥ चकवा रयणी विजोग, ते तो दिवसें मले ॥
आंबा केरो स्वाद, लिंबू ते नवि करे ॥ जे नाह्या गंगा नीर, ते छिन्नर किम
तरे ॥ ५ ॥ जे रम्या मालती फूल, धंतूरे किम रमे ॥ जेहनें घीयणुं प्रेम,
ते तेले किम जमे ॥ जेहनें चतुरणुं नेह ते, अवरनें णुं करे ॥ नव जोब
न तजी नेम, वैरागी थड फरे ॥६॥ राजुल रूप निधान के, पोहोती सहसाव
नें ॥ जड वाद्या प्रभु नेम, संजम छेड एकमनें ॥ पाम्या केवल ज्ञान के, पो
गी मन रुली ॥ रूपविजय प्रभु नेम, जेठे आशा फली ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ सार बोलनी सशाय लिख्यते ॥

॥ सरसती सामिनी पय प्रणमेव, सहगुरुनाम सदा समरेव ॥ बोलिश
एणि परें आचार, जोड छेजो जाण विचार ॥१॥ पंढित ते जे नाणे गर्व,
ज्ञानी ते जे जाणे सर्व ॥ तपस्वी ते जे नाणे क्रोध, कर्म आठ जींते ते जो
ध ॥२॥ उत्तम ते जे बोले न्याय, धर्मी ते जे मन निरमाय ॥ ठाकुर ते जे
पाले वाच, सह गुरु ते जे जांखे साच ॥३॥ गिरुड ते जे गुण आगला, स्त्री
परिहार करे ते जलो ॥ मेलो ते जे निंदा करे, पापी ते जे हिंसा आचरे ॥४॥
मूर्ति ते जे जिनवर तणी, कीर्ति ते जे बीजे सुणी ॥ लब्धि ते गौतम गणधार,
बुद्धि अधिको अजय कुमार ॥५॥ श्रावक ते जे लहे नवतत्त्व, कायर ते जे मूके
सत्व ॥ मंत्र खरो ते श्रीनवकार, देव खरो जे मुक्ति दातार ॥६॥ पदवी ते
तीर्थकर तणी, मति ते जे उपजे आपणी ॥ समकित ते जे साचुं गमे, मि
थ्यामति ते जूलो जमे ॥ ७ ॥ मोटो जे जाणे परपीड, धनवंतो जे जांगे
जीड ॥ मनवश आणे ते बलवंत, आलसथी अलंगो पुण्यवंत ॥ ८ ॥
कामा नर ते कहियें अंध, मोहजाल ते मोटो बंध ॥ दारीडी जे धर्मे हीन,
दुर्गतिमांहे रुळे ते दीन ॥ ९ ॥ आगम ते ज्यां बोली दया, मुनिवर ते जे
पाले क्रिया ॥ संतोषी ते सुखिया थया, दुःखिया ते जे लोचें ग्रह्या ॥१०॥
नारी ते जे होए सती, दर्शन ते उघो मुहपत्ती ॥ राग द्वेष टाळे ते यति,
सूधुं जाणे ते जिनमती ॥ ११ ॥ काया ते जे शीलें पवित्र, मायारहित
होए ते मित्र ॥ वृद्धपणुं पाले ते पुत्र, धर्म हाण पाडे ते शत्रु ॥ १२ ॥
वैरागी ते विरमे राग, तारू ते नव तरे अथाक् ॥ रौरव नरक तणो ए मा
ग, ठाग हणीने मागे त्याग ॥ १३ ॥ देहमाहिं ते सारी जीह, धर्म थाय

ते लेखे दीह ॥ रस मांही उपशम रस लीह, धूलीनइ मुनिवरमां सिंह
॥ १४ ॥ साचुं ते जे जिननुं नाम, जिननुं देरुं ज्यां ते गाम ॥ न्यायवंत कहि
यें ते राम, योगी ते जे जीते काम ॥ १५ ॥ एह बोल बोल्या में खरा, सार नथी
एथी उपरा ॥ कहेपंमित लक्ष्मी कल्लोल, धर्म रंग मन धरजो चोल ॥ १६ ॥

॥ अथ सामायिकना वत्रीश दोषनी सव्याय ॥

॥ चोपाई ॥ गुन गुरु चरणें नामी शीश, सामायिकना दोष वत्रीश ॥
कहिगुं त्यां मनना दश दोष, दुशमन देखी धरतो रोष ॥ १ ॥ सामायिक
अविवेकें करे, अर्थ विचार न हैडे धरे ॥ मन उद्वेग इहे यश धणो, न
करे विनय वडेरा तणो ॥ २ ॥ जय आणे चिंते व्यापार, फल संशय नी
आणां सार ॥ हवे वचनना दोष निवार, कुवचन बोले करे टुंकार ॥ ३ ॥
लइ कुंची जा घर उघाड, मुखे लवी करतो वढवाड ॥ आवो जावो बोले
गाल, मोह करी हुलरावे बाल ॥ ४ ॥ करे विकथाने हास्य अपार, ए दश
दोष वचनना वार ॥ काया केरां दूषण बार, चपलासन जोवे दिशि चा
र ॥ ५ ॥ सावद्य काम करे संघात, आलस मोडे उंचे हाथ ॥ पग लांबे बे
से अवनीत, उठिंगण द्ये थांजो जीत ॥ ६ ॥ मेल उतारे खरज खणाय,
पग उपर चढावे पाय ॥ अति उघाडुं मेले अंग, ढांके तेम वली अंग उर्प
ग ॥ ७ ॥ निझायें रस फल निर्गमे, करहा कंटक तरुएं जमे ॥ ए वत्री
शे दोष निवार, सामायिक करजो नर नार ॥ ८ ॥ समता ध्यान घटा उज
ली, केशरी चोर हुवो केवली ॥ श्रीगुनवीर वचन पालती, स्वर्गे गइ सुज
सा रेवती ॥ ९ ॥ इति

॥ अथ मुहपत्तीना पच्चाश बोलनी सव्याय ॥

॥ ढाल ॥ सिरि जंबू रे, विनयजक्ति शिर नामिने ॥ करजोडी रे, पूढे सो
हमस्वामीने ॥ जगवंता रे, कहो शिवकांता केम मले ॥ कहे सोहम रे, मि
थ्या भ्रम दूरें टले ॥ त्रुटक ॥ दूरें टले विष गरल ईहा, उजय मार्ग अनुसरी ॥
एक ज्ञान दूजी करत क्रिया, अचेदारोपण करी ॥ जिम पंगु दर्शित चरण
कर्षित, अंध बिहुं निज पुर गया ॥ तिम सत्त्व सजता तत्त्व नजता, नविक
केइ सुखिया थया ॥ १ ॥ ढाल ॥ वैकल्य ज्युं रे, कष्ट ते करवुं सोहियुं ॥ पण
जंबू रे, जण पणुं जग दोहियुं ॥ तेणें जाणी रे, आवश्यक किरिया करो ॥
उपगरणे रे, रज हरणो मुहपत्तीधरो ॥ त्रुटक ॥ मुहपत्ती श्वेतें मानोपेतें,

शोल निज अंगुल जरी ॥ दोय हाथ जाली दृग निहाली, दृष्टि पडिलेहण
 करी ॥ त्यां सूत्र अर्थ सुतत्त्व करीने, सदहुं एम, जावियें ॥ नचा वच्चा रूप
 तिग तिग, पखोडा षट लावियें ॥ २ ॥ ढाल ॥ समकित मोहनी रे, मिश्र
 मिथ्यात्वने परिहरुं ॥ काम राग रे, स्नेह दृष्टि राग संहरुं ॥ ए साते रे,
 बोल कह्या हवे आगलें ॥ अंगुलि वच्चें रे, त्रण वधूटक कर तलें ॥ त्रुटक ॥
 करतलें वामें अंजली धरि, अखोडा नव कीजियें ॥ प्रमार्जन नव त्यमज
 करियें, तिग तिगंतर लीजियें ॥ सुदेव सुगुरु सुधर्म आदरुं, प्रतीपक्षी परि
 हरुं ॥ वलि ज्ञान दर्शन चरण आदरुं, विराधक त्रिक अपहरुं ॥ ३ ॥
 ॥ ढाल ॥ मनोगुप्ति रे, वचन कायगुप्ति नजुं ॥ मनोदंम रे, वचन काय
 दंमने तजुं ॥ पंचवीश रे, बोल ए मुहपत्तीना लह्या ॥ हवे अंगना रे, परि
 हरुं एम सघला कह्या ॥ त्रुटक ॥ कह्या वधूटक करि परस्पर, वाम हा
 थें त्रिक करो ॥ हास्य रतिने अरति ठंमी, इतर कर त्रिक अनुसरो ॥ जय
 शोक डुगंढा तजीने, पयाहिणो आचरो ॥ कृष्ण लेश्या नील कापोत, ल
 लाटें त्रिक परिहरो ॥ ४ ॥ ढाल ॥ रस गारव रे, रिद्धि शाता गारवा ॥ सुख
 हैडे रे, त्रण त्रण एम धारवा ॥ माया शब्द रे, नियाण मिथ्यात्व टालियें ॥
 वाम खंधें रे, क्रोध मान दोय गालियें ॥ त्रुटक ॥ गालीयें माया लोचन द
 क्षिण, खंध ऊर्ध्व अधो मली ॥ त्रिक वाम पादें पुढवीने अप, वली तेउनी
 रक्षा करी ॥ जमणो पगें त्रण वाउ वणसइ, त्रसकायनी रक्षा करुं ॥ पंचा
 श बोलें पडीलेहण, करत ज्ञानी नव हरुं ॥ ५ ॥ ढाल ॥ एह मांहेथी रे,
 चालीश बोल ते नारीने ॥ शीश हृदयना रे, खंध बोल दश वारीने ॥ इ
 णविधिश्रुं रे, पडिलेहणथी शिव लह्यो ॥ अवधि करी रे, ठकायनो विरा
 धक कह्यो ॥ त्रुटक ॥ कह्यो किंचित् आवश्यकथी, तथा प्रवचन सार
 थी ॥ जावना चेतन पावना कही, गुरु वचन अनुसारथी ॥ शिव लहे
 जंबू रहे जो, शुन वीरविजयनी वाणीएं ॥ मन मांकडुं वनवास रमतुं, वश
 करी घर आणिएं ॥ ६ ॥ इति सञ्ज्ञाय संपूर्ण ॥

॥ अथ काया उपर सञ्ज्ञाय ॥

॥ काया रे वाडी कजरमी, सीचंतां रे शूके ॥ उंठ कोड रोमावली, फल
 फूल न मूके ॥ का० ॥ १ ॥ काया माया कजरमी, जोवंतां जाजे ॥ मारग
 लेजो मोहनी, जीवडो सुख पाजे ॥ का० ॥ २ ॥ अरिहंत आंबो मोरीयो,

सामायिक थाणे ॥ मंत्र नवकार संजारजो, समकित शुद्ध ठाणे ॥ का० ॥
 ॥ ३ ॥ वाडी करो विरतां तणी, सवि लोन निवारो ॥ शील संयम दोनुं
 एकठा, जली पेरें पालो ॥ का० ॥ ४ ॥ पांच पुरुष देशावरी, बेठा एणी
 माली ॥ फल चूटीने चोरीआं, न करी रखवाली ॥ का० ॥ ५ ॥ इण वाडी
 एक शूडलो, सुख पिंजर बेठो ॥ बहुत जतन करी राखाउ, जातो किणही
 न दीठो ॥ का० ॥ ६ ॥ कां नोलपणे नव हारियो, मत मोडी संजाली ॥
 रत्न चिंतामणि सारिखो, कांइ गांठ न वाली ॥ का० ॥ ७ ॥ रत्न तिलक सेवक
 नणे, सुणजो वनमाली ॥ वाड जली परें पालजो, करजो ढंग वाली ॥ का० ॥ ८ ॥

॥ अथ श्री अग्नीआर गणधरनी सस्त्राय ॥

॥ अजित जिणंदशुं प्रीतडी ॥ ए देशी ॥

॥ वीर पटोधर वंदीयें, गणधार हो गुरु गौतम स्वाम ॥ रुद्धि वृद्धि सुख
 संपदा, नवे निधि हो प्रगटे जस नाम ॥ वी० ॥ १ ॥ अग्निनूति वायुनू
 तिशुं, पन्नर सत्त हो लहे संजम नार ॥ व्यक्त सुधर्मा सहसशुं, तरिया हो
 श्रुतदरीया संसार ॥ वी० ॥ २ ॥ मंजित मौरिय पुत्रजी, साढा त्रण हो
 शत संयम लीध ॥ अकंपित त्रण सत्तशुं, अचल प्राता हो त्रण शत
 प्रसिद्ध ॥ वी० ॥ ३ ॥ मेतारज प्रजासना, शुद्ध साधुजी हो त्रण त्र
 ण सत्त ॥ चउद सहस मुनि वंदियें, साढुणी हो ठत्रीश सहस महंत ॥
 ॥ वी० ॥ ४ ॥ वीर विमल कहै विधि शुद्धशुं, विशुद्ध वंदो हो एवा अणगा
 र ॥ तरण तारण तरी समा, समरथ हो शासन शणगार ॥ वी० ॥ ५ ॥

॥ अथ श्री शोल सतीयोनी सस्त्राय ॥

॥ शोल सतीनां लीजें नाम, जेथी मन वंठित शुन काम ॥ नक्ति जाव
 अति आणी घणो, जाव धरीने नवियण सुणो ॥ १ ॥ ब्राह्मी चंदन बा
 ला नाम, राजिमती डौपदी अनिराम ॥ कौशल्याने मृगावती, सुलसा
 सीता ए महासती ॥ २ ॥ सती सुजडा सोहामणी, पोल उघाडी चंपा त
 णी ॥ शिवा नाम जपो जगवती, जगीश आपे कुंती सती ॥ ३ ॥ शीलव
 ती शीलें शोनती, नजो नावें ए निर्मल मती ॥ दमग्रंतीनें चूला सती, प्र
 जावतीने पद्मावती ॥ ४ ॥ शोल सतीनां नाम उदार, नणतां गणतां शिव
 सुखकार ॥ शाकिनी माकिनी व्यंतर जेह, सति नामें न पराजवे तेह ॥ ५ ॥
 आधि व्याधि सवि जाये रोग, मन गमता सवि पामे नोग ॥ संकट विकं

ट जाए सवि दूर, तिमिर समूह ज्यम उगे सूर॥६॥ राज रुद्धि वरें होए बद्ध, राय
राणा ते माने सद्ध॥ वाचक धर्मविजय गुरुराय, रत्नविजय जावें गुण गाय ॥७॥

॥ अथ आत्मशिक्षा सद्याय ॥ रग रामग्री ॥

॥ आत्मरामें रे सुनि रमे, चित्तविचारीने जोय रे ॥ ताहारुं दीसे नवि
कोय रे, सद्ध स्वारथी मद्युं जोय रे, जन्म मरण करे लोय रे, पूठें सब
मली रोय रे ॥ आ० ॥ १ ॥ सजन वर्ग सवि कारमुं, कूडो कुटुंब परि
वार रे ॥ कोइ न करे तुज सार रे, धर्म विण नही कोइ आधार रे,
जिणें पामे नव पार रे ॥ आ० ॥ २ ॥ अनंत कलेवर मूकीयां, तें कीयां
सगपण अनंत रे ॥ नव उदेंगें रे तुं जम्यो, तोही न आव्यो तुज अंत रे ॥
चेतो हृदयमां संत रे ॥ आ० ॥ ३ ॥ जोग अनंता तें जोगव्या, देव म
णुअ गतिमांहे रे ॥ तृप्ति न पाम्यो रे जीवडो, हजी तुज वांठा ठे त्यांहि
रे, आणो संतोष चित्तमांहि रे ॥ आ० ॥ ४ ॥ ध्यान करो रे आत्म
तणुं, परवस्तुथी चित्तवारी रे ॥ अनादि संबंध तुज को नहीं, शुद्ध निश्चय
इम धारी रे, इणविध निज चित्त ठारी रे, मणिचंड आत्म तारी रे ॥ आ० ॥ ५ ॥

॥ अथ वीश स्थानकना तपनी सद्याय ॥

॥ श्रीसीमंधर साहेव आगें ॥ ए देशी ॥ अरिहंत पहेले थानक गणी
यें, बीजे पद्द सिद्धाणं ॥ त्रीजे पवयण आयरिय चोथे, पांचमे पद थेराणं
रे ॥ नविया ॥ वीश थानक तप कीजें ॥ उली वीश करीजें रे ॥ न० ॥
गणणुं एह गणीजें रे ॥ न० ॥ जिम जिनपद पामीजें रे ॥ न० ॥ नर
नव लाहो लीजें रे ॥ न० ॥ वी० ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ उवझाय ठठे
सबसाहूणं, सातमे आठमे नाण ॥ नवमे दंसण दसमे विणयस्स, चारित्र
अगियारमे जाणो रे ॥ न० ॥ वी० ॥ २ ॥ बारमे बंनवय धारीणं, तेरस
मे किरियाणं ॥ चउदमे तव पन्नरमे गोयम, सोलसमें नमो जिणाणं रे
॥ न० ॥ वी० ॥ ३ ॥ चारित्तस्स सत्तरमे जपीयें, अठारसमे नाणस्स ॥
उंगणीशमे नमो सुयस्स संजारो, वीशमे नमो तिष्ठस्स रे ॥ न० ॥ वी०
॥ ४ ॥ एकासणादिक तप देव वंदन, गणणुं दोय हजार ॥ संघ विनय
बुध शिष्य सुदर्शन, जंपे, एह विचारो रे ॥ न० ॥ वी० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ शीयलविषे शीखामणनी सस्साय ॥

॥ ठालं ॥ एतो नारी रे, बारी ठे दुर्गति तणी ॥ ठांन संगत रे, मूरख

तुं परस्त्री तणी ॥ जीव नोला रे, मोला तेहछुं म म करे ॥ शीख मानी
 रे, ठानी वात तुं परिहरे ॥ १ ॥ त्रुटक ॥ जो वात करीश परनारी साथें,
 लोक सहु हेरेअ ठे ॥ राय. रांक अइ ने रव्या रानें, सुखें नहीं बेसे पठें ॥
 ए मदनमाती विषय राती, जेसी काती कामिनी ॥ पहेलुं तो वली सुख
 देखाडे, पठे पठाडे नामिनी ॥ २ ॥ ढाल ॥ कर पगना रे, नयण वयण
 चाला करे ॥ बोलावी रे, नर लेइ घाइ सुंदरी ॥ नोलावी रे, हाव जाव
 देखाडशे ॥ पगें लागी रे, मरकलडे मन पाडशे ॥ ३ ॥ त्रुटक ॥ ए पास
 पाडे धन गमाडे, मान खंमे लीजढी ॥ बोलंती रूडी चित्त कूडी, कूड क
 पटनी कोयली ॥ ए नर अमूलक व्यसन पडिउ, पठे न पोसाये पायको ॥
 दीवान दंमे मान खंमे, मार सहे पठे रायको ॥ ४ ॥ ढाल ॥ ठांमी लेशे
 रे, वेश्याना लंपट नरा ॥ सहु सधवा रे, विधवा दासी दूरें करा ॥
 जा नाशी रे, रूप देखी जीव एह तणुं ॥ उजो रही रे, एह साहामुं म म जो
 घणुं ॥ ५ ॥ त्रुटक ॥ घणुं म जोइश एह सामुं, कुलस्त्री दीठे नवि गमे ॥
 जिम झूनी पूठें श्वान हींमे, तिम परनारि पूठें कां नमे ॥ जिम बिल्लाडो
 दूध देखे, मोले मांग न देखे ए ॥ परनार पेधो पुरुष पापी, कियो नय
 न लेखे ए ॥ ६ ॥ ढाल ॥ फूल वेणी रे, शिर सिंदूर सीधो नखो ॥ ते दे
 खी रे, फट मूरख मन कां कखो ॥ देखी टीलां रे, ठीलां इंडिय करी गह
 गह्यो ॥ शिर राखडी रे, आंखें देइ तुं कां रह्यो ॥ ७ ॥ त्रुटक ॥ कां रह्यो
 मूरख आंखें देइ, शणगार नार एणें धखा ॥ ए उली जीहा, आखें पी
 हा, कान कूपा मल नखा ॥ नारी अग्नि पुरुष माखण, बोल बोलतां
 विगरे ॥ स्त्री देहमां गुं सार दीठो, मूढ महिआं कां करे ॥ ८ ॥ ढाल ॥
 इंडिय बाह्यो रे, जीव अज्ञानी पापिउ ॥ माने नरगह रे, सरग करी विष
 व्यापीउ ॥ कां नूलो रे, शणगार देखी एहना ॥ जाणो प्राणी रे, ए ठे
 दुःखनी अंगना ॥ ९ ॥ त्रुटक ॥ अंगना तुं ठोडी ठोकरे, जश कीर्ति सघ
 ले लहे ॥ कुशीलनुं जो नाम लीए को, परलोक दुर्गति दुःख सहे ॥
 विजयनइ बोले जे नवि मोले, शीयलथकी जे नरवरा ॥ तस पायें ला
 गुं सेवा मागुं, जे जगमांहे जयकरा ॥ १० ॥ इति ॥

॥ अथ शान्तिजिननी आरती ॥

॥ जय जय आरती शान्ति तुमारी, तोरा चरणकमलकी में जाउं बलिदा

री ॥ जय० ॥ १ ॥ विश्वसेन अचिराजिके नंदा, शान्तिनाथ मुख पूनमचंदा
॥ जय० ॥ २ ॥ चालीश धनुष्य सोवनमय काया, मृगलंठन प्रभुचरण
सुहाया ॥ जय० ॥ ३ ॥ चक्रवर्त्ती प्रभु पांचमां शोहे, शोलमा जिनवर
जग सह मोहे ॥ जय० ॥ ४ ॥ मंगल आरती तोरी कीजें, जन्म जन्मनो
लाहो लीजें ॥ जय० ॥ ५ ॥ कर जोडी सेवक गुण गावे, सो नर नारी अमर
पद पावे ॥ जय० ॥ ६ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री आदिजिन आरती ॥

॥ अपह्वरा करती आरती जिन आगें ॥ हारे जिन आगें रे जिन आगें ॥
हारे एतो अविचल सुखड़ां मागे ॥ हारे नाजी नंदन पास ॥ अपह्वरा
करती आरती जिन आगें ॥ १ ॥ ता येइ नाटक नाचती पाय ठमके ॥ हारे
दोय चरणे जांऊर ठमके ॥ हारे सोवन घूघरी घमके ॥ हारे लेती फूदडी
बाल ॥ अ० ॥ २ ॥ ताल मृदंगने वांशली रुफ वेणा ॥ हारे रूडा गा
वंती स्वर जीणा ॥ हारे मधुर सुरासुर नयणां ॥ हारे जोती मुखडुं नि
हाल ॥ अ० ॥ ३ ॥ धन्य मरुदेवा मातने प्रभु जाया ॥ हारे तोरी कंचन
वरणी काया ॥ हारे मेंतो पूरव पुण्ये पाया ॥ हारे देख्यो तोरो देदार ॥ अ०
॥ ४ ॥ प्राणजीवन परमेश्वर प्रभु प्यारो ॥ हारे प्रभु सेवक हुं हुं तारो ॥
हारे जवो जवनां दुःखड़ां वारो ॥ हारे तुमें दीन दयाल ॥ अ० ॥ ५ ॥ से
वक जाणी आपणो चित्त धरजो ॥ हारे मोरी आपदा सघली हरजो ॥
हारे मुनि माणक सुखीउ करजो ॥ हारे जाणी पोतानो बाल ॥ अ० ॥ ६ ॥ इति ॥

॥ अथ जिन नव अंग पूजाना दोहा लिख्यते ॥

॥ जल नरि संपुट पत्रमां, युगलिक नर पूजंत ॥ रूपन चरण अंगुठ
डो, दायक नवजल अंत ॥ १ ॥ जानु बलें काउस्सग रह्या, विचख्या देश
विदेश ॥ खड़ां खड़ां केवल लह्युं, पूजो जानु नरेश ॥ २ ॥ लोकांतिक व
चनें करी, वरश्या वरशी दान ॥ करकांमे प्रभु पूजना, पूजो नवि बहुमा
न ॥ ३ ॥ मान गयुं दोय अंसथी, देखी वीर्य अनंत ॥ जुजाबलें नवजल
तख्या, पूजो खंध महंत ॥ ४ ॥ सिद्धशिला गुण उजली, लोकांतें जगवंत ॥
वसिया तेणें कारण नवि, शिरशिखा पूजंत ॥ ५ ॥ तीर्थकर पद पुण्यथी,
तिहुंअण जन सेवंत ॥ त्रिभुवन तिलक समाप्रभु, जाल तिलक जयवंत ॥
॥ ६ ॥ शोल पहोर प्रभु देशना, कंठविवर वर्तुल ॥ मधुरध्वनि सुर नर सुणे, ते

ऐं गले तिलक अमूल ॥ ७ ॥ हृदय कमल उपशम बलें, बाढ्या रागने
रोप ॥ हीम दहे वन खंमते, हृदय तिलक संतोष ॥ ८ ॥ रत्नत्रयि गुण
उजली, सकल सुगुण विशराम ॥ .नाजि कमलनी पूजना, करतां अविच
ल धाम ॥ ९ ॥ उपदेशक नव तत्त्वना, तेणे नव अंग जिणंद ॥ पूजो
बहुविध रागथी, कहे शुन वीर मुणंद ॥ १० ॥ इति श्री नव अंगपूजा ॥

॥ अथ श्री पार्श्वनाथनी आरती ॥

॥ आरति कीजें पास कुंवरकी, जन्म मरण नय हर जिनवरकी ॥ न
यरी वणारसी जन्म कहावे, वामा मात प्रजु हुलरावे ॥ आ० ॥ १ ॥
यौवन वन फल जोगि जणावे, नारि प्रजावती सती परणावे ॥ काय नि
रोग जोग विलसावे, पुरिसादाणी विरुद धरावे ॥ आ० ॥ २ ॥ ज्ञान
विलोकी कमठ हरावे, गहन दहनथी फणी निकसावे ॥ सेवक मुख नव
कार सुणावे, धरणराय पदवी निपजावे ॥ आ० ॥ ३ ॥ क्रोधी कमठ हठ
तप लय लावे, जिन दर्शनसें सुरगति पावे ॥ जोग संयोग वियोग बना
वे, संयम श्री आतम परणावे ॥ आ० ॥ ४ ॥ ध्यान लेहरियां काउस्सग
जावे, स्वामिकूं वड लय तव ठावे ॥ मेघमालि जलधर वरसावे, जब ना
सा नर नर जल लावे ॥ आ० ॥ ५ ॥ तव धरणेंडासन कंपावे, पद्माव
ति साथें त्यां आवे ॥ नाथ उरध सिर फणीकुं धरावे, जई अपराधी देव
मरावे ॥ आ० ॥ ६ ॥ सांई शरण लहि समकित पावे, फणिपति नाटक
विधि विरचावे ॥ प्रभु चरणे नमी गेह सधावे, जगदीश्वर घनघाति हरावे
॥ आ० ॥ ७ ॥ साकारें केवल डुग पावे, धर्म कही जिननाम खपावे ॥
जुतल विचरी मोह सिधावे, अगुरु लघु गुण प्रभु निपजावे ॥ आ० ॥
॥ ८ ॥ आरतिगतकी आरति गावे, श्रोता वक्तारति उतरावे ॥ मनमो
हन प्रभु पास कहावे, श्रीशुनवीर ते शीश नमावे ॥ आ० ॥ ९ ॥ इति ॥

॥ अथ मंगल चार ॥

॥ चारो मंगल चार, आज महारे चारो मंगल चार ॥ देख्यो दरस स
रस जिनजीको, शोना सुंदर सार ॥ आज० ॥ १ ॥ ठिनुं ठिनुं ठिनुं मन
मोहन चरखो, घसी केसर घनसार ॥ आ० ॥ २ ॥ विविध जातिके पुष्प
मंगावो, मोघर लाल गुलाल ॥ आ० ॥ ३ ॥ धूप उखेवोने करो आरति,
मुख बोलो जयकार ॥ आ० ॥ ४ ॥ हर्ष धरी आदीसर पूजो, चोमुख प्र

तिमा चार ॥आ०॥ ५ ॥ हैये धरी जाव जावना जावो, जिम पामो नवपार
॥आ०॥ ६ ॥ सकलचंद सेवक जिनजीको, आनंदघन उपगार ॥ आ०॥ ७ ॥

॥ अथ श्रीनेम राजीमतीता बार मास प्रारंभ ॥

॥ सखि तोरण आइ कंत, गया निज मंदिरें ॥ जे नजर मेलावो की
ध, ते मुज सांजरे ॥ घर लावत जाली हाथ हुं, हेठी उतरी ॥ पण करी
वरघोडो आय, ठबीले ठेतरी ॥ मधुविंडु समो संसार, मुंजाणा मा
हालता ॥ संसार सुखी अणगार, जिणेश्वर बोलता ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥
सखि श्यारे कहुं अवदात, वियोगी दुःखी तणा ॥ दुनीयामां दुर्जन लोक,
हांसी करे घणां ॥ मीठी लागे परनी वात, अगन पग ना लहे ॥ केना
मोच चुवे केना नेव, ते मुख ना कहे ॥ मधु० ॥ २ ॥ सखि श्रावण
ठेठं मेली, महीयरिया तले ॥ ठेठं ठटकी वारधीवेल, वाली नहिं वले ॥ काम
वरती फरती धरती, जरती वादली ॥ गयो श्रावण मास निरास, राजुल
एकली ॥ मधु० ॥ ३ ॥ सखि जादरवे जरतार, विना केम रीजीएं ॥ विर
हानल उठी जाल, धुआविण दाजीएं ॥ फल पाक्यां करसण शाल, न खा
इयें खेलीयें ॥ होत दुःखना दाहाडा वे चार, आवेरा ठेलीयें ॥ मधु० ॥ ४ ॥
बने आसो मासें सेव, गुंआली सुखडी ॥ गया दश रे दशाराना दिन, दी
वाली ठूकडी ॥ सखी लांघण करीयें लाख, सरस नवि नोजना ॥ रंग ता
नने नाटक शाल, पियुविना पेखणां ॥ मधु० ॥ ५ ॥ मास कारतकें केल
करे नर, नारी बागमां ॥ जेणे मासें टबुके टाढ, कुमारी रागमां ॥ जेहना
वालिम गया विदेश, संदेशा मोकले ॥ माहरे गाम घणी घरवट, वसे
पिउ वेगले ॥ मधु० ॥ ६ ॥ सखि मागशिरें मागणना, मनोरथ पूरता ॥
मने मेहेली बाजे वेश, चतुर गुण चूरता ॥ सखि कोइ रे संदेशो लेइ,
आवे जाय मुज कने ॥ तेने देउं रे मोतीनको हार, अमूलक नूपणे ॥ मधु०
॥ ७ ॥ पोस मासें पोतानी ठंढी, शीयाळें चालिया ॥ बाजेसर विना वे
रण राति, शूनां मेहेल मालियां ॥ जाय जोवनीयुं जरपूर, अरएय जेम
मालती ॥ जेहना पिउरे गया परदेश, दुःखें दिन काढती ॥ मधु० ॥ ८ ॥
पियु माहामासें मत जाउं रे, हिमालो हालशे ॥ रयणी एक वसस समा
न, वियोगी सालशे ॥ लंकाथी सीता खटमासें, राम घर लाविद्या ॥ एवा
वंहि गया साते मास, प्रितम घेर नाविद्या ॥ मधु० ॥ ९ ॥ हलकारो हसं

त वसंत, आकाशथी उतखो ॥ मानुं फागुण सुरनर राय, मलीने नोत
 खो ॥ होली खेले गोपी गोविंद, हमुं घर आवती ॥ अलि केसुंआं जंपापा
 त, वियोगें मालती ॥ मधु० ॥ १० ॥ सखि चैतरें चित्तथकी, विठोही वा
 लमे ॥ आघा दुःखना दाहाडा कैम जाय, उगे रवि आयमे ॥ आंख मी
 चांणे मली जाय रे, उघाडे वेगलो ॥ सामलीउ सिद्ध सारूप, सपनमां आ
 गलो ॥ मधु० ॥ ११ ॥ रमे हंस युगल शुक मोर, चकोर सरोवरें ॥ निज
 नाथ सहीयरने साथ, सुखी रमे वन घरे ॥ मुख मंजरी आंवा मालें, कोयल
 टडुकती ॥ सखि वातमां वीत्यो वसंत, रुप राजीमती ॥ मधु० ॥ १२ ॥
 सखि वैशाखें वनमांहे रे, हीचोले हींचता ॥ कदली घर फूल बीठाय,
 खुशीथी नाचता ॥ सरोवर जल कमलें केल, करंता राजवी ॥ मुज सरखी
 ठबीली नार, लगन लेइ लाजवी ॥ मधु० ॥ १३ ॥ जेठ मासें जुलमना
 ताप, तपंती नूतला ॥ आठ मासनो मेघ वियोग, बलें तरु कुंतला ॥ प
 शु पंथी विसामा खायरे, शीतल ठाया तरु ॥ माहरे पिउ विना नहीं वि
 शराम, नातीने नोतरुं ॥ मधु० ॥ १४ ॥ सखि आवियो मास आशाढ,
 नरे जल वादली ॥ गरजारवे टडुके मोर, जबूके बीजली ॥ वरसातें वसु
 धा नव, पल्लव हरीआं धरे ॥ नदी नाले नरीयां नीर, बपैथो पीउ पीउ
 करे ॥ मधु० ॥ १५ ॥ चोमासें करी तरु माला, रमतां पंखीयां ॥ एम.
 वीत्या बारें मास, प्रीतम घर नाविया ॥ आवण शुदि ठेठें स्वामी, गया
 सहसावनें ॥ लेइ संजम केवली थाय, दिन पंचावनें ॥ मधु० ॥ १६ ॥
 नेम मुखथी राजुल नव नव, नेह निहालती ॥ वैराग्य सुधारस लीन, सदा
 मन वालती ॥ कालांतरें नेम दयाल, तिहां देशना दीये ॥ प्रभुहाथ सहे
 ली साथ, राजुल दीक्षा लीए ॥ मधु० ॥ १७ ॥ लइ केवल करी परिसा
 टन, बेहु मुगति गयां ॥ बनी प्रीत ते सादि अनंत, जाग्यें जेलां थयां ॥
 शुन वीर विजय सुख लील, मगन विशेषता ॥ लोक नालनी नाटक शा
 ल, समयमां देखतां ॥ मधु० ॥ १८ ॥ इति नेमराजुलना बारमास समाप्त ॥

॥ इति आवक प्रतिक्रमणादिसूत्रं समाप्तम् ॥

